

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Հոգ չէ թէ ո՞րքան գրքեր ունիք Անգլիերէն սովորելու,
ինքնուսուցչին դարձեալ պէտք ունիք:

Գինն է \$3.00

ԻնժեներՍՈՒՑԶԻ ԵՐԱՇԽԱՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Այն անձ որ
ինքնուսուցիչ մը գնէ, անով հաւատարմաբար աշխատի եւ
չկրնայ սովորիլ Անգլիերէն, պիտի ստանայ ինքնուսուցչի հրա-
տարակողներէն ՀԱՐԻԻՐ ՏԱԼԵՐ, իւր հայրենիք վերադառնա-
լու ճանապարհածախս:

ԱՌ ԶԵՌՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԵՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԲՍՈՒՂ-
ՐԱՆ.— Կը պարուհակէ աւելի քան 25,000 բառեր Ամերիկեան
հնչումներով եւ արդի նշանակութիւններով:

Գին (թղթապաշտ) \$1.50

Ո՞Վ Է ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ.— Հրատարակուած Մ.
Փորթուգալեանի ազգային, կրթական եւ Հայրենասիրական
գործունէութեան քառասնամեայ եւ Արմէնիաի ազատական
հրատարակութեան քսանեւհինգամեայ կրկնակ յորէլեաննե-
րուն առթիւ:

Գին 10 սէնդ

ՈՒՐԻՇ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԶՐԱԳԱԼՈՅԾԻ ԶԱՇՈՒ ՇԱՐԱԿԱՆԸ Եւրոպական նօթանե-
րով, Հայերէն եւ Անգլիերէն թարգմանութեամբ, խոշորագիր:

Գին 10 սէնդ

Անմահն Մկրտիչ Աւետիսեանի խոշորագիր երկգոյն պատ-
կերն:

Գին 25 սէնդ:

Հայրենասէր Մկրտիչ Փորթուգալեանի Քառասնամեայ եւ
ազատաշունչ Արմէնիաի Քսանեւհինգամեայ կրկնակ յորէլեան-
ներուն ի յիշատակ գեղադիր քառագոյն պատկերն: Կ'արժէ
50 սէնդ, ծախու գին 10 սէնդ:

ՄԵՆՏՈՐ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ.— Գրպանի զրուցատու-
թիւն, Հայերէնէ Անգլիերէն եւ Անգլիերէնէ Հայերէն բառա-
րաններով: Մախու գին 35 սէնդ, կ'արժէ 50 սէնդ:

Ճանապարհածախսերը մեր վրայ են:

Դիմել առ

B. R. TOROSSIAN

487 Central Ave.

WEST HOBOKEN, N. J.

U. S. A.

*Presented with respects to
The Rev. Prof. Francis Brown,
Ph. D., D.D., D.Litt., LL.D.
President of Union Theo. Sem.
by the
compiler*

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻԶ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

A
SELF-INSTRUCTOR
IN THE
ENGLISH LANGUAGE

A
SELF-INSTRUCTOR
IN THE
ENGLISH LANGUAGE

6 ACCORDING TO THE LATEST PEDAGOGICAL SYSTEM

Based on
NEW YORK STATE
EDUCATION DEPARTMENT'S
SIX YEAR ELEMENTARY COURSE IN ENGLISH

Prepared Especially for the Use of Armenians
In the English Speaking Countries.

BY
BEDROS R. TOROSSIAN
Author of "A Handy Dictionary in English-Armenian", etc., etc.

SECOND EDITION
Revised and Amplified.

"Men should be taught as if you taught them not.
And things unknown propos'd as things forgot."
POPE.

NEW YORK
THE VIOLET PRESS
1913

ԱՆԳԼԻԵՐԱԿԱՆ ԼԵՋՈՒՄ

ՈՒՍՈՒՑԶԱԿԱՆ ԱՄԵՆԷՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԷԹՈՏՈՎ ՇԵՆՈՒԱԾ

ՆԻԼ ԵՕՐՔ ՆԱՀԱՆՔԻ

Կրթական ձիւղի (Նախարարութեան)

Անգլիերէնի Վեց Տարւոյ Նախնական Ընթացքին Վրայ
Հիմնուած

Յոգնաւոր գործըստը Անգլիերէն երկրներէն յիշատակող
Հայ գաղութացիներէն իմ գործըստը երկրներէն Անգլիերէն
Եւրոպացիներէն Անգլիերէն լեզուէն շարունակ
Բեմադրողներէն համար:

Յօդուհ

ՊԵՏՐՈՍ Դ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Աւստրալիոյ Վաշինգտոնի Անգլի Եւ Հայ Բարձրագոյն,
Պետական Գործերէն, Եւ, Եւ.

ԵՐԿՐՈՐԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերաբերող, Ճոխացուցուած եւ Աւելցուած

«Մերտէս» լեզուէն Եւ Եւ Եւ լեզուներէն լեզուէն,
Եւ լեզուներէն Եւ լեզուներէն Եւ Եւ լեզուներէն Եւ լեզուներէն
ՓՈՓ:

ՆԻԻ ԵՕՐՔ

ՄԱՆՈՒՇԱԿ ՏՊԱՐԱՆ

1913

LIBRARY OF THE
Union Theological Seminary
NEW YORK CITY
PRESENTED BY
Mrs. Francis Brown
MAR 26 1913

Copyright
1897 and 1913
BY
BEDROS R. TOROSSIAN

BA85

T68

1913

91945

DEDICATED

To

The Rev. Henry van Dyke, D.D., LL.D.

Murray Professor of English Literature

AS A TOKEN OF GRATITUDE AND PROFOUND AFFECTION

Dec. 10, 1897.

REV. HENRY VAN DYKE, D.D., LL.D.,

14 East 37th Street,
New York.

My dear Dr. van Dyke: —

It seems to me as if it were but yesterday, a cold, bright afternoon, in Dec. of 1891, that I came to see you at your home . . . . Before leaving your house, it came to my mind to ask you about a question, which had been puzzling me for last few days. The question was one of a series contained in the application for admission to Park College. Every question but one of the series I had worked out with the help of my friends, and French and English books at my disposal. The one, that I could not answer, was something like this, "What are you intending to become after your graduation?" . . . And in my perplexity, I asked you "What to answer to such a question?"— You replied "Write there 'I am intending to become *a useful man to humanity in general, and to my nation in particular.*'" — So I did.

Since then six years have elapsed. I have looked to that motto unceasingly, and more consciously. Every lecture, yea, almost every word, that I have heard in Union Theo. Seminary, during last three years, has emphasized that motto.

The condition of my martyred people grew worse day-by-day. After enduring in the name of Christ, tribulations, persecutions and massacres, such as no pen can ever describe; those who escaped the sword and the fire are now coming to this land of New Canaan for their lives.

But here also, contrary to all their expectations, they find that they have to face other sufferings from the very first . . . .

How were they to explain that they were Armenians and not Turks? Christians and not Mohammedans? How explain that they wanted bread and butter and not luxuries, water and not beer, work and not money? How many of these Armenians would prove intelligent workmen, loyal and patriotic citizens, if they could but stammer in English?

But how are they to learn English? There are good reasons why most of them can not attend school; they can neither get any suitable text-book to study in their rooms; and there is not even an efficient person in sight to prepare one. But shall these Armenians continue to suffer in this land also for the lack of such means? — I thought they ought not; and looking at the motto, which you had so kindly suggested to me at the very first step of my education, I felt that it is the time that I ought to do my share to allviate her sufferings. . . .

I have dedicated this book to you, because you led me in the right path of service to humanity. And if this book, even partially fulfills its aim, hundreds and thousands of men, women, children, and especially widows and orphans will bless you and them, who are the cause not only of my education, but also of their comfort in this *land of liberty*.

I beg you therefore to accept my dedication to you as a token of gratitude and affection; and let it tell you more of my gratefulness to you and my faithfulness to your suggested motto than my heart ever can say, and my pen ever can write.

Your very humble servant

BEDROS R. TOROSSIAN.

Master's Study,
The Brick Church,
412 Fifth Avenue,
New York.

Dictated.

Dec. 13th., 1897.

My dear Friend;

Returning to my study on Saturday night I found your very kind letter and the book which you have done me the honor of dedicating to me. They have given me very deep and sincere pleasure. If God has permitted me to be of any service to you in the preparation for your life work, and to say any word which has helped the cause of your heroic and suffering people, I am indeed most grateful. The service rendered is not my own but that of Him who alone enables us to do any good in this world, and makes use of our imperfect words and deeds to execute His holy will and advance His blessed kingdom.

What you say about the service of your people in this country seems to me profoundly true. They do indeed need, as their first aid to independence and usefulness in this new land, a knowledge of the English language; and he who helps them to this ministers to their good in many and most important ways. My absolute ignorance of the Armenian language disqualifies me from being a proper judge of the handsome book which you have produced. But by following the English part of it, I have been able to trace the plan on which it is

constructed, and estimate the great labor which you must have spent upon it; to appreciate the patience, care and skill with which you have worked it out. You are to be congratulated most sincerely upon the completion of such a large and arduous task.

The selection of your English authorities is admirable and shows the lofty standard which you have set for your work. I feel sure it is destined to take at once a high place, and to do the greatest service in the education of the Armenian exiles in those countries where English is spoken, fitting them for usefulness, and increasing their prosperity, and more than all else, enabling them to hold closer fellowship with their fellow Christians in this land, and thus to grow in the knowledge of divine truth, and to add their strength to the common labors for the advancement of the kingdom of Jesus Christ.

For the association of my name with such a book, and for all that you have written in your letter I give you my most sincere and hearty thanks. You have rewarded me very much beyond my deserts. I wish you success in every good work which you undertake in the name of the Lord Jesus, and that God may make you "a useful man to mankind in general and your own nation in particular."

Faithfully your friend

Henry van Dyke

Mr. Bedros R. Torossian.

այն Հեղինակութեանց եւ Տպագրութեանց որոնք գործած-
ուած են թէ իրր առաջնորդ եւ թէ իրր վկայութիւն
սոյն գրքի Հեղինակութեան ընթացքին մէջ:

FUNK & WAGNALLS: Standard Dictionary of the English Lan-
guage. New York.

WEBSTER'S International Dictionary. Springfield, Mass.

JOSEPH E. WORCESTER: Dictionary of English Language.
Philadelphia.

The Century Dictionary. New York.

Հ. Յ. ԱԿԵՐԵԱՆ. Բառարան Անգղիերէն եւ Հայերէն: Վենետիկ,
ԲՐՈՅ. Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԱՆ. Նոր Բառարան Անգլիերէնէ Հայերէն,
Կ. Պօլիս:

Հ. Մ. Վ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ. Նոր Բառգիրք Հայ-Անգլիարէն: Վենետիկ,
Առ Զեռն Բառարան Հայկազնեան Լեզուի: Վենետիկ:

CHARLES JOHN SMITH: Synonyms Discriminated. Eight ed. London.

GOOLD BROWN: The Grammar of English Grammars*. New York.

HORACE S. TARBELL: Lessons in Language. Boston.

Աչքէ անցուած են նաեւ Հետեւեալներն,

Հ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ ԳԱԼՅԱՅԵԱՆ (այժմ իշխան Լուսինեան). Առաջ-
նորդ Անգղիարէն եւ Հայերէն Զրուցատրութեան: Փարիզ:

Հ. Յ. Վ. ԻՍԱՎԵՐՏԵՆՅ. Կրթարան Անգղիական Լեզուի: Վենետիկ,
Նոր Քերականութիւն Անգղիերէն Լեզուի: Կ. Պօլիս, Տպգ.
Արամեան:

Յ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ. Բանալի Անգղիարէն Ընթերցանութեան: Կ. Պօլիս:
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ՖԷՐԱՃԷՃԵԱՆ. Գործածական բառեր ութը լեզուէ:
Կ. Պօլիս:

Պ. ՍՈՒՐԵԱՆ. Մայսթէրսչաֆթ Դրութիւնը: Կ. Պօլիս:

Վերոյգրեալներէն ի զատ վկայութեանց համար աչքէ ան-
ցուած են նաեւ Անգլիական եւ Ամերիկեան Հին եւ Նոր Մա-
տենագրութեանց պատկանող նշանաւոր Հեղինակներու Հե-
ղինա'ութիւններն, որոցմէ քաղուած են նաեւ գրքի ամբողջ
չարքին մէջ տրուած օրինակներն, առականքը, պատմութիւն-
ներն, եւ նկարագրութիւնները, զորս ուսանողը պիտի տեսնէ
ի կարգին:

* Այս փրակաւութիւնը 463 Ա' դիւերէն փրակաւութեանց փրակաւու-
թիւնն է, բացի 85 զրոյէրէ ալ, որոնք գործածուած են վկայութեանց համար:

*Երկրորդ տպագրութեան առթիւ գործածուած
կամ նկատի առնուած են նաեւ*

WM. COBBETT with notes by ROBERT WATERS: A Grammar of the
English Language. New York.

WM. MURISON: English Composition. Cambridge.

GARDINER, KITTREDGE and ARNOLD: Elements of English Com-
position. Ginn & Co.

JAMES STRONG: The Exhaustive Concordance of the Bible. N. Y.
Encyclopædia Britannica. Eleventh Edition.

WM. JAMES: Psychology. New York.

GABRIEL COMPAYRE: Psychology Applied to Education, and
The History of Pedagogy (Գաղղիկերէնէ Ռաբբինաւ),
PAGE's Theory and Practice of Teaching.

CHARLES R. SKINNER: Course of Study and Teachers' Manual.
State of New York, Department of Public Instructions.

F. T. BAKER: Theory and Practice of Teaching English in the
Elementary Schools.

J. A. MACVANNEL: The Philosophy of Education, and
The Educational Theories of Herbart and Froebel.

R. DEGUIMPS: Pestalozzi. His Life and Work.

S. L. ARNOLD and C. B. GILBERT: Stepping Stones to Literature.

ISABEL R. WALLACH: A First Book in English. Designed especially
for foreigners.

SOUTHWORTH and GODDARD: First Lessons in Language.

SWINTON's Word-Book of English Spelling.

SARA R. O'BRIEN: English for Foreigners.

A. H. NASON: Short Themes. New York.

ՊԵՏՐՈՍ Թ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ. Առ Ձեռն Ամերիկեան Բառարան
Անգլիերէնէ Հայերէն: Նիւ Եօրք:

Մ. Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ. Բառարան Երեքլեզունեան
Անգլ. Հայ. և Թուրք. Կ. Պօլիս:

ՄԻՀՐԱՆ ԱԲԻԿԵԱՆ. Գործնական Բառարան
Տաճկերէնէ Հայերէն: Կ. Պօլիս:

ՏԺ. Ա. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ. Քերականութիւն Անգլիերէն Լեզուի. Կ. Պ.
Ի. Ա. ԵՐԱՆ. Պատկերաւոր. Զրուցատրութիւն Հայ.-Անգլ. Պօսթըն.
Թ. Ք. ԸՓՀԱՄ. Տարերք Մտաւորական Փիլիսոփայութեան
(Թուրք. Անգլիերէնէ Տ. Ղ. Պօլստան):

Այս առթիւ ի մասնաւորի ուսումնասիրուած են նաեւ
Թիսուսեաններու (Ճեղ-էր), եւ Գերմանական, Գաղղիական,
Անգլիական ու Ամերիկեան նորագոյն կրթական մէթոտներն.
Եւ արդի Ընկերվարականաց կրթական թելադրութիւններն:

1893-96ի Համիտական քստմնեցուցիչ ջարդերուն հետեւանքովն՝ հեւ իհեւ Ամերիկա հասնող Հայ դաղթականի խիստ ողորմելի եւ անմխիթար վիճակն էր որ իմ մէջ օգնելու նուիրական պարտականութեան գիտակցութիւնը գրգռեց եւ մղեց զիս իմ կարիքէս վեր, ինքնուսուցչի այս ծանր ձեռնարկը բուռն եռանդով ստանձնելու։ Անգիտակ այսպիսի հեղինակութեան, տպագրութեան և հրատարակութեան բազմակողմանի խոչնդոտներուն, դեռ եւս երկրորդ տարւոյ ուսանող մը նիւ Եօրքի Միացեալ Աստուածաբանական Ուսումնարանին մէջ, ուր՝ մէկ կողմանէ ուսանողութեան բազմազան աշխատութիւններովը ծանրաբեռնուած, մէկ կողմանէ հայրենիքիս եւ նիւ Եօրքի մէջ ինձմէ կախումն ունեցող պառաւ, որք եւ այրի չորս թշուառներու ապրուստը հոգալու մտատանջութիւններովն ընկճուած. եւ միւս կողմանէ ինքնուսուցչի պէս կնճալից աշխատասիրութիւն մը հեղինակելու ձեռնարկել, ու ան ալ առանց վաշտի. և այնուհետեւ անոր տպագրութիւնն ու հրատարակութիւնը ստանձնել, առանց նիւթական որ եւ է միջոց սրամագրելի ունենալու, արդարեւ աֆէրտ-իշերտ գործողութեան հոգեմտ յանդգնութենէ բան մ'ալ աւել էր. մանաւանդ երբ նկատի առնուի որ այսպիսի բազմաշխատ հեղինակութիւն մ'ընող անհատի մ'անհրաժեշտ եղած գրքերէ ալ զուրկ էի։ Ձեռքիս տակ գտնուած սակաւաթիւ Հայերէն գրքերն, որոց ցանկը տրուած է նախորդ երեսներուն վրայ շատ քիչ գոհունակութիւն կ'ընծայէին ինձ. եւ ոչ իսկ նիւ Եօրքի Գաղաքապետական երեք Հարուստ Մատենադարաններն, Գօլըմպիա Համալսարանի եւ իմ Ուսումնարանիս նոյնքան ճոխ Մատենադարաններն կրնային ինձ դիւրութիւն մ'ընծայել բառի մը Հայերէն նշանակութիւնը կամ անոր ուղիղ գործածութիւնը ստուգելու համար*։ Սակայն ասոր նման բազմաթիւ եւ բազմազան խոչնդոտներու դէմ մաքառիլ, ընկ-

* Այս առթիւ հետադիւր թիւերով որոշ դադափար մը կազմելու համար կը թելադրեմ իրեն որ վերջէ՝ ԱՊՂ. բառ մը և յայտ գայն յայտ վիեհակի, յետոյ Բրօք. Յակոբեանի, Միխայիլեանի և Փափաղեանի ԱՊՂ. և Հայ. բառարաններուն մէջ ըստ կարգի. դատած նշանակութիւնը թող յայտ ապա անգամ Հայերէն։ ԱՊՂիւրէն բառարանին մէջ. Նոյն պէս իւր դատած նշանակութեան Տաւկեր. թող յայտ Տաւկեր. ի Հայ բառարանի մը մէջ, և անոր առած Հայերէն բառը թող դարձեալ յայտ Հայերէն։ ԱՊՂ. բառարանին մէջ և ապա բազմաթիւ իւր դատած ԱՊՂ. ընդարձակ բառարաններու առած նշանակութեանց հետ. այն տառն պիտի տեսնէ ինչ տեսակ լարելիքի թուի մը պատահած ըլլալ, որմէ զուրկ ելնել, այսինքն դատած արդիւնքներն դատարարել, ճշտել, զտել և պէտք եղածն առնել ու գործածել եղած և հետ ինքնուսուցչի հեղինակի աշխատութեանց մէջ տեսակը։

ճեւ, հարթեւ, հուսկ ուրեմն եւ սոյն գործն ի գլուխ հանել, եթէ նոր հաշիւ մը չէր, արդարեւ չատալ պակաս չէր. եւ այդ բոլորի յաջողութիւնը կը պարտիմ առաջին իմ վաղեմի ուսուցիչ Վանի Արարատեան Ընկերութեան Վարժապետանոցին Տեսուչ, եւ ներկայիս Հայերէն Արմէնիաի Պարագիր Մկրտիչ Փորթուգալեանի ինձ տուած կրթութեանը. եւ անոր թշուառ, աղքատ, անձնուրաց, բայց ոչ երբէք կեղծող ու յուսահատ. նորանոր խոշնդոտներու միշտ բաղխող, բայց ոչ երբէք ընկճող. խիստ մոլեւանդ քննադատութիւններ լսող, բայց ոչ երբէք նախադաս ու վնասող կենդանի օրինակին. եւ երկրորդ՝ Ամերիկայի մէջ՝ Միացեալ Նահանգաց Համալսարանի բանաստեղծ, անուանի մատենագիր, պերճախօս քարոզիչ եւ գիտնական ուսուցիչ Արթ. Տ. Հէնրի վա՛ն ՏԱՅՔԻ (որուն եւ ձօնուած է «Յի գիրքը») ինձ ներշնչած մէկ սկզբունքին: (Տեսնէ՛ր երես ուղղեալ Ռանկը):

Սոյն գրքի հրատարակութիւնն ալ կը պարտիմ մեծ մասամբ Տիար Էլիաս Պալաֆի առաջ շահի եւ փառքի ընծայած նիւթական փոխատուութեանը: Տիար Է. Պալաֆի այս ազնիւ ձեռնտուութիւնն ինձ դիւրութիւն առթեց այնատեն որով կարողացայ առաջին տպագրութեան կիսովը տպագրութեան ծախսերը վճարել, մնացած կէսը բոլորովին չի գրուել անոնց որոց մասին համոզուեցայ որ իրենց ձրի տալը կ'արժէր:

Այս առթիւ շնորհակալութիւններս կը պարտիմ նաեւ Հետեւեալներուն իրենց ինձ ընծայած իմաստուն թելադրութիւններուն եւ աջակցութեանը համար:

I desire to express my indebtedness to the following educators for their many valuable suggestions embodied in the book.

MISS L. M. LACY . . . *Teacher of English and Its Branches in the Grammar School, West 93d St., New York.*
 MISS ALMA T. DURANT . . . *Private Teacher, New York.*
 THE REV. LEVI G. BATMAN . . . *Minister, Bloomington, Ind.*
 THE REV. JOHN E. FRY . . . *Minister, Crawfordsville, Ind.*
 THE REV. HARRY JESCHKE . . . *Formerly Prof. of English Literature in the High School of Cleveland, O.*
 THE REV. EDGAR E. WIERS . . . *Formerly Editor-In-Chief of Adelbert College News.*

I do further acknowledge that notwithstanding the assistance rendered to me by my friends, I may have fallen into not a few errors; and for these I desire to plead in extenuation that this book has been written under the constant pressure of my duties as a student, type-setter, proof-reader, finance manager, etc. etc.

Հեղինակն ինքզինք լիովին վարձատրուած պիտի համարի երբ գիտնայ իւր այնքան տառապանքներով եւ անձնազրկումներով յառաջ բերած այս գիրքը տարագիր եւ թշուառ Հայ գաղթականի արտասուած մի կաթիլը սրբելու, եւ ետեւը թողուցած կամ այս օտար երկրին մէջ աչքին առջեւ գտնուող իւր սոված փոքրիկներուն հաց եւ կրթութիւն հայթայթելու անուղղակի միջոցը դառնայ:

Պ. Ռ. Թ.

“Where there is a will, there is a way.”

Ուրախութեամբ եւ շնորհակալութեամբ կը ցանկամ խոստովանել այս տեղ որ ինքնուսուցչի Ա. Տպագրութեան Ամերիկահայ գաղութէն գտած սիրալիր ընդունելութիւնն ինձ կատարեալ գոհունակութիւն եւ անսպասելի ոգեւորութիւն պատճառեց: Ինքնուսուցչով ուսանող մը (Տէ-ր Յոհաննէս Նո-հոման) անգամ մը կը պատմէր թէ ինչպէս Stirling, N. J. ի Y. M. C. A. ին մէջ խօսած ատենն Ամերիկացի միւրեք դիտած էր թէ իւր խօսած մաքուր Անգլիերէնն անշուշտ կը պարտէր Մէսսաչուսէդսի մէջ կրթութիւն առած ըլլալուն, որուն Հայ երիտասարդը շառագնած կը պատասխանէ թէ ինք ոչ Մէսսաչուսէդս եղած էր եւ ոչ ալ մինչեւ այն ատեն որ եւ է տեղ դպրոց գացած էր, թէ իր բոլոր սովորածն ինքնուսուցչէն էր եւ իր Անգլիերէն միակ դասագիրքն էր եղած: Ինքնուսուցչի Անգլիերէն Լեզու-ն անունով գիրք մը: Ուրիշ անգամ մը Չագուցի երիտասարդ մը Հօպքըն Լիդք փողոցէն Նիւ Եօքք տանող նաւուն մէջ իւր անգործութեան վրայ խօսելով իրեն անծանօթ Հայուն մը (Ինքնուսուցչի Լեզուն) կը պատմէր թէ ինչպէս իւր Ամերիկէն ինքնուսուցչի Անունով գիրք մը բերել տաւ տարի մ'առաջ եւ վեց ամիսի չափ անով աշխատելով, կրցաւ լաւ գործ մը ձեռք ձգել. ու հիմայ 18 տալէր շտապութեամբ կ'առնէր: Ասոնց պէս բազմաթիւ վկայութիւններ, որոցմէ մաս մը հրատարակուեցան ատենին Մեր վարդապոյն տնտրակըն անունով գրքոյկին մէջ, կատարեալ ապացոյցներ էին ինքնուսուցչի իր նպատակին ծառայած եւ Ամերիկահայ գաղութին օգտակար եղած ըլլալուն. եւ կը մատնանշէին ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան պէտքը. որն աւելի զգալի դարձաւ, երբ Ա. Տպագրութիւնն աւարտելէ վերջ, Փէթրոնի մէջ եւ այլուր ինքնուսուցչին՝ որ առաջ 2 տալէրի կը ծախուէր, սկսաւ ձեռքէ ձեռք 5 տալէրի ծախուիլ: Աւելցան ասոնց վրայ եւ - Սրեւելլի իսառնակ քաղաքականութեան Հետեւանքով Հայոց նոր եւ աւելի մեծ Հոսանքով մը, Ամերիկա գաղթելը, Բ. Անգլիերէնի աշխարհածաւալ լեզու մը դառնալը. որոնք ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան պահանջը ստիպողական ու հրամայական դարձուցին:

Սակայն 1897-1913, 16 տարիներու երկար շրջանին մէջ, մինչդեռ Արեւելք տեղէն Հազիւ երեքալ սկսած էր, Արեւմուտք քաղաքաւորութեան եւ գլխաւոր վիթխարի քայլեր էր առած. եւ օրքան բազմամարդութիւն, շէնքեր, հարստութիւն, երկաթուղիներ, ուսումնարաններ, կը բազմապատկուէին, նոյնքան արհեստներ, մեքենաներ, նորաձեւութիւններ, եւ դասագրքեր փոփոխուելով ժամանակի պահանջներուն կը յարմարցուէին. այս պատճառով ալ ինքնուսուցչիչը պէտք էր այս առթիւ վերաքննել եւ ժամանակի պահանջմանցը յարմարցնել: Սակայն Ա. Տպագրութեան փորձառութիւնն ունեցողին ինչպէս կարելի էր անգամ մ'եւս կ'առնէր այդ ահռելի նեղութիւններուն ենթարկուիլ. մանաւանդ երբ ի նկատի կ'առնէր մէկ կողմէն Հայերէն Հեղինակութիւններն ոչ մի նոր դիւ-

բութիւն կ'ընծայէին իոնն, միւս կողմէն տպագրելու եւ յատարակելու նիւթական հանգամանքներն շատ աւելի թանկ եւ անձուկ էին դարձած, քան 16 տարիներ առաջ: Սակայն և այնպէս պէտքի ստիպողականութիւնն և ուրիշին օգնելու քաղցր ցանկութիւնն անգամ մ'եւս զիս յանդէնցուցին ինքզինքն՝ նեղութեանց օրրանին մէջ նետելու: Եւ այս անգամ ինձ ընտրեցւի՝ Ուր-Կոմի Էլ-Կոյ, հէն ճամբայ Էլ-Կոյ: Ամերիկեան առածն իբր սկզբունք, ստանձնեցի ինքնուսուցչի տաժանելի աշխատութիւնով վերաքննութիւնն ի գլուխ հանել, եւ սոյն բազմաժախս Բ. Տպագրութիւնը յառաջ բերել:

Նախորդ երեսներուն վրայ ներկայացուած ինքնուսուցչի Բ. Տպագրութեան առթիւ ուսումնասիրուած եւ ի նկատի առնուած Հեղինակութիւններն կը ցուցնեն թէ ինքնուսուցչի Հեղինակը մասնաւոր խնամք տարած է լեզուսանոցի օգրեցնելու ճիշտը հնար եղածին չափ քննութիւն ճշտելու գէրեւէ: Եւ ատոր իբր հետեւանք ուսանողը պիտի գտնէ՝ սոյն հատորի Ա. գիրքը (Աթթէնարան) երեսայի մը նոր լեզու ելելուն յարմարցուած: մինչ Բ. Գիրքը (Խօսնոյն-թիւն) Ամերիկա նոր ժամանողի մը կենցաղին եւ վարուելակերպին յարմարցուած: Տեսնել երես 384, 450, 514, 547, 561, 600, 618, 653 եւ 678 փակուիչներու մէջ ծանօթութիւնները)

Ինձ փափաքելի է խոստովանիլ որ, հակառակ ամեն կանխատես ջանքերու, այս գիրքն չէ կարելի թերութիւններէ խալառ գերծ համարիլ: սակայն սիրայօժար կը վստահացնեմ ամեն անոնք, ուսանող կամ ուսուցիչ, թէ իրենց քննադատութիւններն, թելադրութիւններն եւ նշմարած թերութիւններն, հոգ չէ թէ որքան ալ աննշան լինին, խորին շնորհակալութեամբ պիտի գնահատուին, եթէ ուղղակի ուղղուին Հեղինակին եւ կամ լուր տան իրեն թէ իրենց քննադատութիւններն ո՞ր թերթի մէջ հրատարակուած են:

Սոյն վերաքննութեան առթիւ մասնաւորապէս եւ խիստ շնորհակալութեամբ ի նկատի առնուած են ա. ինքնուսուցչի Ա. Տպագրութիւնովն ուսանողներու թելադրութիւններն (աւել շատ քան աւել շատ վարձութիւններ): Բ. Հանրաժանութ Առաջնաւորոյթ-Վիրաբոյթ Տ. Թ. Յօհաննէս Թօփրահանեանի եւ Գ. Սպանիոյ-Ամերիկեան պատերազմին Օգնական Վիրաբոյթ-Բժիշկ Տիար Մ. Չէթէճեանի թելադրութիւններն: Իմ շնորհակալութիւններ կը պարտիմ նաեւ Լրագրութեան ուսանող Տիար Տիգրան Միգրադճեանի սոյն տպագրութեան երկրորդ փորձերը կարդալուն առթիւ:

Սոյն գրքի Հեղինակն այս անգամ եւս ինքզինք լիովին վարձատրուած պիտի համարի, եթէ միայն տեսնէ կամ տեղեկանայ որ Հայութեան արդի սերունդն ուժգին ընդգրկելով Ամերիկեան վերոյգրեալ առածի սկզբունքն՝ Ուր կամք մը կայ, հոն ճամբայ մը կայ, ոտնակոխ կ'ընէ ամեն արգելք, խաչնդոտ ու դժուարութիւն եւ հուսկ ուրեմն կը յաջողի Անգլիերէն լեզուն իւր կարողութեան չափով ձեռք բերել եւ դայն օգտակար դարձնել ոչ միայն ինքն իրեն եւ իւր ընտանեաց, այլ եւ իւր միջավայրի ազգայնոց:

Պ. Ռ. Թ.

Յ Ա Ն Կ

ԳԻՐՔ Ա.

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԻՅԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Երև-

Տառերու Դասակարգութիւնը, Ձայնաւոր եւ Բաղաձայն Ի՞նչպէս ճանչնալու է թէ տառ մը ձայնաւոր է թէ բա- ղաձայն	1
A, e, i, o, h, n, s եւ t տառերն, անոնց անուաններն եւ Հանած ձայները	2
Theի տարբեր արտասանութիւններն	4
Յօդ (a, an եւ the « ան, քան, ինչպէս-ի-նքան »)	7 և 295
Անու (Յորդ եւ Հորդ)	11 և 296
Համբ h եւ ի՞նչ յօդ կ'առնէ	11
U, w, y, d, f, m, r եւ v տառերն, անոնց անուաններն եւ Հանած ձայները	20
Թիւ (Ելի, Յիւի), և յօքնակի շինելու կանոն	24 և 297
Of, thou եւ thy բառերու գործածութիւնները	25
Դէմք (Այն, Երբ, Երբեք)	30 և 300
Սեռ (Արիւն, Իգիւն եւ Զել)	30 և 300
Հոլով (Ողղիւն, Սեռիւն, Հոյսիւն)	31 և 304
Ածական	34 և 307
B, c, g, j, k, l, p եւ x տառերն, անոնց անուաններն եւ Հանած ձայները	40
Xով սկսող բառերու յօքնակին շինելու կանոն	45
Անուններու Հոլովումը	53
Ածականներու վեց տեսակները	54
Y կամ ey մասնիկովը ածական շինելու կանոն	55
Համբ eով վերջացող բառի մը վրայ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն	56
Վերջին վանկը չեղտուած բառերու վրայ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն	57
Երկբարբառներ, եռբարբառներ	65 և 269
Q եւ z տառերն, անոնց անուաններն եւ Հանած ձայները	66
Ածականներու բաղդատուութիւնները	78 և 310
Ա. Մէթոտ	78
Բ. Մէթոտ	79
Y վերջաւորող բառերուն վրայ մասնիկ մ'աւելցնելու կանոն	79
Բացարձակ թուական ածականներ	88
Դասական թուական ածականներ	90

Բաղմապատիկ թուական ածականներ	92
Դերանունական, դերրայական և բաղադրեալ ածականներ	93
Անգլիերէն այբուբէնն և տառերու տեսակները	96
Դերանուններ (Անշն-իւն)	97 և 310
Բ կամ ֆ վերջաւորող բառերը յոքնակի շինելու կանոն	97
Յարաբերական և հարցական դերանուններ	98
Դերանուններու հոլովումը	98
Բայ, տէր բայի և բայերու գլխաւոր մասերը	108
Բայի մ'անցեալ և անկատար ընդունելութիւնները շինե- լու կանոն	109
Բայերու դասակարգութիւնը (Կռնաւոր, Անշն, Թէ Կռ- նաւոր և Թէ Անշն, ու Պաւաւոր)	109
Բայերու դասակարգութիւնը նշանակութեան համեմատ (Անշնդաւն-Ներքորթաւն, Չանշնդաւն-Ներքորթաւն, Կռաւորա- ւն և Չերդ)	110
Բայերու եղանակներ	119
Բայերու ժամանակներ, դէմքեր և թիւեր	120
Օժանդակ բայեր և անոնց խոնարհումը	124
Բայերու խոնարհումը պարզ ձեւ (առջին օրինակ Love).....	128
Առաջին խոնարհման համացուցակը	135
Բայերու խոնարհումը (երրորդ օրինակ See)	145
Բայերու խոնարհումը (երրորդ օրինակ Be)	151
Բայերու բաղադրեալ ձեւը	162
Բայերու խոնարհումը (չորրորդ օրինակ Read)	163
Բայերու խոնարհումը (հինգերորդ օրինակ Be Loved)	173
Բայերու բացասական ձեւով խոնարհումը	183
Բայերու հարցական ձեւով խոնարհումը	183
Բայերու հարցական-բացասական ձեւով խոնարհումը ...	184
Անկանոն բայեր	189
Թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայեր	195
Պակասաւոր բայեր	196
Անդէմ բայեր	196
Ընդունելութիւններ	197
Բայերու գործածութեանց վրայ զանազան գիտելիքներ	198
Մակբայներ, Ա. Ժամանակ ցուցնողներ	210
Բ. Տեղ ցուցնողներ	216
Գ. Աստիճան ցուցնողներ	218
Դ. Կերպ, որպիսութիւն կամ տեսակ ցուցնողներ	220
Ե. Կապակցող մակբայներ	222
Մակբայներու վերաբերեալ գիտողութիւններ	223
Մակբայներու բաղդատութիւնը	224

Շաղկապներ, Բաղճիւսական, Տրոհական, Յարնչական	229-339
Նախադրութիւններ	233
Միջարկութիւններ	239
Զեկոյց	246
Քերականութիւն	247
Ուղղագրութիւն (Ա. տառերու մասին, գրերու կարգերն ու զօրութիւնները)	248
Զայնաւորներու հնչումները	252
Բաղաձայններու	257
Գրերու ձեւերը	262
Գլխագիր գործածելու կանոններ	263
Բ. Վանկերու մասին	269
Գ. Բառերու մասին	271
Բառերու ձեւին վերաբերեալ կանոններ	272
Շեշտ եւ շեշտելու կանոններ	273-274
Հեգելու մասին	276
Հեգելու նորագոյն բարեփոխումները	291
Ստեփաննոսի Մասունք բանի	293
Ստուգաբանական վերլուծութիւն	314-321
Քննութիւն	326
Բառարան նայիլ	339

ՄԱՍՆԻԿՆԵՐ

— ess	13
— ive	29
— y կամ — ey	55
— ern	56
— able	62
— fold	92
un —, im —, in —, ig —, il —, ir —	95
— ar, — er, — ier, — yer, — or, — and, — ard, — art, — ster	106
dis —, — en	107
— dom, — hood, — ness, — ship, — th	122
— ward, — wards, — ly	217
— ish	220
— by, — wise	222
— some, — ful, — less	227
— acy, — ade, — age, — ance, — ence, — ancy, — ion, — sion, — tion, — ism, — ment, — tude, — ty, — ety, — ure	231

ՔԱՂՈՒԱԾՔՆԵՐ

19, 39, 63, 95, 123, 150, 172, 188, 209, 243, 324

ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ,
ՈՃԵՐ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Shall և will, will և shall	46
To like և to love	56
Should և would	58
To pardon և to excuse	158, 186
To answer և to reply	227
To lie և to lie	227, յաւ. Գ.
By և with	235
Դու եւ ես բառերու գործածութիւնը	107
What is the matter with խորթ Ռամկերէն	118
Ճաշ, Dinner	179

ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՆԻԹԵՐ

Համբանք	89
Հռովմէական կամ Հատինական թուանշաններ	93
Օրերու, ամիսներու եւ տարուայ եղանակներու անուններ	94
Աշխարհի չորս կողմերու անուններ	94
Ընտանիքի մ'անդամները	104
Ազգակիցներ	105
Օդի վերաբերեալ բառեր	140
Ժամանակի բաժանումները	214

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ, ԱՌԱԿՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ	
Հին եւ Նոր Կտակարանէն քաղուածներ	169
Ոսկեղէն Կանոն	170
A maid with her basket of eggs	193
Առակ (Գոյն և Գործ)	228
Հատուած մը Shakespeare-էն	340
Առակ (Հրոստ և Աշտոտ) Khemnitz	340
Աղքատ Ռիքարտուսի ըսածներն եւ փոքրիկ պատմութիւն մը Բենիամին Ֆրանքլինի կեանքէն	341
Փոքրիկ տղու մը պատմութիւնը: Մկան մը պատմութիւնը	342
Առակ (Լիւն և Սկիւռ)	343
Ջանազան մարդոց նշանաբանը	343
Սկովտիոյ Թագաւորը եւ սարդիոստայնը	344

ԱՌԱՄՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

100ի չափ կարելի է գտնել հետեւեալ երեսներուն վրայ
64, 94, 95, 105, 122, 127, 149, 150, 169, 172, 187, 188, 194,
209, 224, 244, 265, 275, 282, 284, 325, 340-344

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԻՆԻՆ ԳԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻԳՆԵՐ

Համաձայնութիւն կամ Շարադրութիւն	347
Նախադասութիւններ	347
Համաձայնութեան Կանոններ Ա-ԻԴ.	350
Կանոն Ա. Յօդեր	376
» Բ. Ուղղական Հոլով կամ Տէր բայի	393
» Գ. Բացայայտիչ	410
» Դ. Յատկացուցիչ	422
» Ե. Հայցական Հոլով կամ Սեռի Խնդիր	446
» Զ. Նոյն Հոլովներ	456
» Է. Հայց. Հոլով կամ Նախադրութեան Խնդիր ...	463
» Ը. Բացարձակ. Անկախ կամ Կոչական Հոլով	475
» Թ. Ածականներ	475
» Ժ., ԺԱ., ԺԲ., ԺԳ. Դերանուններ 503, 510, 527, 534	
» ԺԴ., ԺԵ., ԺԶ., ԺԷ. Դիմաւոր Բայեր 540, 545, 550, 555	
» ԺԸ., ԺԹ. Աներեւոյթներ	558, 570
» Ի. Ընդունելութիւններ	588
» ԻԱ. Մակբայներ	597
» ԻԲ. Շաղկապներ	608
» ԻԳ. Նախադրութիւններ	611
» ԻԴ. Միջարկութիւններ	617
Համաձայնական լուծում	625
Ածանցում	640
Առողջանութիւն	647
Կէտադրութիւն	647
Նիւ Եօրքի Նահանգային Համալսարանի Քննութիւն 681,	682

ՄԱՍՆԻԿՆԵՐ

— an — (ain, — ian), — ant, — ary, — ent, — ar, — er,	
— or, — eer, — ier, — ist, — ive	577

ՀՈՄԱՆԻՇ ԲԱՌԵՐՈՒ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ,

ՈՃԵՐ, ՏԵՂԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻԳՆԵՐ

To speak և to tell	664
To beat, to strike և to hit	Յաւ. 7
To begin և to commence	» 7
To behold և to see	» 7
To cast, to throw, to hurl և to toss	» 7
To cleave	» 7
To hide, to let	» 7

To make, to meet, to rent, to rid, to rise	Թաւ է
To shrink, to slay, to slink	՝ Ը
To smite, to spring, to stick	՝ Կ
To win	՝ Ժ
To crow	՝ ԺԲ
To mulct	՝ ԺԳ

Miss բառի գործածութիւնը	356
City եւ Town	385
Toilet, Smoking Room, Lavatory	386
Up town եւ down town	391
Նախաճաշ	396
Թեթեւ ճաշ, ճաշ կամ ընթրիք	397
Ճաշասրահի սովորութիւններ	435
Swiss	462
New Jersey	463
Սոկրատէս, Պլատոն, Գոնֆուկիոս	466
Florida, California, Washington եւ Delaware Նահանգները	482-483
Նամակադրօշմ փակցնելու կերպ	491
Սէյլան	495
Ճավա, Մօզա, Մարագայպօ	496
Արիսդոտէլ, Պլաթագորաս, Կալիլէօ	536
Territory	670
Տեղական ինքնօրէն կառավարութիւն	671

ՀԱՏՃՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱՄԹԵՆԵՐ, ԱՌԱԿՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

The ant and the grasshopper	425
The bundle of sticks	426
To set the table	448
In the butcher's shop	477
To learn to read English	478
The kind of food we eat	490
Politeness	511, 546
Dry goods store	529
How to dress	536, 542
The savings bank	605
Փոխանակագրի պատճէն	607
Notice to passengers	666
Residents of the United States	666
Հայրենասիրական Հատընտիրք	671-672
The Lord's Prayer	677
The Apostles' Creed	677
Կրօնական Հատընտիրք	677

ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՆԻԻԹԵՐ

Տիտղոսներ	354
ա. Հանրային	355
բ. Արժանիքի կամ գիտական	356
գ. Պատուոյ կամ պաշտօնական	357
Զինւորական	361
Անգլիական	362
Վերնագիրներ կամ հասցէներ	364
Քաղաքի մը փողոցներուն մէջ	385
Շէնքեր	387
Շաշարան	396
Ճաշարաններու ճաշացուցակներ	402-403
Ընտանեկան ճաշացուցակ	408
Բնակարան, տուն	412
Քարերու տեսակներ, հասարակ	412
Մարմարիոններ	413
Մետաղներ	413
Տան վերաբերեալ բառեր	414
To letի տեսակներ	417
Կաշ կարասիներ	427
Նախասրահի	427
Դահլճի կամ Հիւրասենեակի	428
Ետեւի դահլճի կամ տան թանգարանի	430
Նստելու սենեակի	431
Ննջասենեակի	432
Ճաշասենեակի	433
Խոհանոցի	436
Հացագործի մը խանութին մէջ	450
Հացի, բոկեղի, քաքարի տեսակներ	451
Կաթնավաճառի խանութի մը մէջ	460
Կարագի եւ Պանրի տեսակներ	460
Մսավաճառի խանութին մէջ, մսերու տեսակներ	467, 468
Զկնավաճառ եւ ձկներու տեսակներ	469
Շուկայ, Բանջարեղինավաճառ եւ Պտղավաճառ	479
Պտուղներու տեսակներ	479
Բանջարեղէններու տեսակներ	481
Ամբերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամները	493
Նպարավաճառի մը խանութին մէջ	494
Ընդեղէններ	494
Ալիւրի տեսակներ	495
Տաք ըմպելիներ շինելու գլխաւոր նիւթեր	495

Ծաղի տեսակներ	496
Իւղի տեսակներ	496
Զորացած ապրանքներ	496
Ուտուելու պատրաստ ընդեղէններ	497
Հեղուկներու գլխաւոր տեսակներ	497
Շաքարի գլխաւոր տեսակներ	497
Աճառի գլխաւոր տեսակներ	498
Թիթեղեայ տուփերով ապրանքներ	499
Կազդուրիչ ըմպելիներու գլխաւոր տեսակներ	499
Համեմներ	499
Անգլիաի դրամները	508
Համադամավաճառ	509
Գոյներ	512
Զոր ապրանքներ (ՏՖՆ. ՊԵՂԷՄ)	514
Կտաւեղէններ	515
Վուչէ կտաւի տեսակներ	516
Մարմաշի տեսակներ, Սաւանցուներ, Բրդեղէններ ...	517
Մուշտականման կտորներ, Բրդախառն կտաւներ ...	518
Կերպասներ	518
Ներքին զգեստներ (Աբան, Կանան)	520, 521
Մանր մուկեր օգտիր. առկներ. (աօն, քնդաօն, ԲԵԼԼԷ)	522
Հանդերձավաճառ եւ Դերձակ	530
Արտաքին Հագուստներ (Աբան, Կանան)	530, 531
Կօշկավաճառ	537
Կօշիկներու նիւթին Համեմատ	537
» ձեւին և գործածուելու տեղին Համեմատ	538
Զգախեթէ ոտնամաններ	539
Department Store	542
Գլխարկավաճառ, Արանց գլխարկներ, խոյրեր	543
Յարդէ գլխարկներ, Կանանց գլխարկներ	544
Սափրիչ, Վարսավիրայ, Եղնգնայարդար	547, 550
Կօշիկ ներկող	549
Բաղնիք (Թրտալան, Ռոտալան ևն.)	554
Լուացարար	557
Ապրուստ Հայթայթել	561
Երկաթեղէններ եւ երկաթանօթներ վաճառողի խանութին մէջ, Գործիքներ	562
Գործ գտնել 1. Բարեկամներու միջոցաւ	573
2. Կառավարութեան, բարեսիրական ընկերութիւններու եւ Հաշախնդիր անձերու միջոցաւ	573
3. Լրագրով	574

Արհեստաւորներու տեսակներ	577
Գործ գտնելու ծանուցումներու նմոշներ	586-588
Գործատեղւոյ մէջ	591
Դրամատան մէջ	600
Ապահովագրութիւն եւ անոր տեսակները	609
Անշարժ կալուածք	615
Ակնկալուած անակնկալներ	618
Մարգկային մարմնի (գլխի, երէտի, բերանի, իւրի, լիւրս- յեռներու, օրունիներու, օտներու) մասերը	618-620
Աչք, Ականջ, Քիթ, Կոկորդ. Ակնարոյժ, Ակնոցաւաճառ	621
Ատամնաբոյժ, ատամներու տեսակներ եւ անոնց վերա- բերեալ բառեր	622
Բժիշկ, Վիրաբոյժ, Մանկաբարձ	627
Ախտանուանց բառարան	627-632
Դեղարան (Դեղք եւ Դեղքու-Վերբերեալ Բառեր)	641
Մեռելաթաղ եւ զմոռող	645
Ինքնազարգացում, Մտքի սնունդ հայթայթել	653
Դպրոցներու տեսակներն եւ անոնց դասընթացքները	654-658
Մատենադարան եւ գրքերու դասակարգութիւնը	658
Ունկնդրութեան վերաբերեալ բառեր	660
Ճամբորդութիւն (Ծախսային, Զուգային)	661-662
Թանգարաններ եւ տեսնելու արժանի ուրիշ տեղեր ...	664
Հայրենասիրութիւն, Ազգասիրութ., Կառավարութ.	667-668
Երկրի եւ Միացեալ Նահանգաց Քաղաք. բաժանումները	670
Թղթատարութիւն	670
Կրօնք, և Քրիստոնէական կրօնքին վերաբերեալ բառեր	673
Ջրօսանք, խաղեր, Ոլտմպիական Խաղեր, եւն.	678-680

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ողջունելու կամ բարեւելու ձեւեր	369
Խօսակցութիւն մը սկսելու եւ շարունակելու ձեւեր	370
Օղի վերաբերեալ	370
Փողոցի մը մէջ ճամբայ հարցնել	390
Ճաշարանի մէջ	408
Մախու տուն կամ վարձու բնակարան գտնել	417
Կահավաճառի հետ	441
Տնային կարասիներ վաճառողի հետ	445
Հացագործի հետ	454
Կաթնավաճառի հետ	461
Մսավաճառի հետ	472
Պտղավաճառի եւ բանջարեղինավաճառի հետ	482

Նպարավաճառի հետ	501	Կտաւելղէններ վաճառողի հետ	525
Հանդերձավաճառի հետ	532	Դերձակի հետ	533
Կօչկավաճառի հետ	539	Գործ ուղեւոր վերաբերեալ	592
Դրամատան մը մէջ	606	Ատամնաբույժի հետ	623
Բժշկի հետ	635	Դեղագործի հետ	644
Ճամբորդութեան վերաբերեալ միայն Անգլ.			665

ԶԱՓԵՐ

Գետիններ չափելու	412	Հասով ծախուածներու	450
Հեղուկներու	459	Կշիռքի	467
Զոր կամ պինդ բաներ ծախելու			479
Երկայնութեան	512	Ոորանարդ	530
Բողորակային	537	Դեղագործական	641

ԱՌԱՄՆԵՐ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

100 ի չափ կարելի է գտնել հետեւեալ երեսներուն վրայ
 395, 411, 458, 466, 490, 535, 546, 553, 560, 572, 590, 599, 614,
 640, 652, 666, 671, 672, 677

ԳԻՐՔ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՈՃԵՐ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

To give up	694
Աստղաբաշխական գիտելիքներ	688-689
Անգլիական սովորութիւն մը	704

ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՆԻԻԹԵՐ

Ընթերցանութեան վերաբերեալ քանի մը կանոններ	684
Տիեզերք, ցամաքի եւ ջրի բաժանումներ	685-687
Ընտանի եւ վայրի կենդանիներ, սողուններ, միջատներ	691-693
Ընտանի եւ վայրի թռչուններ	696-697
Բուսական թագաւորութիւն (շաւեր, շաւիկներ, ևն.)	700-706

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՆԵՐ, ՈՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐ, ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հասուած մը Մինդոցէն	687	The glories of morning	689
Anecdote of a dog	694	Birds of spring	698
The morning	699	Flowers	706
The shores of the Ohio	707	The barefoot boy	708
Zigana pass	709	The Curfew shall not ring to-night	711
My country 'it is of thee			714
ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ	687, 690, 707, 708, 709, 710, 714		

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

Անկանոն բայերուն ցանկը	գ - ժ
Թէ կանոնաւոր եւ թէ անկանոն բայերու ցանկը	ժա - ժե
ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ	ժէ - իր

ԱՌ ՈՒՍԱՆՈՂՆ

«Ո՛վ որ միշտ յայսմ է հանդիս,
անթի իւր ծառայի» — ՅՐԱՆՔԼԻՒՆ:

1. — Ամեն բանէ առաջ՝ գիտնալու էք որ այս գիրքը գր-
նելով եւ ձեր գրասեղանին վրայ պահելով չէ որ Անգլիերէն
պիտի սովորիք, այլ այս էրէք էրթ-ձեռնէ:

2. — Օրուան մէջ ձեր պարապոյ ժամերէն, մասնաւոր
ժամ մ'որոշելու էք ձեր դասին համար. եւ դուք ձեզի սո-
վորութիւն ընելու էք ամեն օր այդ որոշեալ ժամին ձեր դա-
սին վրայ աշխատիք. եւ ձեր այդ որոշմանը հասարակ չափով
հշտեղան ըստ էութեան ձեր դասի ժամուան հիւր մ'ունենալ,
մի հաւատալ որ ձեր պարապ նստելովը պէտք էք այդ հիւրը
պատուել. գիտցէ՛ք որ եթէ օր մ'առանց դրամի եւ անօթի
մնալ, այն ատեն ձեր հիւրի աչքին ոչ թէ իւր լաւ հիւրասէր
բարեկամը պիտի երեւիք, այլ ինքն իւր գործը չգիտցող մը.
ուստի ամեն սնոտի քաղաքավարութիւններէ նախապատիւ
համարելու էք ձեր անձնական յառաջդիմութիւնն, որմէ կա-
խումն ունի ձեր եւ ձեզմով ալ ձեր ազգի ապագայ յաջողու-
թիւնն. եւ յիշելով Աղբատ Ռիքարտոսի ըսածը «Կորսուած
ժամանակը քնաւ կրկին գտնուած չէ» ինդրեցէք ձեր հիւրէն
ամենայն քաղաքավարութեամբ որ ուրիշ ժամու մը հանդիպի
ձեզ, եւ դուք ջանացէք ձեր դասը շարունակել ձեր որոշած
ժամուան:

Եթէ պատահի որ ձեր շուրջ գտնուողներն սկսին ձեր մա-
սին կատակներ ընել, եւ ձեր աշխատութիւնը ծաղրել, մի՛
նեղուիք, մի՛ գրգռուիք եւ մի՛ բարկանալ. այլ երկշնչաբա-
նէմբ հաթիւրդ ելէ. թող ծաղրեն ձեզ այժմ որքա՞ն որ կ'ու-
զեն. բայց վստահ եղիք որ քիչ ժամանակէն եւր նկատեն թէ
ի՛նչպէս Անգլիերէն տալիս իւր իւր, իւր էրէ, իւր հաս-
նէ, այն ատեն ձեր առջեւ գլխիկոր լինելով հանդերձ, պիտի
սկսին ձեզ յարգանք ալ ընծայել:

3. — Ամեն անգամ դասի սկսելէ առաջ, ձեր գրասեղանը
մաքրելու էք. ինչպէս սենեակին մէջ՝ նոյնպէս գրասեղանին
վրայ ամեն մէկ բան իր յատուկ տեղը պահուելու է: Եթէ
ճրագով աշխատելու էք, նայելու էք որ ճրագը պայծառ, բայց
ոչ շատ զօրաւոր ըլլայ, որ ձեր աչքերը չը վնասուին:

4. — Գրքի Ուսումնական հասարակութեան հետեւելու է, վստահ
ըլլալով որ այս գիրքը շինուած է Մանկավարժական նորագոյն
մէթոտներուն համաձայն, յարմարցուած է Մարդակազմու-

Թեան եւ իմացական ֆիլիսոփայութեան նորագոյն պահանջներուն, եւ Ամերիկեան Հայոց իմացական կարողութիւններուն եւ տեղական պահանջներուն: Շատ երկար պիտի լինէր եթէ փորձէինք բացատրել աստ թէ ինչո՞ւ, օրինակի համար, Ա. Գասին մէջ a, b, c, որ 26 տառեր են, ամբողջ մէկ անգամէն չը տուինք. թէ ինչո՞ւ a, b, c ի առաջին ութը տառերը չը տուինք եւ a, e, i, o, h, n, s, t տուինք. թէ ինչո՞ւ նախ I բառը տուինք եւ ոչ my. Թէ ինչո՞ւ տրուած բառերէն առաջինն երկու տառով, երկրորդը երեք, երրորդը չորս, չորրորդը հինգ տառերով շինուած են, եւ կամ նախ մէկ վանկով, յետոյ եւ հետզհետէ երկու, երեք, չորս վանկերով բառեր տրուած են. թէ ինչո՞ւ բառի մը հեգելը, կարդալը, նշանակութիւնն եւ գործածութեան կերպերն ամենքն մէկտեղ տրուած չեն, և առանձին առանձին վարժութիւններ եղած են. ու ասոնց հման շատ մ'ուրիշ հարցումներու պատասխաններն Ուսուցչական արհեստի զաղտնիքներն են, որոնք գիտական ու լեզուաբանական երկար հետազոտութիւններու եւ ուսումնասիրութիւններու արդիւնքներ ըլլալով, մէկ կամ աւելի պատճառներով Ուսուցչական սկզբունքներ դարձած են, զորո՞ւ չէ կարելի բացատրել այսպիսի պարագայի մը մէջ. եւ որոց վրայ հիմնուած են վերջին քսանամեակին մէջ տեղի ունեցած Ուսուցչական եւ կրթական Համաժողովներու սահմանած ուսուցանելու եւ կրթելու մէթոտներն: (Բաղդատել Jean Jacques Rousseauի [1712-1778], J. H. Pestalozziի [1745-1827], J. F. Herbartի [1776-1841], F. W. Froebelի [1782-1852], Gabriel Compayreի եւ այլոց մէթոտները):

5. — Զանալու էք շարթուան մէջ ոչ աւելի քան վեց օր կամ երեկոյ աշխատիլ: Ամեն մէկ դասը առ առաւելն երկու ժամէն աւել տեւելու չէ, եւ մէջտեղը 10 րոպէի չափ դադար ընելու էք:

6. — Մասնաւոր հոգ տանելու էք որ ամեն մէկ բառ իր յատուկ շեշտովն եւ իր յատուկ ուղղագրութիւնովը սովորէ. գիտնալով որ խօսակցութեանց մէջ ուղիղ հասկնալու և հասկցուելու համար պէտք է ամեն մէկ բառի շեշտն իր յատուկ տեղը գործածել. եւ գրութեանց մէջ՝ ամեն մէկ բառ ուղիղ հեգել:

7. — Գիտնալու էք նաեւ որ Անգլիերէնի մէջ վանկերն իրարմէ չեն զատուիր այնպէս, ինչպէս՝ Հայերէնի մէջ. այլ իրենց կազմութեան համեմատ: Հայերէնի մէջ մէկ վանկը միւսէն կը զատենք բերանէն արտասանուածին համեմատ. այսպէս, Գրգռել երկավանկ բառի վանկերն, իրարմէ զատելու հա-

մար, չենք ըսեր Էրթ-իւ, այլ գործիչ. մինչ Անգլիերէնի մէջ *worker* (աւօրէր) երկավանկ բառի վանկերն իրարմէ զատելու համար, պէտք ենք զատել արմատն իւր ածանցական մասնիկէն. այսպէս *work* (աւօր) միավանկ բառ մ'է եւ կը նշանակէ գործ. *er* (ըր) ածանցական մասնիկ մ'է, որ բառի մը վերջն աւելցուելով, անոր ընդէ նշանակութիւն կ'ուտայ. եւ այսպէս *worker* բառի վանկերն իրարմէ զատելու համար արմատն իր մասնիկէն զատելով կ'ունենանք *work-er*, եւ ոչ Հայերէնի պէս *wor'ker*:

8. — Այս գրքի ամբողջ ընթացքի բառագիտական վարժութիւններուն մէջ, Անգլիերէն որ մէկ բառին վրայ որ շեշտ չկայ, հասկնալու է որ այդ բառը միավանկ է եւ Տիւ անՏիւն հնչելու է. երբ բառին մէջտեղը շեշտ մը միայն կայ, գիտնալու է որ բառն երկու վանկ է եւ վանկերն ալ իրարմէ կը զատուին ճիշդ Անգլիերէնին մէջ դրուած շեշտի տեղէն: Իսկ եթէ բառն երկուքէն աւելի վանկեր ունի, պիտի տեսնէք որ վանկերն իրարմէ զատուած են թէ շեշտով, եւ թէ միութեան նշաններով (-), երբեմն ալ կրկնակ շեշտերով, որն երկրորդական շեշտ ըսել է:

9. — Սոյն գրքի ընթացքին մէջ գործածուած կրճատումներն հետեւեալներն են, ՌՊ. — Ռամկերէն, ՏՊ. — Տաճկերէն, ՅՆ. — Յունարէն, ՔԳ. — Քիւրտերէն:

10. — Բնաւ փորձելու չէք մէկ դասը թողլով, յաջորդին ցատկել: Սոյն գրքի ընթացքը չղթայի օղակներու պէս իրարու հետ միացած են. առանց Ա. Դասը սովորելու, Բ. ը չէ կարելի սովորիլ. Բ. Դասը չը սովորած, Գ. ը չէ կարելի սովորիլ. եւ այսպէս շարունակաբար:

11. — Եթէ պատահի որ կէտ մը չկրնաք ըմբռնել, Տի' լըհոտի. փորձեցէք կրկին եւ կրկին, ու պիտի տեսնէք որ վերջապէս պիտի յաջողիք:

12. — Պէտք էք գիտնալ որ ամեն մէկ վարժութեան տակը կամ վերջը եւ կամ դասի սկիզբը փականիչերու [] մէջ դրուած զարդագիր գլխագիր տառերը կը յիշեցնեն ձեզ ՌԻՍՈՒՅԵՐԸ: Գիտնալու համար թէ Ուսուցչին ի՞նչ կը պահանջէ ձեզմէ այդ վարժութեան մասին, կամ ի՞նչ հրահանգ կ'ուտայ ձեզ, գտէք նոյն տառը սոյն գրքին վերջն Ուսուցչի երեսներուն մէջ, որոյ առջեւ գրուածն է Ուսուցչի պահանջածը կամ հրահանգն: Օրինակի համար առնենք երկրորդ երեսին վրայ, 1. Վարժութեան տակը, փականիչերու մէջ դրուած [Ա] տառը, դառնանք Ուսուցչի առաջին երեսին վրայ (Յաւելուած, Ժէ երէս), եւ կը գտնենք [Ա] տառն, որոյ առջեւ

կը կարդանք «Իւրաքանչիւր տառ ճանշնալու է անոր անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած անունովն, եւ ուսանելու է անոր հանած ձայնը (—էլէ ի—բէ Գր—— Գնչ—Ֆէբը)»։ Ահա այդ իսկ է Ուսուցչի պահանջածն. ուստի եւ այնպէս ընելու է։

13. — Դիտելու էք նաեւ որ Այբբենարանին մէջ տրուած Հայերէնէ յԱնգլիերէն թարգմանելու վարժութեանց մէջ, շատ մը նախադասութեանց մէջտեղը կամ վերջը փակագծերու մէջ ( ) նոտր գրերով զանազան բառեր ալ կրկնուած են. այս բառերը կը ցուցնեն նոյն խօսքին յատուկ Անգլիերէնի ոճն. ուստի եւ Հայերէն նախադասութիւն մ'Անգլիերէնի թարգմանելու պահուն նկատի առնելու է փակագծերու միջի բառերն եւ զայնս իրենց դրուած շարքովը թարգմանելու է. եւ փակագծերէն դուրս եղած անոնց համապատասխան բառերն դուրս թողելու է։ Օրինակի համար, առնենք 10րդ երեսին վրայ, 8րդ վարժութեան, 13րդ տողին վրայ. «Այդպէս է (ան է այդպէս)»։ նախադասութիւնն, որն Անգլիերէնի թարգմանելու համար, «Այդպէս է» բառերն, որ աւելի անուշ Հայերէն ոճ է, դուրս կը թողունք եւ անոնց համապատասխան, փակագծին մէջ գտնուած բառերն, (ան է այդպէս) Անգլիերէնի թարգմանելով «It is so» կ'ունենանք, որն Անգլիերէնի յատուկ ոճն է։ Եթէ Հայերէն նախադասութեան մէջ գտնուին բառեր, որոց համապատասխան բառեր չը գտնուին փակագծերուն մէջ, զանոնք նոյնութեամբ եւ իրենց շարքին Անգլիերէնի վերածելու է. այսպէս, 10րդ երեսի, 8րդ վարժութեան, 25րդ տողը թարգմանելու է

Աննան ունի բարակ ցանց մը վրանին մէջ (Վէբ—բէլ—անն Վիլ Վրանը)։

Anna has

a thin net in the tent.

Սոյն օրինակէն կը տեսնուի որ «Աննան ունի» բառերուն համապատասխաններն փակագծերուն մէջ չգտնուելով, զանոնք իրենց շարքովը թարգմանեցինք, յաջորդ բառերուն համապատասխաններն փակագծերուն մէջ գտնելով, զանոնք չը թարգմանեցինք, եւ փոխարէնը փակագծերու մէջ եղած բառերը թարգմանեցինք։

14. Ամեն մէկ դասի յաջորդ օրը թերթ մը կամ գիրք մը ձեռք ձգելով, անոր մէջ փնտռելու է իւր սովորած բառերն։ ԺՖ. դասը լինցնելէ վերջ, Հասարակաց կամ Կիրականօրեայ վարժարաններու Գրադարաններէն եւ կամ ծանօթներէ փոքրիկ դասագրքեր կամ պատմութիւններ (—էլէ Երեւոյն յար—) միշտ բերել կարդալու է։ Հոգ չէ թէ կարդացածնուդ բոլորը չէք հասկնար, նորէն դուք պէտք է շարունակէք կարդալ օրական գէթ հատուած մը։

**ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻԶ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ**

ԳԻՐԳ Ա.

ՄՅԻՔԵՆԱՐԱՆ

Education is "To develop in the body and in the soul all the beauty and all the perfection of which they are capable."

Կրթութիւնն է Մարմնոյն եւ Հոգւոյն մէջ զարգացնել բոլոր գեղեցկութիւնն ու ամբողջ կատարելութիւնն, որուն ատակ (կօրու) են:

"Crafty men condemn studies;
Simple men admire them;
Wise men use them."

«Խաբեբայ մարդիք կ'արհամարհեն ուսմունք.
Պարզամիտ մարդիք կը հիանան անոնց վրայ.
Խելացի մարդիք կը գործածեն զանոնք:»

"Reading maketh a full man;
Conference a ready man;
Writing an exact man."

Ընթերցանութիւնը (կարդալը) մարդը կ'ընէ կատարեալ մարդ մը.
Խորհրդակցութիւնը (խորհրդակցելը)՝ պատրաստ մարդ մը.
Գրութիւնը (գրելը)՝ ճշգրիտ մարդ մը:

1. Վարժութիւն

[Ա]

A a *A a* E e *E e*

(էյ)

էյ, է, ա*, օ, ա

(իյ)

իյ, ի, է, ւ

I i *I i* O o *O o*

(այ)

այ, իյ, ի

(օ)

օ, ո, ա, ւ

H h *H h* N n *N n*

(էյէ)

է, յ

(էն)

ն

S s *S s* T t *T t*

(էս)

ս, զ, ժ, շ

(թիյ)

թ, դ

ԾԱՆ.— A e i o ձայնաւոր՝ եւ h n s t բաղաձայն են:

2. Վարժութիւն

[Բ]

A E I O H N S T S H I A T

N O E A I H S E O N H

T I A O N S H I T

N T A N I H O [Գ]

* ա՛ կը նշուի լեցուն. ինչպէս Գո՛ւր բառին մէջ. ա կը նշուի բարակ. ինչպէս Գո՛ւր բառին մէջ: Իւրաքանչիւր տառի եւ բառի այս տարբեր նշանակերն կարելի է սովորել վարժութեամբ, բայց աւելի լաւ է բնիկ Ամերիկացիի մը բերնէն լսելով սովորել:

A E I O H N S T A I H S E
O N T A I S O E H N T I
E A S N H O T H A O
S T I E N [9]

a e i o h n s t s h i a t n o e a n
i o e a s h t n i t h e s o i n
e a h o t s [9]

A E I O H N S T A I H S E
N H E T O N A S I T S
E H O N S A T E I H
N I A O T H S [9]

a e i o h n s t n t h s e o a i
e o i a s h t n o h i n o s
a t s e t n h o i a [9]

ԴԱՍ Բ . (LESSON II.)

3. Վարժութիւն

[Զ]

a e i o h n s t e o n t a i h s
n o e s h i a t s h i a e o n t
h o n i s e t a.

4. Վարժութիւն

[Է]

էյ, իյ, այ, օ, էյչ, էն, էս, թիյ, իյ, օ, էն, թիյ, էյ, այ,
 էյչ, էյ, թիյ, էս, էն, էյչ, օ, այ, իյ, էյ, էս, թիյ, օ, այ,
 էյչ, էն, էյ, իյ, էս, այ, թիյ, օ, էյ, էյչ, իյ, էն:

5. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

an (է)	tan (տէ)	ten (թէ)	tent (թէնտ)	ant (էնտ)
as (է)	has (հէ)	hose (հօ)	those (տհօ)	nose (նօ)
at (էտ)	sat (սէտ)	hat (հէտ)	that (տհէտ)	net (նէտ)
he (հէ)	she (շէ)	tea (թէ)	the * (տհէ)	thee (տհէ)
in (էն)	sin (սէն)	seen (սէն)	tin (թէն)	thin (թին)
is (է)	his (հիս)	this (տհիս)	these (տհիս)	too (թու)
it (իտ)	eat (էտ)	sit (սիտ)	seat (սէտ)	neat (նէտ)
no (նօ)	so (սօ)	none (նօն)	noon (նուն)	soon (սուն)
on (օն)	hot (հօթ)	not (նօթ)	shoe (շու)	shoes (շուս)
hen (հէն)	then (տհէն)	saint (սէնթ)	sea (սէ)	see (սէ)
its (իտս)	eats (էտս)	sees (սէս)	sits (սիտս)	seats (սէտս)
East (էստ)	A'sia (էսիս)	An'na (անն)	An'nie (էնի)	An'ton (էնթոն)

* Իմն.— The ձայնաւորէ մ'առաջ կը նշուի ԳՆԻ. բաղաձայնէ մ'առաջ՝ ԳՆԸ
 իսկ ազգու. (emphatic) ընկու հաւաք կը նշուի ԳՆԻ:

6. 𐌿𐌰𐌸𐌸𐌴𐌹𐌳𐌴𐌹𐌸

[𐌿] [𐌴]

A I an as at he in is it

A I an as at he in is it

no on hen its tan has sat

no on hen its tan has sat

she sin his eat so hot then

she sin his eat so hot then

eats ten hose hat tea seen

eats ten hose hat tea seen

this sit none not saint sees

this sit none not saint sees

tent those that the tin these

tent those that the tin these

seat noon shoe sea sits

seat noon shoe sea sits

ant nose net thee thin too

ant nose net thee thin too

neat soon shoes see seats East

neat soon shoes see seats East

Asia Anna Anton Annie.

Asia Anna Anton Annie

ገፂ፡ ፩. (LESSON III.)

[P]

a, an, <i>մը</i>	hat, <i>գլխարկ</i>	saint, <i>սուրբ</i>
the, <i>ը, ն (վարդը, ծառն)</i>	a hat, <i>գլխարկ մը</i>	a saint, <i>սուրբ մը</i>
I, <i>ես</i>	the hat, <i>գլխարկը</i>	the saint, <i>սուրբը</i>
is, <i>է</i>	has, <i>ունի</i>	neat, <i>կոկիկ</i>
as, <i>պէս, որպէս,</i>	hen, <i>հաւ</i>	ant, <i>մրջիւն</i>
<i>ինչպէս</i>	a hen, <i>հաւ մը</i>	an ant, <i>մրջիւն մը</i>
at, <i>մօտը, մէջը,</i>	the hen, <i>հաւը</i>	the ant, <i>մրջիւնը</i>
<i>քովը, վրան,</i>	shoe, <i>կօշիկ</i>	net, <i>ուռկան, ցանց</i>
<i>հետը, դէպի</i>	a shoe, <i>կօշիկ մը</i>	a net, <i>ուռկան մը,</i>
in, <i>մէջ</i>	the shoe, <i>կօշիկը</i>	<i>ցանց մը</i>
it, <i>ան, անիկա (ան-</i>	shoes, <i>կօշիկներ</i>	the net, <i>ուռկանը,</i>
<i>ւան, բաներն համար)</i>	the shoes, <i>կօշիկները</i>	<i>ցանցը</i>
its, <i>անոր (անւանի</i>	hose, <i>ջրափող (մառ-</i>	sea, <i>ծով</i>
<i>բաներն համար)</i>	<i>նաւ որ ապէս</i>	a sea, <i>ծով մը</i>
no, not, <i>ոչ</i>	<i>լաստիկէ շին-</i>	the sea, <i>ծովը</i>
on, <i>վրայ</i>	<i>ուած, հրէջ-</i>	seat, <i>նստարան</i>
none, <i>ոչ մէկը, ոչ ոք</i>	<i>ներու համար)</i>	seats, <i>նստարաններ</i>
he, <i>ինքը (դու, երբե-</i>	tan, <i>կարմրախառն դե-</i>	a seat, <i>նստարան մը</i>
<i>հարգը)</i>	<i>ղին</i>	the seat, <i>նստարանը</i>
she, <i>ինքը (աղջիկ, կին)</i>	tin, <i>թիթեղ, թիթեղէ</i>	tea, <i>թէյ</i>
so, <i>այսպէս, այդ-</i>	thin, <i>բարակ</i>	the tea, <i>թէյը</i>
<i>պէս, այնպէս</i>	ten, <i>տասը</i>	hot, <i>տաք</i>
his, <i>իր (դու, երբե-</i>	then, <i>այն ատեն</i>	tent, <i>վրան (Տաճկ-</i>
<i>հարգան)</i>	noon, <i>կէսօր</i>	<i>ւարդ), վիրա-</i>
thee, <i>քեզ, քեզի</i>	at noon, <i>կէսօրին</i>	<i>բոյժի պատ-</i>
this, <i>ասիկա</i>	too, <i>ալ, եւս, շատ</i>	<i>բոյժ, փիլթա,</i>
that, <i>անիկա, որը</i>	<i>(չսէն -տէն)</i>	<i>(Տճկ. ֆիլթի)</i>
these, <i>ասոնք</i>	soon, <i>շուտով</i>	a tent, <i>վրան մը</i>
those, <i>անոնք</i>	it is, <i>է (անկէ)</i>	the tent, <i>վրանը</i>
East, <i>Արեւելք</i>	it is not, <i>'չէ (անկէ)</i>	sin, <i>մեղք</i>
Anna,* <i>Աննա</i>	this is it, <i>ասիկա է</i>	nose, <i>քիթ</i>
Anton§, <i>Անդոն</i>	that is it, <i>անիկա է</i>	the nose, <i>քիթը</i>
Annie, <i>Աննիկ</i>	she is, <i>ինքն է (աղջիկ, կին)</i>	
Asia, <i>Ասիա</i>	he is, <i>ինքն է (դու, երբե-</i>	
	<i>հարգը)</i>	

* Anna, Երայիցիէն է և կը յշմանակէն շնորհուր:

§ Anton, (Հայերէն Անդրէ Լ. Անդրէ) Լաւարիւհբէն և Յաւաւարիւհ ահաւա
Ե. և Կը Եղանաւէ ահաւա:

as it is, <i>ինչպէս որ է</i>	that is so, <i>այնպէս է</i>
he has, <i>ինքն (պշտ է՝ տէրի)</i>	eat, <i>կեր</i>
<i>հարգը</i> ունի	I eat, <i>ես կ'ուտեմ</i> [<i>երի հարգը</i>]
she has, <i>ինքն (պշտ է՝ տէրի)</i>	he eats, <i>ինքն կ'ուտէ</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)
<i>նք</i> ունի	she eats, <i>ինքն կ'ուտէ</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)
see, <i>տես</i>	sit, <i>նստէ՛, նստի՛ր</i>
I see, <i>ես կը տեսնեմ</i>	I sit, <i>ես կը նստիմ</i>
he sees, <i>ինքը կը տեսնէ</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)	he sits, <i>ինքը կը նստի</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)
<i>նք</i> տեսնէ	<i>հարգը</i> [<i>ինք</i>]
she sees, <i>ինքը կը տեսնէ</i>	she sits, <i>ինքը կը նստի</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)
<i>(պշտ է՝ տէրի)</i>	sat, <i>նստած</i>
seen <i>տեսած</i>	I sat, <i>ես նստայ, նստեցայ</i> [<i>հարգը</i>]
he has seen, <i>տեսած է (ինքն)</i>	he sat, <i>ինքն նստաւ</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)
she has seen, <i>տեսած է (ինքն)</i>	she sat, <i>ինքն նստաւ</i> (<i>պշտ է՝ տէրի</i>)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — A կամ an եւ the բառերը կը կոչուին *Թող*. ասոնցմէ ամեն մէկը բառի մը հետ կը գործածուի նոյն բառին նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ բլլալը ցուցնելու համար. այսպէս *a hat, գլխարկ* *հ. an ant, մրջիւն* *հ. the hat, գլխարկ*. եւայլն:

Թողը երկու տեսակ է, Անորոշ եւ Որոշեալ:

A եւ an կը կոչուին Անորոշ *Թող* եւ կը համապատասխանեն Հայերէնի *հ. բառին, ինչպէս a* hen, հաւ* *հ. an ant, մրջիւն* *հ. (ը ե լէտ հաւ* *հ. ը ե լէտ մրջիւն* *հ.)*:

A կը գործածուի, երբ իրմէ վերջ եկող բառը բաղաձայնով կ'սկսի, *ինչպէս a sea, ծով* *մը*:

An կը գործածուի, երբ իրմէ վերջ եկող բառը ձայնաւորով կ'սկսի, *ինչպէս an ant, մրջիւն* *մը*:

The կը կոչուի Որոշեալ *Թող* եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ բառի մը վերջը աւելցուած *ը եւ ն տառերուն*. *ինչպէս the hen, հաւ*. *the sea, ծով*. (*հաւաւորապէս այսինչ հաւ, այսինչ ծով*.) եւայլն:

* ԾԱՆ. — A սովորական խօսակցութեան եւ հասարակ ընթերցանութեան մէջ կը հնչուի *ը եւ ոչ էյ, նոյնպէս՝ իրմէ վերջը եկող բառի իբր մասը եւ ոչ իբր տառնէն բառ*. այսպէս *a hat, a sea, կը հնչուին* *ըհէյ, ըսիյ, եւ ոչ էյ հէյ, էյսիյ, եւայլն*:

7. Կարժութիւն

[Թ] [Յ] [Ղ]

I see a hat. The hat is on

*I see a hat. The hat is on
the seat. See the hen on that
the seat. See the hen on that
shoe. This tea is hot. I see an
shoe. This tea is hot. I see an
ant on this shoe. It is so hot.*

*ant on this shoe. It is so hot.
See his nose. The net is in
See his nose. The net is in
the sea. He has a hose. That
the sea. He has a hose. That
is so. He has seen ten shoes.
is so. He has seen ten shoes.*

*She is so neat. See these
She is so neat. See these
seats. He is Anton. He is not
seats. He is Anton. He is not
Saint Anton. See that tent.
Saint Anton. See that tent.*

The Saint has no sin. Asia

The Saint has no sin. Asia
is in the East. Anton sits on
is in the East. Anton sits on
his seat. It is so. This is his
his seat. It is so. This is his
hen. It is not so hot. It is so
hen. It is not so hot. It is so
thin. I eat at-noon. She eats
thin. I eat at-noon. She eats
at-noon too. Annie has seen
at-noon too. Annie has seen
a neat tent. See that tin on
a neat tent. See that tin on
that seat. She sees the hat as
that seat. She sees the hat as
it is. He sat on his hat. An-
it is. He sat on his hat. An-
nie, sit on that seat. He sits
nie, sit on that seat. He sits
on his net. See those shoes.
on his net. See those shoes.

*She has a hen. As soon as
She has a hen As soon as
he sat on the net in the tent,
he sat on the net in the tent,
she too then sat on the seat.
she too then sat on the seat.*

8. Վարժութիւն

[Խ]

Ես կը տեսնեմ գլխարկ մը նստարանին վրայ (վայ նստարանը):
Ինք (ողն) ունի հաւը: Ինք (ողն) ունի բարակ ցանց մը: Այս
վրանը կարմրագեղին է: Աննան տեսած է (անի գետն) տասը
կօշիկներ: Իր ուռկանը ծովուն մէջն է (է հիշ ծով): Ան (that)
իր հաւն է նստարանին վրայ (է էր հոս վայ նստարանը): Իր (ողն)
թէյը շատ տաք է (է շոտ քո): Ինքը (ողն) Սուրբ Անդոնը չէ
(է ոչ Սուրբ Անդոն): Անիկն ունի գլխարկ մը: Ինքը (ողն)
կոկիկ է (է կօշիկ): Ես կը տեսնեմ ծովը ինչպէս որ է: Այնքան
շուտ որքան Անդոնը նստաւ նստարանին վրայ (վայ նստարանը),
իր հաւն ալ նստաւ ուռկանին վրայ (վայ ուռկանը): Այս ցանցը
շատ բարակ է: Հաւը քիթ շունի (անի ոչ գետն): Ես կ'ուսեմ կէ-
սօրին: Անիկն ալ կ'ուսեմ կէսօրին: Այս թէյը շատ տաք է (է շոտ
քո): Այդպէս է (ան է այդպէս): Անդոն ունի տասն նստարաններ:
Ինքը (ողն) իր կօշիկներն հագած է (անի վայ էր կօշիկներն): Տե՛ս
այս (անս) նստարանները: Ես կը տեսնեմ մըջիւն մը այն գլխար-
կին վրայ (վայ այն գլխարկ): Ան իր գլխարկը չէ (է ոչ էր գլխարկ): Այս
հաւը կը տեսնէ ան մըջիւնը: Այնպէս չէ (ան է ոչ այդպէս): Մըջիւնը
կը տեսնէ այս գլխարկը: Աննան Ասիաի մէջն է (է հիշ Ասիա): Կէս-
օրին ծովը տաք է (է քո): Ես կը տեսնեմ այդ նստարանը ինչպէս
որ է: Ես նստայ այդ նստարանին վրայ (վայ այդ նստարանը): Ան-
դոնը նստաւ իր գլխարկին վրայ (վայ էր գլխարկ): Այս հաւը իր
հաւն է (է էր հոս): Անիկա մըջիւն մ'է (է հիշ հիշ): Անիկ, կ'
նստէ՝ աս նստարանին վրայ (վայ աս նստարանը): Տե՛ս այդ ջրի
խողովակը: Անդոն ունի կարմրագեղին ցանց մը: Իր հաւը
վրանին վրայ է (է վայ վայ): Աննան ունի բարակ ցանց մը
վրանին մէջ (հիշ բարակ ցանց հիշ վայ): Տե՛ս ծովին մէջի ուռկանը
(անիւնը հիշ ծով): Ես ոչ ոք չեմ տեսներ (է ոչ գետն ոչ ոչ):

ԴԱՍ Դ. (LESSON IV.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք բանի մը անուն են, կը կոչուին Անուն. ինչպէս մարդ, տուն, ծառ, գըլխարկ, խնձոր, միտք, եւ այլն:

Անուններն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին, Թատուկ եւ Հասարակ:

Թատուկ կը կոչուին այն անուններն, որոնք մասնաւոր անհատի մը, ժողովրդի մը, տեղի մը, եւ կամ բանի մը անունն են. ինչպէս Ներսէս, Հայ, Վան, Մառիտ, Արմէնիա, եւ այլն:

Հասարակ կը կոչուին այն անուններն, որոնք անհատներու կամ իրերու ամբողջ դասակարգի անունն են. ինչպէս մարդ, ագգ, քաղաք, լեռ, լրագիր, եւ այլն:

ԿԱՆՈՆ. — Թատուկ անուններն գրելու համար ինչպէս Հայերէնի, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ միշտ գլխաւորով սկսելու է. այսպէս Գարեգին, Յոյն, Տիգրանակերտ, Թուրքիա, Մշակ, Արծրունի, եւ այլն:

9. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

to (թ--)	tooth (թ--իս)	teeth (թիթիս)	toast (թ--տ)	toasts (թ--տ)
ate (էյտ)	haste (հէյտ)	taste (թէյտ)	test (տէտ)	nest (նէտ)
hats (հէտ)	tents (թէնտ)	tastes (թէյտ)	tests (տէտ)	nests (նէտ)
hoe (հօ)	toe (թօ)	toes (թօշ)	ton (թն)	tone (թօն)
son (սն)	sane (սէն)	sense (սէն)	sent (սէնտ)	saints (սէնտ)
hash (հէշ)	sash (սէշ)	sins (սին)	tease (թէյշ)	teases (թէյշէ)
heat (հէյտ)	host (հօտ)	nine (նին)	oats (օթ)	stone (սթօն)
ha'sten (հէյտէն)	ha'stens (հէյտէն)	hon'est (հոնէտ)*	sat'in (սէտին)	
in'to (ինթ--)	in-sane' (ինսէն)	in-tense' (ինթէն)	non'sense (նոնսէն)	
eat'en (էյտէն)	in-sist' (ինսէտ)	in-sists' (ինթէտ)	host'ess (հօսթէս)	
ses'sion (սէշէն)	na'tion (նէյշէն)	in-ten'tion (ինթէնշէն)	sen'ate (սէնէյտ)	
at-ten'tion (էտթէնշէն)	as-sist'ant (էսթէտէնտ)	I-sa'iah (էսէյէն)		

* ԾԱՆ. — H տառը երբեք բնական չի հանդիպիր. այսպիսի պարագայի մը տակ կը կոչուի (mute' թ--տ) հատի h:

ԿԱՆՈՆ. — Համար հոյ սկսուած բառերն ալ, ձայնաւորով սկսուած բառերու պէս an յօդը կառնեն. այսպէս փոխանակ a honest nation ըսելու an honest nation կ'ըսուի:

10. 𐌿𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸

[𐌿] [𐌸]

To ate hats hoe son hash

To ate hats hoe son hash

heat hasten into eaten insist

heat hasten into eaten insist

session attention tooth haste

session attention tooth haste

tents sane sash host hastens

tents sane sash host hastens

toe insane nation teeth taste

toe insane nation teeth taste

tastes toes sense sins intense

tastes toes sense sins intense

nine honest insists intention

nine honest insists intention

toast test tests ton sent tease

toast test tests ton sent tease

oats toasts nest saints nests

oats toasts nest saints nests

tone stone nonsense Isaiah

tone stone nonsense Isaiah

ԴԱՍ Ե. (LESSON V.)

[Խ]

to -են, -ին, -ան, -եան, -ուն,	sane, խելացի
ց-, առ, դէպի(§), եւայլն.	insane, խելագար
haste, անապարանք	stone, քար
in haste, անապարանօք	sins, մեղքեր
hats, գլխարկներ	saints, սրբեր
hoe, մարկեղ, (Տճկ. չափ)	nine, ինն
tone, եղանակ	oats, վարսակ, (Տճկ. եւ-լ-ֆ)
hash, հէշ †	nest, բոյն
sash, ժապաւենէ գօտի կամ	nests, բոյներ [չափ]
ուրար	ton, * թըն, (կշիռքի մեծագոյն
heat, տաքութիւն	son, մանչ զաւակ
tents, վրաններ	sense, զգացում, իմաստ
tooth, ատամ	nonsense, անիմաստ (բան)
teeth, ատամներ	host, հիւրընկալ, տանուտէր
taste, ճաշակ, համ	hostess, (†) հիւրընկալ տան-
test, փորձ	տիրուհի [կանառ
toe, ոտքի մաս, կօշկի քիթ	toast, խորոված հաց, բաժա-
toes, ոտքի մասներ	toasts, խորոված հացեր
honest, պատուաւոր, շիտակ,	into, մէջ, (Գրեւն Գեղէ Երբ)
իրաւ, (ՌՖ՝ ԸՆԴԵԴ)	intense, շափազանց, սառնակ
Senate, ժեռակոյտ	satin, սնդուս, (ՌՖ՝ ԹԵԼԵ)
session, նիստ, ժողով	attention, ուշադրութիւն
nation, ազգ	intention, դիտաւորութիւն
assistant, օգնական	Isaiah, Եսայի

§ Իրեւ, Հայկեւ, կ'կաւ, բազմութեան մարդան, ցվեր, առ յախազան, Գեղի Կաղապ, եւայլն

† Հիւ Ամերիկեան կերակուր մ', որ կը շինուի եփած մզկոտած միս եւ խաշած զեռնախնձոր միասին, ծեծելով եւ զգալ զգալ իւրի կամ ձ.թի մ.ջ տապկելով:

* Մէկ Բըն Երկու հազար փառնաւ:

† ԿԱՆՈՆ. — Եթէ արական նշանակութիւն ունեցող բառի մը վերջը աւելցնենք *ess* մասնիկը, բառը միեւնոյն նշանակութեան իգականը ցցուցած կ'ըլլայ. ինչպէս վերեւը *host* կը նշանակէ հիւրընկալ, *hostess* կը լինի հիւրընկալուհի:

to eat, ուտել
 I ate, ես կերայ
 he ate, ինք (որչա՛ն է՛մ էրի՛կ ՏՐ-
 ԴԸ) կերաւ
 she ate, ինք (որչա՛ն է՛մ էի՛ն) կերաւ
 eaten, կերած
 to taste, ճաշակել
 I taste, կը ճաշակեմ
 he tastes, կը ճաշակէ
 she tastes, կը ճաշակէ
 taste, ճաշակէ՛, Համն ա՛ռ
 to tease, (է-դ-ի-է-լ) ձանձրացնել
 I tease, կը ձանձրացնեմ
 he teases, կը ձանձրացնէ
 she teases, կը ձանձրացնէ
 tease, ձանձրացո՛ւր
 to hasten, աճապարել
 I hasten, կ'աճապարեմ
 he hastens, կ'աճապարէ
 she hastens, կ'աճապարէ
 hasten, աճապարէ՛

sent, ղրկած
 I sent, ես ղրկեցի
 he sent, ինք (որչա՛ն է՛մ էրի՛կ ՏՐԴԸ) ղրկեց
 she sent, ինք (որչա՛ն է՛մ էի՛ն) ղրկեց
 is sent, ղրկուած է
 to test, փորձել
 I test, կը փորձեմ
 he tests, կը փորձէ
 she tests, կը փորձէ
 test, փորձէ՛
 to insist, թախանձել
 I insist, կը թախանձեմ
 he insists, կը թախանձէ
 she insists, կը թախանձէ
 insist, թախանձէ՛
 to nest բոյն դնել
 I nest բոյն կը դնեմ
 he nests, բոյն կը դնէ
 she nests բոյն կը դնէ
 nest բոյն դի՛ր

11. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ղ]

*He ate hash at-noon. I sat
 He ate hash at-noon. I sat
 on the seat at the sea. Anna
 on the seat at the sea. Anna
 has a satin sash. She is sane.
 has a satin sash. She is sane.
 The ant eats oats. Anton has
 The ant eats oats. Anton has*

a hoe. He is sent to East in
a hoe. He is sent to East in
haste. This is a tooth. He has
haste. This is a tooth. He has
ten toes. He is insane. That
ten toes. He is insane. That
is nonsense. Annie has nine
is nonsense. Annie has nine
teeth. This is a ton. See the
teeth. This is a ton. See the
hen on that stone. That has
hen on that stone. That has
no sense in it. His son insists
no sense in it. His son insists
to see the senate in session
to see the senate in session.
The senate is not in session.
The senate is not in session.
Anton teases Annie. The
Anton teases Annie. The
heat is intense. The host is in
heat is intense. The host is in

the tent. See the hostess is
the tent. See the hostess is
neat. His intention is to see
neat. His intention is to see
Asia. The hen has eaten the
Asia. The hen has eaten the
oats. The assistant is honest.
oats. The assistant is honest.
His attention is on that test.
His attention is on that test.
I see nine tents at the sea.
I see nine tents at the sea.
This nation has no Saints.
This nation has no Saints.
He has no sins. Anna has
He has no sins. Anna has
seen ten nests. She teases
seen ten nests. She teases
Anton. She insists to see the
Anton. She insists to see the
hostess. He is sent to the Sen-
hostess. He is sent to the Sen-

ate. Isaiah has a seat in the
ate. Isaiah has a seat in the
Senate. I see Anton on his
Senate. I see Anton on his
seat. I hasten to see the Sen-
seat. I hasten to see the Sen-
ate in session. She has seen
ate in session. She has seen
the hostess. Isaiah has inten-
the hostess. Isaiah has inten-
tion to see East. His son is
tion to see East. His son is
in the East too. Annie has a
in the East too. Annie has a
toast. Anton has eaten his
toast. Anton has eaten his
toasts at-noon.

toasts at-noon.

12. Վարժողութիւն

[୩]

Ասիական քար մ'է (ե ղ +բ)։ — Ինք (դռն) կերած է (ռնի կերծ) իր խորոված (հացեբը)։ — Այդ քարին վրայ մըջիւն մը կը տեսնեմ (կը տեսնեմ ղ ղ ղնն ղնն ղնն)։ — Անդոնն ունի տասը ոսնամատներ։ — Տաքը շափազանց է (ե ղնն)։ — Ծերակոյտը նիստ կ'ընէ (ծերակոյտը է ղնն)։ — Օգնականը մարկեղ մ'ունի (ռնի ղնն)։ — Իր ուշադրութիւնը այդ փորձին վրայ է (ե ղնն)։ — Պատուաւոր ազգ մը (ջնն)։ — Ինք (դռն) ունի ինն ատամներ։ — Իր (դռն) մտադրութիւնն է տեսնել հիւրընկալուհին։ — Ինք (դռն) կ'աճապարէ տեսնել խելագարը։ — Անդոնը* խելացի է։ — Եսային* կատակով կը ձանձրացնէ Աննիկը*։ — Այս քարը թրն մ'է (ե ղնն)։ — Տե'ս, մըջիւնը կը ճաշակէ վարսակը։ — Անխմատ բան (ռն) է (ռն)։ — Ես կ'ուտեմ հէշ խորոված հացի վրայ (ջնն)։ — Ինք (դռն) նստաւ այն քարին վրայ (ջնն)։ — Օգնականը ունի վրան մը (ջնն)։ — Ինք (դռն) ունի սնդուսէ ուրար մը (ջնն)։ — Իր որդին պատուաւոր է (ե ղնն)։ — Ինք (դռն) կ'ընէ տեսնել գլխարկը։ — Սուրբ մեղքեր չունի (ռն)։ — Աննան* զրկուած է (ե ղնն)։ — Դէպ Արեւելք աճապարանօք։ — Տե'ս ծովին քովի քարը (բնն)։ — Իր (դռն) մտադրութիւնն է (ռն) է ղնն)։ — Դեռ ուտեմ խորոված հաց կէս օրին։ — Արեւին մէջ քարին վրայ կը նստին (ռն)։ — Դեռ (բնն)։ — Կ'աճապարեմ տեսնել (to see) Ծերակոյտը նիստի մէջ (բնն)։ — Անդոնը* զրկած է (ռն)։ — Աննան* Արեւելք (բնն)։ — Տե'ս քարը ան բո նին մէջ (բնն)։ — Եսային կը տեսնէ բոն մը (բնն)։ — Անդոն, ճաշակէ՛ այս խորոված հացը։ — Իր որդին ունի հաւ մը (բնն)։ — Հիւրընկալ տանտիրուհին ունի ժապաւենէ գօտի մը (բնն)։ — Իր (բնն) մանչ զաւակը կոկիկ է (ե ղնն)։ — Տաքութիւնը սաստիկ է վրանին մէջ (բնն)։ — Խելագարը կ'ուտէ խորոված հաց։ — Ինք (դռն) ունի ինն ատամներ։ — Ինք (դռն) ունի տասը գլխարկներ։

* ԻՐԱՆ. — Մարդոց անուշիկըրուն հետ Անգլիկէրէի մէջ յօդ չի դորժած ուիր:

ԴԱՍ Զ . (LESSON VI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

13. Վարժութիւն

[Ծ]

East, hot, it, nose, eats, sea, intense, sins, his, taste, hastens, insane, she, oats, insists, seats, hat, no, toast, noon, insist, is, saints, nest, he, this, haste, nation, Annie, ate, an, see, too, as, that, not, tea, sits, on, heat, in, tent, hostess, then, thee, neat, host, hose, sense, teases, hen, honest, at, its, has, ten, shoe, tents, ant, tan, so, sat, sin, eat, thin, this, sit, none, saint, toes, seen, seat, tests, soon, net, those, tin, the, these, Asia, to, hoe, son, Anna, hash, hasten, toasts, tone, nine, Anton, teeth, sane, stone, into, toe, session, sash, tooth, sent, ton, satin, Isaiah, eaten, nonsense, sees, test, tease, Senate, shoes, nests, intention, attention, assistant.

14. Վարժութիւն

[Կ]

*It. Ant. East. Annie. Honest.
He. Hat. Heat. Eaten. Isaiah.
Is. Net. Oats. Saint. Nation.
No. She. Shoe. These. Senate.*

15. Վարժութիւն

[Զ]

His attention is on that hen at the sea.

ԴԱՍ Է. (LESSON VII.)

16. Վարժուիլիւն

[Ա]

U u Ս ս W w Վ վ
(եռւ) (աբպլեռւ)
իռւ, ու, ը ու

Y y Յ չ D d Զ զ
(ուայ) (տիյ)
ե, այ, ի տ

F f Ֆ ֆ M m Մ մ
(էֆ) (էմ)
ֆ, Վ մ

R r Ք ռ V v Վ վ
(առ) (վիյ)
ռ, ր վ

ԾԱՆ. — U ձայնաւոր է. w եւ y սրբեմն ձայնաւոր են, երբեմն
բաղաձայն. d, f, m, r, եւ v բաղաձայն են:

17. Վարժուիլիւն

[Բ]

U W Y D F M R V U F M W
Y R D V Y U D R F W M
V Y M F D U R W F D
V Y M R V W U [Պ]

U W Y D F M R V W R U
 V Y M D F Y W U M R V
 F D Y R U V F M D W Y
 D R U W F M Y [4]

u w y d f m r v m y r w v u f d
 w u d y m f v r d y w u v r f
 m v m d w r f y u [4]

U W Y D F M R V W D
 M V U Y F R W U V R D
 Y M F Y U V M D W R
 Y F D F M R W Y U [4]

u w y d f m r v w u d y m
 f v r y u d w r f v m d w y
 u v m r f v d r y m w f u [4]

ԴԱՍ Ը. (LESSON VIII.)

18. Վարժութիւն

[Զ]

u w y d f m r v m d f w y r
v u d y w u v r m f w d m
v u y f r d w y u r f v m

19. Վարժութիւն

[Է]

եռւ, տըպլեռւ, ուայ, տիյ, էֆ, էմ, առ, վիյ, էմ, ուայ,
առ, տըպլեռւ, վիյ, եռւ, էֆ, տիյ, եռւ, տըպլեռւ, տիյ,
ուայ, էմ, էֆ, վիյ, առ, տիյ, ուայ, վիյ, տըպլեռւ, եռւ,
էմ, առ, էֆ, վիյ, էմ, տիյ, առ, էֆ, տըպլեռւ, ուայ, եռւ:

20. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

am (էմ)	ham (հէմ)	fame (ֆէյմ)	name (նէյմ)	same (սէյմ)
do (դո)	you (յու)†	your (յուր)†	yours (յուսր)†	tour (տուր)
me (մէյ)	we (ւէ)†	ye (յէ)†	fee (ֆէյ)	him (հիմ)
my (մյ)	thy (տիյ)†	die (դի)	dye (դի)	tie (տի)
of (օֆ)	how (հու)†	now (նու)†	thou (տու)†	have (հեֆ)
us (ըս)	thus (տիս)	does (դէս)	dust (տէստ)	rust (րէստ)
her (հեր)	hers (հէրս)	were (ւէր)†	dust'y (տէստի)	rust'y (րէստի)
aid (էյդ)	made (մէյդ)	maid (մէյ)	said (սէյ)	what (հատ)
day (դէյ)	they (տիյ)	may (մէյ)	May (մէյ)	was (ւաս)†
and (էնդ)	hand (հէնդ)	hands (հէնդս)	are (ար)	art (արտ)
fun (ֆըն)	sun (սըն)	done (տըն)	our (ուր)†	ours (ուսր)†
dime (դիմ)	time (տիմ)	dine (տիմ)	fine (ֆին)	mine (մին)

† Հնչեալու է մէկ տեղամէկ, մէկ վտեկ:

21. Վարժուիլիկ

[D] [D]

Am do me my of her and
Am do me my of her and
us aid day fun dime you me
us aid day fun dime you me
ham thy how thus hers made
ham thy how thus hers made
they hand sun time fame ye
they hand sun time fame ye
your die now does were may
your die now does were may
maid hands done dine name
maid hands done dine name
yours fee dye thou dust said
yours fee dye thou dust said
dusty are May our fine same
dusty are May our fine same
tour him tie have rust rusty
tour him tie have rust rusty
what art was hour mine.
what art was hour mine.

ԴԱՍ Թ. (LESSON IX.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Անգլիերէնի մէջ Անուններն չորս տեսակ փոփոխութիւններ կ'ունենան. Թի-, Դի-, Սի- եւ Հի-ով:

ԹԻԻ

Թիւն անունի մը նշանակած բանի թիւը կամ քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ: Օրինակի համար երբ ըսենք *աղջիկ է՝* առաջին կը հասկնանք մէկ աղջիկ է որ կ'ուսանի. *մինչ երբ ըսենք աղջիկները* ինչո՞ւ, կը հասկնանք մէկէ աւելի աղջիկներ են խաղացողները: Ուստի երբ բառ մը իր նշանակած իրի մէկ հատը միայն կը ցուցնէ կը կոչուի *եզմի*. *ինչպէս, hat, գլխաւոր. nest, բոյն (մէկ գլխարկ, մէկ բոյն).* եւ երբ իր նշանակած իրի մէկէն աւելի ըլլալն կը ցուցնէ, կը կոչուի *բազմի*. *ինչպէս, hats, գլխաւորներ. nests, բոյներ (մէկէ աւելի գլխարկներ, մէկէ աւելի բոյներ):*

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ եզակի անուն մը յոգնակի կը շինուի եզակիին վերջը *s* կամ *es* (էս) աւելցնելով. *ինչպէս, hat, գլխարկ, hats, գլխարկներ. shoe, կոշիկ, shoes, կոշիկներ. fish (ֆիշ) ձուկ, fishes, ձկներ: Երբ եզակին կը վերջանայ այնպիսի տառով մը որ դիւրութեամբ s ին հետ կրնայ միանալ, այն ատեն միայն s կ'աւելցուի, եւ բառն ալ քանի վանկ որ էր նոյնքան վանկ կը մնայ. ինչպէս, seat, նստարան, seats, նստարաններ. son, որդի, sons, որդիներ. toast, խորոված հաց, toasts, խորոված հացեր: Երբ s չը կրնայ միանալ բառի վերջին տառին հետ, ան ատեն աւելցնելու է *es*, այս պարագային տակ բառն ալ նոր վանկ մը աւելցած կ'ըլլայ. այսպէս sash, ժապաւինէ գօտի, sashes, ժապաւինէ գօտիներ. hostess, հիւրընկալուհի, hostesses, հիւրընկալուհիներ:*

Երբ եզակի բառ մը կը վերջանայ *e* ով, յոգնակի շինելու համար, դարձեալ *s* մը միայն աւելցնելու է. բայց դիտելու է որ միեւնոյն ատեն բառն ալ վանկ մը նոյնպէս աւելցած կ'ըլլայ. *ինչպէս nurse, (նուրս) հիւանդապահ, nurses (նուրսէս) հիւանդապահներ: Այս կանոնէն դուրս եղածներն, ինչպէս tooth, ատաժ, teeth, ատամներ հետզհետէ կը սովորուին:*

[Ի]

O, ո՛վ	they, անոնք	thou, դու՛
me, զիս	hand, ձեռք	thy քու՛ [հող
to me, ինծի	hands, ձեռքեր	dust, փոշի (Տաճկ. Բ-ը)
my, իմ	sun, արեգակ, արեւ	dusty, փոշոտ
mine, իմս, իմինս	time, ժամ, ժամանակ	rust, ժանգ
of*, —ի, —ին, —ան,	fame, համբաւ	rusty, ժանգոտ
—եան, —ուն,	you, դուք, ձեզ (շէշ)	May, Մայիս
—ուան, —ոջ, ան.	your, ձեր	our, մեր
us, մեզ (շէշ)	yours, ձերն	ours, մերն
to us, մեզի	ye, դուք	fine, ընտիր, գեղեցիկ
we, մենք	dye, ներկ (Տաճկ. դոյս)	նուրբ. տուգանք
her, իր (աղջիւն, փնկաւ)	tie, կապ	tour, շրջապտոյտ
hers, իրն, իրենն	maid, կոյս աղջիկ, օ-	him, զինքը (աշն.
aid, օգնութիւն	բիրորդ, սպասուհի	երէի հարցը)
and, ու, եւ	same, նոյն, միեւնոյն	what, ի՞նչ
day, օր	fee (աշն. արհեստ)	art, գեղարուեստ
fun, կատակ	գին, վարձ	how, ինչպէս
dime, տասը սէնդնոց	ham, զխտ-ապուխտ	thus, այսպէս
now, հիմայ	(հանաւոր իող)	name, անուն
I am, ես եմ	I do, կ'ընեմ	I have, ունիմ
thou art, դու ես՛	thou dost (աշն. Է), կ'ընես՛	thou hast, (հէշտ) ունիս՛
he կամ she is, ինքն է	he does, կ'ընէ	he has, ունի
we are, մենք ենք	she does, կ'ընէ	she has, ունի
you are, դուք էք	we do, կ'ընենք	we have, ունինք
they are, անոնք են	you do, կ'ընէք	you have, ունիք
done, ըրած, եղած	they do, կ'ընեն	they have, ունին
it is done, եղած է	do, ըրէ՛, ըրէ՛ք	have, ունեցի՛ր, ունեցէ՛ք
I was, ես էի	I don't (do not), չեմ ըներ [ներ	
he կամ she was, ինքն էր	he կամ she doesn't (does not) չը-	
we were, մենք էինք	we don't (do not), չենք ըներ	
you were, դուք էիք	you don't (do not), չէք ըներ	
they were, իրենք էին	they don't (do not), չեն ըներ	

* ԴԱՆ. — Of բառը առանձին չը զործածուիր, այլ Անտոնի սը նետ, և աշն-
կից ալ միշտ առաջ կը դրուի, Հայերէնի մէջ կը համապատասխանէ վերոյգրեալ և
անոց նման զործածուած մասնիկներուն. ինչպէս the taste of mouth; բերանի
նաժը, the wife of Anton, Անտոնի կինը. the hat of his wife, Իր կինի
զխորհը. ևն. :

† Ատառնոյ ազօթնիւն համար միայն կը զործածուի. և այս իմաստով զոր-
ծածուած առեւ զխաղրով սկսելու է:

to have, ունենալ

I haven't* (have not), չունիմ
he կամ she hasn't (has not), չունի
we haven't (have not), չունինք
you haven't (have not), չունիք
they haven't (have not), չունին
I haven't done, ես ըրած չեմ

I made, ըրի, շինեցի
he or she made, ըրաւ, շինեց
we made, ըրինք, շինեցինք
you made, ըրիք, շինեցիք
they made, ըրին, շինեցին
made, ըրած, շինած, եղած

to aid, օգնել
I aid, կ'օգնեմ
we aid, կ'օգնենք
you aid, կ'օգնէք
they aid, կ'օգնեն
aid, օգնէ', օգնեցէ'ք

to die, մեռնիլ
I die, կը մեռնիմ
we die, կը մեռնինք
you die, կը մեռնիք
they die, կը մեռնին
die, մեռի'ր, մեռէ'ք

to fine, տուգանք դնել
I fine, տուգանք կը դնեմ
we fine, տուգանք կը դնենք
you fine, տուգանք կը դնէք
they fine, տուգանք կը դնեն
fine, տուգանք դի'ր, դրեցէ'ք

don't*, մի' ըներ
don't have, մի' ունենար
don't aid, մի' օգնար
don't dine, մի' ճաշար
don't name, մի' անուանար

to do, ընել

I said, ըսի
he կամ she said, ըսաւ
we said, ըսինք
you said, ըսիք
they said, ըսին
said, ըսած

I may, եւ կարելի է
he or she may, ինքն կարելի է
we may, մենք կարելի է
you may, դուք կարելի է
they may, իրենք կարելի է
I may not, եւ կարելի չէ

to dine, ճաշել
I dine, կը ճաշեմ
we dine, կը ճաշենք
you dine, կը ճաշէք
they dine, կը ճաշեն
dine, ճաշէ', ճաշեցէ'ք

to name, անուանել
I name, կ'անուանեմ
we name, կ'անուանենք
you name, կ'անուանէք
they name, կ'անուանեն
name, անուանէ', անուանեցէ'ք

to dye, ներկել
I dye, կը ներկեմ
we dye, կը ներկենք
you dye, կը ներկէք
they dye, կը ներկեն
dye, ներկէ', ներկեցէ'ք

to tie, կապել
I tie, կը կապեմ
we tie, կը կապենք
you tie, կը կապէք
they tie, կը կապեն
is made, եղած է, շինուած է

don't die*, մի' մեռնիր.
don't dye, մի' ներկեր
don't fine, տուգանք մի' դներ
don't tie, մի' կապեր
is said, ըսուած է

* Այս կրճատուած ձեւերի աւելի շատ կը գործածուին խօսակցութեան մէջ:

22. Վարժողութիւն

[Թ] [Չ] [Ղ]

My name is Annie. What

*My name is Annie. What
is your name?† Do you see
is your name? Do you see
her? I don't. I do see Isaiah.
her? I don't. I do see Isaiah.*

He has eaten ham and toast

*He has eaten ham and toast
at-noon. The hostess said that
at-noon. The hostess said that*

*our maid has made this toast
our maid has made this toast*

*in that tent. What time is
in that tent. What time is*

*it? It is time to dine. I
it? It is time to dine. I*

*have no fame. This is the
have no fame. This is the*

---

† Աստիւծ Նշանի Հարցական Նշան կը կոչուի եւ կը համապատասխանէ
Հայերէնի մէջ Պարսկ կամ Հարցական Նշանին:

same. O ye saints!† I may
 same. O ye saints! I may
 have a fine hat in May. How
 have a fine hat in May. How
 are you? Now I am on my
 are you? Now I am on my
 tour in the East. That is
 tour in the East. That is
 yours. And he said I have
 yours. And he said I have
 a dime. It was too dusty.
 a dime. It was too dusty.
 This is not fun.
 This is not fun.

23. Վարժուիլիս

[8]

The ant	A hand	His toes	The sun	A net
Dimes	The hosts	Names	Nations	A tent
His fee	A hostess	The oats	His sins	She
The hoses	He	Stones	A saint	They
A hen	Noses	A toast	The sea	A tie
Her hats	A tour	A seat	Teeth	Me

† Աս իշանը Զարմայական Նշան կը կոչուի եւ կը համապատասխանէ
 Հայերէնի մէջ Երկաթ զարմայական Նշանին:

24. Վարժութիւն

[Խ]

Ի՞նչպէս էք դուք: — Ի՞նչ ունիք դուք: — Ես ունիմ պատուաւոր սպասուհի մը: — Անունն ի՞նչ է: — Իր անունն Աննիկ է: Զիս կատակի առաւ (խէն ըստ իմոյ of ին): — Կարելի է ես կապեմ ձեր կօշիկներն: — Մի՛ օգներ իրեն: — Ինք կարելի է չմեռնի (ոչ մեռնի): — Ասիկայ մի եւ նոյնն է (ե՞տէկոյ մի եւ նոյնն): — Ասիկայ կատակ չէ (ե՞տ իմոյ): — Հիմայ ժամանակն է (ե՞տ մեռնի) տեսնելու ծերակոյտը նիստի մէջ (տե՛նի ծերակոյտը մէջնիւ): — Իր (պէն) դիտաւորութիւնն է տեսնել Արեւելք: — Իր (պէն) ուշադրութիւնը այդ քարին վրայ է (ե՞տ այդ տե՛ր): — Ո՞վ դուք սուրբն: — Ասիկայ շինուած է թիթեղէ (ե՞տ լին of tin): — Անիկայ շինուած էր քարէ (ե՞տ լին of stone): — Ու ինքն այսպէս ըսաւ (ա՛յ տե՛ն ըստ իմոյ): — Արեւը տաք է (ե՞տ տե՛ն): — Ժամը քանի՞ն է (տե՛ն իմ է տե՛ն (it): — Տաքութիւնը սաստիկ է (ե՞տ տե՛ն): — Ես կարելի է մեռնիմ: — Ինքն ունի համբաւ մը (մէ՛տ համբաւ): — Իր գլխարկը շինուած է սնդուսէ (of satin): — Ասիկա իմա չէ (ե՞տ իմ): — Ըրի (մէ՛տ այդ): (ե՛տ ե՛տ ըստ): — Ես կը տեսնեմ Եսայիի ձեռներն (յե՛տնիւ Եսայիի): — Ինք կերած է (տե՛ն լին) իր խորոված հացերն եւ իր հէշը: — Այ, թի՛թիւ ժանգոտ է: — Իր (պէն) կօշիկները փոշոտ են (ե՛տ փոշոտ): Տանտիրուհին նստած է (տե՛ն նոյն) նստարանին վրայ ծովուն մօտ (մէ՛տ նոյնիւ մօտ ծով): — Կերածնուդ ապուխտն ի՞նչպէս էր (ի՛նչպէս էր: . . . իմ տե՛ն): — Ասիկայ տասը սէնդնոց մ'է (ե՛տ մեռնի տե՛ն): — Ընտիր օր մ'է (տե՛ն (it) է մէ՛տնիւ օր): — Մի՛ ներկեր այդ գլխարկը: — Ասիկայ ձերը չէ (ոչ է իմ): — Մայիսին Ասիան պատեցայ (մէ՛տ Մայիս եւ ըստ մէ՛տ ըստ այդ մէ՛տ): — Այնպէս է , (ե՛տ տե՛ն (that) այդ): — Սպասուհին տեսած է քեզ (տե՛ն տե՛ն իմ): — Ի՞նչպէս է ձեր մանչ զաւակը: — Ասոնք իմ մեղքերս են (ե՛տ իմ մեղքեր): — Ըրէ՛ ինչ որ ըսի (ինչ ե՛տ):

ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ *ive* (իվ) մասնիկը կը նշանակէ միտք, քեզի, սակայն Հայերէնի մէջ յաճախ կը համապատասխանէ ինչ մասնիկան. *de-fense* (տե՛նիւ) պաշտպանութիւն. պաշտպանող — *de-fen'sive*, պաշտպանողական. *of-fense* (տե՛նիւ) նախատինք, թշնամանք — *of-fen'sive*, նախատական, թշնամական:

ԴԱՍ Ժ. (LESSON X.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ . — Շարունակութիւն 24րդ երեսէն:

ԴԷՄՔ

Դէմք կը կոչուի բառի մը այն յատկութիւնը, որով կ'որոշուի խօսողը լսողէն կամ լսողը վրան խօսուածէն:

Դէմքը երեք է. Առաջին, երկրորդ, երրորդ:

Առաջին Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը նշանակէ խօսողը կամ գրողը. ինչպէս, *I, Anton*, see a fish in the sea. Եւ, Արտոն, կը տեսնեմ ձուկ մը ծովուն մէջ. *we, Annie and I*, have seen Asia, Դէմք, Աննի և եւ, տեսած ենք Ասիան. այս օրինակներուն մէջ *I, Anton*, Եւ, Արտոն. եւ *we, Annie and I*, Դէմք, Աննի և եւ, բառերը առաջին դէմք են:

Երկրորդ Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը ցուցնէ լսողը կամ այն որուն խօսքը կ'ուղղուի. ինչպէս, *Anna*, see this hat, Աննա, տես այս գլխարկը. *O Thou!* ո՞վ Դէմք. have you seen him? տեսած էք Դէմք գինքը. այս օրինակներուն մէջ *Anna*, Աննա. *Thou*, Դէմք եւ *you*, Դէմք երկրորդ դէմք են:

Երրորդ Դէմք կը կոչուի ան՝ որ կը նշանակէ այն անձը կամ իրը, որուն վրայ կը խօսուի. ինչպէս, *Isaiah* is in his tent, Եւ, Իսայի իր վրանին մէջն է. *they* are fine, Եւ, ինքն լաւ են. այս օրինակներուն մէջ *Isaiah*, Եւ, *they*, Եւ, երրորդ դէմք են:

Ս Ե Ռ

Սեռը Անուններու այն յատկութիւնն է, որով կը յայտնուի անոր նշանակած իրի սեռը. ուստի եւ երեք սեռեր կան. Ագական, Իգական և Զգական:

Ագական սեռը կը ցուցնէ անձերու կամ կենդանիներու արական տեսակը. ինչպէս, *Isaiah*, Եւ, *son*, Դէմք զաւակ. *host*, Դէմք հիւրանոց:

Իգական սեռը կը ցուցնէ անձերու կամ կենդանիներու իգական տեսակը. ինչպէս, *Anna*, Աննա. *nurse*, Դէմք հիւանդանոց, *hostess*, Դէմք հիւանդանոց:

Զգական սեռը կը ցուցնէ իրեր կամ առարկաներ, որոնք ոչ արական են եւ ոչ իգական. ինչպէս, *nest*, Դէմք, *stone*, Դէմք:

Վերոյգրեալներէն կարելի է հետեւցնել լոյս արականներու անուններն արական են. իգականներու անուններն իգական. եւ անշուշտ առարկաներու անուններն չէզոք են:

Տեսնել նաեւ երես 13 ԿԱՆՈՆ:

Հ Ո Ւ Ո Վ

Հոլովը անուններու եւ անոնց տեղը դրուած բառերու ձեւի կրած փոփոխութիւնն է, որով կը յայտնուի այն անունաներու հետ ունեցած յարաբերութիւնը:

Անգլիերէնի մէջ միայն երեք հոլովներ կան. Ուղտիւն, Սեւիւն, եւ Հոյսիւն:

Ուղտիւն հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուած բառի մը պարզ եւ ուղիղ ձեւն է, որ առհասարակ կը ցուցնէ որոշ գործողութիւն մ'ընողը. եւ կը պատասխանէ ո՛վ կամ ի՞նչ բան հարցման. այսպէս, «The son sits, Դէտի կը նստի. I see եւ կը տեսնեմ. The tea is hot, Բէյը տաք է. սոյն օրինակներուն մէջ հարցնենք. — Ո՛վ կը նստի «Ուրտի», the son. Ո՛վ կը տեսնէ «Ե», I. Ի՞նչ բան տաք է «Բէյը, the tea. ուրեմն the son, Դէտի. I, եւ the tea, Բէյը. ուղղական հոլով են:

Սեւիւն հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուած բառի մը այն ձեւն է որ կը ցուցնէ անոր ստացուածքն ըլլալը եւ կը պատասխանէ որո՞ւ հարցման. ինչպէս, «The son's shoes, Ժան Դէտիւն կօշիկները. His hat, իք գլխարկը. — որո՞ւ կօշիկները. Ժան Դէտիւն, the son's. որո՞ւ գլխարկը. իք, his, ուրեմն the son's, Ժան Դէտիւն եւ his, իք սեռական են:

ԿԱՆՈՆ.—Անգլիերէնի մէջ սեռական հոլով չինելու միայն մէկ ձեւ կայ. այն է, ուղղական հոլովին վերջը աւելցնել «դիւն»՝ ^{սե} եւ s մը. այսպէս, the son's hat, որդւոյն գլխարկը. the men's hats, մարդոց գլխարկները: Յոքնակիրն մէջ երբ ուղղական հոլովը կը վերջանայ s ով, այն ատեն միայն ապաթարց մ'աւելցնելու է. այսպէս, sons, որդիներ. sons', որդիներու: Դիտելու է որ եզակի son's, եւ յոքնակի sons' միեւնոյն կերպով կը հնչուին, բայց տարբեր ձեւով կը գրուին, ինչպէս տարբեր ալ նշանակութիւն ունին:

Հոյսիւն հոլովը անունի մը՝ կամ անունի մը տեղը դրուող բառի մը այն ձեւն է, որ կը ցուցնէ նոյն բառի գործողութեան մը առարկայ ըլլալը եւ կը պատասխանէ զո՛վ կամ ի՞նչ բանը հարցման. այսպէս, I see Anna, կը տեսնեմ Աննան. he eats toast, ինք կ'ուտէ Խորտը հոյս. — կը տեսնեմ զո՛վ. «Anna, Աննան. կ'ուտէ, ինչ բան, «toast, Խորտը հոյս. ուստի եւ Anna, Աննան եւ toast, Խորտը հոյս, հայցական հոլով են:

Անգլիկներէնի մէջ ուղղական եւ հայցական հոլոքները ձեւով նոյնն են. միայն խօսքին մէջ իրենց գրաւած դիրքէն եւ նշանակութենէն կը զանազանուին. առհասարակ ուղղականը խօսքի մէջ գործողութիւն ցոյց տուող բառէն առաջ կը դրուի. հայցականը գործողութիւն ցոյց տուող բառէն վերջը կը դրուի. այսպէս, «The host has a hat, հիւրընկիւռն ունի գլխաւորի ծաւ, օրինակին մէջ the host, հիւրընկիւռն ուղղական է. has, ունի գործողութիւն ցոյց տուող բառէն առաջ դրուած է. մինչ a hat, գլխաւորի ծաւ գործողութիւն ցոյց տուող բառէն վերջ դրուած ըլլալով կը ցուցնէ որ հայցական է:

25. Վարժութիւն

[Դ]

I	his	mine	he	him	tent	<u>Anna</u>	has	<u>a</u>	<u>hen</u> .
he	our	thou	it	son	maid	<u>Anton's</u>			<u>shoes</u> .
me	thy	ours	her	May	Anna	I	see	<u>a</u>	<u>hat</u> .
us	you	your	net	host	satin	<u>The</u>	<u>tea</u>		<u>is</u> <u>hot</u> .
ye	him	they	his	seat	Anton	<u>Anna's</u>			<u>hands</u> .
we	thee	hers	its	hers	Isaiah	<u>May</u>	sees		<u>a</u> <u>net</u> .
my	she	your	she	dime	hostess	<u>His</u>			<u>sons'</u> <u>hats</u> .

26. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

aim (էյմ)	them (տէմ)	man (ման)	men (մեն)	must (մսթ)
air (էյր)	hair (հէյր)	heir (էյր)	fair (ֆէյր)	fare (ֆէյր)
ear (էյր)	dear (տէյր)	fear (ֆէյր)	hear (հէյր)	near (նէյր)
ears (էյրս)†	year (էյր)	fears (ֆէյրս)	hears (հէյրս)†	tears (թէյրս)†
eye (այ)	eyes (այս)	house (հաւս)	dies (տայս)	dyes (տայս)
fan (ֆէն)	ran (րէն)	sand (սէն)	died (տայ)	died (տայ)
far (ֆար)	farm (ֆարմ)	arm (արմ)	harm (հարմ)	tar (թար)
fat (ֆէթ)	food (ֆուդ)	feed (ֆէյդ)	foot (ֆուդ)	feet (ֆէյդ)
hay (հէյ)	say (սէյ)	way (ուէյ)	here (հէյր)	there (տհէյր)†
or (օր)	for (ֆօր)	more (մօր)	door (տօր)	with (ուիթ)†
own (օն)	dawn (տօն)	down (տաւն)	out (աւտ)	South (աւստ)†
who (հու)*	whom (հոմ)	whose (հուս)	new (նիւ)	news (նիւս)

† Հնչելու է մէկ տեղամաս, մէկ վանկ: * Դիւան *who, whom* և *whose* բառերուն *w* և *h* տառերը հնչման մէջ ինչպէս տեղեկութիւն փոխեր են:

27. Կարգութիւն

[Թ] [թ]

Aim air ear ears eye fan

Aim air ear ears eye fan

own far fat hay or who arm

own far fat hay or who arm

them hair dear year eyes feet

them hair dear year eyes feet

ran farm food say for hears

ran farm food say for hears

dawn whom man tar heir out

dawn whom man tar heir out

house fear fears sand down

house fear fears sand down

more feed way men fair new

more feed way men fair new

dies died harm foot here news

dies died harm foot here news

door must whose near dyed

door must whose near dyed

tears there fare with South.

tears there fare with South.

[୧]

aim, նպատակ, ուղղութիւն	arm*, բազուկ
air, օդ	arms**, զէնք
ear*, ականջ	way, ուղի, ճանապարհ
eye*, աչք	this way, այս կողմ
fan*, հովազար	more, աւելի, աւելին
far, հեռու	no more, ալ չ'կայ
fat, գէր	down, վար, դէպի վար
hay, չոր խոտ	out, դուրս, դուրսը
or, կամ	door†, դուռ
own\$, անձնականին յատուկ	here, հոս, այստեղ, ահաւասիկ
who†, որ, որոնք, ո՞վ	there, հոն, այնտեղ, հահ
whom, որը, զոր, զո՞վ	foot, ստք
whose, որու, որուն, որոնց	feet, ստքեր
them, զանոնք	harm, վնաս, չարիք
hair†, մազ, հեր	fair, պարզ, անամպ. չքնաղ
heir, ժառանգ, ժառանգորդ	fare, անցագին, տանողչէք
man, (այ) մարդ	new, նոր
men, (այ) մարդիկ	news**, լուր, նորալուր

** Լյան բառեր, որոնք յոփնակի միայն կը գործածուին. ինչպէս, *arms*, *news*, *fun*:

dear, սիրելի	fear*, վախ
year*, տարի	dawn, արշալոյս
farm*, ագարակ	at dawn, արշալոյսին
food, կերակուր	sand*, աւազ
feed, կերակուր (ան-ան-)	house*, տուն
tar, կուպր, ձիւթ	near, մօտ
with , — ով, հետ, մէկտեղ	tears, արցունքներ, արտասուք
for, համար. վասն զի	South, Հարաւ
there he is, ահաւասիկ ինք հոն է	there is, կայ
as far as, այնքան հեռու որքան	there is not, չկայ
for me, ինծի համար (ի-մէրէ- համար)	
he dies, կը մեռնի	he dyes, կը ներկէ
died, մեռած	dyed, ներկած
I died, մեռայ	I dyed, ներկեցի
he or she died, մեռաւ	he or she dyed, ներկեց
we died, մեռանք	we dyed, ներկեցինք
you died, մեռաք	you dyed, ներկեցիք
they died, մեռան	they dyed, ներկեցին
ran, վազած	to feed, կերակրել
I ran, վազեցի	I feed, կը կերակրեմ
he or she ran, վազեց	he or she feeds, կը կերակրէ
we ran, վազեցինք	we feed, կը կերակրենք
you ran, վազեցիք	you feed, կը կերակրէք
they ran, վազեցին	they feed, կը կերակրեն
to hear, լսել	to say, ըսել
I hear, կը լսեմ	I say, կ'ըսեմ
he or she hears, կը լսէ	he or she says, կ'ըսէ
we hear, կը լսենք	we say, կ'ըսենք
you hear, կը լսէք	you say, կ'ըսէք
they hear, կը լսեն	they say, կ'ըսեն
hear, լսէ', լսեցէ'ք	say, ըսէ', ըսեցէ'ք
I own, կը սեփականեմ	I must, ես պէտք եմ
he or she owns, կը սեփականէ	he or she must, ինք պէտք է
we own, կը սեփականենք	we must, մենք պէտք ենք
you own, կը սեփականէք	you must, դուք պէտք էք
they own, կը սեփականեն	they must, իրենք պէտք են

|| Հայերէնի մէջ — ով, Դասիկը պէտք է հասկնալ. ինչպէս, *with hand*, ձեռքով: * Գանեւ այս բառի յոգնակին:

shoes? No, I haven't. You
shoes? No, I haven't. You
may name her. He may die
may name her. He may die
in his tour. Now is the time
in his tour. Now is the time
to do what you may. She
to do what you may. She
may tie her shoes. Fine day,
may tie her shoes. Fine day,
isn't (is not) it? This is an
isn't is not it? This is an
art. I see a hen and an ant
art. I see a hen and an ant
on your hand. My dear, see
on your hand. My dear, see
that man. It is ten years now.
that man. It is ten years now.
She has a new fan. His farm
She has a new fan. His farm
is too far. What is the news?
is too far. What is the news?

*That is not her aim. See his
That is not her aim. See his
arm. Don't you see them? The
arm. Don't you see them? The
man has no heir. That does
man has no heir. That does
not harm.
not harm.*

29. Վարժութիւն

[Խ]

Որո՞ւ տունն է ան: — Ան (*it*) իմ սեփականն է (ե իմ սեփա-
կան): — Ասիկայ իր որդւոյն գլխարկն է (ե իր որդւոյն գլխարկ): —
Իր ազարակը շատ հեռուն է (ե շատ հեռուն): — Ինք կը լսէ ձեր
ըսածը (ինչ որ է ինք): — Այն ազարակին մէջ անասնոց կեր չ'կար
(հոն էր ոչ անասնոց կեր թէ (*that*) գործի): — Ան տունը չ'իմուած
է աւազէ (ե չ'իմուած աւազէ (*of sand*)): — Այսօր նոր Տարի է (ե
նոր Տարի): — Նոր Տարիին օրը ինք զրկեց գիս դուրս (ինչ չ'իմե-
շէ որդւոյն ինչ որ Տարիին օր): — Այդ մարդն ո՞վ էր (ո՞վ էր այդ
մարդ): — Աննայի ժառանգորդն էր (ինչ էր Աննայի ժառանգորդ): —
Այդ տանը մէջ կերակուր չունին (անոնք ոչ կերակուր չ'ունե-
ին): — Մի՛ վախնար, (վախի՛ր ո՛վ) հաւը չի վնասեր մարդու
(ի՛նչն ոչ վնաս մարդու (*to man*)): — Այս կողմէն դուրս (այս կողմ
դուրս): — Արշալոյսին տեսայ գինքն այդ տանը մօտ (այդ այդ
տան): — Ես պէտք է տեսնեմ գինքն այսօր: — Որո՞ւ նստարա-
նըն է աս: — Իմս է (ան (*it*) է իմ), չը նստիս վրան (չըն ոչ նստի
վրայ): — Մենք ունինք ազարակներ Հարաւին մէջ (մէջ Հարաւ):
— Ինք (այնք) կը վախնայ տեսնել ծովը: — Ես ունիմ աչքեր,
ականջներ, ձեռներ, ոտներ եւ քիթ մը: — Ինչպէս էք դուք:
— Ես լաւ եմ (եմ միջակա (*fair*)): — Մարդիկը հոս են (են հոս):
— Աս քարը չ'իմուած է (ե չ'իմուած) աւազէ եւ կուպրէ (*of*) աւա-
զէ: — Ի՞նչ է անցագինը: — Իմ սիրելիս, մի՛ վախենար,
ես հետդ եմ (եմ եմ հետ յետ): — Աննան ներկած է (անն յետին)
իր նոր գլխարկը: — Ձէնք ունի՞ք ձեր տան մէջ (անն է որդւոյն ղեկ-
ն է ղեկն): — Ո՛չ, մենք չ'ունինք (ունինք ոչ): —

ገሴ ልብ (LESSON XII.)

ቶላላብ (REVIEW)

30. ቂዳሽ ልብ

[፩]

The man sat at the door of his house.
 My aim is to see the farms in East and South.
 See that man, who has arms, but no feet.
 It is fair to-day; we must see New Year in.
 Have this tea for me. Here it is.
 She has made it in her own way.
 Whom do we see now? Is n't that May?
 She has a new hat and a new fan.
 Do you see that fat hen on that hay?
 Do you hear the man say this way out?
 Who is there? Is that you Annie?
 I see your eyes, your ears and your nose.
 It was too far to hear him.
 I do not own that house. Anna owns it.
 I saw the man, whose son is in South.
 What have these men to say? Hear them.
 Whose hat is this? It is his son's hat.
 The man, who ran out to-day, is now here.
 There she is. See her sash on her arm
 Fear not, it does no harm to you.
 This is my own house. Is that your own too?
 There is no more of that toast.
 He is out in the farm. I sent him down there.
 Sit down there on that seat.
 These are my feet, that is your foot.
 There is a fair (መስከረም) to-day in her house.
 There were tears in her eyes.
 That is made of sand and tar, isn't it?
 He died in a tent, near that house.
 She was with Anna in East as far as Asia.

31. ቂዳሽ ልብ

[፪]

Fear not, my dear, I am with you.

ԴԱՍ ԺԳ. (LESSON XIII.)

32. Վարժութիւն

[Ա]

B b B b C c C c

(պի)

պ

(սի)

գ, ս, ք

G g G g J j J j

(ճի)

ճ, Կ

(ճի)

ճ, ժ, Կ, յ

K k K k L l L l

(քի)

ք

(էլ)

Լ

P p P p X x X x

(փի)

փ

(էգս)

գս, քս, Կգ

ԾԱՆ. — B, c, g, j, k, l, Կ և x բաղաձայն են:

33. Վարժութիւն

[Բ]

B C G J K L P X K C J G P

X B L G L C K J P B G

L P C X G J P L C

B X J K B K X [Գ]

B C G J K L P X B K C L G
 P J X C G K L B J P X
 L G C B P X J K P B
 C L P B C P [4]

b c g j k l p x k g b p l j
 c x g p l j x b c k j b x
 l g c p k x l k j g p c b [4]

B C G J K L P X J L B P
 X K G C B P J C K G L
 P X K J G C B L J X
 P B L K G C K [4]

b c g j k l n x g k p b x l j c g
 n l j b c k x p j b l g x c n
 k l x k i g c b [6]

ጥሒ ታጥ (LESSON XIV.)

34. ቂዋሪ ብሔር

[፩]

b c g j k l n x l g b k x n j c
k l g b c i x n g b j c l k
n x j g n c x l b k

35. ቂዋሪ ብሔር

[፪]

ሣኪ, ሣኪ, ልኪ, ልኪ, ደኪ, ኒ, ቀኪ, ኒ, ልኪ, ሣኪ, ልኪ, ኒ, ሣኪ,
ደኪ, ቀኪ, ኒ, ልኪ, ቀኪ, ኒ, ሣኪ, ልኪ ደኪ, ሣኪ,
ቀኪ, ኒ, ልኪ, ደኪ, ሣኪ, ሣኪ, ልኪ, ኒ, ልኪ, ሣኪ,
ቀኪ, ደኪ, ልኪ, ሣኪ, ኒ:

36. ቂዋሪ ብሔር

[፫] [፬]

be (ግኒ)	been (ግኒ)	be'ing (ግኒ/ግኒ)	be-fore' (ግኒ/ግኒ)
by (ግኒ)	buy (ግኒ)	buy'ing (ግኒ/ግኒ)	bought (ግኒ)
go (ከ)	give (ከ)	giv'ing (ከ/ግኒ)	giv'en (ከ/ግኒ)
if (ከ)	gone (ከ, ከ)	go'ing (ከ/ግኒ)	good (ከ)
up (ግኒ)	tank (ግኒ)	thank (ግኒ/ግኒ)	thing (ግኒ/ግኒ)
an'y (ከ/ግኒ)	man'y (ግኒ/ግኒ)	Fan'ny† (ግኒ/ግኒ)	fun'ny (ግኒ/ግኒ)
bad (ግኒ)	but (ግኒ)	but'ter (ግኒ/ግኒ)	bet'ter (ግኒ/ግኒ)
bed (ግኒ)	bed'ding (ግኒ/ግኒ)	bath (ግኒ)	ba'thing (ግኒ/ግኒ)
boy (ግኒ, ግኒ)	toy (ግኒ, ግኒ)	joy (ግኒ, ግኒ)	joy'ful (ግኒ/ግኒ)
beg (ግኒ)	beg'gar (ግኒ/ግኒ)	beg'ging (ግኒ/ግኒ)	having (ግኒ/ግኒ)
get (ከ)	got (ከ)	get'ting (ከ/ግኒ)	got'ten (ከ/ግኒ)
sir (ግኒ)	ma'am (ግኒ)	ma-ma'† (ግኒ/ግኒ)	pa-pa' (ግኒ/ግኒ)
yes (ከ)*	shall (ግኒ)	hill (ግኒ)	will (ግኒ)
end (ከ)	send (ግኒ)	cent (ግኒ)	cen'tral (ግኒ/ግኒ)
can (ግኒ)	box (ግኒ, ግኒ)	box'ing (ግኒ/ግኒ)	please (ግኒ)*
New York (ግኒ-ግኒ)	West (ግኒ)	A-mer'i-ca (ግኒ/ግኒ)	
Ar-me'ni-an (ግኒ/ግኒ)	Ar'men (ግኒ)	Ar-me'ni-a (ግኒ/ግኒ)	

* ከግኒ ከ ግኒ ግኒ ግኒ, ግኒ ግኒ

† ከግኒ ከግኒ ግኒ ግኒ, mam, mam-ma'. ‡ Fan'nie.

37. Գարեգինի

[Թ] [Ժ]

Be by go if up any bad sir

Be by go if up any bad sir

bed boy beg get yes end can

bed boy beg get yes end can

West been buy give gone but

West been buy give gone but

tank many bedding toy got

tank many bedding toy got

beggar ma'am shall send box

beggar ma'am shall send box

New York Armen being thank

New York Armen being thank

buying giving going having

buying giving going having

Fanny butter bath joy please

Fanny butter bath joy please

begging getting mama given

begging getting mama given

hill cent boxing America will

hill cent boxing America will

Armenia before bought good
 Armenia before bought good
 thing funny better Armenian
 thing funny better Armenian
 bathing joyful having papa
 bathing joyful having papa
 gotten central.
 gotten central.

ԴԱՍ ԺԵ . (LESSON XV.)

[Խ]

by, —ով*, ըստ, մօտը,	bnt, բայց, սակայն, բացի
մօտէն, քովը, քովէն	many, բազմաթիւ, շատ, շատեր
by and by, հետզհետէ	Fanny, Ֆէնի (աղկայ առն է)
by-by, մնաք բարով, երթաք	funny, ծաղրաշարժ, այլանդակ
բարով (երախայից յատուկ)	bedding, անկողնի կազմածք
good by, մնաք բարով, երթաք	beggar, մուրացիկ
բարով (սեփեռու յատուկ)	thanks, շնորհակալութիւն
if, եթէ, թէ որ	butter, կարագ
as if, իբր թէ	good, լաւ
up, վեր, դէպի վեր	better, աւելի լաւ
any, ո եւ է, որ եւ իցէ	joy, ուրախութիւն
bad†, գէշ	joyful, ուրախալի
bed†, անկողին	thing, իր, բան
boy, մանչ, տղայ	yes, այո
toy, խաղալիք	end, վերջ
tank, ամբար(ջրի կամ ուրիշ հեղուկի)	mama, մայրիկ
before, առաջ, նախ քան	papa, հայրիկ
sir, տէր, տիար	cent, սէնդ

* By կը զորոճեմուի մեծ մասամբ բառերու բաղադրութեանց մէջ. ինչպէս,
 by aim, նպատակով. by name, անունով:
 † Ինչ է bad և bed բառերու իբարմ: ունեցած տարբերութիւնը:

ma'am†, տիկին	central, կենդրոնական
West, Արեւմուտք	hill, բլուր
New York, Նիւ Եօրք	will, կամք, կտակ [օթեակ
America, Ամերիգա	box*, սնտուկ, տուփ, (Թափօն)
Armen, Արմէն	boxing, կռիամարտ
Armenia, Հայաստան, Արմէնիա	Armenian Հայ, Արմէնի
to be, ըլլալ	to buy, գնել
being, ըլլալով. եղող	buying, գնելով
been, եղած	bought, գնած
to have been, եղած ըլլալ	to have bought, գնած ըլլալ
be, եղի՛ր, եղէ՛ք	buy գնէ՛, գնեցէ՛ք
I have been, եղած եմ	I buy, կը գնեմ
he or she has been, եղած է	he or she buys, կը գնէ
I shall be, պիտի ըլլամ	we buy, կը գնենք.
he or she will be, պիտի ըլլայ	you buy, կը գնէք
we shall be, պիտի ըլլանք	they buy, կը գնեն
I may be, կարելի է ըլլամ	I bought, գնեցի
I may have been, կարելի է եղած եմ	he or she bought, գնեց
if I be, եթէ ըլլամ [եղած եմ	we bought, գնեցինք
if he or she be, եթէ ըլլայ	you bought, գնեցիք
if I were, եթէ ըլլայի	they bought, գնեցին
to give, տալ	to get, ստանալ, ձեռք ձգել
giving, տալով	getting, ստանալով
given, տուած	gotten, ստացած
to have given, տուած ըլլալ	get, ստացի՛ր, ստացէ՛ք
give, տո՛ւր, տուէ՛ք	I get, կ'ստանամ
I give, կուտամ	he or she gets, կ'ստանայ
he or she gives, կուտայ	we get, կ'ստանանք
we give, կուտանք	you get, կ'ստանաք
you give, կուտաք	they get, կ'ստանան
they give, կուտան	I got, ստացայ
I have given, տուած եմ	he or she got, ստացաւ
I may give, կարելի է տամ	we got, ստացանք
I may have given, կարելի է տուած եմ	you got, ստացաք
if I give, եթէ տամ [տուած եմ	they got, ստացան

† Ma'am համառոտաձեռն է Madam բառի :

ԿԱՆՈՆ. — * X վերջաւորող անուններու յոքնակին կը շին-
ուի եզակի ուղղականին վերջը *cs* աւելցնելով. այսպէս, *box*
սնտուկ. *boxes*, սնտուկներ :

to thank, շնորհակալ ըլլալ
 I thank, շնորհակալ եմ
 he or she thanks, շնորհակալ է
 we thank, շնորհակալ ենք
 you thank, շնորհակալ էք
 they thank, շնորհակալ են
 thank, շնորհակալ եղի՛ր, - եղէ՛ք
 I can, ես կրնամ
 he or she can, ինք կրնայ
 we can, մենք կրնանք
 you can, դուք կրնաք
 they can, անոնք կրնան
 can I?, կրնամ
 I can not, չեմ կրնար
 I shall†, ես պիտի
 he or she will, ինք պիտի
 we shall, մենք պիտի
 you will, դուք պիտի
 they will, անոնք պիտի
 will this do? աս կ'ըլլայ
 this will do, աս աղէկ է, կ'ըլլայ
 that will do*, ան աղէկ է, կ'ըլլայ, բաւական է

to please, հաճիլ .
 I please, կը հաճիմ
 he or she pleases, կը հաճի
 we please, կը հաճինք
 you please, կը հաճիք
 they please, կը հաճին
 please, հաճէ՛, հաճեցէ՛ք
 to send, շրկել
 I send, կը շրկեմ
 he or she sends, կը շրկէ
 we send, կը շրկենք
 you send, կը շրկէք
 they send, կը շրկեն
 send, շրկէ՛, շրկեցէ՛ք
 I will‡, ես պիտի
 he or she shall, ինք պիտի
 we will, մենք պիտի
 you shall, դուք պիտի
 they shall, իրենք պիտի
 will that do? ան կ'ըլլայ
 will you?, կ'ուզէք, կը կամենա՞ք

38. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

*Armen, have you been in
 Armen, have you been in
 Armenia? No sir, I have not
 Armenia? No sir, I have not*

† Առաջին գնմտերուն shall, երկրորդ և երրորդ գնմտերուն will զործա-
 ծութիւնն կ'արտայայտէ լոկ ապագային ըլլալի՜ր զործողութիւն մը:

‡ Առաջին գնմտերուն will, երկրորդ և երրորդ գնմտերուն shall զործա-
 ծութիւնն կ'արտայայտէ խոստում, հրաման կամ սպասուելիք:

* Այս խօսքը՝ արագ խօսակցութեանց մէջ, կը հնչուի ուն-ը որոշ:

been in Armenia, but I have
been in Armenia, but I have
been in New York. Have you
been in New York. Have you
seen Fanny? She is a nurse
seen Fanny? She is a nurse
now. Yes ma'am, I have seen
now. Yes ma'am, I have seen
her in West. He is a good boy;
her in West. He is a good boy;
you are a bad boy. What are
you are a bad boy. What are
you going to buy? I am going
you going to buy? I am going
to buy a toy for her boy and
to buy a toy for her boy and
shoes for Anna. I see you are
shoes for Anna. I see you are
joyful to-day. Yes ma'am, I
joyful to-day. Yes ma'am, I
am. This is a bath-house. Have
am. This is a bath-house. Have

you bath in your house? Yes
you bath in your house? Yes
ma'am, we have. Was bathing
ma'am, we have. Was bathing
good to-day? Yes sir, it was;
good to-day? Yes sir, it was;
and there were many boys
and there were many boys
bathing. Have you anything
bathing. Have you anything
to eat? Yes sir, here are butter
to eat? Yes sir, here are butter
and toasts. Who is that man?
and toasts. Who is that man?
He is a beggar and is begging
He is a beggar and is begging
for food. This is for you, Fan-
for food. This is for you, Fan-
ny, you may have it now.
ny, you may have it now.
Thank you, my dear mama.
Thank you, my dear mama.

See, this is given to me; it is

*See, this is given to me; it is
a good thing. This is funny,
a good thing. This is funny,*

*isn't it? Yes, it is. This is a tank
isn't it? Yes, it is. This is a tank*

*but that is a stone. What have
but that is a stone. What have*

*you got in your hand? I got
you got in your hand? I got*

*a cent to buy a good thing to
a cent to buy a good thing to*

*eat. Will you be in my house
eat. Will you be in my house*

*to-day? I will. I can go with
to-day? I will. I can go with*

*you papa. By-by. Good-by.
you papa. By-by. Good-by.*

This is his box, that is mine.

This is his box, that is mine.

Mama, please buy me a toy.

Mama, please buy me a toy.

*I will, my dear boy. In the
I will, my dear boy. In the
days gone by, we were going
days gone by, we were going
up this hill, and then down.
up this hill, and then down.*

39. Վարժութիւն

[Խ]

Ինչպէս է Արմէնը: — Արմէնը Հայաստան կ'երթայ: — Հոն
չատ տղաքներ կան (հոն հոն շոտ Կոնստանտնուպոլիս): — Այսօր նիւ Եօրք
պիտի ըլլանք (Քնի Կոնստանտնուպոլիս): — Ինչ է այս բանը,
կարագ է (է հոն Կոնստանտնուպոլիս): — Ոյո՛, սիրելիս (ի՛նչ Կոնստանտնուպոլիս), դուք պիտի
ունենաք կէսօրին: — Ասիկա վե՛րջն է (է հոն Կոնստանտնուպոլիս), Հայրիկ:
— Ո՛չ, գաւազան (ի՛նչ Կոնստանտնուպոլիս): — Մենք պիտի երթանք դուրս այ-
սօր լաւ բաներ գնելու (Քնի Կոնստանտնուպոլիս): — Ես տուած եմ ի-
րեն (him) այն սնտուկը: — Տե՛ս, Ֆէնիկս բլուրին վրայ է (է Կոն-
ստանտնուպոլիս): — Ձեր կամքն ինչ է (ինչ է յեր Կոնստանտնուպոլիս): — Իմ կամքս է
(ան (it) է ի՛նչ Կոնստանտնուպոլիս) որ (that) դուք պէտք է երթաք Արեւմուտք:
— Կէսօրին Արմէնին տունը եղէ՛ք (Երեւան Կոնստանտնուպոլիս):
— Ասիկա լաւ խաղալիք մ'է (է Կոնստանտնուպոլիս) տղա՛ս, (ի՛նչ Կոնստանտնուպոլիս)
ես պիտի տամ քեզի (յեղի) զայն: — Շնորհակալութիւն, սիրե-
լի Հայրիկս (ի՛նչ Կոնստանտնուպոլիս): — Պիտի (Կոնստանտնուպոլիս) երթա՛ք Հիմա: — Ա-
յո՛, տիկին, ես պէտք է երթամ նիւ Եօրք շատ բաներ գնե-
լու (Քնի Կոնստանտնուպոլիս): — Ոեւէ բան մը ունի՛ք ըսելու (հոն Կոնստանտնուպոլիս)
Կոնստանտնուպոլիս: — Այո՛, տէր, ես ունիմ շատ բաներ ըսելու, բայց
պէտք է երթամ Հիմա մնաք բարով: Երթա՛ք բարով: — Ինչ-
պէս ստացաք անիկա (ըլլի՞ Կոնստանտնուպոլիս): — Շատ ծաղ-
րաշարժ է (ան է Կոնստանտնուպոլիս):

ገሴ ፋፍ. (LESSON XVI.)

40. *Վարժուքի ն*

[f] [p]

all (əʌ)	ball (bɔʌ)	bal'lot (bɒ'lɒt)	bal-loon' (bɒ'lun-)
alms (ɔʌ)	balm (bɔʌ)	palm (pɔʌ)	balm'y (bɔʌ'i)
bee (bi)	ba'by (bɒ'bi)	ber'ry (bɛ'ri)	beau'ty (bɒ'ti)
car (kɔʌ)	care (kɛʌ)	take (teʌ)	took (tu-)
did (dɪ)	kid (kɪ)	read (riʌ, ri)	read'ing (ri'ɪŋ)
ev'er (ɛ'vɛr)	nev'er (nɛ'vɛr)	sis'ter (sɪ'stɛr)	East'er (ɛ'stɛr)
few (fu)	fe'ver (fɛ'vɛr)	fa'ther (fɑ'tɛr)	moth'er (mɒ'tɛr)
fly (fli)*	fly'ing (fli'ɪŋ)	friend (friɛnd)	cur'rent (kɛ'rɛnt)
fur (fɜʌ)	fur'ther (fɜ'tɛr)	farm'er (fɜ'm-ɛr)	broth'er (brɒ'tɛr)
had (hɛ)	hard (hɔʌ)	head (hɛ)	a-head' (ɛ'hɛd)
nor (nɔʌ)	North (nɔʌθ)	ei'ther (ɛ'tɛr)†	nei'ther (nɛ'tɛr)†
nut (nɛt)	put (pɪ-)	sick (sɪk)	kick (kɪk)
oar (ɔʌ)	oth'er (ɔ'tɛr)	out'er (aʌ'tɛr)	in'ner (ɪ'nɛr)
off (ɔf)	oft'en (ɔ'fɛn)	o'ver (ɔ'vɛr)	weath'er (wɛ'tɛr)
saw (sɔ)	sew (su)	saw'ing (sɔ'ɪŋ)	sew'ing (su'ɪŋ)
side (saɪ)	walk (wɔʌ)*	wake (weɪ)*	ma-chine' (mɛ'ʃɪn)
win (wɪn)*	twin (twɪn)*	wom'an (wɒ'm-ɛn)	wom'en (wɒ'mɛn)
bone (bɔn)	both (bɔθ)	brown (braʌn)*	crown (kraʌn)*
like (laɪ)	dove (dɒv)	love (lɒv)	lov'ing (lɒv'ɪŋ)
wish (wɪʃ)	wish'ing (wɪʃ'ɪŋ)	should (ʃɔʌd)	would (wɔʌd)
home (hɔm)	Rome (rɔm)	east'ern (ɛ'stɛrɛn)	north'ern (nɔʌ'tɛrɛn)
Van (vɛn, vɛn)	Tif-lis' (tɪf'li)	Cons-tan'ti-no'ple (kɒn'stɛn'tɪ'nɒ'pl)	
Lon'don (lɒn'dɒn)	Pa'ris' (pɛ'rɪ)	Wash-ing-ton (wɔʃ'ɪŋtɒn)	

41. *Վարժութիւն*

[P] [d]

All alms bee car did ever few

All alms bee car did ever few
fly fur had nor oar off saw
fly fur had nor oar off saw

* Հնչեղու է մեկ տնդամեն մեկ վանկ:

† Either *ku* 'yes' or *ni* 'no' - 'yes', *ni* 'no'.

win wish ball balm baby care

win wish ball balm baby care

kid never fever flying further

kid never fever flying further

hard north other often sew

hard north other often sew

twin wishing ballot palm take

twin wishing ballot palm take

berry read sister father friend

berry read sister father friend

farmer head either outer over

farmer head either outer over

sawing woman should balmy

sawing woman should balmy

balloon beauty took reading

balloon beauty took reading

Easter mother current brother

• Easter mother current brother

ahead neither inner weather

ahead neither inner weather

sewing women would nut put

sewing women would nut put

bone home like both London
 bone home like both London
 done sick brown love crown
 done sick brown love crown
 kick Tiflis Rome Washington
 kick Tiflis Rome Washington
 Van Paris Constantinople.
 Van Paris Constantinople.

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ — Շարունակութիւն 31-32րդ երեսներէն

ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀՈԼՈՎՈՒԹԸ

Անունի մը հոլովումը իր թիւերու եւ հոլովներու կանոնաւոր կարգադրութիւնն է. այսպէս,

Ա. ՕՐԻՆԱԿ. — FRIEND, ԲԱՐԵԿԱՄ

Եզ. Ուղ. friend, բարեկամ Յոք. Ուղ. friends, բարեկամներ
 Սեռ. friend's, բարեկամի Սեռ. friends', բարեկամներու
 Հայց. friend, բարեկամը Հայց. friends, բարեկամները

Բ. ՕՐԻՆԱԿ. — MAN, ՄԱՐԻ

Եզ. Ուղ. man, այր Յոք. Ուղ. men, այրեր
 Սեռ. man's, այրի Սեռ. men's, այրերու
 Հայց. man, այրը Հայց. men, այրերը

Գ. ՕՐԻՆԱԿ. — BOX, ՄՆՏՈՒԿ

Եզ. Ուղ. box, սնտուկ Յոք. Ուղ. boxes, սնտուկ
 Սեռ. box's, սնտուկի Սեռ. boxes', սնտուկներու
 Հայց. box, սնտուկը Հայց. boxes, սնտուկները

ԿԱՆՈՆ. — Այն անուններն, որք կը վերջանան y ով եւ y ն ալ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, յոքնակի չի նկարագրու համար, նախ y ը ի ի փոխելու է, յետոյ es աւելցնելու է: Այս պարագային տակ բառին վանկը չ'աւելնար: Այսպէս, baby, երեխայ. babies, երեխաներ. berry, հատապտուղ. berries, հատապտուղներ. fly, ճանճ. flies, ճանճեր:

Գ. ՕՐԻՆԱԿ. — FLY, ճԱՆՃ

Եղ. Ուղ. fly, ճանճ	Յոք. Ուղ. flies, ճանճեր
Սեն. fly's, ճանճի	Սեն. flies', ճանճերու
Հայց. fly, ճանճը	Հայց. flies, ճանճ եր

42. Վարժութիւն

Հետեւալ բառերն հոլովելու և մէջմէջ անգամ նախ բերանացի յետոյ զբառեր:

Host, nation, seat, shoe, tent, Ա. Օրինակին պէս:

Brother*, foot, tooth, woman, Բ. Օրինակին պէս:

Fox (ֆոքս) (հետու և մէջ անգամ ծ, մէջ վանկ) աղուէն Գ. Օրն. պէս:

Baby, berry Դ. Օրինակին պէս:

ԴԱՍ ԺԷ. (LESSON XVII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 34րդ երեսէն:

Անգլիերէնի մէջ Ածականներն կարելի է վեց կարգի բաժնել. այսպէս, հոգաբարձի, յարուստի, խոտի, դերձակաւի, դերձակաւի, դերձակաւի և քաղաքի:

Ա. Հոգաբարձի անունը կը կոչուին այն ածականներն, որոնք կը ցուցնեն որպիսութիւն կամ դիրք. ինչպէս, good, աղի. baa, փշ. eastern, արեւելեան. outer, արտաքին:

Բ. Յարուստի անունը կը կոչուին այն ածականներն, որոնք ցատուկ անունէ մը շինուած են. ինչպէս, Armenian, Հայկազուն. American, Ամերիկեան:

Գ. Խոտի անունը կը կոչուին այն ածականներն, որոնք կը ցուցնեն որոշ թիւ մը. ինչպէս, nine, ին. ten, տասն. եւայլն:

Դ. Դերձակաւի անունը կը կոչուին որոշ բառ մէջ, որ կամ իր անունին կ'ընկերանայ, կամ զայն կը ներկայացնէ զօրութեամբ. այսպէս, all gone, Բոլորը գացին. ըսել կ'ուզէ all men gone, Բոլոր մարդիկ գացին:

Ե. Դերձակաւի անունը կը կոչուին որոշ ածականներ, առանց անոր պէս ժամանակի գաղափարն ալ ունենալու. այսպէս, a sewing machine, իւր իւրոյ մաքենայ մը. a loving boy, Գէտ (գէտ) տղայ մը:

Զ. Բաղադրեալ անունը կը կոչուին այն ածականները, որոնք կը բաղկանան երկու կամ աւելի բառերէ. ինչպէս, nut-brown, Բնական-բնական. home-sick, Դաւանդ:

* Յոգաբարձի կ'ըսուի brethren.

[Ի]

all†, բոլոր	[բահանդէս either, կամ, Թէ
ball, գնդակ, գնտակ. կծիկ. պա-	neither, ոչ
alms†, ողորմութիւն	nor, ոչ
balm*, ամոքիչ սպեղանի (Տ-ճի.	oar, (նաւակ) Թիակ
ճահլիճ, բալասան	other, միւս
balmy, ամոքիչ. անուշարոյր	North, Հիւսիս
palm, ափ (Բաւ Տիւ), արմաւենի	off, հեռու
bee, մեղու	to be off, հեռանալ
baby, երեխայ, մանկիկ	to get off, (կտնի) իջնել
beauty, գեղեցկութիւն	to go off, (հեռանալ) պարպուիլ
berry, հատապտուղ	well off, յաջող, հարուստ
balloon, օդապարիկ	often, յաճախ, շատ անգամ
ballot, քուէ	how often, որքան յաճախ
car, կառք	[թիւն father, հայր
care, հոգ. խնամք. զգուշու-	mother, մայր
ever, միշտ, երբէք	sister, քոյր
for ever, յաւիտեան [յաւիտենից	brother, եղբայր
for ever and ever, յաւիտեանս	twin, երկուորեակ
never, բնաւ, երբէք	friend, բարեկամ
kid, ուլ	farmer, երկրագործ
few, (քիչ) քիչ, քիչեր	Easter, Ջատիկ
fever, ջերմ, տենդ	current, ընթացիկ
fly, ճանճ	head, գլուխ, ծայր
fur, մուշտակ (Տ-ճի. Ի-բ-բ)	ahead, առաջ
further, աւելի հեռուն	woman, կին մարդ
hard, կարծր, խիստ, դժուարին	women, կին մարդեր
over, վրայ, վրայէն. մէկ կող-	weather, օդի վիճակ
մէն միւսը. ցվերջ. իրովին	balling, (գլխի) գնդակ խա-
reading, ընթերցանութիւն	շալ

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ անունի մը կամ գոյականի մը (անուն եւ զող բառերուն Բ-յ-ն եւս կ'ըսուի) վերջը չկամ *ey* մասնիկը աւելցնենք, գոյականը ածականի կը փոխուի. եւ կը ցուցնէ որ պիտութիւն. ինչպէս, balm, ամոքիչ սպեղանի. balmy, ամոքիչ. sand, աւազ. sandy, աւազոտ. hair, մազ. hairy, մազոտ. clay, (գիւղ) (գիւղէն եւս գիւղ) կաւ. clayey, (գիւղէն) կաւոտ. կաւային:

|| ԾԱՆ. — Either և or, neither և nor զոգ զոգ կը գործածուին. այս-պէս, either this, or that; կամ աս, կամ ա՛. neither this, nor that; ո՛չ աս ո՛չ ա՛ն:

† Թ: եղակի և Թ: յոյսակի:

side, կողմ, կող	dove, տատրակ, աղաւնի
side by side, քով քովի	love, սէր
side-walk, մարդագնաց	eastern*, արեւելեան
nut, ընկոյզ	northern*, հիւսիսային
sick, հիւանդ. զգուած [թիւն	bone, ոսկոր
kick, կից, ագացի. դժգոհու-	both, երկուքն ալ
home, (հայրենիան կամ ընդանիւն)	brown, [խաղոյն
տուն	crown, [թագապսակ
van, (վան) մեծ բեռնակառք	Van (վան) վան
Romell, Հռոմ	Constantinople, կոստանդնու-
Roman, Հռոմայեցի	պօլիս
Tiflis, Թիֆլիս	Washington, Ուաշինկթըն
Paris, Փարիզ	London, Լոնտոն

to like†, սիրել	to love†, սիրել
liked , սիրած	loved , սիրած
liking, սիրելով	loving, սիրելով
I like, կը սիրեմ	I love, կը սիրեմ
he or she likes, կը սիրէ	he or she loves, կը սիրէ
we like, կը սիրենք	we love, կը սիրենք
you like, կը սիրէք	you love, կը սիրէք
they like, կը սիրեն	they love, կը սիրեն
like, սիրէ՛, սիրեցէ՛ք	love, սիրէ՛, սիրեցէ՛ք

|| ԿԱՆՈՆ. — Համբ Եով վերջացող բառի մը վրայ երբ ուզենք an (էն), er (էր), ing (ինգ) ի պէս ձայնաւորով սկսուած մասնիկ մ'աւելցնել, պէտք է նախ e ն դուրս ձգել, ապա ձայնաւորով սկսուած մասնիկն աւելցնել. այսպէս, Rome, Հռոմ. Roman, Հռոմայեցի. love, սէր. lover, սիրող. take, առ. taking, առնելով:

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը ern (էրն) մասնիկը աւելցնենք կը ցուցնէ դիրք, կողմ, տեղ. ինչպէս, East, Արեւելք. eastern, արեւելեան. West, Արեւմուտք. western, արեւմտեան:

† To like և to love երկուքն ալ թեև Հայերէնի մէջ տեղի կը թարգմանուին, բայց Անգլիերէնի մէջ տարբեր դորձածութիւններ ունին: To like կը նշանակէ սիրել բան մը կամ անձ մը, ուսկից որ և է հանոյ՜ մը կ'զգացուի: To love կը նշանակէ սիրել անձ մը, մանաւանդ տարբեր սեռէ սփանշտաւ աւոր հանճարին, տաղանդին կամ ձիրտերուն վրայ, ըզձալ հանապաղ աւոր ներկայութեանը, ցանկաւ միշտ աւոր բարօրութեանը և ուրախտաւ աւոր երջանկութեանը վրայ, կամ ցաւի աւոր դժբաղդութեանցը վրայ:

I did, *ըրի*
 he or she did, *ըրաւ*
 we did, *ըրինք*
 you did, *ըրիք*
 they did, *ըրին*
 to saw†, *սողցել*
 sawing, *սողցելով*
 I saw, *կը սողցեմ*
 he or she saws, *կը սողցէ*
 we saw, *կը սողցենք*
 you saw, *կը սողցէք*
 they saw, *կը սողցեն*
 saw, *սողցէ՝ սողցեցէ՛ք*
 I saw†, *տեսայ*
 he or she saw, *տեսաւ*
 we saw, *տեսանք*
 you saw, *տեսաք*
 they saw, *տեսան*
 to put, *դնել*
 putting§, *դնելով*
 I put‡, *կը դնեմ*
 he or she puts, *կը դնէ*
 we put, *կը դնենք*
 you put, *կը դնէք*
 they put, *կը դնեն*

I had, *ունէի*
 he or she had, *ունէր*
 we had, *ունէինք*
 you had, *ունէիք*
 they had, *ունէին*
 to sew, *կարել*
 sewing, *կարելով*
 I sew, *կը կարեմ*
 he or she sews, *կը կարէ*
 we sew, *կը կարենք*
 you sew, *կը կարէք*
 they sew, *կը կարեն*
 sew, *կարէ՛, կարեցէ՛ք*
 I win, *կը շահիմ*
 he or she wins, *կը շահի*
 we win, *կը շահինք*
 you win, *կը շահիք*
 they win, *կը շահին*
 put, *դրի, դրած*
 put, *դի՛ր, դրէ՛ք*
 I put‡, *դրի*
 he or she put, *դրաւ*
 we put, *դրինք*
 you put, *դրիք*
 they put, *դրին*

† Դիտելու է այս բառի երկու տարբեր նշանակութիւններն:

‡ Դիտէ՛ այս բառի տարբեր նշանակութեամբ զործածութիւններն:

§ ԿԱՆՈՆ. — Երբ ուղենք *ar* (եբ) *er* (եբ, բբ) *ed* (եբ, բբ, ր) *en* (եւ, ըւ) *ing* (ին) ի պէս ձայնաւորով սկսուած մասնիկ մ'աւելցնել միապանկեւ այնպիսի բաւերու վերջը, որոց վերջին վանկը կը շնորհուի, եւ որը վերջաւորած ըլլայ մէկ բաղաձայնով (բացի x էն) եւ այն բաղաձայնն ալ նախադասուած ըլլայ մէկ ձայնաւորով, այն ատեն մասնիկը բառին վրայ աւելցնելէ առաջ, բառին վերջին բաղաձայնը կրկնելու է. ինչպէս, *beg*, խնդրէ. *beggar*, մուրացիկ. *hat*, գլխարկ. *hatter*, գլխարկավաճառ. *I beg*, կը խնդրեմ. *I begged*, խնդրեցի. *to win*, մըրցմամբ շահիլ. *winning*, մըրցումը շահող. *sun*, արեւ. *sunny* արեւ օր, արեւդէմ. *put*, դիր. *putting*, դնելով:

to wish, բաղձալ (հոգորդող) կամենալ, տենչալ, մաղթել	to ball, (գլորելով) գնդակ խաղալ
wishing, բաղձալով	balling, գնդակը գլորելով
I wish, կը բաղձամ	I ball, կը գլորեմ
he or she wishes, կը բաղձայ	he or she balls, կը գլորէ
we wish, կը բաղձանք	we ball, կը գլորենք
you wish, կը բաղձաք	you ball, կը գլորէք
they wish, կը բաղձան	they ball, կը գլորեն
wish, բաղձայ, բաղձացէ՛ք	ball, գլորէ՛, գլորեցէ՛ք
to read (ընթ) կարդալ	to take, առնել
read (ընթ) կարդացած	took, առած
reading, կարդալով	taking, առնելով
I read (ընթ) կը կարդամ [դայ	I take, կ'առնեմ
he or she reads (ընթ) կը կար-	he or she takes, կ'առնէ
we read (ընթ) կը կարդանք	we take, կ'առնենք
you read (ընթ) կը կարդաք	you take, կ'առնէք
they read (ընթ) կը կարդան	they take, կ'առնեն
read (ընթ) կարդա՛, կարդացէ՛ք	take, ա՛ռ, առէ՛ք
I read (ընթ) կարդացի	I took, առի
he or she read (ընթ) կարդաց	he or she took, առաւ
we read (ընթ) կարդացինք	we took, առինք
you read (ընթ) կարդացիք	you took, առիք
they read (ընթ) կարդացին	they took, առին
to care, հոգ ընել	to fly, թռչիլ
caring, հոգ ընելով	flying, թռչելով
I care, հոգ կ'ընեմ	I fly, կը թռչիմ
he or she cares, հոգ կ'ընէ	he or she flies, կը թռչի
we care, հոգ կ'ընենք	we fly, կը թռչինք
you care, հոգ կ'ընէք	you fly, կը թռչիք
they care, հոգ կ'ընեն	they fly, կը թռչին
I should, պարտաւոր էի	I would, պիտի ուզէի
he or she should, պարտաւոր էր	he or she would, պիտի ուզէր
we should, պարտաւոր էինք	we would, պիտի ուզէինք
you should, պարտաւոր էիք	you would, պիտի ուզէիք
they should, պարտաւոր էին	they would, պիտի ուզէին

ՄԱՆ. — Should կը զորո՞թածուի պարտաւորութիւն և պատշաճութիւն արտայայտելու՝ մինչ would կը զորո՞թածուի աւելի կամեցողութիւն և բաղձալ արտայայտելու նմար:

to take a walk, պտտելու ելլել
to take care of, հոգ կամ խնամք տանիլ

We will soon go to Constantinople.

We will soon go to Constantinople. My sister will be in London on New Year's day.

London on New Year's day.

I like to be in Tiflis. My brother

I like to be in Tiflis. My brother was with me in Paris. We

er was with me in Paris. We wish now to be in Van on Easter day. Wake me up please,

er day. Wake me up please, mama, I would like to be there

mama, I would like to be there in time. Tiflis is further North.

in time. Tiflis is further North. I am getting sick here, papa

I am getting sick here, papa

dear, please take me home. It

dear, please take me home. It
is a balmy day, the weather
is a balmy day, the weather

is so fine! On Easter day we
is so fine! On Easter day we

will be in Rome. She has nut-
will be in Rome. She has nut-

brown hair and is ahead in
brown hair and is ahead in

her reading; I can read too,
her reading; I can read too,

but she reads better than me
but she reads better than me

and Fanny. That is a beauty.
and Fanny. That is a beauty.

Don't you see the balloon up
Don't you see the balloon up

there? Have you ever been in
there? Have you ever been in

London? I have never been
London? I have never been

out, but my friend Annie has
out, but my friend Annie has
been there often. I shall buy
been there often. I shall buy
a sewing machine by and by.
a sewing machine by and by.
See those boys, they are twin.
See those boys, they are twin.
She saw a flying machine to-
She saw a flying machine to-
day going North. Take the car
day going North. Take the car
and go down there soon as
and go down there soon as
you can; she is sick and has
you can; she is sick and has
fever to-day. Take good care
fever to-day. Take good care
of the baby. Will you? Yes,
of the baby. Will you? Yes,
ma'am, I will.
ma'am, I will.

44. Վարժութիւն

[Ծ]

Այսօր Զատիկ է (է Զոհի): — Ի՞նչ անուշաբոյր օր է այսօր: — Կէսօրին տեսայ օդապարիկ մը արեւելեան կողմը, բայց ես կը սիրեմ թռչող մեքենաները: — Ի՞նչ կ'ընէք (what are you doing) այսօր: — Հիւանդ մօրս խնամք կը տանիմ (էջնա՛մ, իջ գանձի՛մ հեռա՛դ տոյր): — Եւ ես հոգ կը տանիմ երեխայ քրոջս (ի՛մ երեխայ տոյր): — Մայիս յաճախ կը տեսնէ իւր եղբայրը եւ իր հետ պտտելու կ'ելլէ (պտտելու՝ ի՛լլէ հետ շինք): — Մայիս եւ իւր եղբայրները երկուորեակներ են (էն երկուորեակներ): — Կառքէն իջայ ինձ համար մուշտակ մը գնելու (գնելէ՛մ իջ հաշտակ համար շին): — Կար կարող մեքենայ ունի՞ք (տունի՛ք դու՛ր ի՛ր իրաւ): — Ո՛չ, կը բաժամ ունենայինք: — Կը պարտաւորիմ երթալ Նիւ Եօրք: Կ'ուզէ՞ք (դու՛ր) քալել (walk եւ to walk) ինձ հետ: — Գնա՛ վարը աւելի հեռուն (աւելի հեռուն վարը) հարաւային կողմը: Հոն պիտի տեսնես շատ բեկամներ: — Տեսած էք (տունի՛ք դու՛ր) մեղու մը: — Ո՛չ, ես տեսայ ուլ մը աւելի հեռուն վարը: — Հոսմի մէջ (դի՛մ իջ հոսմ) Հոսմ յեցի եղի՛ր (եղի՛ք հոսմայեցի): — Դիւր գինքը անկողին: — Կէսօրին պիտի ունենանք հատապտուղներ: — Մեր երեխան հիւանդ է (է հեռա՛դ) այսօր: — Ո՛վ կը խնամէ գինքը: — Բոլորը գնացած են: — Տես այդ թխագոյն զաւակին: Հիմա պիտի թռչի: — Կը մաղթեմ ձեզ, Տիկին, շատ օրեր: — Երկրագործը չի կրնար սղոցել: — Ո՛վ պիտի ըլլայ միւս մարդը: — Ես կ'ըսեմ կամ Մայիսը՝ կամ Ֆէնին պիտի շահի: — Ո՛չ, ես կ'ըսեմ ո՛չ Մայիսը՝ եւ ո՛չ Ֆէնին պիտի շահի, թխագոյն հագուած տղան (the boy in brown) կ'ըսել է շահի: — Կը սիրեմ տուն (home) երթալ հիմա: — Արմէն, ամեն ատեն աղէկ սղոյ մեղի (եղի՛ք իջ աղի՛ք) եւ տուր ողորմութիւն: — Մայիսն առաջ է (է հոսմ) ընթերցանութեան մէջ (դի՛մ ընթերցանութեան): — Մենք բոլորս լաւ ենք (էն՛ք լաւ) եւ կը մաղթենք ձեզ նոյնը:

ԿԱՆՈՆ. — Երբ *able* (եղի, ըլլի) մասնիկն աւելցուի բառի մը վերջը, կը ցուցնէ արժանաւորութիւն, կարելիութիւն կամ հրաշարաւորութիւն. ինչպէ՛ս, *hon'or* (հօնօր) պատիւ, *hon'or-able*, պատուաւոր, պատուաբէշ, մեծաշուք:

ԴԱՍ ԺԸ · (LESSON XVIII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

45. Վարժուիլիւն

[Ի]

All Saints' Day, almshouse, always, anything, another, ballot-box, balloting, butterfly, bath-house, butter-nut, dove-house, farm-hand, farm-house, football, good-will, home-made, home-sick, love-sick, newsboy, northeast, northwest, nothing, oarsman, southeast, southwest, Sunday, Palm Sunday, tea-house, whatever, whatsoever, whichever, whichsoever, whoever, whosoever, whosever, whosesoever, whomever, whomsoever, wish-bone, within, without.

46. Վարժուիլիւն

Հետեւեալներուն մէջէն որոշելու է ո՞ր բառերը անգլան են.
Ի՞նչ տեսակ անգլան են. և ինչո՞ւ:

all hosts	farming boys	nine nests
American aid	few men	north-east side
any woman	fine berries	nut-brown sash
better days	funny kids	Parisian hats
balmy air	good food	rusty box
both women	hard times	sewing machine
dear friends	honest maid	sick baby
dusty house	many farms	southern door
dying man	neat woman	sunny South
fair weather	new home	ten seats

[Խ]

All Saints' Day, Ամենայն Սրբոց	northeast, հիւսիսային արեւել-
որ (նոյ. 1)	եան [մըտեան
almshouse, աղքատանոց	northwest, հիւսիսային արեւ-
anything, որ եւ է բան	southeast, հարաւային արեւել-
another, ուրիշ մը	եան [մըտեան
always, միշտ [ժապաւինաձուկ]	southwest, հարաւային արեւ-
balloon fish, օդապարիկ ձուկ,	oarsman, թիավար
ballot-box, քուէատուփ	Sunday, կիրակի [կիրակի
balloting, քուէարկութիւն	Palm Sunday, Ծաղկազարդի
bath-house, բաղնիստուն, բաղնիք	tea-house, թէյարան
butterfly, թիթեռնիկ, անհոգ	whatever, ինչ որ
զաւեշտասէր [ընկոյզ	whatsoever, ինչ որ ալ
butter-nut, տեսակ մը կարծր	whichever, ով որ
dove-house, աղաւնետուն (Տ-ճկ.	whichsoever, ով որ ալ
պօռնհանէ)	whomever, որն որ, զով որ
farmhand, երկրագործ մշակ	whomsoever, որն որ ալ
farm-house, ագարակատուն	whosever, որուն որ
good-will, բարեացակամու-	whosoever, որուն որ ալ
թիւն, հաճութիւն	whoever, ով որ
home-made, տան շինուած	whosoever, ով որ ալ [ի մէջ
homesick, տնակարօտ	within, ի ներքուստ. ներսը.
love-sick, սիրակարօտ	without, արտաքուստ, դուրսը.
made-up, արհեստական	առանց. բացի
nothing, ոչինչ	wish-bone, ըղձոսկր (Տճկ. ճէշահ)
newsboy, լրագրավաճառ տղեկ	football, ոտնագնդակ

47. Վարժութիւն

[Ծ] [Հ]

Ա Ռ Ա Յ

*"Man has his will,
but woman has her way."*

— O. W. HOLMES — (*The Autocrat of the Breakfast-table.*)

ԴԱՍ ԺԹ. (LESSON XIX.)

ԵՐԿՐԱՐԱՌՆԵՐ, ԵՌԲԱՐԱՌՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Երբ երկու ձայնաւորներ միանան միեւնոյն վանկին մէջ, կը կոչուին երկբարբառ. ինչպէս, *ai, ai՛* բառին մէջ, *ay day* բառին մէջ, *ea heat* բառին մէջ, *ee been* բառին մէջ, *ou house* բառին մէջ:

Երբ երեք ձայնաւորներ միանան միեւնոյն վանկին մէջ, կը կոչուին ե-թ-րբ-առ. ինչպէս, *eau beauty* բառին մէջ, *iew* (իւ-ւիւ) *view* (վիւ-տեսարան, տեսութիւն) բառին մէջ:

Եթէ բառի մը երկբարբառի կամ եռբարբառի ամեն մէկ ձայնաւորը իւր որոշ ձայնը հանէ, այն ատեն երկբարբառը կամ եռբարբառը կը կոչուի կանոնաւոր. ինչպէս, *oi voice* (վայ, վայ - ձայն) բառին մէջ եւ *uoys* (բայոյդ, դ-թ-փացող, խարըսխանիչ) բառին մէջ: Իսկ եթէ երկբարբառի երկու ձայնաւորներէն միայն մին եւ եռբարբառի երեք ձայնաւորներէն միայն մին կամ երկուքը ձայն հանեն, այն ատեն երկբարբառը կամ եռբարբառը կը կոչուի անկանոն. այսպէս, *oa loaf* (լօֆ - նկանակ) բառին մէջ. *eo people* (ֆիլէ - ժողովուրդ) բառին մէջ. եւ *eau beau* (դ-պշրասէր, սիրահար) բառին մէջ. *iou anxiously* (ուիւ-անձկալից) բառին մէջ:

Անգլիերէնի մէջ ամբողջ երկբարբառներն քսան ինը հատ են. որոց գլխաւորներն են,

au (օ)   *aw* (օ)   *ay* (էյ)   *ea* (էյ, ը)   *ee* (է)   *ew* (էւ-)
oa (օ)   *oi* (օյ, ոյ)   *oo* (օ-)
ou (օ-)
ow (օ, օ-)
oy (օյ, ոյ)

Ամբողջ եռբարբառներն Անգլիերէնի մէջ տասնեւեօթը հատ են. որոնցմէ մի քանիններն հետեւեալներն են,

eau (օ, էւ-)   *eye* (այ)   *iew* (իւ-)   *iou* (ը)   *uoys* (օյ, օ-ի)

ԵՐԿՏԱՌՆԵՐ

Անգլիերէնի մէջ յաճախ երկու տարբեր բաղաձայններ ալ, ձայնաւորներու պէս, միանալով մէկ ձայն կը հանեն. ասոնք կը կոչուին երկտառեր. եւ ասոնց գլխաւորներն են,

ch	ph	qu	sh	wh
չ, չ, ք	ֆ	քու	շ	հու

ՄԱՆ. — *Ch* Անգլիո - Սաքսոն լեզուէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի չ. ինչպէս, *church* (չըշ) եկեղեցի. *Wh* Գաղիերէնէ առ-

նուած բառերուն մէջ կը հնչուի շ ինչպէս, Chicago (շէ-կօ) Շիքաղօ, եւ Յունարենէ առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի ք, ինչպէս Christ (քրիստոս) Բրիտանոս բառին մէջ:

Հետեւեալ երկտառերն ալ Հայերէնի մէջ յաճախ կը գործածուին:

dz	gh	kh	tz	zh
ժ	ղ	խ	ճ, զ	ժ

48. Վարժութիւն

[Պ]

Q	q	Չ	զ	Z	z	Յ	շ
(քիօւ)				(չիւ)			
ք				չ			

ՈՒՆ. — Q եւ Z բաղաձայն են:

49. Վարժութիւն

[Խ]

Q	Z	Q	Z	Q	Z	Q	Z	Q	Z	[Գ]
Q	Z	Q	Z	Q	Z					[Գ]
q	z	q	z	q	z	q	z	q	z	[Գ]
Չ	շ	Չ	շ	Չ	շ	Չ	շ	Չ	շ	[Գ]
զ	շ	զ	շ	զ	շ	զ	շ	զ	շ	[Ե]

50. Վարժութիւն

[Զ]

q z ch ph qu sh wh dz gh kh tz zh wh ch qu z
gh tz q ph sh dz kh zh tz gh wh qu ch z ph sh
dz q kh zh z ph sh q ch qu wh dz zh tz kh gh
dz wh sh z qu ph ch q zh tz kh gh

[2]

քիւռ, գիյ, չ, ֆ, քու, չ, հու, ծ, ղ, խ, ց, ձ, ժ, գիյ, խ,
 քիւռ, ղ, ֆ, խ, չ, ց, չ, ձ, ժ, քու, չ, հու, ֆ, քիւռ,
 չ, ֆ, խ, չ, ժ, ձ, ղ, ց, հու, չ, քու, ծ, գիյ, խ, չ,
 ց, հու, ձ, չ, քիւռ, ծ, ժ, գիյ, ղ, խ, քիւռ, ց, ծ, հու:

[L] [P]

bag (ᄃᄃᄃ)	back (ᄃᄃᄃ)	bank (ᄃᄃᄃᄃ)	young (ᄃᄃᄃᄃ)*
big (ᄃᄃᄃ)	dig (ᄃᄃᄃ)	fig (ᄃᄃᄃᄃ)	pig (ᄃᄃᄃᄃ)
cry (ᄃᄃᄃᄃ)*	dry (ᄃᄃᄃᄃ)*	fry (ᄃᄃᄃᄃ)*	try (ᄃᄃᄃᄃ)*
ill (ᄃᄃ)	bill (ᄃᄃᄃ)	pill (ᄃᄃᄃ)	till (ᄃᄃᄃ)
ink (ᄃᄃᄃ)	king (ᄃᄃᄃᄃ)	pink (ᄃᄃᄃᄃ)	zinc (ᄃᄃᄃᄃ)
let (ᄃᄃᄃ)	pet (ᄃᄃᄃᄃ)	wet (ᄃᄃᄃᄃ)*	yet (ᄃᄃᄃᄃ)*
old (ᄃᄃᄃ)	fold (ᄃᄃᄃᄃ)	sold (ᄃᄃᄃᄃ)	told (ᄃᄃᄃᄃ)
pen (ᄃᄃᄃᄃ)	than (ᄃᄃᄃᄃ)*	when (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*	where (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*
raw (ᄃᄃ)	row (ᄃᄃ)	ar'row (ᄃᄃᄃᄃ)	nar'row (ᄃᄃᄃᄃᄃ)
bell (ᄃᄃᄃᄃ)	sell (ᄃᄃᄃᄃ)	tell (ᄃᄃᄃᄃ)	well (ᄃᄃᄃᄃ)*
best (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	least (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*	less (ᄃᄃᄃᄃ)	les'son (ᄃᄃᄃᄃᄃ)
cast (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	fast (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	last (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	past (ᄃᄃᄃᄃᄃ)
come (ᄃᄃᄃᄃ)	some (ᄃᄃᄃᄃ)	sum (ᄃᄃᄃᄃ)	thumb (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*
curl (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	girl (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	hurl (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	pearl (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*
deal (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	veal (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	zeal (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	e'vil (ᄃᄃᄃᄃᄃ)
fail (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	mail (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	sail (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*	tail (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*
loud (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*	cloud (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	crowd (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	proud (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*
most (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	post (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	worse (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*	worst (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*
much (ᄃᄃᄃᄃ)	such (ᄃᄃᄃᄃ)	touch (ᄃᄃᄃᄃ)	Dutch (ᄃᄃᄃᄃ)
rich (ᄃᄃᄃᄃ)	reach (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	peach (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	pitch (ᄃᄃᄃᄃ)
size (ᄃᄃᄃᄃᄃ)	wise (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	tide (ᄃᄃᄃᄃ)	wide (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*
zone (ᄃᄃᄃᄃ)	Zion (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)	Zoh'ra (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)	zig'zag' (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)
bread (ᄃᄃᄃᄃᄃ)*	great (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	dress (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	ad-dress (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)
queen (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	queer (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	quick (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)*	qui'et (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)
lit'tle (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)	gen'tle (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)	po-lite' (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)	par'don (ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ)

Digitized by Google

[Թ] [թ]

Bag big cry ill ink let old pen

Bag big cry ill ink let old pen

raw bell best cast come most

raw bell best cast come most

curl deal fail loud much rich

curl deal fail loud much rich

size zone bread queen young

size zone bread queen young

little back dig dry bill polite

little back dig dry bill polite

king pet fold than row some

king pet fold than row some

sell last fast girl veal cloud

sell last fast girl veal cloud

mail post such reach less Zion

mail post such reach less Zion

wise great queer gentle crowd

wise great queer gentle crowd

last sum hurl zeal sail worse

last sum hurl zeal sail worse

touch peach tide Zohra dress

touch peach tide Zohra drees

quick pig try till zinc yet told

quick pig try till zinc yet told

bank fig fry pill pink when

bank fig fry pill pink when

wet sold arrow tell address

wet sold arrow tell address

where narrow well lesson past

where narrow . well lesson past

thumb pearl evil tail pardon

thumb pearl evil tail pardon

proud worst Dutch pitch wide

proud worst Dutch pitch wide

zigzag quiet.

zigzag quiet.

Back-bone, banking-house, bill-head, bill of fare,
bill of sale, brown bread, Dutch-man, handless.

54. Վարժութիւն

Հետեւալ գոյականներն ածականի դարձնելու է հ իրենց ածական նշանակու-
թիւններն գտնելու է: — Տեսնել երես 55 ԿԱՆՈՆ:

cloud	dust	fun	hand	palm	stone ¹
curl	dress	hair	hill	rust	sun*

|| Ի՞նչ օրէնքով: Տեսնել երես 56 ԿԱՆՈՆ: * Տեսնել երես 57 ԿԱՆՈՆ:

ԴԱՍ ԻԱ. (LESSON XXI.)

[Ի]

bag, տոպրակ, մախաղ, պա- յուսակ [կողմ	evil, գէշ, վատ
back, կռնակ, ետեւ, ետեւի	mail, թղթատար
bank, դրամատուն, պահ,	sail, նաւու առագաստ
cry, ճչիւն	tail, պոչ
young, երիտասարդ, նորատի	loud, բարձրաձայն
ձագ, մատաղ, դեռափթիթ	cloud, ամպ
big*, մեծ, խոշոր	crowd, ամբոխ
fig, թուզ	proud, հպարտ
pig, խոզի ձագ	most, ամենէն աւելի
ill, տկար, գէշ	post, ձող. սուրհանդակ
bill, հաշուետոմս. օրինագիծ	worse, աւելի գէշ
pill, դեղահատ	worst, ամենէն աւելի գէշ
till, մինչեւ	much, շատ (+անհոյստ)
ink, մելան	such, այսպէս
king, թագաւոր	Dutch, Հոլանտական, Հոլանտե- րէն. Գերմանական, Գեր- մաներէն
queen, թագուհի [բէնդէ]	rich, հարուստ. առատ
pink, բաց վարդագոյն Տ-ճ.	peach, դեղձ
zink, զինկ	size, չափ, հատակ, մեծութիւն,
let, թողած [տ. լու	wise, իմաստուն
to let, թողուած, վարձու	tide, մակընթացութիւն. կապած
pet, սիրունիկ	wide, լայն, ընդարձակ
wet, թաց	zone, երկրագնդի գօտի
dry, չոր	Zion, Սիօն
old, ծեր, պառաւ, հին	Zohra, Զօհրա†
fold, ծալք, հօտ. — պատիկ	zigzag, ծուռ ու մուռ
pen, գրչածայր	bread, հաց
than, քան թէ	great, մեծ (դաշնդով, հանճարով, էռանդով, դարձանքով)
when, երբ, ինչ ատեն	queer, տարօրինակ
where, ուր, ուրտեղ	quick, արագ, շուտ
arrow, նետ, սլաք	quiet, հանդարտ, բոլորովին
narrow, նեղ	little*, փոքր, սկզբիկ, մանր
bell, զանգակ	
well, լաւ, աղէկ. ջրհոր	

* Big է հակառակն է little, որ small (սլ) փոքր, պզտիկ, մանր հո-
ւանք բառն առի զործածականն և առի զօրուորն է:

† Zohra, Զօհրա Պարսկերն է և կը շատի: Արուսեակ:

raw, հում, խակ
 row, կարգ, շարք
 best, ամենէն աղէկ, լաւագոյն
 least, ամենէն քիչ, նուազագոյն
 less, նուազ
 lesson, դաս, ընթերցում
 fast, արագ, ամուր. գոյնը
 չը նետող. ծոմ
 last, վերջին, վերջ
 past, անցած
 some, քանի մը, քիչ մը
 sum, գումար
 to address, բանախօսել, ուղղել
 addressing, բանախօսելով
 I address, կը բանախօսեմ
 he addresses, կը բանախօսէ
 we address, կը բանախօսենք
 you address, կը բանախօսէք
 they address, կը բանախօսեն
 address, բանախօսէ՛, բանա-
 խօսեցէ՛ք
 to come, գալ
 coming*, գալով
 I come, կուգամ
 he or she comes, կուգայ
 we come, կուգանք
 you come, կուգաք
 they come, կուգան
 to cry, պոռալ, ճչել, աղաղա-
 կել, լալ
 crying, պոռալով, լալով
 I cry, կը պոռամ, կուլամ
 he cries†, կը պոռայ, կուլայ
 we cry, կը պոռանք, կուլանք
 you cry, կը պոռաք, կուլաք
 they cry, կը պոռան, կուլան
 cry, պոռա՛, լա՛ց. պոռացէ՛ք,
 լացէ՛ք

dress, կանանց հագուստ (թիւն
 address, հասցէ. բանախօսու-
 gentle, ազնիւ, մեղմ
 polite, քաղաքավար
 pardon, ներողութիւն
 thumb, ձեռքի բթամատ
 curl, խոպոպիկ, գանգուր
 girl, աղջիկ
 pearl, մարգարիտ
 veal, հորթու միս
 zeal, եռանդ
 yet, տակաւին, դեռ
 to dress, հագցնել
 dressing, հագցնելով
 I dress, կը հագցնեմ
 he dresses, կը հագցնէ
 we dress, կը հագցնենք
 you dress, կը հագցնէք
 they dress, կը հագցնեն
 dress, հագցո՛ւր, հագցուցէ՛ք
 to dress up, հագուիլ
 to curl, գանգրել
 curling, գանգրելով
 I curl, կը գանգրեմ
 he or she curls, կը գանգրէ
 we curl, կը գանգրենք
 you curl, կը գանգրէք
 they curl, կը գանգրեն
 to try, փորձել, դատ տեսնել.
 ջանալ
 trying, փորձելով, ջանալով
 I try, կը փորձեմ, կը ջանամ
 he tries†, կը փորձէ, կը ջանայ
 we try, կը փորձենք, կը ջան ւք
 you try, կը փորձէք, կը ջանաք
 they try, կը փորձեն, կը ջանան
 try, փորձէ՛, ջանա՛. փորձեցէ՛ք
 ջանացէ՛ք

* Ինչ եղաւ այս բառի արմատին վերջի *ե* ն ինչո՞ւ :

† Այս բառին մէջ ինչո՞ւ *y* ին տեղ չ զբոսած է :

to dry, *չորնալ, չորցնել*
drying, *չորնալով, չորցնելով*
I dry, *կը չորցնեմ*
he or she dries, *կը չորցնէ*
we dry, *կը չորցնենք*
you dry, *կը չորցնէք*
they dry, *կը չորցնեն*
dry, *չորցու՛ր, չորցուցէ՛ք*
to bill, *ցուցակագրել, հաշուի
նցնել*
billing, *ցուցակագրելով*
I bill, *կը ցուցակագրեմ*
he bills, *կը ցուցակագրէ*
we bill, *կը ցուցակագրենք*
you bill, *կը ցուցակագրէք*
they bill, *կը ցուցակագրեն*
bill, *ցուցակագրէ՛, ցուցակա-
գրեցէ՛ք*
to dig, *փորել*
digging, *փորելով*
I dig, *կը փորեմ*
he or she digs, *կը փորէ*
we dig, *կը փորենք*
you dig, *կը փորէք*
they dig, *կը փորեն*
dig, *փորէ՛, փորեցէ՛ք*
to cast, *նետել, (տո՛ւ) տալ*
I cast, *կը նետեմ*
he or she casts, *կը նետէ*
we cast, *կը նետենք*
you cast, *կը նետէք*
they cast, *կը նետեն*
cast, *նետէ՛, նետեցէ՛ք*
to mail, *թղթատարին յանձ-
նել, նամակ ձգել | ներով*
mailing, *թղթատարին յանձ-*
I mail, — *կը ձգեմ*
he or she mails, — *կը ձգէ*
we mail, — *կը ձգենք*
you mail, — *կը ձգէք*
they mail, — *կը ձգեն*

to fry, *տապկել*
frying, *տապկելով*
I fry, *կը տապկեմ*
he or she fries, *կը տապկէ*
we fry, *կը տապկենք*
you fry, *կը տապկէք*
they fry, *կը տապկեն*
fry, *տապկէ՛, տապկեցէ՛ք*
to deal, *բաժնել, (ըռ-շը) ճապ-
ղել, ցրուել · առեւտուր ընել*
dealing, *բաժնելով*
I deal, *կը բաժնեմ*
he deals, *կը բաժնէ*
we deal, *կը բաժնենք*
you deal, *կը բաժնէք*
they deal, *կը բաժնեն*
deal, *բաժնէ՛, բաժնեցէ՛ք*
to fail, *կարճ գալ, սնանկանալ,
գլուխ չ'կրնալ հանել*
failing, *սնանկանալով*
I fail, *կը սնանկանամ*
he fails, *կը սնանկանայ*
we fail, *կը սնանկանանք*
you fail, *կը սնանկանաք*
they fail, *կը սնանկանան*
fail, *սնանկացի՛ր, սնանկացէ՛ք*
casting, *նետելով*
I cast, *նետեցի*
he or she cast, *նետեց*
we cast, *նետեցինք*
you cast, *նետեցիք*
they cast, *նետեցին*
cast *բառի տարբեր նշանակութիւններ:*
sail, *նաւարկել, նաւը ճամբայ
ելլել*
sailing, *նաւարկելով*
I sail, *կը նաւարկեմ*
he or she sails, *կը նաւարկէ*
we sail, *կը նաւարկենք*
you sail, *կը նաւարկէք*
they sail, *կը նաւարկեն*

to tell, ըսել
telling, ըսելով
told, ըսած
I tell, կ'ըսեմ
he or she tells, կ'ըսէ
we tell, կ'ըսենք
you tell, կ'ըսէք
they tell, կ'ըսեն
tell, ըսէ՛, ըսէ՛ք
I told, ըսի
he or she told, ըսաւ
we told, ըսինք
you told, ըսիք
they told, ըսին
to row, թիավարել
rowing, թիավարելով
I row, կը թիավարեմ
he or she rows, կը թիավարէ
we row, կը թիավարենք
you row, կը թիավարէք
they row, կը թիավարեն
to touch, դպչել
touching, դպչելով
I touch, կը դպչիմ
he or she touches, կը դպչի
we touch, կը դպչինք
you touch, կը դպչիք
they touch, կը դպչին
to pitch, նետել
pitching, նետելով
I pitch, կը նետեմ
he or she pitches, կը նետէ
we pitch, կը նետենք
you pitch, կը նետէք
they pitch, կը նետեն
to wet, թրջել
wetting, թրջելով
I wet, կը թրջեմ
he or she wets, կը թրջէ
we wet, կը թրջենք
you wet, կը թրջէք
they wet, կը թրջեն

to sell, ծախել
selling, ծախելով
sold, ծախած
I sell, կը ծախեմ
he or she sells, կը ծախէ
we sell, կը ծախենք
you sell, կը ծախէք
they sell, կը ծախեն
sell, ծախէ՛, ծախեցէ՛ք
I sold, ծախեցի
he or she sold, ծախեց
we sold, ծախեցինք
you sold, ծախեցիք
they sold, ծախեցին
to fold, ծալել
folding, ծալելով
I fold, կը ծալեմ
he or she folds, կը ծալէ
we fold, կը ծալենք
you fold, կը ծալէք
they fold, կը ծալեն
to pardon, ներել
pardoning, ներելով
I pardon, կը ներեմ
he pardons, կը ներէ
we pardon, կը ներենք
you pardon, կը ներէք
they pardon, կը ներեն
to reach, հասնել
reaching, հասնելով
I reach, կը հասնիմ
he or she reaches, կը հասնի
we reach, կը հասնինք
you reach, կը հասնիք
they reach, կը հասնին
to crowd, խռնել
crowding, խռնելով
I crowd, կը խռնեմ
he or she crowds, կը խռնէ
we crowd, կը խռնենք
you crowd, կը խռնէք
they crowd, կը խռնեն

back-bone, *ողնայար, քաջութիւն* brown bread, *թեփր չը հանուած*
 banking-house, *դրամաստուն* ալիւրէ շինուած *թխագոյն հաց*
 bill-head, *հաշուեւստմս* Duchman, *Հոլանտացի, Գերմա-*
 bill of fare, *ճաշացուցակ* նացի
 bill of sale, *վաճառման վկայագիր* handless, *առանց ձեռքի*

55. *Վարժուիլն*

[Թ] [Յ] [Ղ]

There is a bank near my
 There is a bank near my
home. I like to go there as oft-
 home. I like to go there as oft-
en as I can. Mama, I hear ba-
 en as I can. Mama, I hear ba-
by is crying. I bought a little
 by is crying. I bought a little
house; it was for sell for some-
 house; it was for sell for some-
times past. Come here Fanny
 times past. Come here, Fanny,
and let us have some fun. Here
 and let us have some fun. Here
are some fine figs and peaches
 are some fine figs and peaches,
which are the best that can be
 which are the best that can be

had. The Armenia (Հորհնաւի անուն է)

had. The Armenia

will sail for London to-day

will sail for London to-day

at-noon. Zohra has ten dimes

at-noon. Zohra has ten dimes

and a cent in the bank. When

and a cent in the bank. When

will I get a new dress, mama?

will I get a new dress, mama?

The mail is gone. I see you

The mail is gone. I see you

failed to mail that box. I can

failed to mail that box. I can

not tell which is which. Who

not tell which is which. Who

can tell? Can you? Where are

can tell? Can you? Where are

you going and when will you

you going and when will you

be back? What more do you

be back? What more do you

wish? We will reach London
wish? We will reach London
to-day atnoon, and be back
to-day at-noon, and be back
in New York on New Year's
in New York on New Year's
day. See that young kid over
day. See that young kid over
there, but you should not touch
there, but you should not touch
him. No sir, I wouldn't. There
him. No sir, I wouldn't. There
is a big crowd in that house. I
is a big crowd in that house. I
can pitch a ball. These shoes
can pitch a ball. These shoes
are too tide for me. What size
are too tide for me. What size
are they? These are wider. I
are they? These are wider. I
am going to buy some veal.
am going to buy some veal.

These pills are good for a sick

*These pills are good for a sick
man, but not for boys; you
man, but not for boys; you
shouldn't touch them.*

shouldn't touch them.

56. Վարժութիւն

[Թ]

Ինչ է ձեր հասցէն: — Ե՛րբ եկաք (*did you come*) հոս: —
Մենք հասանք Նիւ Եօրք այսօր կէսօրին: — Ես ունիմ տոպրակ
մը կարծր ընկոյզ (*of butter-nut*): — Ո՛ւր էիք դուք: — Տունն էի
(ե- էի տունն *at home*): — Կրնա՞ս գանգրեւ (*curl եւ ոչ to curl*) մա-
զերս, Ֆէննի: — Այո՛, կրնամ, եկուր, երթանք (*let us go*) մեր
տունը (*to our house*), ուր կրնանք կարդալ (*read եւ ոչ to read*)
մեր դասերը: — Կը լսե՞ս (*do you hear*) եկեղեցւոյ զանգակը (*the
church bell*): — Կը լսեմ (ե- չ'ընեմ): — Այն ազնիւ մարդը ուղերձ
մը պիտի խօսի (դէ՛տէ Բոն-Բոն) Սիօնի երիտասարդներուն (ե՛րե-
բոք Տարբերը Սիօն): — Աղուէսը պոչ մ'ունի: — Տեսա՞ք (*did you
see*) Թագաւորն ու Թագուհին Լոնտոնի մէջ (Գլ Նոյն): — Այս
տատրակը իմ սիրունիկս է (ե ի՛մ սիրունիկ): — Թաց օր մ'է (*it is so
late* օր) այսօր: — Կէսօրին պիտի ունենանք քիչ մը Թխագոյն հաց
եւ կարագ: — Այս երեխան շատ հանդարտ է (ե շո՛ք (*too*) հանդարտ):
— Ես գնեցի տուփ մը Թուզ (*box of figs*) քիչ մը կ'առնէ՛ք (*wil,
you take some*): — Շնորհակալ եմ. ես հոգ չեմ ընեք (*I don't care*)
Թուզի համար (հո՛րք լո՛ւր): — Հաճեցէք նստիլ ու կարդալ (*sit
down and read*) մինչեւ ես գամ: — Հաճեցէք ինձ տալ (*get me*)
գրչածայր մը եւ մեղան: — Նետէ ուռկանդ (+ ու ուռկան) ծովուն
մէջ (Գլ Ժուլ) արշալոյսին եւ պիտի ունենաս շատ ձկներ: — Հո-
լանտացին իմաստուն է (ե ի՛մաստուն): — Անիկա (*it*) տարօրինակ
է (ե տարօրինակ): — Ես կը լսեմ ճշիւն մը: — Ես տեսայ այսօր
տատրակի մը ձագերը (*the youngs of a dove*) փոքրիկ բոյնի մէջ
(Գլ Տը Գոյ Բոյն): — Առ այս տուփը եւ փոսթայով զրկէ (*maui
it*), բայց դուն պէտք է արագ ըլլաս (*be quick*): — Ինչպէս է
ձեր հիւանդ աղջիկը այսօր: — Ինք աւելի գէշ է հիմա. բայց
կ'ըսեն կէսօրին ինք աւելի լաւ պիտի ըլլայ. հիմա պիտի առ-
նէ դեղահատ մը: — Ինք մարգարիտ մ'էր (ե Տը Տարբեր):

ԴԱՍ ԻԲ. (LESSON XXII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 54 րդ. երեսէն

ԱՅԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիերէնի մէջ Ածականներն փոփոխութիւն մը միայն ունին, այն է իրենց Բաղդադութիւնն, որով գոյական անունի մը յատկութեան աւելումը կը ցուցնեն:

Անգլիերէնի մէջ ալ, Հայերէնի պէս, Ածականներն երեք աստիճաններ ունին. որք են, Դրական (positive, Բաղդադութիւն), Բաղդադութիւն (com-par-a-tive, Բաղդադութիւն) եւ Պերադութիւն (super-la-tive, Բաղդադութիւն):

Դրական աստիճանը կը ցուցնէ ածականի իւր պարզ վիճակին մէջ. ինչպէս, good, լաւ. dear, յարկ. fair, չափաւ. hot, ար. near, յոյս:

Բաղդադութիւն աստիճանը կը ցուցնէ ածականի նշանակութիւնը իւր պարզ վիճակէն կամ աւելի, եւ կամ պակաս. այսպէս, better, աւելի լաւ. dearer (Բաղդադութիւն) աւելի յարկ. fairer (Բաղդադութիւն) աւելի չափաւ. less (վատ) hot, ար. nearer (Բաղդադութիւն) աւելի յոյս:

Պերադութիւն աստիճանը կը ցուցնէ ածականի նշանակութեան կամ ամենէն բարձր, եւ կամ ամենէն ցած աստիճանը. այսպէս, best, (Բաղդադութիւն) աւելի լաւ. dearest, (Բաղդադութիւն) աւելի յարկ. fairest, (Բաղդադութիւն) աւելի չափաւ. least (վատ) hot, աւելի ար. nearest, (Բաղդադութիւն) աւելի յոյս:

Անգլիերէնի մէջ Ածականներու բաղդադադութիւնը երկու կերպով կ'ըլլայ, ինչո՞ւրք եւ նշանն:

Ինչո՞ւրք կերպն ալ՝ բաղդադադութիւնը երկու մեթոտ ունի, որք են.

Մէթոտ Ա. — Ածականի մը Բաղդադութիւն աստիճանը չինելու համար, դրականին վրայ աւելցնելու է *er* (եր, ք) մասնիկը. այսպէս, fair, չափաւ. fairer, աւելի չափաւ. near, մօտ. nearer, աւելի մօտ:

Նոյնպէս ածականի մը Պերադութիւն աստիճանը չինելու համար, դրականին վրայ աւելցնելու է *est* (էտ, ք) մասնիկը. այսպէս, fair, չափաւ. fairest, աւելի չափաւ. near, մօտ. nearest, աւելի մօտ:

Երկրորդ. — Ածականներու բաղդադադութեան այս առաջին մեթոտը կը պատկանի բացարձակապէս

1. Միավանկ ածականներուն. ինչպէս, rich, հարուստ. richer, աւելի հարուստ. richest, աւելի հարուստ. great, մեծ. greater, աւելի մեծ. greatest, աւելի մեծ:

2րդ. *W* կամ *y* վերջաւորող երկվանկ ածականներուն. ինչպէս, *narrow*, — նեղ. *narrower*, — եւէն նեղ. *narrowest*, — մեծէն. — եւէն նեղ. *rusty*, ժանգոտ. *rustier*, — եւէն ժանգոտ. *rustiest*, — մեծէն ժանգոտ. եւ

3րդ. Այն ածականներուն, որոնք մասնիկն առնելէ վերջ, դարձեալ մէկ վանկ կուենան բառի շեշտէն վերջ. ինչպէս, *gentle*, ազնիւ. *gentler*, — եւէն ազնիւ. *gentlest*, — մեծէն — եւէն ազնիւ:

ԴիՏ. — Պէտք չէ մոռնալ որ այս մասնիկներն ալ, ճայնաւորով սկսուած մասնիկներուն պէս, բառին վրայ աւելցնելէ առաջ, ի պահանջէ հարկն, պէտք է երբեմն բառի վերջի բաղաձայնը կրկնել. ինչպէս, դրական *hot*, տաք. բաղդատական *hotter*, աւելի տաք. գերադրական *hottest*, ամենէն աւելի տաք. (*Տեսնել երես 57 ԿԱՆՈՆ*). երբեմն վերջին համը տառը դուրս թողուլ. ինչպէս, դրական *wide*, ընդարձակ. բաղդ. *wider*, աւելի ընդարձակ. գերադրական *widest*, ամենէն աւելի ընդարձակ. (*Տեսնել երես 56 ԿԱՆՈՆ*). եւ երբեմն ալ վերջին *y* տառը ի ի փոխել*. այսպէս, դրական *happy* (հա՛փ), երջանիկ. բաղդատական *happier*, աւելի երջանիկ. գերադրական *happiest*, ամենէն աւելի երջանիկ:

Մէթոտ Բ. — (ա) Ածականի մը առաւելւան բաղդատական աստիճանը կը չինուի նաեւ ածականի դրականին նախադասելով *more* բառը (Միթոյը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — քաղաքական *more wise*, — եւէն իմաստուն:

Նոյնպէս ածականի մը առաւելւան գերադրական աստիճանը կը չինուի, ածականի դրականին նախադասելով *most* բառը (Միթոյը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — քերտրական *most wise*, — մեծէն — եւէն իմաստուն:

(բ) Ածականի մը նոսաղւան բաղդատական աստիճանը կը չինուի, ածականի դրականին նախադասելով *less* բառը (Միթոյը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — նոսաղւան քերտրական *less wise*, — նոսաղ իմաստուն:

Նոյնպէս ածականի մը նոսաղւան գերադրական աստիճանը կը չինուի, ածականի դրականին նախադասելով *least* բառը (Միթոյը). այսպէս, դրական *wise*, իմաստուն — նոսաղւան քերտրական *least wise*, — մեծէն նոսաղ իմաստուն:

ԾԱՆ. Ածականներու բաղդատութեան այս երկրորդ մէթոտը կը պատկանի առ հասարակ,

---

* ԿԱՆՈՆ. — Այն բառերն, որոնք *y* կը վերջաւորին, եւ *y* ն ալ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, այս բառերուն վրայ

1. Բազմապատկան անկաններուն, որոնք երեք կամ աւելի վանկերէ կը բաղկանան. ինչպէս, դրական vir'tu-ous (վիրտուոս) առաքինի. առեւելիան բաղդատական more virtuous, արեւմտաքինի. ամենեւեմ փերաբարձր most virtuous, ամենեւեմ առաքինի. հոգեւոր բաղդատականը կ'ըլլայ less virtuous, նոսր առաքինի. եւ նոսրեւեմ գերադրականը least virtuous, ամենեւեմ քիչ առաքինի.

2րդ. Երկու անկաններէն այնպիսիներուն, որոց առաջին մէթոտով բաղդատութիւնը անկանջի անուշ չի հնչեր. ինչպէս com'mon (կոմոն) հասարակ. commoner, commonest, որը անկանջի անուշ չի հնչեր. աւելի լաւ է երկրորդ մէթոտովը բաղդատել. այսպէս, common, հասարակ. more common, most common. կամ less common, least common.

3րդ. Երկվանկ անկաններէն այնպիսիներուն, որոնք կը վերջանան հետեւեալ մասնիկներէն մէկովը. full, less, ing, ous, ed, id, al, ent, ain, կամ ive.

ԴիՏ. — Միավանկ անկաններն թէեւ կարելի է այս երկրորդ մէթոտովը բաղդատել. բայց աւելի նախապատիւ կը համարուի առաջին մէթոտովը բաղդատելը:

Այն անկաններն, որոց բաղդատութիւնը անանկ կերպով կ'ըլլան, հետեւեալներն են,

POSITIVE Դրական	COMPARATIVE Բաղդատական	SUPERLATIVE Գերադրական
good, well	better	best
bad, evil, ill	worse	worst
little	less	least
much	more	most
many	more	most

[Ուսանողն սոյն անկանոն անկաններուն հետ շատ լաւ ընտելանալու է:]

որ եւ է մասնիկ մ'աւելցնելէ առաջ, պէտք է վերջաւորութեան յը ի փոխել (բացի երբ մասնիկը ի ով սկսի). այսպէս, body, (գոտի) մարմին. bodies, մարմիններ. balmy, անուշաբոյր. balmier, աւելի անուշաբոյր. (Տեսնել նաեւ երես 53 ԿԱՆՈՆ):

Այս կանոնէն բացառութիւն կը կազմեն այն փոխանկ անկաններն, որոնք նոյնպէս չ կը վերջանան, եւ չ նալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղդատանով մը. այս կարգի անկաններն չ կը պաւհեն եւ մասնիկ մ'առած ատեն չը չեն փոխեր ի ի. այսպէս, dry, չոր. dry'ly (դրիլի) չոր կերպով:

Իսկ այն բառերը, որոնք նոյնպէս չ կը վերջաւորին. եւ չ նալ նախադասուած է ձայնաւորով մը, այս կարգի բառերը նոյն պէս չ կը պաւհեն, եւ երբ մասնիկ մ'առնեն յը ի չեն փոխեր. այսպէս, day, օր. days, օրեր:

57. Վարժութիւն

[Հետեւեալ վարժութիւնը ցախ բնորոշականն է տեսարանին մէջ մասերով. յետոյ անակաշինքու պակաս մնացած աստիճաններն կամ յիշողութենէն միտք բերելով կամ շինելով գրելու է անհն մէջը իրեն նամար բաց ձգուած տեղքը:]

ԴՐԱԿԱՆ ԲԱՂՂՏԿԱՆ. ԳԵՐԱՌԻՐԿԱՆ. ԴՐԱԿԱՆ ԲԱՂՂՏԿԱՆ. ԳԵՐԱՌԻՐԿԱՆ.

bad	worse	worst	dusty	?	?
?	better	?	?	dearer	?
balmy	?	?	dry	?	?
?	?	biggest	evil	?	?
curly	?	?	?	?	funniest
cloudy	?	?	fine	?	?
?	fairer	?	hot	?	?
fast	?	?	honest	?	?
?	?	gentlest	?	harder	?
?	greater	?	happy	?	?
ill	?	?	?	least	?
joyful	?	?	?	?	loudest
?	more	?	narrow	?	?
neat	?	?	polite	?	?
?	nearer	?	?	prouder	?

58. Վարժութիւն

[Ը] [Պ]

arc (ա-ր)	ark (ա-ր)	dark (դա-ր)	park (թ-ր)
date (դէյթ)	hate (հէյթ)	late (լէյթ)	paid (թէյթ)
deep (դէյթ)	keep (քէյթ)	pick (թիք)	thick (թիք)
dull (դլլ)	full (ֆլլ)	pull (թլլ)	tool (թլլ)
free (ֆրէյ)*	three (թրէյ)*	tree (թրէյ)*	true (թրու)*
harp (հա-ր)	sharp (շա-ր)	sort (ս-ր)	short (շ-ր)
high (հիյ)	sigh (սիյ)	light (լիյ)	right (րիյ)
law (լո)	low (լո)	plow (թլո-)	al-low' (թլո-)
long (լոն)	song (սոն)	tongue (թլոն)	round (սոն-նոն)*
road (սոյ)	broad (սոյ-նոյ)*	fraud (ֆոյ-նոյ)*	wrote (սոյ)
wrong (սոն)	strong (սոյ-նոյ)	throng (թոյ-նոյ)*	pleasant (թլեյ-նոյ)
a'ble (թլեյ)	fee'ble (ֆէլեյ)	ta'ble (թլեյ)	pret'ty (թրէյ)
an'gry (եյ-նոյ)	hun'gry (հոյ-նոյ)	sor'ry (ս-ր)	wealth'y (ս-ր-լեյ)
ear'ly (լեյ)	yearly (եյ-լեյ)	health'y (հէլ-լեյ)	kind (սոյ-նոյ)
heav'y (հէլ-լեյ)	read'y (րէյ)	mild (միլ-լեյ)	child (չիլ-լեյ)
Ar'ab (ա-ր-ա)	E'gypt (էյ-թիք)	In'di-a (ին-դի-ա)	Per'sia (թէր-սի-ա)
Eng'lish (էյ-նլիշ)	French (ֆրէնչ)*	Ger'man (գէր-ման)	Greek (գրէք)
I-tal'ian (իտ-ալիան)	Rus'sian (սոյ-շիան)	Swiss (սոյ-սիս-նոյ)*	Turk (թէրք)

Հիշելու է մեկ տեղամասն, ունի վանկ:

59. Կարճութիւն

[Թ] [ծ]

Arc date deep dull free harp

Arc date deep dull free harp

high law long road tool able

high law long road tool able

wrong angry early hungry

wrong angry early hungry

heavy Arab English Italian

heavy Arab English Italian

ark hate keep full three sharp

ark hate keep full three sharp

sigh low song broad pick plow

sigh low song broad pick plow

strong feeble yearly park true

strong feeble yearly park true

ready Egypt French Russian

ready Egypt French Russian

dark late pull tree sort tongue

dark late pull tree sort tongue

light fraud throng table sorry

light fraud throng table sorry

healthy mild India German

healthy mild India German

Swiss paid thick rich wealthy

Swiss paid thick rich wealthy

short right allow round kind

short right allow round kind

wrote pleasant pretty child

wrote pleasant pretty child

Persia Greek Turk.

Persia Greek Turk.

dry-goods, day time, day by day, dateless,
day nurse, dry nurse, wet nurse, date palm.
Arabia, Arabian, Egyptian, Englishman, Ger-
mania, Persian, Frenchman, Indian, Turkey,

ԴԱՍ ԻԳ. (LESSON XXIII.)

[Ի]

Arab, Արաբ

Arabia, Արաբիա

Arabian, Արաբերէն. Արաբացի

Egypt, Եգիպտոս [Եգիպտացի]

Egyptian, Եգիպտացիներէն. Ե-

India, Հնդկաստան

Indian, Հնդկերէն. Հնդիկ

Persia, Պարսկաստան

Persian, Պարսկերէն. Պարսիկ

Turk, Թուրք, Տաճիկ. Թուրք-
բիացի

Turkey, Թուրքիա

Turkish, Թուրքերէն

English, Անգլիերէն. Անգլի-
ացի

Englishman, Անգլիացի

French, Գաղիերէն. Գաղիացի

Frenchman, Գաղիացի [իացի]

German, Գերմաներէն. Գերմա-

mania, Գերմանիա

Italia, Իտալիա

Italian, Իտալերէն. Իտալացի

Russia, Ռուսաստան

Russian, Ռուսերէն. Ռուսիացի

Swiss, Զուիցերէն. Զուիցերիացի

Greek, Յունարէն. Յոյն

arc, կամար, աղեղ
ark, տապան
park, գրօսապարտէղ
date, թուական
dates, արմաւ
tool, գործիք
three, երեք
tree, ծառ
tongue, լեզու
song, երգ
throng, բազմութիւն [ւութիւն
wrong, ծուռ. սխալ, անիրաւ

ՀԱՍԱՐԱԿ

dark, մութ, խաւար
late, ուշ, անագան, վերջին,
Հանգուցեալ
deep, խորունկ, խորին
thick, թանձր, հաստ
short, կարճ, համառօտ
long, երկար
low, ցած
round, կլոր
broad, լայն, ընդարձակ
pleasant, հաճելի
pretty, սիրուն, հաճելի
angry, բարկացած
hungry, անօթի
sorry, ցաւած, տրտում, տխուր
early, կանուխ, կանուխկեկ
yearly, տարեկան [անուշ
mild, կակուղ, մեղմ, քաղցր,

ՅԱՏՈՒԿ

American, Ամերիկեան
Armenian, Հայկական
Arabian, Արաբական
Dutch, Հոլանտական
Egyptian, Եգիպտական
English, Անգլիական
French, Գաղիական

harp, տաւիղ
sort, տեսակ, կերպ
sigh, հառաչանք
light, լոյս, ճրագ
right, աջակողմ. իրաւունք
law, օրէնք
plow, արօր
fraud, խարդախութիւն
road, ճամբայ, ուղի
table, սեղան
kind, տեսակ
child*, տղայ, մանուկ

ԱՄԱԿԱՆՆԵՐ

sharp, սուր (դանակ, յոյն) սրա-
միտ. բարկ
dull, բութ (դանակ), ճանձրալի
full, լեցուն, կուշտ, ամբողջ
free, ազատ
true, ճշմարիտ, ստոյգ, չիտակ
high, բարձր
light, լուսաւոր, թեթեւ
right, ուղիղ, չիտակ, իրաւ
wrong, ծուռ, սխալ, անճիշդ
strong, զօրաւոր
able, կարող
feeble, տկար
healthy, առողջ
wealthy, հարուստ
heavy, ծանր
ready, պատրաստ
kind, բարի

ԱՄԱԿԱՆՆԵՐ

German, Գերմանական
Indian, Հնդկական
Italian, Իտալական
Persian, Պարսկական
Russian, Ռուսական
Swiss, Զուիցերիական
Turkish, Թրքական

* Յոքնակին կ'ըլլայ children (չիւրըն) մանուկներ:

day time, ցերեկ ատեն	day by day, օր ըստ օրէ
wet nurse, կաթնտու դայեակ	dry nurse, ստնտու
day nurse, ցերեկուայ հիւանդապահ, ցերեկուայ մանկապահ	
dry-goods, չոր ապրանք, կտաւեղէններ (Տ-Պ. պէշ-պէշ)	
all right*, չատ աղէկ	that's (that is) all right, չատ աղէկ է
to allow, թոյլտուութիւն ընել, թողուլ, հաւանութիւն տալ	
to date, թուական դնել	to hate, ատել
to light, (հիւսիս) վառել, լուսաւորել	to pick, (պահ) քաղել, (պէտ) կթել, ընտրել
to keep, պահել	to pull, քաշել
to plow, հերկել	to sigh, հառաչել
wrote, գրած	paid, վճարած
I wrote, գրեցի	I paid, վճարեցի
he or she wrote, գրեց	he or she paid, վճարեց
we wrote, գրեցինք	we paid, վճարեցինք
you wrote, գրեցիք	you paid, վճարեցիք
they wrote, գրեցին	they paid, վճարեցին

60. Վարժութիւն

[Թ] [Ճ] [Ղ]

“And He said, let there be
 “And He said, let there be
 light; and there was light.” I
 light; and there was light.” I
 am sorry you are going. Then
 am sorry you are going. Then
 you have something to tell
 you have something to tell
 me! What is it? If you are go-
 me! What is it? If you are go-

* Ժողովրդական խօսակցութեանց մէջ նկատու է սոյն բառի բազմաթիւ գործածութիւններ:

ing to be angry with me, said
ing to be angry with me, said
she, I can not tell you all. I
she, I can not tell you all. I
am not angry. Why should
am not angry. Why should
I be? I should like to see him.
I be? I should like to see him.
It will be well if you do so.
It will be well if you do so.
A long way, wasn't it, said
A long way, wasn't it, said
the little old man. How can I
the little old man. How can I
thank you? Now, tell me how
thank you? Now, tell me how
I am to thank you? You have
I am to thank you? You have
nothing to thank me for. The
nothing to thank me for. The
house is neither too small
house is neither too small

nor too large; it has three baths
nor too large; it has three baths.
He is ready to go out with you;
He is ready to go out with you;
but it is too dark to go out. He
but it is too dark to go out. He
is strong to do all that. Well,
is strong to do all that. Well,
she will say no more than this.
she will say no more than this.
Soon we shall be free. There
Soon we shall be free. There
are more houses to let day by
are more houses to let day by
day. What is he doing now?
day. What is he doing now?
Nothing much. There was
Nothing much. There was
none, but the day nurse with
none, but the day nurse with
her. What more can you say?
her. What more can you say?

61. Վարժութիւն

[Խ]

Ինչպէս է քոյրդ: — Շնորհակալ եմ, օր ըստ օրէ կը լաւանայ (*she is getting well* օր ըստ օրէ): — Ասիկա իմ աջ կողմս է (է ի՞նչ կողմ): — Հայրս գնեց ինձ համար (համար ինչ) սիրուն տաւիղ մը: — Առէ՛ք քիչ մը արմաւ, անօթի էք: — Շնորհակալ եմ, կուշտ եմ (ե՛ս ե՛մ կուշտ): — Ինչ տեսակ են: — Այս ճամբան ծուռ ու մուռ է (ե՛ս ծուռ ու մուռ): — Կէսօրին գնեցի երեք գործիքներ: — Մենք կ'երթանք (*we are going*) հաճելի ժամանակ մանցնելու (անցնելու ժամանակ): — Կարդացի՞ք (ա՛նի՛ք կարդացի՞ք) նոր օրէնքը: — Ոչ (*not*) տակաւին: — Ինչպէս է օդը: — Օդը ամպոտ է (ե՛մպոտ) այսօր. բայց դուրսը մեղմ է (դուրսը դանդաղ է խոնք): — Մեր մարդը բոլորովին տկար է (է քուրսովն (*quite*) տկար): — Կը հաճի՞ք (*will you please*) սեղանը պատրաստել (ընել *make* եւ ոչ *to make* դուրսը տեղադրել): — Ո՛վ է ան: — Քանի՞ տարեկան էք դուք (քանի՞ տարեկան էք): — Ժամանակն անցաւ (ժամանակն է վեր): — Դուրսը մութ է: — Կըցաւ իմ (ե՛ս ե՛մ) ձեռքը: — Դուք համար (համար ինչ): — Ասոնք թրքական ապրանքներ են (են ի՞նչ թրքական ապրանքներ): — Հնդկական ապրանքներն պիտի գան այսօր:

ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

ԲԱՑԱՍՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Տեսնել երես 54 Գ.

Թուական ածականներ, որոնք համարանքի եւ ուրիշ հաշիւներու մէջ կը գործածուին, երեք տեսակ են. առաջին՝ Թուական թուականներ, որոնք բանի մը ամբողջ քանի հատ ըլլալը կը ցուցնեն. երկրորդ՝ Թուական թուականներ, որոնք նոյն թուի միայն վերջինը կամ շարքի մը առաջինը կը ցուցնեն. եւ երրորդ՝ Թուական թուականներ, որոնք թուի մը քանի պատիկը կը ցուցնեն. այսպէս, երբ ըսենք *ten boys*, Թուական մանչեր, կը հասկնանք Թուական մանչեր. այս պարագային տակ *ten* Թուական բացարձակ թուական անձնական է. *tenth boy*, Թուական մանչը, կը հասկնանք տասը մանչերուն միայն վերջինը. ասոր համար Թուական թուական անձնական է. նոյնպէս երբ ըսենք *one* (ե՛ն) *hat*, Թուական գլխարկ. կը ցուցնէ պարզապէս մէկ հատ, առանց աւելի հատեր ակնարկելու. ուստի *one*, Թուական բացարձակ թուական անձնական է. եւ երբ ըսենք *the first hat*, Թուական գլխարկը. հոս առաջին կ'ակնարկէ շարք մը գլխարկներու սկիզբի հատը. ուստի *first*, Թուական կը ցուցնէ դասական թուական անձնական է. մինչ երբ ըսենք *threefold*, Թուական *tenfold*, Թուական կը ցուցնեն նոյն թուի քանիպատիկը. ուստի բազմապատիկ թուական անձնական են:

Բացարձակ Թուական Ածականներն կը պատասխանեն “How many, քանի՞, քանի՞ հատ” հարցման եւ են հետեւեալներն.

One	(օ-ըն)	Մէկ
Two	(ը-ս)	Երկու
Three	(երէյ)	Երեք
Four	(ֆօ-)	Չորս
Five	(ֆայ)	Հինգ
Six	(սի-ս)	Վեց
Sev'en	(սե'վն)	Եօթը
Eight	(էյթ)	Ութը
Nine	(նայն)	Ինը
Ten	(թեն)	Տասը
Eleven	(էլե'վն)	Տասնեւմէկ
Twelve	(թու-էլ)	Տասներկու
Thirteen	(երէրէյն)	Տասներեք
Fourteen	(ֆօ'ւրէյն)	Տասնեւչորս
Fifteen	(ֆի'ֆէյն)	Տասնեւհինգ
Sixteen	(սի'սէյն)	Տասնեւվեց
Seventeen	(սե'վնէյն)	Տասնեօթը
Eighteen	(էյթէյն)	Տասնութը
Nineteen	(նայնէյն)	Տասնինը
Twenty	(թու-է'նթի)	Քսան
Twenty-one	(թու-էնթի-օ-ըն)	Քսանեւմէկ
Twenty-two, &c.	(թու-էնթի-ը-ս)	Քսաներկու, եւն.
Thir'ty	(երէրթի)	Երեսուն
For'ty	(ֆօ'ւրթի)	Քառասուն
Fif'ty	(ֆի'ֆթի)	Յիսուն
Six'ty	(սի'սթի)	Վաթսուն
Sev'enty	(սե'վնթի)	Եօթանասուն
Eight'y	(էյթի)	Ութսուն
Nine'ty	(նայնթի)	Իննսուն
Hun'dred	(հը'նդրէթ)	Հարիւր
Two hundred	(թու- հը'նդրէթ)	Երկու հարիւր
Three hundred	(երէյ հը'նդրէթ)	Երեք հարիւր. եւն.
Thou'sand	(թու-ա-շէնթ)	Հազար
Two thousand	(թու- թու-ա-շէնթ)	Երկու հազար
Three thousand	(երէյ թու-ա-շէնթ)	Երեք հազար
Ten thousand, &c.	(թեն թու-ա-շէնթ)	Տասը հազար. եւայլն.

ԾԱՆ. 1. — Ամերիկայի մէջ Thousand, Հազար չի գործածուիր, անոր փոխարէն սովորական է ըսել ten hundred, տասը

հարիւր: Նոյնպէս հաշուի մէջ սովորական չէ ըսել thousand and two hundred, հազար եւ երկու հարիւր կամ thousand and four hundred, հազար եւ չորս հարիւր: այլ սովորական է ըսել twelve hundred, տասներեւեց, fourteen hundred տասներեւեց:

2. — Ամերիկացիք մասնաւոր արամադրութիւն մ'ունին աւելն խօսքի կարճը ըսելու. այնպէս համարանքի մեծ թիւերու մէջ ալ սովորական դարձուցած են հարիւրի եւ հազարի աւելններ չ'աւլ. իրենց մէջ սովորական չէ ըսել, ինչպէս մենք Հայերէնի մէջ կ'ըսենք, ութը հարիւր քսան. eight hundred and twenty, ինն հարիւր եւ երեսուներկու nine hundred and thirty-two, կամ one thousand six hundred fifty-four կամ հազար վեց հարիւր յիսուն չորս, եւ այլն. իրենց սովորականն է ըսել eight twenty, ութը տաս. nine thirty-two, ինն երեսներեւեց, կամ sixteen fifty four, տասներեւեց յիսուն չորս. այսպիսի պարագայի տակ հասկնալու չէ ութը եւ քսան կամ ութն անգամ քսան, այլ ութ հարիւր քսան. ոչ ինն ու երեսուն երկու կամ ինն անգամ երեսուն երկու. այլ իննհարիւր երեսուներկու. ոչ տասնեւվեց ու յիսունչորս կամ տասնեւվեց անգամ յիսուն չորս, այլ տասն եւ վեց հարիւր ու յիսուն չորս, կամ հազար վեց հարիւր յիսունչորս:

Դասական Թուական Ածականներ

ԿԱՆՈՆ. — Դասական թուական ածականներն՝ բացի First (Ֆէրսթ) Առաջին, Second (Եփէնթ) Երկրորդ, Third (Թիւրդ) Երրորդ եւ ասոնց բաղադրեալներէն. ինչպէս, Twenty-first (Թուէթփէրսթ) Քսանմէկերորդ. Twenty-second (Թուէթթէփէրսթ) Քսաներկրորդ եւ Twenty-third (Թուէթթէթիւրդ) Քսաներեքերորդ, կը չ'ինուին ուղղակի բացարձակ թուական ածականներուն վրայ աւելցնելով the մասնիկը, որ Հայերէնի մէջ բոլոր կամ երբեք մասնական կը համապատասխանէ առաջին, Four (Ֆուր) Չորս, Fourth (Ֆուրթ) Չորրորդ. Sixteen (Սէքսթէյն) Տասնեւվեց, Sixteenth (Սէքսթէյնթ) Տասնեւվեցերորդ:

Դասական թուական ածականներն կը պատասխանեն “Which one? Ո՞ր Դե՛լ: կամ what one? Ի՞նչ Դե՛լ” — քանի՜ ներորդը — հարցման եւ են հետեւեալներն.

First	(Ֆէ-սթ)	Առաջին
Second	(սե-քընթ)	Երկրորդ
Third	(Թը-ըրթ)	Երրորդ
Fourth	(ֆո-ւրթ)	Չորրորդ
Fifth	(ֆի-ֆթ)	Հինգերորդ
Sixth	(սի-քսթ)	Վեցերորդ
Sev'enth	(սե-վընթ)	Եօթներորդ
Eighth	(էյթ)	Ութերորդ
Ninth	(նայնթ)	Իններորդ
Tenth	(թենթ)	Տասներորդ
Elev'enth	(էլե վընթ)	Տասնեւմէկերորդ
Twelfth	(թուելթ)	Տասներկուերորդ
Thir'teenth	(Թը-ըրթէյնթ)	Տասներեքերորդ
Four'teenth	(ֆո-ւրթէյնթ)	Տասնեւչորրորդ
Fif'teenth	(ֆի-ֆթէյնթ)	Տասնեւհինգերորդ
Six'teenth	(սի-քսթէյնթ)	Տասնեւվեցերորդ
Sev'enteenth	(սե-վըրթէյնթ)	Տասնեօթերորդ
Eigh'teenth	(էյթէյնթ)	Տասնութերորդ
Nine'teenth	(նայնթէյնթ)	Տասնիննորդ
Twen'ti-eth	(թուենթէյնթ)	Քսաներորդ
Twenty-first	(թուենթէ-ֆէ-սթ)	Քսանմէկերորդ
Twenty-second	(թուենթէ-սե-քընթ)	Քսաներկուերորդ
Twenty-third [etc.]	(թուենթէ-թը-ըրթ)	Քսաներեքերորդ
Twenty-fourth,	(թուենթէ-ֆո-ւրթ)	Քսանչորրորդ, եւն.
Thir'ti-eth	(Թը-ըրթէյնթ)	Երեսուներորդ
For'ti-eth	(ֆո-ւրթէյնթ)	Քառասուներորդ
Fif'ti-eth	(ֆի-ֆթէյնթ)	Յիսուներորդ
Six'ti-eth	(սի-քսթէյնթ)	Վաթսուներորդ
Sev'en-ti-eth	(սե-վըրթէյնթ)	Եօթանասուներորդ
Eight'i-eth	(էյթէյնթ)	Ութսուներորդ
Nine'ti-eth	(նայնթէյնթ)	Ինսուներորդ
Hun'dredth	(հը-ըրէթթ)	Հարիւրերորդ
Thou'sandth	(թու-սանթ)	Հազարերորդ

ԴիՏ. 1. — Բազարեւոյ դասին թուանշան միայն վերջին թիւը կ'առնէ դասականի իւ մասնիկը, միւսները կը մնան բացարձակ թուական. այսպէս, չ'ըսուիր hundredth - twentieth - first, հարիւրերորդ - քսաներորդ - մէկերորդ, այլ պէտք է ըսել

hundred-twenty-first, հարիւր-քսան-մէկերորդ. նոյնպէս չ'ըսուիր fifth-thousandth-sixth-hundredth-fortie-th-ninth, հինգերորդ-հազարերորդ-վեցերորդ-հարիւրերորդ-քառասուներորդ-իննե-րորդ, այլ պէտք է ըսել five thousand, six hundred and forty-ninth, հինգ հազար վեց հարիւր եւ քառասուն իններորդ:

2. — Դասական թուականներուն վրայ (բացի first էն) յաճախ կ'աւելցուի նաեւ լյ (լէ) մասնիկը. այսպէս, secondly, երկրորդ կամ երկրորդաբար. thirdly, երրորդ կամ երրորդաբար: First նոյնը կը մնայ, սխալ է ըսել firstly:

Բազմապատիկ թուական Ածականներ

կԱՆՈՆ. — Բազմապատիկ թուական Ածականներն, բացի sin'gle (սինկլ) or alone (ալոն) միայնակ կամ առանձին, կը չ'իյնուին նոյնպէս ուղղակի բացարձակ թուական ածականներուն վրայ աւելցնելով fold, զոքի բառը. այսպէս, two, երկու. twofold, երկապատիկ:

Բազմապատիկ թուական ածականներէն ամենէն շատ գործածուածներն հետեւեալներն են

single (սինկլ) միայնակ	կամ alone, առանձին
doub'le (ԴԵՂԼ) կրկին	կամ twofold, երկապատիկ
trip'le (ԹՐԷՒՄ) երեքկին	կամ threefold, եռապատիկ
quad'ru-ple (ԳՐԱՊԵՐՊԼ) չորեքկին	կամ fourfold, քառապատիկ
quin'tu-ple (ԳՆԻՆԴՆԵՒՄ) հնգեկին	կամ fivefold, հնգապատիկ
sex'tu-ple (ՏԵՔՏՆԵՒՄ) վեցեկին	կամ sixfold, վեցապատիկ
sep'tu-ple (ՏԷՊՏՆԵՒՄ) եօթնեկին	կամ sevenfold, եօթնապատիկ
oc'tu-ple (ՕԿՏՆԵՒՄ) ութնեկին	կամ eightfold, ութնապատիկ

ԴԻՏ. — Dec'u-ple (ԴԵԿՏՆԵՒՄ) տասնեկին կամ tenfold, տասնապատիկ — էն վեր եղած բազմապատիկ թուական ածականներն գրեթէ անգործածելի են, բացի կլոր թիւերէն. ինչպէս, thirty-fold, եռեսնապատիկ. fifty-fold, յիսնապատիկ. hundred-fold հարիւրապատիկ. thousand-fold, հազարապատիկ. որոնք եթէ երբէք գործածուին կը գրուին միութեան գծով մը իրարու միացած:

Հետեւեալ թուական բառերն ալ յաճախ կը գործածուին

once (ՕՆՍ)* մի անգամ	one by one, մի առ մի
twice (ԹՅԵՅԵՅ)* երկիցս	two by two, երկերկու
thrice (ԹԻՐԵՅԵՅ)* երկիցս	one at a time, մէյ մէկ

[Ը] [Ք] [Ժ] [Ի] [Ղ]

	Շաբաթուայ	Օրերու	Անուններն	
Sun'day	(-Շ'ՆԳԵՅ)	[Sun.]	Կիրակի	[Կիր.]
Mon'day	(Տ'Շ'ՆԳԵՅ)	[Mun.]	երկուշաբթի	[Բշ.]
Tues'day	(Ի՛Տ'ՆԳԵՅ)	[Tue.]	երեքշաբթի	[Դշ.]
Wednes'day	(-Մ'ՆԳԵՅ)	[Wed.]	Չորեքշաբթի	[Դշ.]
Thurs'day	(Բհ'ՆԳԵՅ)	[Thu.]	Հինգշաբթի	[Եշ.]
Fri'day	(Փ'ՆԳԵՅ)	[Fri.]	Ուրբաթ	[Ուր.]
Sat'urday	(-Մ'ԳԵՅ)	[Sat.]	Շաբաթ	[Շբ.]

	Տարուայ	Ամիսներու	Անուններն	
Jan'uary	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Jan.]	Թուվար	[Թուվ.]
Feb'uary	(Փ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Feb.]	Փետրվար	[Փետր.]
March	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Mar.]	Մարտ	[Մարտ.]
April	(Է'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Apr.]	Ապրիլ	[Ապր.]
May	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[May]	Մայիս	[Մայիս.]
June	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Jnne]	Թուսիս	[Թուսիս.]
July'	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Jnly]	Թուլիս	[Թուլ.]
Aug'ust	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Aug.]	Օգոստոս	[Օգ.]
Septem'ber	(-Է'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Sept.]	Սեպտեմբեր	[Սեպտ.]
Octo'ber	(-Փ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Oct.]	Հոկտեմբեր	[Հոկտ.]
Novem'ber	(հ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Nov.]	Նոյեմբեր	[Նոյ.]
Decem'ber	(դ'ՆԵՆԵՐԷՒ)	[Dec.]	Դեկտեմբեր	[Դեկտ.]

	Տարուայ	Եղանակներու	Անուններն	
Spring	(Է'ՆԵՆԵՐԷՒ)		Գարուն	
Sum'mer	(-Շ'ՇԵՐ)		Ամառ	
Au'tumn	(-Փ'ՇԵՐ)		Աշուն	
Win'ter	(-Մ'ՆԵՐԷՒ)		Զմեռ	

	Աշխարհի	Զորս	Կողմերու	Անուններն	
East	Արեւելք	Eastern	Արեւելեան		
West	Արեւմուտք	Western	Արեւմտեան		
North	Հիւսիս	Northern	Հիւսիսային		
South	Հարաւ	Southern	Հարաւային		

64. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

Thirty days has September,
 April, June and November;
 February has twenty-eight,
 Thirty-one the others' rate*.

* Կը նշուի թիւը եւ կը յշտնակէ որոշեալ լսփ, սակագին:

ԴԱՍ ԻԴ. (LESSON XXIV.)

ԲԱՂՈՒԱԾԻՔ (REVIEW)

62. Վարժութիւն

[Գտնելու է սոյն վարժութեան (ա) ամեն մէկ բառի ինչ տեսակ անգամ բնական ինչ աստիճան. և ինչո՞ւ. (բ) բազմաթիւ է հասարակ անգամներ: բերանացի ասար հաար միայն գրաւոր. և (գ) ամեն մէկ բառովը նախալատութիւն չը չի նկատվող, գրելու է տեսանելի մէջ:]

Dark, late, deep, thick, dull, free, three, Turkish, sharp, Armenian, true, short, French, high, light, right, Swiss, low, long, English, round, broad, Russian, rich, wrong, strong, able, Indian, pleasant, pretty, Arabian, feeble, angry, Italian, healthy, wealthy, Greek, heavy, ready, mild, German, hundred, any, bad, thirty, bathing, balmy, tenth, balling, both, thrice, three-hundred, best, big, twelve, banking, brown, thirty-fifth, central, clayey, Roman, cloudy, care-taking, eightieth, curly, tenfold, quintuple, common, ten-thousand, dying, dearer, once, thousandth, dry, fourfold, dressy, dear, seven, eastern, evil, hundredth, nut-brown, funny, fine, fishing, sixty-four, fat, few, farming, double, fairest, flying, sevenfold, going, good, greater, fortieth, gentle, fourteen, homesick, hottest, first, last, happy, twenty-second, hilly, home-made, hard, hairy, thirty-one, ill, insane, joyful, ten-hundred and five, single, loving, least, new, lovesick, fifteen-hundredth, triple, much, nearest, narrow, old, nineteen, new, neat, hundred - twenty - first, other, palmy, rusty, five hundred and four, polite, queer, hundred-fold, reading, small.

63. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱՅՆՆԻՐ

"What is done, can not be undone*."

"Say well is good, but do well is better."

* ԿԱՆՈՆ. — եթէ բառի մը սկիզբը միացնենք un (ըն), im (իմ) կամ in (ին) մասնիկն (երբեմն նաեւ ig (իկ), il (իլ) կամ ir (իր) բառին բացասական նշանակութիւն կուտայ եւ կը համապատասխանէ Հայերէն ոչ բառին, ոչ, ան, ազ, ար, կամ դէ մասնիկներէն միոյն. այսպէս, done, եղած — undone, չեղած. able կարող — unable, անկարող. kind, բարի — unkind, ոչ բարի (չբ). polite, քաղաքավար — impolite, անքաղաքավար. active (էֆէիվ) գործունեայ — inactive, անգործունեայ. legal (լէյլ) օրինական — illegal -գործիւի. reg'u-lar (րէկ'ուլը) կանոնաւոր — irregular, անկանոն:

ԴԱՍ ԻԵ · (LESSON XXV.)

THE ENGLISH ALPHABET (ԴՆԻ ԻՆԼԻ ԷԼՖ-ԴԵԴ)

ԱՆԳԼԻԵՐԵՆ ԱՅՌՈՒԲԵՆԸ

Անգլիերէն լեզուին մէջ ընդ ամեն քսան վեց տառեր կամ գրեր կան, որոնք երեսունեւ վեց կամ երեսունեօթն պարզ կամ նախնական ձայներ կը հանեն. ասոնք են,

THE ROMAN LETTERS (ԴՆԸ ՌՕՖՆ ԼԵԴԵՐ-) Հոսմէական Գրեր

A a B b C c D d E e F f G g
H h I i J j K k L l M m N n O o
P p Q q R r S s T t U u V v W w
X x Y y Z z.

THE ITALIC LETTERS (ԴՆԻ ԼԵ-ԼԻ ԼԵԴԵՐ-) Շեղադրեր

A a B b C c D d E e F f G g H h I i J j K k
L l M m N n O o P p Q q R r S s T t U u V v
W w X x Y y Z z

THE SCRIPT LETTERS (ԴՆԸ (Ը՛ԳՐԵԼԻԴ ԼԵԴԵՐ-) Ձեռագրեր

A a B b C c D d E e F f
G g H h I i J j K k L l M m
N n O o P p Q q R r S s T t
U u V v W w X x Y y Z z.

THE OLD ENGLISH LETTERS Հին Անգլիերէն Գրեր

A a B b C c D d E e F f
G g H h I i J j K k L l M m
N n O o P p Q q R r S s T t
U u V v W w X x Y y Z z

[Վերոյգրեալ տարոյշ այբուբենի առանկերը առնով կարդալու և երկու տեղամ, զանազանիւով իրարմէ ձայնաւորներն ու բաղաձայններն. յետոյ զոց ըսելու և հինգ տեղամ և ապա տեսարակին մէջ գրելու և մի տեղամն:]

PRO'NOUNS (ժրժ-ն-ն-ն) ԳԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք գոյական անունի մը տեղը կը դրուին կը կոչուին դերանուն. ինչպէս, Annie loves *her* harp; *she* takes lessons and *her* lessons are not hard, Աննիկը կը սիրէ իր տաւիղը. Իսկ դասեր կ'առնէ եւ իր դասերը դժուար չեն, խօսքին մէջ *her*, իր. *she*, Իսկ եւ *her*, իր դերանուններ են:

Այն բառը՝ որուն համար դերանունը գործածուած է, կը կոչուի նախընթացը կամ յարաբերեալը. ինչպէս, *the boy loves his lessons; he has long lessons*, *աշու կը սիրէ ի դասերը*. Իսկ ունի երկար դասեր (ի դասերը երկար են) խօսքին մէջ, *աշու նախընթացը կ'ըլլայ*. նոյնպէս, *the man, whom we saw in Rome, is now here*, *մերը, զոր տեսանք Հռոմի մէջ, Հիմա Հոս է*, խօսքին մէջ *the man*, *մերը* յարաբերեալը կ'ըլլայ:

Անգլիերէնի մէջ ընդ ամեն քսան եւ չորս դերանուններ կան, որոնք եւս երեսուն երկու փոփոխութիւններ ունին. ուրով այս կարգին մէջ ընդ ամեն յիսուն եւ վեց բառեր կան:

Անգլիերէնի մէջ Դերանուններն երեք կարգի կը բաժնուին.
per'son-al (վերջնական) *rel'a-tive* (շեշտադրական) *in'ter-rog'a-tive* (հարցական):

Ա. Անի-հանդերձ զհերանուճ մ'է, որ իր կազմութեամբը կը ցուցնէ իր ինչ գէժը ըլլալը. ինչպէս, but I say, բայց ե-կ'ըսեմ. and he said, եւ ինչ ըսաւ խօսքերուն մէջ I, եւ եւ he, ինչ անձնական հերանուններ են:

Անձնական դերանուններն ալ կ'ըստորաբաժանուին երկուքի՝ *simple* (սիմփլ) և *compound* (կոմփաունդ) բաժանուի։

1. Պարզ անյն-իւն գերան-աններէն հինգ հաստ են, եւ հետեւեալ-ներն են. I, եւ. առաջին դէմք. *thou*, Դու, երկրորդ դէմք. *he*, *she*, եւ *it*, ինքն, ան, երրորդ դէմք:

2. Բաղադրիչ աշխարհայեցողական կրթական ուղի կրթական համակարգում պարզ անձնական դերանուններով վրայ առնվող *self*,* ինքն, ինքն իսկ (Յոնանային կ'ըլլայ *selves**, (Խառն) իրենք, իրենք իսկ բառը, որոնք կրթործածություն կամ ցուցանելու որ գործողությունը ընդդիմ վրայ

* Self (-Է՛՛) Ինչն, ինչն իսկ է selves† (-Է՛ԼԷ-) Իրենդ, Իրենդ իսկ, առանձինն շատ Ժէ կը գործածուին, սովորաբար կը միանան զբառանկերուն նետ Ինչեւ, myself, եւ ինչո. themselves, Իրենդ գրենդ:

† ԿԱՆՈՆ. — *F* կամ *fe* վերջաւորող բառերէն մեծ մասը յոգնակի շինելու համար պէտք է *f* կամ *fe* վերջաւորութիւնը *ves* ի փոխել. այսպէս, *self*, *selves*. *wife* (—յօ)† կին, *wives* (—յվ)† կիներ: † Հնչուէ մէկ տղամէկ, մէկ վտիկ:

կ'անդրադառնայ եւ կամ երբ կ'ուշուի մէկ անձը միւս մնացածներէն որոշել:

Բազարբեւ աշխատանքներն նոյնպէս հինգ հատ են, եւ հետեւեալներն են. *myself*, եւ ինչ, առաջին դէմք. *thysself*, Գրիգոր, երկրորդ դէմք. *himself*, *herself* եւ *itself*, ինչ իրեն. երրորդ դէմք:

Բ. Յարբերական դերանունը դերանուն մ'է որ կը ներկայացնէ նախնութեան, յարարերեալ բառ մը կամ նախադասութիւն մը եւ կամ անոր մէկ մասը. եւ կը կապէ նախադասութեան մը երկու տարրեր մասերը. ինչպէս, “No people can be great, *who* have ceased” (այլադ, դադրած) to be virtuous” — *Dr. Johnson*. Ո՞չ մի ժողովուրդ, որ դադրած է առաքինի ըլլալէ, կրնայ մեծ ըլլալ: Խօսքին մէջ, որ յարարերական դերանունն է:

Յարարերական դերանուններն նոյնպէս հինգ են եւ հետեւեալներն են, *who*, *which*, *what*, *that* եւ *as*. ու ասոնց բազադրեալներն են, *whoever* կամ *whosoever*, *whichever* կամ *whichsoever*, *whatever* կամ *whatsoever*:

Գ. Հարբեական դերանունը դերանուն մ'է, որով հարցում մը կը հարցուի. ինչպէս, *who* is he? ինչ ո՞վ է Խօսքին մէջ *who*, ո՞վ հարցական դերանունն է:

Հարցական դերանուններն հետեւեալ երեքն են *who*, *which*, *what*, որոնք նոյնն են յարարերականներուն հետ:

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈՒՈՎՈՒՄԸ

Դերանուններն ալ Գոյական անուններուն պէս ունին թիւ, Գեյ, Սեւ Է Հելլ (Տեսնել երես 24, 30-32, 53-54):

Դերանուններն կը հոլովուին հետեւեալ կերպով.

Ա. ՕՐԻՆԱԿ. — Պարզ Ան Զնայան Դերանուններ

I, ես, Առաջին Դէմք, Ինչ Գրիգոր Է Ինչ Ինչու Է

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. I, ես

Ուղ. we, մենք

Սեւ. my or mine, իմ կամ իմն Սեւ. our or ours, մեր կամ մերն
Հայց. me, զիս Հայց. us, մեզ կամ զմեզ

THOU, Դու, երկրորդ Դէմք, Ինչ Գրիգոր Է Ինչ Ինչու Է

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. thou, դու

Ուղ. ye or you, դուք

Սեւ. thy or thine, քու, քուդ Սեւ. your or yours, ձեր ձերն

Հայց. thee, քեզ կամ զքեզ Հայց. you or ye, ձեզ կամ զձեզ

HE, ինք, Երրորդ Դէմք, Ի-կ-ն -ի-

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. he, ինք

Ուղ. they, իրենք

Սեռ. his, իր

Սեռ. their, or theirs, իրենց կ-ժ իրենցն

Հայց. him, զինքը

Հայց. them, զիրենք

SHE, ինք. Երրորդ Դէմք, Ի-կ-ն -ի-

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. she, ինք

Ուղ. they, իրենք

Սեռ. her, or hers, իր, իրենն Սեռ. their, or theirs, իրենց, իրենցն

Հայց. her, զինքը

Հայց. them, զիրենք

IT, Անիկա. Երրորդ Դէմք, Ի-կ-ն -ի-

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. it, անիկա

Ուղ. they, անոնք

Սեռ. its, անոր

Սեռ. their, or theirs, անոնց, կ-ժ անոնցն

Հայց. it, զանիկա

Հայց. them, զանոնք

Բ. — Բաղրագրեալ Անձնական Դերանուններ

ԴԻՏ. — Բաղրագրեալ անձնական Դերանուններն բոլորն ալ սեռական (Թէ է եզակի եւ Թէ յոքնակի) չունին: Եղ. ուղղականն նոյնն է Եղ. Հայցականին հետ. Յոք. ուղղականն նոյնն է Յոք. Հայցականին հետ. այսպէս,

Եղ. myself,

եւ ինքս, եւ ինծի, եւ զիս

Յոք. ourselves,

մենք մեզ, մենք մեզի, մենք զմեզ

Եղ. thyself,

դու ինքդ, դուն քեզի, դու քեզ

Յոք. yourselves,

դուք ձեզ, դուք ձեզի, դուք զձեզ

Եղ. { himself,
herself
itself }

ինքն իրեն, ինք զինք

Յոք. themselves,

իրենք իրենց, իրենք զիրենք

Եզակի

Յոքնակի

Ուղ. myself, եւ ինքս, եւ ինծի Ուղ. ourselves, մենք մեզ

Սեռ. —————

Սեռ. —————

Հայց. myself, եւ զիս

Հայց. ourselves, մենք զմեզ

ԾԱՆ. — I եւ myself, thou եւ thyself դերանուններն իրենց բոլոր Հոլովումներովն կը գործածուին միայն անձ ցուցնելու համար. երբեմն միայն այլաբանօրէն խօսակցութեանց մէջ կը գործածուին կենդանի կամ իր ներկայացնելու համար:

He եւ himself, she եւ herself դերանուններն իրենց բոլոր Հոլովումներովն կը գործածուին մի միայն անձ եւ կենդանի

ցուցնելու համար. եթէ երբէք գործածուին այլաբանօրէն,
կը մարմնացնեն զանոնք:

It դերանունն՝ չուեննալով իր մէջ անձի, սեռի կամ կեան-
քի գաղափար, կը գործածուի անշուշտ իրեր ներկայացնելու:

Գ. — Յարաբերական եւ Հարցական Դերանուններ

WHO, ՈՐ, ՈՎ. իւր-ընդ-ընդ-ի նկատմամբ. Բայն.

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. who, որ, որը. ով. որոնք, ովքեր

Սեռ. whose, որու. որոնց

Հայց. whom, որը, զով. որոնք, զորս

WHICH, ՈՐ. իւր-ընդ-ընդ-ի նկատմամբ. Եւ իրեր-ը

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. which, որ, որը. որոնք

Սեռ. (չ-նի երբեք Բայն. whose, որու. որոնց իւր-ընդ-ընդ-ի)

Հայց. which, որ, զոր. որոնք, զորս

WHAT, Ինչ. իւր-ընդ-ընդ-ի -- հասարակ իրեր-ը Բայն

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. what, ինչ. ինչ որ

Սեռ. (չ-նի)

Հայց. what, ինչը, զինչ. ինչ որ

THAT, ՈՐ. իւր-ընդ-ընդ-ի նկատմամբ. նախ-նկատմամբ. Եւ իրեր-ը

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. that, որ. որոնք

Սեռ. (չ-նի)

Հայց. that, որը. որոնք, զորս

As, Ինչպէս, Ինչպէս որ, ՈՐ*

Իւր-ընդ-ընդ-ի նկատմամբ, նախ-նկատմամբ. Եւ իրեր-ը

Թէ Եզակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. as, ինչպէս, ինչպէս որ, որ

Սեռ. (չ-նի)

Հայց. as, ինչպէս, ինչպէս որ. որոնք

ԴԻՏ. — Who, կը պահանջէ անձի մը անունը. which՝ անձի
մը կամ իրի մը՝ մնացածներէն որոշ ըլլայ. what՝ իրի մը
կամ անձի մը զբաղումն ու նկարագիրը:

* As, Ինչպէս, Ինչպէս որ, որ կը գործածուի իբր յարաբերական սովորաբար
such, as many կամ as many Եւ վերջ. օրինակներ ընթերցանութեանց մէջ
կարելի է նկատել:

Դ. — Բաղադրեալ Յարաբերական Դերանուններ

Բաղադրեալ յարաբերական դերանուններն կը հոլովուին
ճիշդ իրենց պարզ յարաբերականներուն պէս. այսպէս,

WHOEVER or WHOSOEVER, Որն որ, Ով որ, Որն որ ալ.

Իւրեք-ընկուորի անկէն զայն

Թէ Եղակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. whoever,* որն որ. ով որ. որոնք որ

Սեռ. whosever, որուն որ. որոնց որ

Հայց. whomever, զորն որ, զով որ. որոնք որ

Ուղ. whosoever, որն որ ալ, ով որ ալ. որոնք որ ալ

Սեռ. whosoever, որուն որ ալ. որոնց որ ալ

Հայց. whomsoever, որն որ ալ, զով որ ալ. որոնք որ ալ

WHICHEVER or WHICHSOEVER, Որն որ, Որն որ ալ.

Իւրեք-ընկուորի անկէն, Ինչ-անիկէն եւ Ինչ-անիկէն

Թէ Եղակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. whichever,* որն որ Ուղ. whichsoever, որն որ ալ

Սեռ. (չ-անի) Սեռ. (չ-անի)

Հայց. whichever, որն որ Հայց. whichsoever, որն որ ալ

WHATEVER or WHATSOEVER, Ինչ որ, Ինչ որ ալ.

Իւրեք-ընկուորի անկէն զայն

Թէ Եղակի եւ Թէ Յոքնակի

Ուղ. whatever,* ինչ որ Ուղ. whatsoever, ինչ որ ալ

Սեռ. (չ-անի) Սեռ. (չ-անի)

Հայց. whatever. ինչ որ Հայց. whatsoever, ինչ որ ալ

64. Վարժուիլ իւր

[Գտնելու է հետեւեալ բառերն աւելն ունի իւր իւր տեսակ գերանունն է եւ իւր իւր
Հոլովելու է աւելն ունի իւր անկէն զայն]

Who, himself, we, what, as, yourselves, thy, she, whatever,
which, itself, that, ourselves, whichsoever, whoever.

* Այս կարգ ձևերը աւելի շատ գործածական են :

65. *վարժութիւն*

[f] [p]

[illegible]

66. *Վարժուկ իւն*

[൧] [൧]

Aunt grand stand band dis-
band husband book cook took
bride bright delight card cart
heart chew pew nephew cake
sake shake hook nook shook
loom room groom met meat

* Հիշեցում է մեկ տնայտնային. մեկ վտանկ:

meet nice rice price niece peace
 piece cough rough tough roof
 proof prove serve servant
 service wait waiter waitress
 buckle struggle uncle chapter
 daughter letter cousin season
 poison paper pepper pauper.

ԴԱՍ ԻԶ. (LESSON XXVI.)

[Խ]

grand, մեծ (աւելի ընդարձակութեան եւ վեհութեան իմաստով խառն - բաղադրուած)	stand, կայան, վայր, գնոց
chew, ծամոց	
pew, (հեղեղեղ երևալու)	նստարան
great բառին նկատուած 70	meat, միս
band, խումբ, կապ	nice, գեղեցիկ, հաճելի
book, գիրք	[չորդուն] rice, բրինձ
bright, պայծառ, փայլուն, շող	price, գին
delight, բերկրութիւն, ուրախ	peace, խաղաղութիւն [Երկ]
cake, քաքար, կաղապար (աւանդ)	piece, կտոր, պուրակ (Տ-ճի. լիւր,)
sake, սէր, նկատառում (Տ-ճի. Ի-լիւր)	cough, հազ
rough, կոշտ, կոպիտ, անհարթ	
for my sake, իմ սիրոյս, զիս նկատելու (Ի-ճի. Ի-լիւր)	tough, անձկեղի, կարծր, խիստ
card, գարտ, տոմսակ	cart, (Ի-ակա) բեռնակառք
heart, սիրտ	hook, կեռ (Տ-ճի. չեւիկ)
roof, տանիք, երդիք	nook, խորշ, անկիւն [տամուկ]
proof, փորձ, ապացոյց	service, ծառայութիւն, պաշ-
loom, գործատեղան (Տ-ճի. քեշիկ-ն)	buckle, ճարմանդ
room, սենեակ	struggle, նկրտում
groom, ձիասպան, (կառի կա- Ի-ճի. աշտի) սպասաւոր	chapter, (Գրքի) գլուխ
paper, թուղթ	letter, նամակ, տառ, գիր
pepper, պղպեղ	season, եղանակ
pauper, աղքատ, տնանկ	poison, թոյն

Հնտանիքի մը Անդամներ

father, հայր	daughter, դուստր, աղջիկ զա- ւակ
papa, pa հայրիկ	brother, եղբայր
mother, մայր	sister, քոյր
mama, ma, մայրիկ	child, տղայ, մանուկ, երեխայ
son, ուստր, մանչ, տղայ, որդի, զաւակ	babe, baby, մանկիկ, երեխայ
grand father, մեծ հայր, հաւ, պապ (հօր կամ մօր հայրը — Տ-ճի. տեղե)	grand'pa, grand'papa, մեծ հայրիկ
grand'mother, հանի. մամ, (խ-խ-խ) մամա. (հօր կամ մօր հայրը)	grand'ma, grand'mama, մեծ մայրիկ
great-grandfather, պապիկ (հօր կամ մօր պապը — Տ-ճի. աչա տեղե)	great-grandmother, մամիկ (հօր կամ մօր մամը — Տ-ճի. նիկ)
grand'son,	թոռնիկ (աղու կամ աղջկայ որդի)
grand'daughter,	թոռնուհի (աղու կամ աղջկայ աղջիկ)
grand'child,	թոռնիկ, թոռնուհի
great-grandson,	թոռնորդի
great-granddaughter,	թոռնկայ աղջիկ
great-grandchild,	թոռնորդի
step*-father,	խորթ հայր, հօրու
step-mother,	խորթ մայր, մօրու
step-son,	խորթ որդի, ուրջու
step-daughter,	խորթ աղջիկ, ուրջու
step-brother,	խորթ եղբայր
step-sister,	խորթ քոյր
Հնտանիքի մը վերաբերեալները կը կոչուին երբեմն նաեւ	
ancestor§, նախահայր	sweetheart, սիրուհի
parent**, ծնողք	beau, պճնասէր, սիրական
boy, տղայ, մանչ	fiancee†, սիրուհի, նշանած
girl, աղջիկ [Դ-Դ-Դ]	fi-an-ce†, սիրական, նշանած
maid, սպասուհի (սեռ-սեռ) Դ-Դ-Դ	bride, հարսնացու, նոր հարս
nurse, դայեակ	bridegroom, փեսացու, նոր փեսայ
chauffeur , ինքնաշարժավար	maid of hon'or***, պատուակալ
waiter, (սեղաի) սպասաւոր	սպասուհի, հարսնքոյր
waitress, (սեղաի) սպասուհի	best man, կնքահայր
cook, խոհարար	wife, կին, կնիկ
but'ler†, մատակարար	husband, ամուսին, այր, էրիկ

* կը նշուի (ը)-տեղ — կը նշանակէ խորթ. † ալլ, ‡ ալլափոխ:

§ կը նշուի (է)-նիստը: ** (վեյրը) || (շօքը) † (դէրը)
† Գաղիերէնէ առնուած է կը նշուի (վեյրը), (վեյրը): *** (մեղը)

Relatives, Ազգակիցներ

un'cle,	Հօրեղբայր, մօրեղբայր, քեռի
grand'uncle,	Հօր կամ մօր Հօրեղբայր կամ մօրեղբայր* [կին
aunt,	Հօրաքոյր, մօրաքոյր, Հօրեղբոր կամ մօրեղբոր
grand'aunt,	Հօր կամ մօր Հօրաքոյր կամ մօրաքոյր. Հօր կամ մօր Հօրեղբոր կամ մօրեղբոր կին*
nephew,	եղբորորդի. քեռորդի*
grand'nephew,	եղբոր կամ քրոջ թոռնիկ*
niece,	եղբոր աղջիկ, քրոջ աղջիկ*
grand'niece,	եղբոր կամ քրոջ թոռնուհի
cousin,	Հօրեղբոր կամ մօրեղբոր որդի, միեւնոյն նախահայրէն սերած զաւակ*
father-in-law,	սկեսրայր, աներ (Ռ'ի. պ'րոն պ'պ)
mother-in-law,	կեսուր, սկեսուր. զոքանչ
son-in-law,	սկեսայ
daughter-in-law,	Հարս, նու (Տի. պ'ռանգ)*
brother-in-law,	աներձագ, աներորդի. տաղր. քենեկալ
sister-in-law,	տալ (Եր'ն Կոյր) քենի. եղբոր կին
to stand, կանգնել, կայնիլ	to paper, թղթել [ձով ցուցնել
to disband, (խուր) դուրս ցրուել	to prove, ապացուցանել, փոր-
to delight, բերկրիլ	to wait, սպասել. սպասաւորել
to shake, ցնցել, թոթուել, շար-	to serve, ծառայել. տալ
to chew, ծամել [Ժել. սեղմել	to struggle, նկրտիլ
to meet, Հանդիպիլ	to season, Համեմել. աղ ցանել
to cough, Հազալ	to poison, թունաւորել
I shake, կը ցնցեմ, կը սեղմեմ	I shook, ցնցեցի, սեղմեցի
he or she shakes, կ'ցնցէ, կ'սեղմէ	he or she shook, ցնցեց, սեղմեց
we shake, կը ցնցենք, կ'սեղմենք	we shook, ցնցեցինք, սեղմեցինք
you shake, կը ցնցէք, կը սեղմէք	you shook, ցնցեցիք, սեղմեցիք
they shake, կը ցնցեն, կը սեղմեն	they shook, ցնցեցին, սեղմեցին
shake, ցնցէ, ցնցեցէ՛ք, սեղմէ՛	shook, ցնցած, սեղմած
	սեղմեցէ՛ք

[3] [2]

ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ

"Write it in your heart that every day is the best day in the year." — *Emerson*.

"Do it; then it will be done!"

"Handsome is that handsome does." — *J. G. Whittier*.

* Դիտելու է այս նշանակութիւններու տարբերութիւններն:

67. Վ րժութիւն

[Թ] [Ճ] [Ղ]

1. Peace be with you. It is a bright day to-day. — 2. We are going to see my aunt Annie, uncle Armen, baby Zohra and the old great-grandma, who is so dear to me. — 3. I got a hook to fish. I can stand up all day. — 4. Annie, now we saw a bride and the bride-groom coming out of the church. They were looking fine: she was young. They said she was not quite twenty years old. She was the daughter of a wealthy banker*. The bride-groom too was handsome, bright looking young man. Did you see the best man? He was with them. All the pews in the church were full. — 5. You must have paid a good sum for that house with eight rooms. — 6. I have read ten chapters of this book and this is the eleventh I am reading. — 7. Don't you do it for my sake. — 8. Shake hand with me, dear old cousin, have not seen you for a long time. How are you anyway? — 9. Please meet me in room 478; here is my card. We have eight looms there. — 10. Mama, I have had one piece of cake. Can I have another piece? — 11. It is going to be a rough Winter this year, but Spring will be nice and pleasant. — 12. The prices of meat and rice are too high now-days. — 13. I wish I had some paper, pen and ink to write a letter to my dear husband in London. — 14. You may have the proof for that card at-noon, will that do? — 15. The Spring season will soon be here, and I tell you it will be a grand one. — 16. They got no waiters in here we got to wait on ourselves. — 17. The mail has come, I will have a few letters and newspapers. — 18. When will service begin? The service will begin at twelve, noon. — 19. That is poison, take care not to put on any food; it will do great harm. — 20. It is going to be a hard struggle.

---

* ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը *ar* (եր), *er* (ւր), *ier* (եւր, էւր), *yer* (եւր), *or* (ւր), *ard* (երտ), *art* (արտ), *ster* (ւրտւր) Անգլիական մասնիկներէն մին աւելցուի. կը նշանակէ ընողը, գործողը. այսպէս, *beg*, մուրալ — *beggar*, մուրացիկ. *bank*, դրամատուն — *banker*, սեղանաւոր (դռնակեր). *clothe* (քլոթ), *գլզգեստ* — *clothier*, գլզեստավաճառ. *law*, օրէնք — *lawyer*, օրէնագէտ, փաստաբան. *govern* (գլւէւրն) կառավարել — *governor*, կառավարիչ. *drunk* (դրէն) խմած — *drunkard*, խմող, արբեցող. *brag* (պրակ) սնապարծիլ — *braggart*, սնապարծ. *song*, (սոնկ, սոնկ) երգ — *songster*, երգիչ:

68. Վարժութիւն

[Կ]

1. Գեղեցիկ օր մ'է այսօր, եկուր, պտոյտ մ'ընենք (*let us take a walk* : — 2. Այո', երթանք ես, դու (*let us go*) (դու, ես) եւ մեծ մայրիկը : — 3. Որքան (*how many*) գրքեր ունիք. կարդալու լաւ (բա՛նէ) ե՞ն (*are they good to read*) : — 4. Մեծ պապս եւ հօրքորոջս աղջիկը պիտի գան մեզ տեսնել այսօր. կրնա՞ք դուք ալ հոս ըլլալ (ըլլա՛հա : — 5. Կը ցանկայի կարենայի. բայց կը հազամ (ա՛նխ մը հա՛ղ) աւելի լաւ է դուրս չ'երթալ (*it is*) — Է՛լ է՛լ — Է՛րբէ՛ւ դուրս : — 6. Մեր ընտանիքին մէջ կան (*there are* Դէ՛լ Դէ՛ր ընտանիք) հայր, մայր, հօրեղբայր, հօրաքոյր, երեք եղբարներ, երկու քոյրեր, փոքրիկ մանկիկ մը, անոր դայեակը, խոհարար, մատակարար, սպասուհի, սեղանի սպասուոր : Ես ունիմ մեծ մայր, մեծ հայր ալ, շորս քեռորդիներ եւ հինգ եղբօր աղջիկներ : — 7. Ինծի մեծ բերկրութիւն մ'է (*it is* մէ՛ջ է՛լ Է՛րբէ՛ւ — Է՛լ է՛լ — Է՛րբէ՛ւ դուրս) : — 8. Իմ եղբօրս ալ ամենամեծ բերկրութիւնըն է (մէ՛ջ է՛լ է՛լ Է՛րբէ՛ւ — Է՛լ է՛լ — Է՛րբէ՛ւ դուրս) : — 9. Թերթին մէջ կարդացի (կ'ըրթէ՛ս Դէ՛լ Է՛րբէ՛ւ) Կիրակի օր (ժողով) : — 10. Մենք տեսնե՞նք հիմա հարս մը, փեսան, կնքահայրը եւ հարսնքոյրը : Բալարն ալ գեղեցիկ բազմութիւն մ'էին (ա՛նք Բա՛լարն ալ էին գեղեցիկ) : *looking* բա՛նէն) :

* ԴիՏ. — Անգլիերէնի մէջ երբէք չըսուիր ես ու դու եւ կամ ես ու ինքը, եւայլն. որը չէ թէ լեզուի՝ այլ քաղաքավարութեան դէմ խոշոր սխալ կը համարուի. ուստի եւ գրած կամ խօսած ատեն պէտք է եւր միշտ ետքը դնել. այսպէս, ես ու դու, ես ու ինքն ըսելու փոխարէն ըսելու է դուք եւ ես, ինքն եւ ես, եւայլն :

ԿԱՆՈՆ. — Անգլիերէնի մէջ՝ եթէ *dis* (տէ) մասնիկն աւելցուի բառի մը սկիզբն, անոր նշանակութիւնը հաստատականէն բացասականի կը փոխուի. եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ ոտփորաբար բացասական չը, քո՛, ա՛, եւ Գ մասնիկներուն. այսպէս, to like, սիրել — to *dis-like*, չսիրել. content (գո՛նարէն) — *dis* — *dis* content, քո՛գոհ. o-be-di-ent (օղբայրէն) — հնազանդ — *dis* — o-be-di-ent, ա՛հնազանդ. to please (խնայ) — հաճեցնել — to *dis-please*, Գ հաճեցնել :

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անունի մը վերջը *en* (ըն) մասնիկն աւելցուի, գոյականն ածականի կը փոխուի. կը նշանակէ Նի՛նի շինուած, Նի՛նիական. եւ կը համապատասխանէ Հայերէն — Եղի՛ն եւ — Եայ՛ն մասնիկներուն. ինչպէս, silk (սիլկ) մետաքս — *silk en* մետաքսեղի՛ն, մետաքսեայ :

ԴԱՍ ԻԷ. (LESSON XXVII.)

VERBS (ՀԵՐԴ՝) ԲԱՅԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Այն բառերը, որոնք գործողութեան մը կամ կատարուած ըլլալը, կամ կատարուելը, կամ կատարելը, եւ կամ կատարուելիքը կը ցուցնեն, կը կոչուին բայ. ինչպէս, I am, ես եմ. you love, դուք իշխեք. it is paid. ան լծւորն է. he will write, ինք գրելու է, իսկ այն բառերն, որոնք գործողութիւնն ընողը կը ցուցնեն, կը կոչուին բայի Գործողութիւն. ինչպէս վերոյգրեալ նախադասութիւններուն մէջ I, ես. you, դուք. it, ան եւ he, ինք տէր բայիներն են:

ԿԱՆՈՆ. — Տէր բային բայէն առաջ կը գրուի. ինչպէս, I said, ես ըսի. he will go, գրելու է:

Ամեն մէկ խօսքի կամ նախադասութեան մէջ ամենէն էական բառը բայն է. բայն ալ լաւ ճանչնալու համար անհրաժեշտ է անոր գլխաւոր մասերը գիտնալ. որոնք սովորաբար գործողութեան ժամանակը կ'ակնարկեն:

Անգլիերէնի մէջ բայ մը չորս Գլխաւոր Մասեր, PRINCIPAL PARTS, (գրելու է իսկ իսկ) ունի. որոնք են ներկայ, the Present (գրելու է իսկ). Անցեալ, the Preterit (գրելու է իսկ). Անկատար Ընդունելութիւն*, the Imperfect Participle (գրելու է իսկ) եւ Անցեալ Ընդունելութիւն, the Perfect Participle (գրելու է իսկ):

The Present, ներկայ բայի այն ձեւն է որ մնացած բոլորի արմատն է. ուրիշ բառերով բայը ինքնին է. եւ որը մինակ պէտք է նայիլ բառարաններուն մէջ. ինչպէս, be, ըլլալ: love, իշխել. see, տեսնել. go, գրելու. take, առնել:

The Preterit, Անցեալ բայի պարզ ձեւն է, որ կը նշանակէ անցած ժամանակը, եւ որը միշտ կապուած է գոյական անունի մը կամ դերանունի մը հետ, որ կը ցուցնէ եղելութեան ընողը. այսպէս, I was, ես եմ. you said, դուք ըսիք. he paid, ինք լծւորն է. we bought, մենք գնեցինք. they had, անոնք ունեցան:

The Imperfect Participle, Անկատար Ընդունելութիւն բայի այն ձեւն է, որ միշտ կը վերջանայ ing եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տեղանքի շարունակութիւնը. ինչպէս, being, ըլլալու. loving, իշխելու. reading, կարդալու. waiting, սպասելու:

* ՄԱՆ. — Այն բառերը, որոնք բայէ մը ծագում առած ըլլալով, թէ բայի եւ թէ գոյական անունի կամ անկականի յատկութիւն միանգամայն ունին, կը կոչուին Ընդունելութիւն:

The *Perfect Participle*, Անշու Ընդունելութեանը բայի այն ձեւն է, որ առհասարակ կը վերջանայ *ed* կամ *en* եւ կ'արտայայտէ եզելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կատարումը կամ լրանալը. ինչպէս, *been*, եղծ. *ceased*, ԳԳԳԳԳԳ. *eaten*, ԿԳԳԳ. *given*, ԳԳԳԳԳ. *loved*, ՆԳԳԳ:

ԿԱՆՈՆ. — Կանոնաւոր բայի մը գլխաւոր մասերէն անշու ռւ անշու Ընդունելութեանը շինելու համար, իսկական բային վրայ աւելցնելու է *d* կամ *ed* իսկ անշու Ընդունելութեանը շինելու համար իսկական բային վրայ աւելցնելու է *ing* մասնիկը. այսպէս, *hear*, լսեմ. *heard*, լսեցի. *hearing*, լսելով. *heard*, լսած. *curl*, գանգրեմ. *curled*, գանգրեցի. *curling*, գանգրելով. *curled*, գանգրած:

ԲԱՑԵՐՈՒ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Բայերն՝ իրենց կշիռով համեմատ, կը բաժնուին չորս կարգի, կանոնաւոր, *regular* (բնական) եւ անկանոն, *irregular* (խրատական). ինչպէս, *regular* եւ *irregular*, *redundant* (բնական), եւ անկանոն, *defective* (անբացարձակ):

Ա. Կանոնաւոր բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը կը շինուին բային վրայ աւելցնելով *d* կամ *ed*. ինչպէս, *hear*, լսեմ. *heard*, լսեցի. *hearing*, լսելով. *heard*, լսած. *fold*, ծալեմ. *folded*, ծալեցի. *folding*, ծալելով. *folded*, ծալած:

Բ. Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը չեն շինուիր բային վրայ *d* կամ *ed* աւելցնելով. ինչպէս, *see*, տեսնեմ. *saw*, տեսած. *seeing*, տեսնելով. *seen*, տեսած. *take*, առնեմ. *took*, առի. *taking*, առնելով. *taken*, առած:

Գ. Կանոնաւոր եւ Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որոյ անցեալն եւ անցեալ ընդունելութիւնը կը շինուին երկու կամ աւելի կերպերով. ինչպէս, *shake*, սեղմեմ. *shook* or *shaked*, սեղմեցի. *shaking*, սեղմելով. *shaken* or *shaked*, սեղմած. *light*, վառեմ, *lighted* or *lit*, վառեցի. *lighting*, վառելով. *lighted* or *lit*, վառած:

Դ. Անկանոն բայ կը կոչուի այն բայը, որ ընդունելութիւններ չունի. եւ կը գործածուի միայն քանի մը եղանակներու եւ ժամանակներու մէջ. ինչպէս, *beware* (շտապարար) *ought* (օր) պէտք է:

* Տեսնել նաեւ երես 57 ԿԱՆՈՆ:

Բայերն՝ իրենց նշան-կոմիտե-ն Համեմատ, կրկին կը բաժնուին չորս կարգի. անյոդ-կոմ-նէրք-որ-կոմ (active-transitive ե'գրիւ-նէրէ-ն-ի-դիւ). անյոդ-կոմ-նէրք-որ-կոմ (active-intransitive, ե'գրիւ-նէրէ-ն-ի-դիւ). իր-որ-կոմ (passive, փե'նիւ). եւ չեղ- (neuter, նի'ն-դը):

Ա. Անյոդ-կոմ-նէրք-որ-կոմ կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ թէ գործողութիւնը ընողէն կը փոխանցուի ուրիշ առարկայի մը վրայ. ինչպէս, Armen loves his brother, Արմէնը իւ-նէրէ իր եղբայրը. Annie reads a book, Աննիկը իւ-նէրէ գիրք մը:

Բ. Զանյոդ-կոմ-նէրք-որ-կոմ կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ թէ գործողութիւնը ուրիշ առարկայի մը վրայ չանցնիր, այլ ընողը ինք իրեն, իր վրայ կը կատարէ. ինչպէս, Zohra walks, Զօհրան իւ-նէրէ. "Jesus wept (ճիշդը - ե'գրիւ) Յիսուս լացաւ:"

Գ. Կր-որ-կոմ-նէրք-որ-կոմ կը կոչուի այն բայը, որ կը ցուցնէ գործողութիւնը ուրիշէն րային տիրոջը վրայ կը կատարուի. ինչպէս, Armenians were massacred (ճիշդը - ե'գրիւ), Հայերը ջ-րք-որ-կոմ-նէրք-որ-կոմ he is paid, ինքն ջ-րք-որ-կոմ-նէրք-որ-կոմ է:

Դ. Զեղ- (չեղ) կը կոչուի այն բայը, որ ոչ գործողութիւն եւ ոչ տենչանք կ'արտայայտէ. այլ պարզ եղելութիւն, կամ եղելութեան կացութիւնը. ինչպէս, "There was light - Հոն լոյս իւր". "The babe sleeps (ը-նէրէ) - Մանկիկը իւ-նէրէ:"

69. Վարժութիւն

[Գանելու է հետեւեալ բայերու ամեն մէկը իւր տեսակ բայ է իր կազմութեան համեմատ, իւր տեսակ բայ իր նշանակութեան համեմատ. յետոյ ամեն մէկի զը-խառը մասերը ուսանելով, փոյ զրելու է տեսարակին սէջ ե'գրիւ - յետոյ:]

PRESENT PRETERIT IMPERF. PARTICIPLE PERFECT PARTICIPLE

ՆԵՐԿԱՑ	ԱՆՑԵԱԼ	ԱՆԿԱՏԱՐ ԸՆԴ.	ԱՆՑԵԱԼ ԸՆԴ.
aim	aimd or aimed	aiming	aimd or aimed
նշան առնեմ	նշան առի	նշան առնելով	նշան առած
allow	allowed	allowing	allowed
թոյլ տամ	թոյլ տուի	թոյլ տալով	թոյլ տուած
arm	armed	arming	armed
զինեմ	զինեցի	զինելով	զինած
be	was	being	been
ըլլամ	էի, եղայ	ըլլալով	եղած
beg	begged	begging	begged
խնդրեմ	խնդրեցի	խնդրելով	խնդրած
buy	bought	buying	bought
գնեմ	գնեցի	գնելով	գնած

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
can կրնամ	could կրցի	_____	_____
cast նետում	cast նետեցի	casting նետելով	cast նետած
chew ծամեմ	chewd or chewed ծամեցի	chewing ծամելով	chewd or chewed ծամած
come գամ	came եկայ	coming գալով	come եկած
compound բաղադրեմ	compounded բաղադրեցի	compounding բաղադրելով	compounded բաղադրած
cook եփեմ	cooked եփեցի	cooking եփելով	cooked եփած
cough հազամ	coughed հազացի	coughing հազալով	coughed հազացած
crowd խռնեմ	crowded խռնեցի	crowding խռնելով	crowded խռնած
crown թագադրեմ	crowned թագադրեցի	crowning թագադրելով	crowned թագադրած
cry գոչեմ	cried* գոչեցի	crying* գոչելով	cried գոչած
curl գանգրեմ	curld or curled գանգրեցի	curling գանգրելով	curld or curled գանգրած
die մեռնիմ	died* մեռայ	dying մեռնելով	died մեռած
delight բերկրիմ	delighted բերկրեցայ	delighting բերկրելով	delighted բերկրած
dig փորեմ	dug or digged փորեցի	digging փորելով	dug or digged փորած
do ընեմ	did ըրի	doing ընելով	done ըրած
dry չորցնեմ	dried* չորցուցի	drying* չորցնելով	dried չորցած
dye ներկեմ	dyed ներկեցի	dyeing ներկելով	dyed ներկած
eat ուտեմ	ate կերայ	eating ուտելով	eaten կերած
end վերջացնեմ	ended վերջացուցի	ending վերջացնելով	ended վերջացուցած
fear վախնամ	feard or feared վախեցայ	fearing վախնալով	feard or feared վախցած

* ի՞նչ կանոնով:

Present ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
feed կերակրեմ	fed կերակրեցի	feeding կերակրելով	fed կերակրած
fly թռչիմ	flew թռայ	flying թռչելով	flown թռած
free ազատեմ	freed ազատեցի	freeing ազատելով	freed ազատած
get ստանամ	got ստացայ	getting ստանալով	got or gotten ստացած
give տամ	gave տուրի	giving տալով	given տուած
go երթամ	went գացի	going երթալով	gone գացած
have ունենամ	had ունեցայ	having ունենալով	had ունեցած
keep պահեմ	kept պահեցի	keeping պահելով	kept պահած
let թողում	let թողուցի	letting թողելով	let թողած
make ընեմ	made ըրի	making ընելով	made ըրած
may կարելի է	might կարելի է	—	—
meet հանդիպիմ	met հանդիպեցայ	meeting հանդիպելով	met հանդիպած
must պէտք է	—	—	—
pass անցնիմ	passed or past անցայ	passing անցնելով	passed or past անցած
pay վճարեմ	paid or payed վճարեցի	paying վճարելով	paid or payed վճարած
please հաճիմ	pleased հաճեցայ	pleasing հաճելով	pleased հաճած
put դնեմ	put դրի	putting դնելով	put դրած
read կարդամ	read կարդացի	reading կարդալով	read կարդացած
run վազեմ	ran or run վազեցի	running* վազելով	run վազած
say ըսեմ	said* ըսի	saying* ըսելով	said ըսած

* Ի՞նչ կանոնով:

Present Ներկայ	Preterit Անցեալ	Imperfect Participle Անկատար Ընդ.	Perfect Participle Անցեալ Ընդ.
see տեսնեմ	saw տեսայ	seeing տեսնելով	seen տեսած
sell ծախեմ	sold ծախեցի	selling ծախելով	sold ծախած
send ղրկեմ	sent ղրկեցի	sending ղրկելով	sent ղրկած
shake սեղմեմ	shook or shaken սեղմեցի	shaking սեղմելով	shaken or shaken սեղմած
sit նստիմ	sat նստայ	sitting նստելով	sat նստած
spring ոստնում	sprung or sprang ոստնեցի	springing ոստնելով	sprung ոստնած
take առնեմ	took առի	taking առնելով	taken առած
tell ըսեմ	told ըսի	telling ըսելով	told ըսած

70. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

break (պէտ)*	brick (պրէկ)*	speak (ք)-իւն)*
broke (պրոտ)*	chalk (չոտ)	spoke (ք)-իւն)*
catch (իւն)	hatch (հիւն)	watch (աւն)*
else (էլ)	also (օլ-ս)	every (էլ-իւն)
fad (ֆէտ)	pad (փէտ)	sad (սէտ)
fund (ֆընդ)	hunt (հընդ)	month (մընթ)
heal (հիւլ)	real (րիւլ)	drill (դրիլ)
hour (աւր)*	pow' er (փ-աւ-ը)	tow' er (թ-աւ-ը)
lean (լիւն)	keen (կիւն)	mean (միւն)
pie (փի)	shy (շի)	why (հիւն)*
mouth (մ-աւ-ն)*	stout (ս-տ-աւ-ն)*	a-bout' (-պ-աւ-ն)
need (նիւն)	deed (դիւն)	in-deed' (ին-դիւն)
puff (փփ)	stuff (ս-տ-ըփ)*	e-nough' (էն-ըփ, էն-ըփ)
right (րիւն)	write (րիւն)	fright (ֆրիւն)*
state (ս-տ-իւն)*	es-tate' (է-տ-իւն)	in-tes'tate (ին-տ-իւն)
want (աւն)*	work (աւ-ը)*	worth (աւ-ը-տ)*
a-long' (աւ-նի)	fur' long (ֆը-լը-նի)	pro-long' (փրո-լը-նի, փրո-լը-նի)
be-gin' (պիլ-նի)	be-gan' (պիլ-նի)	pa' gan (փ-գոն-նի)
chat' ter (իւ-տ-ը)	mat' ter (մ-տ-ը)	feath' er (ֆի-տ-ը)
enj-oy' (էն-յոյ)	en' gine (էն-ջին)	pig' eon (փի-ջին)

* Հիւլ, լուկ, ճեկ, տեղամեկ, ճեկ վանկ:

71. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

[10] [11]

Break brick speak broke chalk
spoke catch hatch watch else
also every fad pad sad fund
hunt mouth heal real drill
hour power tower lean keen
mean pie shy why mouth
stout about need deed indeed
puff stuff enough right write
fright state estate intestate
want work worth along fur-
long prolong begin began
pagan chatter matter feath-
er enjoy engine pigeon.

Letter-box, love-letter, reading-room, sea-
sick, postman, post-paid, engine-house, engine-
room, watchman, real estate, leaning tower,
pigeon-house, power-house, writing pad, right
hand side, meeting, meeting-room, meeting-
house.

ԴԱՍ ԻԸ . (LESSON XXVIII.)

[Ի]

brick, կղմինտր . կղմինտրէ	real, իրական
chalk, կաւիճ	really, իրօք
watch, (ձոյձ) ժամացոյց . պահակ	real estate, անշարժ կալուածք
watchman, պահապան	intestate, անկտակ մեռնող
else, ալ, ուրիշ . ալ ուրիշ	drill, զինւորական մարզանք
every, ամեն . իւրաքանչիւր	hour, ժամ
every day, ամեն օր	power, ոյժ, կարողութիւն . շո-
every where, ամեն տեղ	գիւր կամ ելեքսրիկի ոյժ
every one, ամեն մէկը, ամեն ոք	lean, նիհար, վտիտ . անժուր (փո)
fad, հանրային վաղանցիկ նո-	keen, սայրասուր . սրամիտ
րութիւն (մէի, զգեստ, բո-	mean, ցածոգի, գռնհիկ . միջոց,
կերական սովորութեան . հայր)	կերպ
pad, (վերաբեր) լեցուածք . (օ-	by all means, անտարակոյս, ա-
թարգրութեան) թղթափունջ	մեն կերպով
writingpad, գրելու թղթափունջ	by any means, ո եւ է կերպով,
sad, ախուր	ո եւ է միջոցով
fund, մասնաւոր դրամագլուխ	mean time, միեւնոյն ատեն, նոյն
mouth, բերան [ու հաստ	pie, կարկանդակ
stout, ուժեղ, դիմացկուն . կարճ	about, մօտ . շուրջ . վրայ . համար .
state, նահանգ . վիճակ, կացու-	իր . գրեթէ
թիւն	deed, գործ, արդիւնք . կալ-
estate, կալուածք	ուածներու սեփականութիւն
need, կարօտութիւն	along, հետը միասին (սկզբէն փն-
indeed, արդարեւ	լէ վերջ)
indeed! իրա՛ւ կ'ըսես [ոյց	furlong, չափ մը (մէկ ո թերորդոյն)
puff, փչում . ծուխի ամպ . ու-	pagan, կռապաշտ
matter, նիւթ . խնդիր	feather, փետուր
what is the matter! (what's the	letter-box, նամակաստի
matter) ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղած է	postman, թղթաբեր
no matter, ոչ ինչ, հոգ չէ	sea-sick, ծովային հիւանդ
why, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ համար, է՛ր	love letter, սիրային նամակ
right, ուղիղ, շիտակ . աջ . ի-	want, չքաւորութիւն
րաւունք	work, գործ
all right, շատ աղէկ*	worth, արժէք, գին

* Այս սորոյցալութեան նշանակութիւններն բարձրութիւնն . շատ անգամ տարբեր իմաստներով, զորս պէտք է սովորել յաճախ ունկնդրելով ժողովրդական գործածութեանց:

fright, յանկարծական սոսկալի	worthy, արժանաւոր, արժանի
stuff, նիւթ [վախ	power house, ոյժի տուն
enough, բաւական	engine, շոգի արտադրող, շո-
reading room, ընթերցարան	գեչարժ կամ հրէջ մեքենայ
pigeon, աղաւնի	engine-house, հրէջ մեքենայի
pigeon house, աղաւնետուն	տուն
meeting, պատահում, հանդի-	engine-room, շոգեչարժի սենեակ
պում. տեսակցութիւն.	meeting-room, ժողովասենեակ
ժողով. հաւաքում, նիստ	meeting-house, ժողովարան, ա-
	ղօթատեղի

Present	Preterit	Imperfect	Participle	Perfect	Participle
Ներկայ	Անցեալ	Անկատար Հնդ.	Անցեալ Հնդ.		
begin սկսիմ	began or begun սկսայ	beginning սկսելով	begun սկսած		
break կոտրեմ	broke կոտրեցի	breaking կոտրելով	broken կոտրած		
catch բռնեմ	caught or catchd բռնեցի	catching բռնելով	caught or catchd բռնած		
lean յենում	leaned or leant յենայ	leaning յենելով	leaned or leant յենած		
mean ըսել կ'ուզեմ	meant or meant ըսել ուզեցի	meaning ըսել ուզելով	meant or meant ըսել ուզած		
shy խորշիմ	shied խորշայ	shying խորշելով	shied խորշած		
speak խօսիմ	spoke խօսեցայ	speaking խօսելով	spoken խօսած		

[Հետեւեալներն բոլորն ալ կանոնաւոր բայեր են. որոց զլուսւոր մասերը գրե-
աւ է տեարակիւ մէջ մի տեղում.]

to chatter, շատախօսել. շա- ղակրատել	to prolong, երկարցնել (ժամանակը)
to deed, կալուած մը գրաւոր փոխանցել (ՏՅՎ. Ֆէր-դէդ բն.)	to puff, փչել, ուռեցնել
to drill, ծակել. գիւնամարզել	to right, ուղղել, չտկել
to enjoy, վայելել	to state, նկարագրել, մանրա- մասն պատմել [լեցնել
to hatch, թխսել	to stuff, խճողել, մէջը (փոր)
to heal, բժշկել, առողջացնել	to want, ուզել
to hunt, որսալ	to watch, դիտել, հսկել
	to work, գործել
	to need, պէտք ունենալ, կարօտիլ

72. Վարժութիւն

[D] [D] [L]

1. Sister, what church would you like to go on Sunday? — I shall go to the Brick Church, Armen, will you come along? — Yes, sister, indeed I will. Is it too far? — No, it is about a furlong's distance* . — That is not very far. At what hour will the service begin? — At eleven sharp (հինգ և քսան). — 2. What is the fad of the present season? — The fad of the present season is reading French. — How about finger† puffs and curls. — O yes, you're (you are) right; they are fads too, but I myself don't care for them. — 3. Who broke that chalk. Did you break it? See it is broken. — 4. Anna, here is a pad for you, and there are pen and ink, take them, sit down there and write a nice letter to papa. — How shall I address it, mama? — Address it to the American House, London; and mail it at once (հիմա-դեռ-հիմա). Yes, mama, I will rightaway (հիմա-դեռ-հիմա). — Watch me to write left-handed (ձեռն յետ-դեմ). I can write both ways, either right-handed (ձեռն յետ-դեմ) or left-handed. — 5. I am glad to meet you. — My cousin Fannie. — Pleased to meet you. Every time I meet you, you have some fun for us. Let us see what is going to be to-day. — I got a young hatch. — What else? — A pie and a fright. — What for? You don't mean it. — Yes, really. I feared I was going to die intestate. — You would not die so quick. Deed all your real estate to me before you die. — Yes, I will all that I don't own. — 6. This is a nice work, I like to do it. It is worth doing and doing it well too. Where do you work? This month I have been working with a real estate man. — 7. Waited on, sir? — I will take some stuffed veal, if you please. — Right-away, sir. — Anything more? — I have got enough. That's all I want now. — If you need anything more, please say so. — Thank you, I will. — 8. I have a good watch. — This babe is a month old. — Do you speak English? — I do a little. — 9. Can you catch a ball? — I caught once. — Have you seen the leaning tower? — Indeed I have. — He is very keen. — 10. New York is in the New York state. — I was in the meeting, and the meeting was some how prolonged — I saw a little pigeon flying. — The Indians are pagans. — What is the matter? — I am going to get a feather for my hat.

* Dis'tance (դիստանս) հեռավորութիւն, միջոց:

† Fin'ger (ֆինգը) մատ:

73. Վարժութիւն

[Խ]

1. Ուր էք դուք: — Հոս եմ (ե- եմ): — Ո՛վ է ան: — Քոյրիկս է: — Ի՞նչ է ատ: — Ատիկա սղոց մ'է: — Ո՛վ կոտրեց զանիկա: — Ես ըրի զանիկա: — Ի՞նչպէս է օգը դուրսը: — Շատ լաւ է (ա- ե- շատ): — 2. Որո՞ւ փեսաւրն է աս: — Աննիկինն է: — Իմ ժամացոյցս ո՛ւր է: — Ահաւասիկ է (հո- ա- ե): — Կրնա՞ս (կը-ս) բռնել (*catch* եւ ոչ *to catch*) այս գնդակը: — Այո, Թող որ գայ (երբ-ս): — Ահա (հո-) կ'երթայ: — Անունդ ի՞նչ է (ի՛նչ է յեր-ան-ն): — Արմէն Րիյտ (*Read*): — Հասցէդ ի՞նչ է (ի՛նչ է յեր-հո-յէն): — Չայլտ Լըվ (*Child Love*), Ամերիկեան տուն, Կոստանդնուպօլիս, Թուրքիա: — 3. Տեսա՞ծ էք (ա-նէ+ դո-ս+ դե-սծ) հակած աշտարակը: — Ոչ, տէր. Իտալիոյ մէջն է (ա-ն (*it*) է Ռի-դ-ս-ի-ս), այնպէս է (ե- ոչ-ս-յո-դէ-ս): — Լսա՞ծ էք (ա-նէ+ դո-ս+ լ-սծ) իր խօսիլը (շն-ս+ Խօ-սիլ) (*speak* եւ ոչ *to speak*): — Ոչ, տակաւին: — Գլխարկի մը պէտք ունիմ (ե- ինչ-կո-տո-թի-մ ղ-ն-դ-ի-մ). Կ'ուզէք (*do you want*) գլխինձի հետ (հե-ր ինձի) գնելու (գն-ել): — Շատ աղէկ: — Որ եւ է անշարժ կալուածք ունի՞ք (*do you own* ո-ր է-ս-ան-շար-ժ-կա-լ-ու-ս-ծ): — Այո, տիկին, կղմինարէ տուն մ'ունիմ (*I own* ղ-ն-դ-ի-մ-դ-ի-մ-դ-ի-ս-ան-ն): — Ի՞նչպէս վայել եցիք (*how did you enjoy*) ձեր պարահանդէսը: — Շատ մարդ կա՞ր (ե-ն հո-ն շատ): — Այո, շատ ընտիր էր (*it was* շատ-ը-ն-տիր): — 4. Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք (ի՛նչ *do you mean*): — Ըսել կ'ուզեմ ինչ որ կ'ուզեմ (*what I say*): — Ի՞նչ է պատահած քեզ*: — Ոչինչ: — Ի՞նչ կ'արժէ ան (ի՛նչ *does that worth*): — Գրեթէ յիսուն սէնդ (սէ-նդ-եր): — Ի՞նչ կ'ուզէք (*what do you want*): — Կ'ուզեմ ստանալ քիչ մը բրինձ: — Իմ վրայ մի կոթնիր (*do not lean* վր-ս-դ շն-ս): — Խօսելով Թիւրքիայի մասին (*about* Թ-ու-ր-դ-ի-ս), ըսաւ: — 5. Թող զիս վազեմ, (*run* եւ ոչ *I run*) եւ դուն զիս բռնէ (դո-ս+ Բռ-ն-յէ-ս+ շն-ս): — Այո, ըրէ (*go ahead*): — Դիտէ զիս ընեմ (*do* եւ ոչ *I do*) անիկա: — Այո, ըրէ: — Ջինս-մարզութիւն կ'ընէ՞ք (*do you drill*) ամեն օր: — Ոչ, ամիսն անգամ մը (անգ-ամ ղ-ն-դ-ի-ս-մի-ս): — Ժողովը ե՞րբ պիտի սկսի (երբ-դ-ի-մ ղ-ն-դ-ի-ս-մի-ս): — Ժիշդ ութին (*at eight sharp*): — Ժողովի գացե՞ր էիք (ե-ն+ դո-ս+ *at* ղ-ն-դ-ի-ս): — Այո եւ հոն շատերը ներկայ էին (ե-ն *good many* ներկ-ս):

* What is the matter with (իբէ ղ-ն-դ-ի-ս-ան-ն ղ-ն), Ի՞նչ պատահաւ կայ. հասկոյ ել ուզե-ով Թ: պատահաւ ուր չկայ, անարկութիւն չկրնար ըլլալ, խորթ Ռամ-կերն (*slang*, (ը)-ու-ն-ն) եւ ուստի և զործածելու չէ:

ԴԱՍ ԻԹ. (LESSON XXIX.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 108-110 երեսներէն:

ԲԱՅԵՐՈՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ

THE MODIFICATIONS (ՏԳԻՔԷԷՆԵՐ) OF VERBS

Բայերն ալ (գոյականներուն պէս) չորս տեսակ փոփոխութիւններ ունին. որոնք են, եղանակներ, *Moods* (մուս). Ժամանկներ, *Tenses* (Ժճնա). Դէմեր, *Persons* (քերութ) եւ Թէներ, *Numbers* (ճճադրդ):

ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

Բայի մը եղանակները կը կոչուին բային տարբեր ձեւերն, որոցմէ իւրաքանչիւրը կ'արտայայտէ գործողութեան, եղելութեան կամ տենչանքի ինչ մասնաւոր կերպով տեղի ունեցած ըլլալը:

Անգլիկերէնի մէջ բայերուն հինգ եղանակներ կան. Անբերայի, the *Infinitive* (Իֆերիտիվ). Սահմանակ, the *Indicative* (Ինդիկատիվ). Կարողակ, the *Potential* (Փօտենշիալ). Սորորորակ, the *Subjunctive* (Սուբյունկտիվ) եւ Հրամայակ, the *Imperative* (Իմպերատիվ):

Անբերայի եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ եղելութիւնը, գործողութիւնը կամ տենչանքը անսահման կերպով. եւ առանց դէմքի կամ թուի. ինչպէս, to die, մեռնել. to sleep, քնել. to see, տեսնել. to love, սիրել:

Սահմանակ եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կամ բան մը պարզապէս կը սահմանէ կամ կը յայտնէ եւ կամ հարցում մը կ'ընէ. ինչպէս, I write, իմ գրեմ. you hear, իմ լսեմ. do you like? իմ սիրեմ:

Կարողակ եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տենչանքի կարողութիւնն, ազատութիւնը, կամքը, հնարաւորութիւնը կամ պէտքը. ինչպէս, I can walk, ես ինքս եմ կրնալ. he may come, ինք կ'ուրեմ. we must go, մենք պէտք է ելնանք:

Սորորորակ եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կը ներկայացնէ եղելութիւնը կամ տենչանքը թէական, պայմանաւոր, անսոյգ կամ դիպուածական կերպով. ինչպէս, "If thou go, եթէ երթաս". if you see him, եթէ զինք տեսնես. "see thou do it not, զգուշացիր, չես": — Rev. XIX. 10 :

Հրամայակ եղանակը բայի այն ձեւն է, որ կ'արտայայտէ հրաման, յորդոր, աղաչանք կամ թղյտուութիւն. ինչպէս, speak, խօս. "Go in peace, քննե՛ք խաղաղութեամբ". come in, ելե՛ք. pardon me, ներքե՛ք ինծի:

Ամեն մէկ թիւ երեք դէմք ունի. եւ ամեն մէկ դէմք
երկու թիւ ունի. այսպէս,

Եզակի

Յոքնակի

1 ին դէմք I love, կը սիրեմ 1 ին դէմք We love, կը սիրենք
2րդ դէմք Thou lovest, կը սիրես 2րդ դէմք You love, կը սիրէք
3րդ դէմք He loves, կը սիրէ 3րդ դէմք They love, կը սիրեն

Երբ բայի վերջաւորութիւնը կը փոփոխուի, եզակի երկրորդ
դէմքը կանոնաւորապէս կը շինուի առաջին դէմքին վրայ ա-
ւելցնելով *st* կամ *est*. եւ նոյնպէս եզակի երրորդ դէմքը կա-
նոնաւորապէս կը շինուի առաջին դէմքին վրայ աւելցնելով
s կամ *es*. ինչպէս, I see, կը տեսնեմ. thou seest, կը տեսնես. he
sees, կը տեսնէ. I give, կուտամ. thou givest, կուտաս. he gives,
կուտայ. I go, կ'երթամ. thou goest, կ'երթաս. he goes, կ'երթայ.
I fly, կը թռչիմ. thou fliest, կը թռչիս. he flies, կը թռչի. I box,
կը կռիւմարտեմ. thou boxest, կը կռիւմարտես. he boxes, կը-
կռիւմարտէ. I love, կը սիրեմ. thou lovest, կը սիրես. he loves,
կը սիրէ:

Երբ բայի վերջաւորութիւնը չի փոփոխուիր, որով իր դէմքն
ու թիւը ճանչցուի, այն ատեն տէր բայիէն հետեւցնելու է
բայի դէմքն ու թիւը. ինչպէս, if I love, եթէ ինքեմ. if thou
love, եթէ ինքեմ. if he love, եթէ ինքեմ. if we love, եթէ ինքեմ. if
you love, եթէ ինքեմ. if they love, եթէ ինքեմ:

74. Վարժութիւն

[Որոշելու է նեանեալ բայերու եզանակի, ժամանակներն, գէմքերն ու թի-
ւերն. միեւնոյն ատեն ուսանողն խորհելու է թէ ինչո՞ւ նամար կը կարծէ թէ բայը
Աներեւոյթ է և ոչ Հրամայական, կամ Ստանադական է և ոչ Կարողական. Ներկայ
է և ոչ Անկատար. Անցեալ է և ոչ Ապագայ. Առաջին Գէմք է և ոչ Երկրորդ, կամ
Երկրորդ է և ոչ Երրորդ. Եզակի է և ոչ Յոքնակի կամ Յոքնակի է և ոչ Եզակի:]

I like	if I work	I may come
to see	I may write	to love
please	to take	he will write
you may have	do you like?	he addressed
did you hear?	I did	if you please
if they come	tell	he is flying
do not hate	if you see	to let
thou dost	he can go	he wouldn't do
she came	he is taking	he said
he should do	may I do?	we beg

they must see	thou didst	don't do
I will not	we spoke	I met
you wrote	they will write	I mean
they saw	don't insist	to buy
meet me	she may take	I couldn't go
don't read	take it	take care
come in	arm yourself	I don't care
to be	we bought	cast thou
did you date it?	I dealt	I am cooking
he died	I couldn't get	I might see

75. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱՄՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

“A friend in need is a friend indeed”

“Where there is a will, there is a way.”

“Whatever is worth doing at all, is worth doing well.”

“Every one should do his best”

“Take care of the minutes*, and the hours will take care of themselves.”

“Speak evil of no one.”

“The people that walked in darkness** have seen a great light.”† — Isa. ix. 2.

* Min'ute (Ֆ'նէր) րոպէ, վայրկեան. շատ մանր (բան):

** ԿԱՆՈՆ. — Երբ բառի մը վերջը *dom* (բլճ), *hood* (հոո), *ness* (նէ), *ship* (շիփ), կամ *th* (թ) մասնիկն աւելցնենք, կը նշանակէ կարողութիւն, վիճակ, կացութիւն կամ որակութիւն. եւ կը համապատասխանեն Հայերէնի ունիւն մասնիկին. ինչպէս, *free*, ազատ — *freedom*, ազատութիւն. *man*, այր մարդ — *manhood*, այրութիւն. *dark*, մութ — *darkness*, մթութիւն. *friend*, բարեկամ — *friendship*, բարեկամութիւն. *warm* (աւրճ հիւսու է մէկ վայր), ջերմ — *warmth*, ջերմութիւն:

† Այս պարբերութեան Հայերէն գործածուածն է «Եւ ժողովարդ որ անարեւելի էր լուսնային, որ լուսն տարբերութիւնը. պէտք էր ըլլար շրջից (պտտւի) փոխանակ ասորի»:

ԴԱՍ L. (LESSON XXX.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

76. Վարժու թիւն

[Հետեւեալ հարցումներուն զրաւոր պատասխանելու է տեսարկի մէջ. յետոյ տեղերը զրփին մէջ գտնելով, ա՛յ ո՛ր հետ ըազդատելու է:]

1. Ի՞նչ է Յօդը: Քանի՞ տեսակ է եւ որո՞նք են:

2. Ի՞նչ տեսակ բառերուն կ'ըսուի Անուն կամ Գոյական: Քանի՞ տեսակ Գոյական Անուններ կան. Ի՞նչ են երկուքին իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն. տուր ամեն մէկէն հինգ հինգ օրինակ: Անուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Բացատրելու է ի՞նչ են Թիւ, Դէմք, Սեռ եւ Հոլով. տուր ամեն մէկէն երկերկու օրինակ: Հոլովէ church, woman, box եւ fly գոյականներն:

3. Ածականն ի՞նչ է. ի՞նչ տեսակ բառերուն կ'ընկերանայ եւ ինչո՞ւ. տուր հինգ օրինակներ: Ածականներն քանի՞ տեսակ են եւ իրարմէ ի՞նչպէս զանազանելու է. տուր ամեն մէկէն երեքական օրինակներ: Ածականներու բաղդատութիւնն ի՞նչ է եւ քանի՞ մէթոտով կ'ըլլայ: Բաղդատէ good, little, dark, bad, quick, proud, pleasant, joyful, impolite, irregular ածականներն: Ի՞նչ տեսակ ածականներ են twenty-two, twenty-second, twice: Հետեւեալը MDXLVII. քանի՞ կ'ընէ:

4. Դերանուններն ի՞նչ տեսակ բառեր են եւ ինչո՞ւ Դերանուն կը կոչուին: Քանի՞ տեսակ դերանուններ կան. իրարմէ ի՞նչ տարբերութիւններ ունին. տուր ամեն մէկէն երեք օրինակներ: Դերանուններն Անուններէն աւելի կամ պակաս ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Հոլովէ ամեն մէկ դերանունէն մէկ հատ:

5. Ի՞նչ է բայ. ի՞նչ է տէր բայի. այս երկուքէն ո՞րը սովորաբար առաջ կը դրուի: Բայերը քանի՞ գլխաւոր մասեր ունին. որո՞նք են: Բայերը քանի՞ դասակարգի կը բաժնուին իրենց կազմութեան համեմատ. քանի՞ իրենց նշանակութեան համեմատ. տուր ամեն մէկէն երկերկու օրինակներ: Բայերը ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Բայերը քանի՞ եղանակներ եւ ժամանակներ ունին. ի՞նչ են անոնց իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն: Տուր ամեն մէկ եղանակէն եւ ամեն մէկ ժամանակէն երեքական օրինակներ:

6. Գրէ յիշողութենէդ Ամերիկեան եօթը առածներ կամ ընտիր ասացուածներ:

ԴԱՍ ԼԱ. (LESSON XXXI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 119-121 երեսներէն:

ԲԱՑԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄԸ

THE CONJUGATION (ԳՆՃԱՆԿՆԵՐՆԵՐ) OF VERBS

Բայի մը խոնարհումն անոր եղանակներու, ժամանակներու, դէմքերու, թիւերու եւ ընդունելութիւններու կանոնաւոր կարգադրութիւնն է:

Բայի մը խոնարհելը Անգլիերէնի մէջ աւելի դիւրին է, քան ուրիշ ոեւ է քաղաքակրթեալ ազգի լեզուին մէջ:

Բայ մը խոնարհելու համար երբեմն բայի վերջաւորութիւնները կը փոխենք, երբեմն ալ Օժանդակ Բայեր կ'աւելցնենք. այսպէս, *thou lovest*, դու կը սիրես. *he loves*, ինք կը սիրէ. *they loved*, սիրեցին. *you have loved*. սիրած էիք. *I shall love*, պիտի սիրեմ. *he will see*, պիտի տեսնէ. *we must go*, պէտք է երթանք. *he may come*, կարելի է գայ:

Ամեն մէկ պարզ եւ ամբողջ բայ չորս Գլխաւոր Մասեր ունի, զորս պէտք է գիտնալ խոնարհել կարենալու համար: (Տեսնել երես 108-109):

Բայի մը ձեւը յորչ է կ'ըսուի, երբ իր հետ օժանդակ չունի. հակառակ պարագային կ'ըսուի Բ-դ-դ-դ:

Օժանդակ (*Auxiliary* - օգնական) կը կոչուի կարճ, պակասաւոր բայ մը, որ ուրիշ բայի մը Գլխաւոր Մասերէն միոյն կը նախադասուի ցուցնելու համար անոր եղելութեան, գործողութեան կամ տեսչանքի մասնաւոր մէկ եղանակն ու ժամանակը: Անգլիերէնի մէջ օժանդակներն հետեւեալ ութը բայերն են. *do, be, have, shall, will, may, can* եւ *must* իրենց փոփոխութիւններովն հանդերձ:

Օժանդակներն՝ բացի *must* էն որ անփոփոխելի է, ուրոյն ուրոյն երկու ժամանակներ միայն ունին, եւ իրենց խոնարհման պահուն, եզակի երկրորդ եւ երրորդ դէմքերը միայն կը փոփոխուին:

ՕԺԱՆԴԱԿՆԵՐՈՒ ԽՈՆԱՐՀՈՒՄԸ

TO DO, ԸՆԵԼ

Ներկայ Ժամանակ. եւ Սահմանական Ներեայի Նշան
Եզակի

I do, կ'ընեմ
thou dost, կ'ընես
he does; կ'ընէ

Յոքնակի

we do, կ'ընենք
you do, կ'ընէք
they do. կ'ընեն

Անկատար ժամանակ. եւ Սահմանական Անկատարի Նշան

Եզակի

Յոքնակի

I did, ըրի
thou didst, ըրիր
he did; ըրաւ

we did, ըրինք
you did, ըրիք
they did. ըրին

TO BE, ԸԼԼԱԼ

Ներկայ ժամանակ. եւ Սահմանական Ներկայի Նշան

Եզակի

Յոքնակի

I am, եմ
thou art, ես
he is; է

we are, ենք
you are, էք
they are. են

Անկատար ժամանակ. եւ Սահմանական Անկատարի Նշան

Եզակի

Յոքնակի

I was, էի. եղայ
thou wast, էիր. եղար
he was; էր. եղաւ

we were, էինք. եղանք
you were, էիք. եղաք
they were. էին. եղան

TO HAVE, ՈՒՆԵՆԱԼ

Ներկայ ժամանակ. բայց Սահմանական Կատարեալի

(Յարկարի) Նշան

Եզակի

Յոքնակի

I have, ունիմ
thou hast, ունիս
he has; ունի

we have, ունինք
you have, ունիք
they have. ունին

Անկատար ժամանակ. բայց Սահմանական Գերակատարի Նշան

Եզակի

Յոքնակի

I had, ունէի
thou hadst, ունէիր
he had; ունէր

we had, ունէինք
you had, ունէիք
they had. ունէին

SHALL and WILL, ՊԻՏԻ

Այս օժանդակներուն իւրաքանչիւրը որոշ նշանակութիւն ունի եւ իբր Ապառնիի Նշան իրարու հետ կը փոփոխուին: (ՏԵՆԵԼՆԱԼ ԵՐԵՆ 46:)

Ներկայ ժամանակ. բայց Սահմանական Առաջին-Ապառնիի Նշան

1. Պարզ Ապառնի, զորոգութիւն չը կամ զիպուած մը արտայայտելու համար: —

Եզակի

Յոքնակի

I shall, ես պիտի —
thou wilt, դու պիտի —
he will; ինք պիտի —

we shall, մենք պիտի —
you will, դուք պիտի —
they will. իրենք պիտի —

2. Խոստում, հրաման կամ սպանալիք արտայայտելու համար —

Եզակի

Յոգնակի

I will, *ես պիտի* — we will, *մենք պիտի* —
thou shalt, *դու պիտի* — you shall, *դուք պիտի* —
he shall; *ինք պիտի* — they shall. *իրենք պիտի* —

Անկատար ժամանակ. բայց Յարակատարի կամ Անորոշ ժամանակի նշաններ

1. Կը դորժածուի պարտականութիւն եւ պատշաճութիւն արտայայտելու համար
(Տէնէլ 2-ւ երէս 58, ԾԱՆ.)

Եզակի

Յոգնակի

I should, *պարտաւոր էի* we should, *պարտաւոր էինք*
thou shouldst, *պարտաւոր էիր* you should, *պարտաւոր էիք*
he should; *պարտաւոր էր* they should. *պարտաւոր էին*

2. Կը դորժածուի կաւեցողութիւն կամ ցած կութիւն արտայայտելու համար —

Եզակի

Յոգնակի

I would, *պիտի ուզէի* we would, *պիտի ուզէինք*
thou wouldst, *պիտի ուզէիր* you would, *պիտի ուզէիք*
he would; *պիտի ուզէր* they would. *պիտի ուզէին*

MAY, **ԿԱՐԵԼԻ Է**

Ներկայ ժամանակ. եւ նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի

Յոգնակի

I may, *ես կարելի է (ե՛)* we may, *մենք կարելի է (են+)*
thou mayst, *դու կարելի է (ե-)* you may, *դուք կարելի է (ե+)*
he may; *ինք կարելի է (ե)* they may. *իրենք կարելի է (են)*

Անկատար ժամանակ. եւ նշան Կարողական Անկատարի

Եզակի

Յոգնակի

I might*, *կարելի է — էի* we might, *կարելի է — էինք*
thou mightst, *կարելի է — էիր* you might, *կարելի է — էիք*
he might; *կարելի է — էր* they might. *կարելի է — էին*

CAN, **ԿՐՆԱՅ**

Ներկայ ժամանակ. եւ նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի

Յոգնակի

I can, *կրնամ* we can, *կրնանք*
thou canst, *կրնաս* you can, *կրնաք*
he can; *կրնայ* they can. *կրնան*

* Կը նշուի (ճայր)

Անկատար ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Անկատարի

Եզակի

Յոքնակի

I could*, կրնայի
thou couldst, կրնայիր
he could; կրնար

we could, կրնայինք
you could, կրնայիք
they could, կրնային

MUST, ՊէՏՔ է

Ներկայ ժամանակ. եւ Նշան Կարողական Ներկայի

Եզակի

Յոքնակի

I must, ես պէտք է
thou must, դու պէտք է
he must; ինք պէտք է

we must, մենք պէտք է
you must, դուք պէտք է
they must, իրենք պէտք է

77. Վարժութիւն

[Վերոյգրեալ ութ օժանդակներէն ամեն մէկը առնուածն ինքն առնաւ զոչ
բերանացի է երկ երկու առնաւ զբաւար խոնարհելու է:]

78. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱՐՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱՐՆԵՐ

“If at first you don’t succeed†, try, try again.”

“A man shall eat good by the fruit‡ of his mouth.”— Prov. XIII. 2.

“True worth is in being, not seeming§ —

In doing each day that goes by,
Some little good – not in dreaming||

Of great things to do by and by”.- Alice Carey.

“A virtuous woman is a crown to her husband”:— Prov. XII. 4.

* կը նշուի (դու-դ):

† Suc-ceed’ (սուս-սի-յո) յաջորդել. յաջողիլ — կանոնաւոր բայ է:

‡ Fruit (ֆրու-իտ — ֆէկ վա՛կ) պտուղ է:

§ Seem (սիմ-սի) թուիլ — կանոնաւոր բայ է:

|| Dream (դրիմ-ս — մէկ վա՛կ) երազել — կանոնաւոր բայ է: կը նշա-
նակէ նաեւ երազ:

ԴԱՍ ԼԲ. (LESSON XXXII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն 124-127 երեսներէն:

ԲԱՑԵՐՈՒ ԻՈՆԱՐՀՈՒՄՆԵՐՆ

Բայ մը կրնայ չորս կերպերով խոնարհիլ:

1. Հարգական կերպով. ինչպէս, I write, կը գրեմ. I do write, (այ՛) կը գրեմ. կամ I am writing, կը գրեմ. եւայլն:

2. Բացական կերպով. ինչպէս, I write not, չեմ գրեր. I do not write, (ոչ) չեմ գրեր. I am not writing, չեմ գրեր:

3. Հարցական կերպով. ինչպէս, Write I? կը գրե՞մ. Do I write? կը գրե՞մ. Am I writing? կը գրե՞մ:

4. Հարցական և Բացական կերպով. ինչպէս, Write I not? Չե՞մ գրեր. Do I not write? Չե՞մ գրեր. Am I not writing? Չե՞մ գրեր:

1. Simple Form, Active or Neuter. Պարզ Զև, Ներդրական և Չդրական:

Անգլիերէնի մէջ խոնարհման պարզագոյն ձեւն այն է որ բայի ներկայ և անկառար ժամանակները կը շինուին առանց օժանդակի երբևէ. բայց նոյնիսկ այս ձեւին մէջ, կարողական եղանակը օժանդակ կը պահանջէ. և յաճախ սահմանական եղանակին ալ օժանդակ էր նախադասելը նախադասութիւն կը համարուի:

FIRST EXAM'PLE (ԿԷԼԵ՛ՐԷ՛Ն) ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԻՆԱԿ

LOVE, ՍԻՐԵՄ,

Կանոնաւոր Ներդրական Բայի Հաստատական կերպով խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԻՄԱՌՈՐ ՄԱՍՆԵՐՆ:

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.

Ներկայ: Անցեալ: Անդադր Ընդհանրեւորութիւն: Անցեալ Ընդդ:

Love. Loved. Loving. Loved.

Սիրեմ: Սիրեցի: Սիրելով: Սիրած:

INFINITIVE MOOD*. ԱՆԵՐԵԻՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսեալ երես 116)

PRESENT TENSE, ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Անկերպի եղանակի ներկայ ժամանակը Բայի արժապէս կամ արժապէս-նայն է. և սովորաբար իրմէ առաջ ունի to բառը (նախադրութիւնը), որ կը ցուցնէ իր ուրիշ բառի մը հետ ունեցած յարաբերութիւնը. այսպէս,

To love. Սիրել:

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը շինուաւ նամար՝ պէտք է առնել բայի անցեալ ընդհանրութիւնը, անոր սկիզբը դնել have օժանդակը. և անկերպի ներկայի պէս ալ, սովորաբար have էն առաջ դնելու է to բառը. այսպէս,

To have loved. Սիրած բլաւ:

* Ամեն լեզուի մէջ՝ Անկերպի եղանակը կը պարունակէ իր մէջ բայի նշանակութեան էութիւնն և առաջական արմատը, որմէ կ'առնուին միւս Թաղած բոլոր խոնարհումներն:

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսե՛ք էջ 119)

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը իր պարզ ձևին մէջ, աներկայից ներկային կամ բայի արմատին նա ինկադէն նշան է, բայց *ծը* բային, որոյ սահմանական ներկան կ'ըլլայ *am*:

1. Ներկայ ժամանակի պարզ ձեւը խոնարհուած ատենն փոփոխութիւն կը կրէ միայն եզակի 2րդ եւ 3րդ դէմքերուն մէջ. այսպէս,

Singular.

1st person, I love,
2nd person, Thou lovest,
3d person, He loves;

Եղանակ:

1ին դէմք, կը սիրեմ,
2րդ դէմք, կը սիրես,
3րդ դէմք, կը սիրէ.

Plural.

1st person, We love,
2nd person, You love,
3d person, They love,

Յոդանակ:

1ին դէմք, կը սիրենք,
2րդ դէմք, կը սիրէք,
3րդ դէմք, կը սիրեն:

2. Այս ժամանակը կը խոնարհուի նաեւ բային առաջ դնելով *do** օժանդակը. այսպէս,

Singular.

1. I do love,
2. Thou dost love,
3. He does love;

Եղանակ:

1. Այո՛, կը սիրեմ,
2. Այո՛, կը սիրես,
3. Այո՛, կը սիրէ.

Plural.

1. We do love,
2. You do love,
3. They do love;

Յոդանակ:

1. Այո՛, կը սիրենք,
2. Այո՛, կը սիրէք,
3. Այո՛, կը սիրեն:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը՝ իր պարզ ձևին մէջ, կը ներկայացնէ եղած, լինած գործողութիւն (Preterit - Յուանական *a'orist*, ե'յօրիտը, անցեալ). ուստի և կը նաեւ պատասխանէ Հայերէնի մէջ աւելի հիշող Անցեալ կատարեալին. բայց կարելի է նաեւ Անկատար Թարգմանելի:

Կը կազմուի, եթէ բայը կանոնաւոր ըլլայ, *d* կամ *ed* տակցնելով և կամ ըսա նորադոյն (բայց ոչ ընդհատ բացած) մէջքոտի *t* տակցնելով. (Տեսե՛ք նաեւ էջ 109 ԿԱՆՈՆ և Ա.):

* *Do* օժանդակը միւսերէն կը տարբերի իւր յատուկ գործածութեամբ: *Do* երբ բայի հը կ'ընկերայ, անոր յշանակութիւնը հաստատական կերպով ազդեցիկ (*em-phatic*, ե'մֆատիկ) ընկելու կը ծառայէ. մինչ երբ ընկերանայ նարցական կերպով, բայը նարցումի կը վերածէ:

† Հայերէնի Անցեալ Անկատարի հիշող Նշանակութիւնը կամ Թարգմանելիւնը ձեռք բերելու համար, պէտք է Անցեալի մէջ Անկատար Բաղադրիչով յաջորդելով *I was reading*, կը կարգադրէ:

1. Անկատար ժամանակի պարզ ձեւը կը խոնարհուի այսպէս:

Singular.

1. I loved,
2. Thou lovedst,
3. He loved;

Plural.

1. We loved,
2. You loved,
3. They loved.

Ելալի:

1. Սիրեցի,
2. Սիրեցիր,
2. Սիրեց.

Յոռնալի:

1. Սիրեցինք,
2. Սիրեցիք,
3. Սիրեցին:

2. Այս ժամանակը կը կազմուի նաեւ ներկային սկիզբը դնելով *did* օժանդակը. այսպէս,

Singular.

1. I did love,
2. Thou didst love,
3. He did love;

Plural.

1. We did love,
2. You did love,
3. They did love.

Ելալի:

1. Այո', սիրեցի,
2. Այո', սիրեցիր,
3. Այո', սիրեց.

Յոռնալի:

1. Այո', սիրեցինք,
2. Այո', սիրեցիք,
3. Այո', սիրեցին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԿ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Սոյն ժամանակը՝ որ Հայերէնի մէջ Յարակատարին կը հաւապատասխանէ, կը կազմուի բայի անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *have* օժանդակը. այսպէս,

Singular.

1. I have loved,
2. Thou hast loved,
3. He has loved;

Plural.

1. We have loved,
2. You have loved,
3. They have loved.

Ելալի:

1. Սիրած եմ,
2. Սիրած ես,
3. Սիրած է.

Յոռնալի:

1. Սիրած ենք,
2. Սիրած էք,
3. Սիրած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի Անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *had* օժանդակը. այսպէս,

Singular.

1. I had loved,
2. Thou hadst loved,
3. He had loved;

Plural.

1. We had loved,
2. You had loved,
3. They had loved.

Ելալի:

1. Սիրած էի,
2. Սիրած էիր,
3. Սիրած էր.

Յոռնալի:

1. Սիրած էինք,
2. Սիրած էիք,
3. Սիրած էին:

FIRST - FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի ներկայի նախադասելով *shall* կամ *will* օժանդակը. այսպէս,

1. Պարզապէս ապագային ըլլալիք գործողութիւն մը կամ գիպուած մը արտայայտելու համար:—

Singular.

1. I shall love,
2. Thou wilt love,
3. He will love;

Ել-իլ:

1. Պիտի սիրեմ,
2. Պիտի սիրես,
3. Պիտի սիրէ.

Plural.

1. We shall love,
2. You will love,
3. They will love.

Յո-ի-իլ:

1. Պիտի սիրենք,
2. Պիտի սիրէք,
3. Պիտի սիրեն:

2. Խոստում, կամեցողութիւն, հրաման կամ սպառնալիք արտայայտելու համար:—

Singular.

1. I will love,
2. Thou shalt love,
3. He shall love;

Ել-իլ:

1. Պիտի սիրեմ,
2. Պիտի սիրես,
3. Պիտի սիրէ.

Plural.

1. We will love,
2. You shall love,
3. They shall love.

Յո-ի-իլ:

1. Պիտի սիրենք,
2. Պիտի սիրէք,
3. Պիտի սիրեն:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԻ ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը կազմուի բայի Անցեալ ընդունելութեան նախադասելով *shall have* կամ *will have* օժանդակի. այսպէս,

Singular.

1. I shall have loved,
2. Thou wilt have loved,
3. He will have loved;

Ել-իլ:

1. Սիրած պիտի ըլլամ,
2. Սիրած պիտի ըլլաս,
3. Սիրած պիտի ըլլայ.

Plural.

1. We shall have loved,
2. You will have loved,
3. They will have loved.

Յո-ի-իլ:

1. Սիրած պիտի ըլլանք,
2. Սիրած պիտի ըլլաք,
3. Սիրած պիտի ըլլան:

ԴիՏ. — Այս ժամանակի երկրորդ ձեւը երբեմն կը գործածուի խոստում արտայայտելու համար. այսպէս, *Singular*, Եզակի. 1. I will have taken, Առած պիտի ըլլամ. 2. Thou shalt have taken, Առած պիտի ըլլաս. 3. He shall have taken, Առած պիտի ըլլայ. *Plural*, Եոքնակի. 1. We will have taken, Առած պիտի ըլլանք. 2. You shall have taken, Առած պիտի ըլլաք. 3. They shall have taken, Առած պիտի ըլլան:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

Կարողական եղանակը (Տեսնել երես 119) կը գործածուի առաջին շորս ժամանակներուն մէջ. բայց կարողական անկադարը յատկապէս կատարեալ է. ժամանակը կատարեալ անորոշ ըլլալով:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի արմատին նախադասելով *may, can, կամ must* օժանդակին. այսպէս,

Singular.

1. I may love,
2. Thou mayst love,
3. He may love;

Plural.

1. We may love,
2. You may love,
3. They may love.

ԵԶ՝Ի՛:

1. Կարելի է սիրեմ,
2. Կարելի է սիրես,
3. Կարելի է սիրէ.

ՅԻ՛Ն՝Ի՛:

1. Կարելի է սիրենք,
2. Կարելի է սիրէք,
3. Կարելի է սիրեն:

[Վերոյգրեալը խոնարհելու է նաեւ մէջ մէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *may* փոխարէն նախ *can* յետոյ *must* գործածելով:]

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի արմատին նախադասելով *might, could, would* կամ *should* օժանդակին. այսպէս,

Singular.

1. I might love,
2. Thou mightst love,
3. He might love;

Plural.

1. We might love,
2. You might love,
3. They might love.

ԵԶ՝Ի՛:

1. Կարելի է սիրեցի,
2. Կարելի է սիրեցիր,
3. Կարելի է սիրեց.

ՅԻ՛Ն՝Ի՛:

1. Կարելի է սիրեցինք,
2. Կարելի է սիրեցիք,
3. Կարելի է սիրեցին:

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաեւ մէջ մէկ անգամ բերանացի և գրաւոր *might* փոխարէն նախ *could*, յետոյ *would*, ապա *should* գործածելով:]

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի անցեալ ընդունելութեանը նախադասելով *may have, can have, կամ must have* օժանդակներն. այսպէս,

Singular.

1. I may have loved,
2. Thou mayst have loved,
3. He may have loved;

ԵԶ՝Ի՛:

1. Կարելի է սիրած (ե՛մ) ըլլամ,
2. Կարելի է սիրած (ե՛ս) ըլլաս,
3. Կարելի է սիրած (ե) ըլլայ.

Plural.

Թ-Ի-Ն-Ի-Ն-Ի:

1. We may have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլանք,
2. You may have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլաք,
3. They may have loved;	3. Կարելի է սիրած ըլլան:

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէջով անգամ բերանացի և գրաւոր *may have* ե փոխարինելու *can have*. և յետոյ *must have* գործածելով:]

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը կը շինուի բայի անցեալ բնական շախաղասեղով *might have, could have, would have*. Կամ *should have* օժանդակելով.

Plural.

Թ-Ի-Ն-Ի-Ն-Ի:

1. I might have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլայի,
2. Thou mightst have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլայիր,
3. He might have loved;	3. Կարելի է սիրած ըլլար.

Singular.

ԵՆ-Ի-Ն-Ի:

1. We might have loved,	1. Կարելի է սիրած ըլլայինք,
2. You might have loved,	2. Կարելի է սիրած ըլլայիք,
3. They might have loved.	3. Կարելի է սիրած ըլլային:

[Այս ժամանակը խոնարհելու է նաև մէջով անգամ բերանացի և գրաւոր *might have* ե փոխարինելու *could have*, յետոյ *would have*, ապա *should have* գործածելով:]

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսնել Երես 119.)

Այս եղանակը սովորաբար նախադասուած կ'ուսնենայ հետեւեալ բառերէն (Շղիշ-դիտել) *մէկը, if, եթէ. that, թէ որ. though, (որո — հշու է մէկ վարկ) թեև, թեդեռ. lest (լէտ), գոյն. թէ գոյն, չ'ըլլայ թե. unless (ընէ-), թիւն որ, եթէ ոչ, բայց թանաստեղծութեանց մէջ այս բառերը դուրս կը թողուին եւ փոխարէնը բայը տէր բայիէն առաջ կը դրուի. այսպէս, "I were I — ըլլայի ե", փոխանակ ըսելու "If I were — եթէ եւ ըլլայի" — "Had he — ունենալ ինչ" փոխանակ ըսելու "If he had — եթէ ինչ ունենալ:"*

Խոնարհման մէջ վերջաւորութիւններն ընաւ չեն փոխուիր եւ սովորաբար ներկան կը գործածուի, դուռնուրեք Անցեալը:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Այս ժամանակը ընդհանրապէս կը գործածուի արտայայտելու պայման մը, որուն վրայ նախադասուած է ապագայ գործողութիւն մը:

Singular.

ԵՆ-Ի-Ն-Ի:

1. If I love,	1. Եթէ սիրեմ,
2. If thou love,	2. Եթէ սիրես,
3. If he love;	3. Եթէ սիրէ.

Plural.

Յոռնակի:

1. If we love,	1. Եթէ սիրենք,
2. If you love,	2. Եթէ սիրէք,
3. If they love.	3. Եթէ սիրեն.

ԴիՏ. — Այս ժամանակին մէջ երբեմն *do* օժանդակն ալ կարելի է գործածել. այսպէս, if I *do* love, եթէ սիրեմ. if he *do* prom'ise (գործիք) եթէ խոստանայ:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Սոյն ժամանակը՝ կարողական Անկատարին պէս, որուն նեա ալ յաճախ կը կապուի, իւրապէս անցեալ է, կամ անորոշ ժամանակ. որովհետեւ կարելի է ակնարկէ անցեալ, ինքկայ կամ ապառնի ժամանակի մը. ինչպէս, if it *were* possible (գործիք), եթէ հար ըլլար:

Singular.

Եզակի:

1. If I loved,	1. Եթէ սիրեցի,
2. If thou loved,	2. Եթէ սիրեցիր,
3. If he loved;	3. Եթէ սիրեց.

Plural.

Յոռնակի:

1. If we loved,	1. Եթէ սիրեցինք,
2. If you loved,	2. Եթէ սիրեցիք,
3. If they loved.	3. Եթէ սիրեցին.

ԴիՏ. — Այս ժամանակին մէջ երբեմն *did* օժանդակն ալ կարելի է գործածել. այսպէս, 'Though they *did* not think, (նշխար — ինչպէս — մտածել — իսորհիւ. կարծել. համարել) themselves wise; they were so — Թէեւ իրենք զիրենք իմաստուն չէին համարէր. (բայ) էին այնպէս (իմաստուն):

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅՈՒՆ ԵՂԱՆԱԿ:

(Տեսնել երես 119)

Առ հասարակ կը գործածուի ներկայ ժամանակի երկրորդ դէմքը միայն. այսպէս,

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եզակի:

2. Love [thou]. or Do thou love:	2. Սիրէ՛:

Plural.

Յոռնակի:

2. Love [ye* or you] or Do you love.	2. Սիրեցէ՛ք:

* Կը նշուի եկ (մէկ վանկ.) կը նշանակէ զուտ:

PARTICIPLES. *Ընդունելով թիւներ:*
(*Տեսնել նրա 108-109*)

1. *The Imperfect.*

Անհագր:

Loving.

Սիրելով:

2. *The Perfect.*

Կարգելով:

Loved.

Սիրած:

3. *The Preperfect.*

Նախ անհագր:

Having loved.

Սիրած լուծ:

[*Վերադարձու Love, Սիրած կանոնաւոր ներգործական-անգործական բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչև վերջն ստանալն այնպէս լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչև վերջը կարգով բոլորովին զոք խոնարհել, այլև առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է աւելորդ բայը տեսարանին մէջ, և ամեն մէկ անգամին խոնարհ ըստ զանազան է գրգռ միջի օրինակին նկատ և սխալներն սրբազրկելու է կարգի մաստիսով կամ կարգի մեղադրութիւնով]*

79. *Վարժութիւն*

[*Հետեւեալ բայերն առանձին երկուսը բերանալով վերջին երկուսը գրաւոր խոնարհելու է աւելորդովին love բային պէս:*]

To aid, to thank, to beg*, to cry*, to die*.

SYN-OP'SIS (սին-ոփ-սիս, սին-ոփ-սիս) OF THE FIRST EXAMPLE.

ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՄԱՑՈՒՑԱԿԸ:

FIRST PERSON SINGULAR. *ԵՂԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԵՄՔ:*

IND., *ՍաՀ.* I love or I do love, I loved or I did love, I have loved, I had loved, I shall or will love, I shall or will have loved. POR., *Կար.* I may, can, or must love; I might, could, would, or should love; I may, can, or must have loved; I might, could, would, or should have loved. SUBJ. *Ստոր.* If I love, if I loved.

SECOND PERSON SINGULAR. *ԵՂԱԿԻ ԵՐԿՐՈՐԻ ԴԵՄՔ:*

IND., *ՍաՀ.* Thou lovest or Thou dost love, Thou lovedst or Thou didst love, Thou hast loved, Thou hadst loved, Thou shalt or wilt love, Thou shalt or wilt have loved. POR., *Կար.* Thou mayst, canst, or must love; Thou mightst, couldst, wouldst, or shouldst love; Thou mayst, canst, or must have loved; Thou mightst, couldst, wouldst, or shouldst have loved. SUB., *Ստոր.* If Thou love, If Thou loved. IMP., *Հրամ.* Love [thou] or Do thou love.

THIRD PERSON SINGULAR. *ԵՂԱԿԻ ԵՐՐՈՐԻ ԴԵՄՔ:*

IND., *ՍաՀ.* He loves or does love, He loved or did love, He has loved, He had loved, He shall or will love, He shall or will have loved. POR., *Կար.* He may, can, or must love, He might, could, would, or should love; He may, can, or must have loved; He might, could, would or should have loved. SUBJ., *Ստոր.* If he love, if he loved.

* Այսպիսի բառեր խոնարհած առնել միայն ի մտն անհետաւու է 56, 57, 79-80 ընդ երեսն երեսն վրայ յիշուած կամ սննդներն:

FIRST PERSON PLURAL. ՅՈՒՆԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԵՄՔ:

IND, *ՍաՀ*. We love or do love, We loved or did love, We have loved, We had loved, We shall or will love, We shall or will have loved. POT., *Կար*. We may, can, or must love; We might, could, would, or should love; We may, can, or must have loved; We might, could, would, or should have loved. SUBJ., *Ստոր*. If we love, If we loved.

SECOND PERSON PLURAL. ՅՈՒՆԱԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԴԵՄՔ:

IND., *ՍաՀ*. You love or do love, You loved or did love, You have loved, You had loved, You shall or will love, You shall or will have loved. POT., *Կար*. You may, can, or must love; You might, could, would, or should love; You may, can, or must have loved; You might, could, would or should have loved. SUBJ., *Ստոր*. If you love, if you loved. IMP. *Հրամ*. love [ye or you,] or Do you love.

THIRD PERSON PLURAL. ՅՈՒՆԱԿԻ ԵՐՐՈՐԴԻ ԴԵՄՔ:

IND., *ՍաՀ*. They love, or do love, They loved, or did love, They have loved. They had loved, They shall or will love. They shall or will have loved. POT., *Կար*. They may, can, or must love; They might, could, would, or should love; They may, can, or must have loved; They might, could, would, or should have loved. SUBJ., *Ստոր*. If they love, if they loved.

Familiar form with "Thou". «Դու» ի աւելի ծանօթ ձեւն:

ԾԱՆ. — Այս բայի եզակի երկրորդ դեմքի գործածութեան աւելի ծանօթ ձեւը սովորաբար և աւելի յարմար կերպով կը կազմուի այսպէս:

IND. Thou lov'st or dost love, Thou loved or did love, Thou hast loved, Thou had loved, Thou shall or will love, Thou shall or will have loved. POT. Thou may, can, or must love; Thou might, could, would, or should love; Thou may, can, or must have loved. Thou might, could, would, or should have loved. SUBJ. If thou love, If thou loved. IMP. Love [thou] or Do thou love.

[Ուսանողն շատ լաւ վարժեցնելու է իր գրիւն + վերոյգրեալ համացուցակներուն հետ և առ յուսացի անգամ մը զոց գրելու է տետրակին մէջ: Խնամով բազդատելով իւր դրածը գրութի մէջ թիւակին հետ և նկատած արտաքինը սրբազրելու է կարմիր ժտիտով կամ կարմիր մելանով:]

[Սոյն համացուցակը Հայերէնի վերածէ և գրէ տետրակիդ մէջ:]

80. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերուն համացուցակներն շինելու է իրաւոր տետրակին մէջ, կարողական եղանակներուն մէջ աւելն մէկ բային գործածելով տարբեր օժանդակ մը:]

To address բայի եզակի առաջին դէմքը միայն:

To aid բայի եզակի երկրորդ դէմքը միայն:

To allow բայի եզակի երրորդ դէմքը միայն:

To mail բայի յոքնակի առաջին դէմքը միայն:

To pardon բայի յոքնակի երկրորդ դէմքը միայն:

To pay բայի յոքնակի երրորդ դէմքը միայն:

ገሁህ ፲፩. (LESSON XXXIII.)

81. *Վարժողութիւն*

[f] [p]

ail (аіл)	hail (гаіл)	tail (гаіл)
bloom (аіл-а)	broom (аіл-а)	gloom (аіл-а)
blow (аіл)	slow (аіл)	snow (аіл)
bold (аіл)	cold (аіл)	hold (аіл)
breeze (аіл-а)	freeze (аіл-а)	sneeze (аіл-а)
change (аіл-а)	strange (аіл-а)	ar-range' (аіл-а)
chill (аіл)	fill (аіл)	kill (аіл)
coast (аіл-а)	cost (аіл-а)	frost (аіл-а)
cool (аіл-а)	fool (аіл-а)	pool (аіл-а)
damp (аіл-а)	lamp (аіл-а)	swamp (аіл-а)
dose (аіл)	close (аіл)	cross (аіл)
ear (аіл)	tear (аіл)	clear (аіл)
en'ter (аіл-а)	gar'ter (аіл-а)	show'er (аіл-а)
fate (аіл-а)	mate (аіл-а)	cli'mate (аіл-а)
feast (аіл-а)	fist (аіл-а)	mist (аіл-а)
flesh (аіл-а)	fresh (аіл-а)	thrash (аіл-а)
fog (аіл-а)	hog (аіл-а)	log (аіл-а)
hight (аіл-а)	tight (аіл-а)	night (аіл-а)
Kate (аіл-а)	skate (аіл-а)	a-fraid' (аіл-а)
line (аіл-а)	pine (аіл-а)	shine (аіл-а)
mud (аіл-а)	mug (аіл-а)	tug (аіл-а)
pain (аіл-а)	rain (аіл-а)	drain (аіл-а)
pair (аіл-а)	coup'le (аіл-а)	sev'er-al (аіл-а)
pore (аіл-а)	roar (аіл-а)	sore (аіл-а)
quit (аіл-а)	quilt (аіл-а)	sleet (аіл-а)
salt (аіл-а)	sul'try (аіл-а)	drear'y (аіл-а)
stork (аіл-а)	storm (аіл-а)	re-form' (аіл-а)
wind (аіл-а)	wing (аіл-а)	string (аіл-а)
aft'er (аіл-а)	both'er (аіл-а)	char'ter (аіл-а)
eve'ning (аіл-а)	morn'ing (аіл-а)	light'ning (аіл-а)
hal-lo' (аіл-а)	hal'low (аіл-а)	shal'low (аіл-а)
in'to (аіл-а)	un'to (аіл-а)	Hin'du (аіл-а)
sa-lute' (аіл-а)	hal'i-but (аіл-а)	trib'ute (аіл-а)
shov'el (аіл-а)	tow'el (аіл-а)	sprin'kle (аіл-а)
un'der (аіл-а)	ten'der (аіл-а)	thun'der (аіл-а)
ba-nom'eter (аіл-а)		ther-mom'e-ter (аіл-а)
cen-ti-grade (аіл-а)		Fah-ren-heit (аіл-а)
reg'is-ter (аіл-а)		splen'idid (аіл-а)
ru'mor (аіл-а)		Re'au-mur' (аіл-а)

* Հնչեղու է մեկ տնայտնի, մեկ վանկ:

† Հնչեղու է լեցուն:

Ail hail tail bloom broom
 gloom blow slow snow breeze
 freeze sneeze change strange
 arrange chill fill kill coast cost
 frost cool fool pool damp
 lamp swamp dose close ear
 tear clear fate mate climate
 feast fist mist flesh fresh fog
 thrash hog log hight bold Kate
 night skate afraid line pine
 shine mud mug tug pain rain
 drain pair couple several pore
 roar sore quit quilt sleet salt
 sultry dreary stork storm re-
 form wind wing string after
 bother charter evening morn-
 ing lightning hallo hallow

shallow into unto Hindu cold
 shower enter salute halibut
 tribute shovel towel sprinkle
 under thunder tender register
 splendid barometer hold ther-
 mometer Centigrade Fahren-
 heit Reaumur rumor garter
 tight.

ԴԱՍ ԼԴ. (LESSON XXXIV.)

[Դ]

ail, ցաւ, անհանգստութիւն
 hail, ողջոյն. կարկուտ
 tail, պոչ, քղանցք
 change, մանտրուք դրամ
 broom, աւլելու աւել [թախիծ
 gloom, տխրութիւն, մռայլ,
 blow, հարուած, աղէտ
 slow, կամաց, դանդաղ
 sneeze, փռնչիւն
 strange, օտար, անսովոր
 coast, ծովագերք
 cost, գին. ծախք
 fool, խենդ, խեղկատակ
 pool, ջրակոյտ
 lamp, լամպ, ճրագ
 swamp, ճախին
 skate, սահամոյկ, չմուշկ
 afraid, վախցած [դիւ գիծ
 line, գիծ, չուան, երկաթու-

dose, դեղ ուտելու կամ խմե-
 լու չափ
 close, գոց. մերձակայ
 ear, ականջ, հասկ
 tear, արցունք, պատռուածք
 clear, պայծառ, յստակ, վճիտ
 fate, բաղդ
 mate, ընկեր, ջուխտ
 feast, խրախճանք
 fist, կռուի, բռունց
 flesh, մարմին, միս
 fresh, թարմ. համբակ. կոպիտ
 hog, խոզ
 log, կոճղ
 high, բարձրութիւն
 kite, թռուցիկ. ցին (Տճ. քոչան)
 night, գիշեր
 quilt, վերմակ
 salt, աղ

pine, մայրի (Տճի. չ-ժ աղ-ճը)	stork, արագիլ
shine, փայլ	reform, բարեփոխում
tug, (նաւ + աղ) շողքենաւակ	wing, թեւ
pain, ցաւ	string, շուան, լար. (Տճի. -իճիճ)
rain, անձրեւ	շարք (աւելոն+ի)
pair, զոյգ	after, յետոյ
couple, երկու հատ. ամուլք	bother, նեղութիւն, ձանձրոյթ
several, քանի մը, զանազան	charter, նախնական արտօնագիր
pore, մորթի ծակ	evening, իրիկուն, երեկոյ
roar, զոռում	morning, առտու, առաւօտ
sore, ցաւած. վէրք [ունեցող	hallo, հէյ
dreary, տխրեցուցիչ երեւոյթ	hallow, սուրբ, նուիրական
into, մէջը, ներսը	shallow, ծանծաղ
unto, — ի, — ին, առ*	under, տակը. ներքեւը
tender, փափուկ	register, արձանագրութիւն.
salute, բարեւ, ողջոյն	աստիճանացոյց
halibut, ձիւլեղու (Յո-ի) (Տճի.	bold, յանդուգն
իւի-իւն աւելը)	cross, խաչ. (փողոց) միւս կողմ
tribute, հարկ, տուրք. ընծայ.	garter, գուլպայի կապ, ծնրակապ
գովեստ	tight, ժիր, պինդ, պիրկ
shovel, թիակ (Տճի. +ի-բի)	(Տճի կէրկի), անջրանցիկ
towel, երեսորբիչ (Տճի. ի-աւ)	rumor, զրոյց, տարածայնութիւն

Օդի վերաբերեալ բառեր:

bright, պայծառ, շողշողուն	misty, այնպիսի խոնաւ օդ, որ
breeze, զեփիւռ, բարակ հով	առանց անձրեւելու
breezy, հովասուն	գետինը կը թրջի
climate, կլիմայ	muggy, տաք եւ խոնաւ (օդ)
change-a-ble, փոփոխական	rain, անձրեւ
chill, ցուրտ	rainy, անձրեւոտ
chilly, ցրտագին	shining, պայծառ, փայլուն (օդ)
close, խեղդիչ	shower, տեղատարափ անձրեւ
cloud, ամպ	sleet, ձիւնախառն կամ կար-
cloudy, ամպամած	կըտախառն անձրեւ
cold, պաղ, ցուրտ	snow, ձիւն
cool, զով, գաղջ (Ռճի. քո-ւ)	snowy, ձիւնաբեր, ձիւնապատ,

* To ի բանաստեղծական ձևն է: ամեն զործածութեանց մէջ: քացի տներէոյ-
թին ընկերանալէ. կը հաւաքատախանէ Հայերէնի մէջ աւելի զօրաւոր Տրական
նշումն. այսպէս, “Unto us a son is given” — «Մեզի որդի մը տրուե-
ցաւ» — Isa. IX. 6:

damp, խոնաւ, տամուկ
dry, չոր, ցամաք, անջրդի
dust, հողի փոշի. հող
dusty, փոշոտ
fair, գեղեցիկ. պարզ (օդ)
fog, մեգ, մշուշ, մառախուղ
foggy, միգապատ
freezing, սառուցիչ
fresh, թարմ, զով
frost, սաստիկ ցուրտ, եղեամ

(Ռ.Մ. փութը--), սառնամանիք

frosty, սառնաբեր
gloom, մուայլ, թախիծ
gloomy, մուայլոտ, թախծալից
hail, կարկուտ [րիկ
hail-storm, կարկտաբեր փոթո-
lightning, կայծակ

lovely, սիրուն [(Ռ.Մ. օդ) Centigrade, [Cent] Հարիւրա-
mist, հազիւ տեսանելի անձրեւ մասնեայ†

mud, տիղմ, ցեխ
muddy, տղմուտ, ցեխոտ

Kate, Կատար (կրճատուած ձեռն է Catharine. Կաթ Կատարէնէ
Յունական բառի կը նշանակէ մաքուր)

ԲԱՅԵՐ

to ail, ցաւցնել, նեղել
to arrange, կարգադրել
to be afraid, վախնալ
to bother, նեղացնել, ձանձրա-
ցնել

to change, փոխել, դրամ մանրել
to chill, ցրտացնել. վհատեցնել
to drain, ջուրերը քաշել
to feast, ուտել խմել

to kill, սպանել
to pain, ցաւիլ, ցաւցնել [գտնել
to pair, զուգել, ջուխտակը
to reform, բարեփոխել
to register, արձանագրել

to roar, գողալ
to salt, աղել
to tender, մատուցանել, (հրաժե-
րակա՛ր) տալ

† Եւրոպայի և առ հասարակ Տաճկաստանի մէջ զործածուած ջերմաչափն է,
որոյ սառուցիչ աստիճանը 0° է, իսկ եռուցիչ աստիճանը 100° է:

‡ Ամերիկայի մէջ զործածուած ջերմաչափն է, որոյ սառուցիչ աստիճանը 32° է,
իսկ եռուցիչ աստիճանը 212° է:

|| Փիսիազէտներու և սովորաբար Տաճկաստանի մէջ շերմապաներու զոր-
ծածած ջերմաչափն է, որոյ սառուցիչ աստիճանն 0° է, իսկ եռուցիչ աստիճա-
նը 80° է:

to bloom, փթթիլ, ծաղկիլ	to quit*, (դուրս) Թողուլ
to blow*, փչել. հնչեցնել	to rain, անձրեւել
to clear, օդը բացուիլ, պարզիլ, մաքրել	to salute, բարեւել
to close, գոցել	to shine*, փայլիլ, փայլեցնել
to coast, եզերքէն նաւարկել, (հետ սահնակաւորով) զառի- փայր սահիլ	to shovel, Թիով նետել
to cost*, արժել	to slow, կամացցնել
to cool, զովացնել	to skate, չմշկել
to cross, խաչակնքել. մէկ կողմէն միւսն անցնիլ	to sneeze, փռնդտալ
իրար կտրել. ջնջել	to sprinkle, սրսկել, ցանցնել
to fill, լեցնել	to tear*, պատռել
to fool, խենդեցնել. խաբել	to hold*, բռնել
to freeze*, սառեցնել, պաղեցընել	to enter, մտնել. Թափանցել. մտցնել
	to thrash, կասել. կամնել
	to thunder, որոտալ
	to wind*, փաթթել, դարձնել. (ժամացոյցը) լարել

83. Վարժութիւն

[Թ] [Ճ] [Ղ]

1. It is a fine day. — Very lovely indeed. — Really it is a splendid day. Wouldn't you like to take a walk with me? It will do you good. — We are having very pleasant weather now days, but I am afraid we are going to have a thunder storm later in the day. — Did the paper say so? — The weather-man did.

2. It seems to me it is getting colder now, but the paper says the weather will be warmer to-morrow. — Wasn't it a fine day yesterday? — Indeed it was splendid, and a good crowd was out. — How cold is it now? What does the thermometer register? — It registers sixty-two. — You mean according† to Fahrenheit, don't you? — Yes, ma'am, but according to Centigrade it must be about eighteen.

3. It is pretty warm to-day. — It is going to be real hot. — Yesterday was so cloudy and gloomy. — To-morrow may be damp, close and misty. — I wish we had some cool weather. — Possibly we may have a shower. The paper says shower in the after-noon, cool breeze in the morning.

* Այլ կանոնի կամ Թ: կանոնաւոր և Թ: Այլ կանոնի Բայ : զխաւոր մասերը ուսանելու : Իրենց յատուկ ցուցակներ : (Տեսնել ցանկը) :

† Ac-cord'ing (սխալագործ) համաձայն, ըստ, համեմատ :

4. It is quite cold out doors. — It must be. It is so chilly here. — I saw frost last night. It seems to me we will have a severe** winter this year. — Most likely†† we will. The thermometer registered below the freezing point‡. — I wish skating had been good. I got a new pair of skates, and I would like to go to skating. Will you come along? — Thank you, I can't skate; though I wish I could. The nights are dark and dreary.

5. It is cloudy to-day. I wish it would rain; we need rain. — Yesterday was so dusty that my hat was full of dust. — This morning the weather was so sultry, but a cold wind is now blowing hard from the East§. It seems to me it will rain. I saw a flash* of lightning. Do you hear how the thunder roars? Now it begins to rain. — It is raining harder and harder. — Is it now hailing? — No, it is sleeting. The wind was succeeded by rain, and the rain by sleet, and the sleet by a heavy fall of snow? Will you shovel snow? Yes, I will; and after that we may have a game† of snow-ball, or go coasting. — The storm is over. The sky¶ is clearing up. The sun is shining again. It is going to be a fine day now. — The ice is broken, the snow is melting||, the roads are muddy, bright days are coming, the trees are blooming, soon we shall have Spring.

6. "I don't see as anything ails the child". — What is her name? — Her name is Kate. — Have you got any change? — Yes, here are some dimes and cents. — Will you change your clothes? To-day is Sunday. — What is the matter with you? Are you sick? Here are some pills. You can take them, the dose is one pill at every four hours. — Speak please little louder his ears don't hear well. — You can enter in the evening art class. — We had a grand feast last night.

7. What is the height of that box? — Its height is four feet. "And Adam|| said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh". — We reached London over American line. — I got pair of shoes, which are too tight for me. — Please pass the salt. — The stork has brought a nice little baby in our house. — Papa, please let me wind up your watch. — My dear boy, you may wind it up after twelve.

** Se-vere (սեւրե) սաստիկ, խիստ: || Melt (մելտ) հալել:

†† Like'ly, (լայկլի) հավանական կերպով: ¶ Աղամ

‡ Point (պոյնթ, փոյնթ) կէտ, սուր ծայր. (խոսակցութեան) հան մաս: ¶ Sky (սկայ) — մ. 4 վանկ, երկնակամար:

§ Միացեալ Նահանգաց Արեւիկան շահանգի երուն հաւար, երբ հովը Արեւիկան փչէ, սովորաբար կ'ան ձրիէ. իսկ երբ Արեւմուտէն կը պարգի:

* Flash (ֆլաշ — մ. 4 վանկ) շող: † Game (գեյմ) խաղ (ՏՖ. Եօյնն)

8. Hallo Armen, how do you do? — I am doing well, thank you. — Please don't fool me. — This room is dark and dreary. — Left hand salute! — "How that all our fathers were under the cloud." — "And they took a stone, and put it under him, and he sat thereon." — We got a new broom. — Don't be too slow. "I was a stranger and ye took me in." — This is a nice lamp. — What will that pair of garters cost? — This is a thrashing machine.

9. Please close that door. — "And mine eye shall weep sore, and run down with tears." — See our pigeon has a new mate. — We get fresh meat every day. — This is a pine tree. — We need couple quilts for the coming winter. — Please, don't bother me this morning. — "Hallowed be thy name" — The hen has two wings. — I am going to fish some halibuts. — This is a Turkish towel. — The fox has a tail.

10. "For unto us a child is born*, unto us a son is given:" — Hold fast. — Can't you arrange that matter? — There are many swamps near here. — I am not afraid in the night time. — The frost has killed all the fruits. — We saw a log house. — The sun is shining. — That man is a Hindu. There are several other nations in India. — We all want reforms.

84. Վարժութիւն

[Խ]

1. Կատար, եկո՛ւր պտոյտ մը ընենք (առնենք) շատ գեղեցիկ է դուրսը: — Անձրեւ պիտի չգայ: — Օդագէտին (weather-man) ըսածին նայելով (համեմատ օդագետ) այսօր եւ վաղը պարզ ու զով պիտի ըլլան: — Ծանրաչափին ի՞նչ կը ցուցնէ (in'dicate, ինդիկէյթ — ցուցնել, իշանակել — կառուար բայ): — Ան ալ պարզ կը ցուցնէ:

2. Կը ձիւնէ: — Ո՛հ, կարկուտ կը տեղայ: — Կէո օրէն վերջ ալ տի անձրեւէ: — Վաղը տեղատարափ պիտի ըլլայ, թերթի ըսածին նայելով:

3. Այսօր շատ տաք է: — Շատ հովոտ պիտի ըլլայ վաղը: — Կը լինի ի՞նչ սաստիկ կ'որոտայ: — Երկինքը սկսեց պարզիլ: — Շատ սիրուն օր պիտի ըլլայ:

4. Օդը փոփոխական է: — Օդը փոթորկալից է: — Դուրսը ցեխոտ է: — Գիշերը մութ ու տիրամած է: — Ամպերն սկսան ցրուիլ:

5. Ձմեռը շուտով պիտի անցնի (շտի ըլլայ over): — Արեւը պիտի փայլի երկնակամարին վրայ: — Ծառերը պիտի փթթին: — Ի՞նչ գեղեցիկ օդ պիտի ունենանք: — Ո՛հ, ի՞նչ երջանկութիւն:

* Corn (դոն) ծնած:

ԴԱՍ ԼԵ . (LESSON XXXV.)

SECOND EXAMPLE. ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ.

SEE, ՏԵՄՆԵՄ

Անհետն Ներդրեալն Բայի Հաստատեալն Կերպով Խոնարհմբ:

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԻՊՈՐ ՄԱՍԵՐՆ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ների-յ:	Անի-ւ:	Անի-ւ-ր-ի Ընդ-ն-ի-ւ-ն:	Անի-ւ-լ Ընդ.
See.	Saw.	Seeing.	Seen.
Տեսնեմ:	Տեսայ:	Տեսնելով:	Տեսած:

INFINITIVE MOOD. ԱՆԵՐԵԻՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ.

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ.

To see. Տեսնել:

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ.

To have seen. Տեսած ըլլալ:

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ.

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I see,
2. Thou seest,
3. He sees;

Եղ-ի:

1. Կը տեսնեմ,
2. Կը տեսնես,
3. Կը տեսնէ.

Plural.

1. We see,
2. You see,
3. They see.

Ցռն-ի:

1. Կը տեսնենք,
2. Կը տեսնէք,
3. Կը տեսնեն.

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I saw,
2. Thou sawest,
3. He saw;

Եղ-ի:

1. Տեսայ,
2. Տեսար,
3. Տեսաւ.

Plural.

1. We saw,
2. You saw,
3. They saw.

Ցռն-ի:

1. Տեսանք,
2. Տեսաք,
3. Տեսան.

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I have seen,
2. Thou hast seen,
3. He has seen;

Եղ-ի:

1. Տեսած եմ,
2. Տեսած ես,
3. Տեսած է.

Plural.

1. We have seen,
2. You have seen,
3. They have seen.

Յո՛ւն-ի՛ն:

1. Տեսած ենք,
2. Տեսած էք,
3. Տեսած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I had seen,
2. Thou hadst seen,
3. He had seen;

Ել-ի՛ն:

1. Տեսած էի,
2. Տեսած էիր,
3. Տեսած էր:

Plural.

1. We had seen,
2. You had seen,
3. They had seen.

Յո՛ւն-ի՛ն:

1. Տեսած էինք,
2. Տեսած էիք,
3. Տեսած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall see,
2. Thou wilt see,
3. He will see;

Ել-ի՛ն:

1. Պիտի տեսնեմ,
2. Պիտի տեսնես,
3. Պիտի տեսնէ:

Plural.

1. We shall see,
2. You will see,
3. They will see.

Յո՛ւն-ի՛ն:

1. Պիտի տեսնենք,
2. Պիտի տեսնէք,
3. Պիտի տեսնեն:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall have seen,
2. Thou wilt have seen,
3. He will have seen;

Ել-ի՛ն:

1. Տեսած պիտի ըլլամ,
2. Տեսած պիտի ըլլաս,
3. Տեսած պիտի ըլլայ:

Plural.

1. We shall have seen,
2. You will have seen,
3. They will have seen.

Յո՛ւն-ի՛ն:

1. Տեսած պիտի ըլլանք,
2. Տեսած պիտի ըլլաք,
3. Տեսած պիտի ըլլան:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I may see,
2. Thou mayst see,
3. He may see;

Ել-ի՛ն:

1. Կարելի է տեսնեմ,
2. Կարելի է տեսնես,
3. Կարելի է տեսնէ:

Plural.

1. We may see,
2. You may see,
3. They may see.

Յո՛ւնի՛:

1. Կարեւրի է տեսնենք,
2. Կարեւրի է տեսնէք,
3. Կարեւրի է տեսնեն:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I might see,
2. Thou mightst see,
3. He might see;

Ել-ի՛:

1. Կարեւրի է տեսնէի,
2. Կարեւրի է տեսնէիր,
3. Կարեւրի է տեսնէր.

Plural.

1. We might see,
2. You might see,
3. They might see.

Յո՛ւնի՛:

1. Կարեւրի է տեսնէինք,
2. Կարեւրի է տեսնէիք,
3. Կարեւրի է տեսնէին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԿ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I may have seen,
2. Thou mayst have seen,
3. He may have seen;

Ել-ի՛:

1. Կարեւրի է տեսած եմ,
2. Կարեւրի է տեսած ես,
3. Կարեւրի է տեսած է.

Plural.

1. We may have seen,
2. You may have seen,
3. They may have seen.

Յո՛ւնի՛:

1. Կարեւրի է տեսած ենք,
2. Կարեւրի է տեսած էք,
3. Կարեւրի է տեսած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I might have seen,
2. Thou mightst have seen,
3. He might have seen;

Ել-ի՛:

1. Կարեւրի է տեսած էի,
2. Կարեւրի է տեսած էիր,
3. Կարեւրի է տեսած էր.

Plural.

1. We might have seen,
2. You might have seen,
3. They might have seen.

Յո՛ւնի՛:

1. Կարեւրի է տեսած էինք,
2. Կարեւրի է տեսած էիք,
3. Կարեւրի է տեսած էին:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I see,
2. If thou see,
3. If he see;

Ել-ի՛:

1. Եթէ տեսնեմ,
2. Եթէ տեսնես,
3. Եթէ տեսնէ.

85. Վարժութիւն

[Հետեալ բայերէն առաջին երկուքը բերանացի՝ վերջին երեքը՝ գրաւոր խոսարկելու և ամբողջովին see բային պէս:]

To eat, to go, to say, to take, to write.

86. Վարժութիւն

[Հետեալ բայերուն համացուցակներն շինելու և իբրեւոր տեսարակին մէջ, կարողան եղանակներուն, մէջ ամեն մէկ բային գործածելով աարբեր օժանդակ մը:]

To begin, *եղակի* առաջին դէմքը:
To blow, *եղակի* երկրորդ դէմքը:
To break, *եղակի* երրորդ դէմքը:
To buy, *յոքնակի* առաջին դէմքը:
To cast, *յոքնակի* երկրորդ դէմքը:
To come, *յոքնակի* երրորդ դէմքը:
To cost, *եղակի* երկրորդ դէմքի աւելի սովորական ձեւը:

87. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

ԱՌԱՄՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱՄՆԵՐ

“One to-day” says Franklin†, “is worth two to-morrow’s.”

“There is a way which seemeth right unto a man, but the end thereof* are the ways of death†.” Prov. xiv, 12.

“And whatsoever ye do, do it heartily, (սրտանց)” Cor. III. 23.

“When woman no longer care to adorn§ a home, man will no longer care to make one.”

† Franklin, Ֆրանքլին (դիտէ՝ պարզ տառադարձութիւնը):

* Thereof, անոր:

† Death (դէմք) մահ:

§ A-dorn' (ադոռն) զարդարել, գեղեցկացնել. գրաւիչ ընել — կանոնաւոր բայ է:

ԴԱՍ ԼՁ . (LESSON XXXVI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետեւեալ հարցումներուն զրաւօր պատասխանելու է տեղադիրն մէջ. յետոյ տեղերը գրիւն մէջ գտնելով, տեսնոց նոտ բազմաթիւն է:]

1. Ի՞նչ է բայի մը խոնարհումը: Քանի՞ եւ ի՞նչ ի՞նչ կերպերով կրնայ խոնարհուիլ: Ի՞նչպէս կ'ըլլայ բայի մը պարզ ձեւը: Ի՞նչպէս կ'ըլլայ բայի մը բաղադրեալ ձեւը: Ո՞ր տեսակ բայերը օժանդակ բայ կը կոչուին: Քանի՞ օժանդակ բայեր կան Անգլիերէնի մէջ, եւ անոնցմէ իւրաքանչիւրը քանի՞ ժամանակ ունի: Ո՞ր օժանդակը իւր գործածութիւններովն կը տարբերի միւսներէն: Ո՞ր օժանդակը փոփոխութիւն չկրէ: Ո՞ր օժանդակները կը գործածուին կարողական եղանակ չինելու:

2. Ի՞նչպէս կամ ի՞նչ նշաններով կրնանք ճանշնալ բայ մը Սահմանական է եւ ոչ կարողական. Ստորադասական է եւ ոչ Հրամայական: Ի՞նչով կը զանազանուի Սահմանական Ներկան Սահմանական Անցեալէն: Ի՞նչ են Յարակատարի, Գերակատարի, Առաջին-ապառնիի եւ Երկրորդ-ապառնիի նշանները: Ի՞նչպէս պէտք է չինել կարողական Ներկան, կարողական Անկատարը, կարողական Կատարեալը եւ կարողական Գերակատարը: Ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ Ստորադասականը եւ ի՞նչ տեսակ բառեր կը պահանջէ իրեն հետ. քանի՞ ժամանակ ունի եւ ի՞նչ տարբերութիւն ունին ժամանակներն իրարմէ. ո՞րը գործածական է: Հրամայական եղանակի նշանն ի՞նչ է. քանի՞ դէմք ունի:

3. Աներեւոյթ եղանակի նշանն ի՞նչ է. քանի՞ ժամանակ ունի: Ընդունելութիւններն քանի՞ են, ինչո՞վ կը զանազանուին իրարմէ

[Քանի՞ եւ տեղադիրն մէջ գտնու է հետեւեալ բառերու Անգլիերէններէ եւ յիշելու է ի՞նչ կանոնով շինուեցան:]

Երկրագործ, օտարական, կամեալար, սառուցիչ, ճախնուտ, մըռայլոտ, գիրուկ (հոգ), հովոտ, ծաղկած, ցրտագին, ամպամած:

88. Վարժութիւն

[8] [Հ]

ԱՌԱՄՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱՄՆԵՐ

Do all the good you can,
In all the ways you can,
At all the times you can,
To every body you can.

The life ^(լիւս) without love is not perfect.
կեանք

ԴԱՍ ԼԷ. (LESSON XXXVII.)

THIRD EXAMPLE. ԵՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ.

BE, ԸԼԼԱՄ

Անկանոն Զնգո (Հայերէն էական) Բայի Հաստատական կերպով խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS. ԳԼԽԱՌ ՄԱՍԵՐՆ:

Present. Preterit. Imperfect Participle. Perfect Participle.

Եւրիւյ: Անիւ: Անկարգ Ըրդանիւնիւն: Անիւն Ըր:

Be. Was. Being. Been.

Ըլլամ: Եղայ: Ըլլալով: Եղած:

INFINITIVE MOOD. ԱՆԵՐԵԻՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To be. Ըլլալ:

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To have been. Եղած ըլլալ:

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. Եւրիւն:

1. I am,* 1. (Եւ) Եւմ,†

2. Thou art, 2. (Դու) Ես,

3. He is; 3. (Ինչ) է.

Plural. Եւրիւնք:

1. We are, 1. (Մենք) Եւնք,

2. You are, 2. (Դուք) Եք,

3. They are. 3. (Իրենք) Ենք:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular. Եւրիւն:

1. I was, 1. էի Իմ Եղայ,

2. Thou wast, (or wert,) 2. էիր Իմ Եղար,

3. He was; 3. էր Իմ Եղաւ.

Plural Եւրիւնք:

1. We were, 1. էինք Իմ Եղանք,

2. You were, 2. էիք Իմ Եղաք,

3. They were. 3. էին Իմ Եղան:

* Սահմանական Եղանակի այս ներկայ ժամանակը կը խոնարհուի նաեւ Հետեւեալ կերպով. I be, Կ'ըլլամ, Thou beest, Կ'ըլլաս, He be, Իմ He is; Կ'ըլլայ. We be, Կ'ըլլանք, You be, Կ'ըլլաք, They be. Կ'ըլլան:

† Սահմանական Եղանակի այս Անկատար ժամանակը կը խոնարհուի նաեւ այսպէս. Կ'ըլլայի, Կ'ըլլայիր, Կ'ըլլար. Կ'ըլլայինք, Կ'ըլլայիք, Կ'ըլլային:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I have been,
2. Thou hast been,
3. He has been;

ԵԶ-ՆԻ:

1. Եղած եմ,
2. Եղած ես,
3. Եղած է.

Plural.

1. We have been,
2. You have been,
3. They have been.

Յ-Ն-ՆԻ:

1. Եղած ենք,
2. Եղած էք,
3. Եղած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I had been,
2. Thou hadst been,
3. He had been;

ԵԶ-ՆԻ:

1. Եղած էի,
2. Եղած էիր,
3. Եղած էր.

Plural.

1. We had been,
2. You had been,
3. They had been.

Յ-Ն-ՆԻ:

1. Եղած էինք,
2. Եղած էիք,
3. Եղած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall be,*
2. Thou wilt be,
3. He will be;

ԵԶ-ՆԻ:

1. Պիտի ըլլամ,
2. Պիտի ըլլաս,
3. Պիտի ըլլայ.

Plural.

1. We shall be,
2. You will be,
3. They will be.

Յ-Ն-ՆԻ:

1. Պիտի ըլլանք,
2. Պիտի ըլլաք,
3. Պիտի ըլլան:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall have been,*
2. Thou wilt have been,
3. He will have been;

ԵԶ-ՆԻ:

1. Եղած պիտի ըլլամ,
2. Եղած պիտի ըլլաս,
3. Եղած պիտի ըլլայ.

Plural.

1. We shall have been,
2. You will have been,
3. They will have been,

Յ-Ն-ՆԻ:

1. Եղած պիտի ըլլանք,
2. Եղած պիտի ըլլաք,
3. Եղած պիտի ըլլան:

* ԻՆչ պիտի ըլլայ այս Ազատիկի երկրորդ ձեռն: Խոհարհէ մէջ մեկ տեղում
բերանացի է դրաւոր:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ.

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I may be,
2. Thou mayst be,
3. He may be;

ԵԶ-Վ՛Է:

1. Կարելի է ըլլամ,
2. Կարելի է ըլլաս,
3. Կարելի է ըլլայ.

Plural.

1. We may be,
2. You may be,
3. They may be.

Յ-ԻՆ-Վ՛Է:

1. Կարելի է ըլլանք,
2. Կարելի է ըլլաք,
3. Կարելի է ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I might be,
2. Thou mightst be,
3. He might be;

ԵԶ-Վ՛Է:

1. Կարելի է ըլլայի,
2. Կարելի է ըլլայիր,
3. Կարելի է ըլլար.

Plural.

1. We might be,
2. You might be,
3. They might be.

Յ-ԻՆ-Վ՛Է:

1. Կարելի է ըլլայինք,
2. Կարելի է ըլլայիք,
3. Կարելի է ըլլային:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I may have been,
2. Thou mayst have been,
3. He may have been;

ԵԶ-Վ՛Է:

1. Կարելի է եղած եմ,
2. Կարելի է եղած ես,
3. Կարելի է եղած է.

Plural.

1. We may have been,
2. You may have been,
3. They may have been.

Յ-ԻՆ-Վ՛Է:

1. Կարելի է եղած ենք,
2. Կարելի է եղած էք,
3. Կարելի է եղած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ.

Singular.

1. I might have been,
2. Thou mightst have been,
3. He might have been;

ԵԶ-Վ՛Է:

1. Կարելի է եղած էի,
2. Կարելի է եղած էիր,
3. Կարելի է եղած էր.

Plural.

1. We might have been,
2. You might have been,
3. They might have been.

Յ-ԻՆ-Վ՛Է:

1. Կարելի է եղած էինք,
2. Կարելի է եղած էիք,
3. Կարելի է եղած էին:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի՛:

1. If I be,
2. If thou be,
3. If he be;

1. Եթէ ըլլամ,
2. Եթէ ըլլաս,
3. Եթէ ըլլայ.

Plural.

Յո-ի-ն-ի՛:

1. If we be,
2. If you be,
3. If they be.

1. Եթէ ըլլանք,
2. Եթէ ըլլաք,
3. Եթէ ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի՛:

1. If I were,*
2. If thou were, (or wert,)
3. If he were;

1. Եթէ ըլլայի՛,
2. Եթէ ըլլայիր,
3. Եթէ ըլլար.

Plural.

Յո-ի-ն-ի՛:

1. If we were,
2. If you were,
3. If they were.

1. Եթէ ըլլայինք,
2. Եթէ ըլլայիք,
3. Եթէ ըլլային:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի՛:

2. Be [thou,] or Do thou be;

2. Եղի՛ր.

Plural.

Յո-ի-ն-ի՛:

2. Be [ye or you,] or Do you be.

2. Եղէ՛ք.

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *The Imperfect.*

2. *The Perfect.*

3. *The Preperfect.*

Ակ-ա-ր

Կա-ր-ե-ալ

Նա-ի-՜ն Կա-ր-ե-ալ

Being.

Been.

Having been.

Ըլլալով:

Եղած:

Եղած ըլլալով:

[Վերոյգրեալ Be, Ըլլամ Անկանոն Չգոյ բայի խոնարհուող սկիզբն մինչև վերջն ուսանողն այնպէս լաւ սորվելու է որ կարող ըլլայ բայը ոչ միայն սկիզբն մինչև վերջը կարգով բոլորովին գոյ խոնարհել, այլ և առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ գրաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տեա. բային մէջ, և ամեն մէկ անգամին խոնարհ բազմաանու է գրի մէջի օրինակին նեա և սխալներն սրբազրելու է կարսիւր մատիտով կամ կարմիր մկանով:

Շիւիւն և նաև սոյն բայի Համացուցակը մէջ մէկ անգամ բերանացի ու գրաւոր:]

* Շատ մը հեղինակներ If I was կը գործածեն: Շատեր ալ If ին տեղ though կը գործածեն:

† Կրնայ Թարգմանիչ նաև եթէ եղայ, եթէ եղար, եթէ եղաւ. եթէ եղան, եթէ եղաք, եթէ եղան:

Այս բայի եզակի երկրորդ շէմի աւելի զորեղեղան է աւելի պատշաճ ձևն
կը կազմուի այսպէս,

IND., ՍաՀ. Thou art, Thou was, Thou hast been, Thou
had been, Thou shall or will be, Thou shall or will have been.
POR., Կար. Thou may, can or must be; Thou might, could,
would or should be; Thou may, can or must have been; Thou
might, could, would or should have been. SUBJ., Ստոր. If thou
be, If thou were. IMP., Հրամ. Be [thou,] or Do thou be.

ԾԱՆ. — To be Յժանդակ բայը կը զորեղեղան սովորաբար կրուորեղան
բայերու խոնարհմանց մէջ:

ԴԱՍ ԼԸ · (LESSON XXXVIII.)

89. Վարժուիթիւն

[Ը] [Թ]

ache (էյ+)	bake (դէյ+)	fake (ֆէյ+)	lake (լէյ+)	make (մէյ+)
ask (ա+)	mask (մա+)	task (տա+)	last (լա+)	past (փա+)
bird (բըր+)	birth (բըր-նի)	flirt (ֆլըր-տ)	*shirt (շըր-տ)	*skirt (ք-տ+տ)
boat (բոտ)	moth (մոթի)	oath (օթի)	brute (բրու-տ)	*truth (թրու-նի)
brook (բրո-տ)	*look (լո-տ)	nook (նո-տ)	shook (շո-տ)	wood (ու-տ)
burn (բըր-ն)	churn (չըր-ն)	fern (ֆըր-ն)	spurn (սք-ն)	*turn (թըր-ն)
case (էյս)	face (ֆէյս)	guess (ցէս)	lace (լէյս)	place (փլէյս)
clap (էլ-փ)	*flap (ֆլ-փ)	nap (ն-փ)	slap (սլ-փ)	*trap (թր-փ)
cord (քո-ր)	corn (քո-ր)	torn (թո-ր)	thorn (թո-ր)	*shorn (շո-ր)
deal (դէյլ)	feel (ֆէյլ)	kneel (նէյլ)	meal (մէյլ)	peel (փէյլ)
fire (ֆայր)	hire (հայր)	sire (սայր)	tire (թայր)	wire (ուայր)
line (լայն)	sign (սայն)	wine (ուայն)	pun (փըն)	run (րըն)
link (լինք)	sing (սինգ)	sink (սինք)	think (փինք)	thought (թինք)
oil (օյլ)	boil (բօյլ)	roil (րօյլ)	toil (թօյլ)	spoil (սք-լ)
flow (ֆլօ)	*glow (ցլօ)	slow (սլօ)	*fel'low (ֆէլ'լօ)	pil'low (փիլ'լօ)
car'go (քա-հօ)	ech'o (էփօ)	he'ro (հէ'յրօ)	mot'to (մոտ'թօ)	ne'gro (նէ'յրօ)
queen (քուէն)	*queer (քուէր)	*quick (քուէք)	qui'et (քուէթ)	
wake (ուէյ)	worth (ուրթ)	*friend (ֆրէնդ)	cur'rent (քըրընթ)	
lil'tle (լիլթլ)	gen'tle (ցէնթլ)	po-lite (փօլիթ)	par'don (քա'րոն)	
bread (բրէք)	*great (ցրէյթ)	dress (քրէս)	address (քադրէս)	
Ath'ens (էթենս)	Ber'lin (բըրլին)	Ain-tab (այնթապ)	Sivas (սիվաս)	

* Հնչուիւ է մէկ աւելանման (մէկ վանկ):

90. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ]

Ache	bake	fake	lake	make	ask	mask	task
last	past	bird	birth	flirt	shirt	skirt	boat
moth	oath	brute	truth	brook	look	nook	shook
wood	burn	churn	fern	spurn	turn	case	face
guess	lace	place	clap	flap	nap	slap	trap
cord	corn	torn	thorn	shorn	deal	feel	kneel
meal	peel	fire	hire	sire	tire	wire	line
sign	wine	pun	run	link	sing	sink	think
thought	oil	boil	roil	toil	spoil	flow	glow
slow	fellow	pillow	cargo	echo	hero	motto	negro
bread	great	dress	address	queen	queer	quick	quiet
wake	worth	friend	current	little	gentle	polite	pardon
Athens Berlin Aintab Sivas.							

Backache, backbone, back-fire, back-house, baked fish, baker, bakery, bank-book, banker, birthday, bookcase, clothes-line, corn-bread, corn-cake, cornmeal, fireworks, fish-cake, fish-net, fisherman, fish-hook, friendless, friendlike, gentleman, gentlewoman, headache, head-dress, lookout, mothproof, oatmeal, oil-can, oilcloth, pillow-case, toothache, thanksgiving, thorny, undertake.

ԴԱՍ ԼԹ. (LESSON XXXIX.)

[Ի]

ache, ցաւ	sink, խոհանոցի լուացարան
fake, չուանի մէկ ծալք. (Խորթ Թիւ.) խաբող [ւ-ր]	brook, վտակ
lake, լիճ	thought, մտածմունք
mask, դիմակ	look, նայուածք
last, վերջին	nook, խորշ
past, անցած	wood, [վառելիք] փայտ
bird, թռչուն	fern, ճարխոտ, պտիկ [Եղեղն]
birth, ծնունդ	turn, դարձուածք. կարգ [Տճի]
birthday, ծնած օր	case, սնտուկ. ինդիք. դատ
	in that case այդ պարագային տակ

flirt, պչրուհի, պչրող	face, երես, դէմք
shirt, շապիկ	guess, ենթադրութիւն
skirt, շրջագգեստ. եզերք	truth, ճշմարտութիւն
boat, նաւակ	lace, ժանեակ (լիւրէ), երիզ
moth, ցիցցայգաթիթեռ, ուտիչ	place, տեղ
oath, երդում	clap, ծափ
brute, անասուն	trap, ծուղակ
cord, պարան, լար. վառելա-	flap, քղանց
փայտի չափ (128 ինչ. ֆտ. ֆտ.)	slap; ապտակ
corn, Հնդկացորեն Եգիպտացորեն. ոտից կոշտ (ՏՖ. Նոսթր)	nap, Թեթեւ քուն, մրափ. ասուրի կամ գորգի ե-
thorn, փուռ	oil, իւղ [դ-ն]
torn, պատռած, խզտած	boil, մկնուռ [ՌՖ. օռ-ի, ՏՖ. ք-ի]
shorn, խուզած	toil, աշխատանք
deal, բաժին. Թուղթ ճապղելը	slow, կամաց
meal, կերակուրի եռիւն	fellow, ընկեր
peel, կեղեւ (նոսթ, լիւրէ) փուռի Թիակ	pillow, երեսարձ
fire, կրակ, հրդեհ. խանդ	cargo, նաւի բեռ
sire, նախահայր	echo, արձագանք
tire, անիւի շրջակապ	hero, հերոս
wire, մետաղաթել	motto, նշանաբան
line, գիծ. լար, չուան	negro, խափշիկ
sign, նշան	great, մեծ, խոշոր
wine, գինի	queen, Թագուհի
pun, բառահիւսդ	queer, տարօրինակ
link, շղթայի օղակ	quick, արագ
worth, արժէք. արժանի	quiet, հանդարտ, լռիկ
friend, բարեկամ	back bone, ողնայար. քաջութիւն
current, ընթացիկ	back fire, Խոտեր- յառաջահրդեհ
little, փոքր	back house, ետեւի տուն
gentle, ազնիւ, մեղմ	baker, հացագործ [նութ]
gentleman, ազնիւ (երկ) մարդ	bakery, փուռ, հացագործի խա-
gentlewoman, ազնիւ կին	corn bread, Եգիպտացորենէ հաց
bankbook, դրամատետր	corn cake, Հնդկացորենէ քաքար
banker, սեղանաւոր	corn meal, Եգիպտացորենէ ճաշ
book case, գրադարան	fire works, հրախաղութիւնք
friendless, անբարեկամ	fish cake, ձկնաքաքար
friendlike, բարեկամանման	fisherman, ձկնորս
headache, գլխից	fish-hook, ձկան կեռ (ՏՖ. քիւլէ)
	fish-net, ուռկան

headdress, <i>գլխազարդք</i>	oatmeal, <i>վարսականաչ</i>
mothproof, <i>ցեցի անթափանցիկ</i>	oil-can, <i>իւղաման</i>
clothes-line, <i>լուացքի չուան</i>	oil-cloth, <i>իւղչոր</i>
polite, <i>քաղաքավար</i>	pillow-case, <i>երեսքարձի երես</i>
pardon, <i>ներողութիւն</i>	toothache, <i>ատամնացաւ</i>
thorny, <i>փշոտ</i>	backache, <i>մէջքի ցաւ, կռնակի</i>
thanksgiving, <i>չնորհակալութիւն տալը</i>	[ցաւ

[Հետեւեալ բայերու գլխաւոր մասերն գտնել և գրել տեղադրելի մէջ առ նուազն մի անգամ:]

to ask, <i>հարցնել</i>	to oil, <i>իւղել</i>
to bake, [խօսի միջ] <i>եփել</i>	to pardon, <i>ներել</i> †
to boil, <i>եփ հանել, եփիլ</i>	to peel, (շաքիջ, լեֆն) <i>կեղեւել</i>
to burn,* <i>այրել</i>	to place, <i>դնտնել, տեղաւորել</i>
to churn, <i>խնոցի հարել</i>	to roil, <i>պղտորել</i>
to clap, <i>ծափահարել</i> [տուր ընել]	to run,† <i>վազել</i>
to deal,* <i>բաժնել, ճապղել, առնել</i>	to sign, <i>ստորագրել</i>
to echo, <i>արձագանք տալ</i>	to sing,† <i>երգել</i>
to face, <i>երես առ երես դալ</i>	to sink,† <i>ընկղմել</i>
to feel,† <i>զգալ, շօշափել</i>	to slap, <i>ապտակել</i>
to fire, <i>կրակել</i>	to slow, <i>կամացցնել</i>
to flirt, <i>պչրել, սիրաբանել</i>	to spoil,* <i>աւրել</i>
to flow, <i>հոսիլ, յորդել</i>	to spurn, <i>արհամարհել</i>
to glow, (ջերմութիւն) <i>սփռել</i>	to task, <i>պարտականութիւն սահ-</i>
to guess, <i>կռահել, ենթադրել</i>	<i>մանել</i>
to hire, <i>վարձել</i>	to think,† <i>խորհիլ, մտածել</i>
to kneel,* <i>ծնրադրել, չոքիլ</i>	to tire, <i>յոգնիլ</i>
to last, <i>տեւել, դիմանալ</i>	to toil, <i>աշխատիլ</i>
to line, <i>գծել, սահմանագծել</i>	to trap, <i>թակարդել</i>
<i>աստառել</i>	to turn, <i>դարձնել</i>
to link, <i>օղակ օղակի անցնել</i>	to undertake, <i>ստանձնել</i>
to look, <i>նայիլ</i>	to wake,* <i>արթննալ, արթնցնել</i>
to make,† <i>ընել, շինել</i> [մոկել]	to wire, <i>հեռագրել, [եւէպրէ-]</i>
to make face, <i>շնթել, երեսը ծռո-</i>	<i>թելելը շարել</i>

* Թ: կանոնաւոր և Թ: Անկանոն Բայ Է. գլխաւոր մասերը ուսանելու և Թ: կանոնաւոր և Թ: Անկանոն Բայերու ցանկէն:

† Անկանոն Բայ Է. գլխաւոր մասերը գտնելու և Անկանոն Բայերու ցանկէն:

‡ To pardon կը նշանակէ ներել մեծ յանցանք մը կամ ոճիւր մը, օրէնքի, կանոնի կամ բարոյականութեան դէմ գործուած. եւ միշտ կուգայ մեծէն դէպի պզտիկը, բարձրագոյնէն դէպի ստորնագոյնը:

91. Վարժութիւն

[Թ.] [Չ.] [Ն.]

1. Look at that brook, that runs so nicely! — Yes, mama, and I see the birds flying over it.— 2. D'on't you think, Armen, our baker can bake fine corncakes?— Yes, Anna, and the fish-cakes you have made taste fine. 3.— We will need some wood hereafter, and I think this wood will give a glowing fire in the Winter. — We just bought a cord of that wood yesterday.— 4. Ask that boy, why has he a mask on his face.— I think it must be Thanksgiving day. — 5. Say, young man, would you undertake such a great task?— Yes, sir, indeed I would with great pleasure.— 6. Have you seen the lake of Van?— Yes, my dear, it is in the out skirts of the city of Van.— 7. Say, did you hear the news? It is said last night Constantinople has been burned down.— That may be fake. I think the truth is part of it has been burned.— 8. When is your birthday, Armen?— My birthday is the twentieth day of August. — 9. Look at that young man, he looks as if he be a flirt.— I guess not, he is a gentleman.— 10. Do you have many moths in this room?— No, ma'am, this place is mothproof.— 11. See that farmer's wife churning. She can't hire a man to churn. They are my friends. I deal with them all the time.— 12. What is that case? Do you have to take the oath in this case?— I think you got to — 13. I got couple shirts and a new skirt.— Let me see them, will you? — If you kneel down, you can see better.— 14. I feel to go fishing to-day. We may take a boat and go to the fishing-banks.* Come along, and take with you your fishing-hooks.— I think I will.— 15. Do you think he spurned at you? Then turn away, don't look at him. Don't make face either. See your skirt is torn. 16. Where do you take your meals? — At Armen's place. I am late now, I must run.— Who did sign this?— My mama did.— 17. We got some fine laces to-day from Aintab. Would you like to see them? Here they are. See how fine they are. Now please take some fruit, and you may peel some for you, and some for me. — 18. Run now and don't be so slow— Don't spoil it.— My fellowmen, we must always toil. Our motto must be "Work on, work forever (շատ-շատ)"', and never feel tired.— That is the echo of your cry my boy.— 19. Look at that child, who claps its little hands.—

---

* Մովսէսի մէջ ոչ խորունկ, բայց շատ մեծ գանձած տեղեր:

Wire for us and we will wire for you.— This place is quiet.— It would be queer to see ferns with thorns.— 20. Have you been in Athens?— I beg your pardon.*— Have you been in Athens?— Not yet, I was in Berlin last year. It is worth to see. I saw the queen there.— Please wake me up early in the morning.— Sivas is a nice place to live in.— Armenians are very polite.— “All is God and God is all.”

92. Վարժութիւն

[Խ]

1. Երէկ Պեւլին էինք (էնէ՛ Գեւլին), ուր տեսանք սիրուն փոքրիկ աղջիկներ. ազնիւ մարդեր, ազնիւ կիներ եւ խափշիկներ, հոն տեսանք նաեւ Գերմանիոյ թագաւորն ու թագուհին (Ռուսոսն ու Ռուսահէն Գերմանիոյ)։ Ի՞նչ է եղած (էնչ էլ յայտնէ) ձեզ աղջիկս. գլխացաւ ունիք (առէ՛ք պարտք ինչո՞ւ)։ Ոչ, ատամս կը ցաւի (ե՛ս առէ՛մ (ստացած եմ) պարտքս)։ 2. Հրդեհը տեսա՞ք (տեսա՞ք հրդեհը) երէկ գիշեր։ Ո՛ւր տեղ էր, պարտիգի՞ն մէջ։ Այո։ Անիկա հրդեհն էր. այլ հրախաղութիւն։ 3. Վաղը կէս օրին ո՛ւր պիտի ըլլաք (ո՛ր դէպքի ըլլա՞ք ի՞նչ օրէն)։ Սեբաստիա պիտի ըլլանք (Դէն դէպքի ըլլա՞նք Սեբաստիայ), ուր պիտի գնենք քանի մը գլխազարդեր, լուացքի չուան, զոյգ մը (couple) շապիկներ, չրջազգեստ մը մեր Գերման սպասուհիին համար, զոյգ մը (pair) կօշիկներ եւ փուռի թիակ մը հայրիկիս համար, եւ իւղչոր, երեսարածի երեսներ ու իւղաման մը տան համար։ 4. Ո՛ւր կ'երթաք հիմայ։ Կ'երթամ հիմայ դրամատուն. սեղանաւորը տեսնել կ'ուզեմ (կ'ուզե՞մ տեսնել սեղանաւորը) այդ կալուածի խնդրոյն համար (հա՞մար այդ կալուածի խնդիր)։ 5. Ո՛ւր պիտի ճաշենք այսօր։ Կը խորհիմ Անտօնին տեղը, ուր կրնանք առնել քիչ մը վարսակաճաշ, ձկնաքաքար, եգիպտացորենէ հաց, թէյ եւ պտուղներ։ 6. Տես՛ այդ երիտասարդը, ի՞նչ քաղաքավար է. ի՞նչ պէս կը սիրեմ գինքը։ Ո՞վ է (ինչ)։ Լաւ ընկեր մ'է (ինչ է ի՞նչ լաւ ընկեր), իրեն հետ ծանօթացած էք (առէ՛ք հանդիպե՛ք)։ Ոչ տա՛լաւին, բայց կը սիրեմ ծանօթանալ (հանդիպե՛լ)։ Երթանք ու ծանօթանանք (հանդիպե՛նք) իրեն։ 7. Այսօր պիտի երթանք Լոնտոն, ուր պիտի գնենք նաւակ մը,

* ԾԱՆ. — Այս խօսքը շատ քաղաքավարի ոճ մ'է որ կը գործածուի խօսակցի ըսածը կրկնել տալու համար. փոխանակ ըսելու ի՞նչ, չը հասկցայ, ի՞նչ ըսի՛ր, կ'ըսեն ներողութիւն կը խնդրեմ (ը՛նչե՛նչ ի՛նչե՛նչ)։

ձկան կեռեր, ուռկան մը մեր տեղի ձկնորսներուն համար (հոգի յնորոշելն զի Գեղի)։— Աննա Թագուհին մեծ Թագուհի մ'էր (Բագուհի Աննա էր զի Գեղ Բագուհի)։— 8. Այս տեղ ձար-խոտերով եւ փուշերով լեցուն է (է քան յարեալ ի քան շէր)։— Պարտիզին եղբայրները (Գեղ եղբայրներ զարեղին) վճիռ վտակ մը կը վազէ, որուն մէջ շատ ձկներ կան, զորս կ'արժէ տեսնել։— 9. Ձեր ներողութիւնը կը խնդրեմ (եւ ինչո՞ւ չեմ շնորհակալ)։— Ձեր բարեկամը հոս էր եկած ձեզ տեսնելու (էր հոս Գեղի յիշ)։ տեսա՞ք զինքը։— Ո՛չ, տիկին, չը տեսայ։ ո՛ւր գնաց։— Կարելի է գուրս գնաց, կարծեմ պիտի դառնայ։— 10. Լսեցի՞ք, Արմէն, Ուաշինկթըն պիտի բանախօսէ այս իրիկուան ժողովին (ժողովը)։ չէ՞ք խորհիր կ'արժէ լսել զինք։— Կարծեմ թէ կ'արժէ զինք լսել (լսել չի՞նք)։ Ինձ հետ կուգա՞ք (դէ՞տէ քո՞ւ հետ չի)։ Այո։— 11. Քիչ մը երիզներ ունիմ (եւ առի՞մ էի զի երիզներ) հոս, կ'ուզէ՞ք տեսնել զանոնք։— Այս ապրանքներն (goods) ցեցը կերածի պէս կ'երեւին (կ'երեւին (look) դէ (like) ցեցը կերած)։— Ոչ բնաւ։ ասոնք նոր ապրանքներ են (եւ նոր ապրանքներ)։— 12. Ձեր Ծննդեան տարեդարձը (օրն) ե՞րբ է (ե՞րբ է յիշ ծննդեան օրն)։— Յուլիս չորսին։— Կը Թուի թէ ոտքի կոշտ ունիք։— Այո, ոտքիս մատին վրայ, եւ մկնուռ մ'ալ բազկիս վրայ, որոնք գէշ կերպով ալ կը ցաւին (pain)։— 13. Ո՛ւր կրնամ գտնել հացագործի խանութ մը, կուզեմ գնել քիչ մը Եգիպտացորենէ քաքարներ։— Գինի մը չէ՞ք հրամմեր (չէ՞ք ուզեր առնել էի զի քիչ)։— Բնաւ չիմենլու երդում ըրած եմ (եւ առի՞մ առած երբեք չի՞մէ թնայ)։— 14. Վառելափայտ կ'ուզէ՞ք ձմեռուն համար (կ'ուզէ՞ք որ եւ է վառելափայտ հոգի յիշ)։— Այո, երկու շափի պէտք ունինք (Գեղ դէտ առնինք երկու շափեր (cords)։— Այս փայտը փայլուն կրակ մը պիտի տայ ձեզ (դէտէ քոյ յիշ զի քոյն (glowing) կ'ուզէ) ձմեռուն մէջ։— 15. Ի՞նչ կայ այդ օնտուկին մէջ։— Կարծեմ երիզներ են, որոնք եկան Այն-Թապէն։— Ի՞նչ է այն այդ խորշին մէջ։— Թուղթ ցրուելու կարգը ձերն է (ա եւ յիշ կ'ուզէ Բագուհի)։— Որո՞ւ կարգն է հիմայ։— Ձերն է (ա եւ յիշ)։— 16. Ձեր երեսը փայլուն կ'երեւայ (կ'երեւայ (looks) քոյն (glowing) այսօր։— Այո, ինքզինքս երջանիկ կ'զգամ (կ'զգամ ինչո՞ւնք երջանիկ) այսօր։ մեծ աւետիս մ'առի (եւ լսե՞ի զի Գեղ լսե)։ Կեղեկեցէք այս պտուղը հիմայ եւ յետոյ կը խօսինք (կ'երեւին յետոյ)։— 17. Մեր տան մէջ գրադարան մը կայ (հոս է զի քոյն Գեղ Գեղ Գեղ), որուն մէջ շատ գրքեր կան (Գեղ Գեղ հոս շատ քոյն)։— Պի-

տի սիրէի կարդալ զանոնք:— Կրնամ տանիլ դուրս գիրք մը կարդալու:— Այո, տարէք այնքան որքան կ'ուզէք:— 18. Եկէք հոս շուտ եւ տեսէ՛ք, աս ի՞նչ տարօրինակ բան է, տեսած էիք որ եւ է բան ասոր պէս առաջ: Նաւի բեռան մէջ գտայ. ի՞նչ է այս:— Հանդարտ եղիք (եղի՛ հանդարտ) այնքան տարօրինակ բան չկայ, ինձ կը թուի ատիկա իւղաման մ'ըլլալու է. ահա վրան ալ ցեց մը կայ:— 19. Տես այդ թըռչունը ի՞նչ լաւ կ'երգէ. թէն ինք ծուղակին մէջն է:— Տե՛ս, հայրիկ, այդ տղան ապտակեց երեսս, ասոր ալ պէտք է ներեմ:— Այո, տղաս, պէտք է ներես իրեն:— Հաճեցէք երեսւրս մը տալ ինձ, կ'ուզեմ գլուխիս տակը դնել:— 20. Ուսչինկթըն հերոսն էր իր օրերուն մէջ (եք հերոսն Վլէ իր օրեր):— Այնքան կամաց մի ըլլար:— Թող մեր նշանաբանն ըլլայ “ինչ որ կ'արժէ երբէք ընել, կ'արժէ ընել լաւը”:

ԴԱՍ Խ. (LESSON XL.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

(Տեսնել բայերու խոնարհման Պարչ Զեմ մասին 128րդ երես):

2. Compound or Progressive Form. Բաղադրելու Դարձաւոր Զեմ:

Ներգործական և Զէգոք բայերը կարելի է նաև խոնարհել աւելցնելով բային Անկատար Ընդունելութիւնը BE 0-ժանդակ բային իր բոլոր խոնարհմանց մէջ. այսպէս, *I am writing a letter*, նամակ մը կը գրեմ (կր*)— *He is sitting there*, ինքն հոս նստած է — *They are going home*, տուն կ'երթան (կր):

* ԾԱՆ.— Պօլական այս կր (Տաճկական Եօթէն առնուած) մասնիկը շատ լաւ երեւան կը բերէ բայերու այս ձեւի ճիշդ իմաստը, բայց նկատելու է որ կրը մեր մէջ Ներկայ և Անկատար ժամանակներու մէջ միայն կը գործածուի. ու Ապառնիի և միւս ժամանակներուն մէջ անոր նշանակութիւնը տուող կերպ մը չունինք. այսպէս, *I shall be writing*, չի նշանակեր ճիշդ ու ճիշդ Պէտք գրեմ. եւ ոչ ալ կրնանք ըսել Պէտք գրեմ (կր). այսպիսի պարագայից տակ գիտնալու է որ Անգլիական իմաստի Հայերէն ճիշդ ու ճիշդ նշանակութիւնը կը պակսի: Սակայն Անգլիական բառերուն իսկական թարգմանութեանը մօտ բառեր գործածելով կարելի է իսկական նշանակութիւնը գտնել, ինչպէս կը տեսնուի հետեւեալ բայի խոնարհումէն: [Այս դրութիւնը՝ որ հեղինակի անհատական Հայերէնի վերածելու կերպն է, սոյն գրքով առաջի նանգամ ըլլալով կը ներկայացուի Վերականգնան աշխարհին, յանձնարարելով Գերականութեանց հեղինակներու մասնաւոր ու չադրութեանը:]

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. I was reading,	1. Կարդալու վրայ էի,
2. Thou wast reading,	2. Կարդալու վրայ էիր,
3. He was reading;	3. Կարդալու վրայ էր.

Plural.

Յ-ի:

1. We were reading,	1. Կարդալու վրայ էինք,
2. You were reading,	2. Կարդալու վրայ էիք,
3. They were reading.	3. Կարդալու վրայ էին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. I have been reading,	1. Կարդալու վրայ եղած եմ,
2. Thou hast been reading,	2. Կարդալու վրայ եղած ես,
3. He has been reading;	3. Կարդալու վրայ եղած է.

Plural.

Յ-ի:

1. We have been reading,	1. Կարդալու վրայ եղած ենք,
2. You have been reading,	2. Կարդալու վրայ եղած էք,
3. They have been reading.	3. Կարդալու վրայ եղած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. I had been reading,	1. Կարդալու վրայ եղած էի,
2. Thou hadst been reading,	2. Կարդալու վրայ եղած էիր,
3. He had been reading;	3. Կարդալու վրայ եղած էր.

Plural.

Յ-ի:

1. We had been reading,	1. Կարդալու վրայ եղած էինք,
2. You had been reading,	2. Կարդալու վրայ եղած էիք,
3. They had been reading.	3. Կարդալու վրայ եղած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ - ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. I shall be reading,	1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլամ,
2. Thou wilt be reading,	2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլաս,
3. He will be reading;	3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլայ.

Plural.

Յ-ի:

1. We will be reading,	1. Կարդալու վրայ պիտի ըլլանք,
2. You will be reading,	2. Կարդալու վրայ պիտի ըլլաք,
3. They will be reading.	3. Կարդալու վրայ պիտի ըլլան:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵՂ-Ի՛:

1. I shall have been reading,
2. Thou wilt have been reading,
3. He will have been reading;

1. Կարդալու վրայ պիտի
ըլլայի,
2. Կարդալու վրայ պիտի
ըլլայիր,
3. Կարդալու վրայ պիտի
ըլլար:

Plural.

Յո՛րն-ի՛:

1. We will have been reading,
2. You will have been reading,
3. They will have been reading.

1. Կարդալու վրայ պիտի
ըլլայինք,
2. Կարդալու վրայ պիտի
ըլլայիք,
3. Կարդալու վրայ պիտի
ըլլային:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵՂ-Ի՛:

1. I may be reading,
2. Thou mayst be reading,
3. He may be reading;

1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլամ,
2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլաս,
3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլայ:

Plural.

Յո՛րն-ի՛:

1. We may be reading,
2. You may be reading,
3. They may be reading.

1. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլանք,
2. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլաք,
3. Կարելի է կարդալու վրայ ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵՂ-Ի՛:

1. I might be reading,
2. Thou mightst be reading,
3. He might be reading;

1. Կարելի է կարդալու վրայ
ըլլայի,
2. Կարելի է կարդալու վրայ
ըլլայիր,
3. Կարելի է կարդալու վրայ
ըլլար:

Plural.

Յո՛րն-ի՛:

1. We might be reading,
2. You might be reading,
3. They might be reading.

1. Կարելի է կարդալու վրայ
ըլլայինք,
2. Կարելի է կարդալու վրայ
ըլլայիք,
3. Կարելի է կարդալու վրայ
ըլլային:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. I may have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլամ,
2. Thou mayst have been reading, 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլաս,
3. He may have been reading; 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայ.

Plural.

Ց-ի:

1. We may have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլանք,
2. You may have been reading. 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլաք,
3. They may have been reading. 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլան:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. I might have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայի,
2. Thou mightst have been reading, 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայիր,
3. He might have been reading; 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլար.

Plural.

Ց-ի:

1. We might have been reading, 1. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայինք,
2. You might have been reading, 2. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլայիք,
3. They might have been reading. 3. Կարելի է կարդալու վրայ եղած ըլլային:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵԶԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵԶ-ի:

1. If I be reading, 1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլամ,
2. If thou be reading, 2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլաս,
3. If he be reading; 3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլայ.

Plural.

Ց-ի:

1. If we be reading, 1. Եթէ կարդալու վրայ ըլլանք,
2. If you be reading, 2. Եթէ կարդալու վրայ ըլլաք,
3. If they be reading. 3. Եթէ կարդալու վրայ ըլլան:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵՂ-ԻՒ:

1. If I	were reading,	1. Եթէ	կարդալու վրայ ըլլայի,
2. If thou	were reading,	2. Եթէ	կարդալու վրայ ըլլայիր,
3. If he	were reading;	3. Եթէ	կարդալու վրայ ըլլար.

Plural.

Յ-ԻՆ-ԻՒ:

1. If we	were reading,	1. Եթէ	կարդալու վրայ ըլլայինք,
2. If you	were reading,	2. Եթէ	կարդալու վրայ ըլլայիք,
3. If they	were reading.	3. Եթէ	կարդալու վրայ ըլլային:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

ԵՂ-ԻՒ:

2. Be [thou] reading, *or* Do thou be reading;

2. Կարդալու վրայ եղիր,

Plural.

Յ-ԻՆ-ԻՒ:

2. Be [ye *or* you] reading, *or* Do you be reading.

2. Կարդալու վրայ եղէք:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *The Imperfect.* 2. *The Perfect.* 3. *The Preperfect.*

ԱՅ-ԳԻՐ

Կ-ԳԻՐԵԼ

Ն-Ի ԻՆ Կ-ԳԻՐԵԼ

Being reading.

—

Having been reading.

Կարդալու վրայ ըլլալով: (չ-ԻՆ-Ի) Կարդալու վրայ եղած ըլլալով:

Այս բայի եզակի երկրորդ դասի աւելի գործածական է աւելի պատշաճ ձևն
կը կազմուի այսպէս:

IND., Սա՛հ. Thou art reading, Thou was reading, Thou hast been reading, Thou had been reading, Thou shall *or* will be reading, Thou shall *or* will have been reading. POT., Կար. Thou may, can, *or* must be reading; Thou might, could, would, *or* should be reading; Thou may, can, *or* must have been reading; Thou might, could, would, *or* should have been reading. SUBJ., Սալոր. If thou be reading, If thou were reading. IMP., Հրամ. Be [thou,] reading. *or* Do thou be reading.

ԴիՏ. 1. — Այն բայերը, որոնք իրենց պարզ ձևին մէջ գործողութեան շարունակութիւնը զօրութեամբ կը հասկցնեն, բաղադրեալ ձևով չեն խոնարհուիր. այսպէս մենք կ'ըսենք I respect (բէ՛թէ՛գր) him, գինքը կը յարգեմ. բայց ոչ I am respecting him, գինք յարգելու լա՛յ Եմ. Որովհետեւ այս բաղադրեալ ձևը աւելի ընդհատուելու ու վերսկսուելու ընդունակութեան իմաստը կուտայ. մինչ մտքի կամ սրտի գուրգուրանքը կ'ենթադրուի իբր տեսական. և կամ այնպիսի գործողութիւն մը որ գոյութիւն ստանալուն պէս կ'ամրոջանայ ալ: Այս պատ-

ճառաւ *to love, to hate, to desire*||, *to fear, to forget*,† *to remember*‡
և ասոնց նման ուրիշ շատ մը բառերու բաղադրեալ ձևերը
անգործածելի են և գործածուած պահուն ալ լաւ Անգլիերէն
չեն սեպուիր:

ԴիՏ. 2.— Շատ մը բայեր՝ երբ այս բաղադրեալ ձևին տակ
գործածուին, Կրաւորական նշանակութիւն կուտան. այսպէս,
the books are now selling, Դրքերը հիմա կը ծախուին:

93. Վարժութիւն

[Հետեալ բայերէն առաջին երեքը բաղադրեալ ձևով բերանացի, յաջորդ
երեքը նոյն ձևով զբաւոր խոնարհելու է. և վերջին երկուսի նոյն ձևով զբաւոր
համայնականներն շինելու է տեսրակին մէջ:]

to begin	to buy	to come	to go
to bloom	to clear	to cry	to write

ԴԱՍ ԽԱ. (LESSON XLI.)

94. Վարժութիւն

[Ն]

Is-ra-el	(Ի՛սր-էլ)	Իսրաէլ**
Jo'seph	(Յօ՛ւէֆ)	Յովսէփ††
a-bove'	(-աւե՛լ)	վեր, առաջ
age	(էջ)	տարիք
band	(պէնդ)	գունդ, խումբ
coat	(գօշ)	վերարկու
col'our††	(կօլօր)	գոյն
co'nyճ	(կօնի)	ճաշար
earth	(ըրթ)	երկիր, երկրագունտ
ex-ceed'ing	(էքս-է՛յդինգ)	չափէ աւելի, շատ
flesh	(ֆլէշ)*	մարմին, միս
folk	(ֆոլք)	Ժողովուրդ, ընտանիք
forth	(ֆօր-ւն)	յառաջ. and so forth, և այլն
heart	(հարթ)	սիրտ

|| To de-sire' (տէշ-յօր) բաղադրեալ: † To for-get, (ֆօր-կէ-թ) մոռ-
նալ: †† To re-mem'ber (րէ-մեմ-բըր) յիշել:

** Եբրայեցիներէն է և կը նշանակէ Աստուծոյ վիշապ: Դիտէ այս բառի
առաջադասութիւնը: †† Եբրայեցիներէն է և կը նշանակէ: յաւելում:

†† Ամերիկեան ձևով կը նշանակէ color. § Տեսնել երես 53 ԿԱՆՈՆ:

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

hus'band	(հը'շըշ'ա)	ամուսին, էրիկ
in'ward	(ին'աւ-ըրա)	դէպի ներսը,
liz'ard	(լի'շըրա)	մողէզ
lo'cust	(լո'գըշա)	մարախ
meat	(մէշա)	կերակուր, պաշար
pal'ace	(թա'լէս)	պալատ
price	(փը'յա)*	գին
proph'et	(փո'ֆէթ)	մարգարէ
rock	(ռո'գ)	ժայռ, ապառաժ քար, վէժ
ru'by§§	(ռո'ւ-յի)	սուտակ (ՏՖ. Եֆսոս) . գոհար
safe	(սէ'յֆ)	ապահով. արկղամուր (ֆոյս)
trust	(թը'շա)*	վստահութիւն. առևտրական շա- կեր կեդրոնացնող միութիւն
will	(ու'իլ)*	կամք, կամեցողութիւն
to dwell§	(տու'իլ)*	բնակիլ
to ex-ceed'	(էքս'իշա)	չափը անցնել
to find†	(ֆը'յիթ)	գտնել
to hate	(հէ'յա)	ատել
to hold‡	(հո'լդ)	բռնել
to take hold		պինդ բռնել
to practice†	(փը'քթիշ)	ի գործ դնել, ընել [բաստել
to pro-vide'	(փը'ովը'յա)	չայթայթել, առաջուրէ պատ-
to trust	(թը'շա)*	վստահիլ

Ս. ԳՐԹԷՆ ԱՌԵՈՒԱՆ ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՆԵՐ

“Now Israel loved Joseph more than all his children, because he *was* the son of his old age: and he made him a coat of *many* colours.” — GEN. XXXVII. 3.

“There be† four things which are little upon the earth. But they are exceeding wise:

The ants are a people not strong,

Yet they provide their meat in the summer;

* Հնչիւն է մէկ տեղամէն (մէկ վանկ):

§ Թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայ է. զխաւոր մասերը ուսանելու է թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն Բայերու ցանկէն:

† Անկանոն Բայ է. զխաւոր մասերը գտնելու է Անկանոն Բայերու ցանկէն:

‡ կը նշուի նաև practise: §§ Տեսնել երես 53 կԱՆՈՆ:

|| Տեսնել երես 151 ասագանդի ծանօթութիւնը:

The conies are but a feeble folk,
Yet make they† their houses in the rocks;
The locusts have no king,
Yet go they† forth all of them by bands;
The lizard taketh hold with her hands,
Yet is she† in kings' palaces.” — PROV. XXX. 24-28.

“Who can find a virtuous woman, for her price is far above rubies?”

The heart of her husband doth safely trust in her, so that he shall have no need of spoil.

She will do him good and not evil all the days of her life.” — PROV. XXXI. 10-12.

“All things therefore whatsoever ye would that men should do unto you, even so do ye also unto them: for this is the law and the prophets.” — MATT. VII. 12.

ԾԱՆ.— Քրիստոսի ըսած այս մէկ խօսքը իւր Վարդապետութեանց ինչպէս նաև մարդկային բոլոր բարոյական փիլիսոփայութեանց հիմը կը կազմէ, անոր համար և կոչուած է «Ունիւն կանոն»: Սոյնին բացասական ոճովը Քօնֆիւկիոս, Չինական մեծ բարոյախօսը, քարոզած է Քրիստոսէ շուրջ 600 տարի առաջ: Սակայն դրականի և բացասականի տարբերութիւնն այս է որ բացասականը գործադրելը աւելի հեշտ է քան դրականը, որը գործադրելու համար մտքի բարձր զարգացում, զօրաւոր կամք, և մեծամեծ զոհողութիւններ ընելու յանձնառութիւն պէտք են:

“For that which I do I know not, for not what I would, that do I practise; but what I hate, that I do.

But if what I would not, that I do, I consent unto the law that it is good. So now it is no more I that do it, but sin which dwelleth (էջ ԲՆ-ԻԷ) in me.

† Դիտեալու է որ տե՛ր բային Թ՛է և բայէն վերջ դրուած, բայց հարցական չէ:

For I know that in me, that is, in my flesh, dwelleth no good thing: for to will is present with me, but to do that which is good *is* not. For the good which I would I do not: but the evil which I would not, that I practise. But if what I would not, that I do, it is no more I that do it, but sin which dwelleth in me. I find then the law, that, to me who would do good, evil is present. For I delight in the law of God after the inward man.” — ROM. VII. 15-22.

“Beloved,† let us love one another: for love is of God; and every one that loveth is begotten* (born) of God, and knoweth God. He that loveth not knoweth not God; for God is love. Herein‡ was the love of God manifested§ in us, that God hath sent his only begotten Son into the world||, that we might live through** him. Herein is love, not that we loved God, but that he loved us, and sent his Son *to be* the propitiation†† for our sins. Beloved, if God so loved us, we also ought to love one another. No man hath beheld‡‡ (seen) God at any time; if we love one another, God abideth§§ (dwelleth) in us, and his love is perfected in us: hereby||| know we that we abide in him, and he in us, because§§§ he hath given us of his Spirit***. If a man say, I love God, and hateth his brother, he is a liar†††: for he that loveth not his brother whom he hath seen can not love God whom he hath not seen.” — I. John IV. 7-13,20.

ԾԱՆ.— Նկատելու է որ վերոյգրեալ գրութեան մէջ բայերու Սահմանական Ներկայի եզակի Երրորդ Դէմքերու շնորհ վերջանալը. ինչպէս he hath, he loveth, Սուրբ Գրքին և ուրիշ բարձր բանաստեղծութեանց յատուկ ոճ մ'է:

-
- † Beloved, սիրելիներ: † Herein, աս բանիս մէջ:
 * Begotten (դիւն) ծնած, միածին (Beget Բուսարեւնիւն):
 § Man'ifest (Մանիֆէստ) յայտնել. երեւալ: [ան բային]:
 || World (Վորլդ, մէկ վարկ) աշխարհ:
 ** Through (Թրոս, մէկ վարկ) միջոցով:
 †† Pro-pi'ti-a'tion (Քրոփիտիշն) Հաշտութիւն, քառութիւն:
 ‡‡ Beheld, տեսած. (Behold Բուսարեւնիւնն Բային):
 §§ Abide' (Այդ) բնակիլ (Բարդնիւնն Բայ):
 ||| Hereby, ասով: §§§ Because, որովհետեւ:
 *** Spir'it (Սփիւրիտ) Հոգի: ††† Li'ar (Լիար) ստախոս:

ԴԱՍ ԽԲ. (LESSON XLII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն դրաւոր պատասխանելու է տետրակին մէջ. յետոյ տեղերը դրո՛ւն մէջ դռնելով, անոնց նեա բաղդատելու է:]

1. Էական բայը ո՞րն է. Կանոնաւոր է թէ Անկանոն. Ներգործական է թէ Ձէզոք. Դիխաւոր մասերն ի՞նչ են. շինէ եզակի երրորդ դէմքի համացուցակը:

2. Ի՞նչպէս կրնանք բառի մը դրական նշանակութիւնը բացատրականի վերածել. տուր ամեն մէկէն օրինակ մը: Բառի մը վերջը ո՞ր մասնիկներէն մէկը աւելցնելու ենք գործողը ցուցնելու համար. տուր ամեն մէկէն օրինակ մը: Անգլիերէնի մէջ ո՞ր մասնիկները Հայերէնի «-ի-ն» մասնկան կը համապատասխանեն. տուր ամեն մէկէն օրինակ մը: Ի՞նչպէս կարելի է Գոյական մը Ածականի վերածել. տուր մէյ մէկ օրինակ:

2. Ի՞նչպէս շինելու է *fe* վերջաւորող բառերու յօքնակին. տուր երկու օրինակ: Ի՞նչպէս շինելու է *y* վերջաւորող բառերու յօքնակին, տուր երկու օրինակ:

4. Ի՞նչ է բայի մը Պարզ և Բաղադրեալ Ձևերու տարբերութիւնն: Նշանակութիւններով ի՞նչպէս կը տարբերին իրարմէ: Շինէ *to write* բայի բաղադրեալ ձևով Յօքնակի երկրորդ դէմքերու համացուցակը:

5. Յիշողութենէն գրելու է Ոսկեղէն Կանոնը:

95. Վարժութիւն

[8] [Հ]

ԱՌԱՄՆԵՐ Լ ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

“It is not how long, but how well we live.”

“No one is a fool always, every one sometimes.”

“When there is room in the heart, there is room in the house.”

“A rich dress is not worth a straw* to one who has a poor† mind.”

“Better late than never, but better never late.”

A good fame is better than a good face.

* Straw (ք)՝ քրօմէկ վանկ) յարդ, շիւղ:

† Poor (քոօր) աղքատ, խեղճ:

ԴԱՍ ԽԳ. (LESSON XLIII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

3. Form of Passive Verbs. Կրտսերական Բայերն ԶԼ:

Անգլիերէնի մէջ, կրտսերական բայերն միշտ բաղադրեալ ձև ունին. և կը շինուին ներգործական-անցողական բայերէն. անոնց Անցեալ (կտսերական) Ընդունելութիւնը աւելցնելով **BE** օժանդակ բային, իր բոլոր խոնարհումներուն մէջ. այսպէս ներգործական-անցողական *love*, «իշտ բայէն», կը շինուի կրտսերական *be loved*, սիրուիմ բայը:

FIFTH EXAMPLE. ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱԿ:

BE LOVED, ՍԻՐՈՒԹ

Կանխաւոր կրտսերական Բայի Հաստատական Կերպով խոնարհումը:

PRINCIPAL PARTS OF THE ACTIVE VERB.

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՑԻ ԳԼԻԱՌՈՐ ՄԱՍՆԵՐՆ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Այնտէր:	Այնտէր Ընդունելութիւն:	Այնտէր Ընդ.
Love.	Loved.	Loving.	Loved.
Սիրեմ:	Սիրեցի:	Սիրելով:	Սիրած:

INFINITIVE MOOD. ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To be loved. **Սիրուիլ:**

PERFECT TENSE. ԱՆՑԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

To have been loved. **Սիրուած ըլլալ:**

INDICATIVE MOOD. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I am loved,
2. Thou art loved,
3. He is loved;

Plural.

1. We are loved,
2. You are loved,
3. They are loved.

ԵՂԱՆԱԿ:

1. **Կը սիրուիմ,**

2. **Կը սիրուիս,**

3. **Կը սիրուի.**

Ցուցի:

1. **Կը սիրուինք,**

2. **Կը սիրուիք,**

3. **Կը սիրուին:**

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I was loved,
2. Thou wast loved,
3. He was loved;

ԵՂԱՆԱԿ:

1. **Կը սիրուէի, սիրուեցայ,**

2. **Կը սիրուէիր, սիրուեցար,**

3. **Կը սիրուէր, սիրուեցաւ.**

Plural.

1. We were loved,
2. You were loved,
3. They were loved.

Յոգնակի:

1. Կը սիրուէինք, սիրուեցանք,
2. Կը սիրուէիք, սիրուեցաք,
3. Կը սիրուէին, սիրուեցան:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I have been loved,
2. Thou hast been loved†,
3. He has been loved;

Եղակի:

1. Սիրուած եմ,
2. Սիրուած ես,
3. Սիրուած է.

Plural.

1. We have been loved,
2. You have been loved,
3. They have been loved.

Յոգնակի:

1. Սիրուած ենք,
2. Սիրուած էք,
3. Սիրուած են:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I had been loved,
2. Thou hadst been loved,
3. He had been loved;

Եղակի:

1. Սիրուած էի,
2. Սիրուած էիր,
3. Սիրուած էր.

Plural.

1. We had been loved,
2. You had been loved,
3. They had been loved.

Յոգնակի:

1. Սիրուած էինք,
2. Սիրուած էիք,
3. Սիրուած էին:

FIRST-FUTURE TENSE. ԱՌԱՋԻՆ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall be loved,
2. Thou wilt be loved,
3. He will be loved;

Եղակի:

1. Պիտի սիրուիմ,
2. Պիտի սիրուիս,
3. Պիտի սիրուի.

Plural.

1. We shall be loved,
2. You will be loved,
3. They will be loved.

Յոգնակի:

1. Պիտի սիրուինք,
2. Պիտի սիրուիք,
3. Պիտի սիրուին:

SECOND-FUTURE TENSE. ԵՐԿՐՈՐԴ – ԱՊԱՌՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. I shall have been loved,
2. Thou wilt have been loved†,
3. He will have been loved;

Եղակի:

1. Սիրուած պիտի ըլլամ,
2. Սիրուած պիտի ըլլաս,
3. Սիրուած պիտի ըլլայ.

† Դիտելու է որ բայի մը խոնարհման մէջ երբ երկու կամ երեք օժանդակներ միասին գտնուի, փոփոխութիւնը միշտ առաջինը կը կրէ և երկրորդ ու երրորդ օժանդակները անփոփոխ կը շարունակուին:

Plural.

Յ-դն-իլի:

1. We shall have been loved,	1. Սիրուած պիտի ըլլանք,
2. You will have been loved,	2. Սիրուած պիտի ըլլաք,
3. They will have been loved.	3. Սիրուած պիտի ըլլան:

POTENTIAL MOOD. ԿԱՐՈՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղ-իլի:

1. I may be loved,	1. Կարելի է սիրուիմ,
2. Thou mayest be loved,	2. Կարելի է սիրուիս,
3. He may be loved;	3. Կարելի է սիրուի.

Plural.

Յ-դն-իլի:

1. We may be loved,	1. Կարելի է սիրուինք,
2. You may be loved,	2. Կարելի է սիրուիք,
3. They may be loved.	3. Կարելի է սիրուին:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղ-իլի:

1. I might be loved,	1. Կարելի է սիրուէի,
2. Thou mightst be loved,	2. Կարելի է սիրուէիր,
3. He might be loved;	3. Կարելի է սիրուէր.

Plural.

Յ-դն-իլի:

1. We might be loved,	1. Կարելի է սիրուէինք,
2. You might be loved,	2. Կարելի է սիրուէիք,
3. They might be loved.	3. Կարելի է սիրուէին:

PERFECT TENSE. ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղ-իլի:

1. I may have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլամ,
2. Thou mayest have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլաս,
3. He may have been loved;	3. Կարելի է սիրուած ըլլայ.

Plural.

Յ-դն-իլի:

1. We may have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլանք,
2. You may have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլաք,
3. They may have been loved.	3. Կարելի է սիրուած ըլլան:

PLUPERFECT TENSE. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

Եղ-իլի:

1. I might have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլայի,
2. Thou mightst have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլայիր,
3. He might have been loved;	3. Կարելի է սիրուած ըլլար.

Plural.

Յ-դն-իլի:

1. We might have been loved,	1. Կարելի է սիրուած ըլլայինք,
2. You might have been loved,	2. Կարելի է սիրուած ըլլայիք,
3. They might have been loved.	3. Կարելի է սիրուած ըլլային:

SUBJUNCTIVE MOOD. ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ.

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I be loved,
2. If thou be loved,
3. If he be loved;

ԵԶ-

1. Եթէ սիրուիմ,
2. Եթէ սիրուիս,
3. Եթէ սիրուի.

Plural.

1. If we be loved,
2. If you be loved,
3. If they be loved.

Ց-ի-ն-

1. Եթէ սիրուինք,
2. Եթէ սիրուիք,
3. Եթէ սիրուին:

IMPERFECT TENSE. ԱՆԿԱՏԱՐ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

1. If I were loved,
2. If thou were loved,
3. If he were loved;

ԵԶ-

1. Եթէ սիրուէի,
2. Եթէ սիրուէիր,
3. Եթէ սիրուէր.

Plural.

1. If we were loved,
2. If you were loved,
3. If they were loved.

Ց-ի-ն-

1. Եթէ սիրուէինք,
2. Եթէ սիրուէիք,
3. Եթէ սիրուէին:

IMPERATIVE MOOD. ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ:

PRESENT TENSE. ՆԵՐԿԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿ:

Singular.

2. Be [thou] loved, or Do thou be loved, 2. Սիրուէ'.

ԵԶ-

Plural.

2. Be [ye or you] loved, or Do you be loved. 2. Սիրուեցէ՛ք:

Ց-ի-ն-

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *The Imperfect.* 2. *The Perfect.* 3. *The Preperfect.*

Այնպիսի

Կարգեալ

Նախ քան Կարգեալ

Being loved.

Loved.

Having been loved.

Սիրուելով:

Սիրուած:

Սիրուած ըլլալով:

Այս բոլոր եղանակները զէմիտ աւելի գործածական և աւելի պատշաճ ձևեր կը կազմուի այսպէս,

IND., ՍաՀ. Thou art loved, Thou was loved, Thou hast been loved, Thou had been loved, Thou shall or will be loved, Thou shall or will have been loved. POR., Կար. Thou may, can or must be loved; Thou might, could, would or should be loved; Thou may, can, or must have been loved; Thou might, could, would, or should have been loved. SUBJ., Ստոր. If thou be loved, If thou were loved. IMP., Հրամ. Be [thou] loved, or Do thou be loved.

[Վերջապահ Be loved, սիրուիմ կրաւորական բայի խոնարհումը սկիզբէն մինչև վերջն ուսանողն այնպէս լաւ սորվելու է որ կարող բլլայ բայը ոչ միայն սկիզբէն մինչև վերջը կարգով բուրրովին զոց խոնարհել, այլ և առաջ կամ վերջ խառն, և առ նուազն երկու անգամ զբաւոր խոնարհելու է ամբողջ բայը տեսարակին մէջ, և ամեն մէկ անգամին խնամով բաղդատելու է զբոյժ միջի օրինակին նմա և սխալներն սրբազրելու է կարսիւր մատիտով կամ կարսիւր մելանով:]

Շինելու է նաեւ սոյն բայի Համացուցակը մէջ մէկ անգամ բերանացի ու գրաւար:]

ԳԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Քանի մը ներգործական-անցողական բայեր, որոնք չարժուամ, անղափոխութիւն, կամ վիճակի փոփոխութիւն կը ցուցնեն, կարելի է կրաւորական ձևով խոնարհել բայց չեղոյ նշանակութիւնով. որ ատեն իսկապէս ոչ թէ է կրաւորական այլ չեղոյ բայ կը դառնայ. ինչպէս, "She is gone", (Գնաց), Գնացած է. "He is risen", (Յարեւ) :

2. Կրաւորական բայերը կրաւորականի ձև ունեցող չէզոք բայերէն դիւրաւ կարելի է զանազանել ուշադրութիւն ընծայելով գործողութիւնը ընողին: Կրաւորական բայերուն գործողութիւնը ուրիշէ մը կը կատարուի տէր բայիին վրայ. մինչ չէզոք բայերունը՝ տէր բային կը կատարէ՝ ինք իր վրայ: Երկրորդ՝ կրաւորական բայ մը կրնայ ներգործականի վերածուիլ, ներգործական նշանակութիւնով. մինչ չէզոք մը չկրնար ներգործականի նշանակութիւն ստալ. այսպէս, the son is loved by his father, որդին հօրմէն իւր յորձ օրինակին մէջ հայրն է սիրողը (գործողութիւն կատարողը) որդւոյն (տէր բայիին) վրայ. և ներգործականի վերածելով կ'ունենանք the father loves the son, հայրը իւր յորդին. բայց he is gone, ինք Գնաց, օրինակին մէջ երթալու գործողութիւնը ինք (տէր բային) կը կատարէ ինքնին. և ներգործական ձևի վերածելով կ'ունենանք he goes, Գնաց, որ դարձեալ չէզոք նշանակութիւն ունեցաւ և ոչ ներգործական:

3. Կրաւորական բայերէն քանի մը հատ կան, որոնց մէջ գործողութիւնը կատարողը ենթակայ անհատի իր իսկ միտքն է. այսպէս, I am resolved (Բեղում) what to do. որոշած եմ ինչ ընելու (գիտեմ ինչ պիտի ընեմ):

96. Վարժութիւն

[Հետեւեալ բայերէն առաջինը բերանացի խոնարհելու է. երկրորդը գրաւոր. Թաղած վեցէն ամեն մէկի մէկ զէմտով համացուցակը գրաւոր շինելու է տեսարակին մէջ:]

to be addressed	to be baked	to be cooked	to be dated
to be allowed	to be broken	to be crowned	to be dyed

ጉዲህ ኮጉ. (LESSON XLIV.)

[f] [p]

97. Վարժողութիւն

[illegible]

Anybody, anyhow, anyway, anywhere, because, childhood, drawing, dressmaker, fire-proof, forehead, funmaker, hair-dresser, mail-box, manhood, of course, ownership, show-case, side by side, tombstone, womanhood.

98. Վարժողութիւն

[P] [D]

Bit cat lot draw bunch cause
comb hide hood hour rice hit
advice almost favor chat plot
know lunch coarse tomb side
shoot cover vice advise beat

* Հնչեղու է մեկ անգամեն (մեկ վանկ):

utmost never dad knot course
 pshaw dinner dome tide bite
 consent tower entice supper
 price innermost Passover pot
 sad mad show horse wisdom
 inside intend owner disguise
 prize moment Hanover kite
 shot throw.

ԴԱՍ ԽԵ • (LESSON XLV.)

[Խ]

bit, չաղափ, կտոր	bunch, փունջ† ողկոյղ, տրցակ
a little bit, քչիկ մը	lunch, թեթև ճաշ
not a bit, երբէք	dinner, ճաշ †
bite, խածնելը, խած	supper, ընթրիք
kite, թռուցիկ	cause, պատճառ
cat, կատու	coarse, կոշտ, ցանցառ
chat, չաղաղրանք	course, ընթացք, կարգ
dad, պապ, տատա	in course, կարգաւ
mad, կատղած, խռով	horse, ձի
lot, վիճակ, բաղդ • հողի բաժին	comb, սանտր
plot, հողի մեծ բաժին, ծրագիր	tomb, չիբիմ
knot, հանգոյց, նաւային մղոն	dome, գմբէթ
pot, պտուկ	wisdom, իմաստութիւն

† Դիւան տառադարձութիւնը:

† ՄԱՆ.— Ճաշ ըսելով կը նախըտի ուղիւղաբար կէսօրուայ կերակուրը. բայց նորահուսութեանց (fashionable) ժողովուրդին մէջ dinner, ճաշ ըսելով, կը նախըտի յոյճախ ընթրիք և կէսօրուայ կերակուրը կը կոչուի lunch, ԲԵՅԻ- ճաշ:

shot, հրացանաձգութիւն	side, կողմ, քով
pshaw, վա՛հ	inside, ներսի կողմը
hood, կնգուղ, վեղար	tide, մակընթացութիւն
hour, ժամ	consent, համաձայնութիւն
cover, ծածկոյթ, խուփ, կափարիչ	moment, վայրկեան
tower, աշտարակ, միջնաբերդ	favor, շնորհ
owner, սեփականատէր	never, բնաւ, երբէք
rice, բրինձ	almost, գրեթէ
vice, անառակութիւն. փոխա-	utmost, վերջին ծայր
price, գին, արժէք	innermost, ներքնագոյն
prize, մրցանակ	Passover, Պասեք
advice, խրատ, հրահանգ	Hanover, Հանովըր
anybody, որեւէ մէկը	Lot, Ղովտ
anyhow, ինչպէս ալ ըլլայ	because, որովհետեւ
anyway, որեւէ կերպով	childhood, մանկութիւն
anywhere, ուէ տեղ	drawing, գծագրութիւն [նու-
fire-proof, կրակի անթափանցիկ	dressmaker, կանանց զգեստ չի-
forehead, ճակատ	funmaker, կատակ ընող
mail-box, թղթատուփ	hair dresser, սափրիչ, հերայար-
manhood, այրութիւն	դար
womanhood, կնկութիւն	of course, անտարակոյս
ownership, սեփականութիւն	show-case, ցուցարկը
side by side, քով քովի	tombstone, գերեզմանաքար
to bit, սանձել	to comb, սանտրել
to hit†, զարնել	to hide†, պահել
to beat†, ծեծել, զարնել	to intend, մտադրել
to bite†, խածնել	to consent, համաձայնիլ
to chat, չաղակրտսել	to cover, ծածկել
to mad, կատուեցնել, զայրացնել	to favor, շնորհել, նպաստել
to knot, հանգոյցել	to price, } գին դնել, արժեցնել,
to draw†, քաշել, գծել	to prize, } գնահատել
to know†, գիտնալ	to entice, հրապուրել
to show†, ցուցնել	to disguise, ծպտել
to throw†, նետել	to advise, խրատել, հրահանգել
to cause, պատճառել	to shoot†, հրազէնքով զարնել

† Անկանոն բայ է. զխաւոր մասերը գտնելու է Անկանոն բայերու ցանկէն:

‡ Թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն բայ է. զխաւոր մասերը ուսանելու է թէ կանոնաւոր և թէ Անկանոն բայերու ցանկէն:

99. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Լ]

1. Sister, will you let me take this bit of paper and that bit of wood. — Take, please, a little bit of it. — 2. Do you know, mama, we have not taken a bite all day to-day? — You may take a bite right away (—Նիջ—դէ—), my dear. — 3. Where are you now my boy?— Here I am, papa, flying my kite.— 4. And the cat came back. Don't let the cat out of her bag. — 5. Dad "talks to his hearers as a man talks to his friends... chatting about the changes and chances* of the day." — 6. If you do that, I would think you are mad. — 7. "When he had so said he threw down the lots". — This lot is for sale. There is the owner, but we want to buy a plot with a house. 8. You can tie that into every kind of a knot.— This is a pot for cooking some meat.— 9. He shot a bird to-day.— Pshaw, that is nothing, I have shot ten of them in an hour. — 10. Look at the woman with the hood.— Pleas put that cover on the pot.— The church has a dome.— "The tower of London begun in 1078, and completed for more than thirty years." — 11. Did you take your lunch?— I am going to my dinner right now.— A supper will be served† in the church-rooms on Friday evening. — 12. What was its cause?— Can you comb your hair yourself, my little child? — 13. This is the tomb of Washington, please pass on this side, so you can see. — 14. Do you know what is inside?— No I don't. — 15. Would you consent to go to Chicago?— I would not.— 16. The Passover is always in April.— You must do your utmost to kill the vice in any place.— 17. This girl will be a dressmaker, but the other one may be a hairdresser. — 18. Please tell me where to find a mail-box. We were standing side by side.— 19. Have you been in Hanover?— What is the price of rice in now days? Look out not to break the show-case.— 20. "Happy is the man *that* findeth wisdom."— "Know thyself."

* chance (չ-ն-) առիթ, պատահութիւն, դիպուած:

† to serve (սը-լ) ծառայել, սպասաւորել. հրամցնել, կերակուր բաժնել:

ԴԱՍ ԽԶ. (LESSON XLVI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

4. Բայերու Բայառական Ձևով Խոնարհումը:

(Տեսնել նրա 128:)

Բայ մը Բայառական կերպով կը խոնարհուի իրմէ կամ իր առաջին օժանդակէն վերջը *not* բացասական բառը (Մէջք) աւելցնելով. այսպէս, I love *not*, չեմ սիրեր. I do *not* love, այո՛, չեմ սիրեր. I may *not* have loved, կարելի է սիրած չեմ: Բայց Աներկայութիւն է Ընդունելութիւններն բացասականը իրենց սկիզբը կ'առնեն. այսպէս, *not* to love, չը սիրել. *not* to have loved, սիրած չըլլալ. *not* loving, չսիրելով. *not* loved, չը սիրած. *not* having loved. սիրած չըլլալով:

LOVE, ՍԻՐԵՄ

Բայի Բացասական կերպով Խոնարհման

Եղակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը Հետեւեալն է.

IND., Սահ. I love *not*, *or* I do *not* love; I loved *not*, *or* I did *not* love; I have *not* loved; I had *not* loved; I shall *not*, *or* will *not* love; I shall *not*, *or* will *not*, have loved. POR., Կար. I may, can, *or* must *not* love; I might, could, would, *or* should *not* love; I may, can, *or* must *not* have loved; I might, could, would, *or* should *not* have loved. SUBJ., Ստոր. If I love *not*, If I loved *not*.

[Մնացած Եղակի և Յոգնակի Դէմքերու Համացուցակներն ուսանողն ինքնին դրաւոր պարտաւարելու է տեսրակին մէջ]:

5. Բայերու Հարցական Ձևով Խոնարհումը:

Բայի մը Սահմանական և Կարողական Եղանակները միայն կը խոնարհուին Հարցական կերպով, տէր բային թայէն կամ առաջին օժանդակէն վերջը դնելով. այսպէս, Love I? Կը սիրեմ. Do we love? Կը սիրենք. Will you have loved? Սիրած պիտի ըլլա՞ք:

LOVE, ՍԻՐԵՄ

Բայի Հարցական կերպով Խոնարհման

Եղակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը Հետեւեալն է.

IND., Սահ. Love I? *or* Do I love? Loved I? *or* Did I love? Have I loved? Had I loved? Shall I love? Shall I have loved? POR., Կար. May, can, *or* must I love? Might, could, would, *or* should I love? May, can, *or* must I have loved? Might, could, would, *or* should I have loved?

[Մնացած Եղակի և Յոգնակի Դէմքերու Համացուցակներն ուսանողն ինքնին դրաւոր պարտաւարելու է տեսրակին մէջ]:

6. Բայերու Հարչան-Բայասան Զեով խոնարհումը:

Բայի մը Սահմանական և Կարողական Եղանակները միայն կը խոնարհուին Հարցական-Բացասական կերպով, տէր բային և *not* բառը (Մեքայը) բայէն կամ առաջին օժանդակէն վերջը դնելով. այսպէս, *Love we not? Զե'նք սիրեր: Do you not see? Զէ'ք տեսներ: Must they not be loved? Պէտք չէ' սիրուած ըլլան:*

BE LOVED, Սիրով

Կրաւորական Բայի Հարցական-Բացասական կերպով խոնարհման Յոգնակի Առաջին Դէմքի Համացուցակը հետեւեալն է.

IND., Սահ. Are we not loved? Were we not loved? Have we not been loved? Had we not been loved? Shall or will we not be loved? Shall or will we not have been loved? Por., Կար. May, can, or must we not be loved? Might, could, would, or should we not be loved? May, can, or must we not have been loved? Might, could, would, or should we not have been loved?

[Մնացած Եղակի և Յոգնակի Դէմքերու Համացուցակներն ուսանողն ինքին զրաւոր պատրաստելու է տեղեկին մէջ:]

101. Վարժութիւն

[Հետեւել բայերու առաջին բացասական, երկրորդ կարգական և երրորդ կարգական-բացասական կերպով մէջ մէկ տեղամ բերանացի, յետոյ զրաւոր խոնարհելու է տեղեկին մէջ:]

To enter to feed to be given

ԴԱՍ ԽԷ. (LESSON XLVII.)

102. Վարժութիւն

[Ը] [Պ]

bare (դէյր)	dare (դէյր)	use (եօւշ)	ex-cuse' (էտտէ'սօւ)
bull (պօւլ)	mule (մօւլ)*	leave (լէյլ)	be-lieve' (պէլէյլ)
blood (պլլոյ)*	flood (ֆլլոյ)*	impress' (ի'փրէտ)	op-press' (օփփրէտ)
coat (փօթ)	goat. (հօթ)	sport ը-փօտթ)*	com'fort (փը'ֆօտթ)
clean (փլէյն)*	twin (թւին)*	mad'den (մ'դն)	maid'en (մ'դն)
grief (հրէֆ)*	thief (թիւֆ)*	shad'ow (շէ'ու)	spar'row (ս-փ'րօ)
grow (հրօ)*	show (շօ)	grew (հրէ)*	vir'tue (վը'րու)
half (հֆ)	laugh (լֆ)	au'di-ble (օ'դիլ)	pos'si-ble (փ'սիլ)
push (փուշ)	rush (ռշ)	an'swer (ան'ւը)	rath'er (ր'տհը)
soil (սօյլ)	void (վօյ)	ram'ble (րէ'յլ)	scram'ble (ս-րէ'յլ)
instead' (ինտէ'տ)	subject' (սյեկտ')	ab'sent (էյ'սէնտ)	war'rant (ուար'րտ)
Ar'a (ա'րա)	Ar'am (ա'րամ)	Nor'man (նօրման)	Will'iam (ուիլիամ)
Ber'tha (պըրթհա)	Co'ra (փօրա)	Lau'ra (լօրա)	A-grip'pa (պրիփ)
Bogh'os (պօղոս)	Bed'ros (պէրօս)	Guir'agos (գիրգոս)	Tor'os (թօրոս)
Flo'ra (ֆլօրա)	Is'a-bel'la (իսապէլլա)	No'ra (նօրա)	Stel'la (սթէլլա)
un'der-stand' (անտընտանդ)			

* Հիշելու է մէկ տեղամն, մէկ վտակ:

Bare bull blood clean coat
 grief grow half push soil dare
 instead mule flood goat twin
 thief show laugh rush subject
 void use leave impress sport
 madden shadow grew ramble
 audible answer excuse believe
 warrant oppress comfort Ara
 maiden sparrow virtue Cora
 possible rather scramble Flora
 absent understand Boghos
 Bertha Aram Bedros Norman
 Laura Guiragos Isabella Nora
 William Agrippa Toros bully
 Stella bare-foot maidenhood
 bloody understanding
 I am having a bully time.

[Ի]

bare, մերկ, անծածկոյթ
bare-foot, բոկոտան, բոպի՛
bull, ցուլ. կոնդակ
ouilly, ուրախ, զուարթ
mule, ջորի
blood, արիւն
bloody, արիւնոտ
flood, հեղեղ
clean, մաքուր
tween, երկուորեակ
coat, վերարկու
goat, այծ
grief, կսկիծ, վիշտ
thief, գող
show, ցոյց
half, կէս
laugh, ծիծաղ
push, հրելը
rush, պրտու
soil, բիծ, արատ. աղբ
void, պարապ. ոչնչացած
instead, փոխանակ
subject, նիւթ. առարկայ. տէր
բայի. հպատակ. ենթակայ
use, գործածութիւն
excuse, չբմեղանք, պատրուակ
leave, թողտուութիւն, հրաժեշտ
comfort, սփոփանք
audible, լսելի

to answer, պատասխանել
to believe, հաւատալ
to clean, մաքրել
to comfort, սփոփել
to dare, յանդգնել
to excuse, ներել, թողութիւն
to flood, ողողել

sport, մարզական խաղ. բացօդեայ
խաղեր սիրող
maiden, կոյս. կուսական
maidenhood, կուսութիւն
shadow, շուք
sparrow, ճնճղուկ
virtue, արագինութիւն
possible, հնարաւոր
answer, պատասխան
rather, մոնաւանդ, աւելի լաւ է
ramble, թափառաշրջիկ
scramble, մագլուժ, փոխ
absent, բացակայ [հացում
warrant, հրամանագիր վրստա-
understanding, հասկացողութիւն
Ara, Արայ
Aram, Արամ
Bertha, Պայծառ
Cora, կուսական
Flora, Ծաղիկ
Isabella, Զապէլ
Norman, Նորայր
William, Ուիլեամ (ղեղղղն)
Laura, Դափնի
Agrippa, Ագրիպպա†
Guiragos, Կիրակոս
Toros*, Թորոս
Nora†, Լուսիկ
Stella, Աստղիկ

to oppress, ճնշել
to push, հրել
to ramble, դեգերիլ
to rush, խոյանալ, նետուիլ
to scramble, ոգորիլ, կռուիլ
to show, ցուցնել [աղբել
to soil, աղտոտել, արատաւորել.

† Դիտէ տառադարձութիւնը:

* Կրճատուածն է Յանական Theodoros Աստուածաբան անուն:

† Իռլանտական կրճատուած անն է Յունարէն Eleanor, Լոյս բառին:

§ To excuse կը նշանակէ ներել այնպիսի յանցանք մը որ մէկը մեր անձնականին դէմ գործած է և կամ մեզ վշտացուցած է, և կուզենք զինքը մեղադրանքէ կամ պարսաւանքէ ազատ ընել: Բաղդատէ to pardon երես 158:

to grow, աճիլ, մեծնալ	to sport, խաղալ, որսի երթալ
to impress, տպաւորել	to subject, ենթարկել
to laugh, ծիծաղիլ	to understand, հասկնալ
to leave, թողուլ	to use, գործածել
to madden, կատաղցնել, խեն-	to warrant, վստահացնել (եւ-շ-
դացնել	իւրաքանչեւ)

104. Վարժութիւն

[Ե]

“Do I say these things as a man?” — ST. PAUL.

“Do you think that we excuse ourselves?” — ST. PAUL.

“King Agrippa, believest thou the prophets?” — ST. PAUL.

“Understandest thou what thou readest?” — PHILIP.

“Where thinkest thou he is now? Stands he, or sits he?

Or does he walk? or is he on his horse?” — SHAKESPEARE.

“Will I eat the flesh of bulls, or drink the blood of goats?”

“O friend! I know not which way I must look

For comfort, being as I am, opprest,*

To think that now our life is only drest*

For show.”

“Look thou on that dead face, and read the price of sin.”

“The only one who could throw light on the subject was half maddened with grief, and they never even asked him.”

“All is possible for those who dare to die.” — SCOTT.

“He ev’ry day from King to King can walk.” — POPE.

“To pass the time of the day the man sat at the door of his house.”

“The sea became† his tomb.”

“We live, because we eat.”

“He never will be anybody.”

“He rambled through his task anyhow.”

“A way by love that waken’d lost within,

To answer that which came.” — TENNYSON.

“But soiling another, Annie, will never make one’sself clean.”

“Tell me no more that you do not fear God, for he who fears Virtue fears Him whose likeness Virtue is.” — KINGSLEY.

“I also was standing by, and consenting unto his death.” —

ST. PAUL.

---

* Հեգեթու նորագոյն ձև. փոխանակ ըսելու oppressed, dressed: † to become բարդ անկանոն բայէն.

ԴԱՍ ԽԸ. (LESSON XLVIII.)

ՔԱՂՈՒԱԾԻ (REVIEW)

[Հետեւեալ հարցումներուն գրաւոր պատասխանելու է տեարակին մէջ, յետոյ տեղիւրը գրիւն մէջ գտնելով, անոց նետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ տարբերութիւն կայ ներգործական և կրաւորական բայերուն միջեւ: Ի՞նչպէս կարելի է ճանչնալ բայ մը ներգործական է թէ կրաւորական: Ամեն ներգործական բայ կրնայ կրաւորականի վերածուիլ և յոխադարձաբար ամեն կրաւորական բայ կրնայ ներգործականի վերածուիլ թէ ոչ: Ներգործական բայ մը ի՞նչպէս կրաւորականի կը վերածուի և կրաւորական բայ մը ի՞նչպէս ներգործականի պէտք է վերածել: Ի՞նչպէս կարելի է կրաւորական բայ մը շեղութեն զանազանել. տուր մէյ մէկ օրինակ:

2. Բայի մը հաստատական և բացասական խոնարհումներու տարբերութիւնն ի՞նչ է: Հաստատական բայ մը ի՞նչպէս բացասական շինելու է. պատասխաններն օրինակներով բացատրելու է:

3. Հարցական բայն ի՞նչ է և ո՞ւր կը գործածուի: Հարցական բայ մը հաստատական բայէն ի՞նչով կը տարբերի. բացասական բայէն ի՞նչով կը տարբերի: Բայի մը խոնարհման ո՞ր եղանակները միայն հարցական կրնան ըլլալ: Հրամայական մը հարցական կարելի՞ է ընել: Ինչո՞ւ:

4. Հարցական-բացասական բայ մը ի՞նչով կը տարբերի հարցականէն, ի՞նչով կը տարբերի բացասականէն: Բայի մը հարցական-բացասական ձեւը ո՞ր եղանակներուն մէջ միայն գործածական է: Ի՞նչո՞ւ:

5. Յիշողութենէն գրելու է երեք բառ a ով սկսած ըլլայ, 3 բառ b ով, 3 բառ c ով, 3 բառ d ով և այսպէս յաջորդաբար 3ական բառ մինչև z ով սկսածներն:

105. Վարժութիւն

[8] [2]

“There is not a moment without some duty.”

“Do the duty that lies nearest you.”

Help ^(ԿԵՒ) thyself, and God will help thee.

* du'ty (ԴԵՒԻՒՅԻ) պարտականութիւն, պարտք:

ԴԱՍ ԽԹ. (LESSON XLIX.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

IRREGULAR VERBS. ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ:

(Տեսնել Յրէս 109 Բայերու Դասակարգութիւնը)

Անկանոն բայերը հարիւր տասնի չափ են, ի բաց առեալ իրենցմէ ածանցուածներն և բաղադրեալներն:

(Տեսնել Ահմէտ Բայերու Ծանօթութիւնը)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1.— Անկանոն բայերուն բաղադրեալ ժամանակներն չի նշելու ատեն, ուշադրութիւն ընելու է որ հետեւեալ սխալը չըլլայ. այսպէս, I had gone ըսելու տեղ, I had went, (աւելորդ) կամ I have seen ըսելու տեղ, I have sawed, և այլն, չր գործածուին:

2.— Բաղադրեալ անկանոն բայերն՝ որ բայէն որ բաղադրուած են, այն բային պէս կը խոնարհուին, օրինակի համար forget, մոռնամ. forgot, մոռցայ. forgetting, մոռնալով. forgot or forgotten, մոռցած. mistake, (Ֆոթէյ) սխալիմ. mistook, սխալեցայ. mistaking, սխալելով. mistaken, սխալած:

Անկանոն բայերը գիւրաւ սովորելու համար հետեւեալները գիտնալու է.

1. Կարգ մ'անկանոն բայերու ներկան, անցեալն ու անցեալ ընդունելութիւնը նոյնն են. ինչպէս cut, (էքտ) կտրեմ. cut, կտրեցի, cut, կտրած. hit, զարնեմ. hit, զարկի. hit, զարկաւ:

2. Կարգ մ'անկանոն բայերու անցեալն ու անցեալ ընդունելութիւնը միայն նոյնն են. ինչպէս, bring, բերեմ. brought, բերի. brought, բերած. say, ըսեմ. said, ըսի. said, ըսած. են:

3. Կարգ մ'անկանոն բայերու ներկան և անցեալ ընդունելութիւնը միայն նոյնն են. ինչպէս, come, գամ. came, եկայ. come, եկած. run, վազեմ. ran, վազեցի. run, վազած:

4. Կարգ մ'անկանոն բայերու անցեալ ընդունելութիւնը en կը վերջաւորի. ինչպէս, fall, (ֆոլ) իյնամ. fallen, ինկած. eat, ուտեմ. eaten, կերած: W վերջաւորողները n միայն կ'առնեն. այսպէս, blow, փչել. blown, փչած. grow, (հրօ) աճիմ. grown, աճած:

5. Ներկան բաղաձայնով վերջաւորող, և բաղաձայնէն առաջ ea ունեցողներուն ea գիրերը անցեալ ընդունելութեան մէջ առհասարակ o ի կը փոխուին. ինչպէս tear, պատռեմ. torn, պատռած. swear, (շւար) երդնում. sworn, երդուած: Աս կանոնէն քանի մը բացառութիւններ կան. ինչպէս, read, կարդամ. read, կարդացած. hear, լսեմ. heard. լսած:

6. Ներկան e վերջաւորող, e էն առաջ եղող բաղաձայնէն առաջ ալ i գիրն ունեցողներուն i ն օ ի կը փոխուի անցեալին մէջ. այսպէս, drive, (դրայվ) քշեմ, վարեմ. drove, քշեցի. rise, (րայշ) ելլեմ. rose, ելայ: Աս կանոնէն ալ բացառութիւններ կան. ինչպէս, give, տամ. gave, տուի. hide, ծածկեմ. hid, ծածկեցի. և այլն:

7. Ներկայի ng և nk վերջաւորութիւնները անցեալին մէջ կը փոխուին *ung կամ ang եւ unke կամ anke*. այսպէս, sing, երգեմ. sung or sang, երգեցի. sung, երգած. sink, ընկզմիմ. sunk or sank, ընկզմեցի. sunk, ընկզմած. Ոմանք ալ կան որոնց անցեալը *ough* կամ *aught* կը վերջաւորի. ինչպէս, bring, (չրնի) բերեմ. brought. բերի, բերած. think, խորհիմ. thought, խորհեցայ. խորհած. teach (նէ) սորվեցնեմ. taught, սորվեցուցի:

8. Ներկային մէջ *ay* վերջաւորութիւնը անցեալին մէջ կ'ըլլայ *aid*, երբեմն ալ *ew*. ինչպէս, say, ըսեմ, said, ըսի. ըսած. slay (ը)-ւի, մորթեմ, սպաննեմ. slew, մորթեցի, սպաննեցի: There, հոն-բառը *be* անկանոն բային երրորդ դէմքին հետ երբ գործածուի կայ կը նշանակէ. այսպէս there is, կայ. there are, կան. there were, կային. if there is, եթէ կայ. կային: Բայց դիտելու է որ there am չըսուիր:

106. Վարժութիւն

[Գտնել հետեւի տեղանիւս բայերու Գլխաւոր Մասերը ցուցակէն և գրել տետրակին մէջ: Շինել նաև առաջին երեք բայերու համացուցակներն, ամեն մէկին համար զարժանելով մի տարբեր դէմքի:]

to bind	to choose	to fall	to hold	to seek
to break	to cling	to feel	to keep	to shut
to buy	to drink	to find	to lose	to stand

ԴԱՍ Ծ. (LESSON L.)

107. Վարժութիւն

[Ը] [Թ]

bind (պն) kind (տն) mind (մն) blind (պն-յն)*grind (կն-յն)*
 black (պն-է)*flag (ֆլէ)* frog (ֆր-է)* rag (րէ) tag (տէ)
 boss (պո) loss (լո) pose (փո) toss (թո) gross (կո-ո-*)
 bush (պո-շ) gush (կշ) hush (հշ) mush (մշ) flush (ֆլշ)*
 catch (ֆէ) hatch (հէ) match (մէ) patch (փէ) scratch-է-ֆէ*
 chalk (չո) talk (թո) oak (ո) yoke (յո) yolk (յո)
 count-է-ո-ն-է-hound հո-ո-ն-է-pound փ-ո-ն-է-sound ս-ո-ն-է-րounds շ-ո-ն-է-ր
 deep (տէ-յ-ֆ) peep (փէ-յ-ֆ) sip (ս-է-ֆ) tip (թէ-ֆ) weep (ո-է-յ-ֆ)*
 egg (է) leg (լէ) beck (պէ) neck (նէ) peck (փէ-ֆ)
 faith (ֆէյթ) fate (ֆէյթ) mate (մէյթ) trade (թրէյթ)* straight -դրէյթ*
 fight (ֆէյթ) flight (ֆլէյթ)*guide (կոյթ) pride (թրէյթ)*white հո-ո-յթ*
 mound (մո-ո-ն-է)*mount (մո-ո-ն-է)*round (րո-ո-ն-է)*ground (կրո-ո-ն-է)*
 bas'ket (պո-ս-է-թ)mar'ket (մ-ս-է-թ) pick'et (փ-է-թ) hatch'et (հէ-ն-է-թ)
 chick'en (չէ-ն-է)kitch'en (փ-է-ն-է)kit'ten (փ-է-ն) Brit'ain (պրէ-թ-ն)
 hal'low (հէ-լո) yel'low (յէ-լո) buf fa-lo (պէ-ֆ-լո) swal'low (շ-ո-ո-ո-լո)
 basket-ball chicken-pie colored-chalk match-box
 mushroom necklace necktie roommate around.

* Հնչուել և մեկ տեղամէկ (մեկ վանկ):

Bind black boss bush catch
 chalk count deep faith fight
 mound basket chicken hallow
 egg kind flag loss gush hatch
 talk hound peep leg fate frog
 flight mount market kitchen
 yellow mind pose hush beck
 match oak pound sip mate
 guide round picket kitten rag
 buffalo blind toss mush patch
 yoke sound tip neck around
 trade pride hatchet Britain
 swallow grind tag gross flush
 scratch yolk zounds straight
 weep peck white mushroom
 ground basketball necklace
 chicken-pie necktie roommate
 colored-chalk match-box.

ԴԱՍ ԾԱ. (LESSON LI.)

[Խ]

kind, բարեխէր	gush, արտահոսում
mind, միտք. ուշք	[բան] mush, լանդակ
blind, կոյր. (լուսամբարէ) լուսիս	mushroom, սունկ
black, սև	flush, շառագունում
flag, դրօշակ	catch, բռնելը
frog, գորտ	hatch, թուխս
rag, ցնցուտի (տոբ) [պէտք] hatchet, կացին	[ւասար]
tag, ցուցաբարտ. քովս (խշ Տճի. match, լուցկի (պէտք). համահա-	
boss, գործատէր	match-box, լուցկիի տուփ
loss, կորուստ	patch, կարկտան
toss, ցնցիւն	scratch, ճանկառուք. քերելը
gross, խոշոր. 144 հատ	chalk, կաւիճ
deep, խորունկ	colored-chalk, գունաւոր կաւիճ
peep, (յետեք) ճուլը. ճիւ ճիւ	talk, խօսակցութիւն
sip, պուտ, ումպ	oak, կաղնի, կաղնիէ
tip, ընծայ. (հէլէւէք, պէտք) ծայր yoke, լուծ (պոյտապոյտաք)	
faith, հաւատք	yolk, հաւկիթի դեղնուց
fate, բաղդ	count, համրանք, հաշիւ. կոմս
mate, ընկերակից. պաշտօնակից	hound, երէ, որսի շուն
roommate, սենեկակից	pound, (փոշաք) կշիռքի չափ
trade, արհեստ. առևտուր	pound, փառնետ. Անգլ. ոսկի (Տ)
straight, ուղիղ	sound, ողջ, անթերի. ձայն. ծո-
fight, կռիւմարտ	վայրի մեծ նեղուց
flight, թռչելը. փախուստ	Zounds, Տէ՛ր Աստուած
guide, առաջնորդ. ուղեցոյց	egg, հաւկիթ
pride, հպարտութիւն	leg, սրունք (պոշաք)
in pride, հպարտութեամբ	beck, ձեռքով գլխով նշան
white, ճերմակ, սպիտակ	neck, պարանոց
chicken, վառեակ	[դակ] necktie, փողկապ
chicken-pie, հաւի մսով կարկան	necklace, մանեակ
kitchen, խոհանոց	mound, բլրակ
kitten, կատուի ձագ	mount, լեռ, սար
basket, կողով, սակառ	round, կլոր
basket-ball, սակառագնդակ (խշ)	around, շուրջ
market, շուկայ	ground, հող, գետին
picket, ցից. յառաջապահ, ջոկատ	yellow, դեղին
Britain, Բրիտանիա	buffalo, գամէշ
bush, մաջառ	swallow, ծիծեռնակ

to beck, ձեռքով գլխով նշան ընել	to mound, թմբապատել
to bind, կապել	to mount, հեծնալ
to black, սևեցնել	to patch, կարկտել
to blind, կուլբցնել	to peck, կտցել
to catch, ետեկն վազելով բռնել	to peep, գաղտագողի (փռփռ)
to count, համրել, թուել	նայիլ. (Յոփերո) ճուռալ. ճիւ
to fight, կռիսամարտել	ճիւ կանչել
to flush, չառագնիլ	to pose, վարանիլ
to grind, աղալ, մանրել. սրել	to round, կլորել
to ground, գետինը դնել. խրել	to scratch, ճանկոտել. քերել
to guide, առաջնորդել	to sip, ըմպել, պուտ պուտ խմել
to gush, յորդահոսիլ	to sound, հնչեցնել, խորաչափել
to hatch, թխսել	to swallow, կլլել
to hollow, սուրբ ընել	to talk, խօսիլ [տալ
to hound, որսը հալածել	to tip, ընծայ (դեփն, հեփն)
to hush, լռեցնել	to toss, ցնցել
to match, համահաւասարը գտնել	to trade, առևտուր ընել
to mind, ուշադիր ըլլալ	to weep, արտասուել

109. **Վարժու թիւն**

[Ե]

A MAID WITH HER BASKET OF EGGS

A maid with a basket of eggs. Hear her talking to herself.

“I have fifteen eggs in my basket. I will take them straight to my good white hen. She will sit upon them days and days, and keep them warm.

“Then the fifteen little chickens will peck open the shells*. I can see them now. Pretty little things; some black, some yellow, some white!

“I can hear them call ‘peep, peep!’ They will soon scratch for themselves. I will feed them well, and they will grow into strong, fat hens.

* shell (շէլ) **կճեպ, կեղև. ոռմբ:** — to shell, **կեղևը հանել. ուրազանքել:**

“Then I will take them to market to sell. How much shall I get? Ah! I shall be quite rich. I can buy a fine hat and a dress.

“My friends will not know me.”

She tosses her head in pride, forgetting the eggs. The basket falls to the ground; the eggs are broken.

She counted her chickens before they were hatched!

110. Վարժութիւն

[8] [2]

ԱՌԱՄՆԵՐ Է ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ

“Well, whatever bit of a wise man’s work is honestly and benevolently* done, that bit is his book, or his piece of art.” — RUSKIN.

“I know her ways of loving, all of them;
A sweet§ soft|| way the first is; afterward
It burns and bites like fire.” — SWINBURN.

*“Never count your chickens
before they are hatched.”*

*“A bird in the hand is worth
two in the bush.”*

---

* be-nev'o-lent-ly (ԴԵՆԵՎՈԼԵՆԿ) բարեացակամութեամբ, բարի կամեհալով

§ sweet (ըստ-խառնեց ԿԱՆԿ) քաղցր, ահուշ

|| soft (սոֆտ) կակուղ, փափուկ, քնքուշ, մեղմ (յոյն)

ԴԱՍ ԾԲ. (LESSON LII.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Շարունակութիւն բայերու խոնարհման:

REDUNDANT VERBS.

Թէ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԵՒ Թէ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ:

(Պէտք եղածէն Աւելի Գլխաւոր Մասեր Ունեցող Բայեր):

(Տեսնել երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը):

Այս թէ Կանոնաւոր և թէ Անկանոն բայերը թուով իննը-սունհինգ հատ են, ի բաց առեալ իրենցմէ ածանցուածներն և բաղադրեալներն:

(Տե՛սէ՛լ ԲԵ ԱՆՎԵ՛Ր Ի՛ ԲԵ ԿԱՆՈՆԱ՛Ր ԲԱՅԵՐ՝ ԾԱՅԸ ԻՐԻՆ ՎԵՂԸ):

Այս 95 բայերէն ալ 59ի Կանոնաւոր Գլխաւոր Մասերն աւելի գործածական են քան թէ անկանոններն. և ներկայիս մեծ ջանք կը լինի բայերու աւելի կանոնաւոր ձևերը գործածեցուցիլ:

ԴիՏ.— Այս թէ Կանոնաւոր և թէ անկանոն բայերու մէկ մասի անցեալի և անցեալ ընդունելութեան երկրորդ ձևերը, որոնք առ հասարակ հին բանաստեղծութեանց և Ս. Գրքին մէջ գործածուած են, այժմ հասարակ գործածութեանց մէջ բոլորովին անգործածելի են դարձած. թէ և ինքնին լաւ Անգլիերէն կը սեպուին. այսպէս “And none *speak* a word (սփռ) unto him.” — *Job*, ii, 13. ‘Եւ ոչ ոք բառ մը խօսեցաւ իրեն:’ — ՅԺ. Բ. 13:

111. Վարժութիւն

[Գտնել հետեւեալ թէ կանոնաւոր և թէ անկանոն բայերու Գլխաւոր Մասերը ցուցակէն և զրել տետրակին մէջ: Շինել նաև առաջին երեք բայերու համալրեալներն աւելի ևս: Կրնա՞ր գործածելով ի տարբեր դէմք. և ճիշտ ա՛նցեալ ու անցեալ ընդունելութեան — լին իբրեւ իմաց:]

to abide	to dig	to hang	to mean	to roast
to build	to freeze	to kneel	to pay	to shake
to catch	to grind	to lay	to quit	to throw

DEFECTIVE VERBS. ՊԱԿԱՍԱԻՈՐ ԲԱՅԵՐ:

(Տեանի Երես 109 Բայերու Դասակարգութիւնը)

Պակասաւոր բայերը՝ թուով տասնեմէկ, հետեւեալներն են.

LIST OF THE DEFECTIVE VERBS. ՏԱՆԿ ՊԱԿԱՍԱԻՈՐ ԲԱՅԵՐՈՒ

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>
Ներկայ:	Անցեալ:	Ներկայ:	Անցեալ:
Beware, (դէմտէ՛յր) —	—	Quoth, (գոթե՛մ) quoth.	—
Զգուշանամ,	(չտեսնեմ)	Ըսեմ,	ըսի:
Can,	could.	Shall,	should.
Կրնամ,	կրցայ:	Պիտի,	պիտի:
May,	might.	Will,	would.
Կրնամ,	կրցայ:	Պիտի,	պիտի:
Methinks,	methought.	Wis, (տեսնեմ)	wist. (տեսնեցի)
Ինձ կը թուի,	ինձ թուեցաւ:	Դիտեմ.	դիտցայ:
Must,	must.	Wit, (տեսնեմ)	wot. (տեսնեցի)
Պէտք է,	պէտք է:	Դիտեմ,	դիտցայ:
Ought, (տեսնեմ)	Ought.		
Պէտք է:	Պէտք է:		

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Methinks և methought չատ քիչ կը գործածուին:
2. Must և ought ամեն դէմքի մէջ անփոփոխ կը մնան:
3. Quoth և wis, wist այժմ անգործածելի են դարձած:
4. Will երբեմն կը գործածուի իբր գլխաւոր բայ, որ ատեն կանոնաւոր բայ է և ամեն եղանակ ու ժամանակ ունի:
5. Wit ի աներեւոյթ եղանակը միայն գործածական մնացեր է. այսպէս to wit, կը նշանակէ այնչէս:

IMPERSONAL (Ի՛-ԳԵՐ՝ԵՆ՝Ա) VERBS. ԱՆԴԵՄ ԲԱՅԵՐ:

Քանի մը բայեր՝ իրենց ակնարկած նիւթի բնութեան համեմատ, եզակի երրորդ դէմք միայն կը գործածուին, տէր բայի ունենալով *it*. այս բայերը կը կոչուին *անդէմ* կամ *հեռաբայ* բայեր: Այս բայերու տէր բային (եթէ *it* էն ի զատ ուրիշ բառ ալ ըլլայ) մասնաւոր գոյական անուն մը չը ցուցնելով, բայը ընդհանուր նշանակութիւն մը միայն կ'ունենայ. այսպէս, *it rains*, կ'անձրեւէ. *it snows*, կը ձիւնէ. *it freezes*, կը սառեցնէ. *What ails you?* Ի՞նչ կ'ըլլայ ձեզ. եւայլն:

PARTICIPLES. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

(Տեսէլ Երես 108 Ծանօթութիւն)

Անգլիերէնի մէջ միշտ երեք ընդունելութիւններ կան, Անկտոր, Կտորեւ եւ Նախ Կտորեւ, որոց կարգը անփոփոխ ըլլալուն համար աւելի դիւրութեան համար կը կոչուին Առջին, Երկրորդ եւ Երրորդ:

Ա. Անկտոր ընդունելութիւնը առ հասարակ *ing* ով կը վերջանայ, եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տեսնանքի շարունակութիւնը. ինչպէս, *being*, *բաւով*: *loving*, *տէրելով*. *եւայլն*:

Բ. Կտորեւ կամ Անցեւ ընդունելութիւնը առ հասարակ *ed* կամ *en* ով կը վերջանայ, եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տեսնանքի կատարուած լինցած ըլլալը. այսպէս, *been*, *եղած*: *loved*, *տէրած*: *written*, *գրած*. *եւայլն*:

Գ. Նախ Կտորեւ ընդունելութիւնը առ հասարակ *having* բառն ունի իր հետ եւ կ'արտայայտէ եղելութեան, գործողութեան կամ տեսնանքի ժամանակ առաջ լինցած ըլլալը. այսպէս, *having loved*, *տէրած ըլլալով*, *having seen*, *տեսած ըլլալով*, *having written*, *գրած ըլլալով*: *having been loved*, *տէրած ըլլալով*: *having been writing*, *գրելու վրայ եղած ըլլալով*: *having been written*, *գրած ըլլալով*. *եւայլն*:

Առջին կամ Անկտոր Ընդունելութիւնը երբ պարզ (ձև) է, միշտ կը կազմուի բային արմատին վրայ *ing* աւելցնելով. ինչպէս, *look*, *նայիլ*: *looking*, *նայելով*. մինչ երբ բաղադրեալ ձևը կ'ուղուի, բայի պարզ ընդունելութեանը *being* բառը նախադասելու է. այսպէս, *being reading*, *կարդալը շարունակելով*: *being read*, *կարդացուած ըլլալով*:

Երկրորդ կամ Կտորեւ Ընդունելութիւնը միշտ պարզ ձև ունի եւ կանոնաւորապէս կը շինուի բայի արմատին *d* կամ *ed* աւելցնելով. հակառակ պարագային կամ Անկանոն եւ կամ Թէ կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն է. որոյ կատարեալ ընդունելութիւնը միշտ ցանկէն սովորելու է:

Երրորդ կամ Նախ Կտորեւ Ընդունելութիւնը միշտ բաղադրեալ ձև ունի, եւ կը կազմուի կատարեալին *having* նախադասելով, երբ բաղադրեալը կրկին է. իսկ երբ բաղադրեալը երեքիկն է *having been* պէտք է նախադասել կատարեալին կամ անկատարին. ինչպէս, *having loved* *տէրած ըլլալով*: *having been loved*, *տէրած ըլլալով*: *having been loving*, *տէրելու շարունակելով*:

ԻԱՅԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Սահմանափակ Կատարել և Կատարել Ժամանակներ. — Հայերէնի մէջ մինչդեռ Անկատար, Կատարեալ եւ Յարակատար Ժամանակներն իրարմէ շատ որոշ են, Անգլիերէնի մէջ ընդհակառակն յաճախ չփոթութեան տեղի կուտան. ուստի կ'արժէ աւելի պարզենք:

Անգլիերէնի մէջ Անկատարը առհասարակ Հայերէն կատարեալին կը համապատասխանէ եւ այնպէս ալ թարգմանելու է, որը կը ցուցնէ թէ կատարուած գործողութիւնը խօսքն ըսուած ժամանակին հետ կապակցութիւն չունի. մինչ Անգլիերէն կատարեալը Հայերէնի մէջ յարակատարին կը համապատասխանէ եւ այնպէս ալ թարգմանելու է. որովհետեւ կը ցուցնէ գործողութեան կատարուած ժամանակը խօսքն եղած (շեք-կոյ) ատենին հետ կապակցութիւն ունի. այսպէս, “The letter, you mailed yesterday, we have not received* yet” — Նամակը, (շեք) դուք նախօրէին փոստով երէկ, տակաւին (շեք-ֆինչ հիմա) ես դեռ չեմ օրինակին մէջ you mailed, հաստատական անկատարը (անցեալ կատարեալ ըստ Հայերէնի) իր հետ ունեցած yesterday բառովը կը ցուցնէ թէ նամակին երէկ ձեր թղթատունը ձգելու գործողութիւնը մեր այսօրուան խօսած ատենին հետ կապակցութիւն մը չունի, քանի որ նամակը նամակատուիւր ձգելու գործողութիւնը երէկ եղեր վերջացեր է. մինչ we have not received բացասական կատարեալը (յարակատար ըստ Հայերէնի) իր հետ ունեցած yet բառովը կը ցուցնէ թէ նամակին այսօր չստացուելու գործողութիւնը մեր խօսած ատենին (շեք-ֆինչ հիմա) հետ կապակցութիւն ունի. ուսկից որոշ կը հետեւի թէ գործողութիւն մը թէ նոր կատարուած ըլլայ թէ չատունց, քանի որ ներկային հետ ժամանակի նկատմամբ կապակցութիւն չունի, պէտք է Անգլ. Imperfect, Անկատար (Հայերէն Անցեալ կատարեալ) գործածել. այսպէս, loved, said, sent, went, եւ այլն. իսկ եթէ ներկային հետ կապակցութիւն մ'ունենայ, Perfect, կատարեալ (Հայերէն Յարակատար) գործածելու է. այսպէս, has loved, has said, has sent, have gone, եւ այլն:

Գիտնալու է նաեւ որ Անգլ. Perfect, Կատարեալը (Հայերէն Յարակատարը) կը գործածուի ցուցնելու համար.

III. Տակաւին չլինցած գործողութիւն մը. ինչպէս, It has rained all this week, այս Բոլոր շաբաթը ելաւ:

* to receive' (շեք-ֆինչ) ստանալ, ընդունիլ

բ. Նոր լմնացած գործողութիւն մը. ինչպէս, I understand that an Armenian writer *has arrived** from Tiflis, ինչպէս՝ Էրմէնի-ստանիցի գրող (գրող) Էրմէնի-ստանիցի գրող հասած է:

գ. Առաջուց եղած գործողութիւն մը, որուն հետեւանքը, արդիւնքը դեռ կը տեսնուի. ինչպէս, I have learned§ my lesson, and now enjoy the result†, դեռ ուրիշ է, և հիմա արդիւնքը կը տեսնուի:

դ. Առաջուց եղած եւ բոլորովին լմնացած գործողութիւն մը. ինչպէս, We all have been young sometimes past, անշուշտ Գեղ Գեղ Բոլորս եղած ենք:

ե. Առաջուց եղած գործողութիւն մը, որ տակաւին կայ. ինչպէս, Plato† has written the republic‖, Պլատոն գրած է հանրապետութիւնը:

Անգլիերէն Սահմանական Անկատարը (Հայերէն Անցեալ Կատարեալը) ուրիշ ոճով ալ կ'ըսուի (որ աւելի որոշ կ'արտայայտէ թէ, գործողութիւնը թէեւ առաջ կ'ըլլար, հիմա ալ չըլլար), բային աներեւոյթ եղանակը to use բային անկատար ժամանակին առջեւը դնելով. այսպէս, I used to love, կը սիրէի (ժամանակին սովորութիւն ունէի սիրելու, (Բայ ոչ հիմա): Այս ոճը ժողովրդական խօսակցութեանց մէջ բաւական գործածական է:

2. Սահմանաւոր Գերադասութիւն. — Այս ժամանակը կը ցուցնէ գործողութեան կատարուիլը ուրիշ մասնաւոր անցեալ ժամանակէ Բա՛ն. ինչպէս, We had dined when he arrived, անոր ելոյ՝ Երբ ինք ժամանեց) Գեղ Գեղ Երբ ելոյ՝:

3. Այսինքն Ժամանակ արտայայտելու համար յաճախ հետեւեալ ոճն ալ կը գործածուի. I am going to love, պիտի սիրեմ (բաւական թարգմանութեամբ կ'ըսեն (Գր) Գրելու). we are going to write, գրենք պիտի:

4. Սորադասութիւն Ներքին և Անդրադասութիւն տարբերութիւնն առէ որ ներկան կը ցուցնէ անորոշութիւն, մինչ անկատարը՝ Ժամանակ. այսպէս, if it rain, եթէ անձրեւ գայ (պիտի գայ թէ ոչ անստոյգ է). if it rained, եթէ անձրեւէր (եթէ անձրեւ գար, բայց չեկաւ):

* to ar-rive' (ըր-րիւ) հասնիլ, ժամանիլ

§ to learn (լը-ն) ուսանիլ, սովորիլ

† re-sult' (րէշլտ) արդիւնք

† Pla-to (փլէ-տո) Պլատոն

‖ re-pub-lic (րէփլեպլիկ) Հանրապետութիւն

Ստորադասական անկատարը կարելի է շինել նաեւ if բառը (Շաղկապը) զանց ընելով ևւ տէր բային բայէն կամ օժանդակէն ետքը դնելով. այսպէս *had you come a little sooner, you would have seen him*, եթէ քիչ մ'աւելի շուտ եկած ըլլայիք, զինք տեսած պիտի ըլլայիք. *were it so*, այսինքն if it were so, եթէ այդպէս ըլլար:

Թէ գրութեանց եւ թէ խօսակցութեանց մէջ յաճախ եւս ստորադասականին փոխարէն սահմանական ձևը կը գործածուի:

5. To be եւ to have բայերուն քանի մը ժամանակները ուրիշ բայերուն աներեւոյթ եղանակին հետ գործածուելով պարտաւորութիւն, պիտի կը ցուցնեն. ինչպէս, *I am to go*, երթալու եմ. *I have to go*, երթալու եմ (անպարտաւոր, աւելի դժուար է). *I have to work for my living*, ապրուստիս համար գործելու եմ (պիտի գործել):

6. Եթէ հարցում ընող խօսքի մը բայը օժանդակ ունենայ, պատասխանին մէջ, տէր բային եւ օժանդակը միայն կը գործածուին, բայը զանց ընելով. թէեւ բայը դնեն ալ սխալ չէ, սակայն առաջին տեսակը աւելի համառօտ ըլլալուն, աւելի անուշ կը սեպուի. այսպէս, *Do you know my name?* Անունս գիտէ՞ք: *I do*. Գիտեմ: — *May I go home?* Կարելի՞ է տուն երթամ: *You may*. Կարելի է (կրնաք երթալ): — *Have you been in London?* Լոնտոն եղած է՞ք: *I have not*. (Եղած) չեմ: — *Did you see my sister?* Քոյրս տեսա՞ք: *We did*. Այո՛ (տեսանք):

7. Shall եւ will օժանդակներու գործածութեանց մասին որքան որ անուանի զրազէտներն անգամ յաճախ կը շփոթին, դարձեալ կ'արժէ որ հնար եղածին չափ պարզել ուսանողին աւելի դիւրութիւն մ'ընծայած ըլլալու համար:

(Տեսել երես 46 և 125-126:)

ա. Shall Ա. դէմքին մէջ միայն կ'իմացնէ թէ գործողութիւն մը պիտի ըլլայ առանց հաստատելու կամ ստուգելու. իսկ Բ. եւ Գ. դէմքերուն մէջ կը նշանակէ թէ ստուգիւ պիտի ըլլայ, (պիտի ե պիտի ըլլայ). օրինակի համար, *I shall write*, պիտի գրեմ. *you shall be rewarded**, պիտի վարձատրուիք (անշուշտ). *he shall be punished*‡, պիտի պատժուի (պիտի):

բ. Will Ա. դէմքին մէջ կը ցուցնէ թէ բան մը ստուգիւ պիտի ըլլայ, որոշուած է, եւն. իսկ Բ. եւ Գ. դէմքերուն մէջ միայն կ'իմացնէ թէ պիտի ըլլայ՝ առանց հաստատութիւն կամ

* to re-ward' (բեւարձ) վարձատրել. reward, վարձատրուել
‡ to pun'ish (քեղել) պատժել [թիւն

ստուգութիւն տալու, ինչպէս, I will go, պիտի երթամ («դու-
դէ»)։ You will soon be there. Դուք շուտով հոն պիտի ըլլաք
(հաւանականութեամբ)։ He will expect you. Ձեզ պիտիակնկալէ («դու-
դէ»)։

գ. Shall հարցական խօսքերու մէջ Ա. և Գ. դէմքով կը-
գործածուի, 1. մէկէ մը հրաման ուղեկու, կամ անոր կամքը
հասկնալու համար. և 2. մէկէն տեղեկութիւն մը կամ լոյս
մը առնելու նպատակաւ. իսկ Բ. դէմքով՝ միայն տեղեկութիւն
առնելու նպատակաւ. այսպէս, Shall I take this book home? Այս
գիրքը տանեմ տուն (հրաման կոչով)։ Shall he bring you
another book to read? Ինքը բերէ՞ (կոչով և ոչ բերէ) ձեզ ու-
րիշ գիրք մը կարդալու (հրաման)։ Shall you be in Paris next
year? Գալ տարի Փարիզ պիտի ըլլա՞ք (կոչով և ոչ գալ, գիտնա-
լիս առնել)։

դ. Will հարցական խօսքերու մէջ Բ. և Գ. դէմքով կը-
գործածուի մէկուն կամքը հասկնալու համար. իսկ Գ. դէմ-
քով՝ ապառնի գործողութեան մը վրայով տեղեկութիւն առ-
նելու համար. այսպէս, Will you go? Պիտի երթա՞ք (կոչով և ոչ
թող)։ Will he run for justice* of peace? Հաշտարար դատաւորու-
թեան (պաշտօնին) համար պիտի վազէ՞ (կոչով և ոչ ընդհանրա-
կան)։ When will the boat leave for Boston?† Նաւը երբ
պիտի մեկնի Պոստոն գնալու համար։

ե. Ստորագրական խօսքերու մէջ՝ shall ամեն դէմքով
ալ էնթուրթանքով կը ցուցնէ. իսկ will՝ կամք. ինչպէս, “If we
shall say, From heaven” (էնթուրթանքով) ըսենք՝ Երկինքէն
“If any man will come after me”, «Թէ որ մէկը իմ ետեւէս գալ
կ’ուզէ (կոչով և ոչ էնթուրթանքով)»։

զ. Shall, will, ինչպէս նաև may, can, օժանդակներուն ան-
ցեալները should, would, might, could, որոնք պարզ, գիտնալու-
թեան, հարգանքով, հարգանքով կը ցուցնեն (Տե՛սել էրէս 58,
125, 126) ժամանակի կողմանէ շատ անորոշ են. երբեմն շեշ-
տով մերթ անշեշտ և մերթ ապառնի միտք կուտան. այսպէս,
I would do it with pleasure if I could. Հաճոյքով, կ’ընէի (հիմա)
անիկայ, եթէ կարենայի (յետեւ գրեց)։ He could not do it yester-
day, for he was otherwise engaged† երեկ (անշեշտ) ինքը չէր կըր-
նար ընել զանիկա, որովհետեւ ուրիշ գործով զբաղուած էր։

* jus’tice (հրապարակ) արդարութիւն. դատաւոր

† Bos’ton (պոստոն) Պոստոն

† to en-gage’ (էնգեյճ) խոստումներով կամ երդումով կապ-
ուած ըլլալ. նշանուիլ. վարձով բռնել. զբաղիլ։

If he would not go to-day; I might go with him to-morrow. *Եթէ այսօր չուզէ երթալ, վաղը ևս կարելի է երթամ* (պիտի ելլեմ, գառնի) *իրեն հետ:*

է. To go, *երթալ* և to come, *գալ* բայերը կրաւորական ձև կառնեն չէզոք նշանակութիւնով (Տե՛սէլ երէ- 177) He *is* gone, He *has* gone, *հնչ.* He *is* risen, He *has* risen, *յարեմ:*

ը. Do *օծանդակը* յաճախ կը գործածուի ուրիշ բայ մը չը կրկնելու համար. *այոպէս*, I read more books in a week, than you *do* in a month. *Ես մէկ շաբաթուայ մէջ աւելի շատ գիրք կը կարդամ, քան դուք* (ը չարդար) *մէկ ամիսուան մէջ:*

թ. Ought կը ցուցնէ պարտաւորութիւն. *ինչպէս*, I ought to read, *պէտք է որ կարդամ.* He ought to do it, *ընելու է անիկա:*

112. Վարժութիւն

[L] [D]

bore (պօ) store (ը-թօ)*	gain (կէյն)	bar'gain (պ-ալէն)
cross (քրօ)*	prose (թրօշ)*	tongue (թընկ)
fade (ֆէյթ)	gate (կէյթ)	knit (նիթ)
faint (ֆէյնթ)	paint (թէյնթ)	act (էֆթ)
false (ֆօլս)	pulse (թլս)	press (թրէս)*
firm (ֆըրմ)	in-firm' (նիֆըմ)	am'ple (էմփլ)
flat (ֆլէթ)*	glad (կլէթ)*	plain (թլէյն)*
form (ֆօրմ)	in-form' (նիֆօրմ)	certain (սըրթէյն)
full (ֆլլ)	wool (ւուլ)	for-bid' (ֆօր-պիթ)
harp (հարթ)	sharp (շարթ)	meas'ure (մէշըր)
just (ճէսթ)	un-just' (ըն-ճէսթ)	cor'al (թօրլլ)
off (օֆ)	golf (կօլֆ, կօֆ)	hay (հէյ)
pure (թլէյր)*	sure (շօր)	ex-cept' (էքս-թէթ)
share (շէյր)	shave (շէյվ)	shame (շէյմ)
com-plete' (թըմփլէյթ)	mis'sion (միշն)	per-mis'sion (թըրմիշն)
prod'uce (թրո֊ուս)	in'tro-duce' (ինթրօ-ուս)	quite (թալթ)
as-so'ci-ate (էս֊շիէյթ)	con-ve'ni-ent (թընվէյնիէյթ)	play (թլէյթ)*
beau'ti-ful (պիթ֊ուֆլ)		ex-am'ine (էկս֊մէյն)

* Հիշելու է մէկ անգամ (մէկ վանկ):

Bore cross fade faint false
 firm flat form full harp just.
 pure share associate store gate
 prose off paint pulse infirm
 glad inform wool sharp golf
 unjust sure shave convenient
 gain tongue knit press ample
 plain certain complete exact
 measure mission introduce
 produce except shame among
 beautiful bargain permission
 permit express example excise
 explain act shameful curtain
 pleasure examine quarrel hay
 morbid coral pay quite play.

ԴԱՍ ԾԳ. (LESSON LIII.)

[Խ]

Bore, ծակ. ձանձրալի	full, լեցուն, ամբողջ
store, խանութ, միջերանոց	wool, բուրդ
gain, չափ, օգուտ [սխալագիր]	morbid, վատառողջ, հիւանդոտ
bargain, ածան ապրանք (ՌՖ)	forbid, արգելք
cross, խաչ. հակառակ կողմ	harp, տաւիղ (սխալագիր)
prose, արձակ (շարդարձարձ) ոճ	sharp, սուր, սրածայր. զիւ (Յ-Յ)
tongue, լեզու	measure, չափ, կշիռ
among, մէջը (շրջապատած)	pleasure, հաճոյք
gate, անցք, մեծ դուռ	just, ճիշդ. արդար. մականա-
permit, արտօնագիր	խաղ (ՏՖ. Տիւրի)
faint, նուաղում, նուաղեալ	unjust, անարդար
paint, ներկ	mission, պատգամաւորութիւն.
painting, նկար, նկարչութիւն	պաշտօն, գործ. քարոզ-
act, գործ, արարք. արարուած	չական կեդրոն
exact, ճիշդ ու ճիշդ	permission, թոյլտուութիւն
false, սուտ, սխալ	off, ...է, ...էն, աւելի հեռու.
pulse, շնչերակի զարկ [ճնշան	ի բաց, մէկդի
press, մամուլ, տպագրութիւն.	golf, փօֆ, գնտօթեան (Խ-Պ)
express, բեռնակիր. ձեւալինիաց	play, խաղ. դեր
կառաւարք [ռատուն	produce, արտադրութիւն, երկ-
firm, հաստատ, ամուր. վաճա-	րի բերք
infirm, տկար	pure, մաքուր. ողջախոհ
ample, ճոխ, առատ	sure, ստոյգ, վստահ
example, օրինակ	except բացի, ...է. ի դատ
for example, օրինակի համար,	excise, ներքին տուրք. ոգելից
զորօրինակ [ժին	ըմպելիներու տուրք.
flat, հարթ, տափակ. յարկաբա-	share, բաժին, բաժնեթուղթ
glad, ուրախ	shave, ածելուիլը
plain, պարզ, անպաճոյճ, հասա-	shame, ամօթ
րակ. հարթ. դաշտ	shameful, ամօթալի [նակից
form, ձև, կերպարանք. ոճ. կա-	associate, ընկերակից, պաշտօ-
ղապար, (տղարդ-իւն) տիպառ-	convenient, յարմար. դիւրին
certain որոշ, ստոյգ. ոմն. մը.	beautiful, (տեւոյ) գեղեցիկ (Տիւր)
curtain, վարագոյր [այսինչ	և քր-իւն)
quite, բոլորովին, բաւական չատ-	hay, չոր խոտ
coral, բուստ (Տիւր)	pay, վճարք
quarrel, բանակոխ	pay day, վճարելու օր
complete, ամբողջ	woolen, բրդէ, բրդեղէն

to act, գործել · դեր կատարել	to introduce, ներկայացնել, ծա-
to associate, ընկերակցիլ	նօթացնել
to bore, ծակել · ձանձրացնել	to knit, (դրոշմի դեմ) հիւսել,
to cross, խաչակնքել · իրար հան-	կապել
դիպիլ · խաչաձև ընել · to measure, չափել	
դիմացի կողմը անցնիլ	to paint, ներկել · նկարել
to exact, պահանջել	to pay, վճարել
to examine, քննել, զննել	to permit, թոյլ տալ [գածել
to explain, բացատրել	to play, խաղալ · նուագել, նուա-
to express, արտայայտել	to press, արդուկել · ճնշել, ճմլել
to fade, խամրիլ, գոյնը աւրիլ	to produce, արտադրել
to faint, նուաղիլ	to quarrel, բանակոռիլ
to forbid, արգիլել	to shame, ամչցնել, ամօթով
to form, կազմակերպել · ձև տալ	խայտառակել
to gain, չահիլ	to share, մասնակցիլ
to hay, խոտ հնձել ու չորցնել	to shave, ածիլ · տաշել
to inform, տեղեկացնել	to store, ամբարել, մթերել

114. Վարժութիւն

[Թ] [Ժ] [Ն]

1. Bertha, I intend to go to five and ten cents store this afternoon, to look for some bargains; would you like to come along?— I would with pleasure.— But you shouldn't bore mama for anything.— No, I wouldn't.— 2. "He can not write; but his cross is a good cross, and is honored.....".— Did he gain much?— Not worth of speaking of. — 3. "And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?"—"He that is without sin among you, let him first cast a stone at her. — 4. When the man did not permit me to pass the gate, I almost fainted.— Will it be convenient for you to send an express here? — It will. — 5. Can you feel my pulse.— Of course* I can.— I am firm in my believe that his case will not be pressed. — 6. Aram, please make that form ready for the press.— Will you press this coat for me.— Yes, sir.— When can I have it?— First thing in the morning. How will that do? — Allright. — 7. Cora, I want to express you my thanks for

---

* Այս ոճի խորդ Ռամկերէնն է sure I can, որը գործածելու էէ:

the book you sent me yesterday.— That is nothing, I did my duty.— To day is pay day, I expect to get a good pay.— How much did you pay for that book? — 8. That was a fine painting we saw yesterday.— Bedros, would you tell me what do we call prose writing, and give me an example? — Yes, ma'am, I understand any plain writing is called prose writing; for example "Tell me with whom you associate, and I will tell you what you are". This is a prose writing — 9. "And the hair of his head *was* like the pure wool". — "Let us fight against them in the plain". — You can never find ample justice anywhere.— 10. We were very glad to see that mission house, so plain, yet so beautiful.— Is that complete?— No, sir, it is not. — 11. Can you play harp? — No, sir, I can't; but my sister Cora can.— That is just the thing I like.— Do you play golf? — Indeed I do quite often. — 12. Oh! Bertha, it is always such a great pleasure to meet you.— And it is no less to me.— Let me introduce you my brother Aram.— Pleased to meet you.— 13. We go down every day, except Sunday. — What do you think about the new excise law? — I favor it. It is allright with me.— 14. Mama, I like to ask permission to go out. — Now children, don't go out, play here, till I be back; and you know you should not quarrel. — That box is full. — Are you certain about that.— Almost.— Now I am sure.— 15. I would like to buy five shares.— This firm is not selling any of its shares.— Isn't that shame that you can not play with him?— Shame! Shame! Every body knows your name. — 16. Are these papers examined? — Yes, sir, they are.— Do you think would this clothe fade?— I don't.— Can you shave yourself?— I can.— 17. We are informed that they will arrive here to-morrow.— Here is a measure. Will you measure this coat? — What can you produce in your place? — 18. Nora, I like to show you what I am knitting now for my brother.— I do some knitting myself now days too. — To-morrow will be hay day for us, we are going to hay.— We will have no hay this year.— Say Nora, papa just bought for me this cross. It is made of fine coral.— 19. "Happiness is not complete unless* shared with others".— 20. "Suffer† the little children to come unto me, and forbid them not". "If ye shall ask anything in my name, I will do *it*."

---

* un-less' (ընէ՛ւ) մինչև որ եթէ ոչ բայց միայն

† suf'fer (սւֆֆը) ցաւով տառապիլ. թողուլ, ձգել

[Ե]

1. Պետրոս, կը սիրէ՞ք գնտօթեան խաղալ ինձ հետ:—
 Ինչու չէ (չ): Եթէ կը սիրէք ճիշդ հիմայ կրնանք երթալ:
 Տեղը շատ հեռու է (ե ԳԵՂԵՆ ԵՄ ԿԵՂԵՆ): — Քիչ մը: — 2. Որքան
 վճարեցիք այդ բուրդին համար (համար այդ ԲԱՐԴ): — Ասիկա
 շատ լաւ բուրդ է. և կ'արժէ բաւական շատ (a quite deal): —
 Ուսկի՞ց գնեցիք: — Մեծ խանութէն: — 3. Կարդացի՞ք ոգե-
 լիցներու նոր օրէնքի մասին այս առաւօտեան թերթերուն
 մէջ: — Ոչ, ի՞նչ էր, դուք ըսէք մեզի: — Գնորը պիտի բարձ-
 րացնեն: — Թող բարձրացնեն, ան աւելի լաւ: — 4. Արմէն,
 խաղցէ՞ք քորով հետ այս տեղ, բայց մեծ մայրիկը որեւէ բանի
 համար չը ձանձրացնէք. ես հօր խանութը կ'երթամ և շու-
 տով պիտի վերադառնամ: — Այո, մայրիկ, մենք պիտի խա-
 ղանք և բնաւ չը պիտի կռուինք: — 5. Թոյլ տուէ՞ք ինձ ձեզ
 ներկայացնելու եղբայրս Պետրոսը: — Ուրախ եմ ձեզ հան-
 դիպելու: — Ի՞նչպէս կը սիրէք Փարիզը: — Շատ լաւ: —
 6. Ամեն Ուրբաթ աժան ապրանքի օր մ'է այս խանութին մէջ:
 Այս խաչի դինն ի՞նչ է (Ի՞նչ է քին այս Ի՞նչ): — Ասիկա շատ
 պարզ է: — Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս տաւիղի լեցուն գինը (ԵՅՈՒՆ
 ԲԻՆԵՆ ԵՄ ԳԵՂԵՆ): — 7. Ի՞նչ գեղեցիկ ձև մ'ունի առիկա: — Նօրա,
 կրնա՞ք տաւիղ ածել: — Քիչ մը. բայց եղբայրս շատ աւելի լաւ
 կը նուագէ՞ք քան զիս: — Երեկ քիչ մնաց նուագէի (ԳԵՂԵՆ ԵՄ
 ԿԵՂԵՆ): — 8. Կը հաճէ՞ք վարագոյրը քիչ մը վեր հանել: — Հա-
 ճոյքով: — Բոլորովին մութ է հոս: — Այս յարկաբաժինը վար-
 ձու է (to let) այնպէս չէ: — Այո: — 9. Լսեցի Ամերիկայի մէջ
 մաքուր ուտելիքի օրէնք մը կայ ելեր, դուք ի՞նչ գիտէք այդ
 մասին: — Իրաւ որ ես ալ կարդացի այդ մասին, շատ լաւ բան
 է. ամեն ուտելիք կը քննեն և կը գտնեն մաքուր է թէ ոչ: —
 10. Այս ազնիւ մարդը պատգամաւորութիւն մ'ունի ձեզի.
 կուզէ՞ք գինք լսել: — Ինչու չէ, թո՛ղ ներս գայ: — Թոյլ տուէ՞ք
 ինձ ձեզ ներկայացնելու պաշտօնակիցս, Արայ Պետրոս: — Շատ
 ուրախ եմ ձեզ հանդիպելու: — 11. Եգիպտոսի մէջ քարոզ-
 չական կեդրոնի մը հանդիպեցանք, որը ամեն կերպով շատ
 հաճելի թուեցաւ մեզ: — 12. Նիւ Եօրթի մէջ շատ մեծ թուով
 յրազրավաճառ տղաներ և հարուստ վաճառատուներ կան: —
 Այս տղան կարծես քիչ մը վատառողջ կ'երևայ: — Ձեր այդ
 արարքին մէջ հաճոք մը չեմ տեսներ: — 13. Ձեր ագարակ-
 ներն ի՞նչ կ'արտադրեն: — Առատ խոտ: — Դուք ալ երբեմն

խոտի վրայ կը բանակուուի՞ք։— Մենք ոչ երբէք կը բանակուուինք, բացի արդարացի պատճառի մը համար։— 14. Այս ի՞նչ ներկ է հոս։— Ես բերի, ամբողջ տունը պիտի ներկեմ։ Կ'ուզէ՞ք որ ձեր յարկաբաժինն ալ ներկեմ։— Այո, եթէ կը հաճիք։ Նայեցէք այս նկարին, Փարիզի մէջ գնեցինք։— 15. Կը կարդա՞ք Պարսկաստանէն և Թուրքիան եկած լուրերը, ի՞նչ տխուր են։ Այո՛, ոչինչ աւելի տխուր կրնան ըլլալ քան այս առաւօտուան լուրերը. բազմաթիւ սպաննուածներ կան. կռիւը կը շարունակուի (is going on)։— 16. Օր մը (a certain day) երբ կըքալէինք, անցանք առաջին, երկրորդ և երրորդ անցքերը և հասանք չորրորդ անցքը, ուր անցքը արգիլուած գտանք։— 17. Մամուլը այս արարքին դէմ է. բայց նպաստաւոր է ոգելիցներու հարկի արարքին։— Երբ վարագոյրը բարձրանայ հինգերորդ արարուածը պիտի սկսի։— 18. Այդ ի՞նչ է, տակաւին ածիլուած չե՞ս. ամօ՞թ, շատ ամօ՞թ. շուտ ածիլուէ՛, ու պարզ հագուուի որ երթանք, տեղը շատ հեռու է։— Ստոյգ։— Իրաւ։— 19. Այս գործիքը բաւական սուր է։— Բայց ոչ այնքան որքան իմինս։— Այս չափը որի՞նն է։— Իմս է. ուր գտաք զայն։— Ճիշդ հոս էր։— Վաղը դիւրութիւն ունի՞ք (ե՛ս Գէրշէն հա՛մբ յե՛ղ) զիս տեսնելու (Գէրշէն շէն)։— Վաղը ոչ, բայց միւս օր կարելի է։— 20. Այս խանութը պիտի գոցուի Կիրակի օրերը (է՛րբ Կիրակի)։— Այս թուղթերուն մէջը նայեցէք լոնսոնէն նամակ մը կա՞յ։— Այո, ահաւասիկ (հո՛ս է ա՛ն)։— Ամեն մարդու ալ խաչ մը կայ, ինծի ալ խաչ մը կայ։— Ի՞նչ որ իմ անունովս բան մը խնդրէք, ա՛նկա պիտի կատարեմ։

116. Վարժութիւն

[Հետեւելու Վարժութիւնը ընդօրինակելու է տետրակին մէջ նշուածներ և իւրաքանչիւր բառին առջև նշուած վանկով և նշանայանդ բառ մը գտնել ու գրելու է.

Իւրեք, Cora, Nora; faint, paint.]

Cora, ...	by, ...	cost, ...
faint, ...	box, ...	curl, ...
should, ...	fold, ...	zeal, ...
fame, ...	full, ...	fig, ...
all, ...	fair, ...	big, ...
arm, ...	cornmeal, ...	back, ...
childhood, ...	aid, ...	baby, ...
coarse, ...	pay, ...	either, ...
coat, ...	going, ...	sick, ...
cross, ...	send, ...	brown, ...

ԴԱՍ ԾԴ. (LESSON LIV.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն դրուար պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը դրոյին մէջ զանելով, տնոց հետ բազմատելու է:]

1. Ի՞նչ է բայը: Կանոնաւոր և Անկանոն Բայերը ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ: Անկանոն բայերը դիւրաւ սովորելու համար ի՞նչ գիտնալու է: Թէ Կանոնաւոր և Թէ Անկանոն բայերը ինչո՞վ կը տարբերին Կանոնաւոր և Անկանոն բայերէն: Որո՞նք են Պակասաւոր բայերը և ինչո՞ւ Պակասաւոր կը կոչուին: Ի՞նչ տեսակ բայերը Անդէմ կը կոչուին:

2. Ընդունելութիւնն ի՞նչ է: Քանի՞ տեսակ Ընդունելութիւն կայ և ինչո՞վ կը զանազանուին իրարմէ: Ո՞ր մէկ Ընդունելութիւնը կը գործածուի բաղադրեալ ժամանակներու մէջ: Ո՞ր մէկ ընդունելութիւնը կը գործածուի յառաջդիմական իտնարհման մէջ:

3. Բայերուն քանի՞ եղանակներ կան և ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ: Քանի՞ ժամանակներ կան և ի՞նչ տարբերութիւն ունին իրարմէ: Անգլիերէն Սահմանական Անկատարի ու Կատարեալի միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ: Սահմանական Կատարեալի և Գերակատարի միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ: Ապառնի ժամանակ արտայայտելու համար, առանց shall և will գործածելու, ուրիշ ի՞նչ կերպ կայ: Ստորադասական Ներկայի և Անկատար ժամանակներուն միջև ի՞նչ տարբերութիւն կայ:

4. Ո՞ր բայերու քանի մը ժամանակներն ուրիշ բայերու աներեոյթ եղանակին հետ գործածուելով պարզապէս ինքնուրուշ և փոքր կը ցուցնեն. տուր երկ երկու օրինակ: Եթէ հարցում ընող խօսքի մը բայը օժանդակ ունենայ. այդ խօսքին կարճ պատասխանը ի՞նչպէս ըլլալու է:

5. Shall և will իրարմէ ի՞նչով կը տարբերին Թէ հարցական եւ Թէ հաստատական խօսքերու մէջ. տուր մէյ մէկ օրինակ:

117. Վարժութիւն

[8] [Հ]

“Tell me with whom you associate, and I will tell you what you are.”

“Well begun is half done.” - says Hesiod.

ԴԱՍ ԾԵ. (LESSON LV.)

AD' VERBS (Է՛ՊԼԵՐԴ) ՄԱԿԲԱՑՆԵՐ

[Զ]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ինչպէս Ածականները Անունի կամ Գոյականի* մը որպիսութիւնը կամ մի ուրիշ յատկութիւնը կը ցուցնեն, այնպէս ալ կան կարգ մը ուրիշ բառեր, որոնք Բայի մը, կամ Ընդունելութեան մը, կամ Ածականի մը և կամ Իրենց նման ուրիշ բառի մը (Մակբայի մը) որպիսութիւնը, կերպը կամ Հանգամանքները կը ցուցնեն. այս կարգի բառերը, որոնք սովորաբար Ժ-Ն-Ն-Ն, Գ-Ն, Գ-Ն-Ն կամ Ի-Ն-Ն կը ցուցնեն կը կոչուին Մ-Ի-Ն-Ն. այսպէս, They are now here, Անոնք հիմա են հիմա. He acted wisely, Իմաստով գործեց. When he came from London, Երբ իրէնտէն եկաւ. I told you so. Ես (այդպէս) ըսի ձեզի, I saw him running rapidly, Տեսայ զինք որ-տէսով կը վազէր. I like to get a very good book, Կը սիրեմ ստանալ շատ լաւ գիրք մը. You must come very early, Պէտք է գաք շատ խնայի:

Անգլիկներէնի մէջ Մակբայները կարելի է չորս դասակարգելու բաժնել, որք են,

Ա. Ժ-Ն-Ն-Ն ցուցնողներն, որոնք կը պատասխանեն When? Երբ, Ինչ որչա. How long? Որչա (Երկ-Ն-Ն). How soon? Որչա շատ. կամ How often? Որչա Ե-Ն-Ն Հարցման:

Անոնք նոյնպէս կարելի է ստորաբաժնել վեց տեսակի,

1. Ներկայ Ժամանակ ցուցնողներն

now	Հիմա
yet	տակաւին
to-day	այսօր
presently	Հիմայ, այժմ
instant-ly (Ի-Ն-Ն-Ն-Ն)	խսկոյն, առժամայն, ան րոպէին (ՈՎ. Էլ-Ն-Ն-Ն):
im-me'di-ate-ly (Ի-Ն-Ն-Ն-Ն)	անմիջապէս
straight'way† (Շ-Ն-Ն-Ն-Ն)	առանց յապաղման
di-rect'ly (Պ-Ն-Ն-Ն-Ն)	ուղղակի
forth'with (Ֆ-Ն-Ն-Ն-Ն)	առանց յապաղման, ուղղակի

* Անուն (Noun, Ն-Ն-Ն — Հնչելու է մէկ վանկ) կը կոչուի նաև Գոյական (Sub'stan-tive—Շ-Ն-Ն-Ն-Ն):

† ra'pid (Բ-Ն-Ն-Ն) արագ § ear'ly (Շ-Ն-Ն) կանուխ, կանուխկէտ

‡ Գրաբառ է Հիմա չը գործածուիր:

2. Անցեալ ժամանակ ցուցնողներն

al-read'y (ալփօթ)	արդէն
just now	ճիշդ հիմա
lately	վերջերս
re'cent-ly (րէյօնէփ)	վերջերս, մօտ ժամանակ
yesterday	երէկ
for'mer-ly (ֆօմօրէփ)	ատենօք, յանցելուն
ancient-ly (էյնշէնէփ)	ի հնուն
once	անգամ մը, ժամանակաւ
here'to-fore' (հիթօֆօր)	յառաջագոյն, ասկէ առաջ
hith'er-to' (հիթէրօ)	ցարդ, մինչև հիմա
since (սինս)	...էն ի վեր
till now (թիլ նօ)	մինչև հիմա
long a-go' (լոնգ աֆօ)	ի վաղուց հետէ, շատոնց
ere'while† (էրէվհայլ)	քիչ առաջ
erst (էրփ)	ի սկզբան

3. Ապառնի ժամանակ ցուցնողներն

to-morrow	վաղը
hereafter†	այսուհետև, ասկէ ետքը
hence'forth' (հենֆօրթ)	այսուհետև, ասկէ ետքը
hence'for'ward (հենֆօրվարդ)	այսուհետև, ասկէ ետքը
by-and-by	հետզհետէ, մէկ պահիկէն
soon	չուտով
ere'long (էրէլոն)	ի մօտոյ
shortly	կարճ ի կարճոյ, համառօտելով

4. Եարաբերական ժամանակ ցուցնողներն

when	երբ
then (թեն)	այնատեն
first	առաջին
just	ճշդապէս, իրաւացի
before	առաջ
after	ետքը
while (հօւլ)*, whilst (հօւլս)*	մինչդեռ
mean'while' (միյնհօւլ)	միևնոյն ատեն

† Գրաբառ է, այժմ անգործածելի:

† Ինչ երկու բառերէ կը բաղկանայ:

* Հիշելու է մէկ անգամին (մէկ վայր):

as	պէս, նման. մինչ
till, un-til' (նիւ. ընթիւ)	մինչև
sea'son-a-bly (սեյն-սեյն)	յարմար առթիւ
be-times' (պիւն-յիւն)	յարմար ժամանակ
early	կանխաւ, կանուխկէկ
late	ուշ աւետ
whenever†	երբ որ ալ ըլլայ
aft'er-ward (էֆթըր-ւարտ)	յետոյ, ապա
aft'er-wards (էֆթըր-ւարտ)	յետոյ, ապա

5. Բացարձակ ժամանակ ցուցնողներն

al'ways (օլ-ւեյս)	միշտ, հանապազ
ever	երբէք
never	բնաւ, ոչ երբէք
aye (այ)	չարունակ
e-ter'nal-ly (էթըրնէլ)	մշտնջենապէս
forever†	յաւիտեան
per-pet'u-al-ly (պըպէթը-ալ)	յաւերժաբար
con-tin'u-al-ly (կոնտինյու-ալ)	չարունակաբար
in-ces'sant-ly (ինսէսէնթ)	անընդհատաբար
end'less-ly (էնդլէս)	անվերջ կերպով
evermore†	միշտ, յարաժամ
e'ver-last'ing-ly (էվըրլէսթինգ)	անվախճանաբար

6. Կրկնուած ժամանակ ցուցնողներն

often, oft (օֆթ, օֆթ. օֆթ, օֆթ)	յաճախ, շատ անգամ
a-gain' (ա-գեյն)	դարձեալ
oc-ca'sion-al-ly (օքսէյն-ալ)	պատահամբ
fre'quent-ly (ֆրէքւէնթ)	ստէպ ստէպ
sometimes†	երբեմն
sel'dom (սէլդոմ)	քիչ անգամ, դուռն ուրեք
rare'ly (րէյր)	դուռն ուրեք, հազիւ
daily (ժէյլ)	օրական, օրը մէկ անգամ [մը]
week'ly (ուիքլ)	շաբաթական, շաբաթն անգամ
month'ly (մոնթլ)	ամսական, ամսօրեայ
year'ly (յէյր)	տարեկան
an'nu-al-ly (անյու-ալ)	տարուէ տարի
once	մի անգամ, անգամ մը
twice	երկիցս, երկու անգամ
thrice or three times	երիցս կամ երեք անգամ

† Ի՞նչ երկու բառերէ կը բաղկանայ

118. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է հետեւեալ վարժութիւնը տեսրակին մէջ, յետոյ գտնելու է
ամեն մէկ նախադասութեան միջի Մակբայներն ու ստորագծելու է. միեւնոյն աստի
որդելու է թէ ամեն մէկ մակբայ ինչ տեսակ բառի մը (բայի, ընդունելութեան,
ածականի թէ մակբայի) ժամանակը կը ցուցնէ:]

I am going now to the store.

He left the place immediately.

I told you twice already.

When was that?

He came in while you were addressing.

We will know all that by-and-by.

Formerly we used to live in Armenia, but presently we live in

He will be here to morrow. [America.

I have never met him.

You are late to-day, my dear girl.

Please be here early in the morning.

Is he here now?

You can always find a cause.

Do it now.

The cost of living is very high nowadays.

119. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տեսրակին մէջ,
բայց Թաղատ տեղերը պատշաճ ժամանակ ցուցնող մակբայներ գնելով: Նայելու է որ
միեւնոյն մակբայը երկու անգամ չը գործածուի:]

We will go New York.....

Can you read this book.....?

.....will you see him?

.....he was speaking no one left the room.

It is very warm.....

You are.....to-day my little boy.

I shall see you.....

You must be here very.....in the morning.

I have been waiting here.....

Where were you.....?

You all can go home.....

May we see you.....?

Come.....my dear, I want to tell you something.

We are going to meet them.....

Was Bertha here.....?

Ժամանակի Բաժանումներն .

second†	երկվայրկեան, մանրերկրորդ
minute	րոպէ, վայրկեան
a quarter of an hour	քառորդ ժամ
half an hour	կէս ժամ
three quarters of an hour	երեք քառորդ ժամ
an hour	ժամ մը
dawn	արշալոյս
morning	առաւօտ
forenoon	կէս օրէ առաջ
noon	կէսօր
afternoon	կէսօրէ վերջ
nightfall	մութը կոխած ատեն, ճրագ վա-
twi'light" (ֆիւլթ)	վերջալոյս [ռեւոտ ատեն
eve'ning	երեկոյ
night	գիշեր
mid'night" (միդնայթ)	կէսգիշեր
day	օր
yesterday	երէկ
day before yesterday	երէկ չէ առջի օր
to-morrow	վաղը
day after to-morrow	վաղը չէ միւս օր
week (-իւթ)*	շաբաթ
last (լսթ) week	անցեալ (վերջին) շաբաթ
week before last	անցեալ շաբաթ չէ առջինը
next (նիսթ)* week	գալ շաբաթ
week after next	գալ շաբաթու չէ միւսը
week day	լուր օր
week from to-day	այսօրուրնէ շաբաթ մը վերջ
fort'night (ֆորթնայթ)	երկու շաբաթուայ միջոցին
holy day	զատիկ օր
month	ամիս
year	տարի
cen'tu-ry (սենթիւրի)	շար
ju'bi-lee (յուբիլի)	յիսնամեակ [եակ
cen'te-na-ry (սենթիւրի)	հարիւր տարուան, հարիւրամ-
e-ter'ni-ty (էտերնիտի)	յաւիտենականութիւն

[Ժամանակի վերոգրեալ բաժանումներու Անգլիկէրէններն զոց կրկնելու է երկու անգամ, յետոյ անգամ մ'ալ նոյնպէս զոց գրելու է տետրակին մէջ:]

† Դիտելու է սոյն բառի այս նոր նշանակութիւնը:

* Հնչելու է մէկ անգամ միայն (մէկ վանկ):

120. Վարժութիւն

[Խ]

1. Քանի՞ երկվայրկեան կայ մէկ րոպէին մէջ. քանի՞ վայրկեան՝ մէկ ժամին մէջ: — 2. Ժամը քանի՞ն է (ինչ ժամն է անիւ (it): — Տասնին քառորդ կայ (անիւ (it) է քառորդ to քառն): — 3. Ուր էիք կէս ժամ առաջ: — (Ես) Թողուցի տունը ժամ մ'առաջ: — 4. Առաւօտները ինչ ատեն վեր կ'ելլէք (ինչ օրէն վեր կ'ելլէք Դէյ Կլէյք Դէյ Կլէյք): — Ես միշտ կ'ելլեմ արշալոյսին: — 5. Կէս օրին ո՛ւր պիտի ըլլաք: — Մեր տունը: — 6. Կրնա՞ք գալ մեր խանութը կէսօրէն առաջ: — Ոչ կէսօրէն առաջ. բայց կէսօրէն վերջը կրնամ: — 7. Տեսա՞ք ի՞նչ գեղեցիկ վերջալոյս մը կար այս իրիկուն: — Այո, իրաւցնէ շատ գեղեցիկ վերջալոյս մ'էր: — 8. Կէս գիշեր է. ամեն ոք պէտք է իր տունը գնա. դուք ալ չէ՞ք խորհիր այդպէս: — Անշուշտ: — 9. Երէկ չէ առջի օր գնացինք մեծ մայրիկը տեսնելու (Գրեյք Դէյ Կլէյք). ի՞նչու դուք ալ մեզ հետ չեկաք: — Ժամանակ չունէինք (չ'անէինք ժամանակ): — 10. Վաղը չէ միւս օր պիտի երթանք հօրեղբայրս տեսնել. կը խորհիմ Պետրոս քեռին ալ հոն պիտի ըլլայ: — 11. Ե՞րբ պիտի սկսիք այդ գիրքը կարդալ: — Այսօրուընէ շարաթ մը վերջ: — 12. Գրեցի՞ք Լոնտոն այդ խնդրոյ մասին: — Շատոնց, անցեալ շարաթ չէ առջի շարաթը գրեցի: — 13. Այսօր լուր օր է՞ թէ զատիկ: — Այսօր զատիկ օր է. Ուաշինկդընի ծննդեան օրն է: — 14. Տարուան մէջ քանի՞ ամիս կայ: — Օ՛հ անշուշտ ամեն մարդ ալ գիտէ այդ, տասներկու: — 15. Քանի՞ տարի կ'ընէ դար մը: — Հարիւր տարին կ'ընէ դար մը: — 16. Թուրքիոյ Հայերը այս տարի առաջին անգամն ըլլալով տօնեցին* Մկրտիչ Փորթուգալեանի (Mgrdich Portoukalian) յորելեանը. դուք ալ տօնեցի՞ք ձեր տեղին մէջ: — Այո, մենք ամեն արժանաւոր անձի յորելեանը կը տօնենք: — 17. Յաւիտեանականութիւնը վերջ չունի, այնպէս չէ՞ հայրիկ: — Այո, սիրելի տղաս: — 18. Մենք, բոլորս յաւիտեանականութեան համար պէտք է պատրաստուինք: — Անշուշտ: — 19. 'Ըսէ՛ ինծի քու ընկերներդ, ըսեմ քեզի քու ի՞նչ ըլլալդ: — 20. Եթէ՞ առաջին անգամ չը յաջողիս, նորէն ու նորէն փորձէ (փորձէ, փորձէ Զորէն):

* to cel'e-brate (Ել'եյեյթ) տօնել, տօնախմբել

ԴԱՍ ԾԶ. (LESSON LVI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Շարունակութիւն Մակրայներու:

(Տեսնել նաև երես 210-212)

[Զ]

Բ. Տէշ ցուցնողներն (Տէշ-ի-ն Մ-ի-ք-յ), որոնք կը պատասխանեն *Where?* Ո՞ւր, *Whith'er* (հո՞ւի՛րհըք) Ո՞ւր գիշ, *Whence* (հո՞ւնէս*) Ունէ՞ն, ո՞ւրի՞նչ, ուրի՞նչ կամ *Whereabout?*† Ո՞ւր գիշ, ո՞ր կողմ հարցման:

Տեղական մակրայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել չորս տեսակի:

1. Տէշի ղե Գլը ցուցնողներն

where	ուր, ուր տեղ
here	հոս, այս տեղ
there	հոն, այնտեղ
yon'der (ե-ն՝դըք)	հոն (յետե՛ղ ցոյց-ցած հեռո՛ւ գիշ ղե)
above	վերը
be-low' (դէ՛լս')	վարը. տակը
about	չուրջանակի, բոլորտիքը
a-round' (ա-ր-ո՛ւնդ)	չուրջը, ասդ անդ
somewhere†	տեղ մը, ուրեք
anywhere†	որեկցէ տեղ
elsewhere†	ուրիշ տեղ, այլուր
otherwhere†	միւս տեղ
everywhere†	ամեն տեղ
nowhere†	ոչ ուրեք
wherever†	ուր որ
wheresoever†	ուր որ ալ, ուր ալ
within†	ներսը, ներսէն. մտքէն
without†	դուրսը, դրսէն
whereabout†, whereabouts	ուր տեղ, որ կողմ
hereabout†, hereabouts	այս կողմերը, շուրջանակի
thereabout†, thereabouts	մօտաւորապէս, գրեթէ

2. Դեդի գիշ ղե ցուցնողներն

whith'er (հո-ի՛րհըք)	ուր, ուրտեղ
hith'er (հի՛րհըք)	դէպի այստեղ, յայսկոյս
thith'er (դհի՛րհըք)	դէպի այնտեղ, յայնկոյս
in	մէջը, ներսը

* Հնչիյու է մէկ տեղամասն (մէկ վանկ):

† Սոյն բառը ինչտարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

up	վերը, լարձրը
down	վարը, ցածը
back	դէպի ետևը
forth (ֆօր-ւն)*	յառաջ. անդին. դուրսը
a-side' (ա-սայդ)	մէկդի. մէկուսի
a-shore' (ա-շօր)	ցամաքի վրայ, ծովուն եզերքը
a-broad' (ա-բրօդ)	հեռու, դուրս, տար աշխարհ,
a-loft' (ա-լֆթ)	բարձրերուն մէջ [օտար երկիր
home, homeward†	դէպի տուն, բնակավայրը, եր-
inward†, inwards†	դէպի ներս [կիրը
upward†, upwards†	դէպի վեր
downward†, downwards†	դէպի վար
backward†, backwards†	դէպի ետև
forward†, forwards†	դէպի յառաջ

3. Տեղի չը ցուցնողներն

whence	ուսկից, ուրիշ
hence (հենս)*	ասկէ, հիմակուրէն, ուստի
thence (թէնս)*	անկէ, ան առնէն, ուստի
a-way' (ա-ուեյ)	հեռու, բացակայ
out	դուրս, դուրսը, բացակայ. յայտ-
off	նուած, լսուած. մարած, հատած
far	հեռու, հեռուէն, հեռուանց [դին
re-motely§ (րէմօթլի)	հեռուն, անդին, բաւական ան-
	հեռուէն, ի հեռուստ, թեթեօրէն

4. Տեղի չը նշող ցուցնողներն (Դասակարգման Միջոց)

first	առաջին, նախ
secondly§	երկրորդ, երկրորդաբար
thirdly§	երրորդ, երրորդաբար
fourthly§, etc.	չորրորդ, չորրորդաբար, ևն.

* Հնչուէ մէկ աղբակ (մէկ վանկ):

† ԿԱՆՈՆ. — Եթէ բառի մը վերջը *ward* (ա-ւարդ)* *wards* (ա-ւարդլ)* մասնիկն աւելցուի, բառը Մակբայի կը վերածուի և կը նշանակէ աղբակներ, եւ կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ Դժոխք բառին. տեսնել վերի օրինակներն:

§ ԿԱՆՈՆ. — Երբ Գոյական անունի մը վերջը *ly* (լի) մասնիկը աւելցնենք զայն կը շինէ ածական. յաճախ և մակբայ. ինչպէս, *week*, շաբաթ. *weekly*, շաբաթ-ի-ն: Բայց երբ ածականի մը վերջը աւելցնենք, զայն կը շինէ Մակբայ. այսպէս, *rich*, հարուստ. *richly* հարուստ կերպով: (Տե՛նե՛ւ և վերի օրինակներն աւելնա՛ն 92. Դէպ. 2.)

Գ. Առէ՞ման ցուցնողներն (Առէ՞ման-ի-ն Մ-իք-յ), որոնք կը-
համապատասխանեն *How much?* Ո՞րչա՞ կամ *How little?* Ո՞րչա՞
+իւ (դէտէի) հարցման :

Աստիճանական Մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել
նոյնպէս չորս տեսակի,

1. Առաւելութիւն կամ առատութիւն ցուցնողներն
(Առ-ւել-ի-ն Մ-իք-յ)

much	չատ, կարի, յոյժ
more	աւելի չատ, աւելի ևս, ալ
most	ամենէն չատ, առաւելագէս,
	չափէն աւելի, չափազանց խիտտ
too	ալ, նաև, ևս, նմանապէս լատ
very	չատ, յոյժ, կարի
greatly	մեծապէս [դին
far	հեռուն, անդին, բաւական ան-
be-sides' (դէ-ս-յոյ)	ևս, ալ, աւելի, դարձեալ
chief'ly	գլխաւորապէս մանաւանդ
prin'ci-pal-ly	գլխաւորաբար մանաւանդ
main'ly	գլխաւորաբար մանաւանդ
most'ly	մեծաւ մասամբ
gen'er-al-ly	ընդ հանրապէս, առհասարակ
en-tire'ly	ամբողջովին, լիովին
full	լիովին, անթերի [ւոյն
fully	լիովին, բոլորովին, ըստ արժան-
completely	կատարելապէս, լիուրի
perfectly	կատարելապէս, ամբողջովին
whol'ly	ամբողջովին, բոլորովին
to'tal-ly	բովանդակ կերպով, ամբողջովին
al'to-geth'er (սլ-ի-ն-ի-տ-ը)	բոլորն ի միասին, առանց բացա-
	ռութեան, ամենքը մէկտեղ
all	բոլորովին,
quite	լիովին, բոլորովին
clear	ամբողջովին, որոշ
stark (ը-ս-ի-ն-ի-տ-ը)*	բոլորովին, գլխովին, բացարձակ
exceedingly	գերազանց կերպով
ex-cess'ive-ly	(ե-ք-ս-ի-ն-ի-տ-ը) [լ յանշափս, չարաշար
ex-trav'a-gant-ly	(ե-ք-տ-ր-ա-վ-ա-ն-ի-տ-ը) չաղլարար

|| Ի՞նչ է այս բառի արմատը կամ ածականը:

* Հնչելու է մէկ աղմակ (մէկ վանկ):

in-tol'er-a-bly (ին-տոլ'ըր-է-ա-բլ) անհանդուժելի կերպով
im-meas'ur-a-bly (իմ-մէս'ւր-է-ա-բլ) անչափելի կերպով
in'con-ceiv'a-bly (ին-կոն-սէ-ի-վ-է-ա-բլ) անըմբռնելի կերպով
in-fi-nite-ly (ին-ֆինի-է-լ) անհունօրէն

2. Հաւասարութիւն կամ բաւականութիւն ցուցնողներն

enough բաւական
suf-fi'cient-ly (սուֆիսի-է-լ) ըստ բաւականին
com'pe-tent-ly (կոմ-պէ-տէ-ն-է-լ) բաւական կարող կերպով
ad'e-quate-ly (ադ-է-կւէ-տ-է-լ) պէտք եղած չափով
pro-por'tion-al-ly (պրո-պոր-տի-ոն-ա-լ) համեմատաբար
e'qual-ly (է-կւո-ա-լ) հաւասարապէս
so այսպէս, ասանկ, անանկ
as պէս, նման, իբր թէ, որպէս թէ,
զոր օրինակ
e'ven (է-վէ-ն) նոյն իսկ, մինչև անգամ
just արդարացի, իրաւացի
exactly Ժշդիւ, ճիշդ ու ճիշդ [այդ.
pre-cise'ly (պրէ-սէ-լ) Ժշդիւ, ճշդութեամբ. հապա՞հ.

Նուազութիւն ցուցնողներն (նո-ա-զ-ութիւն Մ-կէ-յ)

little քիչ, քչիկ մը
less աւելի քիչ, ոչ այնքան, նուազ
least ամենէն քիչ
scarce'ly (սքէ-րս-լ) հազիւ հազ, շատ քիչ անգամ
hard'ly դժուարաւ
scant'ly (սքան-լ) հազիւ բաւական կերպով, բա-
ւականէն նուազ կերպով. իսեղ-
ծօրէն, գժուձ կերպով
scant'i-ly (սքան-ի-լ) հազիւ, դժուարաւ
mere'ly պարզապէս
bare'ly խեղճուկ կերպով. մերկ
only միայն, ըսկ, սոսկ [աւելի քան
but միայն, ոչ ուրիշ կերպ քան, ոչ
part'ly մասամբ
par'tial-ly (պար-տի-ա-լ) մասամբ. աչառութեամբ
nearly մօտաւորապէս, գրեթէ
al'most գրեթէ
wellnigh գրեթէ
not quite ոչ բաւականին

4. Վերացեալ քանակութիւն ցուցնողներն

(Վերացան-Քանական Մ-իքոյ)

how	ի՛նչպէս (ի՛նչ տարեանի մէջ)
however†	այսու ամենայնիւ, սակայն
how 'so-ev'er (հո-սո-է-վէր)	ո և է կերպով
everso	շատ
something	բան մը
anything	ո և է բան մը
nothing	ոչինչ
a groat (կրօն)*	դանկ մը, բնիոն մը
a sixpence (սիքս-պենս)	կէս շիլինինոց
a sou-marquee etc. (սո-մար-քիւէ)	փուճ, շնչին բան, յումպէտս

Դ. Կերպ, Որդի-սո-վէ-ն կամ Տե-ս-ի ցուցնողներն, որոնք կը պատասխանեն *How*, Ի՛նչպէս հարցման. կամ հաստատելով, կամ ժխտելով և կամ տարակուսելով:

Այս Մակբայներն ալ կարելի է ստորաբաժնել հինգ տեսակի,

1. Որպիսութիւն կամ Որակութիւն ցուցնողներն

(Որ-ի-ն-ն Մ-իքոյ)

well	լաւ, աղէկ
ill	գէշ, չարաչար կերպով [պով
wisely†	իմաստութեամբ, իմաստուն կեր-
foolishly§	յիմարաբար
justly	արդարութեամբ, ուղղութեամբ
wick'ed-ly (ուի-է-վէլ)	չարութեամբ

† Սոյն բառը ի՛նչ տարբեր բաներէ կը բաղկանայ:

* Հնչելու է մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

† ՄԱՆ. ա.— Այս *ly* վերջաւորող Մակբայներուն պէս կան նաև ուրիշ շատեր, որոնք կը շինուին որդի-սո-վէ-ն ցո-ցնող ածականներուն վրայ *ly* մասնիկն աւելցնելով (Տեաեւ Երես 217). որը կը համապատասխանէ Հայերէնի մէջ ...ալ և ...աբար մասնիկներուն և կերպով բառին. տեսնել վերի օրինակներն:

բ.— ...*ly* մասնիկը Անգլո-Սաքսոն *lic* կամ *like* բառի համառոտութիւնն ու Անգլիերէն Մակբայներու ամենէն հասարակ վերջաւորութիւնն է:

§ ԿԱՆՈՆ.— Բառի մը վրայ *ish* (իշ) մասնիկը աւելցնելով անոր աւելի նուազական ածականի իմաստը կուտայ. այսպէս *fool*, յիմար. *foolish*, յիմարութեան մօտեցած, քիչ յիմար, յիմարական:

2. Հաստատութիւն կամ Հաւանութիւն ցուցնողներն
(Հաստատութիւն Մակբայ)

yes	այո՛ (Ռի՛. հրաժեշտ)
yea (էէյ)*	այո՛, յիրաւի, արդարեւ
ay, aye	այո՛, հա
ver'i-ly (վի՛րլի)	ճշմարտիւ, ստուգիւ. ամէն
truly	ճշմարտիւ, իրաւցնէ
indeed	ստուգիւ, արդարեւ
sure'ly	ապահովապէս, հաստատապէս
certainly	ստուգիւ, անշուշտ
doubt'less† (տա՛ւսթլէս)	անստարակոյս, աներկբայ
undoubtedly	անկասկած կերպով
as-sur'ed-ly¶	ապահովաբար, վստահաբար
cer'tes‡ (սէ՛րթէշ)	անստարակոյս [Ռի՛. հա]
for-sooth¶ (ֆորսու՛թ)	ճշմարտ, իրաւոր, շատ աղէկ
a'men' (էյմէ՛ն, ամէն)	ամէն, եղիցի, թող ըլլայ, իրաւցնէ

Բացասականութիւն կամ Ժխտում ցուցնողներն
(Բացասական կամ Ժխտական Մակբայ)

no, not, nay (նէյ)	ոչ, չէ
nowise, noway, noways	ոչ երբէք, ամենեւին
nohow	ոչ մի կերպով (Ռի՛.)

4. Տարակոյս կամ Անորոշութիւն ցուցնողներն
(Երկբայական կամ Տարակոյսական Մակբայ)

per-haps' (քէրհէփս)	գուցէ, թերեւ
hap'ly (հէփլի)	պատահաբար
pos'si-bly (քէսիփլի)	հնարէ. թերեւ. հաւանականաբար
per-chance' (քէրչէնս)	պատահամբ, թերեւ
per'ad-ven'ture (քէրէդվենչը)	եթէ երբէք, թերեւ
may-be	կարելի է

5. Եղանակ կամ կերպ ցուցնողներն (Եղանակական Մակբայ)

thus (թէս)	այսպէս, ասանկ
so	այսպէս, ասանկ. ատանկ, անանկ
how	ինչպէս, ինչ
somehow	կերպով մը

† doubt (տաւսթ - մէկ վանկ) կասկած to doubt, կասկածիլ

¶ to as-sure' (աշսուր) ապահովել, վստահացնել:

‡ Գրաբար է այժմ անգործածելի:

|| Այս բառը առաջինը հաստատութիւն կամ հաւանութիւն ցոյց տալու համար կը գործածուէր, մինչ հիմայ սոսկ հիփթիլս համար կը գործածուէր:

nohow†	ոչ մի կերպով
anyhow†	ինչև իցէ, ու է կերպով [կերպով
however†	այսու ամենայնիւ, սակայն, ու է
howsoever†	ու է կերպով. տակաւին
like	նոյնպէս, նոյն կերպով
else	եթէ ոչ. ուրիշ կերպ
otherwise*	ուրիշ կերպ. եթէ ոչ, ապա թէ ոչ
a-cross' (ափսոս)	խաչաձև, խոտորնակի
to-geth'er (խօսքի միմեկի)	միասին, միատեղ
a-part' (ափսոս)	զատ, ուրոյն, առանձին
a-sun'der (ալիքի)	ուրոյն, իրարմէ զատ
namely	այսինքն, որ է
par-tic'u-lar-ly (հատկապէս)	մասնաւորաբար
nec'es-sa'ri-ly (հարկաւ)	ի հարկէ
hes'i-ta'ting-ly (հետադարձ)	վարանմամբ
trip'ping-ly (խփփ)	արագութեամբ, թեթևօրէն
ex-tem'po-re (էտեմպորէ, է)	յանպատրաստից
ex-tem'po-ra'ne-ous-ly (էտեմպորէյն)	յանպատրաստից
headlong†	գլխիվայր
lengthwise§	երկայնութեանը, երկայնքին

Այս վերոյգրեալներէն ի զատ կան տեսակ մ'ալ Մակբայ-ներ, որոնք նախադասութիւն մը ուրիշ նախադասութեան մը հետ կապելու կը ծառայեն, մի և նոյն ժամանակ արտայայտելով ժամանակի, տեղի, աստիճանի, և ըն. մի որ և է պարագայն կամ հանգամանքը, այս պատճառաւ և կը կոչուին կոպուլատիվ կամ շարժական Միջոցներ. և որոնք առ հասարակ մէկէ աւելի բայեր կը յարարեն. ասոնք թուով շատ քիչ են և կ'ստորաբաժնուին երկու կարգի,

1. Պատճառ ցուցնողներն

why	ինչո՞ւ, ի՞նչ դիտաւորութեամբ
where'fore	ի՞նչ պատճառաւ, ի՞նչ նպատակաւ
there'fore	այս կամ այն պատճառաւ.

† Սոյն բառը ի՞նչ տարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

§ length (լենկ) երկարութիւն:

* ԿԱՆՈՆ.— Երբ բառի մը վերջը *ly* կամ *wise* մասնիկը աւելցնենք, բառը մակբայ կը դառնայ և կը նշանակէ կերպ. ինչպէս *like*, նման *likewise*, նմանապէս:

2. Դերանուանական բաղադրուածներն

herein

ասով. հոս, այստեղ

therein

ասով, անով. հոն, այնտեղ

wherein, etc.

յորում, ուր

Հետեւեալներն ալ առ հասարակ կը գործածուին իբր կապակցող Մակբայներ. after, again, also, as, before, besides, con'se-quent-ly (գաւթից — հետեւաբար) else, ere, even, furthermore,† hence, how, however, moreover, nevertheless otherwise, since, so, still,‡ till, then, thence, therefore, too, until, when, where, wherefore, whither եւ while կամ whilst.

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Ժամանական, Տեղան եւ Որակն մակբայներն առ հասարակ բայերու եւ ընդունելութիւններու վրայ կը դրուին. մինչ աստիճանական մակբայներն աւելի շատ ածականներու կամ մակբայներու վրայ:

2. Քանի մը բառերէ բաղկացեալ մակբայներն երբեմն ինչ բառերէ որ կը բաղկանան, անոնց նշանակութիւնը կը պահեն. ինչպէս, *not so*, «չայդէ». երբեմն ալ բոլորովին տարբեր նշանակութիւն մը կուտան. ինչպէս, *in order*, «դէպէ»:

3. *There* մակբայը եթէ դրուի այնպիսի բայի մը վրայ, որոյ տէր բային բայէն ետքը դրուած ըլլայ, անոր նշանակութիւնը չի փոխեր. այսպէս, *there came to the beach* a poor man*, ծովեզերքը աղքատ մ'եկաւ:

4. *Too* մակբայը բայի հետ գործածուած ատեն կը նշանակէ «լ. իսկ ածականի կամ մակբայի հետ՝ կը ցուցնէ չափ մեծ». ինչպէս, *He was there too*, ինքն ալ հոն էր. *It is too warm*, չափ մեծ տաք է. *That is too much*, չափ մեծ է անիկա:

5. Ածականներէն ոմանք ինչպէս *ly* մասնիկով մակբայ կ'ըլլային (Տե՛սէ՛ Երեմ 217 և 220), նոյնպէս ոմանք ալ *in* բառը նախադասելով մակբայ կ'ըլլան. ինչպէս, *in gen'er-al* (գն'ըրալ — ընդհանուր) ընդհանրապէս:

Բառեր ալ կան իրենց սկիզբը *a* մասնիկը առնելով մակբայ կ'ըլլան, և Հայերէն լեռ, Ռի բառերուն նշանակութիւնը կուտան. այսպէս *ashore* (շոշն at կա՛ on shore), ծովեզերքին լեռ. *asleep* (շոշն *in* sleep), քունի Ռի:

† fur'ther (ֆըրթըր) աւելի հոռու է քաղաքական է forth բառին:

‡ still (սթիլ — մէկ վայր) այս կամ այն ատեն. տակաւին:

* beach (բիչ) ծովեզերք:

ՄԱԿԲԱՅՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մակբայներն եթէ երբէք փոփոխուեցին մը կրեն, այն ալ իրենց բաղդատուութիւնն է:

1. Մակբայներն ալ Ածականներու պէս կրնան բաղդատուիլ, մեծ մասամբ Բ. Մէթոսով (*Տե՛սիւ Երեմ 78-79*). Քիչերն կը բաղդատուին Ա. Մէթոսով. ինչպէս, soon, sooner, soonest; fast, * faster, fastest:

2. Հետեւեալներն կը բաղդատուին անկանոն կերպով, well, better, best; badly կամ ill, worse, worst; little, less, least; much, more, most; far, farther, farthest; fort, further, furthest (*Ֆլէքսիտ*); rath (*բարհ*) ժամանակին, rath'er (*բարհը*) աւելի լաւ է, լաւ ևս. մանաւանդ, rath'est (*բարհէտ*) ամենէն աւելի լաւ է. այս վերջնոյն միայն բաղդատականը կը գործածուի:

3. *Ly* վերջաւորող մակբայներն առ հասարակ Բ. Մէթոսով կը բաղդատուին:

121. Վարժուութիւն

[Ընդգրկնակելու է հետեւալ վարժուութիւնը տեսարակին մէջ, յետոյ դանելու է ամեն մէկ նախադասութեան միջի Մակբայներն ու ատորագծելու է. միեւնոյն ասան որդեկու է թէ ամեն մէկ մակբայ ինչ տեսակ բառի մը (բայի, ընդունելութեան, անականի թէ մակբայի) մէկ պարագան կը ցուցնէ:]

Here he is. There he goes.

"I will also ask of you one question."

Where are you going now?

He came in first.

"Say well is good, but do well is better."

"And whatsoever ye do, do it heartily."

"And straightway he will send him thither."

"Wisdom crieth without."

"Ye can not tell whence I come."

"For scarcely for a righteous man will one die: yet peradventure for a good man some would even dare to die."
ROM. v., 7.

Are you sure of that? Perhaps he was not there.

"If the son therefore shall make you free, ye shall be free indeed."

"Who knows her whereabouts?"

"The gate whereby he passed,"

---

* fast (*ֆաստ*) ամուր, հաստաստ. արագ արագ:

Wonder he lies, by the side of the old church.

"She is at home wherever she is."

That looks exceedingly beautiful.

He is stark mad.

Generally speaking we are all free.

I had scarcely spoken, when he came in.

He spoke very well of you indeed.

There were wellnigh a thousand men.

"It is inconceivable to me that man should ever fly."

He was one of Washington's aides* ..... when he was barely twenty years old.

The question was put barely before them.

122. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տեսարկին մէջ, բայց թաղանթ տեղերը պատշաճ մակերայնէր ղեկելով: Նոյնիւր է որ միեւնոյն մակերայնէր կրկու անգամ չը գործածուի:]

"....., ..., I say unto you, If a man keep my saying, he shall ..... see death."

..... is one likely to find it?

I have not ..... of it. It is .....

We are ..... right. I know ..... of him.

He has been ..... good to me.

You can be ..... about it. I met him in London .....

..... he will come .....

They sailed ..... on the twenty fifth of September.

"Thou shalt ..... help him."

"And they came ..... into the house."

"We ..... will be with you."

"And ..... he came .....

"..... went I up in the .....

"Be not ..... from me." That is ..... true.

It is ..... done. That is ..... what I want.

That is ..... done ..... I am ..... ready.

"And ..... earlier every year,

Our singing birds take wing." — LOWELL.

..... I will tell you about it. It isn't worth a .....

I like it ..... "We ail are borne ..... to die."

---

* aid կամ aide օգնական aide-de-camp (էյ-դ-է-է-է) կամ հարզ (ՏՃ. Ե-Վր):

ԴԱՍ ԾԷ. (LESSON LVII.)

[Ն]

wolf	('---ւֆ)	զայլ
lamb†	(ւե՛)	զառ
lamp†	(ւե՛տ)	կանթեղ, լապտեր
thirst	(Խհւր-տ)*	ծարաւ, իղձ, տենչանք
thirst'y	(Խհւր-տի)	ծարաւի
clear	(քիւր)*	վճիտ, յստակ, ջինջ
stream	(ւ)-տրեւ՛)*	ջրի հոսանք (քե-տ, -ո-ո-ո. հեղեղ)
ground	(ւ-ո-ո-ո-ո)*	գետին, հող
yard	(ւ-ո-ո-ո)*	Ամերիկեան կամ Անգլիական կանգուն
meal	(ւիւ)	անգամի մը կերակուր (Տճկ. էօյի-ն)
feast	(ֆէստ)	խնջոյք, կոչունք, տօնախմբութիւն
cry	(քրի)*	ճչիւն, աղաղակ
rage	(րէյ)	ցասում, կատաղութիւն
bold	(աւի)	յանդուգն
mud	(յւ)	տիղմ, ցեխ
lie	(ւի)	սուտ
lie	(ւի)	մոխրաջուր
fox	(ֆո-տ)*	աղուէս
blood	(աւի)*	արիւն
blood-thirsty†		արեան ծարաւի
rav'enus	(ր-ի (ւ)-ւ)	անյագ, անկուշտ, գիշատիչ
sheep‖	(շի)	ոչխար
a-fraid'	(-ֆրէյ)	վախով, երկիւղալի
sure'ly	(շիւր-լի)	վստահ կերպով, անպատճառ
mis-take'	(մի-տէյ)	սխալ
meek	(մի)	հեզ
im'pu-dent	(օ-ի-մ-ի-տ-է-ն)	լպիւրչ, լիւրբ, անամօթ
ras'cal	(ր-ի-տ-ի)	սինկքոր, սրիկայ
up-on'	(ւ-ի-ն)	վրայ
fa'ble	(ֆէյ-լ)	առակ
help	(օ-ի-լ)	օգնութիւն

† Դիտէ lamb և lamp բառերու տարբերութիւններն:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

† Սոյն բառը իւր տարբեր բառերէ կը բաղկանայ:

‖ Կան բառեր, որոց Յոգնակիներն նոյնն են. ինչպէս, sheep, ոչխար. sheep, ոչխարներ:

helpless†		անօգնական
to quench	(փռ-իւն)*	ծարաւը անցնել [ուիլ
to clear		պարզել, լուսարանել. օդը բաց-
to ground		գետինը դնել, հաստատել, հիմ-
		նել, աղէկ սովորեցնել
to fall		հետը իյնալ. իյնալ, կործանել
to cry		պոռալ, գոչել, աղաղակել. լալ
to stir	(ը-տիւր)*	խառնել, շարժել, ցնցել
to spoil	(ը-տիւր)*	աւրել, խանգարել, եղծանել
to answer†		պատասխանել
to reply†	(ը-տիւր)*	պատասխանել [կենալ
to lie§		պառկիլ, երկննալ, տարածուիլ,
to lie§		ստել
to lie in		ծննդաբեր (դիւրիւն) ըլլալ
to be afraid		վախնալ
to bear	(դիւր)	ծնանիլ. կրել. համբերել
to ex-claim'	(ե-տիւր)*	բացազանչել, գոչել
to howl	(հա-ւ)*	գայլի ոռնալ
to dare	(դիւր)	համարձակիլ, յանդգնիլ
to con'tra-dict	(փռ-իւր-տիւր)*	հակառակախօսել, դիմադար-
		ձուլիւն ընել
to fly		թռչիլ
to cause		պատճառել

† կԱՆՈՆ. Եթէ Գոյական անուան մը վերջը *some* (սոմ), *ful* (փուլ), կամ *less* (լէս) մասնիկն աւելցնենք, Գոյականը Ածականի կը փոխուի և կը ցուցնէ որդէս-նիւն կամ անհոգ-նիւն: Սովորաբար *ful* մասնիկը Հայերէնի մէջ չի, լեյսն բառին կը համապատասխանէ մինչ *less* մասնիկը Բացահոգ-նիւն մասնիկներուն. այսպէս, *trouble* (Բրուլ) նեղութիւն, վիշտ, ծանձրոյթ — *troublesome*, նեղիչ, ծանձրացուցիչ. *fruit*, պտուղ — *fruitful*, պտուղով լեյսն, պտղաբեր, պտղատու — *fruitless*, անպտուղ. *help*, օգնութիւն — *helpless*, անօգնական: (Տե՛սէ՛ նաև երէ՛ 55:)

† to answer կը նշանակէ պատասխանել հարցման մը. մինչ *to reply* կը նշանակէ պատասխանել պատճառաբանեալ իրայայտութեան մը, անոր հակառակ պատճառաբանելով: (Ռ՜կ. Կ'ըսուի Ի՞նչ Զրել):

§ to lie, պառկիլ և to lie, ստել երկու բայերու տարբերութիւններն պէտք է գտնել իրենց գլխաւոր մասերէն. առաջինը անկանոն բայ է, մինչ վերջինը կանոնաւոր:

THE WOLF AND THE LAMB

One day a wolf and a lamb came at the same time to quench their thirst in a clear stream. The wolf stood to drink, where the ground was high; while the lamb stood some yards off down the stream. As the wolf had had no meal that day, he thought, if he could but fall out with the lamb, he could eat him up, and so get a good feast. So he cried out in a great rage to the lamb. "What makes you so bold as to stir up the mud in the stream, and so spoil my drink?"—"Sir," says the lamb, "that I can not do; for, the stream runs down this way from you to me, and not from me to you as you say."

"Be it so," answered the wolf, "but what will you say, when I tell you I have heard all the lies which you told the fox about me, a year ago, saying that I am a bloodthirsty, ravenous creature, and that the sheep are all afraid of me?"

"That is surely a mistake," meekly replied the lamb, "for I never met the fox, and a year ago I was not born. I am only six months old."

"It was your brother, then," exclaimed the wolf. "On my honor, sir, I never had a brother," replied the lamb. "Impudent rascal!" howled the wolf, "how dare you contradict me so!" So saying he flew upon the helpless lamb and ate him up.

From this fable we learn that those who wish to quarrel can always find cause.

ԴԱՍ ԾԸ. (LESSON LVIII.)

[2]

CON-JUNC'TIONS (ԳԵՆԵՆԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ) ՇԱՂԿԱԳՆԵՐ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Շաղկապ կը կոչուին այն բառերը, որոնք բառ մը ուրիշ բառի մը հետ, կամ խօսք մը ուրիշ խօսքի մը հետ և կամ նախադասութիւն մը ուրիշ նախադասութեան մը հետ կը կապեն, և այսպէս կապուածներուն ալ իրարմէ ինչ կախումն ունեցած ըլլալը կը ցուցնեն. ինչպէս, “Thou and he are happy, because you are good.” Երև և ինքն երջանիկ էք, բռննէք աղէկ (բռննէ) էք խօսքին մէջ and և because Շաղկապներ են, որովհետև առաջինը Thou և he բառերն իրարու հետ կը կապէ, մինչ վերջինը Thou and he are happy և you are good նախադասութիւններն իրարու հետ կը կապէ:

ԴԻՏ.— Նկատելու է որ Շաղկապներն ինքնին խօսքի մը իրական նիւթին վրայ որ և է բառ չեն արտայայտեր, այս իսկ պատճառաւ ալ Արեւմտեան և իւր նաեւորներն Շաղկապներն նշանակութենէ զուրկ բառեր կը ճանչային: Իրենց միակ պաշտօնն է իրարու կապել:

ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՐ

Անգլիկերէնի մէջ ներկայիս Շաղկապներն երկու ընդհանուր դասակարգերու կը բաժնուին, որոնք կը կոչուին Բաղնէական (cop'u-la-tive - Բաղնէական - իրարու հետ հիւսող) և Տրանսպոզիտիվ (dis-junctive - Բաժնէական - իրարմէ զատող, իրարու հակառակող): Այս իւրաքանչիւր դասակարգէն կան քանի մը բառեր ալ, որոնք միւս մնացածներէն կը տարբերին իրենց շարժումով, որոնք Բաժնէական և Բաժնէական ալ երրորդ դասակարգ մը կը համարուին և կը կոչուին Ցրնական (cor-rel-a-tive - Բաժնէական - իրարու վերաբերող) Շաղկապներ:

ա. Բաղնէական շաղկապ կը կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը ցուցնեն յետեւեւեւ, պարզապէս, հետեւեւեւ, կամ երկուքով, ինչպէս, “He and I shall not dispute*; for, if he has any choice†, I shall readily grant§ it.” - Ինք և ես չպիտի հակաճառինք, ինչ ինչ եթէ ինք (էք) որ և է ընտրածն ունի, ես պատրաստակամութեամբ (յոթնութեամբ) պիտի շնորհեմ զանիկա):

* to dis-pute (Բաժնէական) հերքել, հակաճառել, վիճաբանել, բանակոռել:

† choice (չոյս, շոյս) ընտիր. թանկագին. ընտրողութիւն, ընտրածը. նախամեծարածը:

§ grant (կրնէք - մէկ վանկ) շնորհել. շնորհածը. to grant, շնորհել:

Բաղհիւսական շաղկապները հետեւեալներն են

and, ու, և	if, եթէ
as, որպէս թէ	that, որ, թէ
both, երկուքն ալ	then, ուրեմն
because, որովհետեւ	since, ըստ որում, քանի որ, ցոր-
even, մինչև անգամ	seeing, նկատելով որ
for, վասն զի	so, այսպէս, այդպէս, այնպէս

Բ. Տրտնութեան շաղկապները կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը ցուցնեն նշանակութեան հակասութիւնը ինչպէս, “*Though (Կհօ-ւ-ի վայ - թէ է, թէպէտ և) he were dead, yet shall he live.*” — *St. John's Gospcl. XI., 25.* «Թէ և մեռնի, աւելի և աշուշ պիտի ապրի» «Be not faithless*, but believing.” — *Id. XX., 27.* «Մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացեալ» :

Տրտնական շաղկապները հետեւեալներն են

or, կամ	al-though* (օլ-թօ*) թէ և, թէպէտ և
nor, ոչ ալ	yet սակայն, բայց և այնպէս
either, կամ. թէ	but բայց, սակայն
neither, ոչ	except* (էք-է-էթ) մինչեւ որ. եթէ
than, քան թէ	wheth'er (հե-է-թէր) թէ, արդեօք
though, թէ և, թէպէտ և	lest գուցէ, մի գուցէ, չըլլայ թէ
un-less* (ըն-լէս)	եթէ ոչ, բայց միայն, մինչեւ որ
save (սէյվ)	բացի
pro-vi'ded (փրօվ-յոթթ)	պայմանաւ որ. միայն թէ
not-with-stand'ing (նո-թ-սթան-դին-գ)	չընայելով թէ, սակայն, այսու հանդերձ, այսու ամենայնիւ
where-as* (հե-է-յէ-էս)	որովհետեւ. նկատելով որ

Գ. Յարմարական շաղկապները կոչուին այն շաղկապներն, որոնք կը գործածուին շոյժ շոյժ, այնպէս որ մէկը կ'ակնարկէ կամ կը պատասխանէ միւսին. ինչպէս, “*John (Յոհն - Յովհաննէս) came neither eating, nor drinking.*” — *Matt. XI., 18.* «Յովհաննէս եկաւ ոչ կ'ուտէր ոչ ալ կը խմէր» *Whether he will go, or not, I can not tell, արդէն պիտի երթայ կամ ոչ՝ չեմ կրնար ըսել* :

Ծարնչական շաղկապները հետեւեալներն են

both ..... and	թէ ..... եւ թէ
as ..... as	այնպէս ..... ինչպէս ալ
	այնչափ ..... որչափ ալ
as ..... so	ինչպէս ..... այնպէս ալ

* faith (ֆէյթ) հաւատք. faithless, անհաւատ :

if ..... then	եթէ ..... ուրեմն
either ..... or	կամ ..... կամ
neither ..... nor	ոչ ..... և ոչ ալ
whether ..... or	արդէն ..... կամ
though ..... yet	թէեւ, թէպէտեւ ..... սակայն, բայց եւ այնպէս

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հետեւեալ բառերն ալ *for as much as*, ինչն չի, որչափ
 որ. *in as much as*, քանի որ. *in so much that*, քանի որ այնչափ հա-
 ւաքաբար գործածուած աստեղ, յաճախ իրր շաղկապ կը գործ-
 ծածուին:

2. Շաղկապները քերականական որ եւ է փոփոխութիւն
 չեն կրել:

124. Վարժութիւն

[Սոյն վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք անգամ կարգաւու է բարձրա-
 ձայն, յետոյ ուշի ուշով հասկնալով ասացուածքներն, թարգմանելու է Հայերէնի.
 անկէջ վերջը ընդօրինակելու է տեսարակին մէջ և աւելն մէկ պարբերութեան միջի
 շաղկապներն գտնելով ասորագծելու է. այլաւեհա՛ն զանազանելու է ամեն մէկ
 շաղկապ ինչ զասակարգի կը պատկանի և ո՞ր բառերը կամ խօսքերը իրարու
 հետ կապած է:]

“Why do we fear death, seeing it is but gain to die?”

He is not so wise as his brother.

“Except a man be born again.”

I will either write or send.

“He has neither friends nor enemies*, neither vice nor virtue.”

“Though deep yet clear, though gentle yet not dull.”

Speak so as to be understood.

He speaks so low that no one can hear what he is saying.

I will give you such books as I have.

Such is his ignorance†, that he can neither read nor write.

“Answering their questions, as if it were a matter‡ that needed it.”

* en'e'my (էն'էփ) թշնամի

† ig'no-rance (ի'նօռանս) տգիտութիւն:

‡ mat'ter (մա'տըր) նիւթ, խնդիր

Հետեւեալներն — acy (էսի), — ade (էյդ), — age (էյժ), — ance (էնս),
 — ence (էնս), — ancy (էնսի), — ency (էնսի), — ion (էն), — sion (սէնսի),
 — tion (էնսի), — ism (էլի), — ment (մէնտ, մենտ), — tude (էնսի), — ty
 (էնսի), — ety (էթի), — ity (էթի), — ure (էւր) Հատիններէնէ կամ Գաղիե-
 րէնէն առնուած մասնիկներն են. որոցմէ մին երբ բառի մը վերջն
 աւելցուի կը ցուցնէ վիճակ կամ կացութիւն, գործողութիւն մը
 կամ գործողութեան մ'արդիւնքը. և կամ գործողը. Հայերէնի
 մէջ մեծ մասամբ — անիւն մասնական կը համապատասխանեն:

125. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, բայց քաջութ տեղերը պատշաճ շարկապներ դնելով: Նայելու է որ միեւնոյն շարկապը երկու տեղամբ չը գործածուի: Յետոյ կարգալու է բարձրանայն առ նուազն երեք տեղամբ:]

Wisdom is better ..... wealth.*

Neither he ..... I can do it.

Take care ..... thou fall.

Mamma ..... I went down the store.

..... I had a book, I would read it.

He may come in ..... he is a friend.

Annie and Nora ..... were present.

"We live ..... we eat."

It will rain ..... the barometer is falling.

"Why do we fear death, ... it is but gain to dye?"

..... you wish it, it shall be done.

..... he is there.

If you don't like this, ... have that.

I am well ..... I do not feel very strong.†

What will you have corn-cake ..... corn-bread?

He has ..... sister ..... brother.

You must say ..... yes ..... no.

"..... I have cast them far off."

Rude,‡ ..... not unkind.

You may go now ..... you may come again.

"..... a man be born again."

Tell us ..... you are going or not.

"..... they cause *some* to fall." — PR. IV., 16.

"Thou see'st no beauty ..... thou make it first." — LOWELL.

..... that he would pay ten cents a week.

"..... he had a bee in his bonnet,§ was really a great man." — DE QUINCEY.

"..... he was not worthy of death."

* wealth (աւելիւն — մէկ վանկ) հարստութիւն, ստացուածք

† strong (լոյսաւոր — մէկ վանկ) զօրաւոր

‡ rude (բռնի) անքաղաքավար, անկիրթ

§ bon'net (պոնետ) գլխարկ (ի հնումն էրիկ մարդոց՝ ներկայիս կանանց գլխարկ)

ԴԱՍ ԾԹ. (LESSON LIX.)

PREP' O-SI'TIONS (†††††) ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[9]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Նախադրութիւն կը կոչուին այն բառերը, որոնք տարբեր իրերու կամ մասածուծներու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները կը ցուցնեն. եւ որոնք ընդհանրապէս գոյական անունէ մը կամ դերանունէ մ'առաջ կը դրուին. (ն-ի-դ-ի-ն) ինչպէս, "We will wait for you from morning till night." Մենք պիտի սպասենք ձեզ համար առաւօտանշնի մինչեւ գիշեր, խօսքին մէջ *for, from* եւ *till* նախադրութիւններ են. վասն զի *for you* դերանունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ *you* դերանունին *wait* բառին հետ ունեցած յարաբերութիւնը. նոյնպէս *from morning* գոյական անունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ *morning* բառի *wait* բառին հետ ունեցած ուրիշ մէկ յարաբերութիւնը. այսպէս ալ *till night* գոյական անունէն առաջ դրուած է եւ կը ցուցնէ *night* բառի *wait* բառին հետ ունեցած ալ ուրիշ մէկ յարաբերութիւնը:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. *Ոսոքի մը մէջ գտնուած նախադրութիւններն ամենէն պարզ բառերն են, որոնք քերականական ունէ փոփոխութիւն չեն կրեր:*

2. Ամեն մէկ նախադրութիւն իրմէ վերջ առարկայ մը կամ (Հոյս-ի-ն հոլ-ի) խնդիր մ'ունենալու է, զոր կը կառավարէ. այս խնդիրը առ հասարակ նախադրութենէն անմիջապէս վերջը կը գրուի. բայց շատ ատեն ալ մէկ կամ երկու բառ կամ աւելի շատ հետունները կը դրուի. ինչպէս, *He is with me, իմ հետ է.* "Sing of man's first dis'o-be'di-ence (†-ոգի-դ-ի-ն - անհնազանդութիւն)" "Երգէ մարդու առաջին անհնազանդութիւնը":

3. Ամեն մէկ նախադրութիւն իր առարկայովը կամ իրեն գիրովը միասին ուրիշ բառէ մը կամ խօսքէ մը կախում ունի, որուն կ'ըսուի նախընթացը կամ յարաբերեալը. նախադրութեան մը յարաբերեալը կամ առարկան (խնդիրը) շատ զիւրիին կրնայ գտնուիլ *What?* Ի՞նչ հարցումը գործածելով. այսպէս, եթէ *What* ը նախադրութենէն առաջ դնելով հարցնենք, գրտածնուս պատասխանը յարաբերեալն է. եթէ *What* ը նախադրութենէն վերջը դնելով հարցնենք, պատասխանը առարկան կամ խնդիրն է. օրինակի համար, "The price of a virtuous woman is far above rubies." «Առաքինի կնոջ մը գինը գոհարներէն (յ-ի-ն-ի - Տճ. Ե-ի-ն-ի) շատ աւելի է:» Այս խօսքին մէջ

of եւ above նախադրութիւններ են: Of ի յարաբերեալը գտնելու համար կը հարցնենք What of woman? Պատասխանն, The price յարաբերեալն է: Առարկան կամ խնդիրը գտնելու համար կը հարցնենք The price of what? Պատասխանն of woman առարկան կամ խնդիրն է:

4. Նախադրութիւններէն թիւ մը իսկապէս բայ կամ ընդունելութիւն են, սակայն իրր նախադրութիւն կը գործածուին. ինչպէս, concerning (գըն-ըբնիկ) նկատմամբ, pending (քէն-դիկ) միջոցին, notwithstanding (ն-ն-ի-դ-հ-դ-դ-ի-կ) շնայելով որ. եւն:

Անգլիերէնի մէջ գործածուած նախադրութիւններէն զըլ-խաւորներն հետեւեալներն են a b c ի վրայ շարուած,

A-board'	(ադ-ո-ր)	վրայ, մէջ, ներս
a-bout'	(ադ-ո-ր)	շուրջ, իրր, մօտ, գրեթէ
a-bove'	(ադ-ը')	վեր, առաջ
a-cross'	(ա-ք-ո-ս)	մէկ կողմէն միւսը
aft'er	(ա-ֆ-թ-ը)	ետքը
a-against'	(ա-կէ-ն-դ)	հակառակ, դէմ
a-long'	(ա-լ-նի)	(ա-կէ-քէն-ֆի-ն-ի-վ-ե-լ-ը) հետը միասին
a-mid' or	(ա-մի-ր)	մէջ տեղը, շրջապատուած
a-midst'	(ա-մի-ր-դ)	մէջ տեղը, շրջապատուած
a-mong' or	(ա-մ-ընի)	շրջապատուած կամ խառնուած
a-mongst'	(ա-մ-ընի-դ)	շրջապատուած կամ խառնուած
a-round'	(ա-ր-ո-ն-դ)	շուրջը, բոլորտիքը [դէպի
at	(էր)	մօտը, մէջը, քովը, վրան, հետը,
a-thwart'	(ա-դ-հ-ո-ս-ր-դ)	մէկ կողմէն միւսը, հակառակ
Ba'ting	(դի-ն-դ-ի-նի)	բաց ի
be-fore'	(դի-ֆ-ո-ւ)	առջեւը, առաջ, նախ քան
be-hind'	(դի-հ-ո-ն-դ)	ետեւը
be-low'	(դի-լ-ո')	վարը, տակը
be-neath'	(դի-նի-ն-ի-ն)	տակը, վարը, ներքեւը
be-side' or	(դի-ս-ո-դ)	բաց ի, ... է ի զատ
be-sides'	(դի-ս-ո-դ-դ)	բաց ի, ... է ի զատ
be-tween' or	(դի-դ-ո-ն-ի-ն)	(ֆի-ն-ի-ն-ի-ն-ի-ն) մէջտեղ
be-twixt'	(դի-դ-ո-ն-ի-ն-դ)	մէջ, (ֆի-ն-ի-ն-ի-ն-ի-ն) մէջտեղ
be-yond'	(դի-ե-ն-դ)	անդին [մօտէն
by	(դ-յ)	..... ով, ըստ, մօտը, քովը, քովէն,
Con-cern'ing	(գըն-ը-բնիկ)	նկատմամբ, մասին
Down	(դա-ւ-ն)*	վար, դէպ ի վար

* Հնչելու է մէկ առիթմով (մէկ վանկ):

dur'ing	(դի-ն-ըն-նի)	.....միջոցին, ...մէջ, ...ատեն
Ere	(էր)	.....է առաջ, նախ քան
ex-cept'	(էք-է'էք)	բացի
ex-cept'ing	(էք-է'էք-նի)	բացի, ի բաց առեալ
For	(քո)	համար
from	(է-մ-մ)*	.....է, ...էն
In	(ին)	մէջ (պարփակուած)
in'to	(ինդ-ն)	մէջը, ներսը
Mid or midst	(մի-դ, մի-դ-դ)*	մէջ, մէջտեղ
not'with-stand'ing	(ն-ի-ն-է-դ-հ-դ-է-ն-դ-նի)	թէպէտեւ, չը նայելով որ
Of	(ո-ի)	...ի, ...ին, ...ան, ...եան, ...ուն,
off	(օ-ի)	.....է, ...էն [... ուան, ան.
on	(ո-ն)	վրայ
out	(ու-ն-ի)*	դուրս
o'ver	(օ-վ-ը)	վրայ
Past	(պ-տ-դ)	ժամանակէն վերջը
pend'ing	(ին-ն-դ-նի)	միջոցին, ատեն
Re-gard'ing	(ռ-ի-ն-է-դ-նի)	ըստ, համար, վասն
re-spect'ing	(ր-է-է-է-դ-նի)	ըստ, համար, վասն
round	(ռ-ո-ւ-ն-դ)*	շուրջ, իրլի, գրեթէ
Since	(ս-ին-ն)	ի վեր, հետէ
Through	(ի-ն-դ-ն-ն)*	մէջէն
through-out'	(ի-ն-դ-ն-ն-դ-դ)	ամբողջը
till	(ի-ն-ի)	մինչև [g..., առ, դէպի, ևն.
to	(դ-ն-ն)	...են, ...ին, ...ան, ...եան, ...ուն,
touch'ing	(ի-ն-ի-ն-ի)	նկատմամբ, վերաբերեալ
to'ward or	(ի-ն-ի-դ-դ)	դէպի
to'wards	(ի-ն-ի-դ-դ-դ)	դէպի
Un'der	(ը-ն-դ-ը-ն)	տակը, ներքեւ
un'der-neath'	(ը-ն-դ-ը-ն-ի-ն-ի)	վարը, տակը, ներքեւը
un-til'	(ը-ն-ի-ն-ի)	մինչև
un'to	(ը-ն-դ-ն-ն)	.....ի, ...ին, առ, դէպի
up	(ը-ն-ի)	վեր, դէպի վեր
up-on'	(ը-ն-ի-ն)	վրայ
With	(ու-ի-ն-ի)*	.....ով, հետ, մէկտեղ

* Հնչուէն է մէկ տեղամէն (մէկ վանի) :

† ԾԱՆ.— by և with ... ով իրարմէ կը զանազանուին, by կը ցուցնէ եղանակ կամ միջոց. մինչ with գործիք. ինչպէս, I must grow rich *by* writing, Գրեւով պէտք է հարստանամ. He is suffering *with* pain, Ծաւով կը տառապի :

with-in	(--իդնի'ն)	ներսիդին
with-out	(--իդնա'--դ)	դուրսիդին, առանց
վերոյգրեալներէն ի զատ ուրիշ նախադրութիւններ ալ կան, որոնք մակրայներու պէս քանի մը բառերէ կը բաղկանան. ասոնցմէ քանիներն են,		
on ac-count' of	(--ն ըփտ'--նդ --վ)	համար, վասն
ac-cord'ing to	(ըփտ'--դինկ դ--)	ըստ
in re-spect' of	(ին ըի-փէ'փդ --վ)	նկատմամբ
in-stead' of	(ին-դէ'դ --վ)	փոխանակ
in or'der	(ին օ'--դըր)	համար, որպէս զի [գալով
as to	(էշ դ--)	նկատմամբ, (այս խնդրոյն

ԳիՏ.— Վերոյգրեալ նախադրութիւններէն բաւական թիւ մը ուսանողը պիտի դիտէ որ ինքն արդէն սորված է զանոնք առաջ իբր մակրայներ, յետոյ՝ իբր չաղկապներ և հիմայ ալ կը գտնէ զանոնք իբր նախադրութիւններ: Միեւնոյն բառերու այս զանազան գործածութիւններն չփոթութիւն պատճառելու չեն ուսանողին. ինքն շատ դիւրաւ պիտի ճանչնայ այս ինչ խօսքին այս ինչ բառը հոն տեղ իբր մակրայ թէ չաղկապ՝ չաղկապ թէ նախադրութիւն գործածուած է, եթէ ուշադրութիւն ընծայէ (—) ադ բառի նոյն խօսքին մէջ գրաւած դիրքին և կատարած պաշտօնին. (ք) այդ բառի տուած նշանակութեանը, որը խօսքին մէջ գտնուող միւս բառերու իմաստին լրացուցիչ և պատշաճ պէտք է ըլլայ: Գիտենք արդէն որ բառ մը ինչ որ կը նշանակէ երբ իբր մակրայ գործածուի, նոյնը չնշանակեր երբ իբր չաղկապ գործածուի. ինչպէս, *yet* իբր մակրայ կը նշանակէ դեռ, դեռ--ն. մինչ իբր չաղկապ կը նշանակէ --կայ, քայ և --յդէ. նոյնպէս ալ *for* իբր չաղկապ կը նշանակէ վառ չէ. մինչ իբր նախադրութիւն կը նշանակէ հա՛ր: Ասոնց գործածութիւնը աւելի որոշ կարելի է տեսնել հետեւեալ օրինակներուն մէջ: Do not go yet, Տե՛հ--ն մ'երթաք. He is willing, yet unable, ինք կը կամենայ (կ'ուզէ, կը ցանկայ), --կայ անկարող (է): Այս երկու օրինակներէն առաջնոյն մէջ *yet* go բային վրայ դրուած է և նշանակութիւնն ալ դեռ--ն կը յարմարի. ուստի մակրայ է. մինչ վերջնոյն մէջ *yet* He is willing և *he is* unable նախադրութիւններն իրարու կը չաղկապէ, և նշանակութիւնն ալ --կայ կամ քայ և --յդէ կը յարմարի. ուստի եւ չաղկապ է: Նոյնպէս՝ "Take my yoke upon you, and learn of me; for I am meek and lowly in heart." «Առէ՛ք իմ լուծս ձեր վրայ, եւ ինձմէ սորվեցէ՛ք» վառ չէ հեզ եմ եւ սրտով խոնարհ. "I am ready for you", «Պատրաստ եմ

ձեզ հաճոյ: Այս երկու օրինակներէն առաջնայն մէջ *for*ը ազնեւեալ կ'երեւայ որ երկու խօսքերը իրար կը կապէ եւ կը նշանակէ վառ շէ. ուստի շաղկապ է. մինչ վերջնոյն մէջ *for*ը դրուած է *you* դերանունէն առաջ, որը կը կառավարէ եւ կը նշանակէ հաճոյ. ուստի եւ նախադրութիւն է:

126. Վարժութիւն

[Սոյն վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք տեղամ կարգաւ է բարձրագոյն, յետոյ ուշ ուշով հասկնալով տաղանդներ, Թարգմանելու է Հայերէն. տնկից վերջ ընդօրինակելու է տեղադրել մէջ և ամեն մէկ պարբերութեան միջև նախադրութիւններ գտնելով տարբերելու է. այնուհետեւ գտնելու է ամեն մէկ նախադրութեան կառավարած խնդիրն ու յարաբերաւը:

Can't you tell us something about New York?

It is about hundred feet across the road.

Don't feel yourself above others.

I saw a light above the brightness of the sun.

They arrived one after another.

He was named after his uncle.

That is against the law.

Come along with me.

Among my books, there are two of yours.

We sat around the fire.

You must be here before night.

Before many years have passed this will be forgotten altogether.

She stood behind the door.

He is below fifty.

Don't sink beneath a burden*.

There were many others besides him.

There is nothing between them.

That is beyond my reach.

We progress little by little.

For this reason, I got to see him.

He went from Paris to Rome.

We live in New York.

She was standing at the door.

This paper is written in ink.

Is it written in that book?

January is the first month of the Year.

Whatsoever falls on the stone, shall be broken.

---

* bur'den (շէ'ն-թն) բեռ

Pass on the other side please.
We have been here over a month.
What is he upon?

127. Վարժութիւն

[Հասեալ նախադասութիւններն նոյնպէս ընդգրկեալեալ է տետրակին մէջ, ըստ քանցած տեղերը պատշաճ նախադասութիւններ դնելով: Նայելու է որ միեւնոյն նախադասութիւնը երկու տեղամ լը գործածուի: Յետոյ կարգաւու է բարձրագոյն առ նուազի երեւ տեղամ:]

This room is ten feet ..... seven.
He is gone ..... good.
You must be angry ..... something.
He was standing ..... the road.
He was named ..... me.
The bone ..... the arm is broken.
Do not lean* ..... this door.
We walked ..... the shore ..... the sea.
I saw him ..... the corn.
“They questioned ..... themselves.”
They intend to sail ..... the world.
..... the question of high cost of living.
He stood ..... king Agrippa.
Get ..... me, Satan†.
The thermometer indicates† ..... thirty degrees.
Were there others ..... you?
Let her sit ..... Cora and Bertha.
“What is that ..... me and thee?”
“And said, Is not the arrow ..... thee?”
Fear not, for I am ..... you.
What can I do ..... you?
We went ..... Paris to Rome.
We waited there ..... night.
Don't stand ..... the door of the church.
What have you got ..... your hand?
You may take it and cut ..... pieces.

---

* lean (լէյն) նիհալ, անժուր (անիւշ տիւ) to lean, հակիլ. կոթնիլ, յենուլ

† sa'tan (սէյթան) սատան, սատանայ (նկատէ տառադարձութիւնը

† in-di-cate (ին-դի-էյթ) ցուցնել, նշանակել

IN-TER-JEC-TIONS (ԻՆԵՐԺԵԿՏԻՆԵՆ) ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Գ]

• ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Միջարկութիւն (ձիւն յիւսն) կամ Զայնարկութիւն (յայն ձիւն յիւսն) կը կոչուին կարգ մը փոքրիկ բառեր, որոնք յանկարծ մեր խօսքերուն միջեւ կ'իյնան մեր մտքի յանկարծական կամ սաստիկ մի յուզումը, ինչպէս —բէռն—, արքայ—, քար—, զարմն+ կամ ուրիշ որ եւ է կէր+ արտայայտելու համար. այսպէս, Hur-rah! (հուսն) Կեցցէ՛. Ah! Ա՛խ. Begone! Կորուէ՛. What! Ի՛նչ. Good-by! Մնաք բարո՛ւ. Ինչպէս Հայերէնի մէջ ամէն միջարկութիւն իւր վրայ երկար ( ) նշանն ունի, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ ամեն մէկ միջարկութիւն (+է բարբ—) իրմէ վերջ սոյն (!) նշանն ունի, որ կը կոչուի Ex-clamation mark (է-քլեմէյշն մարք) Զարմացական նշան. եւ կը համապատասխանէ Հայերէն երկարին. այսպէս, O! Ո՛. Oh! Ո՛հ:

Միջարկութիւններն ալ Շաղկապներու եւ Նախադրութիւններու պէս քերականական որ եւ է փոփոխութիւն չեն կրեր. սակայն կարելի է զանոնք դասակարգել իրենց արտայայտած յուզմունքներուն համեմատ. առոնց զխաւորներն են,

1. Ուրբէռն— արտայայտելու համար

Eigh !	(էյ)	Է՛յ, Է՛հ
Hey !	(հէյ)	Հէ՛յ, Ա՛յ, Է՛յ
I'o !	(ա՛յօ)	Ա՛յօ, Օ՛հ, Օ՛խ

2. Տրբարբն— արտայայտելու համար

Oh !	(օ)	Ո՛հ, Վա՛յ, Վա՛խ
Ah !	(ա)	Ա՛հ, Եղո՛ւկ, Ա՛խ
Hoo !	(հու)	Հո՛ւ
A-las' !	(ալա՛ս)	Ալա՛ւ, Ափսո՛ս

3. Աղբարբն— կամ Զարբն+ արտայայտելու համար

Ha !	(հա)	Հա՛, Ո՛հ
Strange !	(էրէյնճ)	Ի՛նչ օտար, Ի՛նչ անսովոր
Indeed !	(ինդիյո)	Իրա՛ւ

4. Բաշն+ արտայայտելու, կամ կոչելու համար

O !	(օ)	Օ՛հ, Ո՛ւ

5. Գոլբար արտայայտելու համար

Good !		Լա՛ւ, Աղէ՛կ բրիք
Well-done !		Լա՛ւ ըրիք
Bra'vo	(պրէ՛յօ, պրա՛ւօ)	Շատ աղէ՛կ, Լա՛ւ, Ապրի՛ք

6. (Առանց հաւանութեան) Զորհեմք արտայայտելու համար

What ! ի՞նչ
Whew ! (հո-ի-ս-ն)* Հո՛ւ, Օ՛հ (Տճի. հայդէ՛)

7. Յո- կամ վ-ի արտայայտելու համար

Oh ! Ո՛հ
Ah ! Ա՛հ, Ա՛խ
Eh ! (էյ, է) է՛հ
O dear ! Ո՛հ (Տճի. մահ-ն)

8. Արհամարհեմք արտայայտելու համար

Faugh ! (ֆօ) Բո՛ւ, Բո՛ւհ
Pugh ! (փօ, փօ-հ) Փօ՛ւ, Փօ՛ւհ, Քօ՛ւհ
Pshaw ! (շօ, փշօ*) Վա՛հ, Օն անդր
Humph ! (հւմֆ) Հը՛մ
Hum ! (հւմ) Հը՛մ

9. Հո-ի-ի-ի-ի-ի կամ Զո-ն-ն-ն-ն արտայայտելու համար

Foh ! (ֆօ) Օ՛հ
Fie ! (ֆի) Վա՛յ, Բո՛ւհ

10. Արդարեւ-եւ-եւ համար

Out ! Դո՛ւրս
Off ! Անդի՛ր, Կորսուէ՛
Shoo ! (շօ) Զո՛ւ, Գնա՛, Բը՛շ, Քը՛շ
Begone ! Գնա՛, Կորսուէ՛

11. Մէկը Բո-ր-ը-ն-ը կանչելու համար

Ho ! (հօ) Օ՛, է՛յ
Hal-lo'! Halloo!(հէլօ') Հէլօ՛

12. Յո-ն-ն-ն-ն արտայայտելու համար

Ah ! Ո՛հ, Օ՛խ
A-ha' ! (ա-հ-ա) Ահա՛, էհա՛, Ըհա՛
Hurrah! Hurra! (հօ-ր-էյ) Կեցցէ՛

13. Խեղ-ը-ը համար

Ha, ha, ha (հա, հա, հա) Հա, Հա, Հա
He, he, he (հէ, հէ, հէ) Հի, Հի, Հի

14. Ողջունելու համար

Wel'come (ու-ե՛լ-ւ-ե՛) Բարի եկաք
Hail ! (հէյլ) Ողջո՛յն
All-hail ! Ողջո՛յն

* Հնչելու է մէկ անգամ էն (մէկ վանկ)։

15. Ուշագրտութիւն համար

Ho !		է՛յ
Look !		Նայէ՛
See !		Տե՛ս
Be-hold' !	(դէհօ՛ւք)	Նայէ՛, ահա՛
Hark !	(հառ-)	Մտիկ ըրէ՛, լսէ՛

16. Լռեցնելու համար

Hush !	(հըշ)	Հը՛շ, Լռէ՛, Լռեցէ՛ք՝
Hist !	(հիստ)	Հը՛ս, Լռութիւն, լռ՛ւռ

17. Երկիւղ արտայայտելու համար

Oh !		Ո՛հ, Օ՛հ
Ha ! Hah !	(հա-)	Հա՛, Ա՛հ, Ո՛հ
What !		Ի՛նչ

18. Դադարեցնելու համար

Hold !	(հօլդ)	Կեցի՛ր, Կեցէ՛ք, Դադարեցէ՛ք
Whoa ! †	(հո-ս)	Դադարէ՛, Դադարեցէ՛ք

19. Մեկնելու համար

Good by !		Մնաք բարո՛ւ՛կ, Երթաք բարո՛ւ՛կ
Good-day !		Բարի օ՛ր, Մնաք Բարո՛ւ՛կ, Երթաք բարո՛ւ՛կ
Fare'well !	(ֆէյր-ուել)	Մնաք բարո՛ւ՛կ, Երթաք բարո՛ւ՛կ
A-dieu ! §	(ա-դիօ-)	Տէր ընդ ձեզ

20. Գիտցած կամ Գոռած ըլլալ արտայայտելու համար

Oho !	(օհօ)	Օհօ՛, Ես ան գիտեմ
A-ha !	(ա-հա)	Հահա՛, Ահա՛, Գտա՛

21. Հարցո՞ւմ արտայայտելու համար

Eh ?	է՛յ (էբըլը)	Ho ? Հա՛, այդպէ՛ս է

ԾԱՆ.— Ուսանողը պէտք չէ չփոթի, երբ նկատէ թէ Միջարկութիւններու վերոյգրեալ շարքին մէջ միևնոյն բառերը գործածուած են մտքի տարբեր յուզումները արտայայտելու համար. միևնոյնը պիտի գտնէ Հայերէնի մէջ եթէ թուի մը դիտէ օրինակի համար ինչ բառի տարբեր արտասանութիւնները. Թող փորձէ ինքնին հնչել ինչ բառը առէ՛ն, Կո՛ս, Կո՛ս, Բո՛ւ, Երկու, Կո՛ս, Դո՛ւ, Բի՛ն, Լո՛ւ. ամեն անգամին պիտի զգայ որ ինչ բառի նշանակութիւնը կը փոխուի, մինչդեռ բառը միևնոյնն է:

* Հնչելու և մէկ տեղամէն (մէկ վանկ):

† ԾԱՆ.— Այս բառը կը գործածուի մասնաւորապէս ձիերդադարեցնելու համար:

§ Գաղղիներենէ առնուած առ Աստուած (կը յանձնարարեմ)

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Շատ մը բայերու հրամայականներն ալ երբեմն իբր միջարկութիւն կը գործածուին. ինչպէս, Behold! նայէ՛. Hark! Մտիկ ըրէ՛. Hold! կեցի՛ր:

2. Wo կամ Woe (ու) Վայ, (կը յայտնէ ինչ որ մէջ դժբաղդոթիւն, չարքայէջ իշխանութիւն կամ սուլակալի տգիտութիւն) գոյական անուն է. սակայն յաճախ իբր միջարկութիւն կը գործածուի:

128. Վարժութիւն

[Սոյն վարժութիւնը նախ առ նուազն երեք տեղաւոր կարգաւու է բարձրագոյն, յետոյ ուշի ուշով հասկնալով ասացուածքներն, թարգմանելու է Հայերէնի. անկէջ վերջ ընդօրինակելու է տեղաւորին մէջ և անկէ մէկ պարբերութեան միջի միջարկութիւնները գտնելով ստորագծելու է]

Alas! he is no more. Ah! so I have caught you at last!
Hear, O Israel! Aha! they have won.
“Begone! I say. I will not to wedding with thee.”—SHAKESPEARE.
“O faithless generation, * how long shall I be with you?”
“Hey, his kiss† puthoney‡ in the very porridge-pot§! BUCHANAN.
Ha! Ha! I laugh. Now it is time to laugh!
Fie, nephew, fie! Out! you can stay¶ here no more.
O dear me! can't you stay quite for a while?
Halloo! come here!
“He cried, Ho! no more, for it is done.”—CHAUCER.
Bravo! Bravo! they were crying.
Hush! don't cry anymore.
“Hist! the household|| all is sleeping.” — JULIA W. HOWE.
“Behold, I can not speak.” Wo to the drunkard!
Whoa! Whoa! Good-by! my dear, good-by!

129. Վարժութիւն

[Հետեւեալ տախտակաւութիւններն ուրիշ և ընդօրինակելու է տեղաւորին մէջ, բայց անցած տեղերը պատշաճ միջարկութիւններ զննելով:]

..... must it ever be sol ... is it you?
“..... she is broken.” — EZEK. XXVI., 2.
... that the day would come! .... come here.
.... with you! ... is me! “..... he is in thine hand.”
“... Happiness! our being's end and aim!” — POPE.
....., my friends, ...

* gen' er- a- tion (ճէնըրէյշըն) սերունդ, ազգատունի արտադրութիւն. ծնունդ. to generate, ծնանիլ. արտադրել, յառաջ բերել

† kiss (քիս) համոյր, պաշիկ — to kiss, համուրիւ, պագնել

§ porridge (քորիճ, քորիճ) ցորենէ կամ ալիւրէ ճաշ — pot (քոթ) պուտուկ — porridge-pot, ճաշ եփելու պուտուկ

¶ stay (սթէյ — սթէյ քու) մնալը, կենալը — to stay, մնալ կենալ || household ընտանիք, անեցիք. ընտանեկան

ԴԱՍ Կ. (LESSON LX.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետեւեալ նորոգութիւնն զբաւոր պատասխանելու է տեսարկին մէջ, յետոյ տեղերը զրօին մէջ գտնելով, տեսնոց նեա բազմաթիւն է:]

1. Ի՞նչ տեսակ բառերը Մակբայ կը կոչենք: Անգլիերէնի մէջ մակբայները քանի՞ դասակարգերու կարելի է բաժնել և ի՞նչ են անոնց անուններն: Քանի՞ տեսակի կարելի է ստորաբաժնել ժամանակ ցուցնող կամ ժամանակական մակբայներն. ի՞նչ կը կոչենք այդ տեսակները և ի՞նչպէս կրնանք զանազանել զանոնք իրարմէ. տուէ՛ք ամեն մէկ տեսակէն երկերկու օրինակներ: Ի՞նչ են ժամանակի բաժանումներն. պատրաստեցէ՛ք անոնց ցուցակը: Տեղական, Աստիճանական և Կերպ ցուցնող մակբայներէն ամեն մէկը քանի՞ տեսակի կարելի է ստորաբաժնել. ի՞նչ են անոնց անուններն. տուէ՛ք ամեն մէկէն երկերկու օրինակ: *Ly, ish* և *as* մասնիկներուն վրայ ի՞նչ գիտէ՛ք. պատասխանելով օրինակներով ցոյց տուէ՛ք: Ի՞նչ գիտէ՛ք *there* և *too* մակբայներուն վրայ. մէյ մէկ օրինակով բացատրեցէ՛ք: Մակբայները ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն և ի՞նչ մէթոտով. հինգ հինգ օրինակ տուէ՛ք ամեն մէկ մէթոտին վրայ: Բաղդատեցէ՛ք հինգ օրինակ *ly* վերջաւորող մակբայներէն. աւտոնք բաղդատելու միակ մէթոտն ի՞նչ է: Հետեւեալ մակբայներէն ամեն մէկովը մէյ մէկ նախադասութիւն շինեցէ՛ք. *kindly. anyhow, but, whence, till now*: Ածականներն ի՞նչպէս կարելի է մակբայ շինել:

2. Պատմեցէ՛ք բերանացի Գայլին ու Գառի պատմութիւնը, և նոյնը ձեր յիշողութենէն գրեցէ՛ք տետրակնուդ մէջ Անգլիերէն. յետոյ նոյնը բարձրաձայն կարդացէ՛ք մէկ անգամ:

3. Ի՞նչ է Շաղկապը. ի՞նչ պաշտօն ունի և ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ: Շաղկապները քանի՞ դասակարգի կարելի է բաժնել. ի՞նչ են անուններն: Բաղհիւսական և տրոհական շաղկապներն ի՞նչպէս կարելի է իրարմէ զանազանել: Որո՞նք են յարնչական շաղկապներն. և առաջիններէն ինչո՞վ կը տարբերին: Հետեւեալ շաղկապներէն ամեն մէկը մէկ նախադասութեան մէջ գործածելու է. *neither ..... nor, if, or, notwithstanding*:

4. Ի՞նչ տեսակ բառերուն նախադրութիւն կ'ըսենք և ո՞ր տեսակ բառերէն առաջ կը դրուին: Նախադրութիւն մը շաղկապէն ի՞նչով կը տարբերի: Ի՞նչ է յարաբերեալ: Ի՞նչ է առարկայ կամ խնդիր: Այս պատասխաններէն ամէն մէկը

երկերկու օրինակներով ցոյց տալու է: Ի՞նչպէս կարելի է յարաբերեալն և առարկան կամ խնդիրը գտնել: Նախադրութիւններն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն: Հետեւեալ նախադրութիւններէն ամեն մէկը մէկ նախադասութեան մէջ գործածելու է. instead of, within, after, pending, from՝

5. Միջարկութիւն ո՞ր տեսակ բառերը կ'անուանենք. եւ ի՞նչ դասակարգերու կարելի է բաժնել. երկերկու օրինակներ տալու է: Միջարկութիւններն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն: Հետեւեալ միջարկութիւններէն ամեն մէկը մէկ նախադասութեան մէջ գործածելու է. Oh! Aha! Halloo! Alas! Farewell!

130. Վարժութիւն

[8] [Հ]

“He that is without sin among you, let him first cast a stone at her.” — JOH. VIII., 7.

“Suffer the little children to come unto me, and forbid them not.” — MAR. X., 14.

“Happiness is not complete unless it is shared with others.”

“No man can lose what he never had.”

“Every where in life the true question† is, not what we gain, but what we do.” — CARLYLE.

“Who thinks most, feels the noblest, acts the best.” — P. J. BAILEY.

“Time flies, man dies.”

“The fool doth think he is wise, but the wise man knows himself to be a fool.” — *As you like it.* — SHAKESPEARE.

“A thing in beauty is a joy forever.”

---

† ques'tion (գոյն-ընթաց) հարցում. վէճի նիւթ եղածը — to question, հարցնել. տարակուսի տակ ձգել:

ՆԿԿՓԿՍՆՈՒՆՅԱԿ

ԶԵԿՈՅՑ

[Ուսանողը գիտնալու է որ նախորդ վաթսուներորդ դարերուն մէջ ոչ միայն աւելի քան երեսուցորդ Անգլիկէն Բռնութեան հետեւ, իւրեւրեւ, Բրիտանացի եւ Գերմանացի եւ Բարձրագոյն Կրօնականութեան առաջին երկու գլխաւոր մասերը (Ուղղափառ եւ Սոցիալիստական կամ Մարքսիստական Բռնութեան) լինեցուց. թէև առանց որոշակի գիտցած ըլլալու որ ինք իւր նախնական դասերէն սկսեալ Անգլիկէնէն ի զատ Քրիստոնեականութիւն ալ կ'ուսանէր: Այժմ որ բաւական Անգլիկէնէն գիտէ եւ քիչ չատ միտքը զարգացած ու լեզուագիտական պաշարը ճշտացած է, կ'սկսինք այսուհետև Քրիստոնեականութիւնը կանոնաւորապէս Քրիստոնեականութիւն դաստալ: Եւ որովհետև սոյն գրքի առաջին դասերուն մէջ, մեր ուսանողի զարգացման վիճակը ի նկատի ունենալով, մեզ կարելի չէր քրիստոնեականութեան դասերը պէտք եղած ճոխութեամբ աւանդել, այժմ կ'ստանձնենք յաջորդ չորս դասերով, քրիստոնեական յարեւանցի կերպով անցածնուս մասերը աւելի ընդլայնել եւ պէտք եղածին չափ ճոխացնել կարեւոր բացատրութիւններով, որոց հետ ուսանողը ինքզինք այնքան լաւ ընտելացնելու է, զայնս յաճախ կարդալով, մինչև որ պէտք եղած ժամանակ զանոնք գործածելու կարողութիւնը ձեռք բերած ըլլայ:]

GRAMMAR (ԿՐՄԱՆ) ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ ԿԱ. (LESSON LXI.)

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿՐ ԿՈՇՈՒ ԳԻՐՔ ՄՐ, ՈՐ ԿՐ ՍՈՎՐԵԳՆԷ ԼԵՂՈՒ
ՄՐ ՈՒՂԻՂ ԿԱՐԴԱԼՈՒ, ԳՐԵԼՈՒ և ԽՍՍԵԼՈՒ ԿԵՐԱԿԵՐՆ (ԽԵՆԵՐԷ),
Օ ԷՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ:

ԱՌԳԵՐԷՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿՐ ԳԻՐՔ ՄՐ ԿՐ ՍՈՎՐԵԳՆԷ
ԱՆՔԻԵՐԷՆ ԼԵՂՈՒ ՈՒՂԻՂ ԿԵՐԱԿՈՎ ԿԱՐԴԱԼՈՒ ԳՐԵԼՈՒ և ԽՍՍԵ-
ԼՈՒ ԿԵՐԱԿԵՐՆ, ՕՐԷՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ:

(ԼԵՂՈՒ ԸՍԵԼՈՎ Ի ՀՆՈՒՄՈՒ ԿՐ ՀԱՍԿԵՈՒԷՐ ՄԱՐԴՈՒ ՄՐ ԻՐ
ՀԱՂԱՓԱՐՆԵՐՈՒ ԲԵՐԱՆԱԳԻ ԱՐՈՂԱՅԱՅՈՒԹԻՒՆԸ. ՈՒՂԱՅՆ ՄԱ-
ՌԵՐՈՒ ԳԻՒԵՆ Ի ՎԵՐ ԼԵՂՈՒ ԲԱՌ ԵԿԱՄԱՆ ՀՆԱՆԱԿԵԼ ՄԱՐԴՈՒ
ՄՐ ԻՐ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐՈՒ ԱՐՈՂԱՅԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԵՐ
ԿԵՐԱԿԵՐԸ, ԲԵՐԱՅԻ և ԲԵՐԱՅԻ):

ԼԵՂՈՒ ՄՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԻՒԵՐՆ և ՎԱՄԱՆՈՒ ԿԵՐԱԿՈՎ
ՍՈՎՐԵԼՈՒ ՄԻԱԿ ԿԵՐԱՅՆ Է ՉԱՅՆ ԻՐ ԲԱՂԻԿԱՅՆՈՂ ՄԱՍԵՐՈՒՆ ՎԵՐ-
ԼՈՒԾԵԼ, և ԱՆՈՆԵՄԻՆ ԱՄԵՆ ՄԷԿՐ ԲԱԳԱՏՐԵԼ, ԱՆՈՐ ՍՈՒԼԳԱ-
ԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՃԶԵԼՈՎ, ՎԱՄԱՆՈՐ ՈՐՈՇԵԼՈՎ, ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՄԱԼՈՎ
և ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԵԼՈՎ:

ԻՐ ՄՐ ԿԱՄ ԲԱՌ ՄՐ ԲԱՅԱՐԵԼ ԸՍԵԼՈՎ՝ ՎԷՄԵ Է ՀԱՍԿՆԱԼ
ՆՈՅՆ ԻՐԸ ԿԱՄ ԲԱՌ ՈՐՈՇԵԼ ՄԻՒՍ ԻՐԵՐԷՆ ԿԱՄ ԲԱՌԵՐԷՆ ԱՆՈՐ
ՄԱՍՆԱԼՈՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԵԼՈՎ, ԱՆՈՐ ՆՆԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՍԿՆԵԼՈՎ:

ԲԱՌԻ ՄՐ ՍԻՄԲՈՒԹԱՆՈՒԹԻՒՆ (ՍԻՄԲՈՒ ԲԱՆ) ՃԶԵԼ ԸՍԵԼՈՎ՝ ՎԷՄԵ
Է ՀԱՍԿՆԱԼ ՆՈՅՆ ԲԱՌԻ ԽՍՍՔԻ ԻՆՉ ՄԱՍ ԸԼԼԱԼԸ ԳՄԵՆԵԼ և ԱՆՈՐ
ԿՐԱԾ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՐՈՇԵԼ:

ԲԱՌԻ ՄՐ ՎԱՄԱՆՈՒՆ ԲԱՅՆ ԸՍԵԼՈՎ՝ ՎԷՄԵ Է ՀԱՍԿՆԱԼ ՆՈՅՆ
ԲԱՌԻ ՈՒՐԻՉ ԲԱՌԵՐՈՒ ԿԱՄ ԽՍՍՔԻ ՀԵՄ ՈՒՆԵԳԱԾ յԱՐԱՐԵՐՈՒ-
ԹԻՒՆԸ ԳՈՅԳ ՄԱԼ:

ՕՐԷՆՈՒՄ ԸՍԵԼՈՎ՝ ՎԷՄԵ Է ՀԱՍԿՆԱԼ ԻՆՔՆԻՆ ԳՄԵՆԵԼՈՒ Է
ԱՅՆ ՄԵՍԱԿ ԲԱՌ ՄՐ ԿԱՄ ԽՍՍՔ ՄՐ ՈՐ ԻՐ ԲԱԳԱՏՐԱԾԸ ՆԵՐ-
ԿԱՅԱԳՆԷ ԿԱՄ ԱՎԱԳՈՒԳԱՆԷ:

ՎԱՄԱՆՈՒՆԵՐ ԸՆԵԼ ԸՍԵԼՈՎ՝ ԿՐ ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՈՒՍԱՆԵԼՈՒ ՆԻՒԹ
ԵՂԱԾՐ ԲԱԳՄԱԳԱՆ ՃԵԼԵՐՈՒ ՄԱԿ ԱՅՆՔԱՆ ԿՐԿՆԵԼ. ՄԻՆՆԵԼ ՈՐ
ՄՈՐԵԻՆ ՄԷՉ ԱՆՄՈՒԱՆԱԼԻ ԵԼ ԳՈՐԾԱԾՈՒԵԼՈՒ ՎԱՄԱՆԱՍՈՒ ՎԻՃԱ-
Կ՝ ՄՐ ՄԷՉ ՀԱՍՄԱՍՈՒԻ:

Քերականական կանոնները թիւ թիւ շատ ընդհանրացած օրէնք մ'է որ սովորութիւնը հաստատած, կանոնաւորած, եւ նկարագրած է իբր լեզուին ուղիղ գործածութիւնը:

Անգլիերէն Քերականութիւնը չորս գլխաւոր մասերու կը բաժնուի 1. Orthog'ra-phy (օրթո-գրֆի) Ուղղագրութիւն. 2. Et'y-mol'o-gy (էթիմո-լոգի) Ստուգաբանութիւն կամ Բառագիտութիւն. 3. Syn'tax (սինթաքս) Համաձայնութիւն կամ Շարադրութիւն եւ 4. Pros'o-dy (փրօսօդի) Շեշտաբանութիւն կամ Առոգանութիւն (ի մասնաւորի Տաղաչափութիւն, Բանաստեղծութիւն — այս ճիւղին կը պատկանի նաեւ Կէտադրութիւն): Թէեւ ներկայիս առ հասարակ ընդունուած սովորութեան համեմատ երկրորդ եւ երրորդ ճիւղերը միայն կը կազմեն արդի գործածական Քերականութիւնը, բայց մենք աւելորդ չենք համարիր այս տեղ առաջին ճիւղին վրայ ալ քիչ մը գաղափար տալ, որը Հայ ուսանողի մը համար զգալի պէտք մը կը նկատենք:

ՄԱՍՆ Ա.

ORTHOGRAPHY. ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ:

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ կը սովորեցնէ ուսանողին այն բոլորը ինչ որ պէտք է գիտնայ իբրեւ կամ դասեր, լեզու, տառեր եւ հիֆեր մասին:

I. OF LETTERS. Ա. ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՄ ՏԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ:

Քիչ կամ Տառ կը կոչուի այբուբենի ամեն մէկ հատը, որը առ հասարակ կը ներկայացնէ մարդկային ձայնի մի մասնաւոր հնչումը կամ խօսակցութեան մի մասնաւոր տարրը: Ամեն մէկ գրի իր հանած մասնաւոր ձայնը կը կոչուի իր շօր-թիւնը (power). երբ բառի մը մէջ գիր մը ձայն չը հանէ, կը կոչուի լռա կամ հմբ (silent or mute):

Անգլիերէն Այբուբենը ընդ ամեն քսան եւ վեց գիր ունի. որոնք սակայն երեսուն վեց կամ երեսուն եօթն ձայն կը հանեն:

Ամբողջ այբուբենը գիտնալ կը նշանակէ սովորիլ անոնց անուններ, իբրեւ, շօր-թիւններ եւ յետէ, որոց հետ ուսանողը համառօտակի արդէն ծանօթացած է սոյն գրքի 1-96 երեսներուն մէջ, այժմ ալ աւելի ընդարձակօրէն պիտի ուսանի զանոնք:

1. ԳՐԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐՆ

(ՏԵՂԵՆ ԱՊՐԵՐԵՆ ՄԲՐՈՂ ԱՐԵՎԵՐ ԵՐԵՆ 96)

ԱՆԳՐԻԵՐԵՆ ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՄ ՏԱՌԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐՆ ԵՆ,

A, Է. Bee, Պէյ. Cee, Սէյ. Dee, Տէյ. E, Էյ. Eff, Էֆ.
Gee, ձէյ. Aitch, Էյչ. I, Այ. Jay, ձէյ. Kay, Գէյ. Ell, Էլ.
Em, Էմ. En, Էն. O, Օ. Pee, Փէյ. Kue, Քէյ. Ar, Ար. Ess, Էս.
Tee, Թէյ. U, Ս. Vee, Վէյ. Double-u, Տըւլբ. Ex, Էք.
Wy, Ույ. Zee, Ջէյ.

2. ԳՐԵՐՈՒ ԿԱՐԳԵՐԸ

Լեզուի մը ամբողջ տառերը երկու ընդհանուր կարգերու
կը բաժնուին Vow'els (ՎՈՎԵԼՆ) Զայնաւորներ, և Con'so-nants
(ԿՈՆՍՈՆԵՆՏ) Բաղայններ:

Զայնաւոր կը կոչուի այն գիրը որ ինքնին կրնայ կատար-
եալ ձայն մը հանել. ինչպէս, a, e, i, o:

Բաղաձայն կը կոչուի այն գիրը որ ուրիշ ձայնաւորի մը
օգնութեամբ կը կարողանայ ձայն հանել. ինչպէս, b, c, d, f:

Զայնաւորներն են a, e, i, o, u և երբեմն ալ w և y. Բո-
լոր մնացած գրերը բաղաձայն են:

W կամ y բաղաձայն կը կոչուի երբ մի եւ նոյն վանկին մէջ
հնչուող ձայնաւորէն առաջ դրուի. ինչպէս Well; yet: միւս
բոլոր պարագաներուն մէջ ձայնաւոր են:

Բաղաձայններն ալ կարելի է իրենց զօրութեան համեմատ
բաժնել երկու դասակարգի. Կէյ յայնաւորներ, semivowels և
հմբներ, mutes.

Կէս ձայնաւոր կը կոչուի բաղաձայն մը՝ որ առանց ձայ-
նաւորի անկատար ձայն մը կրնայ հանել. այնպէս որ իր ձայնը
բառի մը վերջը կրնայ յապաղիլ. ինչպէս l, n, z - al, an և
azի մէջ:

Համր կը կոչուի այն բաղաձայնը՝ որ առանց ձայնաւորի մը
օգնութեան հիշ ձայն չկրնար հանել և որը եթէ վանկի մը
վերջը գտնուի հնչած պահուն շունչը յանկարծ կը դադրեցնէ.
ինչպէս, k, p, t - ak, ap եւ atի մէջ:

Կէս ձայնաւորներն են f, h, j, l, m, n, r, s, v, w, x, y, z
եւ c (սէյ) ու g (ճէյ). Բայց w կամ y երբ վանկի մը վերջը գտնուի
ձայնաւոր է. եւ c, f, g, h, j, s, կամ z ի ձայնն ալ կարելի է
երկարցնել միայն զօրաւոր շունչով:

Կէս ձայնաւորներէն չորսը *l, m, n*, եւ *r* հետեւի կը կոչուին աւելի դիւրաւ հնչուելնուն համար. չորսն ալ *v, w, y* եւ *z* նմանապէս աւելի ձայնով կը հնչուին քան հազադային:

Համարներն ութն են, *b, d, k, p, q, t*, եւ *c* (փ) ու *g* (կ) ասոնցմէ ալ *k, q* եւ *c* (փ) նոյնահնչիւն են. *b, d*, եւ *g* (կ) միւսներէն աւելի յանկարծական կերպով կը դադարեցնեն շունչը:

3. ԳՐԵՐՈՒ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ

Գրերու զօրութիւններն իրենց հանած պարզ ձայներն են:

Որ եւ իցէ լեզուի մը մէջ գտնուած նախնական պարզ ձայները թուով քիչ են, ոչ աւելի քան երեսուն եւ վեց. բայց այս ձայներն իրարու հետ զանազան կերպով բաղադրուելով անթիւ բառեր յառաջ կը բերեն:

Ամեն մէկ ձայն կամ հնչում յառաջ կուգայ բերանի տարբեր տարբեր բացուելովը, լեզուի մասնաւոր դարձուածքովը եւ ձայնի զօրաւոր կամ մեղմ, երկար կամ կարճ հնչեցնելովը:

Անգլիերէն լեզուն հիմնուած ըլլալով աւելի ձայնաւորներու վրայ, ամեն Անգլիերէն խօսող անհրաժեշտ կերպով պէտք է անոնց հետ լաւ կերպով ընտելանայ: Այս ձայնաւորներն աւելի որոշ կը լսուին *ate, at, ah, all, eel*, ell†, isle‡, ill, old, on, ooze||, use, us* բառերուն սկիզբն, եւ *ս* ինչպէս կը հնչուի *bull* բառին մէջ:

Սոյն տասնեւչորս նախնական ձայները յաճախ կը միանան իրարու հետ ուրիշ վանկեր կազմելու համար. ինչպէս, *ay, out*. եւ բոլորն ալ շրթունքի կամ լեզուի մի մասնաւոր շարժումովը կամ դարձուածքովը արտադրուած ձայնովը նախադասուելով կամ կցուելով խօսքի ուրիշ մասերը կ'արտադրեն. օրինակի համար, եթէ այդ միեւնոյն տասնեւչորս բառերն եթէ քով նախադասենք կ'ունենանք *fate, fat, far, fall, feel, fell, file, fill, fold, fond, fool, fuse, fuss, full*: Եթէ նորէն քով նախադասենք կ'ունենանք ուրիշ շարք մը. եւ այսպէս անթիւ շարքեր կարելի է յառաջ բերել:

Զանազան գրերով արտասանուած վերոյիշեալ ձայնաւոր հնչումներէն կէսը առ հասարակ նշանակութիւն ունեցող բառեր են. մնացածներն վանկեր կազմելու միայն կը ծառայեն:

* eel (էլ) օձացուկ

† ell (էլ) կտորի չափ մ'է՝ հիմա անգործածելի

‡ isle (այլ) կղզի. (բանաստեղծական ձևին է *is'land* (ալէնդ) կղզի բառին) || ooze (օշ) լճի սկային տիւղմ. ծորում

Աւթը երկար ձայներն *cigh, ah, awe*, eh, eye, oh, ooh, yew* ինքնին բառեր են. մնացած վեց կարճ ձայներն՝ ինչպէս *at, et, it, ot, ut, put* ի մէջ առ հասարակ բաղաձայններու հետ կը լսուին, բացի առաջինէն որ առանձինն եւ որոշ կը լսուի "twice a day" խօսքին մէջ:

Անգլիերէնի մէջ պարզ բաղաձայններն քսաներկու հատ են, որք են, *b, d, f, g* (կ), *h, k, l, m, n, ng, p, r, s, sh, t, th* (տ-տ), *th* (տ-տ-ի), *v, w, y, z* եւ *zh* (ժ): Բոլոր այս բաղաձայններն որոշ կրնան լսուիլ հետեւեալ բառերուն մէջ. *buy, die, fie, guy\$, high, kie†, lie, my, nigh, eying, pie, rye¶, sigh||, shy, tie, thigh**, thy, viet††, we, ye, zebra\$\$, seizure‡‡: Նոյն տառերը եթէ ոչ նոյն վանկին՝ գէթ նոյն բառին մէջ կրնան կրկնուիլ ալ. այսպէս, fifty, giggle***, lily\$\$\$\$, mimic||||, singing, thither, vivid¶¶¶, եւն:*

Եւ X Անգլիերէնի մէջ բաղադրեալ բաղաձայններ են. այդ պատճառով ալ երէք չեն կրկնուիր: Եւ համարժէք է *dzh* ի եւ X կամ *ks* ի կամ *g* չի: Անգլիերէնի մէջ չկայ բառ մը որ Եով վերջանայ եւ ոչ ալ բառ մը որ X ով սկսի. եւ X ով սկսած օտար լեզուներէ առնուած բառերուն ալ Xը կը հնչուի պարզ Z ի պէս. ինչպէս, Xerxes (Ջէրսէս) Քսէրքսիս:

C եւ Q բաղաձայններն ինքնին մասնաւոր ձայներ չունին: Q միշտ *k* ի ձայն ունի: C տառը *a, o, u*, տառերէն առաջ կը հնչուի *k*. եւ *e, i, u* տառերէն առաջ կը հնչուի *s*. այս-

* awe (օ) սարսափ, յարգալից վախ, երկիւղ

† yew (եօ-) կարմրածառ (Տճկ. Կօր-տ-է -շ-է)

§ guy (կ-յ) ձողակալ կամ կայմակալ չուան. սուտ մարդ (Տճկ. չեօյէ իէլն)

‡ kie (տ-յ) (Սկովեթ) կովեր

¶ rye (ր-յ) հաճար (Տճկ. չ-է-տ-ր)

|| sigh (ս-յ) հառաչ, հոռոչանք - to sigh, հառաչել

** thigh (թի-յ) երանք, գիստ (Տճ. ք-լնէ)

†† vie (վ-յ) to vie, մրցիլ

§§ ze'bra (շէ-յ-ր-ա) վագրձի

‡‡ sei'zure (սէ-յ-ժ-ւր) գրաւելը. գրաւուած ապրանք

*** gig'gle (կի-կն) քեքեք - to giggle խեղդ ունելով խնդալ, քեքեքել:

§§§ lil'y (լի-լն) չուչան

|||| mim'ic (մի-մի) միմոս, խեղկատակ

¶¶¶ viv'id (վի-վի-տ) շատ պայծառ (տոյ). վառ, աշխոյժ

պէս հետեւեալ *ca, ce, ci, co, cu, cy* վանկերը կը հնչուին *ka, se, si, ko, ku, sy*: Տը շէն առաջ կը պահէ իւր ձայնը երբ *c* իրր *k* հնչուի, իսկ կը միանայ *c*ին հետ երբ *c* իրր *s* հնչուի. այսպէս, *sca, sce, sci, sco, scu, scy*, կը հնչուին *ska, se, si, sko, sku, sy*: *Ce* եւ *ci* երբեմն կը հնչուին *sh*, շ. ինչպէս, *o'cean* (օշէն) ովկիան, ովկիանոս (դիւն: աստղաբանութիւն), *so'cial* (օշէլ) ընկերական: *Ch* կը հնչուի *tsh*, շ. ինչպէս *church*, Եկեղեցի:

Այս քսան եւ վեց գրերու բաղադրութիւններն թէեւ միլիոններու կը հասնին, բայց վերոյգրեալներն բաւական են ուսանողի մը համար Անգլիերէն լաւ եւ ուղիղ արտասանութիւն մը ձեռք բերելու: Մի եւ նոյն ատեն՝ ինկատի ունենալով որ Անգլիերէն լեզուի հնչումներն չատերուեն դժուարութիւն պատճառած է, հետեւեալ աւելի մանրամասն դիւրութիւններն ալ կ'աւելցնենք:

ՁԱՅՆԱԻՈՐՆԵՐՈՒ ՀՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

A կը հնչուի վեց տեսակ

a	—	ինչպէս	American (ամերիկեան) Ամերիկեան
a	—	ինչպէս	arm (արմ) բազուկ
a	է	ինչպէս	ask (էսկ) հարցնել
a	է	ինչպէս	and (էնդ) և
a	էյ	ինչպէս	fare (ֆէյր) անցագին
a	—, ը	ինչպէս	according (էքֆօրէնկ) ըստ

Վերոյիշեալներէն բացառութիւն կը կազմեն

a	օ	ինչպէս	all (օլ) բոլոր
a	—, օ	ինչպէս	what (հա—ֆ) ինչ

a ով բաղադրեալ ձայնաւորները կը հնչուին

aa	է	ինչպէս	Isaac (Այէէֆ) Իսահակ
ae	է	ինչպէս	Caesar (օէշէս) Կեսար
ae	էէ	ինչպէս	aerial (էէրէլ) օդային
ai	էյ	ինչպէս	nail (նէյլ) եղունգ. գամ
ai	է	ինչպէս	said (օէյ) ըսաւ
ai	էյէ	ինչպէս	mosaic (օյէյէֆ) մօզէյիք
au	օ	ինչպէս	cause (ֆօշ) պատճառ
au	—	ինչպէս	aunt (աւն) մօրաքոյր
au	էյ	ինչպէս	gauge (կէյճ) չափ մը
aw	օ	ինչպէս	raw (աօ) հում
ay	էյ	ինչպէս	day (այ) օր

Է կը հնչուի հինգ տեսակ

e	ե	ինչպէս	met (մէթ) հանդիպած
e	է	ինչպէս	me (մէ) գիտ
e	ը	ինչպէս	moment (մօմէնթ) վայրկեան
er	ըր	ինչպէս	baker (պէյքըր) հացագործ
e	էյ	ինչպէս	where (հը-էյր) ուր
Բառերու վերջին e գիրն համր է. ինչպէս, sore (սօր) վէրք:			
e ով բաղադրեալ ձայնաւորները կը հնչուին			

ea	է	ինչպէս	head (հէթ) գլուխ
ea	ա-	ինչպէս	heart (հարթ) սիրտ
ea	ը	ինչպէս	earth (էրթ) երկիր
ea	իէ	ինչպէս	beatify (պիէփիֆի) երանելի ընել
ee	էյ	ինչպէս	eel (էյլ) օձացուկ
ei	էյ	ինչպէս	vein (վէյն) երակ
ei	ի	ինչպէս	deceit (դէ-էյթ) խաբէութիւն
ei	ի	ինչպէս	heifer (հէֆէյր) երինջ
eo	ի	ինչպէս	people (փէփլ) ժողովուրդ
eo	ի	ինչպէս	leopard (լէփըրթ) խնձ
eo	օ	ինչպէս	George (ճօրճ) Գէորգ [բանտ*]
eo	ը	ինչպէս	dungeon (դընճըն) ստորերկրեայ
eo	իօ	ինչպէս	theology (թիլօլօճի) Աստուածաբան-
eu	ի--	ինչպէս	feud(ֆէյդ) գժտութիւն [նութիւն
ew	ի--	ինչպէս	few (ֆէյ) քանի մը
ew	երբ հանդիպի ռէն առաջ կը հնչուի --. ինչպէս drew, տր--:		
ew	օ	ինչպէս	sew (սօ) կարել
ey	էյ	ինչպէս	prey (փրէյ) յափշտակել
eau	օ	ինչպէս	beau (բօ) պչրասէր
eau	ի--	ինչպէս	beauty (պիթի) գեղեցկութիւն
eous	ը-	ինչպէս	gorgeous (կօրճըս) փառաւոր

Ի կը հնչուի չորս տեսակ

i	այ	ինչպէս	fine (ֆայն) գեղեցիկ
i	ի	ինչպէս	in (ին) մէջ
i	իյ, ի	ինչպէս	machine (մշինն) մեքենայ
i	ը, ւր, ւր	ինչպէս	sir (սըր) տիար

Il, im, in, irr բառերու սկիզբը կը հնչուին իլ, իմ, ին, իրր. ինչպէս, ill (իլ) չար, imitate (իմիթէյթ) նմանցնել, infant (ինֆէնթ) մանուկ, irritate (իրրիթէյթ) գրգռել:

* տանջանարան (դիտ: տառադարձութիւնը)

ն րա վանկներուն վերջը *ild, ind* կը հնչուին *-յլ, -յն*․
ինչպէս, *mild* (մալդ) մեղմ, *mind* (մայն) միտք։

Հատիկներէն բառերուն վերջը *i* միշտ *-յ* կը հնչուի․ ինչպէս,
alibi (ալիբի) այլուր։

Շեշտուած *i* է մը անմիջապէս վերջ եթէ ձայնաւոր մը
գայ *i* կը հնչուի *-յ*․ ինչպէս, *li'on* (լի'ոն) առիւծ, *di'et*
(ժի'էթ) ուտելիք․ եթէ *i*ը շեշտուած չըլլայ կը հնչուի *ի*․
ինչպէս, *o-be'di-ent* (օպի'էնթ) հնազանդ։

ile, ine, ive վերջաւորութիւններն սովորաբար կը հնչուին
իլ, ին, իվ․ զորօրինակ, *hostile* (հօսթիլ) թշնամական, *masculine*
(մասկուլին) արական, *active* (էփթիվ) գործունեայ

i ով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին,

<i>ia</i>	ը	ինչպէս	<i>physician</i> (ֆիշիշն) բժիշկ
<i>ia</i>	ի	ինչպէս	<i>carriage</i> (քարիճ) կառք
<i>ie</i>	ի	ինչպէս	<i>grief</i> (կրիֆ)* վիշտ
<i>ie</i>	-յ	ինչպէս	<i>die</i> (դի) մեռնիլ

ieu և *iew* կը հնչուին *իւ* (յի վանկ)․ ինչպէս, *lieuten'ant*
(լիւտենանթ) տեղակալ․ *view* (վիւ)* տեսարան։

cion, sion, tion վերջաւորութիւններուն մէջ *io* կը հնչ-
ուի *ւ*․ ինչպէս, *co-er'cion* (քօը'շիշն) ճնշում, *pos-ses'sion* (փշշ-
շն) ստացում, ստացուածք․ *oc'cu-pa'tion* (օքի-պէշն) ըզ-
րադում, գործ։

ious վերջաւորութիւններուն մէջ *iou* կը հնչուի *ւ*․ ինչ-
պէս, *re-lig'ious* (րիլիճւ) կրօնական։

Օ կը հնչուի հինգ տեսակ

<i>o</i>	օ	ինչպէս	<i>o-bey'</i> (օպէյ) հնազանդիլ
<i>o</i>	օ	ինչպէս	<i>no</i> (նօ) ոչ
<i>o</i>	օ, ո	ինչպէս	<i>not</i> (նօթ) ոչ
<i>o</i>	օ	ինչպէս	<i>nor</i> (նօր) և ոչ ալ
<i>o</i>	օ	ինչպէս	<i>son</i> (սօն) որդի

Օ քանի մը բառերու մէջ կը հնչուի *օ*․ ինչպէս *do* (դօ)
ընեւ։

Օ կը հնչուի *ի* միայն *women* (ուփմէն) կիներ բառին մէջ։

Օ կը հնչուի *օ* միայն *one* (օն) մէկ և *once* (օնս)
մէկ անգամ բառերուն մէջ։

Բառերու վերջի *on* առ հասարակ կը հնչուի *ն*․ ինչպէս,
reason (րէշն) պատճառ։

* Հնչուի է մէկ անգամ (մէկ վանկ)։

ոով բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին.

oa կը հնչուի օ. ինչպէս, coal (ֆօլ) ածուխ:

oe կը հնչուի երբեմն օ. ինչպէս, foe (ֆօ) թշնամի. երբեմն՝
-- ինչպէս, shoe (շօ) կօշիկ. երբեմն՝ ի. ինչպէս, foe'tus, fe'tus
(ֆէ'տը) սաղմ. երբեմն՝ օե. ինչպէս, po'et (ֆօ'էթ) բանաստեղծ.
երբեմն ալ՝ օը. ինչպէս go'er (կօ'ըր) գնացող:

oi կը հնչուի երբեմն օյ կամ օյ. ինչպէս, boil (պօյլ, պօյլ)
եռալ. ovoid (օվօյթ) ձուլաձև. երբեմն՝ օի. ինչպէս, Sto'ic (շ)՝ քրիստոնէի
Ստոյիկեան: Choir կը հնչուի (ֆօ--յր)* երգեցիկ խումբ, mem'oir
կը հնչուի (Մէ'մօ--էր) յիշատակ:

oo կը հնչուի ընդհանրապէս --. ինչպէս, soon (սօոն) շու-
տով. երբեմն՝ ւ. ինչպէս blood (պլւք) արիւն. երբեմն ալ՝ օ.
ինչպէս door (քօ) դուռ (դէռ: տառադարձութիւն):

ou կը հնչուի ---. ինչպէս, round (րօոոնթ)* կլոր. երբեմն՝
ւ. ինչպէս, rough (րօք) խորտուբորտ. երբեմն՝ --. ինչպէս,
soup (սօփ) ապուր. երբեմն ալ՝ օ. ինչպէս, poult'ice (ֆօ'լթիս)
սպեղանի (Տֆլ. Պօլթիս):

Բառի մը ous վերջաւորութիւնը կը հնչուի ը--. ինչպէս,
por'ous (ֆօ'ւք) ծակ ծակ, ծակծկոտ:

ow կը հնչուի ---. ինչպէս, brown (պրօոնթ)* թուխ. եր-
բեմն ալ՝ օ. ինչպէս sow (սօ) սերմանել:

Owe կը հնչուի պարզապէս օ և կը նշանակէ պարտիլ:

oy կը հնչուի օյ. ինչպէս, boy (պօյ) մանչ տղայ:

Անգլիերէնի մէջ էօ հնչումը չկայ:

U կը հնչուի վեց տեսակ,

u	էօ--	ինչպէս	use (էօ-շ) գործածել
u	իօ--	ինչպէս	mule (ֆօ-լ)* ջորի
u	--	ինչպէս	bull (պօ-լ) ցուլ
u	ւ	ինչպէս	bulk (պլւկ) զանգուած
u	ի	ինչպէս	bus'y (պի'շի) զբաղուած
u	ի	ինչպէս	bur'y (պի'րի) թաղել

Անգլիերէնի մէջ է- հնչումը չկայ:

u ուղ բաղադրեալ հետեւեալ ձայնաւորները կը հնչուին.

ua կը հնչուի երբեմն --. ինչպէս, guard (կօ-թ) հսկել.
պահպանել, երբեմն՝ --էյ. ինչպէս, per-suade' (ֆէքս--էյթ) հա-
մոզել. երբեմն՝ --է. ինչպէս, sen'su-al (սէ'նս--էլ) հեշտաւեր,
զգայական. և երբեմն ալ՝ ը. ինչպէս, vict'uals (վի'թլւս) պատ-
րաստի կերակուրներ:

* Հնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

ue կը հնչուի ու. ինչպէս, blue (պլու — մէկ վահկ) կապոյտ. երբեմն՝ է. ինչպէս, guest (կէսթ) հիւր. երբեմն ալ՝ իօ-է. ինչպէս՝ du'el (դի'օ-էլ) մենամարտ:

gue և que վերջաւորութիւնները հնչելու է միշտ չ և +. ինչպէս, league (լէյկ) միութիւն. pique (փէյք) վիրաւորուած հպարտութիւն. բաց ի a'gue, մէջ ընդ մէջ դող և ջերմ (երեք օրուայ դող կրակութիւն) և ar'gue, փաստաբանել, որոնք կը հնչուին (է'կէօ) և (ա'րէկէօ):

ui կը հնչուի ա. ինչպէս, guide (կայդ) առջնորդ. երբեմն՝ ի. ինչպէս, guin'ea (կէ'նէ) Անգլիական 21 շիլիննոց կամ 5 տալէրնոց ոսկի. երբեմն ալ՝ ու. ինչպէս, juice (ճուս)* հիւթ:

uy կը հնչուի ա. ինչպէս, buy (պայ) գնել. երբեմն՝ ի. ինչպէս, pla'guy (փլէ'յէ) նեղացուցիչ, ապականիչ:

W բառերու սկիզբը կը հնչուի ա, պայմանաւ որ իրմէ անմիջապէս ետքը ձայնաւոր գայ. ինչպէս, wax (ա-է-ա)* մեղրամոմ:

wr բառերու սկիզբը կը հնչուի միայն բ. ինչպէս write (րայթ):

wh բառերու սկիզբը կը հնչուի հա. ինչպէս, when (հա-էն) երբ. բայց եթէ wh էն անմիջապէս ետք օ ըլլայ. այն ատեն wh հնչելու է հ. ինչպէս, whole (հու) ամբողջ: Նոյնպէս sword, թուր. two, երկու և answer, պատասխան բառերը կը հնչուին (օօ-ա) (փա) (ա-ն-ը):

wo կը հնչուի ա-ը. ինչպէս, world (ա-ը-լը)* աշխարհ:

Y բառերու սկիզբը կը հնչուի է. ինչպէս, yet (էէթ) տակաւին. միավանկ բառերուն և բայերուն վերջը կը հնչուի ա. ինչպէս, my (մայ) իմ. satisfy (սէ'թիսֆայ)՝ գոհացնել. ածականներու և մակբայներու վերջը ու շատ մը բառերու մէջտեղը կը հնչուի ի. ինչպէս, eas'y (է'յէ) դիւրին. greatly (կէյթլէ) մեծապէս. crystal (քրիս'թէլ) բիւրեղ. և հետեւեալ բառերուն մէջ միայն կը հնչուի բ. myrrh (մըր) զմուռ. myr'tle (մը'րթլ) մուրա. mar'tyr (մա'րթլ) մարտիրոս (կատ: տառադարձութիւն):

ye կը հնչուի ա. ինչպէս eye (այ) հաճար:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վահկ):

† ԾԱՆ.— Հայերէն ընթերցանութեան մէջ յ բազմամանկ բառերուն վերջը միշտ համը է, այդ պատճառաւ (սէթիսֆայ) ի վերջի յն է ի վերածեցիք որ որոշ հնչուի:

ԲԱՆԱԶԱԹՆՆԵՐՈՒՆ ՀՆՉՈՒՄՆԵՐԸ

B կը հնչուի միշտ ա. ինչպէս, bee, (պէյ) մեղու. բայց ա գիրէն ետքը՝ և միավանկ բառերուն մէջ ի գիրէն առաջ, չի-հնչուիր. ինչպէս, lamb (լեմ) գառ, debt (դեթ) պարտք:

c կը հնչուի կամ ւ կամ ֆ (Տեւեւ երես 251-252):

c համը է հետեւեալ բառերուն մէջ ar'bus-cle (ա'ր-պլե) տունկ. cor'pus-cle (փ'ո-փլե) շամանդաղ, հիւլէ. czar (շար) ձար. in-dict' (ին-դիկտ) դատի տակ ձգել. mus'cle (մյուս-կլ) մկանք, գնդեր և vict'uals (վիկտլ) պատրաստի կերակուրներ:

ch առ հասարակ կը հնչուի չ Տետոնեան, Նորման և Անգլո-Սաքսոն լեզուներէ առնուած բառերուն մէջ. ինչպէս church (չըրչ) եկեղեցի. կը հնչուի ք Յունարէնէ և Լատիններէնէ առնուած բառերու մէջ. ինչպէս, Christ (քրիստ)՝ Գրիստոս (գրիստոսադարձութիւնը). և կը հնչուի չ Գաղղիներէնէ առնուած բառերու մէջ. ինչպէս Chicago (չիկագո) Շիգակո:

ch համը է drachm (դրեմ)՝ դեղագործական կշիռքի չափ (60 ցրեկ) (Տֆլ. Կրեմ), yacht (եպի) գրոսանաւ. և schism (շիզմ) պառակտում, հերձուած բառերուն մէջ:

arch պետ, աւագ, գլխաւոր նշանակող և բառի մը սկզբին միացող մասնիկը, եթէ ձայնաւորով սկսող բառերու սկիզբը կցուի, կը հնչուի առ. ինչպէս arch'an'gel (առ-փե'յնգել) հրեշտակադէպ. իսկ եթէ բաղաձայնով սկսող բառերուն սկիզբը կցուի, կը հնչուի ար. ինչպէս, arch'bish'op (առ-փե'յնգիշօփ) արեւելիկոպոս: Հետեւեալ բառերուն մէջ իբր բացառութիւն arch կը հնչուի ար. arch'er (առ-չըր) աղեղնաձիգ և arched (առ-չը) կամարակապ:

tch կը հնչուի չ:

D կը հնչուի ր. ինչպէս did (դիդ) ըրաւ:

Քանի մը բառերու մէջ d կը հնչուի ֆ. ինչպէս, ed'u-ca'tion (է-ս-փե'յնշըն) կրթութիւն:

Կարգ մը բայերու անկատարին կամ անցեալ ընդունե-լութեան ed վերջաւորութեանց մէջ կը հնչուի լի կամ ր. ինչպէս, leased (լեյսդ) պայմանաժամով վարձու տրուած:

d համը է հետեւեալ բառերուն մէջ, hand'ker-chief (հե'ն-քերչիֆ) Թաշկինակ. hand'some (հե'ն-սըմ) գեղեցիկ. Wednes'day (ուե'ն-չեյ) Չորեքշաբթի:

dge կը հնչուի ֆ. ինչպէս, edge (էճ) ծայր:

F կը հնչուի ֆ. ինչպէս, face (ֆեյս) երես: of կը հնչուի ֆ:

* Հնչուել է մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

G կը հնչուի ֆ e, i, y ձայնաւորներէն առաջ, պայմանաւոր բառը Լատիններէնէ առնուած ըլլայ. ինչպէս, gem (գէմ) գոհար, gi'ant (ճաճէր) հսկայ, gym-nas'tic (ճիմնէսթիկ) մարմնամարզութիւն. իսկ եթէ Տեւտոնեան լեզուներէ առնուած ըլլայ կը հնչուի չ. ինչպէս get (յէթ) ստանալ, give (յիվ) տալ, fog'gy (ֆո՛յկ) միգապատ:

g կը հնչուի օ a, o, u ձայնաւորներէն եւ բոլոր բաղաձայններէն առաջ բացի h եւ y է. նոյնպէս բառերուն վերջը գտնուած ատեն. ինչպէս, gain (յէյն) շահ, go (յօ) երթալ, gun (յըն) հրացան. grace (յրէյս—ճիզ վարդ) շնորհք, big (պիկ) խոշոր: Քանի մը Գաղղիներէնէ առնուած բառերու մէջ g կը հնչուի փ. ինչպէս rouge (րօս) կարմիր ներկ:

gg կը հնչուի յի նոյն իսկ երբ իրմէ վերջը e, i, y ձայնաւորներն ալ գան. բայց երբեմն զիւրութեան համար կը հնչուի ֆ. ինչպէս ex-ag'ger-a'tion (էյէէճըրէյշըն) չափազանցութիւն. երբեմն ալ կը հնչուի չֆ. ինչպէս, sug-gest' (սըճէսթ) թեւադրել:

g գիրը m կամ n գրերէն անմիջական առաջ գտնուի համար է. ինչպէս, phlegm (ֆլէմ—ճիզ վարդ) մաղաս (պալաւ), sign (սայն) նշան: Բայց եթէ երկու գրերն ալ զատ զատ վանկերու վերաբերին, թէև իրարու քով, երկուքն ալ կը հնչուին. ինչպէս phleg'mon (ֆլէմոն) ենթամորթային տապ, sig'nal (սի՛նէլ) ազդանշան:

gn Գաղղիներէնէ և իտալերէնէ առնուած բառերու մէջ կը հնչուի շըն:

gh բառերուն սկիզբը կը հնչուի չ. ինչպէս, g'host (յօսթ) ոգի. բառերուն վերջը չի հնչուիր. ինչպէս, dough (դօ) խմոր. նոյնպէս չի հնչուիր՝ եթէ իրմէ ետքը t գայ. ինչպէս, fight (ֆայթ) կռիւ: gh քանի մը բառերու մէջ ալ կը հնչուի երբեմն ֆ. ինչպէս, laugh (լաֆ) ծիծաղիլ. երբեմն չ. ինչպէս, burgh (պըրկ) աւան. երբեմն ալ փ. ինչպէս, hic'cough (հիկքոփ) (պըրկ) աւան. երբեմն ալ փ. ինչպէս, hic'cough (հիկքոփ):

Հասարակ ժողովուրդին մէջ սովորութիւն է եղած ing վերջաւորող բառերու վերջին g չը հնչել կամ շատ անորոշ հնչել. ինչպէս, I am going home. (այ եմ յօնի հօմ—փոխառակ բանալու յօնի) տուն կ'երթամ:

H գիրը կը հնչուի հ. ինչպէս, hen (հէն) հաւ:

h գիրը բառերուն սկիզբն ու վերջը r գիրէն ետքը չի հնչուիր. ինչպէս rhyme* (րայմ) ոտանաւորի յանգ, նոյնահնչիւն.

* Ներկայիս աւելի լաւ կը սեպուի գրել rime, որ աւելի շիտակ ալ է:

վանկ. ca-tarrh' (գէլ-ա) երկար ատենէ ի վեր վրան մնացած
հարբուխ: նոյնպէս հետեեալ բառերուն սկիզբը h համար է.
honest (աշէտ) իրաւ, ճիշդ. hour (աւուր) ժամ, honor (աշւր)
պատիւ:

h ձայնաւորէ մը ետքը բառերուն վերջը դարձեալ համար
է. ինչպէս, Oh! (օ) ոհ. Sa'rah (սէյ-ա) Սառա:

j կը հնչուի ճ. ինչպէս, joy (ճօյ, ճայ) ուրախութիւն: Գաղ-
ղիերէնէ առնուած բառերու մէջ j կը հնչուի յ. ինչպէս, bi-jou'
(պէյ-յօ) գոհար: j կը հնչուի ի Hallelujah (հէլլէյ-ա) ալելուիա
բառին մէջ:

K կը հնչուի +. ինչպէս, keep (քէյփ) պահել:

kn երբ բառերուն սկիզբը կամ միւս նոյն վանկին մէջ
գտնուին k համար կը դառնայ և n մինակ կը հնչուի Ն. ինչպէս
knife (նայֆ) դանակ:

L կը հնչուի լ. ինչպէս, long (լօնկ) երկար:

l միավանկ բառերու մէջ շատ ատեն համար է. ինչպէս,
half (հաֆ) կէս. ta/k (թօ+) խօսիլ:

Բառերու le վերջաւորութիւնը հնչելու է լը և ոչ լէ. ինչ-
պէս, ta'ble (թէյ-լը): Colo'nei կը հնչուի (քլօնէյ) Գնդապետ,
զօրագունդի հրամանատար:

M կը հնչուի մ. ինչպէս, arm (աւմ) բազուկ:

N կը հնչուի Ն. ինչպէս, sun (սըն) արև:

n գիրը l, m գրերէն ետքը բառերուն վերջը համար է.
ինչպէս, kiln (քէլն) փուռ (չինուած ապրանքներ շորցնելու,
փայտ, կղմինտր են.) hymn (հէմ) տաղ, երգ:

P կը հնչուի փ. ինչպէս, pen (փէն) գրիչ. ape (էյփ) կապիկ:

p բառերուն սկիզբը n, s, t գրերէն առաջ անձայն է.
ինչպէս, pneu-mo'ni-a (նէյ-մօնէյ) թոքատապ (ՏՏՏ. ալլէյ-մօն),
psalm (սալմ) սաղմոս, ptis'an (թէյ-զէն) գարեջուրի պէս բժշկա-
կան խմելիք: corps, (դեսպանական) մարմին հնչելու է (ֆօ) և
re-ceipt', ստացագիր հնչելու է (րէյ-թէյ):

ph կը հնչուի ֆ. ինչպէս, phrase (ֆրէյզ) քանի մը բառերէ
բաղկացեալ խօսք մը, որ նախադասութեան մը մէկ մասը
կը կազմէ: Ste'phen, Ստեփանէ հնչելու է (ք)թէյ-ֆէյ:

ph եթէ t էն առաջ գան համար են. ինչպէս, phthi'sis (ֆէյ-թէյ-սիս),
թիւթ:

Q գրէն անմիջապէս ետքը միշտ u ըլլալու է և qu կը-
հնչուի քու. ինչպէս, queen (քուէյն - մէկ վանկ) Թագուհի:

† Իբրայեցիներն է և կը յշտակ: Իսրայէլէ:

‡ Յունարենէ առնուած է և կը նշանակէ պսակ:

R կը հնչուի ~ ւ ք. ինչպէս, bar'ber (Դ՛-ԴԵՐ) սափրիչ (ՏՖ՝. ԴԵՐԴԵՐ): Դիտելու է որ Ի Հայերէն ~ ի կը վերածուի երբ իրմէ անմիջապէս առաջ կամ վերջը երկար եւ լեցուն հնչուած ձայնաւոր մ'ունի. հակառակ պարագային կը հնչուի ք:

Ի քանի մը բառերու մէջ կը հնչուի ւք. ինչպէս, i'ron (Ի՛-ՅԵՆ) երկաթ:

Ի մէկ քանի բառերու մէջ համը է. ինչպէս, Worces'ter (՝-Ո՛՝ԴԵՐ) 'Իուսղըր:

S կը հնչուի ~. ինչպէս, sis'ter (՝Ն՛-ՆԵՐ) քոյր:

s երկու ձայնաւորներու մէջ կը հնչուի շ. ինչպէս, nose (Ն՛-Յ) քիթ:

s կը հնչուի երբեմն շ եւ երբեմն ալ՝ ժ. ինչպէս, sure (շ՛-Ո) վստահ. pleas'ure (Ֆ՛Ն՝ՅԵՕ-Ր) հաճոյք:

sion վերջաւորութիւնը բաղաձայնէ ետքը կը հնչուի շն. ինչպէս, ver'sion (ՎԵ՛ՐՆԷՆ) Թարգմանութիւն. իսկ ձայնաւորէ ետքը կը հնչուի ժն. ինչպէս, ad-he'sion (Ե՛ԿՆ՝ՅԺՆ) յարիւր:

s կարգ մը բառերու մէջ համը է. ինչպէս, isle (Ի՛-Յ), island (Ի՛-ՅՆԻՊ) կղզի. corps (Գ՛-Ո) դեսպանական կամ ուսուցչական մարմին. եւն:

T կը հնչուի Խ կամ Խ. ինչպէս tea (Խ՛Ն) թէյ: Ի Հայերէնի մէջ Խ ի թէ Խ ի վերածելու մասին հետեւելու ենք վերեւը Ի ի մասին տրուած թելադրութեանը: այն է էէն առաջ կամ վերջը գտնուած երկար ձայնաւորներն եւ լեցուն հնչուած բաղաձայններն էին աւելի Խ ի լեցուն հնչիւնը կուտան. հակառակ պարագային՝ Խ ի նիհար հնչումը տալու է:

tion բառերու վերջին վանկին մէջ կը հնչուի շն. ինչպէս, na'tion (Ն՛ՆՆԷՆ) ազգ. երբեմն ալ կը հնչուի չ. մանաւանդ եթէ էէն առաջ s ըլլայ ինչպէս, sug-ges'tion (՝Շ՛ՆՖ՛ՆՆԷՆ) թելադրութիւն:

t համը է հետեւեալ բառերուն մէջ. Christ'mas (Խ՛ՐԻ՛՝ՏԻ՛Ո) Քրիստոսի Մնունդը, chest'nut (Չ՛ՆՆԷՆ) շագանակ, hauf'boy (Հ՛Ո՛Գ) տեսակ մը ելակ (Է՛ԴԴԵՐԴԵՐԵՐ), mort'gage (՝Մ՛ՆՆՆՆԵՐ) անշարժ կալուածքի գրաւի գրուիլը, oft'en (՝Օ՛ՖՆԷՆ) յաճախ, sof'ten (՝Տ՛ՖՆԷՆ) կակղացնել. մեղմացնել:

t համը է նոյնպէս stle եւ sten վերջաւորած բառերուն եւ անոնց բաղադրութեաններուն մէջ. ինչպէս, hus'tle (Հ՛Ե՛Ն) աճապարանօք եւ կանոնաւորութեամբ գործ մը յառաջ տանիլ. hus'tler (Հ՛Ե՛ՆԵՐ) իիսս աշխոյժ, խիստ գործունեայ. ha'sten (Հ՛Ն՝ՆԷՆ) աճապարել, փութացնել. hastened (Հ՛Ն՝ՆԷՆ) աճապարած:

tu երբեմն կը հնչուի չո. երբեմն ալ՝ Բո- կամ Բի- ինչ-
պէս, vir'tue (վէրչու, վէր'իւ-) առաքինութիւն. op'por-tu'ni-ty
(-օփօրթի-նի-տի) պատեհ առիթ, պատեհութիւն:

ts գիրերը միեւնոյն վանկին մէջ կը հնչուին յ. ինչպէս,
nuts (նլ) ընկոյզներ:

th կը հնչուի երբեմն Բն եւ երբեմն Գն. ինչպէս, thin (Բնին)
բարակ, this (Գնի-) ասիկա:

th գոյական անուններուն ծայրը կը հնչուի Բն. ինչպէս,
breath (ԳրէԲն) շունչ. իսկ եթէ նոյն բառը կամ անոր արմատը
բայ ըլլայ կը հնչուի Գն. ինչպէս to breathe (ԳրէԳն):

th սովորաբար Տեւտոնեան բառերուն մէջ եթէ երկու
ձայնաւորի, կամ Դ գրին եւ ձայնաւորի մը մէջտեղ գայ կը-
հնչուի Գն. ինչպէս, father (Ֆ-Գնլը) հայր. իսկ Յունարեմէ
առնուած բառերուն մէջ կը հնչուի Բն. ինչպէս either (Ի'յԲնլը)
եթեր:

th յատուկ անուններուն եւ քանի մը հասարակ անուն-
ներու մէջ կը հնչուի Բ. ինչպէս, Thom'as (Բ-Մլը) Թովմաս.
isth'mus (Ի-Մլը, Ի-Բլը) (Փանամայի) պարանոց:

V կը հնչուի Վ. ինչպէս, very (Վերի) շատ:

X կը հնչուի Խ. ինչպէս, box (Կ-Խ, Կ-Խ) սնտուկ:

xi եւ xu երբեմն կը հնչուին էչ. ինչպէս, nox'ious (Ն- էչլը)
վնասակար (առողջութեան կամ բարոյականութեան). lux'u-ry
(լէ'էչլը-րի) զեղխութիւն:

x երբեմն համր է. ինչպէս, Es'qui-maux (Է-օթիօ) էսքիմօ:

Z կը հնչուի Ղ. ինչպէս, zeal (շէյլ) եռանդ:

z կը հնչուի երբեմն Ժ. ինչպէս, az'ure (Է'ձիւ-ր) երկնային
կապոյտ (գոյն):

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուսանողը անշուշտ վերոյգրեալ օրինակներուն մէջ նկա-
տեց որ ea, ie, io եւ նման երկրարրառներն, ինչպէս նաեւ gn
եւ նման երկատառ բաղաձայններն երբ երկվանկ բառի մը մէջ
գտնուին այնպէս որ իրենց առաջին գիրը նախընթաց վանկին
պատկանի եւ վերջինը հետեւող վանկին, այն ատեն իւրա-
քանչիւրը իր ուրոյն ձայնը կը պահէր. այնպէս ալ ph, sh, th
եւ wh երկատառ բաղաձայններն երբ բաղադրեալ բառերու մէջ
գտնուին այնպէս որ երկու գրերէն մէկը նախընթաց բառին
եւ միւսը հետեւող բառին պատկանի, այն ատեն փոխանակ

վերոյգրեալ կանոններուն համեմատ ֆ, շ, ը համար են հանչուելու, իւրաքանչիւրը իւր ուրոյն ձայնը կը հանէ. այսպէս, *up-hold* (էփհօլտ – *up* եւ *hold* բառերն) պաշտպանել, *mis-hap* (միհէփ – *mis* եւ *hap* բառերն) չար փորձանք, դժբաղդութիւն, *priest-hood* (քրիշթհուդ – *priest* եւ *hood* բառերն) քահանայութիւն. քահանայութեան կարգ, *cow-hide* (քուհայդ – *cow* եւ *hide* բառերն) կովի կաշի:

4. ԳՐԵՐՈՒ ԶԵՒԵՐՆ

Անգլիերէնի մէջ գրերու ձեւերն տեսակի եւ մեծութեան համեմատ անհամար են, որոց մէջէն գլխաւոր չորս տեսակներն են *Roman*, *Italic*, *Script*, *Old English*, չին Անգլիական եւ *Script*, Զեռագիր:

(Տեսէլ Կառ Երես 96)

Հռովմէական գրերը կը գործածուին սովորաբար Անգլիերէն յապուած գրքերու համար:

Շեղագիրը կը գործածուի առաջին՝ այս ինչ բառին վրայ ընթերցողի մասնաւոր ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար. երկրորդ՝ բառ մը օտար լեզուէ առնուած ըլլալը ցոյց տալու համար. երրորդ՝ թարգմանութեանց մէջ՝ ցոյց տալու համար որ շեղագրով շարուած բառը բնագրին մէջ չկայ, այլ թարգմանիչը իր քովէն աւելցուցած է:

Չին Անգլիերէնը հիմայ կը գործածուի հարսանեկան հրաւիրագրերու եւ անոր նման գրութիւններու միայն:

Զեռագիրը մասնաւորապէս յարմարցուած է գրչով գրելու համար:

Ինչպէս ամեն լեզուի մէջ, նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ ալ գրերը երկու տեսակ են, *cap'i-tals* (էէ'քէ'թէլ) գլխագրեր եւ *small letters*, փոքր (հաւաւ-է) գրեր: Գրութեան մը կամ գրքի մը ամբողջ մարմինը հասարակ գրով կ'ըլլայ. գլխագիրը կը գործածուի աւելի սրոշելու կամ աչքի զարնելու համար: Գրքի մը տիտղոսը, գլուխները եւ անոնց գլխաւոր բաժանումները ընդհանրապէս գլխագիր ըլլալու են: Նոյնպէս գլխագրով կ'ըլլան ցուցաբարտերը, հաշուետոմսերը, նկարուած նշանակները եւ խորագիրներն:

ԳԼԽԱԳԻՐ ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

RULES FOR THE USE OF CAPITALS

1. Երբ մասնաւոր գրքեր կը յիշուին իրենց անուններովը, գրքի տիտղոսի գլխաւոր բառերէն մահն մէկը գլխագրով պէտք է սկսի. ինչպէս, "Pope's* Essay† on man." — "The Holy Bible‡":

2. Ամեն մէկ որոշ խօսքի, առանձին թիւ կազմող նախադասութեան եւ ամեն մէկ պարբերութեան առաջին խօ քը գլխագրով սկսելու է. ինչպէս, "Rejoice evermore. Pray§ without ceasing. In everything give thanks: for this is the will of God|| in Christ Jesus concerning you. Quench not the Spirit¶. Despise†† not prophesyings**. Prove all things: hold fast that which is good." — *I. Thess.*, v., 16-21.

17. "For cutting off our trade|| with all parts of the world:

18. For imposing‡‡ taxes§§ on us without our consent***,"

3. Աստուծոյ բոլոր անուններն տիտղոսներն և իրեն յատկացուած ածականներն. նոյնպէս և զինք ներկայացնողներու անուններն գլխագրով սկսելու է. այսպէս, God, The Father, The Son, the Holy Spirit, the Almighty:

4. Ամեն տեսակ յատուկ անուններ միշտ պէտք է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, Armenia, America, Van, New York, London, Constantinople, Ararat, Washington, Euphrates (Եփրատ) The Tribune (Տրիբուն), The Greeks, the Hudson (Հըսթըն — Դէս):

5. Պաշտօնի անուններն, պատու անուններն, նշանաւոր մականուններն առ հասարակ գլխագրով կ'սկսին. ինչպէս, "His

* Pope (ժօժ) Պապ (յապ — ի — ն — է) pope, Հռովմի պապը

† es'say (է'էյ) մասնաւոր նիւթի մը վրայ գրուածք մը

‡ Bible (Դ-յուլ) Աստուածաշուկ, (—-բք) գիրք

§ pray (ժրէյ — Դ: Կ վա'կ) աղօթել, աղաչել. prayer, աղօթք

|| God (Գ-տ, Կ-տ) Աստուած ¶ Spir'it (ը-ժի'րիտ) Հոգի

†† de-spise' (տի'սփօյշ) արհամարհել

** proph'e-sy (ժր-ֆի'սէ) մարգարէական — prophesying, մարգարէութիւն

|| trade (Թրէյդ — Դ: Կ վա'կ) արհեստ. վաճառականութիւն

‡‡ im-pose' (ի'փօ'շ) դնել (հրէլ)

§§ tax (Խէ-տ) հարկ. տուրք

[մաճայնի]

*** con-sent' (կը-սէ'նտ) համաձայնութիւն — to consent, հա-

Excellency, the President*, His Majesty† Mgrditch the First, Catholicos of all Armenians, Chief§ Justice White, Sir William, St. Paul (†ժւ - Սուրբ Պօղոս), Pe'ter (†Ի'ր - Պետրոս) the Great, His Majesty George the Fifth:

6. Տարբեր բառերէ բաղադրեալ յատուկ անուններն այն պարագային տակ որ իրենց կազմութեան համեմատ, առանց միութեան գծի կրնան իրարու հետ միանալով մէկ բառ կազմել, մէկ բառ գրելու է և միայն գլխագրով մը սկսելու է. ինչպէս, "Westfield, Newport, Redbank." (Այս բառերը քաղաքներու կամ գիւղերու անուններ են):

7. Տարբեր բառերէ բաղադրեալ յատուկ անուններն՝ այն պարագային տակ որ իրենց կազմութիւնը կը թելադրէ աւելի իրարմէ զատ գրել, զատ զատ գրելու է, և ամեն մէկ բառը գլխագրով սկսելու է. ինչպէս, "New York, East Boston, North G rmantown":

8. Երբ ածական մը կամ գոյական անուն մը որոշ կերպով բաղադրեալ յատուկ անուն մը մասը եղած է, պէտք է զայն գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, "Mount|| Ararat, Long Island, The French Republic, The United States of America":

9. Երբ յատուկ եւ հասարակ անուն մը իրարու հետ ընկերացած են զիրար բացատրելու համար, առ հասարակ բաւական կը սեպուի յատուկ անունը գլխագրով սկսիլ եւ հասարակ անունը բոլոր գրով. այսպէս, "New York city¶, the river†† Euphrates, Hudson county§§":

10. Դիմառնութեամբ գործածուած, այսինքն մարմնացուցուած որ եւ է առարկայ, որ անձի մը որոշ գաղափարը կը ներկայացնէ, պէտք է գլխագրով սկսի. ինչպէս, "Come gentle *Spring*, ethereal* mildness, come." — THOMSON."

"O! New Moon, true Moon***,

Tell unto me

Who my true love is to be":

* pres'i-dent (†րէ'նի'տընթ) նախագահ

† majes-ty (Տէ'ճէսթի) վեհափառութիւն

§ chief (չի'ֆ) գլխաւոր

|| mount', moun'tain (մօն'էթ - մէկ վահ մօն'էթըն) լեռ - to mount հեծնել. աթոռը նստիլ. լեռը ելնել

¶ cit'y (սի'թի) քաղաք

†† riv'er (ռի'վըր) գետ

§§ coun'ty (կօն'թի) գաւառ

*** moon (մօն) լուսին

** e'ther (է'թըր) եթեր - e-the'ri-al, եթերական

11. Յատուկ անուններէ բղխած ամեն բառ պէտք է գըլ-խագրով սկսիլ. այսպէս, "Armenian, American, Turkish, Roman, German, French, Platonic":

12. I եւ O միշտ գլխագրոր գրուելու են. ինչպէս, "Praise† the Lord‡, O Jerusalem§; praise thy God, O Zion||." — *Psalms* cxlvii. "O wretched¶ man that I am!" — For that which I do, I allow not: for what I would, that do I not; but what I hate, that do I." — *Rom.* vii., 24 and 15:

13. Ոտանաւորի մը ամեն մէկ տողը, բացի այնպիսի տողերէն, որոց ամեն մէկը իր նախնիթաց տողի մասը կը կազմէ, պէտք է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս,

"He liveth long, who liveth well;

All else is life but flung†† away;

He liveth longest, who can tell,

Of true things, truly done each day!"

"Happy the man whose tender‡‡ care
relieves** the poor distress'd||!"

When troubles¶¶ compass*** him around,

the Lord shall give him rest****." — 1819 ին նիւ Եօրքի

մէջ տպուած Սաղմոսէ մ'առնուած Գլ. ԽԱ. 1:

† praise (քէյշ - մ. 4 վարդ) գովեստ - to praise, գովել

‡ Lord (լօրդ) Տէր

§ Je-ru'sa-lem" (յէ-րու-սա-լէմ, յէ-րու-սա-լէմ) Երուսաղէմ (Եր-րայեցեբէն է և կը նշանակէ խաղաղութեան հիմ)

|| Zi'on (շօն) Սիօն, Սիոն

¶ wretch (րէչ) հէգ, անզգամ, անպիտան. թշուառ - wretched, խղճալի, ողորմելի

†† fling (ֆլինկ - մ. 4 վարդ) նետել, ձգել

‡‡ ten'der (թէն-դըր) փափուկ, կակուղ, մատղաշ —

t) tender, տալ (թէն-դըր), ներկայացնել

** re-lieve' (րէ-լիւ) նեղութենէ ազատել [վիշտ

|| dis'tress (Դի-սթրէս) մարմնային կամ հոգեկան մեծ ցաւ,

¶¶ trouble (թրը-վլ) նեղութիւն, ծանծրոյթ - to trouble, նեղութիւն տալ

*** com'pass (քոմ-պաս) շրջապատ, սահման. կողմնացոյց. —

to compass, շրջապատել, պարփակել — com'pass-es, կարկին (Տճի. քէյկէ-լ)

**** rest (րէսթ) հանգիստ, դադար. մնացորդ - to rest, հանգստանալ

14. Գրութեան մը մէջ տրուած ամբողջ օրինակի մը, որ ուրիշի մը խօսածէն կամ գրածէն առնուած է, կամ չակերտի մէջ առնուած վկայութեան մը առաջին բառը միշտ գլխագրով սկսելու է. այսպէս, “Remember† this maxim‡: ‘Know thyself’.” — “Jesus answered them, Is it not written in your law, I said, Ye are gods?” — *John*, x., 34:

15. Գրութեան մը մէջ մասնաւոր կարեորութիւն ունեցող և նոյն գրութեան իսկական նիւթը ներկայացնող բառեր կարելի է գլխագրով սկսիլ. ինչպէս, “In its application§ to the Executive with reference¶ to the Legislative* branch|| of the Government‡‡, the same rule†† of action should make the President ever anxious** to avoid||| the exercise¶¶ of any discretionary*** authority††† which can be regulated§§ by Congress‡‡‡.” — ANDREW JACKSON, 1835.

16. Գլխագրով սկսելու չէ որ և է բառ, որ վերոյգրեալ կանոններէն միոյն տակ չէ կարելի բերել: Հետեւեալը երկու հարիւր տարիի չափ առաջ եղած գրութեանց մէջ գլխագիրներու անպատշաճ և անկանոն գործածութիւնը կը ցուցնէ,

† re-mem’ber (րեմեմբը) յիշել

‡ max’im (մէքսիմ) առած

§ ap’pli-ca’tion (էփլիկէշն) դարման. դիմում ընելը խընդրագիր. գործածութեան դնելը

¶ refer-ence (րեֆըրընս) վերաբերութիւն, վկայութեան դիմելը. վկայագիր. առաջուրէն եղած բանի մը ակնարկելը

* leg’is-la-tive (լէճիսլէտիվ) օրէնսդիր

|| branch (պրենչ — մէկ վարկ) ճիւղ

‡‡ gov’ern-ment (գըվընմէնթ) կառավարութիւն

†† rule (րուլ) կանոն — to rule, իշխել

** anx’ious (էնչայուս) անձկալի, հոգ ընող

||| a-void’ (էվոյդ) հեռու պահել

¶¶ ex’er-cise (էքսըրայզ) գործադրութեան դնելը. վարժութիւն. մարզանք. — to exercise, գործադրել, վարժեցնել. մարզանք ընել

*** dis-cree-tion-a-ry (տիսկրէշնըրի) ինք իր խելացի և շրջահայեաց դատողութիւնը գործածելով

††† au-thor’i-ty (օթհորիտի) իշխանութիւն

§§ reg’u-late (րէկըլէյթ) կանոնաւորել

‡‡‡ con’gress (էնկըրէս) վեհաժողով

որմէ զգուշանալու է ներկայիս: “Many a Noble *Genius** is lost for want of *Education*. And *Learning* was, in the *Dark Ages*, Preserv’d† almost only among the *Clergy*§.” — CHARLES LESLIE, 1700.

Վերոյգրեալ կանոններէն ի զատ, կ'արժէ աստ յիշել որ գլխազրով պէտք է սկսիլ նաեւ ամիսներու, օրերու, տօն օրերու, գիտութեանց եւ փողոցներու անուններն:

Նոյնպէս գլխազրով սկսելու է ամեն վերջակէտէ, հարցական եւ ըարմացական նշաններէ ետքը եկող բառին առաջին գիրը:

131. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն բարձրագոյն կարգաւ է առ նուազն երեք անգամ, յետոյ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

They sang many hymns and psalms.
 Xerxes was the king of Persia.
 We will have some eel for our dinner.
 We will pass through Long Island city.
 Young man, you are ill advised.
 That infant is imitating his father.
 I had a beautiful lily on Easter day.
 Singing will do you good.
 He is acting like a mimic.
 Please don't argue with me.
 That will cost you one guinea.
 It will be a great pleasure to us to satisfy you.
 What is the whole question in this case?
 Stephen became a martyr in the first century.
 Would you like to have some rye bread?
 The queen has pneumonia now.
 All the myrr comes from India.

* gen'ius (ճէ'նէւս) արտաքոյ կարգի հանճարեղ, հնարագէտ

† pre-serve' (քրէշէ'րէ) քողցրաւ նի, բանդակ (Տճի. Ռէշէւ) — to preserve, պահպանել

§ cler'gy (էւէ'րճի) կղեր, կղերականութիւն

132. *Վարժողութիւն*

[Հետեւեալ նախադասութիւնը երուն իմաստը լաւ մը հասկնալի՝ վերջ, գրելու է տեսարանին մէջ հարկ եղած բառերուն գլխաւորները աւելցնելով:]

“are they not written in the book of the chronicles* of the kings of israel?”

"but god has so made the bible that it interprets† itself."

this book is called "an english grammar."

"It may rain. he may go or stay. he would walk. they should learn." "Alas! i fear for life!"

"he went from london to new york."

"pray, what are they? does this *man* make new words\$
when he pleases?

"shall not the judge of all the earth do right?"

"this is thy god that brought thee up out of egypt.

"and the holy one of israel is our king."

“which the lord, the righteous judge, shall give me at that day.”

"thus said the lord the king of israel, ... i am the first, and i am the last; and besides me there is no god."

hagop melik was the given name of raffi.

mrgdich first was catholicos of all armenians.

lord william was in new york. whence he went to washington, where he called on the president in the white house.

the congress is not in session now. the legislature will meet in december.

“moon, moon, with thy sleepless eyes preserve the bones
of armenians.” — BISHOP CAREKIN SERWASDIANTZ.

“o death! where is thy sting†? o grave||! where is thy victory**!”

"fall back, fall back, i have not room: - o! me thinks i see a couple whom i should know."

"nay, i live as i did, i think as i did, i love you as i did; but all these are to no purpose||: the world will not live, think, or love, as i do." — *Swift, varied.*

* chron'i-cle (քրոն'իկլ) օրը օրին գրուած պատմութիւն, ժամանակագրութիւն – Chronicles, Մնացորդաց

† in-ter'pret (ինտերփրետ) մեկնել, թարգմանել

§ word (—ဥပဏှ - သံသယ) ပာမာ

‡ sting (𐌸𐌹𐌳𐌴) – sting (𐌸𐌹𐌳𐌴) – to sting, 𐌸𐌹𐌳𐌴

|| grave (հրեշ - և: 4 վա) 4) ծանր, խոհեմ. գերեզման

** vic'to-ry (vīk'tō-ry) ʃuŋŋθ nɛθ ɦɛɛ

|| pur'pose (t'et'et) նպատակ

ԴԱՍ ԿԲ. (LESSON LXII.)

II. OF SYL'LA-BLES. (ով օվելու) Բ. ՎԱՆԿԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Վնել մէկ կամ աւելի գրերու մէկ անգամէն (բերանի մէկ անգամէն արտասանելովը) հնչուածն է. եւ որը կամ բառ մ'է, ինչպէս՝ *a, an, ant, book* եւ կամ բառի մը մէկ մասն է. ինչպէս, *hur-rah', un-der-stand', Is'a-bel'la, be-nev'o-lent-ly*:

Հայերէնի մէջ ամեն մէկ բառ այնքան վանկի կը բաժնուի որքան ձայնաւոր կայ այդ բառին մէջ. սակայն Անգլիերէնի մէջ աւելի բերանի հնչումին կը նայուի. եւ այդ օրէնքով բառի մը մէջ այնքան վանկ կայ որքան որոշ արտասանութիւններ կամ ձայնի իրարմէ զատ զարկեր կան բառին մէջ. ինչպէս. *just, plain* (Հայերէնի մէջ երկու վանկ կարելի է ընել. մինչ Անգլիերէնի մէջ մէկ վանկ է), *ex-press'* (երկու վանկ), *in'tro-duce'* (երեք վանկ) *as-so'ci-ate* (չորս վանկ):

Անգլիերէնի մէջ մէկ վանկով եղած բառ մը կը կոչուի *mon'o-syl-la-ble* (մոնօօօօօօօ) միավանկ. երկու վանկերէ բաղկացած բառ մը՝ *dis-syl'la-ble* (դիսօօօօօօ) երկավանկ, երեք վանկերէ բաղկացած բառ մը՝ *tris-syl'la-ble* (տրիսօօօօօօ) եռավանկ. եւ չորս կամ չորսէ աւելի վանկերէ բաղկացածներն կը կոչուին *pol'y-syl'la-ble* (պոլիօօօօօօ) բազմավանկ:

Բացի քէն ամեն մէկ ձայնաւոր ինքնին կրնայ վանկ մը կազմել, բայց բաղաձայններն միշտ ձայնաւորներուն կամ երկբարբառներուն կը պատկանին. և առանց ձայնաւորի վանկ չի կազմուիր:

Diph'thongs (ովօօօօօօօ) and Triph'thongs (տրիօօօօօօօօ)

Երկբարբառներ եւ Եռբարբառներ

(Տեսէլ Երես 65)

SYL-LAB' I-CA'TION (ովելուէլու) ՎԱՆԿԱԲԱԺԱՆՈՒՄ

Ինչպէս Հայերէնի նոյնպէս Անգլիերէնի մէջ բառ մը վանկերու բաժնելու համար պէտք է գլխաւորաբար ականջէն առաջնորդուիլ. մի եւ նոյն ատեն աւելի լաւ է հետեւեալ կանոններն ալ ի նկատի առնել:

1. Բաղաձայններն պէտք են միացուիլ ընդհանրապէս այն ձայնաւորին կամ երկբարբառին հետ, որուն աւելի կը միանան հնչուած ատենը. ինչպէս, *Je-ru'sa-lem, pres'i-dent*:

2. Եթէ երկու ձայնաւորներ իրարու քով գալով՝ երկբարբառ մը չը կազմեն, պէտք է զանոնք իրարմէ զատել եւ զատ զատ վանկ ընել. ինչպէս, *a-c'ri-al* (էյօրիէլ) օդային:

3. Ածանցական մասնիկներն եւ քերականական վերջաւորութիւններն պէտք է գրասել այն արմատական բառերէն, որոնց վրայ աւելցուած են. ինչպէս, *harm-less, great-ly, reward-ed, count-er* (գ-աւորէր) հաշուող եւ *coun-ter* (գ-աւորէր) ապրանք ծախելու սեղան տարրեր բառեր են:

4. Յառաջագիր մասնիկները կը կազմեն առանձին վանկեր. ինչպէս, *mis-place, out-side, up-lift*, Բայց եթէ իրենց նախնական նշանակութիւնը փոխեն, այն ատեն անոր համեմատ վանկերու բաժնելու է. այսպէս, *re-create* (*re'cre-ate*, ընդդէմդ) վերստեղծել, նորէն շինել եւ *re'create* (*re'cre-ate*, ընդդէմդ) կազդուրել: *re-formation* (*re'for-ma'tion*, ընդդէմդ) վերակազմութիւն եւ *ref-ormation* (*ref'or-ma'tion*, ընդդէմդ) բարեկարգութիւն, բարեփոխութիւն տարրեր ստարրեր աստիճանի բառեր են:

5. Բաղադրեալ բառերը բաժնելու համար, գիրենք բաղադրող պարզ բառերուն բաժնելու է. ինչպէս, *foot-hold, never-the-less*:

6. Տողի մը վերջը բառ մը իր վանկերուն կրնայ կիսուել. բայց վանկ մը ոչ մէկ ատեն կիսուելու է:

133. Վարժութիւն

[Հետեւալ բառերը վանկերու բաժնելով ընդօրինակելու է տետրակին մէջ:]

Honey, ever, other, pleasant, punish, never, rather, ready, river, whether, honesty, several, dishonest, whatever, benevolently, education, polysyllable, Armen. Cora, Nora, Bertha, Armenian, American, Constantinople, Washington, Englishman, mother, brotherinlaw, Bible, pardon, narrow, bankinghouse, unless, backbone, twentysecond, struggle, hostess, friendship, freedom, manhood, darkness, succeed, tribute, barometer, evening, rumor, under, shallow, morning, afraid, dreary, reform, sprinkle, splendid, adorn, reward, punish, possible, comfort, suffer.

134. Վարժութիւն

[Հետեւալ բառերն գրելու է տետրակին մէջ անոնց սխալ բաժանումներն ուղղելով եւ յկատի առնելով թէ որ մէկ կանոնին համեմատ ուղղուելու է:]

Barb-er, ge-nius, con-ven-ient, as-so-ciate, sei-zure, han-dy, Eas-tern, full-y, nee-dy, E'n-gland, tow-ards, a-not-her, handed, rus-ty, wri-ting, ess-av, arb-usc-le, ind-ict, musc-le, vic-tu-als, mart-yr, arch-bi-shop, ar-chang-el, ma-je-sty, pre-sid-ent, exc-el-lenc-y, Eu-phrat-es, Ne-wport, mount-ain, Amer-ic-a, rep-

ubl-ic, isla-nd, Hu-dson, co-unty, e-ther-eal, pro-phes-ying, des-pise, imp-ose, wi-thout, cu-tting, cons-ent, a-bsent. o-ppress, bran-chy, far-ming, dus-ty, clou-dy, drea-ry, pas-sing, Wes-tern, East-er, bask-et, e-xclaim, hel-pless, trou-ble-some, frui-tless, a-nswer, ha-ply, pe-rad-ve-nture, ma-ybe.

III. OF WORDS. Գ. ԲԱՌԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.

Մէկ կամ մէկէ աւելի վանկեր միացած՝ երբ խօսելու կամ գրելու պահուն գաղափար մը կամ մտածման մէկ կերպը կ'արտայայտէ կը կոչուի Բ-ւ- ինչպէս, *art, book, man, church, going, he, spoke, եւն*:

Բառերը իրարմէ կը զանազանութիւն սովորաբար իրենց Գ-ւ- նին կամ կազմութեան (*spe'ci-es - (ը)-փէյնէյշ*) եւ յ-ն (*fig'ure - ֆիգւր*) համեմատ:

Բառերը իրենց տեսակին համեմատ կարելի է բաժնել երկու քի, *prim'i-tive (փրիմիտիւ)* նախնական եւ *de-ri-v'ative (դի-րիււատիւ)* ածանցական: Նոյնպէս՝ իրենց ձեւին համեմատ կարելի է բաժնել դ-րձեալ երկու քի, *sim'ple (սիմփլ)* պարզ եւ *com'pound (կոմպաւն)* բարդ կամ բաղադրեալ:

Ն-ի-ն-է-ն եւ այն բառերն որոնք արմատ եւ իրենցմէ աւելի պարզ բառէ մը շինուած չեն. ինչպէս, *harm, farm, great, con-nect' (էնէկտ - կապել, կցել, միացնել)*:

Ա-ն-է-ն եւ այն բառերն որոնք աւելի պարզ բառերէ շինուած են. ինչպէս, *harmless, farmer, greatly, connected, uncon-nected, եւն*:

Պ-ւ-ր կը կոչուին այն բառերը, որոնք ուրիշ բառերէ բաղադրուած կամ բաղկացած չեն. ինչպէս, *man, house, never, less, the, watch, եւն*:

Բ-ւ-ր կամ Բ-ւ-ր-է-ւ կը կոչուին այն բառերը, որոնք երկու կամ աւելի պարզ բառերէ կը բաղկանան. ինչպէս, *watch-man, պահապան. housewife, տանտիրին. watchhouse, պահակատուն. nevertheless, սակայն եւ այնպէս*:

Մշտական բարդ կամ բաղադրեալ բառերը միացած կը գրուին. ինչպէս, *bookseller, գրաւաճառ, doorkeeper, դռնապան. մինչ առժամանակեայ բարդերը միութեան գծով մը իրարու հետ կը կցուին. այսպէս, far-seeing, հեռատես, forget-me-not, ղիս մի մոռնար (ծաղիկ մը անուն է)*:

RULES FOR THE FIGURE OF WORDS.

ԲԱՌԵՐՈՒ ԶԵՒԻՆ ՎԵՐԱՔԵՐԵԱԼ ԿԱՆՈՆՆԵՐ:

1. Այն բառերը՝ որոնք կանոնաւորապէս կամ նմանութեամբ իրարու հետ բարդուած են, պէտք չէ իրարմէ զատել. այսպէս, աւելի լաւ է գրել *bookseller, watchman, gentleman* քան *book seller, watch man, gentle man*: Նոյնպէս աւելի լաւ է գրել *toward*, քան հին ձեւով *to us ward*:

2. Բառերը՝ իրենց գործածուած տեղին համեմատ տուած նշանակութիւններուն համաձայն պէտք ենք իրարմէ զատել կամ միացնել. ինչպէս, *a glass* house* կը նշանակէ տուն մը որ ապակիէ շինուած է. մինչ *a glasshouse* կը նշանակէ տուն մը, որոյ մէջը ապակի կը շինեն, ապակի շինելու գործարան:

3. Երկու կամ աւելի բարդ բառեր երբ կցուին իրարու մի և նոյն նախադասութեան մէջ, անոնցմէ ոչ մին կրճատելու է. այսպէս, պէտք չէ ըսել *six or seventeen*, այլ ըսելու է *sixteen or seventeen*. Նոյնպէս ըսելու չէ *goat and sheepskins†*, այլ *goatskins and sheepskins*:

4. Երբ բարդ բառի մը մասերը իրարու հետ չեն կրնար աղէկ միանալ, և կամ իւրաքանչիւրը կը պահէ իր սկզբնական շեշտը, այն ատեն միութեան գիծը պահելու է բառերուն միջև. այսպէս, *to-day, to-night, to-morrow, first-born, laughter-loving* (ծաղրասէր):

5. Երբ բարդ բառի մը մասերը իրարու հետ լաւ կը միանան զոնգուած մը կազմելու պէս, և բառին մէջ միայն մէկ վանկ կ'ըլլայ շեշտուած, այն ատեն միութեան գիծ դնելու չէ. ինչպէս, *gentleman, firearm* (հրազէն):

Բառերու մասին, վերոյգրեալներէն ի զատ, գիտնալու արժանի և կարևոր բան մ'ալ բառի մը շեշտն (*ac'cent-է'քէնթ*) է:

[Շեշտաբանութիւնը կամ Առողջանութիւնը արդէն յիշուեցաւ որ Քերականութեան չորրորդ կամ վերջին մասը կը կազմէ (Տե՛ս: Երև 248) և որը հասկացողութեամբ ըմբռնելու համար, մենք գիտենք որ մեր ուսանողի ցայս վայր ունեցած Անգլիերէնի հմտութիւնը, զարգացումն ու պաշարը բաւական չեն: Սակայն ի նկատի ունենալով որ՝ Անգլիերէն խօսքի մը բառերը եթէ չիտակ հնչուին ու սխալ շեշտուին, խօսքը չի-

* glass (կէս - չ:4 վարկ) ապակի. հայելի. ջրի գաւաթ

† skin (ք) - քէն - չ:4 վարկ) մորթ - to skin, մորթը քերթել. խորելով առնել. խաղի մէջ չիտակ չընել - խաբել

հասկցուիր*, կ'ստիպուինք այս տեղ՝ քերականութեան չարքէն դուրս, համառօտ գաղափար մը տալ ուսանողին շեշտի ու անոր գործածութեանց մասին, իրր մաս բառերը ուղիղ արտասանելու և ոչ՝ իսկական առողջանութեան կամ տաղաչափութեան:]

ACCENT. ՇԵՇՏ:

Շեշտը ձայնի այն մասնաւոր զարկն է որ կը դրուի բառ մը կարդալու կամ հնչելու ատեն անոր մասնաւոր մէկ վանկին վրայ, որով ան կ'որոշուի միւս մնացած վանկերէն:

Ձայնի այդ որոշիչ զարկը գրաւոր կերպով ալ կ'արտայայտուի սոյն նշանը ('), որը շեշտ կը կոչուի, դնելով բառի այն վանկին վրայ որը շեշտել կ'ուզուի. ինչպէս, *Bi'ble, con-sent', pres'-i-dent, Je-ru'sa-lem*, ևն:

(Շեշտը Հայերէնի մէջ առ հասարակ շեշտուած վանկի ձայնաւորին վրայ կը դրուի. սակայն Անգլիերէնի մէջ շեշտուած վանկի վերջը կը դրուի):

Մէկէ աւելի վանկեր ունեցող որ և է բառ իր վանկերէն մէկին վրայ անպատճառ շեշտ մը պիտի ունենայ. ինչպէս, *moun'tain, maj'es-ty, e-the're-al*: Բարդ բառեր երբեմն երկու իրարու գրեթէ հաւասար շեշտեր կ'ունենան. ինչպէս, *e'ven-hand'ed, pa'per-ru'ling*, ևն: Բազմավանկ երկար բառեր ալ առ հասարակ դիտաւոր կամ նախնական շեշտէն ի զատ երկրորդական շեշտ մ'ալ կ'ունենան. ինչպէս, *per'ad-ven'ture, al'to-geth'er*:

Անգլիերէնի մէջ շեշտերը կը թուին կառավարուած ըլլալ աւելի բառական կազմութեան համեմատ. այսպէս, Սաքսոններէնէ առնուած բառերուն շեշտերը առ հասարակ բառերուն արմատին վրայ կ'ըլլան. աւելի ուսեալ լեզուներէ առնուած բառերուն շեշտերը իրենց վերջաւորութեանց վրայ կ'ըլլան, և տարբեր շեշտեր ալ կը գործածուին մասնաւորապէս այս ինչ բառը միւսներէն որոշելու կամ անոր ազդեցութիւնը շատցնելու համար. ասկից կը հետի որ Անգլիերէնի մէջ երեք տեսակ շեշտեր կան արմատական (*rad'i-cal - րէ'րիֆէլ*), վերջաւորութենական (*ter'mi-na'tion-al - Բէր'մին'յոնէլ*) և որոշիչ (*dis-tinc'tive - տի'տի'նէրիվ*):

* ԾԱՆ.— Ծիշտ այս պատճառաւ է որ մասնաւոր հոգ տարած ենք սոյն գրքին սկիզբէն մինչև վերջ սրբուած բառերուն ամեն մէկը իր յատուկ շեշտովը սովորեցնել ուսանողին:

Անգլիերէնի մէջ բառ մը ուղիղ չեղտելու համար, հետեւեալ քանի մը կանոններուն տիրանալ պէտք է:

1. Միավանկ բառերը չեղտ չունին. ինչպէս, *God, chief, tax, pray*:

2. Երկավանկ բառերուն ընդհանրապէս առաջին վանկը կը չեղտուի. ինչպէս, *cit'y, coun'ty, e'ther, es'say*:

3. Սկիզբը կամ վերջը մասնիկ ունեցող բառերուն արմատը կը չեղտուի. ինչպէս, *a-cross', un-cer'tain, king'dom, just'ly*:

4. Թէ անուն եւ թէ բայ եղող երկվանկ բառերուն (որոցմէ մեծ թիւ մը կայ Անգլիերէն լեզուին մէջ) եթէ առաջին վանկը չեղտուի, բառը կը հասկցուի որ անուն է, եթէ վերջինը չեղտուի՝ բառը բայ կը լինի. ինչպէս, *ac'cent, չեղտ. ac-cent', չեղտել. per'mit, արտօնագիր, per-mit', արտօնել*:

5. Երբ երկու ձայնաւորներ երկրորդաւ մը չը կազմեն եւ զատ զատ վանկի հետ հնչուին, առաջին վանկը կը չեղտուի. այսպէս, *Zi'on, li'on*:

6. Եռավանկ բառերէն շատերուն առաջին վանկը կը չեղտուի. ինչպէս, *maj'es-ty, pres'i-dent, pos'si-bly*:

7. Սակայն եռավանկ բառերէն անոնց՝ որոնց առաջին եւ վերջին վանկերը մասնիկներ են, բուն արմատը կը չեղտուի. այսպէս, *un-clean'ness, dis-grace'ful*:

8. Գաղիերէնէ առնուած բառերէն շատերուն վերջին վանկը կը չեղտուի. ինչպէս, *a-dieu', bi-jou'*:

9. Բազմավանկ բառերն կը չեղտուին իրենց արմատներուն պէս. ինչպէս, *ex-ceed'ing-ly* (*ex-ceed' բառէն*) *e''ver-last'ing-ly* (*last բառէն*):

135. Վարժութիւն

[Ընդօրինակելու է տետրակին մէջ հետեւեալ բառերը զասակարգելով զիրենք իրենց տեսակին եւ ձևին համեմատ. նախնական, անոնցական, պարզ եւ բարդ բառերէն առանձին առանձին օրինակներ ձեւացնելով:]

Ant, tent Eastern, noon, to-morrow, yester-day, Asia, hat-store, shoemaker, sinful, honesty, nonsense, national, attention, intention, whosoever, dusty, famous, dining-room, dressmaker, handful, hostess, hen, dime, necktie, farming, tearful, foothold, Southern, newspaper, new, whomever, door, there, hay, dawn, bathing, joyful, funny, having, like, crown, home, bone, good, much, yearly, high, deep, dull, able, dark, late, fraud, light, Frenchmen, dry-goods, dateless, healthy, Indian, wealth, nearer, gentlest, dearer, tongue, arc, hungry, wrong, lawful, pay-day,

sometimes, peach-tree, banking-house Dutchman, handless, bill-head, little, greatly, queer, narrow, bell, crowded, likewise, mail-box, sum, raw, least, curly, cloud, pigeon-house, feather, enjoy, chalk, shaken, sea-sick, alright, friendship, freedom, likely.

136. Վարժութիւն

[Հետեւալ նախնական բառերը ամսացական շինելով գրելու է տեսրակին մէջ:]

Law, like, bank, day, wrong, friend, warm, man, great, wort.

[Հետեւալ ամսացականներու նախնական բառերը գտնելով գրելու է տեսրակին մէջ:]

Helpless, weekly, undoubtedly, punishment, kindness, association, priesthood, misunderstanding, suggestion, unhappy.

[Հետեւալ պարզ բառերէ բարդ բառեր շինելով գրելու է տեսրակին մէջ:]

With, under, out, in, well, some, who, hat, book, look.

[Հետեւալ բարդ բառերը իրենց պարզ բառերուն վերածելով գրելու է տեսրակին մէջ:]

Reading-room, bookseller, altogether, porridge-pot, household, forever, everlasting, cowhide, clergyman.

137. Վարժութիւն

[Հետեւալ Վարժութիւնը ընդօրինակելու է տեսրակին մէջ նոյնութեամբ և իւրաքանչիւր բառին առջև նոյն բանկով և նոյնաշունչ բառ մը գտնելու գրելու է:]
ինչպէս: love, dove., wool, tool. ևն:

love	hill, ...	dress, ...
wool, ...	can, ...	saw, ...
sharp, ...	any, ...	father, ...
coral, ...	funny, ...	sister, ...
cent, ...	pink, ...	northern, ...
dry, ...	let, ...	did, ...
bread, ...	little, ...	some, ...
told, ...	tell, ...	fry, ...
polite, ...	peach, ...	dust, ...
sail, ...	best, ...	deep, ...

[Թ] [Հ]

“Know nothing, fear nothing.”

“A wise man changes his mind, but a fool never.”

ԴԱՍ ԿԳ. (LESSON LXIII.)

IV. OF SPELLING*. Դ. ՀԵԳԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ:

Հեգելը լեզուագիտութեան արհեստի այն ճիւղն է, որով կարելի կ'ըլլայ ներկայացնել բառ մը զայն կազմող գրերովը:

Լեզուագիտութեան այս կարևոր ճիւղը կարելի է ձեռք բերել աւելի հեգելու յատուկ Հեգարաաններով, Բառարաններով և կամ ընթերցանութեան պահուն՝ բառերուն ինչ գրերով հեգուած ըլլալը ուշի ուշով նկատողութեան առնելով, քան թէ հեգել սորվելու համար գրուած կանոններ գոց ընելով. որովհետև մենք արդէն տեսանք որ բառի մը հեգելը կախումն ունի գլխաւորաբար նոյն բառի գործածութենէն:

Անգլիերէն լեզուի ուղղագրութիւնը անորոշ և չփոթիչ ըլլալով, կարելի է յաճախ հանդիպիլ բառերու, զորս ամենալաւ հեղինակներն անգամ զանազան կերպերով կը հեգեն. մինչ ուրիշներ ալ կը հեգեն շատ մը բառեր հակառակ նոյնանման բառերու կազմութեանց, որք չեն կրնար շնորհքով երևալ:

Հոս կուտանք քանի մը կանոններ միայն, որոնք կրնան օգտակար ըլլալ ուղղագրութեան ճշդասէր ուսանողներուն և երբեմն ազատել զիրենք պատահական շիթութիւններէ:

RULES FOR SPELLING. ՀԵԳԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐ:

1. Այն միավանկ բառերը՝ որոնք *f*, *l* կամ *s* կը վերջանան, և այդ վերջաւորութիւններն ալ *եթէ* մէկ ձայնաւորով նախադասուին, կը կրկնեն իրենց վերջին *f*, *l* կամ *s* բաղաձայնը. *ինչպէս*, *off*, *hill*, *glass*:

Այս կանոնէն բացառութիւն կը կազմեն *clef*†, *if* ‡, *of*, որոնք կը գրուին մէկ *ֆ*ով. և *as*, *gas*§, *has*, *was*, *yes*, *his*, *is*, *this*, *us*, *pust* † և *thus* ‡ և գրուին մէկ *ս*ով: Նոյնպէս քանի մ'ուրիշ Լատիներէնէ առնուած գիտական բառեր կը գրուին մէկ *լ*ով:

2. Այն բառերը՝ որոնք կը վերջանան *f*, *l* կամ *s* էն ի զատ ուրիշ որ և է բաղաձայնով, չեն կրկնիր իրենց վերջին գիրը. *ինչպէս*, *rub*||, *sun*, *dog****, *sum*, *God*, *cup*††, *far*, *cut*, *fix*§§, *whiz*††:

* spell (ք) = փել – մէկ վանկ) հեգել

† clef (փելֆ) – մէկ վանկ) երաժշտական բանալի

§ gas (գէս) կազ

† pus (փըս) թարախ, չարաւ

|| rub (ռըւ) շիփել

*** dog (դոգ) շուն

†† cup (փըփ) դաւաթ (սոսքի)

§§ fix (ֆիքս) կարգադրել, շինել

†† whiz (ւիշ) ուղղուցք – to whiz, վզալ

Բացառութիւն են՝ abb, ebb, add, odd, egg, jagg, ragg, inn, err, burr, purr, butt, buzz, fuzz, yarr, *ե քանի մ'ուրիշ յատուկ անուններ: Թէ և կան նոյնանման բայց սարբեր նշանակութիւնով բառեր ալ որոց վերջին բաղաձայնը սոյն կանոնին համաձայն չկրկնուիր. ինչպէս, jag, rag, in, bur և but:*

[Այս բացառութիւններուն սովորելու ուսանողը կ'ընայ զանց բնէ ներկայիս և ազգային հիշե ուզէ կրնայ սովորել **Good Brown է Անգլիերէն Քերականութեանց Քերականութիւնէն:**]

3. Միավանկներն և այն բառերը՝ որոց վերջին վանկը կը չեղտուի, երբ վերջանան մէկ բաղաձայնով, (բացի *x* էն) և այդ բաղաձայնն ալ նախադասուած ըլլայ մէկ ձայնաւորով կամ *qu* էն վերջը մէկ ձայնաւորով, կը կրկնեն իրենց վերջին բաղաձայնը՝ ձայնաւորով սկսուած վանկ մ'ալ իրենց վրայ աւելնալէ առաջ. *ինչպէս, thin, thinner, thinnest; swim*, swimmer, swimming; commit†, committed, committing, committee; acquit§, acquittal:* (*Տեսէլ Իսկ. երես 57 կանոն:*)

Բացառութիւններ.— 1. *x* վերջացող բառերուն վերջին բաղաձայնը չի կրկնուիր. *իւնգէն, mix†, mixed, mixing, mixer:* 2. Այն անանցական բառերն՝ որոց չէալը բառի արմատէն ուրիշ վանկի վրայ փոխուած է, միշտ չեն կրկնիր իրենց վերջին բաղաձայնը. *իւնգէն, refer', reference referable:* 3. Այն բառերը՝ որոց վերջին բաղաձայնը Լատիններէն մէջ կը կրկնուի, Անգլիերէն մէջ ալ կը կրկնուի. *իւնգէն, Britain||, Britannic:*

4. Բառի մը վերջին բաղաձայնը՝ որ նախադասուած չէ մէկ ձայնաւորով, և բառին չեղտն ալ երբ վերջին վանկին վրայ չէ, ձայնաւորով սկսուած վանկ մ'ալ իր վրան աւելնալէ առաջ չկրկնուիր. *ինչպէս, oil, oily; real, realize**:*

Բացառութիւններ կան:

5. Միավանկ բառեր և Անգլիերէն բայեր չեն վերջանոր *c* ով, այլ կրկնակ *c* ի փոխարէն կ'առնեն *ck*. *ինչպէս, back, neck, wreck§§, attack††. սակայն աւելի ուսեալ լեզուներէ առնուած բառերը վերջին ք չեն առնիր. ինչպէս, Italic, mimic:*

* swim (ը)---իմ - մէկ վանկ) լողալ

† com-mit' (գէմիտ) ընեւ (սովորեալ շարքէն)

§ ac-quit' (էգիտ) զրպարարութենէ անմեղ հրատարակել

‡ mix (միք) խառնել

|| Brit'ain (պրիտէն) Բրիտանական

** re'al-ize (րէալալ) իրագործումը զգալ

§§ wreck (րէք) քանդում. - to wreck, քանդել

†† at-tack' (էտէք) յարձակում, հարուած - to attack, յարձակիլ, հարուածել:

Բացառութիւն են *arc*, կամար. *orc*, տեսակ 'ը ձուկ. *lac*, տեսակ մը խէտ: Հետեւեալ բառերն ալ *c* ի փոխարէն աւելի լաւ է *k* ու *q* րեւ. *zink*, *mark*, *disk*, *talck*:

6. Կրկնուած գրերով վերջացող բառերը, իրենց վրայ տարրեր գրով մը սկսուած մասնիկ մ'աւելնելէ առաջ, կը պահեն իրենց կրկնակ տառերը. ինչպէս, *seeing*, *hilly*, *illness*:
Բացառութիւններ կան:

7. Կրկնուած գրերով վերջացող բառերը՝ յառաջագիր մասնիկներով ածանցուած պահուն, կը պահեն իրենց կրկնակ գրերը. ինչպէս, *see*, *foresee*; *spell*, *misspell*; *tell*, *foretell*; *sell*, *undersell*:

8. Կրկնուած 1 (II) վերջաւորութիւնը միավանկներուն, իրենցմով բարդուածներուն և իրենց արմատներէն յառաջագիր մասնիկով կազմուած ածանցականներուն յատուկ է. միւս մնացած բոլոր 1 վերջաւորած բառերը մէկ լով պէտք է գրուին. ինչպէս, *until*, *civil**:

9. Համբ կամ աննշան *e* ու վերջաւորող բառերուն վերջը՝ եթէ ձայնաւորով սկսող մասնիկ մ'աւելնայ, ընդհանրապէս *e* գիրը դուրս կը ձգուի. ինչպէս, *remove*, *removal*: (Տես երես 56, կա՛ռ:)

Բացառութիւններ են — 1. *ce* և *ge* վերջաւորող բառերուն վրայ էթ: *able* և *ous* մասնիկներն աւելցուին, *c* և *g* ի կակուղ ձայնը պահելու համար *e* գիրը նոյնպէս կը պահուի. ինչպէս, *peace*, *peaceable*; *courage*, *courageous*: 2. *oe* վերջաւորած բառերուն արմատական ձայնը պահելու համար *e* կը պահուի. ինչպէս, *shoe*, *shoeing*: Նոյնպէս *dyeing* և *singeing*† համամասն *dying* և *singing* բառերէն զտալու համար առաջիններուն *e* կը պահուի:

10. *E* վերջաւորող նախնական բառերու վերջը եթէ բաղաձայնով սկսող մասնիկ մը աւելնայ, *e* գիրը կը պահուի. ինչպէս, *large*, *largely*; *judge*, *judgeship*:

Բացառութիւններ են — 1. Եթէ վերջի *e* ձայնաւորով չը նախադասուի, *e* գիրը երբեք կը ձգուի. ինչպէս, *true*, *truly*; *argue*, *argument*: 2. *Wholly* ինքնին բացառութիւն մ'է:

11. Նախնական բառի մը վերջին *y*ը եթէ նախադասուած ըլլայ բաղաձայնով մը, վրան մասնիկ մ'աւելցնելէ առաջ,

* *civ'il* (սիվիլ) քաղաքական

† *singe* (սինջ) խանձել

յը պէտք է ի փոխել. ինչպէս, *merry**, *merrier*, *merriest*; *pity†*, *pitiless*, *pitiable*: (Տեսիլ տես երես 79-80, կառն):

Բացառութիւններ են -- 1. Այս կանոնը ածանցականներու համար է և ոչ բարդ բառերու. այսպէս կը գրուին *merciful§*, և *mercy-seat*: 2. *ing* կամ *ish* վերջաւորութիւններէն առաջ *յը* ի փոխուի, երկու *ի* իրարու լոյս չգալու համար. ինչպէս, *pity*, *pitying*. *baby*, *babyish*:

12. Նախնական բառի մը վերջին *յը* եթէ նախադասուած ըլլայ ձայնաւորով մը, վրան մասնիկ մ'աւելցնելու համար *յը* պէտք է ի փոխել. ինչպէս, *day*, *days*; *boy*, *boyhood*; *annoy‡*, *annoyance*; *joy*, *joyful*:

Բացառութիւններ են. — 1. *Lay*, *pay*, *say* և *stay*: և կը շինուին *laid*, *paid*, *said* և *staid*. Բայց իրենց կանոնաւորներն ալ երբեք կը գործածուին: 2. *Daily* աւելի գործածական է քան *dayly*. ասոր ալ նախադասութիւններէն *gayly*, *gayety*, աւելի գործածական են քան *gaily* և *gaiety*:

13. Այն բառերը՝ որոնք *ize* կամ *ise* կը վերջաւորին նոյնահնչիւն են. ինչպէս, *wise* և *size*. ընդհանրապէս *z* կ'առնեն այն բոլոր պարագաներուն տակ երբ հապէս վերջաւորութեան միջոցաւ կազմուած են. մինչ *s* կ'առնեն առհասարակ միավանկներն և բոլոր անոնք, որոնք հապէս յառաջադիր մասնիկներու միջոցաւ կազմուած են. ինչպէս, *sympathize*||, *disorganise***; *rise*, *arise*, *advise*, *surprise*:

Այս կանոնէ կարգ մը բացառութիւններ կան, զորս ամենալուստ քերականագետներն անգամ չեն կրնար որոշել թէ բացառութիւն պէտք է համարել թէ ոչ, ուստի մենք ալ զանց կ'ընենք ասոյ յիշել. ուսանողը սակայն պիտի կրնայ զանոնք սովորել վարժութեամբ:

14. Բարդ բառերը ընդհանրապէս նոյնութեամբ կը պաշեն զիրենք բաղադրող պարզ բառերու ամեն մէկի ուղղագրութիւնը. ինչպէս, *here-after*, *wherein*:

Բացառութիւններ են. — 1. *Full* և *all* բառերը հիմնական բարդ բառերու և այդպիսի ածանցական բառերու մէջ, որոց արմատը իրենք չեն, իրենց երկու լերէն մէկը կը ձգեն. այսպէս, *handful*, *careful*, *fulfill*, *always*,

* *mer'ry* (մէր'րի) ուրախ, զուարթ

† *pit'y* (փի'թի) գթութիւն, արգահատանք — *to pity*, գթալ, խանդաղատիլ

§ *mer'cy* (մէր'սի) շնորհք, գթութիւն, ողորմութիւն

‡ *an-noy'* (ան'նոյ) ծանծրացնել [զգալ

|| *sym'pa-thize* (սի'փէթիզ) ցաւակցիլ. համակրիլ, նոյնը

** *dis-or'gan-ize* (փի'օր'գէնիզ) կազմակերպութիւնը լուծել — *to organize*, կազմակերպել

although. Իսկ առ ժամանակեայ բարդ բառերուն մէջ երկու լն ալ կը պահեն. Ինչպէս, *full-eyed, all-wise*: 2. Նոյնպէս ալ *miss* յառաջագիւր մասնիկը մէկ *s* կը ձգէ բաղադրութեանց մէջ. Ինչպէս, *misspell*: 3. Օրուայ տնոսներուն մէջ *mass* բառը կը թողու երկու *s* երէն մէկը. այսպէս, *Christmas*: 4. Սեռական նոյովը յաճախ կը ձգէ իր ազգագործը. այսպէս, *kitesfoot*: 5. Եթէ երեւ զգրք միեւնոյն տեսակէն իրարու Գով զան, կամ մէկ զգրք զեւթ է ձգել և կամ միութեան դիտ զործածել. այսպէս, *ill-looking, Ross-shire*: 6. *Chilblain**, *welcome* և *welfare* նոյնպէս բաղադրութեանց մէջ մէյմէն լ զուր կը ձգեն: 7. *Pastime* կը ձգէ մէկ *s*: 8. *Shepherd†*, *wherever*, *whosever* բառերը մէյմէն *e* կը թողուն զուր. և *wherefore* ու *therefore* մէյմէն *e* կ'առնեն:

15. Անգլիերէնի մէջ որ և է բառ հեգեւլու համար եթէ մասնաւոր կանոն մը չկայ, հեգեւլու է զայն անուանի գրագէտներու սովորութեանց համեմատ. հակառակ պարագային սխալ կը ճանչցուի:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Անգլիերէնի մէջ շուրջ երեք հարիւր և քսան բառեր կան, որոնք *or* կամ *our* կը վերջանան, ասոնցմէ հազիւ քառասունը ներկայիս *our* ով կը գրուի. միւս մնացածներն *or* ով կը գրուին. ինչպէս, *honor, favor*:

2. Բառեր կան՝ որոնք այլ և այլ կերպերով կը գրուին. ինչպէս, *enclose†, inclose‡; enquire||, inquire||; emigrate§, immigrate§*, ևն. ասոնք սովորաբար իրենց գործածութիւններէն կամ լաւագոյն բառարաններէն սորվելու է:

3. Բացի միավանկներէն՝ *ck* վերջաւորութիւնը գրելու է *c* ով միայն. ինչպէս, *almanack, musick*, հիմայ կը գրուին *a'manac††, music||*:

* *chilblain* (չիլ'լէյն)՝ ձմռուկ, ձմռնակ (ՌՄ. Իւլլ)

† *shepherd* (շեփ'ըր)՝ հովիւ. — to shepherd հովուել

‡ *en-close* (էնֆ'ու)՝ ներփակել (կը գրուի նաեւ *inclose, inclose*)

|| *en-quire* (էնֆ'ուայր)՝ ասոր աւելի գործածական ձեւն է *in-quire*, տեղեկութիւն խնդրել, հարցնել

§ *em'i-grate* (էֆ'իլըյր)՝ դուրս գալթել, երկրէն մեկնիլ — *im'mi grate* (իֆ'իլըյր)՝ ներս գալթել, նոր երկրին մէջ մտնել հաստատուելու համար (*migrate*՝ արմատական բառէն)

†† *al'ma-nac* (օլ'մէնէֆ)՝ օրացոյց

|| *mu'sic* (մի'ուզիֆ)՝ երաժշտութիւն. նուագ

[Ը] [Ք] [Ճ] [Դ]

mob	(մոպ)	ամբոխ	
brain	(բրեյն)*	ուղեղ	[ցող]
bru-nette†	(պրօ-նէ-տ)	թխագոյն գեղեցկութիւն ունեւ	
com-plex'ion	(քէփօնէ-շէն)	դէմքի երևոյթ	
bor'row	(պո-ւ)	փոխ առնել	
throat	(թրօթ)*	կոկորդ, որկոր	[բաղդաւոր]
for'tune	(ֆօ-ւն)	բաղդ. հարստութիւն - fortunate,	
slip	(սլիփ)*	սահիլը. յարաթերթ - to slip, սա-	
sleep	(սլիփ)*	քուն - to sleep, քնանալ	[հիլ]
cup	(քէփ)	գաւաթ	
lip	(լիփ)	չուրթ	
dar'ling	(դար-լինկ)	շատ սիրելի	
milk'sop"	(միլք-սոփ)	կաթէ և ջրէ շինուած (սիւնի մօտ)	
he'ro	(հի-րօ)	հերոս	
wit'ness	(ուի-տնէս)	վկայ - to witness, վկայել	

139. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 2րդ կանոնի նմանաւ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տես-
բակին մէջ]

"The mobb hath many heads, but no brains." - *Old Maxim.*

"We had some hot cross bunn on Good Friday."

"Brunett means a woman with a brown complexion."

"Begg, buy, or borrow; butt beware how you find."

"It is better to have a house to lett, than a house to gett."

"Let not your tongue cutt your throat." *Old Precept.*

"A little witt will save a fortunate man." - *Old Adage.*

"There is many a slipp 'twixt† the cup and the lipp." - *Id.*

"Mothers' darlings make but milksopp heroes." - *Id.*

"One eye witness is worth tenn hearsays." - *Id.*

[Ը] [Ք] [Ճ] [Դ]

rob	(ռոպ)	կողոպտել - robber, գող - robbery	
		գողութիւն	
com-mit'tee	(քէմիտի)	յանձնաժողով, փոխ	
crime	(քրայմ)*	ոճիր	
ac-quit	(էքսքիտ)	անպարտ արձակել	

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ)։

† Գաղիերէնէն առնուած է, բայց աւելի կանոնաւոր է
գրել brunet

‡ Կրճատուածն է betwixt բառի

140. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 3րդ կտանիին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու են տետրակին մէջ:]

He was robbed.
This is looking thinner.
I am taking swimming lessons.
The committee will hold a hearing.
I begged him to do it.
I met a rober on the way.
This is the thinnest paper I have.
Has he committed any crime?
I read he was acquitted.

[Ը] [Թ] [Ծ] [Դ]

e'qual	(է'յֆ'ու)	հաւասար—to equal հաւասարցնել — equality, հաւասարութիւն
diff'er	(տի'ֆէր)	տարբերիլ. տարակարծիք ըլլալ
toil	(ֆու)	չարաչար աշխատանք—to toil, աշխատութեամբ յոգնիլ
wor'ship	(ու'ըրշիփ)	երկրպագութիւն—to worship, երկրպագել
crit'ic կ' critique	(քրի'տիփ)	քննադատ—critical, քննադատական. տագնապալից
con-di'tion	(քըն'տի'շըն)	(ու'ոյջ'իւն) վիճակ, կացութիւն. պայման. հանգամանք
re'al-ize	(րէ'յալաշ)	իրր իրողութիւն ընդունիլ
vis'it	(վի'շիտ)	այցելութիւն—to visit, այցելել
car'ry	(քէ'րի)	կրել, տանիլ
gos'sip	(կո'սիփ, կո'սիփ)	բարբանջանք. բամբասանք—to gossip, չաղակրատել. բամբասել

141. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 4րդ կտանիին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու են տետրակին մէջ:]

This looks quite oily.
The women of to-day are fighting for equality.
I am differring with you.
I know she is toiling hard.
They were worshipping an unknown God.
He is in a criticcal condition.

Do you realize what a blessing you have?

He always visited the poor.

"Gossiping and lying go hand in hand." — *Old Maxim.*

Really it is so.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

ep'i-dem'ic	(եփեմ'իփ)	համաճարակ (-իփ) . փոխանցիկ
top'ic	(թոփիփ)	նիւթ (թոփիս-թեռն) [բառէն]
mag-net'ic	(մաճնեփիփ)	մագնիսական (magnet, մագնէս)
scho-las'tic	(շոփոլաս'տիփ)	ուսանողական, կրթական, դպրո-
stiff	(շտիփ)	չծուղ, պինդ [ցական]
math'e-mat'ics	(մաթեմատիփ)	չափագիտութիւն

142. Վարժութիւն

[Հեռեկանին 5րդ կանոնին հանձնատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տեսարանի մէջ:]

"He hopes, therefore, to be pardoned by the critick.

That sounds as poetick as any.

He is a publick speaker.

She is taking lessons in musick.

There is not any epidemick in here at present.

France is a republick.

What are the topicks of this month?

It has magnetick power.

Avoid all scholastick stiffness.

She teaches mathematics.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

in-stall'	(ինտոլ)	մասնաւոր արարողութիւնով պաշտօնին վրայ հաստատել — instalment կամ installment, մաս առ մաս վճարում
na'ture	(նեյչւր)	բնութիւն — nat'u-ral, բնական — nat'u-ral-ly, բնական կերպով
skill	(շկիլ)	հմտութիւն

143. Վարժութիւն

[Հեռեկանին 6րդ կանոնին հանձնատ ուղղադրելով ընդօրինակելու է տեսարանի մէջ:]

There is chiliness in the air.

He was dressed carelessly.

* Հիշելու է մէկ տղաման (մէկ վտակ) :

Now days you can buy anything on instalment.

He ran out fearlessly.

Naturally it is so.

Generally speaking .....

"The earth is the Lord's and the fulness thereof."

"He guided them by the skilfulness of his hands. - *Ps. lxxviii* 72.

That is equally good.

It seems quite hily around here.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

call	(ԺԵԼ)	կոչ - to call, կոչեալ - to recall, ետ կոչեալ - to miscall, գէշ անուան տալ
be-fall'	(ԴԷՖՕ՛Լ)	պատահիլ
res'o-lu'tion	(ԲԵՂՕԼ՛ՈՒՆԻ)	որոշում, որոշման գիրք
ful-fill'	(Ֆ՛ՈՒԼՖ՛ԼԼ)	կատարել
roll	(ՌՕԼ)	թաւալում. պլորումած գլան. ցու- ցակ, արձանագրութիւն - to roll, թաւալել, պլորել, գլորել - to enroll, արձանագրել - to unroll, գլորումածը կամ փաթթումածը բանալ, պարզել
cheap	(ՉԵՊ)	աժան
sigh	(ՏԵՅ)	հառաչ - to sigh, հառաչել
ar-range-ment	(ԱՐՐԱՆՄԵՆՏ)	կարգադրութիւն
set	(ՏԵԴ)	կարգ. ձեռք (հադուստի ՏԵՂ. ԲԵԼ) - to set, դնել
i-de'a	(ԻԴԵ՛Ա)	գաղափար

144. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 7րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տես-
բակին սէջէ]

He was recaled.

Let no evil befall on you.

This word is misspeled.

"He makes resolutions, and fulfils them by new ones."

Then they unroled a nice flag

"Unwel; means not well, not in good health."

"Undersel; means to sell cheaper than an other."

"My heart will sigh when I miscal it so." - *Shakspeare*.

"But if the arrangement recal one set of ideas more readily
than another."

All the Republicans should be enroled here.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

i'dol	(ա՛յոլ)	կուռք
gift	(կիֆտ)	նուէր – to gift, օժտել
pa-trol'	(քա՛տրոլ)	պահապան զինուոր, ոստիկան, պահակ – to patrol, պահնորդու- թիւն ընել
tem'po-ral	(թե՛մօրէլ)	մարմնաւոր, աշխարհային
spir'i-tu-al	(ը-ֆի՛րիշն-էլ)	հոգեւոր
ben'e-fit	(ա՛նէֆիթ)	օգտակարութիւն, օգուտ – to benefit, օգտակար ըլլալ
mar'shal	(մա՛րշէլ)	կարգապահ – to marshal, կարգա- պահութիւն ընել, մարզել
ex-cel'	(էֆ-էլ)	գերազանցել
es-sen'tial	(էս-էնշիէլ)	էական
tri'al	(թրի՛ալ)	փորձ, դատաւարութիւն
per-pet'u-al	(քերֆէ՛շն-էլ)	մշտնջենական [դուրսիւն
youth	(յու-թի)	պատանեկութիւն, երիտասար-

145. Վարժութիւն

[Հատեալներն 8րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տես-
րակին մէջ]

“The righteous is taken away from the evil to come.”

“He makes an idoll of them, by setting his heart on them.”

“Giving to severall men several gifts, according to his good pleasure.”

He is a patrollman.

“And this the Lord doth, either in temporall or spirituall benefits.”

He is a marshall.

He can not excell her.

This is very essential.

The triall will take place to-morrow.

There is no such a thing as perpetuall youth.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

move	(մու-վ)	շարժում – to move, շարժել, տե- լափոխել, փոխադրել – re-move, տեղափոխութիւն – to remove, տեղափոխել [գրել
re-port'	(ըրիֆօ՛րթ)	տեղեկագիր – to report, տեղեկա-

im-prove'	(իմքրօ'—վ)	բարւոքեւ
at-ten-tion	(աւտէնշն)	ուշադրութիւն
ob-scure'	(օպսքրօ—ւ)	մթին — to obscure, մթնցնել [կեւ]
ob-ject'	(օպճէկտ)	առարկայ, նիւթ — to object, առար-

146. Վարժութիւն

[Հետեւալիս 9րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով բնագրինակելու է տեւա-
րակին մէջ:]

Removeal Sale!

The weather report says unchangeable to-day.

That is most likely improveable.

These are moveable.

They are not saleable.

It is most adviseable to pay him some little attention.

Judgeing from the facts. ....

That is obscureing the room.

Those are not loseable objects.

Proveable; *means* that may be proved.

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

whole	(հօլ)	ամբողջ, բոլոր
whole'some	(հօլսօմ)	առողջարար, օգտակար
pale	(փէյլ)	սթգոյն, գուն. մ
char ac-ter	(չէրէկտէր)	նկարագիր
di'vers	(դիււրս)	քանի մը
en-large'	(էնլէյճ)	մեծցնել
man'age	(մէնէյճ)	կառավարել, տնօրինել

147. Վարժութիւն

[Հետեւալիս 10րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով բնագրինակելու է տեւա-
րակին մէջ:]

“The child that we have just seen is wholesomly fed.”

The arrangment was not perfect.

You better use your own judgment.

His palness is gone.

The judgship was tendered to him.

Don't speak falsly.

Falshood sinks the character of any good man.

Diversly *means* in different ways.

That is an enlargment of his little book.

The managment is without criticism.

[Ը] [Ք] [Ֆ] [Խ]

de-ny'	(դէն-ե')	մերժել. ուրանալ
bat'tle	(պա'ռլ)	մարտ, պատերազմ, խռիւ — to battie, պատերազմիլ

148. Վարժութիւն

[Հատեհաւորն 11րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տես-
բակին մէջ:]

This was the merryest Christmas for me.
There was no merrymment to enjoy.
I pityed him.
He was pennyless.
His condition is pityable.
He was denied.
She is happyer than ever before.
That was the funniest thing I ever saw.
It is very beautiful indeed.
This is going to be the bloodyest battle ever fought.

[Ը] [Ք] [Ֆ] [Խ]

tur'key	(թը'րէ')	թրքահաւ, հնդկահաւ
gay	(կէ)	զոււարթ, պայծառ (գոյնեղ)
meas'ure	(մէ'չուր)	չափ — to measure, չափել
mon'ey	(մը'նէ')	դրամ
val'ley	(վէ'լէ')	ձոր
in-ter'val	(ին'թըրվէլ)	միջոց
moun'tain	(մա'ունթէն)	լեռ
wil'der-ness	(ու'լդըրնէս)	ամայի տեղ, անապատ
mon'key	(մը'նէ')	կապիկ

149. Վարժութիւն

[Հատեհաւորն 12րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տես-
բակին մէջ:]

Thou maiest go to her help.
Many dais have passed since we met.
These keis can not be used.
Turkies are sold very cheap.
He always buies from here.
“The gaiety of youth.”

"He that buieth, must sell."

"With these measures fell in all monied men." – SWIFT.

"Vallies are the intervals betwixt mountains." – WOODWARD.

"I would not have given it for a wilderness of monkies."

[Ը] [Պ] [Յ] [Խ]

a-rise'	(եր-յշ)	ելլել
sur-prise'	(շըրքի-յշ)	զարմանք – to surprise, զարմացնել, յանկարծակիի բերել
pat'ron-ize	(փե'րըն-յշ)	պաշտպանել, (Խանութ) յաճախել
au'thor-ize	(օ'թիզը-յշ)	արտօնել, իշխանութիւն տալ
bap-tize'	(պե'փի-յշ)	մկրտել
sym'pa-thize	(սի'պիֆիզ-յշ)	ցաւակցիլ
or'gan-ize	(օ'րկիզ-յշ)	կազմակերպել
un'ion	(ես'անիւն)	միութիւն

150. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 13րդ կանոնին համեմատ ուղղապահելով ընդօրինակելու է տեւորակին մէջ :]

He always arizes early in the morning.

They are worshipping the rizing sun.

He was surprized.

That store is well patronised.

He was advized to return at once.

Have you been authorised to do it?

He was baptised in the church.

We all heartily sympathise with you.

Are you willing to organise a brotherhood?

That union was disorganised long ago.

[Ը] [Պ] [Յ] [Խ]

skylight	ձեղնալոյս
foretell	կանխաձայնել, գուշակել
downfall	անկում, կործանում

151. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն 14րդ կանոնին համեմատ ուղղապահելով ընդօրինակելու է տեւորակին մէջ :]

To-day is holiday.

They will give a farewell dinner in his honor.

Do ye also likewise.

There is skilight in that room.
 You can easily fortell her downfal.
 We passed the night in a farmhous.
 Don't catch that buterfly.
 This is a balot-box.
 Don't seem to me that you have bacbone, young man.
 Whose bancbook is this?

152. Վարժուի թիւն

[Համեաւորին 15րդ կանոնին համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տեւ-
 բակին մէջ:]

He is a good Kristian.
 Neether he nor his brother was there.
 I heerd him say so.
 You must have some reezon for doing it.
 Iz that your bouk?
 He is a real genteelman.
 I am very much pleezed to see you.
 Hav you ben in Paris?
 I so him yesterday.
 He will be here tonite.
 Will she go hom?
 Hoo is there?
 Cum here boys,
 Let me cee you doing well.
 He is an assoshiate justice.
 Did you anser that letter?
 They were playing basquet-ball.
 It is a bioutifool day.
 Is he your frend?
 We all like to have some fen.
 Can you spell condishen?
 "I must make this speetch or die." — THEO ROOSKVELT.
 Mount Ararat is the hiest mountain in Armenia.
 This battle is fot for fredom and justice.
 His magesty the king of England visited India last year.
 He consented to rite an essay on the profets of Bibel.
 New York sity is in the caunty of New York.
 The Pope lives in Rom, Italy.

[Ի նկատի ունենալով Անգլիերէն լեզուի հեգեւու բազմազան դժուարութիւններն՝ կէս դարէ աւելի է որ թէ Անգլիտի և թէ Ամերիկայի Բանասիրաց Ընկերութիւններն կը տքնին հետեւեւ Քորբէթի--Ֆեր յառաջ բերել: Ասոնցմէ մինչև ցարդ Ամերիկայի Բանասիրաց Ընկերութիւններէն ընդունուած, վաւերացուած և գործածութեան յանձնարարուածներն հետեւեալ տասը պատուէրներուն մէջ կ'ամփոփուին, զորոն Նախկին Նախագահ թէ ողոր Ռուզվելդ ևս, իւր նախագահութեան վերջին շրջանին մէջ, մասնաւոր նամակով մը վաւերացնելով, հրապարակեց. և այժմ բաւական շրջանակներու մէջ կը գործածուին: Մենք ես կը յանձնարարենք մեր ուսանողներուն որ հեգեւու հին դրութեան հետ միտաին այս նոր մէթոսին ալ ինքզինքնին լաւ ընտելացնեն, որմէ տարակոյս չունինք որ մեծապէս պիտի օգտուին:]

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԴԻ ԲԱՆԱՍԻՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՆՈՒՄ

ՀԵԳԵԼՈՒ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐՆ

1. e. — Համը *e* երը ուր որ ձայն չեն հաներ ձգեւու է. և յշի փոխարէն *er* գրեւու է (բառի մը վերջաւորութեան մէջ). ինչպէս, *live* (liv), *single* (singl), *eaten* (eatn), *rained* (raind), *theatre* (theater*), ևն:
2. ea. — Ձգեւու է *a* *rea* էն, երբ երկուքը միասին միայն *e* ձայն կը հանեն. ինչպէս, *feather* (fether), *leather* (lether†) ևն:
3. o. — Փոխան այն *o* երուն, որոնք *u* (շ *but*) ի ձայն կը հանեն, ճիշդ *u* գրեւու է. ինչպէս, *above* (abuv), *tongue* (tung), ևն:
4. ou. — Ձգեւու է *o* երը *ou* երէն երբ *ou* միայն *u* (շ) ի ձայն կը հանէ. ինչպէս, *trouble* (trubl), *rough* (ruf), ևն:
5. u, ue. — Ձգեւու է *g* էն վերջը եկած համը *u* բնիկ Անգլիերէն բառերու մէջ եւ *a* էն առաջ, նոյնպէս ձգեւու է բառի մը վերջին *ue*. ինչպէս, *guard* (gard, *league*** (leag), ևն:

* the'a-ter (թի'ա-թի'ա) թատրոն

† leath'er (լե'ա-շի) կաշի, խաղախորդ ուած մորթ

** league (լեյ) միութիւն

6. Կրկնակ բաղաձայններէն մէկը ձգելու է, ուր որ հնչական տարբերութիւն մը չընենք. այսպէս, *written* (writn), *եւն*:
7. d. — Փոխելու է *d* կամ *ed* վերջաւորութիւններն *t* ի ուր որ այնպէս կը հնչուի. ինչպէս, *looked* (lookt). Բացի այն պահուն, երբ *e* էն առաջ եղած գրի ձայնը ազդուի. ինչպէս, *chafed**, *են*, որ *ատեն նոյնը* պահելու է:
8. gh, ph. — Փոխելու է *gh* եւ *ph* երբ *f* ի ամեն ուր որ այդպէս կը հնչուին. ինչպէս, *enough* (enuf), *laughter* (lafter), *phonograph*† (fonograf), *եւն*:
9. s. — Փոխելու է *s* երբ *z* ի ուր որ այդպէս կը հնչուի, մասնաւորապէս որոշիչ բառերու եւ *ise* ի մէջ. ինչպէս, *abuse*§ (թօյ, abuze), *advertise*|| (advertize), *եւն*:
10. t. — Ձգելու է *t* երբ *tch* երուն մէջ. ինչպէս, *catch* (cach), *եւն*:

153. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն նոր կերպով հնգելու վերոյգրեալ տասն կանոններուն համեմատ ուղղագրելով ընդօրինակելու է տեսարակին մէջ:]

- 1բ կ-ն-ն-ի-ն հ-տ-ր-ւ-ր.— Active, bargained, begone, bloomed, changeable, cleaned, examine, feared, give, given — centre, fibre.
- 2րտ.— Ahead, already, bread, dead, forehead, wealth, weather.
- 3րտ.— Among, come, does, done, dove, money, monkey, ton.
- 4րտ.— Couple, cousin, double, enough, touch, tough, young, zealous.
- 5րտ.— Guarantee†, guardian¶, catalogue**, dialogue††, tongue.
- 6րտ.— Agrippa, ballot, beggar, bell, better, chilly, dress, happy, null.
- 7րտ.— Blessed, dressed, kneeled, learned, marked, matched, passed.
- 8րտ.— Laugh, tough, laughter, diphtong, nephew, orthography, phlegm, phrase, prophesy, Stephen.
- 9րտ.— Advise, arose, choose, desire, does, disguise, excise, please, present, president.
- 10րտ.— Hatch, hatchet, kitchen, match, notch, patch, watch.

* chaff (չֆ) յարդ. — to chaff, ծաղրել. յարդի պէս մանրել

† pho'no-graph. (ֆո'նո-գրֆ) ձայնագիր

§ a-buse', abuze (է-պի'ս-ւ) չարաշար գործածել. նախատել

|| ad'ver-tise, advertize (է-տ'լէրֆ-յ) ծանուցանել, գրաւոր հրապարակել [երաշխաւորել

† guar'an-tee (կեր-ն-թի'յ) երաշխաւորութիւն — to guarantee,

¶ guard-i-an (կ-տ-րի'ն) ինամակալ, պահապան, պաշտպան

** cat'a-logue (է-տ-լո-կ) ցուցակ — to catalogue, ցուցակագրել

†† di'a-logue (տի-ա-լո-կ) արամախօսութիւն, խօսակցութիւն

ԴԱՍ ԿԴ. (LESSON LXIV.)

ՄԱՍՆ Բ.

ETYMOLOGY. ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ Կը սովորեցնէ ինչպէս զանազան մասերը, անոնց դասակարգութիւնը և կրած խորհրդանշանները:

Բերականութիւնն հեղինակողները բաժնած են խօսքերը զանազան մասերու, կամ գլխաւոր դասակարգերու, որոց Մասնէր Բանի (*The Parts of Speech**) անունը տուած են:

Մասունք բանիններն ալ կ'ստորաբաժնուին զանազան կարգերու, որոնք կը կոչուին Դասակարգութիւն (classes, դասեր):

Բառի մը կրած խորհրդանշանն ըսելով պէտք է հասկնալ այն բառի վերջաւորութեան, ձևի կամ նշանակութեան փոխուելը, որ յառաջ կուգայ անոր հոլովումէն, խոնարհումէն կամ ածանցումէն:

PARTS OF SPEECH. ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆԻ:

Մասնէր Բանի (խօսքի մասերը) կամ բառերուն այլևայլ տեսակները Անգլիերէնի մէջ տասն են, ասոնք են the Article† – Յօդ, the Noun – Անուն, the Adjective† – Ածական, the Pronoun – Դերանուն, the Verb – Բայ, the Participle – Ընդունելութիւն, the Adverb – Մակբայ, the Conjunction – Շաղկապ, the Preposition – Նախադրութիւն, և the Interjection – Միջարկութիւն:

1. THE ARTICLE. ԵԾԻԸ:

A կամ an, ԵԾ և the, ... ը, ... ն բառերը կը կոչուին Եծ. ասոնցմէ ամեն մէկը բառի մը հետ կը գործածուի նոյն բառին նշանակութեան անորոշ կամ որոշեալ ըլլալը ցուցնելու համար. այսպէս, a hat, գլխարկ ԵԾ. an island, կղզի ԵԾ. the hat, գլխարկը, the island, կղզին: (Տեսնել նաեւ երես 7:)

2. THE NOUN. (Գոյական) ԱՆՈՒՆԸ:

Ո և է անձի, տեղի, կամ բանի մը անունը, որ կրնայ գիտացուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ, կը կոչուի Գոյական Անուն. ինչպէս, George, Գեորգ. Aram, Արամ. New York, Նիւ Եօրք. Van, Վան. man, մարդ. rose, Լոբ. God, Աստուծոյ. truth, ճշմարտութիւն. Անուններ են: (Տեսնել նաեւ երես 11:)

* speech (ըստիւն – մէկ վայր) բան, խօսք, գրուցուածք, ատենախօսութիւն

† ar'ti-cle (արտիկլ) իր, առարկայ, նիւթ. յօդուած. յօդ

† ad'jec-tive (էճէկտիւ) ածական

3. THE ADJECTIVE. ԱՄԱԿԱՆՆԸ:

Ածականը բառ մ'է, որ անունի մը վրայ գրուելով, կը-
ցուցնէ անոր ինչպէս ըլլալը. ինչպէս, A wise man, իմաստաս-
մարդ մը. a new book, նոր գիրք մը. You two are diligent*,
Դուք երկուքդ աշխատասէր էք: (Տե՛սէ՛լ Իսկ երես 34:)

4. THE PRONOUN. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԸ:

Դերանունը բառ մ'է, որ գոյական անունի մը տեղը կը-
դրուի. ինչպէս, The boy loves his books; he has long lessons,
and he learns them well. Տղան կը սիրէ իւր գրքերն. Ինչ եր-
կար դասեր ունի (իր դասերը երկար են) և ինչ աղէկ կը սովորի
շանոն: (Տե՛սէ՛լ Իսկ երես 97:)

5. THE VERB. ԲԱՏՐԸ:

Բայը բառ մ'է, որ կը ցուցնէ ըլլալ, ընել կամ ըլլալու. ինչ-
պէս, I am, Ես եմ. I love, կը սիրեմ. I am loved, կը սիրուիմ:
(Տե՛սէ՛լ Իսկ երես 108:)

6. THE PARTICIPLE. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԸ:

Ընդունելութիւնը բառ մ'է, որ բայէ մը ծագում առած
է. և գոյական անունի, ածականի ու բայի յատկութիւններն
միանգամայն ունի. և ընդհանրապէս բայի պարզագոյն ձևին
վրայ ing, d կամ ed աւելցնելով կը շինուի. ինչպէս, learn բայէն
կը շինուին երեք ընդունելութիւններ, երկու պարզ և մէկ
բաղադրեալ. այսպէս, 1. learning, սովորել. 2. learned, սովորած.
3. having learned, սովորած ըլլալով: (Տե՛սէ՛լ Իսկ երես 108. ԵԱՆ:)

7. THE ADVERB. ՄԱԿԲԱՏՐԸ:

Մակբայը բառ մ'է, որ բայի մը, ընդունելութեան մը,
ածականի մը կամ ուրիշ մակբայի մը վրայ կը դրուի. և կը-
ցուցնէ ընդհանրապէս ժամանակ, տեղ, աստիճան կամ կերպ.
ինչպէս, Now boys come here. run clear, and return slowly.
Հիմա տղաքներ հոս եկէք, (այդ որոշուած տեղի) Դիւր-
վազեցէք, և խափախփախ վերադարձէք: (Տե՛սէ՛լ Իսկ երես 210:)

8. THE CONJUNCTION. ՇԱՂԿԱՊԸ:

Շաղկապը բառ մ'է, որ կը գործածուի բառեր կամ խոս-
քեր իրարու հետ կապելու և այսպէս կապուածներն ալ իրարմէ
ինչ կախումն ունենալը ցուցնելու. ինչպէս, Aram and I must
go to the mountains, because we need recreation. Արամն ու ես
լեռները պէտք ենք երթալ, որովհետեւ մենք կազդուրման կը-
կարօտինք: (Տե՛սէ՛լ Իսկ երես 229:)

---

* dil'i-gent (տիլիճէնտ) Զանաւէր

9. THE PREPOSITION. ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ:

Նախադրութիւնը բառ մ'է, որ կը գործածուի տարբեր իրերու կամ մտածումներու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնը արտայայտելու. և կը դրուի ընդհանրապէս անունէ մը կամ դերանունէ մ'առաջ. ինչպէս, "The love of money is the root (առիւթ - արմատ) of all evil." (Դրամէ սէրն ամեն չարիքներն արմատն է): The paper lies before me on the desk - (դէմ - գրասեղան). Թերթը առջեւ ձգուած է գրասեղանին վրայ: (Տե՛սէ՛ւ Երես 233):

10. THE INTERJECTION. ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ:

Միջարկութիւնը բառ մ'է, որ յանկարծ կը բացագանչուի, մտքի զօրաւոր և յանկարծական մի յուզումը արտայայտելու համար. ինչպէս, Oh! Ո՛հ, Alas! Աւաղ: (Տե՛սէ՛ւ Երես 239):

[Վերոյգրեաններէն ուսանողն ինքնին նկատեց որ ինքն Մասունք Բանինքն կամ խօսքի տասը կտորներն արդէն սովորած է համառօտակի կերպով նախորդ Ա. - Կ. դասերուն մէջ թէ՛ և առանց գիտնալու որ իւր ուսածը քերականութիւն էր. այժմ կը մնայ միայն իւր արդէն գիտցածներէն մաս մը քիչ մ'աւելի ճոխացնել, որոց պէտք պիտի ունենայ հետզհետէ]:

ARTICLES. ԹՅԻՒՆ:

Թօղը *a*, *an* կամ *the* բառն է, որ կը դրուի անունի մ'առջևը. անոր որոշեալ կամ անորոշ ըլլալը ցուցնելու համար: (Տե՛սէ՛ւ Երես 7: Նշյալս Երես 11 կ'առնէ):

Թօղի վերաբերեալ ուրիշ կանոններ և գիտելիքներ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. *U* գիրը, եթէ բառերու սկիզբը եւ՝ հնչուի *a* յօղը կ'առնէ. ինչպէս, *a* union միութիւն *ժ*. եթէ տարբեր հնչուի *an* յօղը կ'առնէ. ինչպէս *an* uncle, հօր հօմօրեղբայր *ժ*:

2. Քանի մը բառեր կան, որոնք եւ՝ ձայնով կ'սկսին, և *a* յօղը կ'առնեն. ինչպէս, *a* eu'lo-gy (եւ'լոճի) գովարանութիւն *ժ*:

3. Քանի մը բառերու սկզբի *o* գիրը եւ՝ կամ եւ՝ իրան ձայն մը հանելու համար, *a* յօղը կ'առնէ. ինչպէս, *a* oneness, միութիւն *ժ*:

4. *W* կամ *y*ով սկսող բառերն *a* յօղը կ'առնեն. ինչպէս, *a* woman, կնիկ *ժ*. *a* week, շաբաթ *ժ*. *a* youth, երիտասարդ *ժ*. *a* year, տարի *ժ*:

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Անորոշ յօդը միայն եզակի անուններու հետ կը գործածուի. ինչպէս, *a man*, մարդ չէ, *an eye*, աչք չէ:

2. Որոշեալ յօդը թէ եզակի և թէ յոքնակի անուններու հետ կը գործածուի. ինչպէս, *the woman*, կինը, *the women*, կիները:

Իբր բացառութիւն՝ անորոշ յօդն երբեմն յոքնակի գոյականն ունեցող ածականներու հետ կը գործածուի. ինչպէս, *a few men*, քանի չէ մարդիկ. *a great many of them*, անոնցմէ շատ շատեր. *a hundred men*, հարիւր (չէ) մարդիկ:

3. Յատուկ անուններն յօդ չեն առներ. ինչպէս, *God*, Աստուած. *Christ*, Քրիստոս. *Armenia*, Հայաստան. *America*, Ամերիկա. *New York*, Նիւ Եօրք:

Սակայն յօդը դնելու է յատուկ անուններուն հետ

(ա) Երբ հաւանաբար ըստնէ՜ չէ որոշել կ'ուզուի. ինչպէս, *He was of the family of the Washingtons*, Ուաշինկթըններու ընտանիքէն էր (կը սերէր):

(բ) Երբ յարկ է մը ցուցնել կ'ուզուի. ինչպէս, *He is a Cicero*, Կիկերոն չէ է. այսինքն լաւ ճարտասան մ'է:

(գ) Երբ ածականին նշանակութենէն գոյականը լռելեայն կը հասկցուի. ինչպէս, *the Euphrates (river)*, Եփրատը, այսինքն Եփրատ գետը:

4. Վերացեալ անուններն ու մետաղներու անուններն յօդ չեն առներ, երբ ընդհանուր կամ անորոշ կերպով մը կը գործածուին. ինչպէս, *virtue is happiness*, առաքինութիւն(ը) երջանկութիւն է. *gold* is valuable†*, Բայց երբ մասնաւոր կամ որոշեալ կերպով մը կը գործածուին, յօդը դնելու է. ինչպէս, *The happiness of a man*, մարդու մը երջանկութիւնը. *the gold of America*, Ամերիկայի ոսկին:

Յօդի ուրիշ գործածութիւններն հատընտիր գրքեր կանոնաւորապէս և յաճախ կարդալով կը սովորուին:

THE NOUN. ԱՆՈՒՆԵՐ:

Ո և է անձի, տեղի, կամ բանի մը անունը, որ կրնայ գիտցուիլ, յիշուիլ կամ ըմբռնուիլ, կը կոչուի գոյական անուն. ինչպէս, *Armen*, Արմէն. *boy*, տղայ. *city*, քաղաք: (*Տե՛ս էլ Իսկ. Է. Է. 11 և 293*):

Անուններն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին. *Proper*, Յատուկ և *Common*, Հասարակ: (*Տե՛ս էլ Էրեւ 11*):

* gold (կօլդ) ոսկի .

† val'u-a-ble (վալ'յու-էյլ) արժէքաւոր

Հասարակ անուններն ալ Հինգ տեսակներու կ'ստորաբաժնուին. ասոնք են,

1. *A col-lect'ive* (բաւե'տիւ) *noun*, or *noun of multi-tude* (հ'ւլ'տիւ-ո) Հաւաքական (հ) կամ Բազմա-վանական. որ կը ցուցնէ շատ մը միասին առնուած անհատներու անուն մը. ինչպէս, *committee*, *յանձնաժողով*. *meeting*, *ժողով*. *nation*, *ազգ*:

2. *An ab'stract'* (ե'դ-տրէկտ) *noun*, վերջականական (հ), որ կը տրուի տեսակի մը որ իր էութենէն զատ մասնաւոր յատկութիւն մը կը ցուցնէ. ինչպէս, *Goodness*, *լաւութիւն*. *wisdom*, *իմաստութիւն*. *beauty*, *գեղեցկութիւն*:

3. *A verbal or participial noun*, բայական կամ դերբայ, որը ընդունեցութեան պէս բայէ մը կը շինուի. և իբր անուն կը գործածուի. ինչպէս, *Reading is in-struct'ive* (Ին-տրէկտիւ) կարդալը սովորեցնող է (ընթերցանութիւնը հրահանգիչ է):

4. *A thing of its own kind* (*sui generis*), Բան իւր իր տեսակին. որը փոխանակ տեսակի մը մէկ անհատը ցուցնելու, կը ցուցնէ ինք իր տեսակին բան մը՝ առանց կամ անունին կամ իրի տեսակին շատութիւնը ցուցնելու. ինչպէս, *music*, *նուագ*. *Cristianity*, *Քրիստոնէութիւն*:

5. *A di-min'u-tive* (տիմ'նիւ-տիւ) *noun*, նաւազականական (հ) կը ցուցնէ իր նշանակած իրի փոքրը. ինչպէս, *hill*, *բլուր* — *hill'ock* (հիլ'էֆ) *բլրակ*. *duck* (դէֆ) *բադ* — *duckling* (դէֆլին) *բադի ձագ*, *բադիկ*:

Անգլիերէնի մէջ անուններն չորս տեսակ փոփոխութիւններ ունին. Թիւ, Դեմ, Սեռ և Հոլով: (Տեսէւ երես 24):

Թիւ

Թիւը անունի մը նշանակած բանի քանի հատ ըլլալը կը ցուցնէ. ուստի և երկուք է, *Sin'gu-lar* (սին'կու-լար) *եզակի*, որ մէկ հատ միայն կը ցուցնէ. ինչպէս, *a boy*, *սղայ մը* և *Plu'ral* (փլու-րէլ) *Թոքնակի*, որ մէկէ աւելի հատեր կը ցուցնէ. ինչպէս, *the boys*, *սղաքներ*:

Ընդհանուր կանոն.— Անգլիերէնի մէջ եզակի անուններն յոքնակի կ'ըլլան իրենց վերջն *s* գիրը առնելով. ինչպէս, *hat*, *գլխարկ*. *hats*, *գլխարկներ*: (Տեսէւ երես 24 կամ 25):

Այս կանոնէն շատ մը բացառութիւններ կան, որոցմէ մէկ քանին միայն կը յիշենք:

1. Այն անուններն որոնք կը վերջանան *ce*, *ge*, *ch* (չ). *che* (չ) *sh*, *s*, *ss*, *se*, *x*, *z* և *ze* ով. միշտ *es* առնելով յոքնակի կ'ըլլան և բառն ալ վանկ մը կ'աւելնայ. ինչպէս, *face*, *երես* — *faces*,

երեսներ. age, տարիք — ages, տարիքներ. match, լուցկի — matches, լուցկիներ. niche (նիշ) բառուց, պատի վրայ փոս տեղ — niches, բառուցներ. dish (տէշ) պնակ — dishes, պնակներ. lens (լենս) ոսպնածկ ապակի, խոշորացոյց — lenses, խոշորացոյցներ. cross, խաչ — crosses, խաչներ. nurse, հիւանդապահ — nurses, հիւանդապահներ. box, սնտուկ — boxes, սնտուկներ. phiz (ֆիշ) դէմք — phizes, դէմքեր. maze (մէյշ) ծուռ ու մուռ ճամբայ, լարիւրինդոս — mazes, ծուռ ու մուռ ճամբաներ: (Տե՛սէ՛ր էրես 45, Կառն:)

ch (+) վերջաւորող բառերը s մը միայն առնելով յոքնակի կ'ըլլան. ինչպէս, mon arch (մոնարք) միապետ — monarchs, միապետներ:

2. Նոյնպէս ընդհանուր սկզբունք մ'է որ այն բառերն որոնք y կը վերջաւորին և yն ալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղաձայնով, յոքնակի կը շինուին նախ yը i ի փոխելով յետոյ es աւելցնելով, առանց սակայն վանկ աւելցնելու. այսպէս, fly, ճանճ — flies, ճանճեր. lady, տիկին — ladies, տիկիներ. duty, պարտականութիւն — duties, պարտականութիւններ: Ասկից կը հետեի եզակիին մէջ i վերջաւորող բառերն ալ. թէ՛ն թուով քիչ եւ առ հասարակ օտար լեզուէ առնուած, յոքնակի ըլլալու համար es կ'առնեն. եթէ yէն առաջ ձայնաւոր մը գայ, բայը յոքնակի կը շինուի s միայն առնելով. այսպէս, key, բանայի — keys, բանայիներ. day, օր — days, օրեր: (Տե՛սէ՛ր էրես 53:)

3. Այն անուններն, որոնք կը վերջանան o:ով եւ oն ալ նախադասուած կ'ըլլայ բաղաձայնով մը, յոքնակի կ'ըլլան առ հասարակ es առնելով. ինչպէս, hero, հերոս — heroes, հերոսներ. echo, արձագանք — echoes, արձագանքներ: Բացառութիւններ կան, որոց գուցէ ուսանողը ոչ մէկ առթիւ պիտի հանդիպի իր կեանքին մէջ:

4. Տառնեւջորս անուններ կան, որոնք քիչամ քիչ կը վերջաւորին, յոքնակի կը շինուին քիչամ քիչ վերջաւորութիւնը ves ի փոխելով. ինչպէս, loaf (լոֆ) նկանակ — loaves, նկանակներ. wife, կին — wives, կիներ: Նոյն վերջաւորութեամբ երեսունի չափ ալ բառեր կան, որոնք յոքնակի կ'ըլլան s միայն աւելցնելով. ինչպէս, proof, փորձ, ապացոյց — proofs, փորձեր, ապացոյցներ. safe, դրամարկղ — safes, դրամարկղեր: (Տե՛սէ՛ր էրես 97:)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Անգլիերէն Քերականութեան ընդհանուր մէկ կանոնն ալ է որ ամեն մէկ եզակի անուն՝ որ ձայնաւորով մը կը վերջանայ եւ այդ ձայնաւորն ալ իրմէ անմիջապէս առաջ ուրիշ

ձայնաւոր մը կ'ուենենայ, յոքնակի կ'ըլլայ *s* մը միայն առնելով ինչպէս, bee, մեղու – bees, մեղունէր՝ shoe, կօշիկ – shoes, կօշիկներ՝ eye, աչք – eyes, աչքեր՝ key, բանալի – keys, բանալիներ: Այս կանոնէն բացառութիւն են *quy* վերջաւորողներն, որովհետեւ *q* ին յաջորդող *u*ն՝ *q* ի մասն ըլլալով բաղաձայն է եւ ոչ *y* ին հետ միանալիք երկբարբառ կազմող ձայնաւոր մը:

2. Յատուկ անուաններն՝ երբ յոքնակի ըլլան ընդհանուր կանոնին կը հետեւին:

3. Զուտ Անգլիերէն հետեւեալ տասն բառերը տարբեր ձեւերով յոքնակի կը շինուին. *child*, տղայ – *children*, տղաներ. *man*, մարդ – *men*, մարդեր. *woman*, կին – *women*, կիներ. *brother*, եղբայր – *brethren** կամ *brothers*, եղբայրներ. *ox* (օքս) եղ – *oxen*, եղներ. *goose* (կօս) սագ – *geese* (կօս) սագեր. *foot*, ոտն, ոտք – *feet*, ոտներ, ոտքեր. *tooth*, ատամ – *teeth*, ատամներ. *mouse* (մօւս – մ:կ վաճ) մուկ – *mice* (մօյս) մկներ. *louse* (լօւս – մ:կ վաճ) ոջիլ – *lice* (լօյս) ոջիլներ: Այս բառերը երբ ուրիշ բառերու հետ ալ բարդուին, միեւնոյն կերպով յոքնակի կ'ըլլան. *այսպէս*, *gentleman*, ազնիւ մարդ – *gentlemen*, ազնիւ մարդեր. *eyetooth*, ակնատամ – *eyeteeth*, ակնատամներ:

4. Բարդ բառերուն մէջ գլխաւոր իմաստ ունեցողը յոքնակի կ'ըլլայ. *այսպէս*, *son-in-law*, փեսայ – *sons-in-law*, փեսաներ. *handful*, բուռ (ժը) լեցուն – *handfuls*, լեցուն բուռեր:

5. Կան բառեր որ յոքնակի չունին. *ինչպէս*, *meekness*, հեզութիւն. *gold*, ոսկի: Կան՝ որոնք եզակի իմաստ չեն կրնար տալ. *ինչպէս*, *riches* կամ *wealth*, հարստութիւն. *pains* կամ *toil*, ցաւ կամ աշխատանք: Կան՝ որոց եզակին ու յոքնակին նոյնն է եւ առ հասարակ յոքնակիի նշանակութիւն կ'ուտան. *ինչպէս*, *news*, լուր, լուրեր. *sheep*, ոչխար, ոչխարներ, *cattle* (էֆէլ) արջառ, արջառներ: Կան՝ որոնք յոքնակիի ձեւ ունին, բայց հաւաքական միութիւն մը կը նշանակեն. *ինչպէս*, *thanks*, շնորհակալութիւն. *goods*, ապրանք: Կան՝ որոնք յոքնակի միայն կը գործածուին. *ինչպէս*, *trousers* (թրօւսօւզը) անդրավարտիք (թանթաւն). *scissors* (սի՛զը) մկրատ: Կան՝ որոնք եզակի չունին. *ինչպէս*, *oats*, հաճար. *fireworks*, հրախաղութիւն:

6. Նշանագիրներ եւ թուանշաններ յոքնակի կ'ըլլան՝ *'s*ով. *ինչպէս*, *ten a's*, տասն *a*եր. *four 5's*, չորս *5*եր:

* *brethren* կը նշանակէ միեւնոյն եկեղեցւոյ կամ եղբայրակցութեան անդամներ. մինչ *brothers* կը նշանակէ միեւնոյն ծնողքէն սերած եղբայրներ:

7. Իբրեւ յանուն գործածուած ուրիշ որ եւ է մասունք բանի յոքնակի կ'ըլլայ ըստ ընդհանուր կանոնի. ինչպէս, the e-lec'tion (էլեկշըն) returns, ընտրական վերադարձներն (արդիւնքն):

8. Կարգ մը բառերու յոքնակիները տարբեր նշանակուած թիւներ կ'ուտան. ինչպէս, arm, բազուկ — arms, գէնքեր. auxiliary, օժանդակ — auxiliaries, վարձկան զօրք. color, գոյն — colors, դրօշ:

9. Օտար լեզուներէ առնուած բառեր՝ ինչ լեզուէ որ առնուած են, այն լեզուի յոքնակի չինելու օրէնքին կը հետեւին:

10. Անոնք որ կը կշռուին կամ կը չափուին եզակի կը գործածուին. ինչպէս, wheat (հէյտ — մէկ վահ) ցորեն. flour (ֆլուր — մէկ վահ) ալիւր. wine, գինի, tea, թէյ: Բայց զանազան տեսակներ ցուցնելու համար յոքնակի կ'ըլլան. ինչպէս, wines, տեսակ տեսակ գինիներ. teas, տեսակ տեսակ թէյեր:

PERSONS. ԴԵՄՔԵՐ:

Դէմ կը կոչուի բառի մը այն յատկութիւնը, որով կ'որոշուի խօսողը լսողէն, եւ լսողն ալ վրան խօսուածէն: Ասկից կը տեսնուի երեք դէմքեր կան. first person, առաջին դէմք. second person, երկրորդ դէմք. third person, երրորդ դէմք: (Տեսնել երես 30:)

GEN'DERS. (ՃԵՊԱՐԵՐ) ՍԵՌԵՐ:

(Տեսնել երես 30:)

Անգլիերէնի մէջ սեռը երեք է, the mas'cu-line (մէսքուլին) արական, the fem'i-nine (ֆեմինին) իգական, եւ the neu'ter (նէյտր) չէզոք:

ՍԵՌԻ ՎԵՐԱՅԵՐԵԱԼ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. Անգլիերէնի մէջ սեռը առհասարակ բնական օրէնքով կը զանազանուի եւ Գաղղիերէնի կամ Արաբերէնի պէս չէ որ ամեն բառ սեռ ունենայ: Դերանուններն ալ միշտ իրենց յարաբերած անունի սեռը կը ցուցնեն:

2. Շատ մը անուններ թէ արական են եւ թէ իգական. ինչպէս, friend, բարեկամ. parents, ծնողք. neighbour, դրացի. person, անձ. եւն: Այս տեսակ բառերուն, Քերականութեանց հեղինակներէն ոմանք common gender, հասարակ սեռ անունը տուած են: Այս տեսակ բառերը, երբ խօսքի մը մէջ ուրիշ կերպով մը չեն որոշուիր արական են թէ իգական, արական համարելու է. եւ այն պարագային տակ որ չէ կարելի որոշել թէ բառ մը իգական է թէ չէզոք, իգական համարել:

լու է. ինչպէս, “Joseph took the young child and his mother by night, and fled with them into Egypt,” Յովսէփ առաւ փոքրիկ Ֆառ-ին ու իջ Բայբ գիշերով, եւ փախաւ ան-ն, հետ Եգիպտոս: խօսքին մէջ them դերանունը արական է. որովհետեւ արական մը եւ իգական մը, Ֆառ-ին եւ իջ Բայբ կը ցուցնէ. որ ատեն արականին նախապատուութիւն տալու է. բայց եթէ hisին տեղ its եղած ըլլար, այն ատեն them դերանունը իգական եղած պիտի ըլլար. քանի որ իգականը չէզոքէն նախամեծար է:

3. Հաւաքական անուններն երբ միութեան մը գաղափարը կուտան, կամ յոքնակի են առ հասարակ, չէզոք կը համարուին. բայց երբ բազմութեան մը գաղափարը կուտան առանց ձեւին, այն ատեն բազմութեան սեռը կը համարուին. ինչպէս, a congress, վեհաժողով մը, a committee, յանձնաժողով մը, a sex, սեռ մը, երբ հաւաքաբար առնուած են չէզոք են եւ գրութեանց կամ խօսակցութեանց մէջ կ'ակնարկուին ի դերանունովը: Նոյնպէս ալ սոյն բառերու յոքնակիները congresses, վեհաժողովներ. committees, յանձնաժողովներ. sexes, սեռեր չէզոք են: Բայց եթէ ըսենք “The committee disgraced themselves.” Յանձնախումբը ինքզինք անշնորհք ըրաւ (անպատուեց):. այս խօսքին մէջ թէ անունը եւ թէ դերանունը արական համարելու ենք. մինչեւ որ որոշ գիտնանք թէ յանձնախումբը կիներէ բաղկացած էր: Նոյնպէս “The fair sex, whom you meet every where, have their own way to act”, Գեղեցիկ սեռը, որոց (զորս) կըհանդիպիք ամեն տեղ, իբեւ իբեւ գործելու կերպը ունին, խօսքին մէջ sex անունը եւ whom ու their դերանուններն իգական են: Բայց երբ ըսենք “Each sex, dressing themselves in the clothes of the other”, Իւր-իւրեւի-բ Իւր միւսի զգեստները հագուելով. այս խօսքին մէջ sex եւ themselves արական են, որովհետեւ թէ արական եւ թէ իգական սեռին վրայ է խօսքը:

4. Անգլիերէնի մէջ անուններուն սեռը չորս կերպերով կ'որոշուի.

(ա) Տարբեր վերջաւորութիւններով, որոց մէկ քանիները հետեւեալներն են.

1. Արական բառերուն վրայ ess մասնիկը աւելցնելով բառը իգական նշանակութիւն կ'ստանայ (Տե՛ս Էրեւ 13, Կա՛ռ). ինչպէս,

Ար-ին	Իգ-ին
actor, դերասան	actress, դերասանուհի
baron, պարոն	baroness, պարոնուհի
God, Աստուած	goddess, չաստուածուհի

Աբ-ի-ն

heir,	ժառանգորդ
host,	հիւրընկալ
lion,	առիւծ
negro,	սեւամորթ
poet,	բանաստեղծ
prophet,	մարգարէ

Իգ-ի-ն

heiress,	ժառանգորդուհի
hostess,	հիւրընկալուհի
lioness,	մատակ առիւծ
negress,	սեւամորթուհի
poetess,	բանաստեղծուհի
prophetess,	մարգարէուհի

2. Քանի մը արական բառերուն *or* վերջաւորութիւնը *լա-* տիներէնի պէս *rix* ի փոխելով, բառը իգական նշանակութիւն կ'ստանայ. ինչպէս,

Աբ-ի-ն

administrator*,	կտակակատար
executor,	գործադրող

Իգ-ի-ն

administratrix,	կտակակատարուհի
executrix,	գործադրողուհի

3. Քանի մը արական բառերուն վրայ *a*, *na*, կամ *ina* աւելցնելով իգական կը լինին. ինչպէս,

Աբ-ի-ն

Augustus,	Օգոստոս (Լ-դէնբէն)
Julius,	Յուլիոս (Լ-դէնբէն)
Sultan,	Սուլթան (Տ-ճէնբէն)
Don, (դն)	Պարոն (Սդ-նբէն)
Czar,	Չար (Ռ-նբէն)

Իգ-ի-ն

Augusta,	Օգոստուհի
Julia,	Յուլիա
Sultana,	Սուլթանուհի
Donna,	Պարոնուհի
Czarina,	Չարուհի

(բ) Տարբեր բառերու գործածութեամբ. որոց չափ գործածութեան են.

Աբ-ի-ն

bach'e-lor (պէ'լուլ)	սաւուրի
beau,	պչրասէր երիտասարդ
boy,	մանչ տղայ
brother,	եղբայր
bull,	ցուլ
cock	(գ-գ) աքաղաղ
father,	հայր
hero,	հերոս
horse	(հո-ս) ձի
husband,	այր
king,	թագաւոր
lad	(լ-դ) պատանի

Իգ-ի-ն

maid	կ-մ	maiden,	կոյս աղջիկ
belle,	պչրասէր	երիտա-	
girl,	աղջիկ	[սարդուհի	
sister,	քոյր		
cow,	կով		
hen,	հաւ		
mother,	մայր		
heroine,	հերոսուհի		
mare	(մ-յ) մատակ ձի		
wife,	կին		
queen,	թագուհի		
lass	(լ-ս) դեռատի աղջիկ		

* ad-min'is-ter (է-դի'նի-տը) հանրային գործեր վարել. մատակարարել

lord, . տէր	lady, տիրուհի, տիկին
nephew, եղբոր և՛ քեռորդի	niece, եղբոր և՛ քեռ դուստր
papa, հայր	mama, մայր
sir, տիար	madam, տիկին [դուստր
son, մանչ զաւակ, ուստր	daughter, աղջիկ զաւակ,
uncle, հօր և՛ մօրեղբայր	aunt, հօր և՛ մօրաքոյր

Գ. Բարդելով կամ բաղադրութեամբ. ինչպէս,

Աբ-լ-ն

Իգ-լ-ն

bridegroom, փեսայ	bride, Հարս
gentleman, ազնիւ այր	gentlewoman, ազնիւ կին
landlord, տանտէր	landlady, տանտիրուհի
male, արու	female, էգ
man, այր	woman, կին [աղջիկ
schoolboy, դպրոցական տղայ	schoolgirl, դպրոցական

Դ. Դերանուններով. ինչպէս,

Աբ-լ-ն

Իգ-լ-ն

he, ինքն	she, ինքն
his, իր	her, իր, գինքը
him, զինքը	hers, իրենը

5. Անձերու յատուկ անուններն ինքնին իրենց սեռը կը-
յայտենն. ինչպէս, Paul, Պօլոս. Anna, Աննա:

6. Մասնաւոր երկրի մը ժողովուրդը իրենց երկրի անու-
նէն առնուած բառի մը հետ man եւ woman բարդելով կ'ու-
րոշուին. ինչպէս, Englishman, Ենգլիացի (այր). Englishwoman,
Անգլուհի. Frenchman, Փաղցիացի (այր). Frenchwoman, Փաղ-
ցիուհի:

7. Անշունջ կամ անկենդան առարկաները չէզոք են. բայց
ասոնցմէ քանինները երբեմն իրր սեռ ունեցող կը ներկայաց-
ուին. ինչպէս, sun, արեւ. time, ժամանակ. death, մահ. sleep,
քուն. fear, վախ. anger, բարեւէթիւն. winter, ձմեռ. war,
պատերազմ. եւն. արական են: Մինչ՝ գեղեցիկ, սիրուն կամ
բեղմնաւոր իրերը իգական կը համարուին. ինչպէս, ship, նաւ.
moon, լուսին. earth, երկիր. nature, բնութիւն. fortune, բաղդ.
knowledge, գիտութիւն. hope, յոյս. spring, գարուն. peace,
իտաղադրութիւն, եւն. իգական են:

8. Երբ տղու մը կամ կենդանիի մը սեռը չենք գիտեր.
երբեմն կարելի է չէզոք համարել. ինչպէս, "The child was
well, when I saw it." «Մանկիկը լաւ էր, երբ (ես) տեսայ
չինքս: (Տե՛սել վերէն 3 գլխէս):»

9. Կան անուաններ՝ որոնք միայն իգական են. ինչպէս, *brunette*, թուխ գեղեցիկ կին:

10. Երբեմն արական անունով էգերն ալ կը հասկցուին. ինչպէս, *man is mortal* (մահալի), մարդ մահկանացու է:

CASES. ՀԱՆՈՒՄՆԵՐ:

Հարկը անունի մը կամ դերանունի մը ձեւին կրած այն փոփոխութիւնն է, որով կը յայտնուի այն անունն կամ դերանունն խօսքին մէջ գտնուած միւս բառերուն հետ ունեցած յարաբերութիւնը:

Անգլիերէնի մէջ միայն երեք հոլովներ կան. *the nominative* (նոմինատիվ) ուղղական (ը), *the possessive* (բաղնիքի) կամ *the genitive* (գենիտիվ) սեռական (ը) եւ *the objective* (ըդճեկտիվ) կամ *the accusative* (ակուսատիվ) հայցական (ը). (Տե՛ս էլ երես 31):

Եզակի ուղղական հոլովը բառի մը պարզ եւ անփոփոխ ձեւն է:

Խօսքի մը մէջ գտնուած ուղղական հոլովն առ հասարակ գործողութիւնը կատարողն է. և կը կոչուի *subject* (ըդճեկտ) տէր բայի: (Տե՛ս էլ երես 108, բացատրութիւններ)

Սեռական հոլովը կը ցուցնէ ստացողը. (Տե՛ս էլ երես 31). եւ երկու կերպ է. առաջին եւ ընդհանուր կերպն է՝ *սովորականաժը* (Տե՛ս էլ երես 31, Կառն). երկրորդ կերպն է հայցականին *of* նախադրութիւնը նախադասելով. այսպէս, *The churches of New York*, Նիւ Եորքի եկեղեցիները. *the election of the president*, նախագահին ընտրութիւնը: Այսպէս նախադրութեան մը հետ գործածուած բառը նախադրութեան առարկան կամ ինքնը (*object* - ըդճեկտ) կը կոչուի:

Հայցական հոլովը ճիշդ ուղղականին պէս է, եւ բայի գործողութեան առարկան կամ ինքնըն է. ու կը կոչուի նոյնպէս *object*, թե՛ ինքնը. Հայցական հոլովը երբ նախադրութեան մը հետ գործածուի, նախադրութեան խնդիրը կ'ըլլայ եւ կը կոչուի բնութեան ինքնը. ինչպէս, "Take this book, and put it on my desk". Առէ՛ք այս գիրքը եւ դրէ՛ք զայն գրասեղանիս վրայ. խօսքին մէջ *book*, գիրք բառը թե՛ ինքնը է *take*, առէ՛ք բային. մինչ *desk*, գրասեղան բառը բնութեան ինքնը է *on*, վրայ նախադրութեանը: (Տե՛ս էլ նաև երես 31-32):

Անուններու հոլովումը (Տե՛ս էլ երես 53-54):

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Հին քերականութեանց հեղինակներէն ոմանք հոլով-
ներուն թիւը չորսի, ոմանք հինգի, ոմանք լատիններէնի հե-
տեւելով վեցի եւ ոմանք մինչեւ եօթնի կը բարձրացնեն. այսպէս,
Nominative, Ուղղական (*Nom.* Ուղ.)

Possessive կամ Genitive, Սեռական (*Poss. or Gen.* Սեռ.)

Da'tive (Դէ'յէ'ի) Տրական (*Dat.* Տր.), որը կը շինուի հայցական
հոլովին *to* նախադրութիւնը նախադասելով.

Objective կամ Accusative, Հայցական (*Obj. or Acc.* Հայց.)

Ab'la-tive (Ա'լէ'ի) Բացառական (*Abl.* Բաց.) որը կը շինուի
հայցական հոլովին *from* նախադրութիւնը նախադասելով.

In'stru-men'tal (Ին'սթր--մէ'նթէլ) Գործիական (*Instr.* Գործ.), որը
կը շինուի հայցական հոլովին *by* կամ *with* նախադրու-
թիւնը նախադասելով. եւ

Voc'a-tive (Վո'կէ'ի) Կոչական (*Voc.* Կոչ.) որը ուղղականին հետ
նոյն է եւ երբեմն զարմացական նշանով կը գործածուի:
Սոյն հոլովներովն բառ մը կը հոլովուի այսպէս.

Singular.

Եւ-ի:

<i>Nom.</i> the lady	Ուղ. տիկինը (էլ--)
<i>Poss.</i> the lady's <i>or</i> of the lady	Սեռ. տիկնոջը (էլէրէլ)
<i>Dat.</i> to the lady	Տր. տիկնոջը (տո--ր)
<i>Obj.</i> the lady	Հայց. տիկինը (կոչէ)
<i>Abl.</i> from the lady	Բաց. տիկնոջմէն (քէր)
<i>Inst.</i> by <i>or</i> with the lady	Գործ. տիկնոջմովը (ընէլ տո--ր)
<i>Voc.</i> (O) lady!	Կոչ. ո'վ տիկին (լէ)

Plural.

Յո-ւնի:

<i>Nom.</i> the ladies	Ուղ. տիկիները (էլն)
<i>Poss.</i> the ladies' <i>or</i> of the ladies	Սեռ. տիկիներու (էլէրէրլ)
<i>Dat.</i> to the ladies	Տր. տիկիներուն (տո--էր)
<i>Obj.</i> the ladies	Հայց. տիկիները (կոչէրէր)
<i>Abl.</i> from the ladies	Բաց. տիկիներէն (քէրէր)
<i>Inst.</i> by <i>or</i> with the ladies	Գործ. տիկիներովը (ընէլ տո--էր)
<i>Voc.</i> (O) ladies!	Կոչ. ո'վ տիկիներ, (լէրէր)

2. Սեռական հոլովի երկու ձևերը միշտ միեւնոյն գաղա-
փարը չեն տար. օրինակի համար, *The Lord's day*, Տիրոջ
օրը (Կէր--ի է օր ընէլ է) -- the day of the Lord, Տիրոջ օրը (Դո-
տո--տոն է օր ընէլ է) -- the king's picture (էլէլէր) Թագաւորի
(ոչէրէր) պատկերը -- the picture of the king, Թագաւորի պատ-
կերը (Դէրէր ընէլ է):

3. Նախադրութիւնով շինուած սեռականը առ հասարակ անասուններու եւ անկենդան բաներու կը գործածուի. եւ երբեմն ալ երբ 'ճով շինուածը, ականջի ախորժելի շիգար, եւ կամ բառը երկար կ'ըլլայ, նախադրութիւնով շինուածը տեղը կը բռնէ. ինչպէս,

The skin of the fox, աղւեհի մորթը.
the end of the road, ճախի ծայրը.
the land of Phi'lis-tines (ֆիլիստին) Փղիստինացի երկիրը:

4. Սեռական հոլովի մէկ ձեւը կարելի է միւս ձեւին վերածել. այսպէս,

Washington's army (աւաթ)	}	Ռաշինկթընի բանակը
The army of Washington		
A mother's heart	}	մօր մը սիրտը
The heart of a mother		
A man's duty	}	մարդու մը պարտականութիւնը
The duty of a man		
In our Saviour's* time	}	մեր Փրկչին ժամանակը (օրերը)
In the time of our Saviour		

Դիտելու է սակայն որ այս փոփոխութիւնը միշտ չըլլար. օրինակի համար, կարելի է A crown of gold, ոսկիէ թագ մը ըսել, որ կը նշանակէ ոսկիէ շինուած. բայց չէ կարելի փոխելով ըսել a gold's crown. նոյնպէս կ'ըսուի a cup of tea, գաւաթ մը թէյ. բայց չըսուիր a tea's cup:

5. Երբ բան մը մէկէ աւելի անձերու կը պատկանի, սեռականի նշանը վերջնոյն վրայ միայն կը դրուի. այսպէս, Paul, Aram and Armen's store, Պօղոսի, Արամի եւ Արմէնի խանութը: Բայց եթէ նոյնը զատ զատ անձերու կը պատկանի, սեպհականատէրերու ամենքն ալ սեռականի նշանն առնելու են. ինչպէս, Web'ster's (ւեբսթըր'), Worcester's and John'son's (ճօնսոն') Dic'tion-a-ry (տիքշնէրի), Ուէպսթըրի, 'Ուսոյրի եւ Ճանսընի բառարանը:

6. Եթէ երկու կամ աւելի բառեր միեւնոյն անձը ցուցնելու ըլլան, սեռականի նշանը վերջինին վրայ դրուելու է. այսպէս, George Washington's administration, Գէորգ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը:

---

*Sa'vior կամ Sa'viour (սէյւէլը) Փրկիչ - to save (սէյվ) փրկել բառէն

7. Բաղադրեալ բառերու միշտ վերջի մասը կ'առնէ սեռականի նշանը. այսպէս, son-in-law's, փեսայի:

Բաղադրեալ անուններու քանի մը տեսակներն են,

Անն և անն.	God-father,	կնքահայր.
Անն-ի-ն և անն.	grand-mother,	մեծ մայր.
Անն և Բայ.	God-send,	Աստուծմէ դրկուած.
Անն և Բայունն.	cock-crowing*,	հաւախօս.
Բայունն և անն.	raining-weather,	անձրեւային եղանակ.
Դէրունն և անն.	he-goat,	նոխազ.
Բայ և Մ-ի-Բայ.	cast-away,	լքեալ.
Մ-ի-Բայ և Բայ.	off-set,	բողբոջ.
Մ-ի-Բայ և անն.	out'line' (աւաղ-լայն)	յատակագիծ, նախագիծ, սահմանագիծ.
Ն-ի-Բայ-ն-ի-ն և Բայ.	out-set,	սկիզբ.
Բայ և անն.	break'fast, (դէ' + ֆէ-տ)	նախաճաշ.
Անն և Ն-ի-Բայ-ն-ի-ն և անն.	son-in-law,	փեսայ:

ADJECTIVES. ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ:

Ածական կը կոչուին այն բառերը, որոնք գոյականի մը կամ դերանունի մը վրայ դրուելով անոր որպիսութիւնը, յատկութիւնը կամ մէկ պարագան կը ցուցնեն. ինչպէս, a new hat, նոր գլխարկ մը. a good boy, լաւ տղայ մը. you two are excellent, դուք երկուսդ (դ) խելաշնչեք: (Տե՛ս Իւս Կրեա 34 և 294-3:)

Անգլիերէնի մէջ ածականներն կարելի է վեց կարգի բաժնել հետեւեալ կերպով.

Ա. Common adjective, հասարակ ածական, որ հասարակ անունէ մը ելած է. ինչպէս, Good, լաւ. bad, գէշ. eastern, արեւելեան. inner, ներքին. ևն: (Այս ածականներն մօտաւորապէս 6000 բառերու կը հասնին):

Բ. Proper adjective, յարկաւոր ածական, որ յատուկ անունէ մ'ելած է. ինչպէս, American, (America բառէն) Ամերիկացի. Roman (Rome բառէն) Հռովմայեցի. English, Անգլիերէն. ևն: (Այս կարգի ածականներն կրնան հոլովուող անուններ դառնալ):

Գ. Nu'mer-al (Նիւմըրէլ) adjective, թուական ածական, որ որոշ թիւ կը ցուցնէ. ինչպէս, five, հինգ. six, վեց. ten, տասն. ևն:

---

* crow (քրօ - մէկ վաղ) ագռաւ. հաւախօս - to crow, աքաղաղի կուկլուկուկու կանչել

man's, -ղի մարդու մը. a good girl, -ղի աղջիկ մը. նոյն-
պէս *he* և *she*, երբ իբր ածական գործածուին սեռ ցուցնելու
համար, անփոփոխ կը մնան. ինչպէս, *he-goat*, նոխազ. *she-goats*,
այծեր:

2. Բայերն առ հասարակ ածական կը դառնան իրենց վերջը
մասնիկ մ'առնելով. ինչպէս, *teach*, սովորեցնել — *teachable*, ու-
սուցանելի. *move*, շարժել — *mov-able*, շարժական: Սակայն
քառասուն բառի չափ *ate* վերջաւորող բառեր կան, որոնք ձեւի
տարբերութիւն մը չունենալով, թէ բայ և թէ ածական են.
ինչպէս, *associate*, ընկերակցիլ, գործակցիլ — *ընկերակից*, գոր-
ծակից. *mod'er-ate* (Մոդէրէթ) չափաւորել — չափաւոր. *re-it'er-ate*
(Րէիթէրէյթ) կրկնել — կրկնած: Այս դասակարգի բառերն
հետզհետէ նուազելու վրայ են, իրենց տեղը կը գրաւեն *ed*
վերջաւորող ընդունելութիւններն. ինչպէս, փոխան *reiterate* ի
կը գործածուի այժմ *reiterated*, կրկնած:

3. Միավանկ չեղող ածականներէն չատերը առ հասարակ
հետեւեալ մասնիկներէն մէկովը կը վերջանան. *en, ly, ful, ty,*
some, ish, ic, ous, al, ar, ine, ive, ary, ory, able, ible, ent, eous,
less. (Տեսնել նաև երես 55, Կառն): Բայց որովհետեւ այս վերջա-
ւորութիւններով մակբայներ ալ կան, ուսանողին կը մնայ
բառի դիրքէն եւ խօսքի իմաստէն ճանչնալ թէ բառը ածա-
կա՞ն է թէ մակբայ. եւ այս մասին հետեւեալ օրինակներն
կրնան որոշ գաղափար մը տալ. "Is your father well?" — *Gen.*,
xliii., 27. «Ձեր հայրը ..... -ղի՞ է» — Մն. խ., 27: "Thou
hast well said." — *John*, *iv.*, 17. «Աղի՛ ըսիր» — Յովհ. դ., 17:
"It had not much earth." — *Marx*, *iv.*, 5. «Ուր որ շատ հող
չկար» — Մարք. դ., 5: "For she loved much." — *Luke*, *vii.*, 47.
«Ինչու որ շատ սիրեց» — Ղուկ. է., 47:

4. Գոյական անուն մը երբեմն քանի մը ածականներ կ'ունե-
նայ. ինչպէս, *The old good man* was always at his desk, Զեյ-
թ-ը մարդը միշտ իր գրասեղանին առջեւ էր:

5. Ածականներ կան որ իրարու շատ յար եւ նման են. ինչ-
պէս, *womanly*, կանացի եւ *feminine*, իգական. — որոց առաջինը
Սաքսոններէնէ առնուած է, մինչ երկրորդը Լատիններէնէ. բայց
նշանակութեամբ կը տարբերին եւ լաւ չէ մէկը միւսին տեղ
գործածել: Այսպիսի բառերու շիտակ գործածութիւնը ուսա-
նողը պիտի կրնայ սովորիլ Անգլիներէն լեզուին մէջ աւելի յա-
ռաջ դիմելով:

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ (COM-PAR'I-SON, Գ-Մ-Գ-Մ-ՆԵՆ)
(Տեսե՛ւ երես 78-80:)

Ածականներն՝ բաղդատութեան համար երեք աստիճաններ (de-gree - ԳՆԵՂՆՅ) ունին. Դե-լ-նը կը ցուցնէ ածականը իր պարզ վիճակին մէջ եւ ուրիշներու հետ կապակցութիւն չունի. Բ-դ-դ-դ-նը երկու անձեր կամ իրեր իրարու հետ կը բաղդատէ. եւ Գ-դ-դ-դ-նը երկուքէ աւելի անձերու կամ իրերու ամենէն լաւը կը ցուցնէ:

ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Կան ածականներ, որոց նշանակութիւնը ընդհանուր առմամբ բաղդատութիւն չվերցնեն. եւ ասոնք կարելի է երկու դասակարգի բաժնել.

1. Բացարձակ թուականներն. one, մէկ. ten, տասն. several, քանի մի:

2. Նիւթի, ժամանակի, տեղւոյ եւ անձի վերաբերութիւն ցուցնող ածականներն. ինչպէս, earthly, երկրային. heavenly, երկնային. golden, ոսկեղէն. wooden, փայտեղէն. natural, բնական. — daily, օրական. everlasting, յաւիտեական. perpetual, մշտնջենական. infinite, անսահման. continual, շարունակական — American, Ամերիկեան. Armenian, Հայկական. British, Բրիտանական. Turkish, Թրքական. Russian, Ռուսական. Almighty, Ամենակարող. chief, գլխաւոր. dead, մեռած. human, մարդկային. living, կենդանի:

PRONOUNS. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

(Տեսե՛ւ երես 97-101:)

Դե-լ-ն-նը բառ մ'է, որ անունի մը տեղը կը դրուի, զայն չկրկնելու համար. ինչպէս, The boy loves *his* book; *he* has long lessons, and *he* learns *them* well, տղան կը սիրէ իւր գիրքը. իւր դասերը երկար են, և ինչ լաւ կը սովորի շա՛տ. խօսքին մէջ *he*, *իսկ*. և *them*, շա՛տ գերանուններ են:

Այն բառը՝ որուն համար դերանունը գործածուած է, կը կոչուի an 'te-ce'dent (Էն-Ե-Ն-Յ-Յ-Ն) նախընթացը կամ յարաբերալը. ինչպէս վերի օրինակին մէջ *the boy*, Կ-ն նախընթացն է *he*, իսկ դերանունն և *lessons*, Դ-ն նախընթացն է *them*, շա՛տ դերանունն:

ԿԱՆՈՆ.— Ամեն մէկ դերանունն պէտք է իր նախընթացին համաձայնի թուով, դէմքով և սեռով (բացառութիւնը հազուադիւրէն է). ինչպէս վերի օրինակին մէջ *he*, իսկ եզակի, երրորդ դէմք և արական է, համաձայնած ըլլալով *the boy*, Կ-ն

նախընթացին, որը նոյնպէս եզակի, երրորդ դէմք և արական է. նոյնպէս *them*, շնորհ, յոքնակի, երրորդ դէմք և շէջոք է, համաձայնած ըլլալով *lessons*, դասեր նախընթացին, որը նոյնպէս յոքնակի, երրորդ դէմք և շէջոք է:

Դերանուններն առ հասարակ կը բաժնուին երեք դասակարգիչ-իւն կամ ձև-իւն, յար-բեր-իւն և հոգ-իւն: (Տեսել երես 97) Կարգ մը քերականութիւններու հեղինակներն ասոնց վրայ երկու դասակարգ ալ կ'աւելցնեն, *adjective*, ձ-իւն և *de-mon'stra-tive* (դէմոնստրատիվ) հոգ-իւն:

Ած-իւն դերանուններն երեքմէն ածականի պէս յատկութիւն կը ցուցնեն, երեքմէն դերանունի պէս անուններու տեղ կը դրուին. ինչպէս, I will take *either* road, ճամբաներէն որ մէկն ալ ըլլայ պիտի բռնեմ (երթամ). այս խօսքին մէջ *either* ածական է. սակայն *either* of the roads is good, ճամբաներէն որ մէկն ալ ըլլայ լաւ է (երկուքն ալ լաւ են) խօսքին մէջ *either* դերանուն է:

Ածական դերանուններ կը սեպուին հետեւեալներն, որոց շատերը աւելի ճիշդ լոկ ածական են: Ասոնք են, Each, ամեն մէկը, իւրաքանչիւր (կը վերաբերի երկու անձերու կամ իրերու, ամեն մէկը զատ զատ առնելով). every, ամեն մէկը (շատ մը անձեր կամ բաներ զատ զատ առնուած). either, մէկը կամ միւսը (երկուքին մէկը, բայց ոչ երկուքը մէկտեղ). neither, ոչ մէկը եւ ոչ միւսը. այս չորսը Dis-trib'u-tive (դիստրիբյուտիվ) Տրամաբաշխական կը կոչուին, որովհետեւ զոչ զոչ կը ցուցնեն:

Հետեւեալներն ալ In-def'i-nite (ինդէֆինիթ) Pronouns, Անորոշ Դերանուններ կը կոչուին, որովհետեւ անորոշ եւ ընդհանուր կերպով կը ցուցնեն. Ասոնք են, other, ուրիշ, միւս. another, ուրիշ մը. one, մէկը, ո եւ իցէ մէկը. none, ոչ մէկը. any, ո եւ է մէկը. some, ոմանք. (some թիւերու հետ կը նշանակէ չափ, քիչ-իչ. ինչպէս, some five years ago, հինգ տարիի չափ առաջ — երբ քանակութիւն ցուցնէ կը նշանակէ ինչ ճշ. ինչպէս, some, bread, ինչ ճշ հաց). such, այսպիսի, այնպիսի. aught, բան մը, իմն ինչ. nought, ոչինչ. all, բոլորն, ամենն ալ. both, երկուքն ալ. several, քանի մը, այլ եւ այլ, զանազան. many, շատերն. եւ few, քիչեր (many եւ few թիւ կը ցուցնեն):

Each other, իրար, զիրար. եւ one another, մէկըմէկ. կը կոչուին Re-cip'ro-cal (րեքիքոգել) Pronouns, Փոխ-դարձ-ներ: They love *each other*, շէք-ը կը սիրեն: They are friendly with *one another*, իր-ը-հետ բարեկամ են:

Յոյսիւն Գերմաններն իրենց նշանակած անձը կամ իրը որոշ եւ ուղղակի կը ցուցնեն. ինչպէս, *this book*, «յ» գիրքը. *that hat*, «ն» գլխարկը:

Ցուցակուն դերանուններն են *this*, այս, ասիկայ. *these*, ասոնք. *that*, այն, անիկայ. եւ *those*, անոնք: *This* եւ անոր յոքնակին *these* կը ցուցնեն աւելի մօտ եղածը. մինչ *that* եւ ասոր յոքնակին *those*, կը ցուցնեն աւելի հեռուն եղածը:

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀՈՂՈՎՈՒՄՆԵՐՆ

(Տեսեւ երես 98-101:)

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Բառ մը երբ իբր ածական գործածուի չի հոլովուիր. բայց եթէ իբր դերանուն գործածուի կը հոլովուի: Բացառութիւններն շատ քիչ են:

2. Դերանունի մը նախընթացը առ հասարակ դերանունէն առաջ կը գտնուի. սակայն կան պարագաներ որ ատեն ետքը կը դրուի: Այս պարագաներէն մէկն է Հարցական դերանունի մը գործածութիւնը: Հարցական դերանուն մը յայտնի է որ անծանօթ կամ չգիտցուած անունի մը տեղը կը դրուի. որ ատեն նախընթացը բնականօրէն Հարցումէն վերջը պիտի գտնուի. ինչպէս, “In the grave (կրէյլ – մէկ վառ), *who* shall give thee thanks?” – Ps., vi., 5. «Գերեզմանին մէջ, ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն պիտի տայ (յայտնէ):» – Սաղմ. 5:

3. Անձնական եւ Հարցական դերանուններն յաճախ ուրիշ դերանուններու նախընթացը կը դառնան. ինչպէս, *He who* saw him, ինչ «Ե տեսաւ զայն». “*Who that* has any moral sense, dares tell lies?” «Ո՞վ որ ո եւ է բարոյական զգացում ունի, կը յանդգնի սուտեր խօսիլ»:

4. Անձնական դերանուններու սեռական հոլովն ալ երբեմն յարաբերական դերանունի մը նախընթացը կամ յարաբերեալը կ’ըլլայ:

5. Անձնական դերանուններու սեռական հոլովի առաջին ձեւը, *my*, իմ. *thy*, քու. *his*, իւր. *her*, իւր. *our*, մեր. *your*, ձեր եւ *their*, իրենց կը գործածուին, երբ անունը դերանունէն ետքը դրուած է. ինչպէս, *This is my book*, ասիկայ իմ գիրքս է. *that is your hat*, անիկայ ձեր գլխարկն է. *երկրորդ ձեւը mine*, իմս. *thine*, քուկդ. *hers*, իրենը. *ours*, մերն. *yours*, ձերն եւ *theirs*, իրենցը կը գործածուին, երբ անունը

դերանունէն առաջ կը դրուի, կամ անունը բնաւ չը դրուի.
ինչպէս, This book is *mine*, այս գիրքը իմ է. that hat is
yours, այդ գլխարկը յեր է: This is *mine*, ասիկայ իմ է.
that is *yours*, անիկայ յեր է:

6. *I*, ես տեղ *me*, զիս, *ours*, *yours*, *theirs* տեղ, *our*'n,
your'n, *ther*'n. *you* տեղ *yous* կամ *yer* գործածելը խորթ
նամկերէն է եւ գործածելու չէ:

7. Յարաբերական դերանուններէն *who*, որ, որը կը գործածուի մինակ անձերու համար. *which*, որ, որը՝ կենդանիներու եւ անկենդան բաներու համար. *that*, որ, որը՝ *who* եւ *which* դերանուններուն տեղը եւ *what*, ինչ որ՝ երբ յարաբերակալը դրուած չէ. *ինչպէս*, This is the *man*, *who* will go with you, ասիկա է (այն) մարդը, որ պիտի երթայ ձեզ հետ. this is the *horse*, *which* I bought yesterday, ասիկայ է (այն) յին, շոք գնեցի երէկ. the *man*, *that* was here while ago, մարդը՝ որ հոս էր քիչ առաջ. the *horse*, *that* you bought. յին՝ շոք գնեցիք. this is *what* I wanted. ասիկա է ինչ որ կ'ուզէի (ուզածս ասիկայ էր). he is ashamed of *what* he has done, ըրածէն (ինչ որ ըրած էր) մօլորուի:

8. *As* երբեմն կը գործածուի իբր յարաբերական դերանուն եւ կրնայ *that*ին տեղ բռնել. *ինչպէս*, "Buy, such things as we have need of." «Գնեցէք այնպիսի բաներ, որոնց պէտք ունինք»:

[Մնացած մասունք բանիններն (Բայ, Ընդունելութիւն, Մակարայ, Շաղկապ, Նախադրութիւն եւ Միջարկութիւն) ԻԶ. — Կ. դասերուն մէջ (Երես 108-244) արդէն պէտք եղածին չափ ճոխ տրուած ըլլալով, այս տեղ զանց կ'ընենք աւելի ճոխացնելու և կ'անցնինք մեր սովորական ընթացքին:]

Heartily Կանխան Դուքայ Դ'ի, Դրան արդեանքի Է Է Բարդարդի Բ. Դի-
 րան, *heartily, more heartily, most heartily*: 1. Միքայ Բար Դ'ի'
 ր Բայի Դե, Ընդանիլանիան Դե, անիանի Դե, Կո՛ս արդի Դուքայի Դե Դայ ար-
 անիլանիլ, ար Կարդիլ Է Գարդի Դուքանի, Կիլ, արդեան Կո՛ս Կիլ: 2. Ա-
 րդեանիան Դուքայ Է Կարդարդիան *how much or how little* Կարդարդի:
 3. Դրան արդեանքի Կիլ Է' ր Է Գարդի Դուքայ արդի Բանի Դե Կիլ Բար-
 Դարդարդի Կիլ:

Loves Կանխան Կիլդարդիան — անդարդիան Բայ Դ'ի *love* Բայի, արդ Կիլան-
 Դուքի Է *love, loved, loving, loved*. Է Է Է Կանխանի Կանի, Կիլ-
 Կայ Դուքանի, Կիլիլ, Կիլդարդ Դիլ: 1. Միք Բար Դ'ի' ր Է Կանիլի Ընիլ,
 ԸԱԱ Է ԸԱԱ Է: 2. Կանխան Է Կիլանի Կիլ Բայ, արդ անիլան Է ան-
 Է Ընդանիլանիլանիլ Է ԸԱԱ Բայի Կիլդարդի *d* Կո՛ս *ed* անիլանիլ:
 3. Կիլդարդիան — անդարդիան Է Կիլանի Բայ Դե' ր Է Գարդի Բի Կիլդար-
 Դիան Ընիլի արդիլ Դե Դայ Է Կիլդարդի: 4. Մանիլան Կանիլ Բայի
 Կիլ Կիլան Է' ր Բան Դե Կո՛ս Է Կանի Կո՛ս Է Գարդի Է Կո՛ս Կարդարդ Դե
 Է' Ընիլ: 5. Կիլդարդ Դուքանի Կիլ Է' ր Է Գարդի Կիլ ար Կիլայ Կարդարդի-
 անի Կո՛ս Կիլիլ Է' Կանիլայ: 6. Կիլիլ Բիլ Կիլ Է' ր Է Գարդի Կիլ Կո՛ս: 7.
 Կիլդարդ Դիլ Կիլ Է' ր Է Գարդի Կիլ անիլ Կո՛ս Կիլ, արան Դայ Է Կո՛ս:

His անիլան Կիլդարդի Դ'ի, Կիլիլ, Կիլդարդ Դիլ, արան, Է Է Կանիլան Կիլիլ:
 1. Կիլդարդի Բար Դ'ի' ր անիլ Դե Կիլ Է Կարդի: 2. Անիլան Կիլ-
 Կան Է Կիլանի Կիլ Կիլդարդի' ր Է Է Կիլդարդիլ Է Գարդի Է Կիլ Դիլ Դիլ
 ԸԱԱ Է: 3. Կիլիլ Բիլ Է Կիլ Է' ր Է Գարդի Կիլ Կո՛ս: 4. Կիլդարդ Դիլ Կիլ
 Է' ր Է Գարդի Կիլ անիլ Կո՛ս Կիլ, արան Դայ Է Կո՛ս: 5. Արան Կանի
 Կիլ Է' ր Է Գարդի անիլան Է Կիլդարդիլան արան Կիլիլ: 6. Արանի
 Կիլիլ անիլ Դե Կո՛ս Կիլդարդի Դե Կիլ Կիլան Է' ր Կիլդարդիլան Կո՛ս արան
 արդարդիլ ԸԱԱ Է Է Գարդի:

Parents Կարդիլ անիլ Դ'ի, Կանիլ, Կիլդարդ Դիլ, արան (Բի արան Է Բի
 Կիլիլան Կիլիլան Կարդ Կիլդարդիլան Կարդիլան Է արան), Է Կայ-
 Կանի Կիլիլ. Կիլիլ Կիլիլ Է *loves* Բայի: 1. Ո Է Է անիլ, Կիլիլ Կո՛ս Կիլ Է
 Կանիլ ար Կիլայ Կիլդարդիլ, Կիլիլ Կո՛ս ԸԴԴանիլ Է Կիլանի անիլան: 2. Հ-
 արան Է Կիլանի Կիլ անիլանիլ, արան անիլանիլ Կո՛ս Կիլիլ Է Կիլիլ Կիլ-
 Է Կո՛ս Կարդարդիլ անիլան Է: 3. Կանիլ Բիլ Է Է' ր Է Գարդի Կիլիլ
 Է Է: 4. Կիլդարդ Դիլ Է' ր Է Գարդի Կիլ անիլ Կո՛ս Կիլ, արան Դայ
 Է Կո՛ս: 5. Արան Կանի Կիլ Է' ր Է Գարդի անիլան Է Կիլդարդիլան
 արան Կիլիլ: 6. Հայանի Կիլիլ անիլ Դե Կո՛ս Կիլդարդի Դե Կիլ Կիլան Է'
 ր Է Գարդի անիլ Բայի Դե, Ընդանիլանիլ Դե Կո՛ս Կիլդարդիլան Դե Կո՛ս.
 Կայ Կո՛ս Կիլիլ ԸԱԱ Է Է անիլ Կարդ, Է Է Է Բայի Կիլիլ Կիլիլ. Է Է Է
 Կանիլան Կո՛ս Կիլդարդիլան Կանիլան Կիլիլ:

EXAMPLE* PARSED.

“A good child heartily loves his parents.”

A is the indefinite article. 1. An article is the word *the*, *an* or *a*, which we put before nouns to limit† their signification§. 2. The indefinite article is *an* or *a*, which denotes‡ one thing of a kind, but not any particular¶ one.

Good is a common adjective, of the positive degree; compared|| irregularly, *good*, *better*, *best*. 1. An adjective is a word added to a noun or pronoun, and generally expresses quality**. 2. A common adjective is any ordinary†† adjective denoting quality or situation§§. 3. The positive degree is that which is expressed by the adjective in its simple form.

Child is a common noun, of the third person, singular number, masculine gender, and nominative case; and is the subject of the verb *loves*. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned¶¶. 2. A common noun is the name of a sort|||, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals*** of the male kind. 6. The nominative case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the subject of finite verb.

Heartily is an adverb of degree. 1. An adverb is a word added to a verb, a participle, an adjective or an other adverb; and generally expresses time, place, degree, or manner|||. 1.

Loves is a regular active-transitive verb, from *love*, *loved*, *loving*, *loved*, found in the indicative mood, present tense, singular number, and third person. 1. A verb is a word that signifies *to be*, *to act*, or *to be acted* upon. 2. A regular verb is a verb that forms the preterit and the perfect participle by assuming‡‡

---

* ex-am'ple (եկզմօրինակ) օրինակ

† lim'it (լիմիտ) սահման — to limit, սահմանել

§ sig'ni-fy (սիգնիֆայ) նշանակել — signification, նշանակութիւն

‡ de-note (դենոթ) ցուցնել

¶ par-tic'u-lar (պարտիկուլար) մասնաւոր

|| com-pare' (կոմպար) բաղդատել

** qual'i-ty (կուալիթի) որակ, տեսակ, յատկութիւն

†† or'di-na-ry (օրդինարի) սովորական, հասարակ

§§ sit'u-ate (սիտուատ) հաստատել, զետեղել, կարգել
— հաստատուած, զետեղուած, կարգուած — situation, դիրք, կացութիւն, վիճակ

¶¶ men'tion (մենշն) յիշատակութիւն — to mention, յիշել

||| sort (օրթ) տեսակ. կերպ — to sort, զատել, դասաւորել

*** an'i-mal (անիմալ) անասուն, կենդանի

††† man'ner (մաննր) կերպ [ենթադրել

‡‡ as-sume' (ասսում) առնել, ստանձնել, յանձն առնել.

d or *ed*. 3. An active-transitive verb is a verb that expresses an action which has some person or thing for its object. 4. The indicative mood is that form of the verb, which simply indicates or declares† a thing, or asks a question. 5. The present tense is that which expresses what now exists**, or is taking place. 6. The singular number is that which denotes but one. 7. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of.

His is a personal pronoun, of the third person, singular number, masculine gender, and possessive case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The possessive case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the relation†† of property‡‡.

Parents is a common noun, of the third person, plural number, masculine gender, and objective case. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned. 2. A common noun is the name of a sort, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The objective case is that form or state of a noun or pronoun which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

ANOTHER EXAMPLE PARSED.

“If you deny me, fie upon your law.” — SHAKESPEARE.

If is a copulative conjunction. 1. A conjunction is a word used to connect words or sentences† in construction*, and to show the dependence of the terms so connected. 2. A copulative conjunction is a conjunction that denotes an addition, a cause, a consequence‡, or a supposition.

You is a personal pronoun, of the second person, plural number, masculine gender, and nominative case: and is the subject of the verb *deny*. 1. A pronoun is a

¶ de-clare' (դեկլարե) յայտնեմ, յայտարարեմ

** ex-ist' (էքսիստ) գոյութիւն ունենալ. ապրիլ

†† re-late'(ռելեյտ) պատմեմ, ազգակցիլ. յարաբերիլ — relation, յարաբերութիւն. ազգականութիւն. առնչութիւն

‡‡ prop'er-ty (փրոփերթի) ստացուածք, կալուածք. սեպ-հականութիւն

† sen'tence (սենթենս) նախադասութիւն. խօսք մը կամ պարբերութիւն մը որ իր մէջ ունի առ նուազն բայ մը եւ տէր բայի մը եւ որ խօսքի մը ամբողջ իմաստը կ'արտայայտէ. դատավճիռ. վճիռ. առած

* con'struct (կոնստրէկտ) շինեմ, կազմեմ — construction, շինելը. կազմուածք. դասաւորութիւն

‡ con'se-quence (կոնսէկուէնս) հետեւանք

word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The nominative case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the subject of a finite verb.

Deny is a regular active-transitive verb, from *deny*, *denied*, *denying*, *denied*; found in the subjunctive mood, present tense, second person, plural number.

1. A verb is a word that signifies *to be*, *to act*, or *to be acted* upon. 2. A regular verb is a verb that forms the preterit and the perfect participle by assuming *d* or *ed*. 3. An active-transitive verb is a verb that expresses an action which has some person or thing for its object. 4. The subjunctive mood is that form of the verb, which represents§ the being, action, or passion|| as conditional**, doubtful††, or contingent‡‡. 5. The subjunctive present tense is generally used to express some condition on which a future action or event§§ is affirmed|||. 6. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 7. The plural number is that which denotes more than one.

Me is a personal pronoun, of the first person, singular number, masculine gender, and objective case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The first person is that which denotes the speaker or writer. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The objective case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

Fie is an interjection. 1. An interjection is a word that is uttered* merely to indicate some strong or sudden† emotion‡ of the mind§.

§ re'pre-sent' (րէփրէնտ'նէ) ներկայացնել. մտքին ներկայութեանը բերել. ուրիշը ներկայացնել — (րէփրէնտ'նէ) կրկին ներկայացնել

|| pas'sion (թա'նէն) կիրք, յուզմունք. սաստիկ տենչ, չար-չարանք

** con-di'tion-al (կոնփիշնէնէլ) թէական, պայմանաւոր

†† doubt (դաւտ — մէկ վանկ) կասկած

‡‡ con-tin'gent (կոնտինգենտ) պատահական. մաս

§§ e-vent' (էվէնտ) պատահար, դիպուած

|| af-firm' (աֆֆիւմ) հաստատել

* ut'ter (էտտէր) ամբողջ և կատարեալ, բովանդակ. բացարձակ — to utter, (հռաչի պէս ձայն մը) արձակել, արտասանել. հրապարակաւ ըսել. շրջաբերութեան հանել

† sud'den (սուտեն) յանկարծ

‡ e-mo'tion (էմոշնէն) յուզմունք

§ mind (մայնտ) միտք — to mind, ուշադիր ըլլալ, հոգ տանիլ. յօժարիլ

Upon is a preposition. 1. A preposition is a word used to express some relation of different things or thoughts to each other, and is generally placed before a noun or a pronoun.

Your is a personal pronoun, of the second person, plural number, masculine gender, and possessive case. 1. A pronoun is a word used in stead of a noun. 2. A personal pronoun is a pronoun that shows, by its form, of what person it is. 3. The second person is that which denotes the hearer, or the person addressed. 4. The plural number is that which denotes more than one. 5. The masculine gender is that which denotes persons or animals of the male kind. 6. The possessive case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the relation of property.

Law is a common noun, of the third person, singular number, neuter gender, and objective case. 1. A noun is the name of any person, place, or thing, that can be known or mentioned. 2. A common noun is the name of a sort, kind, or class, of beings or things. 3. The third person is that which denotes the person or thing merely spoken of. 4. The singular number is that which denotes but one. 5. The objective case is that form or state of a noun or pronoun, which usually denotes the object of a verb, participle, or preposition.

ԾԱՆ. — Վերլուծութեան վերոյգրեալ կերպը կը կոչուի *Etymological Parsing*, Սոս-թ-ք-ն-ի-ն վերլ-ծ-մ-մ. զանազանեւ լու համար ուրիշ կերպ մ'ալ վերլուծումէ, որը կը կոչուի *Syntactical* Parsing* կամ *Analysis†*, Բառ-դ-ր-ի-ն կամ Հ-մ-ն-յ-ն-ի-ն վեր-լ-ծ-մ-մ. որը կը ցուցնէ բառերու իրարու հետ ունեցած յա-րաբերութիւնը խօսքին իմաստը շինելու տեսակետէ:

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

en'ter	(է'ն'Ե'ր)	մտնել
stud'y	(ը'տ'Ե'ր)	ուսանիլը. սերտողութիւն. ու-սանելու սենեակ – to study, ու-սանիլ, սովորիլ. սերտել
lan'guage	(լէ'ն'կ-ն-յ)	լեզու (Հայերէն, Անգլիերէն ևն)
source	(ս-ո-ւ)	աղբիւր, արմատ, ծագում
dis-dain'	(տ'ի'տ'է'յն)	արհամարհանք – to disdain, ար-համարհել, ոչինչ սեպել
sauce	(ս-ո)	համեմ, թացան (ս-ո-ւ). մրգանոյշ
hun'ger	(հը'ն'կ'ը)	անօթութիւն – to hunger, անօ-թեանալ

* syn'tax (ս'ն'Ե'ք-տ) համաձայնութիւն – syntactical, համա-ձայնական

† a-nal'y-sis (էն'է'լ-ի-ս) վերլուծութիւն. լուծում. բաղադ-րուած բան մը իր տարրական մասերուն վերածել

spare	(ը)-փեյթ)*	խնայողութիւն. քիչ, սակաւապեա — to spare, խնայել
re-sist'	(բիշի-տ)	դիմադրել, ընդդիմանալ
cor'ner	(թօն-ըբ)	անկիւն — to corner, անկիւնը քշել, անտանելի դժուարութեան մէջ ձգել
hey-ho		հէյ - հօ (Քի-բո. հոյ հօ)
a-venge'	(ալի-նճ)	վրէժ առնել
Co-lum'bi-a	(թօլէ-մի-ա)	Գօլըմպիա (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու բանաստեղծական անունն է)
con-ceive'	(գըն-իյի)	մտքին մէջ դադափար մը կազմել, մտքով յղանալ, երկնել
smell	(ը)-միլ)*	հոտ — to smell, հոտ առնուլ, հոտուըտալ [անուշ բուրել
per fume	(գըն-ֆի-մ-ս)	անուշահոտութիւն — to perfume,
A-ra'bi-a	(ար-բի-ա)	Արաբիա
pub'lic	(գըն-լի-ք)	հանրային, հասարակաց, ժողովրդային, հրապարակաւ
strict	(ը)-տրիքտ)*	խիստ, ճշդապահ
i-de'a	(այ-ի-յա)	դադափար
oc-ca'sion	(ըգ-ի-յո-ըն)	պատեհ, առիթ

EXAMPLES FOR ETYMOLOGICAL PARSING.

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ:

154. Վարժութիւն

[Հետեւեալ նախադասութիւններէն և պարբերութիւններէն առաջին յորտը վերլուծելու և Հայերէն բերանացի. և վերջինը Հայերէն գրաւոր վերեւ Հայերէն վերլուծութե օրինակներուն պէս:]

1. "What! have ye not houses to eat and to drink in? — 1 Cor., xi., 22.

2. "A boy should understand his mother tongue well before he enters upon the study of a dead language"

3. "Damp air is unwholesome." – "Hail; virtue! source of every good. We hail you as friends."

4. "Much money makes no man happy. Think much and speak little. He has seen much of the world."

5. "Every being loves its like." "Give me more love, or more disdain." – *Carew*.

"And my more having would be as a sauce to make me hunger more." – SHAKESPEARE.

155. Վարժութիւն

[Հետեւալ յախազատութիւններն և պարբերութիւններն առաջին հինգը վերլուծելու և Անգլիկէն բերանացի. և Յայտն հինգը գրաւոր վերկ Անգլիկէն վերլուծուած օրինակներուն պէս:]

1. "Alas! must it ever be so!

Do we stand in our own light wherever we go!"

2. "Oh, men, if ye be indeed men, spare them that can resist no longer." – SCOTT. *Ivanhoe*.

3. "I may sit in a corner, and cry hey-ho for a husband." – SHAKESPEARE.

4. "Whoever breaks, pays."

5. "I knew that every wrong,

However old, however strong,

But waited God's avenging hour." – WHITTIER.

6. "Hail, Columbia, happy land!" – JOS. HOPKINSON.

7. "It is inconceivable to me that God should be at once perfect and imperfect."

8. "What! will these hands never be clean? – No more of that, my Lord; no more of that." ..... "Here is the smell of blood still. – All the perfumes of Arabia will not sweeten this little hand. Oh! oh! oh!" – SHAK., *Macbeth*, Act. V. Sc. 1.

9. "No one should ever rise to speak in public, without forming to himself a just and strict idea of what suits his own age and character; what suits the subject, the hearers, the place, the occasion." – BLAIR.

10. "If ye shall ask anything in my name, I will do it." –

ԴԱՍ ԿԶ. (LESSON LXVI.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ (REVIEW)

[Հետևեալ հարցումներուն զրուար պատասխանելու է տետրակին մէջ, յետոյ տեղերը զրդին մէջ քանելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ է Քերականութիւն: Քերականութեան մէջ ստուգաբանութիւն ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի: Անգլիերէն Քերականութիւնը քանի՞ գլխաւոր մասերու կը բաժնուի և ի՞նչ են այդ մասերուն անուններն: Ուղղագրութիւնը ի՞նչ կը սովորեցնէ: Անգլիերէն լեզուին մէջ քանի՞ տառեր կան և ի՞նչ են անոնց անուններն: Տառերը քանի՞ կարգերու կարելի է բաժնել. ի՞նչ են անոնց անուններն: Տառերը քանի՞ տեսակ ձև ունին և ի՞նչ պարագայի տակ կը գործածուի ամեն մէկ ձևը: Գլխագիր գործածելու կանոններն քանի՞ և ի՞նչ են:

2. Ի՞նչ է վանկը և ի՞նչպէս կարելի է Անգլիերէն լեզուի բառերը վանկերու զատել: Ի՞նչ է բառը և ի՞նչպէս կը բաժնուին իրենց տեսակին և ձևին համեմատ: Բառերու ձևին վերաբերեալ կանոններն քանի՞ և ի՞նչ են: Ի՞նչ է շեշտը և Անգլիերէնի մէջ ուղիղ շեշտելու կանոններն ի՞նչ են:

3. Հեգելը ըսելով ի՞նչ կը հասկցուի: Անգլիերէնի հեգելը դիւրացնելու համար ի՞նչ կանոններ կան: Հեգելու նորագոյն բարեփոխումներն քանի՞ և ի՞նչ են:

4. Ստուգաբանութիւնը ի՞նչ կը սովորեցնէ: Մասունք բանի լիւով ի՞նչ կը հասկցուի և քանի՞ են:

Ի՞նչ է յօդը. որո՞նք են եւ ի՞նչպէս կը գործածուին:

Ո՞ր բառերը անուն կը կոչուին: Անունները քանի՞ եւ ի՞նչ դասակարգերու կը բաժնուին եւ ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ նշանակութեան եւ գրելու տեսակէտէ: Անուններն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն: Թիւը ի՞նչ է եւ քանի՞ է: Եզակին քանի՞ հատ կը ցուցնէ. յոբնակին քանի՞: Ի՞նչ է սեռը: Քանի՞ տեսակ սեռ կայ եւ որո՞նք են: Ի՞նչ է դէմքը եւ քանի՞ տեսակ է: Ի՞նչ տարբերութիւն կայ առաջին, երկրորդ եւ երրորդ դէմքերուն միջեւ: Ի՞նչ է հոլովը եւ քանի՞ է Անգլիերէնի մէջ: Ի՞նչ կը ցուցնէ ուղղական հոլովը: Սեռականը: Հայցականը: Կոչականը: Ի՞նչպէս կը շինուին բացառական եւ գործիական հոլովներն:

Ի՞նչ է ածականը եւ քանի՞ տեսակի կարելի է բաժնել: Ածականներն ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրեն եւ քանի՞ մէթոտով: Ե՞րբ պէտք է մին՝ երբ միւսը գործածել: Թուական ածականներն քանի՞ կարելի է ստորաբաժնել եւ որո՞նք են:

ի՞նչ է դերանուներ եւ քանի՞ կարելի է բաժնել, ի՞նչ են այս տեսակներու իրարմէ ունեցած տարբերութիւններն: Դերանուներն ի՞նչ փոփոխութիւններ կը կրեն:

Ի՞նչ է բայը: Ի՞նչպէս կարելի է հասկնալ որ բայ մը կանոնաւոր է թէ անկանոն, անցողական է թէ չանցողական. ներգործական է թէ կրաւորական: Օժանդակ բայն ի՞նչ է քանի՞ են. եւ որո՞նք են: Էական բայը ո՞րն է: Կրաւորական բայը ի՞նչպէս կը շինուի: Յառաջդիմական բայը ի՞նչպէս կը խոնարհուի: Բայ մը ուղիղ կերպով խոնարհելու համար ի՞նչ մասերը գիտնալ անհրաժեշտ է: Ի՞նչ է բայի մը եղանակը եւ քանի՞ է: Ի՞նչ է բայի մը ժամանակը եւ քանի՞ է: Ի՞նչպէս կարելի է գտնել բայի մը եղանակը եւ ժամանակը:

Ի՞նչ է ընդունելութիւն եւ քանի՞ տեսակ է: Այդ տեսակները ինչո՞վ կը տարբերին իրարմէ:

Մակբայն ի՞նչ է եւ քանի՞ տեսակ է: Մակբայը ի՞նչ փոփոխութիւն կը կրէ: Ի՞նչ տարբերութիւն կայ Ածականին եւ Մակբային միջեւ:

Ի՞նչ է նախադրութիւնը եւ ի՞նչ բառերու հետ կը գործածուի:

Ի՞նչ է չաղկապը եւ քանի՞ տեսակ է:

Ի՞նչ է միջարկութիւնը:

5. Ի՞նչ է վերլուծութիւնը եւ քանի՞ կերպ կ'ըլլայ:

[Ը] [Թ] [Ժ] [Խ]

con-tent'	(տէ՛րէ՛նք)	մտքի գոհութիւն. գոհ – to content, գոհ ընել – con'tent (տո՛ւն-րէ՛նք) պարունակութիւն
i'dle	(-յոլ)	ծոյլ
dan'ger	(տէ՛յնճըր)	վտանգ

156. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

“He that wants money, means, and content, is without three good friends.” – SHAKESPEARE. *As you like it.*

“Better pass a danger once than be always in fear.”

“*A young man idle an old man needy.*”

ԴԱՍ ԿԷ • (LESSON LXVII.)

EXAMINATION. ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ:

[Ամենուս յաւանի հիմարտութիւն մ'է որ աշխարհի մէջ ունէ անձի որ եւ է բան գիտնալ անարժէք է, եթէ այդ անձը իւր սովորածը կամ գիտցածը ինքն իր եւ հանրային օգտակարութեան համար գործածելու կամ ծառայեցնելու կարողութիւնն ու կամքն ալ միասին ձեռք չը բերէ: Եթէ մէկը արհեստ մը սովորի, եւ չը կրնայ կամ չուզէ այդ արհեստովը մէկ կողմէն իւր ապրուստը հայթայթել միւս կողմէն մարդկութեան օգտին ծառայել, այդ արհեստը՝ որքան ալ բարձր արժանիք ունենայ, ինքնին ոչինչ է: Այսպէս ալ ամեն ուսանող ինկատի ունենալու է որ ինքն՝ որքան ալ շատ բան սովորած ըլլայ. իւր գիտցածը ստակ մ'անգամ չ'արժէր. եթէ իւր սովորածը, հոգ չէ որքան ալ քիչ ըլլայ, ինքն իւր կարիքին գործածելու եւ հանրութեան օգտին ծառայեցնելու կարողութիւնն ու կամքն ալ միասին ձեռք բերած չըլլայ: Որպէս զի ուսանողը իւր դպրոցական քայլերէն այս սկզբունքին ալ վարժուի, դպրոցներու մէջ օրէնք է եղած որ ամեն մէկ եռամսեայի կամ վեցամսեայի վերջը ամեն ուսանող իւր ուսածներուն քննութիւնը տայ: Ասիկայ ոչ միայն ուսուցիչներուն եւ ուսանողներու յառաջդիմութեանը փափաքողներուն գործնական գաղափար մը կուտայ ուսանողի կատարած յառաջդիմութեան մասին. այլ եւ ուսանողի յիշողութիւնը իւր սովորածներուն վրայ թարմացնելու ստիպելով հանդերձ, ի վիճակի կը դնէ ուսանողը իւր բոլոր սովորածները հաւաքական համերաշխութեամբ ի գործ ածելու, այս պահուս ինք իր օգտին, պէտքին կամ կարիքին համար, ապագային հանրութեան օգտին ծառայեցնելու համար: Այս նպատակաւ եւ մենք ալ այս երկու շարքները կամ հետնուեալ ԿԷ—ՀԸ դասերը մեր ուսանողներու քննութեանը կը յատկացնենք. այն հաւատքով որ ուսանողը թէ քննութեան մասին ճշգրիտ գաղափար մը կրնայ կազմել, թէ ինք իր ըրած յառաջդիմութեան վրայ գոհունակութեան եւ ինքնավստահութեան համողում մը գոյացնել. եւ թէ իւր ցարդ սովորածը՝ իբր հաւաքական ամբողջութիւն մը ինքն իր եւ ուրիշներու օգտին ի գործ ածելու եւ ծառայեցնելու վարժուի:]

Հետեւեալ Հարցումներու բոլոր պատասխաններն
սոյն գրքին մէջ կան, զորս ուսանողը արդէն սովորած է. եւ
բոլոր վարժութիւններն իւր սովորած կանոններուն վրայ հիմ-
նուած են: Ամեն մէկ ուսանող պիտի կրնայ այս Հարցումնե-
րուն ուղիղ պատասխաններն գրել իւր սետրակին մէջ եւ
վարժութիւններն անսխալ ընել, եթէ միայն իւր յիշողու-
թիւնը եւ Հասարակ դատողութիւնը գործածէ:

Սոյն քննութեան ինչպէս Հարցումներն Անգլիերէն են,
նոյնպէս պատասխաններն ամբողջովին Անգլիերէն ըլլալու են:
Բայց աւելի լաւ է նախ բերանացի բարձրաձայն պատասխանել,
ապա գրաւոր սետրակին մէջ:

I. PARTS OF SPEECH.

1. Of what does Etymology treat*? 2. What is meant by
the term†, “*Parts of speech*”? 3. What are *Classes*, under the
parts of speech? 4. What are *Modifications*? 5. How many and
what are the parts of speech? 6. What is an article? 7. What
is a noun? 8. What is an adjective? 9. What is a pronoun?
10. What is a verb? 11. What is a participle? 12. What is
an adverb? 13. What is a conjunction? 14. What is a prepo-
sition? 15. What is an interjection? 16. What is *Parsing*?
17. How many kinds of parsing are there?

II. ARTICLES.

1. What is an ARTICLE? 2. Are *an* and *a* different articles,
or the same? 3. When ought *an* to be used, and what are
the examples? 4. When should *a* be used, and what are the
examples? 5. What form of the article do the sounds of *w*
and *y* require? 6. Can you repeat§ the alphabet, with *an* or *a*
before the name of each letter? 7. Will you name the ten parts
of speech, with *an* or *a* before each name? 8. Why is *an* or
a not applicable‡ to plurals? 9. What is said of *an* or *a* before

* treat (ԵՐԷՅԻ – տէրի) խնճոյք, հրամցնելը – to treat, վար-
ուիլ. խօսիլ. հրամցնել

† term (ԵՐԵՐ՝) խօսք, ոճ. շրջան. սահման. պայմանաժամ.
(ժողովի) նստաշրջան – to term, անուանել

§ re-peat' (ԵՐԷԷՅԻ) կրկնել

‡ ap-ply' (ԵԷԷԷԷԷ) դիմել. յարել. յատկացնել – ap'pli-ca-ble
(ԵԷԷԷԷԷԷԷ) պատշաճ, յարմար. յատկացուելի

an adjective of number? 10. How are the two articles distinguished* in grammar? 11. Which is the definite article, and what does it denote? 12. Which is the indefinite article, and what does it denote? 13. What modifications have the articles?

1 Prefix† the definite article to each of the following‡ nouns: loss, losses; name, names; want, wants; doubt, doubts; bird, birds.

2. Prefix the indefinite article to each of the following nouns: age, idea, arch, farm, king, lady, man, uncle, youth, union, house, honor, hour, eye, dream.

3. Insert§ the definite article rightly in the following phrases¶: George Second – fair appearance – part first – good man – man of honor – old books – common people – same person – smaller piece – rich and poor – first and last – all time – how rich reward – so small number – in nature of things.

4. Insert the indefinite article rightly in each of the following phrases: new name – other sheep – such power – such worthy cause – to great difference – high honor – such person – few dollars – very quick motion|| – humorous** story.

ԴԱՍ ԿԸ. (LESSON LXVIII.)

III. NOUNS.

1. What is a NOUN, and what examples can you give? 2. Into what general classes are nouns divided? 3. What is a proper noun? 4. What is a common noun? 5. What particular classes are included†† among common nouns? 6. What is a collective

* dis-tin'guish (տէ-դէ-ն-կի-ն) զանազանել, մէկը միւսէն որոշել

† pre-fix' (թէ-թէ-քս) առաջադիր, սկիզբը դրուած մասնիկ – to prefix, սկիզբը դնել

‡ fol'low (ֆո-լո) հետեւիլ – following, հետեւեալ

§ in-ter' (ին-տը) մէջտեղը մտցնել

¶ phrase (ֆրէ-զ) երկու երեք բառերէ բաղկացած եւ մէկ իմաստ տուող խօսք. նախադասութեան մը մէկ մասը. – to phrase, երկու երեք բառերով արտայայտել

|| mo'tion (մո-շըն) շարժում. առաջարկ

** hu'mor (հի-ու-մը) մտքի փոփոխում. զուարթախոհութիւն – humorous, զուարճալից

†† in-clude' (ին-կլւ-դ) պարունակել, մէջը առնել, բովանդակել

noun? 7. What is an abstract noun? 8. What is a verbal or participial noun? 9. What modifications have nouns? 10. What are *Persons*, in grammar? 11. How many persons are there, and what are they called? 12. What is the first person? 13. What is the second person? 14. What is the third person? 15. What are *Numbers* in grammar? 16. How many numbers are there and what are they called? 17. What is the singular number? 18. What is the plural number? 19. How is the plural number of nouns regularly formed? 20. How is the regular plural formed without increase of syllables? 21. How is the regular plural formed when the word gains a syllable? 22. What are *Genders*, in grammar? 23. How many genders are there, and what are they called? 24. What is the masculine gender? 25. What is the feminine gender? 26. What is the neuter gender? 27. What nouns, then, are masculine? what, feminine? and what, neuter? 28. On what are the different genders founded, and to what parts of speech do they belong? 29. When the noun is such as may be applied to either sex, how is the gender usually determined? 30. What is said of the gender of nouns of multitude? 31. In how many ways are the sexes distinguished in grammar? 32. When the gender is figurative†, how is it indicated§? 33. What are *Cases*, in grammar? 34. How many cases are there, and what are they called? 35. What is the nominative case? 36. What is the subject of a verb? 37. What is the possessive case? 38. How is the possessive case of nouns formed? 39. What is the objective case? 40. What is the object of a verb, participle, or proposition? 41. What two cases of nouns are alike‡ in form and how are they distinguished? 42. What is the declension|| of a noun? 43. How do you decline the nouns, *friend*, *man*, *fox*, and *fly*?

---

* de-ter'mine (ԳԵՐԵՐԻՆ) վճռական կերպով որոշել

† fig'ure (ՖԻԳՈՐ) կերպարանք, պատկեր. Թուանշան, փոխաբերութիւն — to figure, պատկերը շինել, կերպարանել, ներկայացնել. հաշուել — figurative, խորհրդաւոր, փոխաբերական, այլաբանական

§ in-di-cate (ԻՆԴԻԿԵՏ) ցուցնել, նշանակել

‡ a-like' (ԵԼԻԿ) նման

|| de-cline' (ԴԵԿԼԻՆ) մերժում — to decline, մերժել. հոլովել — de-cle'n'sion (ԴԵԿԼԵՆՏԻՆ) հոլովում

1. Write the plurals of the following nouns: case, harp, sex, arch, monarch, success, gas, wo, duty, money, mouse, ox, son-in-law, man-servant, step-daughter.

2. Write the feminines corresponding* to the following nouns: lord, hero, executor, nephew, heir, actor, lion, uncle, son, host.

3. Write the possessive case singular, of the following nouns: boy, sheep, wolf, father-in-law, hostess.

4. Write the possessive case plural, of the following nouns: priest, mountain, judge, woman, grandmother.

5. Write the possessive case, both singular and plural, of the following nouns: body, lady, negro, life, brother, child, wife, goose, beau, hero.

ԴԱՍ ԿԹ. (LESSON LXIX.)

IV. ADJECTIVES.

1. What is an ADJECTIVE, and what are the examples given? 2. Into what classes may adjectives be divided? 3. What is a common adjective? 4. What is a proper adjective? 5. What is a numeral adjective? 6. What is a pronominal adjective? 7. What is a participial adjective? 8. What is a compound adjective? 9. What modifications have adjectives? 10. What is comparison in grammar? 11. How many and what are the degrees of comparison? 12. What is the positive degree? 13. What is the comparative degree? 14. What is the superlative degree? 15. What adjectives can not be compared? 16. What adjectives are compared by means of adverbs? 17. How are adjectives regularly compared? 18. What principle† of spelling must be observed‡ in the comparing of adjectives? 19. To what adjectives is the regular method of comparison, by *er* and *est*, applicable? 20. Is there any other method of expressing the degree of comparison? 21. How are the degrees of diminution expressed? 22. Has the regular method of comparison any degrees of this kind? 23. How do you compare *good*? *bad*? *evil*? or *ill*? *little*? *much*? *many*? 24. How do you compare *far*? *near*? *fore*? *in*? *out*? *up*? *low*? *late*? 25. What words want the positive? 26. What words want the comparative?

* cor''re-pond' (Ժրթիչ) համապատասխանել. Թղթակցիլ

† prin'ci-ple (Ժրթիչի) սկիզբ. սկզբունք. օրէնք, կանոն — prin'ci-pal, գլխաւոր. պետ. բուն խնդիր, պարտքի գումար

‡ ob-serve' (Երեւել) նկատել, դիտել

1. Annex* a suitable noun to each of the following adjectives, without repeating any word: good, great, tall, wise, strong, dark, dangerous, twenty, true, pale, stormy, rainy, heavy, fair, damp.

2. Place a suitable adjective before each of the following nouns, without repeating any word: man, son, work, fear, picture, action, broom, banker, church, crown, cook, cross, goods, dream, dressmaker.

3. Compare the following adjectives by change of form: bright, short, white, old, high, big, few, lovely, dry, true.

4. Compare the following adjectives, using the adverbs of increase†: pleasant, delightful, excellent, honest, valuable.

5. Compare the following adjectives, using the comparative adverbs of diminution: pleasing, objectionable, imperfect, pleasant, unpleasant.

ԴԱՍ Զ. (LESSON LXX.)

V. PRONOUNS.

1. What is a PRONOUN, and what is the example given? 2. How many pronouns are there? 3. How are the pronouns divided? 4. What is a personal pronoun? 5. How many and what are the simple personal pronouns? 6. How many and what are the compound personal pronouns? 7. What is a relative pronoun? 8. Which are the relative pronouns? 9. What is an interrogative pronoun? 10. What are the interrogative pronouns? 11. Do *who*, *which* and *what*, all ask the same question? 12. What modifications have pronouns? 13. What is the declension of a pronoun? 14. How do you decline the pronoun *I*? *Thou*? *He*? *She*? *It*? 15. What do you know about the compound personal pronoun? 16. How do you decline the pronoun *Myself*? *Thyself*? *Himself*? *Herself*? *Itself*? 17. How do you decline *Who*? *Which*? *What*? *That*? *As*? 18. Are the interrogative pronouns declined like the simple relatives? 19. Have the compound relative pronouns any declension? 20. How do you decline *Whoever*? *Whosoever*? *Whichever*? *Whichsoever*? *Whatever*? *Whatsoever*?

---

* an-nex' (աննէքս) յաւելուած. յարակից չէնք – to annex, (վերջ) աւելցնել, յարել, կցել, միացնել

† in'crease (ինքրէյս) աւելնալը, մեծնալը, աճիլը – to in-crease, աւելնալ, մեծնալ, աճիլ

1. Write the nominative plural of the following pronouns: I, thou, he, she, it, who, which, what, that, as.

2. Write the objective singular of the following pronouns: I, thou, he, she, it, who, which, what, that, as.

3. Write the following words in their customary* and proper form: he's, her's, it's, our's, your's, their's, who's, meself, hisself, theirselves.

ԴԱՍ ՀԱ. (LESSON LXXI.)

VI. VERBS.

1. What is a VERB, and what examples can you give? 2. Respecting† a verb, what things are to be sought§ in the first place? 3. What is the *Present*? the *Preterit*? the *Imperfect Participle*? the *Perfect Participle*? 4. How are verbs divided with respect to their form? 5. What is a regular verb? 6. What is an irregular verb? 7. What is a redundant verb? 8. What is a defective verb? 9. How are verbs divided, with respect to their signification? 10. What is an active-transitive verb? 11. What is an active-intransitive verb? 12. What is a passive verb? 13. What is a neuter verb? 14. What modifications have verbs? 15. What are *Moods*, in grammar? 16. How many moods are there, and what are they called? 17. What is the infinitive mood? 18. What is the indicative mood? 19. What is the potential mood? 20. What is the subjunctive mood? 21. What is the imperative mood? 22. What are *Tenses*, in grammar? 23. How many tenses are there, and what are they called? 24. What is the present tense? the imperfect tense? the perfect tense? the pluperfect tense? the first-future tense? the second-future tense? 25. What are the *Person* and *Number* of a verb? 26. How many persons and numbers belong to verbs? 27. How are the second and third persons singular distinctively‡ formed? 28. How

* cus'tom (տե՛տե՛ժ) սովորութիւն. մաքս – customary, սովորական

† re-spect' (ընդէմէտ) յարգանք, մեծարանք – to respect, յարգել, մեծարել. վերաբերիլ – respecting, նկատմամբ. վերաբերեալ

§ seek (սէյ) փնտռել, որոնել

sick (սիկ) հիւանդ, սիրտը խառնուած. զգուած

‡ dis-tinct' (տե՛տե՛նէտ) որոշ, յստակ

are the person and number of a verb ascertained*, where no peculiar§ ending† is employed‖ to mark¶ them? 29. What is the conjugation of a verb? 30. What are the **PRINCIPAL PARTS** in the conjugation of a verb? 31. What is a verb called which wants some of these parts? 32. What is an auxiliery, in grammar? 33. What verbs are used as auxiliaries? 34. What are the inflections† of the verb *do*, in its simple tenses? 35. What are the inflections of the verb *be*, in its simple tenses? 36. What are the inflections of the verb *have*, in its simple tenses? 37. What are the inflections and uses of *shall* and *will*? 38. What are the inflections and uses of *may*? 39. What are the inflections and uses of *can*? 40. What are the uses of *must*, which is uninflected?

1. Write the four principal parts of each of the following verbs: try, die, deny, buy, come, do, go, feed, lie, say.

2. Write the following preterits each in the appropriate** form: **expresst**, **fixt**, **crost**, **dropt††**, **jumpt††**.

ԴԱՍ ՀԲ. (LESSON LXXII.)

VII. VERBS.

1. What is the simplest form of an English conjugation? 2. What is the first example of conjugation? 3. What are the principal parts of the verb LOVE? 4. How many and what tenses has the *infinitive* mood? — *the indicative*? — *the potential*? — *the subjunctive*? — *the imperative*? — 9. How is the verb MARK conjugated throughout? 10. Write the synopsis of the verb MARK in the third person singular. 11. What is the second example of conjugation? 12. What are the principal parts? 13. How

---

* as'cer-tain' (էսսերտէյն) ստուգել

§ pe-cul'iar (թիւթիւր) մասնաւոր

† end (էնդ) վերջ. ծայր — to end, վերջանալ — ending վերջաւորութիւն

‖ em-ploy' (էմփլոյ) գործեցնել — employed, գործածուած employee, գործաւոր — employer, գործատէր

¶ mark (մարք) նշան — to mark, նշանակել

† in-flect' (ինֆլեկտ) բայ խոնարհել

** ap-pro'pri-ate (էփրօփրիէյթ) յարմար, պատշաճ — to appropriate, յատկացնել

†† drop (տրոփ — ժեկ վանկ) կաթիլ — to drop, կաթեցնել. ձգել

‡‡ jump (ճեմփ) վրայէն ցատկելը — to jump, ցատկել

is the verb **GIVE** conjugated throughout? 14. How do you form a synopsis of the verb **WRITE**, with the pronoun *I? thou? he? we? you? they?* 20. What is the third example of conjugation? 21. What are the principal parts? 22. How is the verb **BE** conjugated? 23. How do you form a synopsis of the verb **BE**, with the nominative *I? you? the man? the men?*

1. Write the following verbs in the indicative mood, present tense, second person singular: please, move, reach, know, lose, go, outdo, fix, deny, arrive.

2. Write the following verbs in the indicative mood, present tense, third person singular: leave, seem, fear, comply, do, be, redress, come, go, fly.

3. Write the following verbs in the subjunctive mood, present tense, in the three persons singular: love, be, see, write, correspond.

4. Write a synopsis of the first person singular of the active verbe *Amuse*, conjugated affirmatively.

5. Write a synopsis of the second person singular of the neuter verb *Sit*, conjugated affirmatively in the solemn style.

ጉሴ ፲፩. (LESSON LXXIII.)

VIII. VERBS.

1. What is the compound form of conjugating active or neuter verbs? 2. What peculiar meaning does the form convey? 3. What is the fourth example of conjugation? 4. What are the principal parts of the simple verb **READ**? 5. How is the verb **READ** conjugated in the compound form? 6. How do you form a synopsis of the verb **Be READING**, with the nominative *he? the boy? the boys?* 7. How are passive verbs formed? 8. What is the fifth example of conjugation? 9. How is the passive verb **BE LOVED** conjugated throughout? 10. How do you form a synopsis of the verb **BE LOVED**, with the nominative *I? thou? he? the child? the children?* 11. How is a verb conjugated negatively? 12. What is the negative form of the verb *love* with the pronoun *he?* 13. How is the verb conjugated interrogatively? 14. What is the interrogative form of the verb *ask* with the pronoun *you?* 15. What is the form of question in the solemn style, with the verb *hear* in the second person singular? 16. How are such questions asked in the familiar

---

* con-vey' (ጥይቅ) ቀጠላዊነት, ኃላፊነት

style? 17. What is the interrogative form of the verb *grant* with the pronoun *he*? 18. How is a verb conjugated interrogatively and negatively? 19. How is the negative question formed in the third person plural? 20. How is the negative question formed in the second person plural?

1. Write a synopsis of the third person singular of the active verb *speak*, conjugated affirmatively in the compound form.

2. Write a synopsis of the first person plural of the passive verb *be marked*, conjugated affirmatively.

ጉሴ ጊጉ. (LESSON LXXIV.)

IX. VERBS.

1. What is an irregular verb? 2. What are the principal parts of the following verbs: arise, be, bear, begin, buy, come, do, eat, fall, feed, feel, fight, find, fly, get, give, go, have, hear, know, let, lose, make, meet, outdo, put, read, rise, run, say, see, sell, send, sing, sink, speak, take, tell, think, write.

3. What is a redundant verb? 4. What are the principal parts of the following verbs: abide, awake, beseech, bless, catch, dream, dress, freeze, kneel, knit, lay, lean, learn, light, mean, pass, pay, quit, saw, shake, shave, shine, show, sleep, slit, spell, wed, weep, wind, work.

1. Write a synopsis of the second person plural of the active verb *lose*, conjugated negatively.

2. Write a synopsis of the third person plural of the neuter verb *go*, conjugated interrogatively.

3. Write a synopsis of the first person singular of the active verb *eat*, conjugated interrogatively and negatively.

ጉሴ ጊፍ. (LESSON LXXV.)

X. PARTICIPLES.

1. What is a PARTICIPLE, and how is it generally formed? 2. How many kinds of participles are there, and what are they called? 3. What is the imperfect participle? 4. What is the perfect participle? 5. What is the preperfect participle? 6. How is the first or imperfect participle formed? 7. How is the second or perfect participle formed? 8. How is the third or preperfect participle formed? 9. What are the participles of the following verbs, according to the simplest form of conjugation: repeat, study, seem, think, set, come, rain, know, respect, return.

1. Write the simple imperfect participles of the following verbs: believe, fly, do, let, put, differ, drive, draw, disguise, desire.

2. Write the perfect participles of the following verbs: turn, bring, choose, crown, clean, hear, detain, enter, entice, exceed.

3. Write the preperfect participles of the following verbs: set, sit, mail, excuse, fold, fail, fool, forget, find, faint.

4. Write the following participles, each in its appropriate form: markt, matcht, liket, leant, lookt.

5. Write regular participles, which are now generally preferred* to the following irregular ones: blest, drest, knelt, leant, past, quit, shaven.

6. Write the irregular participles which are commonly preferred to the following regular ones: abided, catched, dealed, freezed, meant, payed, weeped.

ԴԱՍ ԶԶ. (LESSON LXXVI.)

XI. ADVERBS.

1. What is an ADVERB, and what is the example given? 2. To what general classes may adverbs be reduced†? 3. What are adverbs of time? 4. What are adverbs of place? 5. What are adverbs of degree? 6. What are adverbs of manner? 7. What are conjunctive adverbs? 8. Are all the conjunctive adverbs included in the first four classes? 9. How may the adverbs of time be subdivided§? 10. How may the adverbs of place be subdivided? 11. How may the adverbs of degree be subdivided? 12. How may the adverbs of manner be subdivided? 13. What modifications have adverbs? 14. How do we compare *well*, *badly*, or *ill*, *little*, *much*, *far*, and *forth*? 15. Of what degree is the adverb *rather*? 16. What is said of the comparison of adverbs by *more* and *most*, *less* and *least*?

1. Compare the following adverbs: soon, often, long, fast, near, early, wisely.

2. Place the comparative adverbs of increase before each of the following adverbs: fairly, sweetly, completely, easily, beautifully.

---

* pre-fer' (բերեմ) նախամեծար համարել

† re-duce' (հեղձնել) վերածել

§ sub'di-vide' (բաժանել) ստորաբաժանել

3. Place the comparative adverbs of diminution before each of the following adverbs: favorably, powerfully, solemnly, freely, conveniently.

XII. CONJUNCTIONS.

1. What is a CONJUNCTION, and what is the example given?
2. How are any connective words besides the conjunctions?
3. How do relative pronouns differ from other connectives?
4. How do conjunctive adverbs differ from other connectives?
5. How do conjunctions differ from other connectives?
6. How do prepositions differ from other connectives?
7. How are the conjunctions divided?
8. What is a copulative conjunction?
9. What is a disjunctive conjunction?
10. What are correlative conjunctions?
11. Which are the copulative conjunctions?
12. Which are the disjunctive conjunctions?
13. Which are the correlative conjunctions?

1. Insert suitable conjunctions in place of the following dashes*. Love — friendship are inseparable†. Wisdom is better — happiness. Neither he — I can do it. Wisdom — folly§ govern‡ us. It is not how long — how well we live. Take care — thou fall.

ԴԱՍ ՀԷ. (LESSON LXXVII.)

XIII. PREPOSITIONS.

1. What is a PREPOSITION, and what is the example given?
2. Are the prepositions divided into classes?
3. Have prepositions any grammatical modifications?

1. Insert suitable prepositions in place of the following dashes: Qualify thyself — action — study. Think often — the worth — time. Live — peace — all men. The life — love is not perfect. Speak evil — no one.

* dash (դաշ) յարձակում. կարճ գիծ մը որ գրութեանց և տպագրութեանց մէջ կը գործածուի այլ և այլ նպատակներով (դաշ —) — to dash, յանկարծակի և ուժգին նետել

† in-sep'a-ra-ble (ին-է-թէ-րէ-պլ) անբաժան, անանջատ

§ fol'ly (ֆոլ-լի) յիմարութիւն, անզգայութիւն

‡ gov'ern (գը-վը-ն) կառավարել

XIV. INTERJECTIONS.

1. What is an INTERJECTION, and what are the examples given? 2. How are the interjections arranged? 3. What are the interjections of joy? — of praise? of sorrow*? — of wonder†? — of wishing or earnestness‡? — of pain or fear? — of contempt§? — of aversion||? — of calling aloud¶? — of exultation**? — of laughter††? — of salutation§§? — of calling to attention? — of calling to silence¶¶? — of surprise‡‡ or horror***? — of languor†††? — of stopping§§§? — of parting‡‡‡? — of knowing or detecting¶¶¶? of interrogating?

1. Correct|| the following sentences, and adapt**** the interjections to the emotions†††† expressed by the other words: Aha! aha! I am undone. Hey! io! I am tired. Ho! be still. Be gone! this way. Ah! what nonsense. Heigh-ho! I am delighted. Hist! it is contemptible. Oh! for that sympathetic glow! Aha! the battle is lost.

* sor'row (սո՛րո՛ւ) ցաւ, վիշտ, կսկիծ, տրտմութիւն — to sorrow, ցաւիլ, տրտմիլ, կսկծալ

† won'der (ւո՛ն՛դէր) զարմանքով և հետաքրքրութեամբ խառն զգացում. սքանչացում. զարմանք — to wonder, կասկածով խիստ հետաքրքրուիլ. զարմանալ. սքանչանալ

‡ ear'nest (է՛ռնէ՛ստ) ջերմեռանդ

§ con-tempt' (կոնտէ՛մփ) արհամարհանք, հակակրութիւն

|| a-ver'sion (ա՛ւը՛շըն) զգուանք

¶ a-loud' (ա՛լա՛ւո՛ւ) բարձրաձայն

** ex-ult' (է՛լէ՛լտ) ցնծալ

†† laugh'ter (լա՛ւֆթէր) խնդալը, բարև

§§ sa-lute' (սա՛լուէ՛տ) ողջոյն — to salute, ողջունել

¶¶ si'lence (սի՛լընս) լռութիւն — to silence, լռեցնել

‡‡ sur-prise' (սը՛րփրիզ) զարմանք — to surprise, զարմացնել, յանկարծակիի բերել

*** hor'ror (հո՛րըր) սոսկում, սարսափ

††† lan'guor (լե՛նկուր) վհատում, նուաղում

§§§ sto'p (սթո՛փ) կաց. դադար — to stop, կեցնել, դադարեցնել. կենալ, մնալ

‡‡‡ part (փա՛րթ) մաս. կողմ — to part, մասերու բաժնել. զատել. զատուիլ, մեկնիլ

¶¶¶ de-lect' (դէլէ՛կտ) կռահել, գտնել

||| cor-rect' (կըրէ՛կտ) ուղիղ — to correct, ուղղել, սրբագրել

**** a-dapt' (ա՛դափթ) պարագաներուն յարմարցնել

†††† e-mo'tion (է՛մօշըն) յուզմունք

ԴԱՍ ՀԸ. (LESSON LXXVIII.)

XV. PARSING.

1. What is PARSING? 2. What is etymological parsing?
3. How are the following examples parsed etymologically?

“Grievances* can not be redressed†, unless they are known; and they can not be known but through complaints§ and petitions|| ” — B. FRANKLIN.

“Wo unto you, lawyers.” — *Luke*, xi., 52. Վա՛յ ձեզ, օրի-նականներուդ: — Դւ. 52:

[Այս դասովը կը վերջանայ ինքնուսուցիչ Անգլիերէն Հեզու-ուրի Ա. Գրքի քննութիւններն ա, Սակայն Բ. Գրքը ոկսելէ առաջ կարեւոր կը համարինք երկու դասեր ալ աւելցնելով առիթ սալ ուսանողին որ բառարան գործածելու ալ վարժուի:

Յայս վայր ուսանողին բառարան գործածելու առիթ չը-տալուս պատճառն այն է որ բառարանի գործածութեան ինչ ինչ դժուարութիւններն գինք պիտի վհատեցնէին. օրինակի համար, եթէ բառարանի մէջ ուսանողը նայէր friends, ladies եւ loving բառերն, եւ զայնս անդ չգտնէր, նախ պիտի կարծէր իւր ունեցած բառարանն ոչինչ էր. իսկ երբ փորձէր լաւագոյն ճանչցուած բառարաններն անգամ եւ հոն ալ չգտնէր զանոնք, այն ատեն վհատելով պիտի գոչէր Վայ ի՞նչ գարշելի լեզու է, ես այս լեզուն չեմ կրնար սովորիլ, եւ գուցէ յուսահատած գիրքը մէկ կողմ նետէր. առանց գիտնալու որ ոչ Անգլիերէն լեզուն իւր կարծած ինչ չափ է ժուար է եւ ոչ բառարանները խեղճ են, այլ իւր ուսանելու մէթոսն է սխալ: Մինչ այժմ որ ուսանողն Անգլիերէն բառերու կազմութեանց, վերջաւորու-թիւններու փոփոխմանց եւ բառի մը սկիզբը կամ վերջը կըց-ուած մասնիկներուն վրայ քիչ չափ գաղափար կազմած է, այդ դժուարութիւններն իրեն համար հարթուած եղան. հե-րիք է միայն ի մտի ունենալ ի ստորեւ տրուած կանոնն. որ ասեն ուզած բառը բառարանին մէջ դիւրութեամբ գտնելով, եւ իւր յաջողութեան վրայ ուրախանալով, աւելի աշխատելու պիտի ոգեւորիւի:]

ԿԱՆՈՆ. — Բառ մը բառարանի մը մէջ նայելու համար, յի-շելու է որ այն բառի միշտ արմատը, պարզ կամ նախնական ձեւը փնտռելու է բառարանին մէջ, եւ ոչ երբէք անոր ա-ծանցուած, հսկովուած կամ խոնարհուած ձեւը. այսպէս, friendsի փոխան friend, ladiesի փոխան lady եւ lovingի փոխան love նայելու է բառարանին մէջ:

* griev'ance (գրիւ'վանս) գրկանք, բռնութիւն, ցաւ

† re-dress' (րէ'դրէ') անիրաւութեան դարման, փոխարի-նութիւն, հատուցում — to redress, անիրաւութիւնը ուղղել, հատուցանել. նորէն հագուիլ

§ com-plaint' (քեմ'պլէ'նթ) տրտուել, գանգատ

|| Pe-ti-tion (քեթ'թի'շն) խնդրագիր

ԴԱՍ ՀԹ. (LESSON LXXIX.)

ԱՌԱՅՆԵՐ, ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

[Ո]

"God helps those, who help themselves." — BEN. FRANKLIN.

"If you would appear noble, be noble."

"Man, even in his lowest state is a noble work."

"Patience is a bitter seed, but it yields rich fruit."

"A small unkindness is a great offence." — H. MORE.

"Have more than thou showest,

Speak less than thou knowest,

Lend less than thou owest,

Ride more than thou goest,

Learn more than thou trowest,

Set less than thou throwest:

Leave thy drink and thy whore,

And keep in-a-door,

And thou shalt have more

Than two tens to a score." — SHAKESPEARE.

"Early to bed, early to rise, makes the man healthy, wealthy
and wise.

"Prayer is the key of the day, the lock of the night."

"Hope on — Hope ever."

"I am to prefer the Good of my Health, before the Good of
my Wealth."

"Speech is silver, but silence is golden."

THE RICH MAN AND THE POOR MAN.

V.

The poor man hung his head,

And to himself he said,

"This is indeed beyond my comprehension:"

Then looking round,

One friendly face he found,

And said, "Pray tell me why is wealth preferred,

To wisdom?" — That's a silly question, friend!"

Replied the other — "Have you never heard,

A man may lend his store

Of gold or silver ore,

But wisdom none can borrow, none can lend?" — KHEMNITZER.

THE SAYINGS OF POOR RICHARD

Աղբաւ Ռիքարտոսի Հասօները

What ever is begun in anger ends in shame.

Plough deep while sluggards sleep,

And you shall have corn to sell and keep.

He that falls in love with himself will have no rivals.

If you would keep a secret from an enemy, tell it not to a friend.

The discontented man finds no easy chair.

Against diseases, know the strongest defensive virtue, —abstinence.

If you would have a faithful servant, and one that you like, serve
yourself.

Lost time is never found again.

A word to the wise is enough.

Sloth, like rust, consumes faster than labor wears; while the used
key is always bright.

The sleeping fox catches no poultry.

There will be sleeping enough in the grave.

Keep thy shop, and thy shop will keep thee.

A small leak will sink a great ship.

For age and want save while you may;

No morning sun lasts a whole day.

Waste neither time nor money, but make the best use of both.

At the conclusion of American Revolution, Dr. Franklin, the English ambassador, and the French minister Vergennes, dining together at Versailles, a toast from each was called for and agreed to.

The British minister began with: "George III. — who, like the sun in his meridian, spreads a luster throughout and enlightens the world."

The French minister followed with: "The illustrious Louis XVI. — who, like the moon, sheds his mild and benignant rays on and influences the globe."

Our American Franklin then gave: "George Washington, Commander of the American Army — who, like Joshua of old, commanded the sun and moon to stand still (8th — 12th), and they obeyed him."

"All is possible for a resolved mind." — EMERSON.

"The difficulty is not so great to die for a friend, as to find a friend
worth dying for."

ԴԱՍ Զ. (LESSON LXXX.)

ԱՌԱՅՆԵՐ, ԸՆՏԻՐ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐ Լ ՓՈԳՐԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Ո]

"Reputation is but an adjunct, character is the man."

"Least said, soon mended."

"Some men are rogues, because they are poor; and many are rich, because they are rogues."

"Poor and content is rich, and rich enough." – OTHELLO.

"Ridicule is banished from France, and is loosing ground in England."

"There is always room at the top."

"Have Love, not love alone for one,

"But man, as man, thy brother call." – SCHILLER.

"Your looking glass will tell you what none of your friends will."

"A soft answer turneth away wrath."

The mountain and the squirrel
Had a quarrel,
And the former called the latter "Little prig;"

Bun replied,
"You are doubtless very big,
But all sorts of things and weather
Must be taken in together.

To make up a year,
And a sphere;
And I think it no disgrace,
To occupy my place.

If I'm not so large as you,
You are not so small as I,
And not half so spry:

I'll not deny you make
A very pretty squirrel track!

Talents differ; all is well and wisely put;
If I can not carry forests on my back,
Neither can you crack a nut."

A vain man's motto is, "Win gold and wear it;" a generous man's, "Win gold and share it;" a miser's "Win gold and spare it;" a profligate's, "Win gold and spend it;" a broker's, "Win gold and lend it;" a gambler's or a fool's, "Win gold and lose it;" but a wise man's, "Win gold and use it."

"Do right; and leave the results with God." — TALMAGE.

"Be to men's virtues very kind,
Be to their faults, a little blind."

"Don't cross the bridge till you get to it."

"Decision is the soul of dispatch." — BACON.

"He who wait to do a great deal of good at once, will never do
any." — JOHNSON.

"Wherever a man's place is, there he ought to remain in the hour
of danger; he should not think of death or anything else but
disgrace." — SOCRATES.

"Friendship is better than wealth. To possess the love of a true
heart, the sympathy of a noble soul, is better than to be a
desolate millionaire."

"A handsome woman pleases the eye, but a good woman pleases
the heart. The one is a jewel, and the other a treasure."

"While there is life, there is hope."

"Words are women, deeds are men." — HERBERT.

"We live in deeds, not years; in thoughts, not breaths." — BAILEY.

"Haste is waste."

"What do we live for, if not to make life less difficult for
each other." — GEORGE ELIOTT.

"America has furnished to the world the character of Washington.
And if our American institutions had done nothing else, that
alone would have entitled them to the respect of mankind." —
DANIEL WEBSTER.

ROBERT BRUCE AND THE SPIDER.

Robert Bruce, the brave king of Scotland, was at war with
England. Six times he had led his men against the English army,
but each time he had been driven back.

One day as he was hiding in an old hut, he said to himself,
"It is of no use to try again. I will give it up."

Just then he saw a spider over his head getting ready to weave
her web. She tried very slowly to pull the thread from one side to
the other. She could not do it. She tried six times and failed. The
seventh time she succeeded in fastening the little thread in the
right place.

Robert Bruce cried out. "I will try again just as the little spider
did." He called his men together and they fought another battle
with the English. This time Robert Bruce drove the English out of
Scotland.

**ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻԶ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ**

ԳԻՐԳ Բ.

ԽՕՄԱԳՅՈՒԹԻՒՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊՕՍԱԿԿՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՔԱՆԻ ՄՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. Ինչ որ ըսելու է, ուղիղ կամ սխալ, համարձակ ըսելու է: Պէտք է գիտնալ որ սխալ խօսիլն ամօթ չի համարուիր Ամերիկայի մէջ, վասն զի երկրի բնակչութեան մեծ մասն օտարականներէ կը բաղկանայ, որոնք ալ նոյնանման սխալներ ընելու ենթակայ են ամեն բոպէի մէջ: Սակայն իւր սխալը չիտկելու միշտ հակամէտ եւ պատրաստ լինելու է, երբ ոեւ իցէ մէկը նոյնն իրեն դիտել տայ: Սխալը դիտել տուողին կամ չիտկողին ալ միշտ շնորհակալութիւն յայտնէ:

2. Պօսած պահուեն ճայնը կերկերալու կամ կտրելու չէ. որն առ հասարակ եւ ի մասնաւորի Հայոց մէջ, ամօթխածութեան նշան եւ երկշտտութեան արդիւնք է: Պօսակցութեան մէջ անհրաժեշտօրէն ամօթխած և երկոք բլլալու չէ:

3. Տիկիրններու՝ մանաւանդ չափազան օրիորդներու հետ խօսած միջոցին պէտք է աւելի ամրասիրտ ըլլալ : Գիտնալու է որ աֆֆեֆտն երկուք ըլլալ, իւրեք ըլլալ բնիկն :

4. խօսակցութեան միջոցին, կանգնած կամ նստած, գլուխը միշտ ուղիղ պահելու է՝ ոչ բարձր՝ որ գոռոզ երեւի. եւ ոչ ցած՝ որ երկչոտ երեւի. այլ միջակ՝ որ ազնիւ, համեստ ու բարեկիրթ երեւի:

Ծ. Ամեն առթիւ ու ամեն տեղ ջանալու է ինքզինք միշտ զուարթ պահել. եւ ամեն մէկ անձի հետ պէտք չէ լռելու եւ դժգոհելու, այլ: Աւելորդ ձեւակերպութիւններէ խորշելու է:

6. Ոստակցութեան պահուէն պէտք չէ բերանին, քթին, ականջին, եղունգին, համրիչի, շղթայի կամ ուրիշ ուէ բանի հետ խաղալ: Ելլ ամբողջ ուշադրութիւնը դարձնելու է ունկնդրին վրայ: Իսկ եթէ փոխադարձաբար ինքը լինի ունկընդիրը, կոտրելու հետեւեւնիւմ, եւ ոչ թէ նիւրհելով կամ յօրանջողով, ուշադրութիւն ընծայելու է խօսողին:

7. խօսակցութեան միջոցին ձայնն աւելի ցած հանելու է քան բարձր, մի եւ նոյն ժամանակ այնքան ալ ցած ըլլալու չէ որ փոփսուք թուի:

8. Միշտ կամաց կամաց խօսելու է եւ ոչ արագ: Ամեն մէկ խօսք չամ բառ ամբողջ և յստակ արտասանելու է:

9. Պատած ատեն մեծ հոգ տանելու է որ ամեն մէկ բառ իր յատուկ շեշտովը շեշտուի. գիտնալով որ եթէ բառը սխալ շեշտուի ու չիտակ հնչուի չիհասկցուիր. բայց եթէ սխալ հնչուի ու չիտակ շեշտուի կը հասկցուի:

ԱՆԳԼԻԵՐՔԸ ԼԵԶՈՒԻ

ԳԻՐԳ Բ.

ԽՕՍԱՆՅՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍ ԶԱ. (LESSON LXXXI.)

ՇԵՐՆԱԿԱՆՔԻՆ ԳԵՐՎԱՆՔԻՆ

ՄԱՍՆ Գ.

SYNTAX.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՇԱՐԱԴՐՈԹԻՒՆ.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՄ ՇԱՐԱԴՐՈԹԻՒՆԸ ըստ ոմանց (շե-
ր-ն-ա-կ-ն) կը սովորեցնէ խօսքի մը կամ նախադասութեան
մը մէջ գտնուած բառերու յարաբերութիւնը (relation), հա-
մաձայնութիւնը (agreement), կառավարութիւնը (government),
և կարգադրութիւնը (arrangement):

Բառերու յարաբերութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ մէկ
բառի ուրիշ բառի մը յարաբերելը կամ անոր ակնարկելը, վերա-
բերելը և կամ իմաստին համեմատ իրարմէ կախումն ունենալը:

Բառերու համայնութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ մէկ
բառի ուրիշ բառի մը նմանիլը դէմքով, թուով, սեռով, հո-
լովով, եղանակով, ժամանակով կամ ձևով:

Բառերու կառավարութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ մէկ
բառի ուրիշ բառի մը վրայ ունեցած իշխանութիւնն, որով կը-
հարկադրէ այդ բառերը կրել այս ինչ մասնաւոր փոփոխու-
թիւնը: Ասիկայ Հայերէնի մէջ կը կոչուի ինքնաշարժութիւն:

Բառերու կազմութիւնն ըսելով պէտք է հասկնալ իրենց
նոյն խօսքին մէջ, գրաւելիք յարաբերական դիրքերը:

SENTENCES*. ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ներդրումն կ'ըսուի խօսք մը կամ բառերու հաւաքա-
ծոյ մը. որ ամբողջ իմաստ մը կուտայ և որը միշտ կը պարու-
նակէ առանձին ուղղական հոլով մը կամ աէր բայի մը եւ
բայ մը. ինչպէս, "God is love", "Աստուած սէր է":

* sentence («Ներք») նախադասութիւն. դադար - to
sentence, դադարապարտութեան վճիռը տալ

Նախադասութիւն մը առ հասարակ երէ՛ գլխաւոր մասեր — (*three principal parts*) կ'ուենայ. որք են տէր բայի կամ ուղղական հոլով (*THE SUBJECT*), — ստորոգելի (*THE AT-TRIB'UTE* — երբէ՛դեւոր) կամ դիմաւոր բայ (*finite VERB*), — և բայէն վերջը եկող ինչէրէ կամ առարկան (*THE OBJECT*), որը բայովը կը կառավարուի. ինչպէս, *I know these men*, ես կը ճանչնամ այս մարդերը (այս մարդէ՛ք և ինչ ճանչնամ): *Crimes* deserve† punishment‡, ոճիրներ կը պահանջեն պատիժ* (սխիւնի գործի արժանի էն):

Խօսքի մը մէջ, վերոյգրեալ երեք գլխաւոր մասերէն ի զատ, մնացած բառերը կը կոչուին սորորդատ մասեր (*sub-or'dinate parts* — «ընդհանրէն իւր»), որոնք կախումն ունին առաջիններէն կամ իբր նախնական և կամ իբր երկրորդական իւրերէն (*ad'juncts* — «ձեռնարկ»). ինչպէս, *High crimes justly deserve very severe‡ punishments*, բարձր (մեծ) ոճիրներն իւրաքանչիւր կը պահանջեն շատ ինչ պատիժներ:

Նախադասութիւններն սովորաբար երկու տեսակի կը բաժնուին, դրշ, *simple* և բարդերէւ, *compound*:

Պարզ նախադասութիւնն այն է, որ կը բաղկանայ միայն մէկ հաստատական, ենթադրական, հրամայական, հարցական կամ զարմացական նախադասութենէ. ինչպէս, *Peter and Paul love each other*, Պետրոս և Պօղոս զիրար կը սիրեն. — *If you be here to morrow, be† harmless to no man*, ոչ ոքի վնաս ըրէ. — ‘*Am I not an apostle?*’ — *1 Cor.*, ix. 1. «Ես առաքեալ մը չեմ» (Զե՛սք ես առաքեալ եմ) — *1 Կոր. Թ. 1.* — ‘*And peace, oh Virtue! peace is all thy own!*’ — *Pope*. «Եւ խաղաղութիւն, ով Առաքինութիւն, խաղաղութիւնը բոլոր քուկդ է»:

Բարդերէւ նախադասութիւնն այն է, որ կը բաղկանայ երկու կամ աւելի պարզ նախադասութիւններէ, որոնք յայտնի կերպով կամ զօրութեամբ իրարու հետ կապուած են. ինչպէս, ‘*Send men to Joppa‡, and call for Simon¶, whose surname** is*

* crime (քրոյմ — ք. վարդ) ոճիր

† de-serve' (տէ՛ղը՛ւ) արժանի ըլլալ, արժանաւորութեան իրաւունքով պահանջել

§ pun'ish (քո՛ւնիշ) պատժել — punishment, պատիժ

‡ se-vere' (սէ՛ւը) խիստ, սաստիկ

‖ Jop'pa (ճո՛պ) Յոպպէ (Տճ. Եփ.)

¶ Si'mon (սի՛մոն) Սիմօն

** sur'name' (սը՛անէյմ) մականուն (այ ընդանիւն առնն)

Peter; who shall tell the words, whereby thou and all thy house shall be saved*.” — *Acts*, xi, 13. “Մէր խրկէ Յոպպէ, ու կանչէ Սիմօնը որ Պետրոս ալ կը կոչուի. Որ ան քեզի խօսքեր պիտի խօսի, որոցմով ղեդի փրկուիս դուն և քու բոլոր տունդ:» — Գործ. Ժա. 13:

Բաղադրեալ նախադասութիւն մը կարելի է ստորաբաժնել մէկ կամ աւելի մասերու, որոց ամեն մէկ մասը կրնայ ինքնին պարզ կամ բաղադրեալ նախադասութիւն մ'եղած ըլլալ. այսպիսի ստորաբաժանում մը կը կոչուի Անգլիերէն *clause* (էւր — ւիկ վա՛կ). Նախադասութեան հարաւոր կամ *member* (Պէ՛մբըր) — ինչպէս, “If thine enemy† be hungry‡, give him bread to eat; if he be thirsty§, give him water to drink.” — *Prov.* xxv., 21. Եթէ թշնամիդ անօթի ըլլայ, տուր իրեն հաց որ ուտէ. եթէ ծարաւ ըլլայ, տուր իրեն ջուր որ խմէ:» — Աւակ. Իե., 21:

Phrase կը կոչուի խօսք մը որ երկու կամ աւելի բառերէ կը բաղկանայ և որ կը ցուցնէ տարբեր գաղափարներու իրարու հետ ունեցած մէկ յարաբերութիւնը. առանց սակայն խօսքին ամբողջ իմաստ մը տալու. ինչպէս, Having loved his own, իրենները սիրած ըլլալով:

El-lip'sis (էլլիփ'սիս) գեղջում, գեղջուած կը կոչուին նախադասութեան մը այն բառերը որոնք դրուած չեն նախադասութեան մէջ, այլ զօրութեամբ կը հասկցուին. ինչպէս, My brother is rich, but yours poor, Իմ եղբայրս հարուստ է, բայց քեզի՛ն՝ աղքատ — խօսքին ամբողջը պիտի ըլլայ but your brother is poor, բայց քեր եղբայրն է աղքատ. brother is, եղբայրն է բառերը զօրութեամբ կամ լռելեայն հասկցուած, գեղջուած բառերն են, զորս միշտ ուսանողը ինք իրմէ լրացնելու է նախադասութիւն մը վերլուծելու պահուն:

Նախադասութիւններու կազմութեան կամ Համաձայնութեան վերաբերեալ բոլոր գլխաւոր սկզբունքներն կարելի է հետեւեալ ի՞նչ կանոններուն մէջ ամփոփել, որոնք Մասունք Բանիներու շարքովը դրուած են:

* save (սեյվ) փրկել

† en'e-my (է'նէմի) թշնամի (ՏՖլ. Գլխ. Գլխ.)

‡ hun'ger (հը'նջըր) անօթութիւն — to hunger, անօթեալ — hun'gry (հը'նջըր) անօթի

§ thirst (թի'սթըր — մէկ վա՛կ) ծարաւ, ծարաւութիւն — to thirst, ծարաւիլ — thirst'y (թի'սթըր) ծարաւի

THE RULES OF SYNTAX.

RULE I. — ARTICLES.

Articles relate to the nouns which they limit.

RULE II. NOMINATIVES.

A Noun or a Pronoun which is the subject of a finite verb, must be in the nominative case.

RULE III. — APPPOSITION*.

A Noun or a Pronoun used to explain a preceding noun or pronoun, is put, by apposition, in the same case.

RULE IV. POSSESSIVES.

A Noun or a Pronoun in the possessive case, is governed by the name of the thing possessed.

RULE V. OBJECTIVES.

A Noun or a Pronoun made the object of an active-transitive verb or participle, is governed by it in the objective case.

ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ:

ԿԱՆՈՆ Ա. — 80ԴԵՐ:

Յօդերը կը յարաբերեն առնունները, (անանկերուն չորսը) զորս կը սահմանաւորեն:

ԿԱՆՈՆ Բ. ՈՒՂԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ ԿՐԻՍՏԻՐ ԲԱՅԻ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ դիմաւոր բայի մը տէր բային է, պէտք է ուղղական հոլով ըլլայ:

ԿԱՆՈՆ Գ. — ԲԱՑԱՑԱՑՏԻՉ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ կը գործածուի նախադասանուն մը կամ Դերանուն մը բացայայտելու (բացարկելու), բացայայտեալին հոլովը դըրուելու է:

ԿԱՆՈՆ Դ. ՍԵՌԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ ԿՐԻՍՏԱՑԱՑՈՒՑԻՉ:

Սեռական հոլով կամ յատկացուցիչ եղող Անուն մը կամ Դերանուն մը կը կառավարուի ստացուածին անունովը: (Յորս չորսը Յորսիւն ինքիւն է:)

ԿԱՆՈՆ Ե. ՀԱՑՑԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ ԿՐԻՍՏԻՐ ՍԵՌԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ներգործական-անցողական բայի մը կամ ընդունելութեան մը ինդիքին եղած է, անոով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է:

* ap'po-si'tion (սփոշիւն) բացայայտիչ

RULE VI. — SAME CASES.

A Noun or a Pronoun put after a verb or participle not transitive, agrees in case with a preceding noun or pronoun referring to the same thing.

RULE VII. — OBJECTIVES.

A Noun or a Pronoun made the object of a preposition, is governed by it in the objective case.

RULE VIII.

NOMINATIVE ABSOLUTE.

A Noun or a Pronoun is put absolute in the nominative, when its case depends on no other word.

RULE IX. — ADJECTIVES.

Adjectives relate to nouns or pronouns.

RULE X. — PRONOUNS.

A Pronoun must agree with its antecedent, or the noun or pronoun which it represents, in person, number, and gender.

RULE XI. — PRONOUNS.

When the antecedent is a collective noun conveying the idea of plurality, the Pronoun must agree with it in the plural number.

ԿԱՆՈՆ Զ. — ՆՈՅՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ:

Անանցողական բայէ մը կամ ընդունելութեանէ մը ետքը զրուած Անուն մը կամ Դերանուն մը մի և նոյն Հոլովի ըլլալու է, ինչ որ է նախադասութեան անունը կամ դերանունն, որը կ'ակնարկէ մի և նոյն բանը:

ԿԱՆՈՆ Է. ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ
ԿՏ ԽՆԴԻՐՆԵՐ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ նախադրութեան մը խնդիրն եղած է, և անով կը կառավարուի, Հայցական Հոլով ըլլալու է:

ԿԱՆՈՆ Ը.

ԿՈԶԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎ:

Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ուղղական Հոլով է, լայց ոչ թէր քոյէ է և ոչ մի բառէ կախումն ունի, կը կոչուի Կոչական Հոլով:

ԿԱՆՈՆ Թ. — ԱՄԿԱՆՆԵՐ:

Ածականներ կը դրուին անուններուն կամ դերանուններուն վրայ:

ԿԱՆՈՆ Ժ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Դերանուն մը պէտք է Համաձայնիր նախընթացին հետ. կամ իր ներկայացուցած անունին կամ դերանունին հետ զէմքով, թուով և սեռով:

ԿԱՆՈՆ ԺԱ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Երբ նախընթացը Հաւաքական անուն մ'է և յոքնակիի գաղափարը կուտայ, Դերանունը պէտք է Համաձայնիր անոր հետ յոքնակի թուով:

RULE XII. — PRONOUNS.

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԲ. — ԴԻՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Երբ Դերանուն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ ևով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով, որովհետև անոնք միասին առնուած են:

RULE XIII. — PRONOUNS.

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԳ. — ԴԻՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Երբ Դերանուն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ չափով կամ ոչով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թուով), և ոչ իբր միասին առնուած:

RULE XIV. — FINITE VERBS.

Every finite Verb must agree with its subject, or nominative, in person and number.

ԿԱՆՈՆ ԺԴ. — ԴԻՄԱՌՈՐ ԲԱՅԵՐ:

Ամեն մէկ դիմաւոր Բայ պէտք է համաձայնի իւր տէր բայիին կամ ուղղական հոլովին հետ դէմքով եւ թուով:

RULE XV. — FINITE VERBS.

When the nominative is a collective noun conveying the idea of plurality, the Verb must agree with it in the plural number.

ԿԱՆՈՆ ԺԵ. — ԳԻՄԱՌՈՐ ԲԱՅԵՐ:

Երբ տէր բային հաւաքական անուն մ'է որ յոքնակիի գաղափար կուտայ, Բայը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոքնակի թուով:

RULE XVI. — FINITE VERBS.

When a Verb has two or more nominatives connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.

ԿԱՆՈՆ ԺԶ. — ԴԻՄԱՌՈՐ ԲԱՅԵՐ:

Իբր Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայիի համար) ևով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով, որովհետև անոնք միասին են առնուած:

RULE XVII. — FINITE VERBS.

When a Verb has two or more nominatives connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.

RULE XVIII. — INFINITIVES.

The Infinitive Mood is governed in general by the preposition *to*, which commonly connects it to a finite verb.

RULE XIX. — INFINITIVES.

The active verbs *bid**, *dare*, *feel*, *hear*, *let*, *make*, *need*, *see*, and their participles, usually take the Infinitive after them without the preposition *to*.

RULE XX. — PARTICIPLES.

Participles relate to nouns or pronouns, or else are governed by prepositions.

RULE XXI. — ADVERBS.

Adverbs relate to verbs, participles, adjectives, or other adverbs.

ԿԱՆՈՆ ԺԵ. — ԴԻՄԱՆՈՐ ԲԱՅԵՐ:

Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (սէր բայի համար) Կոճով, կամ ոչով իրարու հետ կցուած, Բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թըւով), և ոչ իբր միասին առնուած:

ԿԱՆՈՆ ԺԸ. — ԱՆԵՐԵԻՈՑՔՆԵՐ:

Աներևոյթ եղանակը ընդհանրապէս կը կառավարուի ԵՈ նախադրութիւնովը, որը առհասարակ կը կապէ զայն դիմաւոր բայի մը:

ԿԱՆՈՆ ԺԹ. — ԱՆԵՐԵԻՈՑՔՆԵՐ:

Bid, գին տալ. *dare*, յանդգնիլ. *feel*, զգալ. *hear*, լսել. *let*, թողուլ. *make*, ընել. *need*, կարօտիլ. *see*, տեսնել — ներգործական բայերն և իրենց ընդունելութիւններն, սովորաբար իրենցմէ վերջը եկող Աներևոյթը կ'առնեն առանց ԵՈ նախադրութեանը:

ԿԱՆՈՆ Ի. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ընդունելութիւններ կը վերաբերին անուններու կամ դերանուններու, և կամ կը կառավարուին նախադրութիւններով:

ԿԱՆՈՆ ԻԱ. — ՄԱԿԱՐԱՅՆԵՐ:

Մակբայներ կը վերաբերին բայերու, ընդունելութիւններու, ածականներու, կամ ուրիշ մակբայներու:

* *bid* (գին) գին տալը, աճուրդի մէջ գնելը — *to bid*, գին տալ. հրամայել, ընծայել. թախանձել

RULE XXII. — CONJUNCTIONS.

Conjunctions connect words, sentences, or parts of sentences.

ԿԱՆՈՆ ԻՒ. — ՇԱՂԿԱՊԵՆՐ:

Շաղկապներ կը կապեն բառեր, նախադասութիւններ, կամ նախադասութեան մասեր:

RULE XXIII. — PREPOSITIONS.

Prepositions show the relations of words, and of the things or thoughts expressed by them.

ԿԱՆՈՆ ԻՂ. ՆԱԽԱԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Նախադրութիւններ կը ցուցնեն բառերու և իրերու կամ անոնց արտայայտած գաղափարներու յարաբերութիւններն:

RULE XXIV. — INTERJECTIONS.

Interjections have no dependent construction; they are put absolute, either alone, or with other words.

ԿԱՆՈՆ ԻՂ. ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Միջարկութիւններ կախում չունենցող կազմութիւն մը չունին (ա՛հ-ի՛ եւ)։ Եւ անկախ կը գործածուին կամ առանձինն, և կամ ուրիշ բառերու հետ:

[Վերոյգրեալ Կանոններուն վրայ օրինակներով բացատրուած աւելի ընդարձակ ծանօթութիւններ պիտի տրուին հետզհետէ] :

TITLES (ԲՆՅՊԷՐ) ՏԻՏՂԱՍՆԵՐ

Քօսակցութեանց և թղթակցութեանց մէջ քաղաքավարութեան անհրաժեշտ մէկ պահանջքն է խօսքը կամ թղթակցութիւնը ուղղուած անձին ինչ անուն կամ տիտղոս տալը գիտնալ: Այս պահանջքը լեցնելու համար Ամերիկայի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է՝ որու հետ որ տեսնուիլ կամ թղթակցիլ կ'ուզուի, կանխաւ անոր կամ քարտը ձեռք ձգել կամ գէթ անոր մականունն ու իրեն ուղղուած տիտղոսը ստուգել և այդպէս զինք իր ուղիղ անունովը կոչել. եթէ պատահի որ մէկը այդքանին ալ չկրնայ յաջողիլ, այդպիսի նեղ պարագաներու տակ Mis'ter (Ֆ՛ԴԵՐ) Տիար, Madam կամ Lady, Տիկին, և Miss (Ֆ՛) օրիորդ, ըստ պատշաճի գործածելով խօսակցութիւնը կամ թղթակցութիւնը կարելի է սկսիլ. սակայն շատ աւելի նախամեծար, քաղաքավարի եւ կիրթ զարգացման նշան պիտի ըլլայ եթէ նախապէս կերպով մը ստուգած ըլլանք մեր խօսակցի կամ թղթակցի մականունն ու տիտղոսը: Այս

պատճառաւ եւ մեր ուսանողին ալ անհրաժեշտ պէտք մ'է գիտնալ Անգլիերէն լեզուին մէջ առ հասարակ գործածուած տիտղոսներն, զայնս դիւրին ըմբռնելու եւ ըստ պահանջման կամ ըստ պատշաճի կարենալ գործածելու համար:

Ամերիկացւոց եւ Անգլիացւոց մէջ առ հասարակ գործածուած տիտղոսներն կարելի է երեք դասակարգի բաժնել, (ա) Հանրայն կամ Ժողովրդական, (բ) Արժանի կամ Գեղարար եւ (գ) Պարսկ կամ Պաշտօնական տիտղոսներ:

(ա) Հանրային կամ Ժողովրդական տիտղոսներն հասարակ ժողովրդային տիտղոսներն են, որոց ամենէն շատ գործածուածներն հետեւեալներն են.

Առ հասարակ ամեն էրիկ Մարդու և Երիտասարդի

Mis'ter	(Միսթըր)	[Mr.]	Տիար, Պարոն (Հայկական Բարձրագոյն)
Mes-sieurs'	(Մեսէլ', Մէսէր)	[Messrs.]	Տիարք, Պարոնայք
Sir	(Սըր)		Տիար, Տէր
Gen'tle-man	(Ֆէնթլման)		Ազնիւ Տիար
Gentlemen	(Ֆէնթլմէն)		Ազնիւ Տիարք

Մանչ Տղայոց

Mas'ter	(Մասթըր)	[M.]	Պարոնիկ

Կիներու

Mis'tress	(Միսթրէս)	[Mrs.]	Տիկին, Տիրուհի
Mis'sis*	(Միսիս)	[Mrs.]	Տիկին
Mad'am	(Մադամ)	[Ma'am]	Տիկին, Տիրուհիս
Mes'dames'	(Մէսդամ)		Տիկիներ
La'dy†	(Լէյդի)		Տիրուհի, Տիկին (Ամերիկական հասկացողութեամբ մաքուր եւ ճաշակաւոր հագուած կին)
La'dies†	(Լէյդի)		Տիրուհիք, Տիկիներ

* Այս բառը Mistress բառի ուրիշ կերպ մը կրճատուած եւ խօսակցութեանց մէջ աւելի շատ գործածուած ձեւն է:

† Սոյն բառերը ամուսնացած կիներու միայն յատուկ չեն, այլ քսան տարեկանէն վեր օրիորդներուն ալ կարելի է ուղղել:

Օրիորդներու

Miss†	(Ռ-)	Օրիորդ
Miss'es	(Ռ'-ետ)	Օրիորդներ

ԾԱՆ.— Վերոյգրեալ տիտղոսներու առջեւ փականիչերու մէջ զետեղուած կրճատուած ձեւերն սովորաբար կը գործածուին գրութեանց մէջ:

[Ուսանող դերք եւ բերանայ ար վերայիւ հանային իմ խորագրուան դերք-դաներն Արքիեպիսկոպոս Գրիգորի զորք-դաներն էն, աւել համար ալ դերք եւ իւր լաւ սովոր է ապի Գրիգորի առ շատ ճիշդ անգամ բերելու է իւր դերք-դան Գրիգոր:]

(Բ.) Արժանիքի կամ Գիտական տիտղոսներն կ'ստացուին լոկ աշխատութեամբ. ինչպէս Ուսումնարաններէն ստացուածներն, որոցմէ Ամերիկայի մէջ ընդհանրապէս գործածուածներէն մէկ քանիներն հետեւեալներն են

(Ամերիկեան Ուսումնարաններու (Col'lege - Գոլճ) Վարժապետանոցներու (Nor'mal School - Նորմալ (շ) - Գոլճ - մէկ վարժ) և Համալսարաններու (U'ni-ver'si-ty - Եռանկէլք-ճիշդ) տուած բազմազան աստիճաններու ամբողջ ցուցակը կարելի է գտնել Funk and Wagnalls Companyի STANDARD DICTIONARY բառարանին մէջ degree բառին տակ, որոնք շուրջ երկու հարիւր կը հաշուին:)

B. A. կամ A. B. — Bach'e-lor of Arts (Պէլլէր - Գոլճ)

Պսակաւոր Գեղարուեստից

B. Sc. — Bachelor of Sci'ence (Պէլլէր - Գոլճ)

Պսակաւոր Գիտութեան

B. C. E. — Bachelor of Civ'il En'gi-neer'ing (Պէլլէր - Գոլճ Ենճինէրէն) Պսակաւոր Քաղաքային Շինութեանց

M. A. կամ A. M. — Mas'ter of Arts (Մէսթըր - Գոլճ)

Պետ Գեղարուեստից

Ph. D. — Doc'tor of Phi-los'o-phy (Տոկթըր - Գոլճ Գիտութեան)

Վարդապետ Փիլիսոփայութեան

† ԾԱՆ. — Երբ միեւնոյն ընտանիքի մէջ մէկէ աւելի օրիորդներ կան սովորութիւն է երիցագոյնին ուղղել Miss եւ իւր Միւսանը. մինչ անցաճաներուն Miss եւ իրենց միւսանը. այսպէս, երիցագոյն օրիորդին Miss Tennyson, Միւս Թեննիսըն, անկէց փոքր եղողներուն, Miss Nora Tennyson, Միւս Նորա Թեննիսըն, Miss Grace Tennyson, Միւս Գրեյս Թեննիսըն. եւն:

- Pe. B. — Bachelor of Ped'a-gog'ics (Պէտէլէը — լի փետրոսիք) —
Պսակաւոր Մանկավարժութեան
- Pe. P. — Prin'ci-pal of Pedagogics (Փրինչիպէլ — լի փետրոսիք) —
Դիւսապետ Մանկավարժութեան
- Pd. D. — Doctor of Ped'a-go''gy (Տոքթըը — լի փետրոսիք) —
Վարդապետ Մանկավարժութեան
- G. P. — Grad'u-ate in Phar'ma-cy (Կրէճուէյը քիմիա) —
Ընթացաւարտ կամ Աստիճանաւոր Դեղագործութեան
- Phar. D. — Doctor of Pharmacy (Տոքթըը — լի քիմիա) —
Վարդապետ Դեղագործութեան (սինթէզ, անալիզ, դոզա, փոխարինում եւ այլն)
- D. D. S. — Doctor of Den'tal Sur'ger-y (Տոքթըը — լի Տէնթէլ Սըրճըը) —
Բժշկապետ Ատամնարուժութեան կամ Ատամնարոյժ Բժիշկ
- B. M. — Bachelor of Med'i-cine (Պէտէլէը — լի Մէդիքս, Մէդիքս) —
Պսակաւոր Բժշկութեան
- D. M. — Doctor of Medicine, (Տոքթըը — լի Մէդիքս) —
Վարդապետ Բժշկութեան կամ Բժշկապետ
- LL. B. — Bachelor of Laws, (Պէտէլէը — լի Լո) —
Պսակաւոր Օրինաց (Իրաւագիտութեան), Փաստաբան
- LL. M. — Master of Laws (Մէթըը — լի Լո) —
Պետ Օրինաց (Իրաւագիտութեան)
- LL. D. — Doctor of Laws (Տոքթըը — լի Լո) —
Վարդապետ Օրինաց (Իրաւագիտութեան) Օրէնսգէտ
- B. D. — Bachelor of Di-vin'i-ty (Պէտէլէը — լի Տիւինիթի) —
Պսակաւոր Աստուածաբանութեան
- D. D. — Doctor of Divinity (Տոքթըը — լի Տիւինիթի) —
Վարդապետ Աստուածաբանութեան

(գ.) Պատուոյ կամ Պաշտօնական տիտղոսներն կ'ըլլան կամ ժառանգական կամ ստացական. ինչպէս ազնուականներու եւ կառավարական պաշտօնեայներու տիտղոսներն:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ ազնուական դասակարգ (aris'toc-ra-cy — առիսթոքրատի) չկայ, բայց Ազգային կամ Դաշնակցական Կառավարութեան եւ անոր բարձրագոյն պաշտօնէից տիտղոսներն հետեւեալներն են.

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային (Na'tion-al - Նէ'շնէլ) կամ Դաշնակցական (Fed'er-al - ֆէ'դըրէլ) Կառավարութեան պաշտօնական անուան է

The United States of America
(տհէ եւնայթըտ ադէյթ - ալ սթըյէթ)
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային Կառավարութիւնը* կը բաղկանայ երեք ճիւղերէ (branch կամ de-part'ment պընչ - մէկ վաճ - րէթ'ա-դըմէթ)

The Legislative	(տհը լէթիսլէթիվ)	Օրէնսդիր (Խորհուրդ)
The Executive	(տհէ էկզէկըտիվ)	Գործադիր (Իշխանութիւն)
The Judicial	(տհը ճուդիշիլ)	Դատական (Իշխանութիւն)

Ազգային Կառավարութեան Օրէնսդիր ճիւղը
կը կազմէ Օրէնսդիր Ժողովը, որ կը կոչուի

The Con'gress (տհը կոնցրէս) Վեհաժողով

Վեհաժողովն ալ կը բաժնուի երկու Խորհրդարանի

The Sen'ate	(տհը սենեյթ)	Մերակոյտ
The House of Rep're-sent'a-tives	(տհը հաւս - ալ ռէթընթէնթ - տիվ)	Երեսփոխանաց Ժողով

Մերակոյտի անդամները կը կոչուին

Sen'a-tor (սենեյթը) Մերակուտական

Երեսփոխանաց Ժողովի անդամները կը կոչուին

Con'gress-man	(կոնցրէսմէն)	Վեհաժողովի անդամ կամ
Represent'ative	(րէթընթէնթ - տիվ)	Երեսփոխան

Մերակոյտին կը նախագահէ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դեր-Նախագահը

Երեսփոխանաց Ժողովին կը նախագահէ
իրենցմէ ընտրուած մէկը, որը կը կոչուի

Speak'er (սփիք'ադը) Խօսող (Արեւողոթ)

* Ամերիկայի Ազգային եւ Նահանգային Կառավարութեանց կազմութեան, իրաւասութեանց եւն. վրայ ճոխ տեղեկութիւններ կարելի է ստանալ մեր «ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ» աշխատասիրութենէն:

Գերագոյն Դատարանի Դատաւորներուն Գլխաւորը կը կոչուի
The Chief-Jus'tice (ԴՆԵ ԼԵՅՉԵՐԷՆ) Գլխաւոր Դատաւոր

Մնացած Դատաւորներէն ամեն մէկը կը կոչուի
The Associate Justice (ԴՆԵ ԼԵՅՉԵՐԷՆ) Ընկերակից Դատաւոր
ՆաՀանգային Կառավարութիւն

Ամերիկայի Միացեալ ՆաՀանգներն կը բաղկանան ներկա-
յիս 48 նաՀանգներէ, որոց ամեն մէկի կառավարութիւնն իսկ
եւ իսկ յար եւ նմանն է Ազգային կամ Դաշնակցական Կառա-
վարութեան, այս տարբերութեամբ միայն որ ՆաՀանգներու
Օրէնսդիր Վարչութիւնը փոխանակ Վեհաժողովի կը կոչուի

The Legis-la'ture (ԴՆԵ ԼԵՅԻՍԼԵՅՈՐ) Օրէնսդիր Մարմինը
եւ անոր Երկու ճիւղերը կը կոչուին

The State Senate ՆաՀանգային Մերակոյտ եւ The As-sem'bly
(ԴՆԵ ԷՄԵՄԲԼԻ) ՆաՀանգային Երեսփոխանական Ժողով

ՆաՀանգային Մերակոյտի անդամներէն ամեն մէկը կը կոչուի
The State Senator, ՆաՀանգային Մերակուտականը
ՆաՀանգային Երեսփոխանական Ժողովոյ
անդամներէն ամեն մէկը կը կոչուի

The Assemblyman, ՆաՀանգային Երեսփոխանը

Նոյնպէս ՆաՀանգային Իշխանութեան գլուխը՝ փոխանակ
Նախագահի կը կոչուի

The Gov'ern-or (ԴՆԵ ԼԵՂԵՆՆԵՐ) Կառավարիչը
Կառավարչի Փոխանորդը՝

որ ՆաՀանգային Մերակոյտին կը նախագահէ, կը կոչուի
The Lieu-ten'ant-Governor (ԴՆԵ ԼԵՂԵՆՆԵՐ ԼԵՂԵՆՆԵՐ)
Տեղակալ-Կառավարիչը

Գիտնալու է նաեւ որ Ամերիկայի Միացեալ ՆաՀանգներէն
ինչպէս ամեն մէկ ՆաՀանգ իր առանձին ինքնօրէն կառավա-
րութիւնն ունի նոյնպէս ամեն մէկ քաղաք, աւան, գիւղ եւ
մինչեւ իսկ թաղ իր առանձին կառավարութիւնն ունի, ա-
սոնցմէ իւրաքանչիւրն իրենց տեղին, մեծութեան եւ բազ-
մամարդութեան Համեմատ տարբեր տարբեր տիտղոսներ ու-
նին, որոց ամենէն շատ գործածականներն են

The May'or (ԴՆԵ ՄԵՅՈՐ) Քաղաքապետը

The Board of Al'der-men (ԴՆԵ ԳՕՄ ԲՈՐԴ ՕՒԼԴԵՐՄԵՆ) Քաղաքա-
յին Խորհուրդը

A'derman Քաղաքային Խորհրդի Անդամ

The Town Coun'cil (Կհը Բաւն Գաւառի) Գիւղաքաղաքի Խորհուրդը

The Village Council (Կհը Էլիւյն Գաւառի) Գիւղային Խորհուրդ

The Councilman, Գիւղաքաղաքային կամ Գիւղային Խորհրդի Անդամ

The Councilman at-large (Կհը Գաւառիէն ետ-լաւ) Գիւղաքաղաքապետ կամ Գիւղապետ

MILITARY (Ֆիլիթերի) TITLES.

Զինուորական Տիտղոսներ (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց)

ARMY (Ե-Ֆի) Յամաքային Բանակ

Gen'er-al (Ֆիլդերի) Գլխաւոր կամ Ընդհանուր Հրամանատար

ՄԱՆ.— Այս տիտղոսը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կը տրուի միայն Վեհաժողովի անցուցած մասնաւոր օրէնքովը և ան ալ Հազուադիւտ պարագաներու տակ։ Մինչեւ Հիմայ չորս անձերու միայն տրուած է։

Lieu-ten'ant-General (Էլի-Ե-Ֆիլդերի) Ֆիլդերի

Տեղակալ—Հրամանատար (Այս Ե-Ֆիլդերի անգլիացի և Ե-Ֆիլդերի) Ma'jor-General (Ֆիլդերի-Ֆիլդերի)

Զօրաբանակի—Հրամանատար, Սպարապետ

Ad'ju-tant-General (Ե-Ֆիլդերի-Ֆիլդերի)

Օգնական—Հրամանատար

Brig'a-dier'-General (Գլի-Ե-Ֆիլդերի-Ֆիլդերի)

Զօրաբաժնի—Հրամանատար, Վաչտապետ (ՏՖի. Միլիթերի)

Colo'nel (Բիլդերի) Գնդապետ (ՏՖի. Միլիթերի)

Lieutenant-Colonel Տեղակալ—Գնդապետ

Ma'jor (Ֆիլդերի) Հազարապետ

Cap'tain (Բիլդերի) Զօրավար

Lieutenant-Captain Տեղակալ Զօրավար

Ser'geant (Ե-Ֆիլդերի) Յինապետ (ՏՖի. Զ-Է-Է)

Cor'po-ral (Բիլդերի) Տասնապետ

Ca-det (Բիլդերի) Զինուորական ուսանող

Վերոյգրեաններէն ի զատ շարք մը ուրիշ տիտղոսներ կան Յամաքային բանակին մէջ, որոնք կը տրուին իւրաքանչիւրի կատարած մէկ մասնաւոր գործին Համար. ինչպէս, Paymaster-General, Ընդհանուր Վարձահատոյց, ի՞նչ վարձահատոյց—Հրամանատար. Surgeon-General, Ընդհանուր Վիրաբոյժ ի՞նչ վիրաբոյժ—Հրամանատար, ևն։

NA'VY (ՆՎԿԵ) Ծովային Զօրք

Ad'mi-ral	(ե'տ'իբել)	Ծովակալ
Vice-Admiral	(վեյս-ե'տ'իբել)	Դեր-Ծովակալ
Այս երկու տիտղոսներն ալ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ կը տրուին միայն վեհաժողովի անցուցած մասնաւոր օրէնքովը և ան ալ Հազուագիւտ պարագաներու տակ։ Մինչև հիմայ ամեն մէկը երեք անձերու միայն տրուած է։		
Rear-Admiral	(րէյր-ե'տ'իբել)	Գլխաւոր-Ծովակալ
Com'mo-dore	(էմ'փոմօ)	Երկրորդ-Ծովակալ
Cap'tain	(էպ'էյն)	Մարտանաւի-Հրամանատար.
		Գնդապետ
Com-mand'er	(էմ'փ'ն'թը)	Հրամանատար (ՏՖՎ. Գոմանտար)
Lieutenant-Commander		Տեղակալ-Հրամանատար
En'sign	(է'նսըն)	Պաշտօնակիր
Mid'ship'man	(մի'թիփման)	Ծովային ուսանող

Անգլիայի Կառավարական բարձրագոյն պաշտօնէից տիտղոսներն են.

King	(քինգ)	Թագաւոր
Queen	(քուէն*)	Թագուհի
President	(քրէշիտընթ)	Նախագահ
Gov'ern-or	(գըվընըր)	Կառավարիչ
Prime Min'is-ter	(քրայմ* փ'նիսթը)	Նախարարապետ
Minister	(մինիսթը)	Նախարար
Am-bas'sa-dor	(էմբասսադը)	Դեսպան
Con'sul	(էմ'նսլ)	Հիւպատոս

Անգլիայի Ազնուականաց պատուոյ Հինգ տիտղոսներն են,

Duke	(դուք)	Դուքս
Duch'ess	(դըչէս)	Դքսուհի
Mar'quis	(մարքիս)	Մարքիզ
Mar'chion-ess	(մարչիոնէս)	Մարքիզուհի
Earl (ըւլ)	Count (էսունթ*)	Կոմս
Count'ess	(էսունթէս)	Կոմսուհի
Vis'count'	(վայսքունթ)	Դերկոմս
Vis'count-ess	(վայսքունթէս)	Դերկոմսուհի
Bar'on	(բարոն)	Պարոն
Bar'on-ess	(բարոնէս)	Պարոնուհի

[Ուսանողն ազատ է վերոյգրեալ Բ. և Գ. Դասակարգի տիտղոսներն պէտքը զգացած ատենը ուսանիլ։]

* Հնչու և մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Հետեւեալ տիտղոսներն կը գործածուին առ հասարակ գրութեանց մէջ, զորս պէտք է շատ լաւ ուսանիլ և առնուազն հինգ անգամ գրել տետրակին մէջ:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Նախագահին յատուկ
(ԸՌԴ Սահմանադրութեան Օրէնք)

His ex'cel-len-cy (հիշ է'տէլեն-սի) Նորին Բարձրութիւնը

ԾԱՆ.— 1912ին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Համար Նախագահ ընտրուած Նիւ Ճըրզի Նահանգին Կառավարիչ Woodrow Wilson, իւր Նախագահ ընտրուելուն առթիւ, իրեն ուղղուած զանազան տիտղոսներուն համար, զորս ձեռք բերած էր իւր գիտական աշխատութիւններովը, Հանրային ընտրութիւնովն և Սահմանադրութեան իշխանութիւնովը, հրապարակաւ բաղձանք յայտնեց որ Հանրութիւնը իւր անունը գործածած պահուն իր բոլոր տիտղոսները մէկդի թողով, զինք կոչէ պարզ Mr. Wilson. և ասով բարձրագոյն տիպարը դարձաւ Ամերիկեան պարզասիրութեան և մարմնացումը Ամերիկեան Ժողովրդապետական ոգիին: Իւր բաղձանքը յարգուեցաւ:

Իւր օրինակին հետեւեցաւ նաեւ իրեն հետ միասին Նիւ-Եօրք Նահանգին Կառավարիչ ընտրուած Նիւ Եօրքի Ազգային Երեսփոխան Congressman William Sulzer:

Այս օրինակները որքան որ կ'ապացուցանեն թէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ պարզասիրութիւնը նախամեծարելի է, մի եւ նոյն ատեն գիտնալու է որ պաշտօնական հանգամանքներու տակ ամեն օրէնք իր տեղին կէտ առ կէտ կը գործադրուի:

Նախագահի խորհրդական Ժողովի, եւ Վեհաժողովի բոլոր անդամներուն, Նահանգաց Կառավարիչներուն, Նահանգային Օրէնսդիր Ժողովի անդամներուն, Գերագոյն եւ Բարձրագոյն Դատարաններու դատաւորներուն, Դեսպաններուն եւ ամեն անոնց՝ որոնք Ազգային կամ Նահանգային Կառավարութեան մէջ բարձր պաշտօն մը վարած են կամ կը վարեն, կ'ուղղուի Hon'or-a-ble (հ'օնօրէյլ) [Hon]. Մեծաշուք, Վսեմափայլ

Առ հասարակ Բոլոր Կղերականներու

Սարկաւազ, Քահանայ, Արեղայ, Ծայրագոյն Վարդապետ, Պատուելի (Յեւնադրոսած Կրօնէի երէց), Վերապատուելի (Յեւնադրոսած երէց)

Rev'er-end (րէ'վէրէն) [Rev.] Արժանապատիւ

Եպիսկոպոսի

Right Reverend (րայթ րէ'վէրէն) Գերապատիւ

Արք Եպիսկոպոսի եւ Հայոց Պատրիարքներուն

Most Reverend (մօսթ րէ'վէրէն) Ամենապատիւ

Առ հասարակ Բոլոր Թագաւորներու և Հայոց Կաթուղիկոսին
 His maj'es-ty (հիշ հա՛հադի) Իւր նորին Վեհափառութիւնը
 Թագուհիներու

Most Ex'cel-lent կամ Most Gra'cious Majesty
 (հա՛հադի է՛հա՛հադի կամ հա՛հադի է՛հա՛հադի հա՛հադի)
 Ամենավսեմ կամ ամենաողորմած Վեհափառութիւն

Բոլոր Օրէնսդէտ-Փաստաբաններու,
 Հաշտարար Դատաւորներու եւ ամեն անոնց,
 որոնց կ'ուզուի սովորականէն աւելի պատիւ մ'ընել, կ'ուղղուի
 Es-quire' (է-հա՛հադի) [Esq.] Մեծապատիւ

157. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն կարելի է գործածել Թէ իբր նամակներու վերադիրներ և Թէ
 իբր պահարանի վրայ գրուելիս հասցնելու]

[Թ] [Պ] [Ղ]

To His Excellency

The President

of the United States of America

Washington, D. C.

Honorable

SENATOR C. DEPEW of New York,

Washington, D. C.

AFTER 5 DAYS PLEASE RETURN TO

B. R. TOROSSIAN
 114-16 East 28th Street
 NEW YORK

— Ե — Դ Ե
 Է — Ե Ե Ե Ե — Է
 Զ — Զ Զ Զ Զ Զ

Honorable

Congressman Arthur Williams,

Washington, D. C.

New York, N. Y.

FRANCIS BROWN, D. D., Ph. D., D. Litt.* L. L. D.

New York, N. Y.

Catholicos of all Armenians,
Echmiadzin, Russia.

MATTHEWS† ARCH BISHOP IZMIRLIAN,
Patriarch§ of Armenians in Turkey,
 Constantinople, Tur

HOVSEP ARCH BISHOP SARADJIAN,
Primate† of all Armenians in America,
 Worcester, Mass.

BISHOP GREER,
New York, N. Y.

BISHOP HAGOP PAPAZIAN,
Prelate of Armenians,
Tigranakert, Turkey.

THEODOROS ARZONIAN,
Chenkoosh, Turkey.

GABRIEL EFENDI NATANIAN Esq..

Van, Turkey.

* D. Litt.— Doctor of Lit'er-a-ture, (ՏԻՒՆԸ ԵՒ ԼԻՒՆԻՄԻՐ)
Վարդապետ Գրագիտութեան

Ca-thol'i-cos (ἡ-ἑ-ῥῶ-ῃ-ος) *Կաթոլիկոս*

Matth'ews (s-'tēto-) Umanph'etnu

§ Pa'tri-arch (††'ṣṣṣṣ) Պատրիարք, նախագահ

‡ Pri'mate (pree-mayt) Կղերական առաջնորդ

Dr. M. A. Attarian
H. Aslanian, M. D.
H. Toprahanian, D. D. S.
Mr. S. Sarafian, A. M., LL. B.
Karekin Manoukian, Ph. D.
Eghishe Kondakjian, A. B.
Anoushavan Kouryoumdjian
Mrs. Boghos Hammalian
“ Makoor Gabriel
Miss Riggs, Pe. P.
“ Alma J. Durant, Pe. B.
“ Virginia Nersessian
Messrs. Gulbenkian Bros.
Master Hovsep Abakouny

General George Washington was named the father of his country.

Lieutenant-General Ulysses S. Grant after the war became the President of the United States.

Mr. President, permit me to introduce* to you the Adjutant-General Butte.

Gentlemen: — I have the pleasure of introducing to you Admiral George Dewey.

Mrs. Nersessian, allow me to present to you my friend Brigadier-General Loris Melikov.

Rear-Admiral Magarov was either a Russian or an Armenian.

Major-General William McKinley took an active part in the war of 1860-4.

Commodore Garabedian will arrive here next week.

Ladies and Gentlemen: — It gives me a great pleasure to introduce to you the speaker of the evening, Col. Theodore Roosevelt.

Miss Moorad, my friend Captain Agnoonie.

158. Վարժութիւն

[Խ]

Տիար Պետրոսեանը տեսնել պիտի երթայիք, գացիք տեսա՞ք զինքը: — Այո, գնացի, տեսայ զինք իւր տան մէջ: — 2. Օրրորդ Պետրոսեանը Տիկին Ներսէսեանին հետ հոս պիտի գային, բայց դեռ չեկան. չեմ գիտեր ի՞նչ պատահեցաւ: — 3. Այսօր կ'ակնկալենք հանդիպիլ Հրամանատար Ուաշինկթընին, Տեղակալ-Կառավարիչ Պայաճեանին, Զօրավար Մանուկեանին, և Գնդապետ Տուրանդին: — 4. Նախագահը պիտի գար, եկա՞ւ: — Նախագահ Ուիլսոն պիտի ժամանէ Նիւ Եօրք վաղն առտու իր Օգնական-Հրամանատարին, Ծովակալ Տիուրին, Գլխաւոր Ծովակալ Ուիլիւմսին, Մարտանաւի Հրամանատար Նիւէ հետ: — 5. Որ և է մէկը պիտի դիմաւորէ՞ զինք ((հանդիպէ՞ ինքն)): — Այո, չատ մը Ազդային և Նահանգային Մերակուտա-

† per-mit' (թէրմիտ) Թոյլտուութիւն — to permit, Թոյլ տալ

* in'tro-duce' (ինտրոդուս) ներկայացնել, ծանօթացնել

կաններ, Ազգային և Նահանգային Երեսփոխաններ, Նիւ Եօրք Նահանգի կառավարիչը և ուրիշ շատ մ'անձինքներ: — 6. Առջի օրը ղինուորական ուսանողներն տեսա՞ք, ի՞նչ գեղեցիկ կ'երեւէին: — Այո՛, շատ գեղեցիկ հագուած էին. վաղն ալ ծովային ուսանողներն պիտի տեսնենք: — 7. Երէկ Երկրորդ-Մովակալ մ'եկաւ մեր տունը հայրս տեսնելու: — 8. Մեր տունն ալ երէկ կոմս մը եկած էր Լոնտոնէն քոյրս տեսնելու: — Մի քուցէ քոյրդ կոմսունի ըլլալ կը բաղձայ: — Թող Դքսուհի մ'ըլլայ, եթէ ինք կը սիրէ: — 9. Վարդ Ժողով մը պիտի ըլլայ, ուր պիտի խօսի Անգլիացի Մարքիզուհի մը և Ժողովին ալ պիտի Նախագահէ Մանչէսթըրի (Manchester) Դուքսը: — 10. Արդի Նահանգային Գործոց Քարտուղարը և Նիւ Եօրք Նահանգի կառավարիչը իսկապէս ազնիւ մարդեր են: — 11. Ընդհանուր Հրամանատար Գէորգ Ուաշինկթըն անուանուեցաւ Հայրենեաց Հայր: — 12. Անգլիոյ Թագաւորն ու Թագուհին անցեալ տարի գնացին Հնդկաստան: — 13. Արկայլի (Ar-gyll') Դուքսը Արեւելեան խնդրի բարեկամներէն մէկն էր: — 14. Այս տարի (Վ) հարիւր ծովային զինուորութեան ուսանողներ պիտի աւելցուին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Մովային ոյժին: — 15. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն ցամաքային զինուորութեան ուսանողներէն հինգ հարիւր (հոգ) երէկ Նիւ Եօրք հասան, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն Գլխաւոր Հրամանատարին (Commander-in-Chief) ընկերակցելու: — 16. Ամենապատիւ Ներսէս Արք Եպիսկոպոս Վարժապետեան (Varjabedian) Թուրքիոյ Հայոց ամենասիրելի Պատրիարքն էր, որ եթէ քիչ մը աւելի երկար ապրէր ամենայն Հայոց կաթողիկոս պիտի ըլլար: — 17. Տիկին Աննա Յակոբեան (Hagopian) և Օրիորդ Զարման Չանգալեան (Zarman Chankalian) այսօր Պոսթօնէն հոս պիտի հասնին: — 18. Տիկին Կատարինէ Թորոսեան շատ բարեսիրտ կին մ'է և Հայոցմէ շատ մեծ թուի մը օգտակար եղած է, որոնք չեն կրնար մոռնալ անոր իրենց ցոյց տուած բարեսիրտութիւններն իրենց առաջին օրերուն մէջ: — 19. Օրիորդ Ներսէսեան շատ մեղմ և քաղցր կ'երգէ՝, մանաւանդ Հայկական եկեղեցիին մէջ. Թէպէտև ոչ շատ բարձր. բայց Օրիորդ Լուսիկ (Lucyk) Գարբիշեան շատ գեղեցիկ կ'երգէ հարսանիքներու* մէջ. և Տիկին Բըռլան† շատ ախորժելի կ'երգէ ազգային երգեր: — 20. Բարեսիրաց‡ Ընկերութեան§ Նախագահն է Տիկին Մաքուր Գարբիշեան որ աղքատներու և որբերու (orphan-սփօն) սքանչելի (splendid) հոգ կը տանի:

* wed'ding (ւե՛տին) հարսանիք—to wed, ամուսնանալ բայէն

† bril'liant (պրի՛լեանդ) շողշողուն, գեղափայլ, պայծառ. շողալն, ազամանդի ընտիր տեսակը (ՏՖ. Բըռլանդին)

‡ be-nev'o-lent (պե՛նե՛լենդ) բարեսէր, բարեացակամ

§ as-so'ci-a'tion (էս-սո՛իէ՛յըն) ընկերութիւն, ընկերակցութիւն

ԴԱՍ ԶԲ. (LESSON LXXXII.)

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ ամենալաւ սովորութիւններէն մէկն է որ առանց վարանման կարելի է խօսակցութիւն մը սկսիլ որ և է անձի հետ, առանց գինք կանխաւ ճանչցած ըլլալու, անոր բարեւ մը տալով և օրուան օդին վրայ դիտողութիւն մ'ընելով. անկից վերջ կը մնայ միայն խօսքը խօսքին ետեւէն չը կտրել, այլ շարունակել: Այս պատճառաւ և խօսակցութեան առաջին դասերնիս կը լինի

Ողջունելու կամ Բարեւելու Զեւեր

[Նկատելու է որ խօսակցութեանց այս ոճերն, որոցմէ մեծ մաս մը մեր ուսանողներն արդէն լաւ գիտեն, այնպէս յարմարցուած են այստեղ, որ Անգլիերէն հէշ չգիտցողներն անգամ կարենան օգտուիլ ասոնցմէ. թէ և ոչ հիմնապէս:]

Բարի լոյս*	Իսկոյն	Good morning
Բարի լոյս, Տիար:	Իսկոյն յար	Good morning, Sir.
Բարի լոյս, Տիկին:	Իսկոյն յարամ	Good morning, madam
Բարի օր Տիար Ա.	Իսկոյն Դէյ Մարս Ա.	Good day, Mr. A.
Բարի կէս օրէ վերջ:	Իսկոյն Էֆթըրն	Good afternoon.
Բարի իրիկուն, Տի-	Իսկոյն Էվին Դէյ Միս Թ.	Good evening, Mrs. T.
կին Թ.		
Գիշեր բարի }	Իսկոյն Իսկոյն Մամ	Good night mama.
Լոյս բարի }		
Մնաք բարով }	Օր.	
Երթաք բարով }	Ն. Իսկոյն Դէյ Միս Ն.	Good bye Miss. N.

* ԾԱՆ. — Անգլիերէնի մէջ բարեւողը ինչ որ ըսէ, բարեւ ստացողն ալ առ հասարակ նոյնը կը կրկնէ. այսպէս, *Good morning*, Բարի լոյս — *Good morning*, Բարի լոյս: Բայց այնպիսի պարագայի մէջ որ գիրար ողջունողները տարբեր սեռէ կամ հասակի, եւ կամ տարբեր աստիճանի անձինքներ են, այն առանց մարդ մը իւր խելքովը որոշելու է թէ ի՞նչպէս պէտք է բարեւել կամ բարեւն ընդունիլ. օրինակի համար, եթէ Տիկին մը *Good morning Mr. T.* ըսէ երիտասարդի մը, ան ալ *Good morning Mr. T.* կրկնելու չէ Տիկնոջը, այլ ըսելու է *Good morning Mrs. S.* կամ *Good morning Madam R.*: Նոյնպէս փոքրիկ տղայ մը երբ մեծ մարդու մը կ'ըսէ *Good morning, Sir*, անոր պէտք չկայ նոյնը պատասխանել *Good morning, Sir*: Հապա աւելի անուշ պիտի ըլլայ ըսել *Good morning little boy*, ևն:

Մնաք բարով	} Կու- Կ-յ Կ-յ Կ-ու-լնի	Bye bye*, darling.
Երթաք բարով		
Մնաք բարով	} Ֆեյր-եւ	Farewell.
Երթաք բարով		
Աստուած հետդ ըլ-	Ի-դ Կի Կ-ի-դ Ե-	God be with you.
լայ:		

Հետեւեալներն ալ երբեմն կը գործածուին

Ողջոյն:	Հէյլ	Hail.
Ողջոյն, բարե:	Սա-լու-տ	Sa-lute'.

Ողջունելու հետեւեալ ձեւերն ալ, որոնք Գաղղիերենէ առնուած են, յաճախ կը գործածուին:

Մնաք բարով	} Կ-դի-ու	A-dieu'.
Երթաք բարով		
Ի կրկին տեսու-	} Երեւ-ու-ու	Au''re-voir'.
Թիւն, ցտեսու-		
Թիւն		
Բարի ճանապարհ:	Կոն վոյաժ	Bon voyage.

Պատկերներն մը սկսելու եւ շարունակելու ուրիշ ձեւեր

Ի՞նչպէս էք:	Հո-ու Կ-ու Ե-	How are you?
Բաւական լաւ, չը-	Էրեքդի Կ-եւ Բի-ն-Ե-	Pretty well, thank you.
նորհակալ եմ:		
Ի՞նչ կ'ընէք:	Հո-ու Կ-ու Ե- Կ-ու	How do you do?
Շատ լաւ, շնորհա-	(Կ-ու-նի) վեր Կ-եւ,	(Doing) very well,
կալ եմ:	Բի-ն-Ե-	thank you.
Շատ լաւ կ'երեւաք:	Ե-ու Կ-ու-Կ-նի վեր Կ-եւ	You are looking very well.
Իրաւոր շատադէկեմ	Կ-ի Է վեր Կ-եւ Բի-ն-Ե-	I am very well indeed
կը յուսամ առողջու-	Կ-ի Է Ե-ու Կ-ու Կ-ու	I hope you are in good
թիւննիդ լաւ է:	Հի-լի-ն	health.
Լաւ կ'զգամ:	Կ-ի Ֆի-լ Կ-եւ	I feel well.
Հայրերնիդ ի՞նչ-	Հո-ու Կ-ի Ե-ու Է Է-ու	How is your father?
պէս է:		
Լաւ չէ այս օրեր:	Հի Կ-ի Ե-ու Կ-եւ Կ-ու	He is not well now-days.
Մայրերնիդ ի՞նչ-	Հո-ու Կ-ի Ե-ու Է Է-ու	How is your mother?
պէս է:		

* Առ հասարակ փոքրիկներու համար կը գործածուի:

Շատ աւելի լաւ է,	չէ իշ Բէլ Դեբըր, Բհեհե+	She is much better,
շնորհակալ եմ:	Ե-	thank you.
Հիւանդ եղբայրդ	հո- իշ Ե-ր Եթ Դը-	How is your sick
Ինչպէս է:	Դըր Իեթի Ելնի	brother getting along?
Աղէկ չէ:	Բ-Դըր Բ-րն	Rather poorly.
Ցաւն ինչ է:	հո- Բի Ելն հի	What ails him?
Պաղ առած է:	հի հիշ Բի Ելն	He has caught cold.
Ջերմ ունի:	հիշ հի Ելն ֆիլը	Has he any fever?
Ո՛չ Տիար, ջերմ չունի	հո -ը- հի հիշ հի ֆիլը	No Sir, he has no fever
Բժիշկ կուգա՞յ: (Որ	Դըր Ելն -ը- Եթ Դըր	Does any one attend*
Լ Ե Բիլը Ելն Ելն Ելն):	հի	him?
Այո՛ Տիար, Տը. Ներ-	Ելն -ը-, Դ-Դըր Ելն	Yes Sir, our family
սէս՝ մեր ընտանեկան	Ելն, -ը- ֆիլն ֆիլն-	physician†, Dr. Ner-
բժիշկը կը նայի:	չի Եթ Ելն հի	ses, attends him.
Ինչ է եղած ձեր	հո- Բի իշ Դըր Դըր	What is the matter
քրոջը, չատոնց է	-Դըր Ելն Դըր Դըր	with your sister? It is
զինք տեսած չեմ:	իշ Ելն Ելն -ը- հիլը	long time I haven't
	Ելն հի	seen her.
Բոլորովին աղէկ է,	չէ իշ Դ-Դըր -Ելն,	She is quite well,
շնորհակալ եմ:	Բհեհե+ Ե-	thank you.
Ինք քիչ մը անհան-	չէ -ը- Ելն Ելն Ելն-	She was a little indis-
գիստ էր ժամանակ	Դըր -ը- Դըր Դըր Դըր	posed§ sometimes ago,
մը առաջ, բայց հի-	հո- չէ Ելն-ը- Ելն-	but now she enjoys a
մայ կատարեալ ա-	ֆիլը հիլն	perfect health.
ռողջութիւն մը կը-		
վայելէ:		
Շատ ուրախ եմ այդ	-ը- Ելն Դըր Դըր Դըր	I am very glad to
լսելու:	հիլն Դըր	hear it.
Հաճեցէք շատ բա-	Դըր Դըր Դըր Դըր Դըր	Please remember me
րեստութեամբ յի-	Դըր Դըր Դըր հի	most kindly to her.
շնել գիտ իրեն:		
Հաճոյքով պիտի	-ը- -Ելն -Դըր Դըր Դըր	I will with pleasure.
(Ելն):		

* at-tend' (Եթ Դըր) հետը ըլլալ, սպասարկել, պէտքերը կատարելու համար նայիլ

† phy-si'cian (ֆիլնիշի) բժիշկ

§ in'dis-pose' (Ելն-Դըր) (հո- հո-Դըր Դըր Դըր Դըր Դըր Դըր) անհանգիստ ըլլալ, տկարանալ

Օղերը շատ հաճելի կ'երթան այս օրերը:	որովհետև հիմա	— Բնական է, որ այս օրերը	We are having very pleasant weather now days.
Այո, բայց կարելի է շուտով փոփոխու- թիւն մ'ունենանք:	եւ, դեռ հիմա	— Բայց հիմա	Yes, but we may soon have a change.
Թերթերը կ'ըսեն վա- ղը տաք պիտի ըլլայ:	որովհետև հիմա	— Բայց հիմա	The newspapers say to-morrow will be warm. We expect, it is summer already.
Կ'ակնկալենք, արդէն ամառ է:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	It is very warm to- day.
Շատ տաք է այսօր:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The heat is unbear- able.
Տաքութիւնը անտա- նելի է:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	It looks there will be a storm to-night.
Կ'երեւի փոթորիկ մը պիտի լինի այս գիշեր:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	Yes, I think so too.
Այո, ես ալ այդպէս կը կարծեմ: Կը տես- նեմ ամպերը կը հա- ւաքուին:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	I see the clouds are gathering.
Լսէ՛ որոտումը:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	Hear the thunder.
Ի՜նչպէս սաստիկ կ'անձրեւէ:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	How hard it rains!
Անձրեւը դադարած է:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The rain has ceased.
Երկինքը բացուիլ կ'սկսի:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The sky begins to clear up.
Արեւը բացուիլ կ'ըս- կըսի:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The sun begins to break out.
Նայէ՛ ի՜նչ գեղեցիկ ծիածան մը:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	Look, what a beauti- ful rainbow!*
Ամառն անցաւ:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The summer is over.
Աշունը եկաւ:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The fall is here.
Առաւօտներն ու ե- րեկոյներն զով են:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The mornings and the evenings are cool.
Սաղարթներն թա- փիլ սկսան:	հիմա հիմա	— Բայց հիմա	The leaves† are be- ginning to fall.

* rain'bow" (բեյնի) ծիածան

† leaf (լէյֆ) տերեւ, սաղարթ (լէյֆ)

Յորեկները շատ կար- ճըցած են:	Կհը Կէյ - - Դէլ շո- ճի	The days are much shortened.
Գիշերները երկար են	Կհը Կէյ - - Լիլ	The nights are long.
Կրակը կ'սկսի սիր- ուիլ:	Կէ ֆի- Կիլի- Կ- Կի Բէֆի-Կի-Կի	The fire begins to be comfortable*.
Մենք արդէն սկսած ենք կրակ վառել:	- Կի Կի Կի Կի- Կի- Կի-Կի	We have had a fire already.
Մեր շէնքին մէջ ալ չոգին սկսած են տալ:	Կի - - Կի Կիլիլ Կի- Կի-Կի Կիլ Կիլիլ Կի- Կի-Կի Կիլ Կիլիլ Կի-Կի	In our building† too, they have begun to turn the steam§ on.
Կրակը լաւ ընկեր մ'է:	Կիլ ֆի- Կիլ Կի-Կի Բէֆիլիլիլ	The fire is a good companion‡.
Դեկտեմբերի 22ը տարուայ ամենէն կարճ օրն է:	Կիլ 22ի Կիլ - Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	The 22nd day of De- cember is the shortest day of the year.
Նայեցէք Աշնան լուս- նին, ինչպէ՞ս պայ- ծառ կ'ըլլայ:	Կի- Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կի-Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	Look at the fall moon, how bright she is!
Ձմեռն եկած է:	Կիլ - Կիլիլ Կիլ Կիլ	The Winter has come.
Շատ ցուրտ է:	Կիլ Կիլ Կիլիլ Կիլ	It is very cold.
Ձմեռը ես չեմ սի- րեր, դու՞ք:	Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	I don't like the Win- ter, do you?
Ես կը սիրեմ (Կիլիլ):	Կիլ Կիլ	I do.
Կրնա՞ք սահեցողի- չով սահիլ:	Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	Can you skate?
Կրնամ, բայց սառը պէտք է բաւական թանձր ըլլայ:	Կիլ Կիլ, Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	I can, but the ice must be thick enough.
Անցեալ տարի ձը- մեռը շատ խիստ ե- ղաւ:	Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	Last year the Winter was very severe .
Վաղը պիտի ձիւնէ:	Կիլ - Կիլ Կիլ Կիլ Կիլ	Tomorrow it will snow
Հիմա կը ձիւնէ:	Կիլ Կիլ Կիլիլ Կիլ	It is snowing now.

* com'fort (Բէֆիլիլ) Կանգիստ - to comfort, մխիթարել, սփոփել - comfortable, Կանգստաւէտ

† build (Կիլիլ) շինել, կառուցանել - building, շէնք

§ steam (Ե) - Կիլիլ շոգի

‡ com-pan'ion (Բէֆիլիլիլ) ընկերակից

|| se-vere (Կիլիլիլ) խիստ, սաստիկ

Կարելի է շատ սառ- տիկ սառի:	Եր Բր ֆրիշ փրի հո- ար	It may freeze very hard.
Ես ցուրտէն կը դո- ղամ. երթամ դուրս ձիւն յորդեմ որ ինք- զինքս տաքցնեմ:	այ ե՛ս շիվ'երնի ֆրո- սիւր, այ ե՛ս կօնիկ -- դո- շըլ շըլ քո- դո- շըլ շըլ քո-	I am shivering† from cold; I am going out to shovel snow to warm up myself.
Դուրսը շատ սա- հուն է:	Եր էշ փրի շըլ փրի -- հո- հո-	It is very slippery‡ outdoors.
Կը յուսամ ձմեռը չուտով պիտի անցնի:	այ հօ՛ք Կհը -- նիւրը	I hope the winter will soon be over.
Գարնան օդեր են, որուն կը բաղձայի:	Եր էշ շըլ փրի հո- հո-	It is spring weather, which I was longing† for.
Գարունը ամենէն ա- ւելի սիրած եղա- նակս է, որովհետեւ եղանակներէն ամե- նէն ախորժելին է:	Կհը շըլ փրի հո- հո-	The Spring is the season I like best; because it is the most pleasant of all sea- sons.
Ծառերն սկսած են պտկիլ և չուտով կա- տարեալ պիտի ծաղ- կին:	Կհը իրիշ -- դո- հո-	The trees are begin- ning to bud*, and they will soon be in full bloom.
Կարելի է գալ շաբ- թու ունենանք ձիւ- նախառն անձրեւ կամ կարկուտ:	Կհը հիւ շըլ հո- հո-	We may have slit or hail next week.
Գարնան բնութիւնը կը ժպտի ամեն տեղ:	Եր Կհը շըլ փրի հո- հո-	In the Spring the nature smiles every where.
Օդը մեղմ է:	Կհը -- հո-	The weather is mild.
Արեւը տաք է:	Կհը -- հո-	The sun is warm.
Ծաղիկները կը փրթ- թին:	Կհը ֆլո- հո-	The flowers are bloo- ming.

† shiver (շիվ'եր) դողալ

§ slip (շըլ) -- փայլ (շըլ) յանկարծական սահիլը -- to slip --
յանկարծ սահիլ slip'per-y (շըլ) սահուն

‡ long, երկար -- to long, for կամ after ըզձալ, բաղձալ,
լարօտ քաշել

* bud (Կհը) պտկիլ. ծառ պատուաստել

|| flower (ֆլո-հո) ծաղիկ -- to flower, ծաղկազարդել. ծաղկիլ

Ամեն տեղ ծաղիկ- Դհեր -- ինչի՞նչ Դհ-- There are plenty blossoms† every where.
 ներ առաւ են. -- Եւ Էլ Էր Է-- եր
 Դուք կրնաք ուզած Եւ Դ, Է Դհ Է Դհ Է You may gather as many flowers as you please.
 ներ ժողովել:

RULE I. — ARTICLES. ԿԱՆՈՆ Ա. — ՅՕԴԵՐ:

Articles relate to the nouns which they limit*. Յօդերը կը-
 յարաբերեն անունները (անուններն էլ Էլ Էլ Էլ Էլ Էլ), զորս կը-
 սահմանաւորեն. ինչպէս, “At a little distance from the ruins† of the abbey‖, stands an aged elm§.” Արքայաբանին աւերակնե-
 րէն քիչ հեռուն, կը կանգնի հին աւուրց կնձի Էլ: Սոյն օրի-
 նակէն կը տեսնուի a կը յարաբերէ distance կամ little distance,
 առաջին the կը յարաբերէ ruins, երկրորդ the կը յարաբերէ
 abbey, և an կը յարաբերէ elm կամ aged elm:

[Ի նկատի ունենալով օտարականի մը համար Անգլիերէն
 յօդի ուղիղ գործածութիւնը բաւական դժուար է, կ’ստանձ-
 նենք հոս յօդերու գործածութեանց մասին քիչ մ’աւելի ըն-
 դարձակ բացատրութիւններ տալ:]

Բացառութիւն Ա. — Որոշեալ յօդը երբեմն կը գործածուի
 ածականի մը կամ մակբայի մը բազդատական կամ գերադ-
 րական աստիճանին հետ. ինչպէս, “A land which was the might-
 iest.” — Byron. Երկիր մը որ ամենէն աւելի կարողն (չօր-
 քէ) էր: “The farther they proceeded**, the greater appeared their
 alacrity¶.” — Dr. Johnson. (որտեւ) աւելի հեռան յառաջացան,
 (այնտեւ) աւելի Դժ երեւցաւ իրենց հաճոյալից կամեցողութիւնը:

Բացառութիւն Բ. — Անորոշ յօդը երբեմն կը գործածուի
 յոքնակի թուական ածականի մը պէս հաւաքական նշանակու-
 թիւն մը տալու համար. ինչպէս, There were a few persons
 present — քանի մ’անձինք ներկայ էին. there are a thousand things
 to be considered — հազար (քիչ) բաներ կան նկատողութեան
 առնուելու:

† blossom (Դհ-- Էլ) ծաղիկ — to blossom, ծաղկիլ

* [Սոյն կանոնը զոք ընկու է:]

† ruin (Էլ-- Էլ) աւերակ — to ruin, աւերակ դարձնել

‖ ab’bey (Էլ-- Էլ) արքայաբան, վանք

§ elm (Էլ) կնձի (Դհ-- Էլ) (ՏՖ. Էլ-- Էլ-- Էլ-- Էլ)

** proceed’ (Էլ-- Էլ-- Էլ) յառաջանալ [լրամտութիւն

¶ a-lac’ri-ty (Էլ-- Էլ-- Էլ) հաճոյալից կամեցողութիւն. յօժա-

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Յօդը տեսակ մը մատնանիչ է, որ մասնաւոր անուն մը կը մատնանչէ. որմէ կը հետեւի որ անուն մը մէկ յօդ միայն կ'առնէ և ոչ աւելի: Եթէ նախադասութեան մը մէջ մէկէ աւելի յօդեր գտնուին, այդ նշան մ'է որ որքան յօդեր կ'ան, այնքան ալ անուններ ըլլալու են: Նոյնպէս ածականի մը վրայ դրուած յօդը կը ցուցնէ թէ հոն գոյական անուն մը չօր-թի միմացութի. ինչպէս, The neuter verb is conjugated like the active [verb] — չէզոք բայը կը խոնարհուի (խոնարհանալ է) ներգործական[թայ]ին պէս:

2. Յօդը՝ իր յարաբերած անունէն միշտ առաջ կը դրուի. եթէ անունէն առաջ ածական մ'ըլլայ, յօդը ածականէն առաջ կը դրուի. այսպէս, the man, մարդը — the wise man, իմաստուն մարդը:

3. Դերանուանական ածականներէն *both* (երկուսն ալ) էն վերջ կարելի է յօդ դնել. ինչպէս, *both the men*, երկու մարդիքն ալ, ըսելը սխալ չէ. բայց աւելի լաւ է առանց յօդի գործածել այսպէս, *both parts*, երկու մասերն ալ: *Same*, նոյն բառը միշտ որոշեալ յօդին կամ ուրիշ որոշիչ բառի մը հետ կը գործածուի. այսպէս, *On the same day*, նոյն օրը — *In that same hour*, միևնոյն ժամուն: *Few*, քիչ, քիչ, քիչ, կը գործածուի թէ յօդով և թէ առանց յօդի, բայց տարբեր իմաստով. ինչպէս, *The few who were present were in the secret**, քիչ, որոնք ներկայ էին, գաղտնիքին տեղեկացան. կը նշանակէ ներկայ եղողներն ամենքն ալ գաղտնիքին տեղեկացան. մինչ *Few that were present, were in the secret*, ներկաներէն քիչ գաղտնիքին տեղեկացան, կը նշանակէ հոն քիչեր կը գտնուէին, և անոնցմէ ալ մէկ քանին, ոչ ամէնքը, գաղտնիքին տեղեկացան:

4. Հետեւեալ դերանուանական ածականներն՝ *any, each, either, every, much, neither, no* կամ *none, some, this, that, these, եւ those* յօդ չեն առներ: Հետեւեալ դերանուանական ածականներն՝ *all, both, many, such, եւ what* յօդերէն առաջ կը դրուին. այսպէս, *All the world*, Բոլոր աշխարհը — *Both the judges, երկու դատաւորներն ալ* — *Many a mile* (մայլ), մոլորէր — *Such a thing*, յարդե՛րան չը — *what a fun*, Ինչ կատակ չը: Նոյնպէս ալ տեսակ ցուցնող որ և է ածական որ *too, so, as*, կամ *how* մակ-առայ ունենայ իրեն հետ, յօդէն առաջ կը դրուի. այսպէս, *Such*

* se'cret (սե'կրէտ) գաղտնի. գաղտնիք

a gift* is too small a reward for so great a labour, *այդդէ-նուէր ղը շատ փոքր վարձատրութիւն ղէ այնքան ղի աշխատութեան ղը համար: Հետեւեալ դերանուանական ածականներն ալ՝ few, former, first, latter, last, little, one, other, եւ same յոգէն վերջը կը դրուին. այսպէս, The many favors which we have received, (այն) շատ շնորհքներն, զորս մենք ստացած ենք:*

5. Որոշեալ յօդը յաճախ Բաղդադէնէն եւ Բեյրութէնէն հետ կը գործածուի անոնց իմաստին աւելի ազդուութիւն տալու համար. այսպէս, *The more I examine it, the better I like it, (որքան) որքան շատ կը քննեմ զանիկա, (այնքան) որքան շատ կը սիրեմ զայն: "Neither if we eat not, are we the worse." — I. Cor. viii., 8. «Եւ ոչ եթէ չուտենք, կը պակսինք (որքան քիչ փէշ փէշ)» — Ա. Կոր. Ը., 8:*

6. The յօդը չկրկնելու համար, երբեմն գոյական անունը յօքնակի կը փոխուի, պայմանաւ որ գոյական անունի ածականներն նշանակութեամբ իրարմէ հեռու կամ հակասական ըլլան. ինչպէս, *The indicative and potential moods, Սահմանական եւ կարողական եղանակներն. փոխանակ ըսելու The indicative and the potential mood: Բայց գոյական անունը յօքնակի եղած ատեն յօդը կրկնելը սխալ է. այսպէս պէտք չէ ըսել the indicative and the potential moods: Նոյնպէս ալ գոյական անունը եզակի եղած ատեն, յօդը չը կրկնելը սխալ է. այսպէս ըսելու չէ The north and south pole†, Հիւսիսային ու Հարաւային բևեռ. այլ the north and the south pole:*

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ա. — Անորոշ յօդերէն a միշտ գործածելու է բաղաձայնով սկսող բառէ մ'առաջ եւ an ձայնաւորով սկսող բառէ մ'առաջ. այսպէս, *A man was talking to an actor, մարդ մը կը խօսէր դերասանի մը (հետ):*

Բ. — A կամ an յօդը այնպէս գործածելու չէ որ յօքնակի անուն մը յարաբերելու երեւոյթն ստանայ. ինչպէս, *Come with me Bertha, I want to show you a house and gardens§. եկուր ինձ հետ Պայծառ, ես կ'ուզեմ քեզ ցուցնել տուն մը և պարտէզներ. որը սխալ է. ուղիղը պիտի ըլլայ ըսել, Come with me Bertha, I want to show you a house and its gardens, եկուր ինձ հետ Պայծառ, ես կ'ուզեմ քեզ ցուցնել տուն մը եւ իւր պարտէզներն:*

* gift (կիֆթ) նուէր, ընծայ — to gift, օժտել

§ garden (գարտըն) պարտէզ — to garden, պարտէզ մշակել

† pole (թէյ) ձող, կանճոխ (ՏՖ. շէրշէ) երկրագունտի բևեռ. Բոլոնիացի

Գ. — Երբ նախադասութեան մը կազմութեան մէջ՝ առնունքը իրարու կը միանան տարբեր կցորդներով, կամ իրարմէ կախումն ունենալով եւ կամ իսկական հակապատկերով, յօդը եթէ վերջինին ալ կը պատկանի կրկնելու է. ինչպէս, “She never considered the quality, but merit† of her visitors†.” — *Wm. Penn.* Ինք բնաւ նկատողութեան չէր առներ իր այցելուներու յատկութիւնը (ազնւոյն-նշան) այլ արժանիքը. ասիկա պէտք էր ըլլար *the merit*:

Դ. — Երբ ածականներ՝ որոց ցոյց տուած որպիսութիւնները կը պատկանին միեւնոյն անունը կրող, բայց անհատաբար տարբեր իրերու, միացած են, յօդը կրկնելու է. այսպէս, *The north and the south line*, Հիւսիսային ու Հարաւային գիծը — կը նշանակէ երկու գիծեր, որոնք արեւելքէն արեւմուտք կ'երկարին. նոյնպէս *a black and a white horse*, սեւ ջը եւ ճերմակ ձի ջը — կը նշանակէ երկու ձիեր — մէկը սեւ եւ միւսը ճերմակ:

Ե. — Երբ ածականներ՝ որոց ցոյց տուած բոլոր որպիսութիւններն կը պատկանին մի եւ նոյն իրին կամ իրերուն, միացած են, յօդը կրկնելու չէ. այսպէս, *The north and south line*, կը նշանակէ մէկ գիծ Հիւսիսէն Հարաւ երկարող. նոյնպէս, *a black and white horse* կը նշանակէ մէկ ձի մը, որը թէ սեւ եւ թէ ճերմակ է (ի-յո-թ-ի-ր-ի):

Զ. — Երբ երկու կամ աւելի մի եւ նոյն անունը կրող առարկաներ իրարմէ կը զանազանութիւն այնպիսի ածականներով, որոնք իրարու հետ չ'են կրնար միանալ մի եւ նոյն իրը նկարագրելու, յօդը ամեն մէկ ածականին վրայ դրուելու է, եթէ անունը եզակի է. եւ առաջին ածականին վրայ միայն, եթէ անունը յոգնակի է. այսպէս, *The nominative and the objective case*, կամ *The nominative and objective cases*, ուղղական եւ սեռական հոլովներ: — *The fifth, the seventh, and the eighth lesson*, կամ *The fifth, seventh and eight lessons*, Հինգերորդ, եօթներորդ եւ ութերորդ դասեր:

Է. — Երբ մի եւ նոյն նախադասութեան երկու մասերը (phrases) իրարու համապատասխան մասնաւոր նշանակութիւն մ'ունին, յօդը եթէ առաջին մասին մէջ գործածուի, վերջինին ալ դրուելու է. այսպէս, “For ye know neither *the day nor the hour*.” — *Matt. xxv., 13.* Ինչու որ ոչ օրը գիտէք եւ ոչ ժամը: — Մատթ. Իւ., 13:

† mer'it (Մէրիթ) արժանիք

[այցելու

† vis'it (Վիզիթ) այցելութիւն — to visit, այցելել — visitor,

սենք He is a better teacher than poet, ինք աւելի լաւ ուսուցիչ ՚ի՛ քան բանաստեղծ — մի և նոյն անձի երկու տարբեր յատկութիւններն՝ ուսուցչութիւնն ու բանաստեղծութիւնն իրարու հետ բաղդատած եղանք. բայց երբ ըսենք He is a better teacher than a poet, ինք աւելի լաւ ուսուցիչ ՚ի՛ քան բանաստեղծ ՚ի՛ — երկու տարբեր անձերու ուսուցչի մը եւ բանաստեղծի մը ակնարկած եղանք:

ԺԳ. — Երբ նախադասութեան մը փոքրիկ մէկ հատուածը *who* կամ *which* դերանունովը սկսի, անոր նախընթացը միշտ կամ որոշեալ յօդը և կամ որոշիչ բառերէն (*this, that, these, those*) մէկն ունենալու է իր հետ. այսպէս, *All the men, who were present, agreed to it.* բոլոր յաւիտէի, որոշեալ ներկայ էին համաձայնեցան անոր: “*The things, which are impossible with men, are possible with God.*” — *Luke, xviii., 27.* «(Այն) քանիք որոնք անհնար են մարդոց կողմանէ, հնարաւոր են Աստուծոյ կողմանէ:» — Ա.Վ. ԺԲ., 27:

ԺԵ. — Ընդունելութեան մը հետ յօդ գործածելու չէ. բայց երբ ընդունելութիւն մը դերբայական անունի մը վերածուի յօդը առհասարակ ընկերացնելու է. այսպէս, *By saying this, այս ըսելով — The completing of this, ասոր լրացումը:*

159. Վարժութիւն

[Հիշեցնելու նշանաւորութիւններն վերաբերու շահութիւններուն հաճախողութիւնով ընդգրկուելու է տեղեկութիւնը]

1ին Ծան. հաճախորդ: — *Such an one is not to be looked for.* — He is an useful man. — She is an European. — We attended an yearly meeting. — He bought an horse.

2րդ Ծան. հաճախորդ: — “And it came to pass about an eight days after these sayings.” — “As a first fruits of many more that shall be gathered.” — “In the midst of a thick woods.” — “As we went on the country for a little ways improved*.” — They returned after a seventy years.

3րդ Ծան. հաճախորդ: — “The perfect participle and imperfect tense ought not to be confounded†.” — “An eye is soon lost, or bone broken.” — “I despise‡ not the doer, but deed.” — For the sake of an easier pronunciation and more agreeable sound.”

* im-prove' (իմփրօւ-լ) բարւոքեմ

† con-found' (էնֆօն-նո) շփոթեմ.

‡ de-spise' (դէսփայ) ատեմ, ծաղրեմ

4րդ Ծն. հատմամբ: — “It is proper that the vowels be a long and short one.” — “To distinguish† between an interrogative and exclamatory sentence.” — “The passive and neuter verbs.” — “There are two voices; the Active and Passive.”

5րդ Ծն. հատմամբ: — “Into a dark and a distant unknown.” — “The deepest and the bitterest feeling.”

6րդ Ծն. հատմամբ: — “They can not be at the same time in the objective and nominative cases.” — “The imperfect, the perfect, the pluperfect, and the first-future tenses of this mood, are conjugated like the same tenses of the indicative” — “Nouns are sometimes in the nominative or objective case after the neuter verb to *be*.” — “In the second and third person of that tense.”

7րդ Ծն. հատմամբ: — “Between the adjective and following substantive.” — “He shows that Christ is both the power and wisdom of God.” — “Sometimes both the accusative and infinitive are understood.” — “The verbs *must* and *ought* have both a present and past signification.”

8րդ Ծն. հատմամբ: — “The word *that* is used both in the nominative and objective cases.” — “The indicative and the subjunctive moods.” — “I doubt of his capacity§ to teach either the French or English languages.”

9րդ Ծն. հատմամբ: — “Verbs have six tenses, the Present, the Imperfect, the Perfect, Pluperfect, and the First and Second Future tenses.” — “It is an irregular verb neuter, indicative mood, present tense, and the third person singular.” — “The fifth, sixth, seventh, and the eighth verse*.”

10րդ Ծն. հատմամբ: — “It shows what kind of a man he is.” — “What sort of a thing is it?” — “This part of speech is called a verb.”

11րդ Ծն. հատմամբ: — “Either thou or the boys were in the fault†.” — When the verb has a reference to future time.” — “No; they are the language of imagination rather than of a passion.”

† dis-tin'guish (տի-տի-նի-նի) զանազանել

§ ca-pac'i-ty (է-թ-սի-թի) կարողութիւն, տարողութիւն

* verse (վէրս) բանաստեղծութեան տող. երգի, Ս. գրքի գրուածներու համար, տուն

† fault (ֆոլտ) թերութիւն, փոքրիկ յանցանք. սխալանք, պակասութիւն

12րդ Ծան. հատմամբ: — “Her father is honoured with the title of an Earl.” — “The highest title in the state is that of the Governor.” — The one styled the Mufti (Մուֆթի — Տաճկերէն է) is the head of the ministers of law and religion.”

13րդ Ծան. հատմամբ: — “He is a better writer than a reader.” — “He was an abler speaker than a writer.” — “I should rather have an orange* than apple†.”

14րդ Ծան. հատմամբ: — “Questions which a person asks himself ...” — “The work is designed§ for the use of persons who may think it merits a place in their Libraries‡.” — Consonants are letters, which can not be sounded without the aid of a vowel.”

15րդ Ծան. հատմամբ: — “And thus far of forming of verbs.” — “For making of measures¶ we have the best method here in England.” — “For revealing|| of a secret, there is no remedy**.” — “A wise man will avoid the showing any excellence in trifles.††” —

Potential means the having power or will;

As, If you *would* improve, you *should* be still.’

* or'ange (աւընճ) նարինջ

† ap'ple (էփլ) խնձոր

§ de-sign' (դէշն'յն) նկար. ծրագիր. նպատակ — to design, ծրագրել, նկարել.

‡ li'bra-ry (լի'յրէրի) գրատուն

¶ meas'ure (մէշուր) չափ — to measure, չափել

|| re-veal' (րէվէյլ) յայտնել

** rem'e-dy (րէմէդի) դարման — to remedy, դարմանել

†† tri'fle (թրիֆլ) աննշան բան — to trifle, ժամանակը ան-նպատակ և ի գուր վատնել, առ ոչինչ սեպել

[Ամենօրեայ օրինակներ մեզ սովորեցուցած են որ Ասիական կամ Եւրոպական երկիրներէն Անգլիախօս երկիրներու մէջ ճամբորդել կամ գաղթել ուզող Հայ մը ինքն իր գործերը կրնայ կառավարել, (առանց Անգլիերէն գիտնալու պէտքը զգալու) իւր արդէն գիտցած զանազան լեզուներու կամ ընկերներու օգնութեամբ, մինչեւ Անգլիախօս երկրի ցամաք ելլելը, որ ատեն մաքսային կամ գաղթային պաշտօնեաներու հսկողութեան տակ կ'առաջնորդուի Գաղթականաց յատուկ պաշտօնատուներ, ուր ևս պաշտօնական մասնաւոր Թարգմանի օգնութեամբ, դարձեալ կրնայ իրեն պէտք եղածը հասկցնել*։ Բայց Գաղթականաց յատուկ պաշտօնատնէն աղատ արձակուելէն և ցամաք ելլելէն վերջն է որ իւր ճանապարհորդակից ընկերներէն ալ զատուելով, ինքզինք անձանօթ փողոցներու մէջ առանձին և անլեզու գտնելով, Անգլիերէնի պապակը սոսկալի կերպով կ'զգայ. ահա նոյն րոպէէն ինքնուսուցչի խօսակցութեան հետեւեալ դասերը կ'սկսին ճանապարհորդին ընկերանալ եւ զինք առաջնորդել իւր պէտքերը գոհացնելու բնական կարգով մը և հոսսկ ուրեմն զինք իւր նպատակին հասցնելու։]

---

* Թէ ի՞նչ օրէնքներով պիտի կառավարուին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներն ճանապարհորդել կամ գաղթել ցանկացողներն գաղթականաց յատուկ այս պաշտօնատան մէջ, և հոն իրենցմէ ի՞նչ պիտի հարցուի և ի՞նչ կ'ակնկալուի որ պատասխանեն, բոլորը կարելի է գտնել մեր «Պիտանի Գիտելիքներ» կամ «Ճանապարհորդի Ընկերը» գրքոյկին մէջ։

ԴԱՍ ԶԳ. (LESSON LXXXIII.)

Քաղաքի մը փողոցներուն մէջ

[Ը] [Պ] [Ժ] [Խ]

Cit'y	(սի'տի)	ժողովարար
town	(թաւն)*	քաղաք
borough	(պը'րօ)	աւան, շրջանակ
pre'cinct	(պրե'սինկտ)	քաղաքի շրջանակ
ward	(արդ)*	քաղաքի թաղ, հիւսիս-արեւելքի շրջանակ
mu-nic'i-pal	(մունի'սիպլ)	քաղաքի վերահսկող
mu-nic'i-pal'i-ty	(մունի'սիպլ'իտի)	քաղաքի կամ գիւղի ինքնօրինակութիւն
fer'ry	(ֆերի)	մօտերը երթեւեկող փոքր նաւերու նաւամատոյց
dock	(դոք, դոք)	մեծ նաւերու ցամաքին մօտեւալու աւազան. նաւամատոյց
pier	(պիլ)	քարափ
wharf	(հարֆ)*	մեծ նաւերու նաւամատոյց
boat	(պօթ)	նաւակ
ferry-boat	(ֆերի-պօթ)	մօտերը երթեւեկող փոքր նաւ
steam boat	(շտեմ'պօթ)	չողքնաւակ
ship	(շիպ)	նաւ
steam'ship"	(շտեմ'շիպ)	մեծ չողքնաւ
steam'er	(շտեմ'շը)	չողքնաւ գնացող. մեծ չողքնաւ
cap'tain	(կապիտէն)	նաւապետ
pi'lot	(պիլօթ)	նաւուղիչ
sail'or	(սեյլը)	նաւաստի
road	(րօդ)	ուղի
rail	(րեյլ)	ցող
rail'road	(րեյլ-րօդ)	երկաթուղի
sta'tion	(շտեյշն)	կայարան
train	(թրեյն)*	կառաքնաց, կառախուժ
en'gine	(էնճին)	մեքենայ (էնճին)
lo'co-mo'tive	(լոկո'մոտիվ)	վայրաշարժ
guard	(գարդ)	պահնորդ
pas'sen-ger	(պասենճը)	ճամբորդ

† 30,000էն աւելի բնակչութիւն ունեցող

§ 30,000էն պակաս բնակչութիւն ունեցող

* Հնչուէ մէկ աղամբ (մէկ վանկ):

a'gent	(է'ճընդ)	գործակալ
trans'fer	(էրէ'ն-ֆէր)	փոխանցել, փոխադրել
tick'et	(տի'էդ)	տոմս, տոմսակ
toi'let''	(է-տիլէտ)	արդուզարդ, զարդասեղան. աղ- տաքնոց, հարկաւոր՝
smoke	(սմոք)*	ծուխ
smo'king room	(սմո'քին-ը-ը-ը)	ծխելու սենեակ (երէկ յարգոյց յո- րոհ, որ էլ թոյնաւոր նաեւ երէկ յո- րոյ հարկաւոր)
shoe shine	(շո-շոն)	կօշիկ փայլեցնելը
par'cel	(պարսել)	ծրար
bag'gage	(պէ'կէճ)	ճանապարհորդի բեռ
ex-press'	(էքսպրէս)	բեռնակիր
expressman	(էքսպրէսմեն)	բեռնակիր անձ
trans'por-ta'tion	(էրէն-փօրտէ'յըն)	փոխադրում
freight	(ֆրէյդ)*	նաւի կամ երկաթուղիի բեռ
way	(ուեյ)	ճամբայ, ուղի
rail'way	(րէյլուեյ)	(ֆաղանդէր-ֆոլ) երկաթուղի
el'e-va'ted rail'way	(էլէվէյտէդ րէյլուեյ)	բարձրէն գնացող երկա- թուղի
sub'way	(սուբուեյ)	ստորերկրեայ (ֆէրմի րոնէն) եր- կաթուղի
tun'nel	(էն'նէլ)	գետնի եւ ծովի տակէն երկա- թուղի
horse	(հօս)	ձի
car	(կար)	կառք
trol'ley	(էրոլէ)	փողոցներու ելեքտրական կառք
mo'tor-man	(մօտօրմեն)	ելեքտրիկ կառքի կառապան
con-duct'or	(կոնդուկտօր)	առաջնորդ, տոմսահաւաք
dri'ver	(դրայւեր)	քշող, վարող. կառավար
cab	(կեյ)	հասարակաց կառք

† ՄԱՆ. — Անգլիախօս երկիրներու մէջ հասարակաց ար-
տաքնոցներու դուռներուն վրայ Toilet բառէն ի վատ աւելի
յաճախ գրուած պիտի տեսնենք Gentlemen, Gent's, Men կամ
Smoking Room էրիկ մարդոց հարկաւոր ըլլալը ցոյց տալու
համար. և Ladies' կամ Women կանանց յատուկ տեղը ցոյց
տալու համար: Բարձր կարգի յատուկ տեղեր ևս գրուած կը-
լինի Lav'a-to'ry (լաւաթօրի) լուացուելու տեղ (որ նոյնպէս ար-
տաքնոց կամ հարկաւոր ալ ըսել է) ի մասնաւորի մզկիթներու
բակներուն մէջ գտնուած լուացուելու ջրաւազաններն:

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

han'som	(հէ'ն-ըժ)	միամօի, մէկ կամ երկու մարդ նստելու կառք, որոյ կառապանը ետեւէն բարձր դիրքէ մը կը քշէ կառքը. ֆէպ
car'riage	(ք-րէճ)	դեսպակ, մէկ կամ երկու ձիերով մարդոց նստելու գեղեցիկ կառք
wag'on	(ա-է'լըն)	բեռնակառք
taxicab	(դէ'տէֆէպ)	եւքարաշարժ ֆէպ
au'to-mo'bile	(օթօմօ'պէլ)	ինքնաշարժ դեսպակ
bi'cy-cle	(պ-յ-սէֆլ)	հեծեւանիւ
po-lice'man	(փօլի'յ-ման)	քաղաքապահ զինուոր, ոստիկան
fire'man	(ֆ-յ-ման)	ջրհանկիր (Տճկ. ֆ-յ-ման) . հր-րավառ (Տճկ. ե-ն-դ-ման)
post'man	(փօ'ս-ման)	նամակահաւաք
let'ter-car'rier	(լէ'տէր-ք-րէլէր)	նամակացրուիչ, նամակաբեր
street	(ը'տ-րէյթ)*	փողոց†
av'e-nue	(է'վէնյու-)	պողոտայ†
bou'le-vard	(պօ'ւ-լէվ-ար)	ծառուղի
al'ley	(է'լէ)	նեղ փողոց

Build'ings (պէ'լդինկ) Շէնքեր

House	(հաուս)*	տուն
church	(չըւչ)	եկեղեցի
par'ish-house	(ք-րէշ հաուս)	թեմատուն
yard	(յարդ)	բակ, գաւիթ. Անգլիական կանգուն
grave	(գրէյվ)*	ծանր նշանակութիւն ունեցող. ծանրաբարոյ. գերեզման
grave'yard''	(գրէյվ-յարդ)	գերեզմանոց
school	(շը-քուլ)*	դպրոց
li'bra-ry	(լի-բրէրի)	գրատուն
read'ing room	(րէյդինկ ռու-մ)	ընթերցարան
Bi'ble house	(պ-յ-պլ հաուս)	Սուրբ Գրոց տուն
mu-se'um	(մյու-զի'յւմ)	թանգարան
art museum	(արտ մյու-զի'յւմ)	գեղարուեստից թանգարան

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

† Սովորաբար քաղաքի մը լայնքին ձգուած փողոցները կը կոչուին Street եւ երկայնքին ձգուած ու բաղդատարաբաւելի լայն շինուած փողոցները կը կոչուին Avenue :

Hall of Fame	(հօլ - ֆեյմ)	Համբաւաւորաց դահլիճ
a-qua'ri-um	(-ֆոնտէյն)	ձկնարան, ջրային կենդանիներու դահլիճ
city hall	(սիթի հօլ)	քաղաքապետարան
municipal building	(մունիսիպալ Դիլինգ)	քաղաքի կառավարութեան շէնք
fire engine house	(ֆայր էնճին հաուս)	հրշիջատուն
court house	(կօրթ հաուս)	դատարան
police station	(փօլիս շտէյշըն)	ստիկանատուն
of'fice	(օֆիս)	գրասենեակ, պաշտօնատուն
office building	(օֆիս Դիլինգ)	գրասենեակներու շէնք
post office	(փօսթ օֆիս)	սուրհանդակատուն
tel'e-graph	(թէլիգրֆ)	հեռագիր
telegraph office	(թէլիգրֆ օֆիս)	հեռագրատուն
tel'e-phone	(թէլիֆօն)	հեռաձայն
pub'lic telephone	(փաբլիկ թէլիֆօն)	հասարակաց հեռաձայն
telephone office	(թէլիֆօն օֆիս)	հեռաձայնի գրասենեակ
ca'ble	(կեյբլ)	մալուխ. ծովի տակէն հեռագիր
cable office	(կեյբլ օֆիս)	ծովի տակէն հեռագրի պաշտօնատուն
real estate office	(րիալ էսթէյթ օֆիս)	կալուածներ ծախելու կամ վարձու տալու գրասենեակ
express office	(էքսպրէս օֆիս)	բեռնակրի գրասենեակ
bridge	(պրիճ)	կամուրջ
park	(թարք)	գրօսանքի պարտէզ
mar'ket	(մարքէթ)	շուկայ
store	(շտօր)	խանութ
dry goods store	(դրայ Գոուզ շտօր)	չոր ապրանքներու (պէշ-պէշ) խանութ
five and ten cents store	(ֆայվ օն օն շտօր)	հինգ եւ տաս սենդնոց խանութ
hat store	(հէթ շտօր)	գլխարկավաճառ
shoe store	(շօ շտօր)	կօշկակավաճառ
fur'ni-ture	(ֆընիչը)	կահ կարասիք [նութ
furniture store	(ֆընիչը շտօր)	կահ կարասիներ ծախող խանութ
hard'ware	(հարթուար)	մետաղէ շինուած իրեղէններ
hardware store	(հարթուար շտօր)	երկաթէ, թիթեղէ, եւն. գործիքներ, ամաններ եւ իրեղէններ ծախող խանութ
drug	(դրը)	դեղանիւթ

* Հնչեյու է մեկ տեղամէն (մեկ վանկ) :

drug store	(դրժի ը-դո-)	դեղարան
can'dy	(գե'ն-դի)	շաքարեղէն
candy store	(գե'ն-դի ը-դո-)	շաքարեղէնի խանութ
ci-gar'	(սի'կ-)	գլան, սիկ-
cigar store	(սի'կ- ը-դո-)	ծխավաճառի խանութ
fruit	(ֆրու-դ)*	պտուղ
fruit store	(ֆրու-դ ը-դո-)	պտղավաճառի խանութ [ծարան
shop	(շո-փ)	առեւտուրի տեղ . խանութ . գոր-
ma-chine' shop	(մշին'յի ը-փ)	մեքենաներ շինելու գործարան
tai'lor's shop	(թե'յլէր' ը-փ)	դերձակի խանութ
bar'ber shop	(պ-ր-պէր ը-փ)	սափրիչի խանութ
butch'er's shop	(պէ'լէր' ը-փ)	մսավաճառի խանութ
black'smith's shop	(պլէ'տ-ֆրէն' ը-փ)	երկաթագործի խանութ
car-shops	(գ-ռ ը-փ)	կառքի գործարաններ
dress'ma'ker	(դրէ'ս-մէյ+էր)	կանանց զգեստներ շինող
laun'dry	(լ-ն-դի)	լուացք ընելու խանութ կամ տեղ
hab'er-dash'er	(հ-պէր-դ-շէր)	էրիկ մարդոց շապիկ, օձիկ, թե- նոց, ասեղ, ժապաւէն, ևն. ծա- խելու խանութ
gro'cer	(կրո'ւ-էր)	նպարավաճառ
pho-tog'ra-pher	(ֆոթո'կր-ֆէր)	լուսանկարիչ
stu'di-o	(շտու'դի-օ)	լուսանկարչատուն
art studio	(արտ'ստու'դի-օ)	նկարչի գործասենեակ
jew'el-er	(ճո'ւ-էլէր)	գոհարավաճառ
law	(լո)	օրէնք
law office	(լո -ֆֆիս)	օրէնքի գրասենեակ
law'yer	(լո'ւ-էր)	օրէնագէտ, փաստաբան
East	(էստ)	Արեւելք
West	(ուէստ)*	Արեւմուտք
North	(նոթ-թի)	Հիւսիս
South	(սաութհ)*	Հարաւ
right	(րայտ)	աջ
left	(լեֆտ)	ձախ
side	(սայդ)	կողմ
square	(շ-քու-էյր)*	քառակուսի [չեւ միւս անկիւնը
block	(պլոք)*	փողոցի մը մէկ անկիւնէն մին-
cor'ner	(գո'ւն-էր)	անկիւն
up	(ըփ)	վեր, վերի
down	(դաւն)*	վար, վարի

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Փողոցի մը մէջ ճամբայ հարցնել:

Ազնիւ Տիար, կը հա- *հէնդլէման*, '---դ եօ- Gentleman, would
 ձէիք բարեւարտու- *+-յնդք* իւել օ *հո-մի* you kindly tell me
 թեամբ ինձ ըսել այս *ադրէյտ* իշ *ահին* - *ահին* what street is this? -
 ի՞նչ փողոց է: - Ա- *իշ* *հէյն* *ը-դրէյտ* *ալ* This is Main Street,
 սիկա Գլխաւոր փո- Sir.
 ղոցն է, Տիար:

Այս փողոցին անունն *հո-մի* իշ *ահը* *հէյ* -ի What is the name of
 ի՞նչ է, (եթէ) կը հա- *ահին* *ը-դրէյտ* *իւել* - this street please? -
 ճիք: - Ասիկա *լայն* *ահին* *իշ* *դ-հո-մի* This is Broadway.
 ուղիս է:

Կը հաճիք ինձ ըսել *'---դ* *եօ* *իւել* օ *ի* Would you please tell
 Հօպօքընի Նաւամա- *հո-իւ* *իշ* *ահը* *ալ* *դ* me which is the way
 տոյցը երթալու ու- *իօ* *դ* *Հօպօքեն* *Ֆէրրի* - to go to Hoboken
 ղին ո՞ր մէկն է: - *եհ* *հայ* *այ* *'---դ* Ferry? - Yes, my boy,
 Այո, տղաս, հաճու- *ալ* *ահ* *իւել* *ո-ի* I would with pleasure.
 թեամբ պիտի (ը-ի):

Քաւեցէք այս փողո- *ո-ս+* *իւել* *ահին* *ադրէյտ* Walk through this
 ցէն (դէպի) վար չորս *դ-հո* *ֆո* *դլ-հո*, *եօ* street down four
 փողոց, անկիւնը ե- *հո-իւ* *ալ* *ըլ-հո* *եդ* *ահը* a
 կեղեցի մը պիտի *հո-իւ* *ըլ*, *ֆո-մ* *ահին* *դ* church at the corner,
 տեսնէք, այդ ան- *հո-իւ* *ըլ* *իւել* *ալ* *եօ-ի* from that corner turn
 կիւնէն դարձէք դէ- *իւ* *ֆո* *եհ* *ո-ս+* *իւ* *հո* on your left, and walk
 պի ձախ, եւ քալե- *դլ-հո*, *ահին* *եօ* *հո-իւ* two more blocks, there
 ցէք երկու փողոց ալ, *ալ* *ահը* *ֆէրրի* *ալ* *ի* you will see the ferry
 հոն ուղղակի ձեր *ֆո-մ* *ալ* *եօ* *եօ* right in front of you.
 դիմացը պիտի տես- *իւել* *դ* *ի* *ի* You can't miss it.

նէք նաւամատոյցը:
 Դուք չէք կրնար
 ղայն կորսնցնել:

Հաճեցէք ինձ ըսել *իւել* օ *հո-ի* *իւ* Please tell me where
 ո՞ր կրնամ գտնել *այ* *ֆո-մ* *ը* *իւել* *լայ-դ* can I find a Public
 հասարակաց գրա- *իւել* - *եօ* *հո-ի* *ֆո-մ* Library? - You will
 դարան մը: - Հաս մը *ալ* *եդ* *ահը* *հո-իւ* *ըլ* *ալ* find one at the corner
 քառասուն եւ երկ- *ֆո-մ* *ալ* *իւել* *ալ* *ի* of Forty-second Street
 րորդ փողոցի եւ հին- *իւ* *ֆո* *իւել* *իւել* - and Fifth Avenue. -
 գերորդ պողոտայի *իւել* *ի* *ի* Thank You.
 անկիւնը պիտի գըտ-
 նէք: Շնորհակալ եմ:

Ո՛ւր կ'ուզէք եր- հաւերդ տ- ետ - -մեր Where do you want
թալ: - կ'ուզեմ քա- դո- կ- -յ - -մերդ տ- to go? - I want to go
ղաքի վերի կողմերը կօ դո- ընթիւնն to up town.*
(վերի +աղ-+) երթալ:

Քաղաքի վարի կող- հո-ն էլ Կհը շո-մերդ Which is the shortest
մերը (վերի +աղ-+) եր- -մեր դո- կօ դո- տունն way to go to down
թալու ամենէն կարճ ի-նն, գլխ- - իր էլ town? Please - It is
ճամբան ո՞րն է. (եթէ) Կերբը դո- ինչո՞ւ Կհը better to take the sub-
կը հաճիք: - Աւելի - ըլլա-մեր ինչո՞ւ way trains.
լաւ է առնել գետնի
տակի կառագնաց-
ները:

Պրուքլինն կամուրջը էլ Կհն Կհը - -յ դո- Is this the right way
երթալու ուղիդ ճամ- դո- կօ դո- Պրուքլին to go to Brooklyn
բան ա՞յս է: - Այո, Կրիճ - եթէ Կհը ինն - Bridge? - Yes, but
լայց դուք բաւական + - -յ ֆ- - ըմեր, ետ- you are quite far
հեռու էք, աւելի Կերբը ինչո՞ւ Կհը Կհը away; you better take
լաւ է կառք առնէք: the car.

Այս կառքը ճամ- Կհն Կհը էլ Կհն - ինն ֆ- - This car is not for
բորդներու համար ֆ- - եթէ Կհը passengers. Cross the
չէ: Անցէք փողոցի ըմերդ - -յ Կհը other side of the street
անդիի կողմը և ա- - Կերբը ետ- ինչո՞ւ Կհը and take the trolley-
ռէք ելեք տրական ինն - ինն Կհը car.
հանրակառքը:

Փէննսիլվէնիա եր- հաւեր էլ Փէնն-իլվէնի- Where is Pennsylva-
կաթուղիի կայարա- բերդ- -յ ըմերդ Կհը nia railroad station?
նը ո՛ւր տեղ է (եթէ) գլխ- - իր էլ please. - It is at 33d
կը հաճիք: - 33րդ փո- 33րդ ըմերդ ետ- 7րդ Streed and 7th Ave-
ղոցի և 7րդ պողո- ըմերդ - nue.
տաի (հո- Կերբը) է:

---

* ՄԱՆ. — Գիտնալու է որ Ամերիկայի մէջ up town, վերի
քաղաք ըսելով կը հասկցուի քաղաքի այն կողմը, ուր տունե-
րուն թիւերը կ'աւելնան (վեր ինք-նըն-ն). այսպէս 5, 7, 9,
11, 13, 15, ևն. ու down town, վարի քաղաք ըսելով Կհ. հա-
կըցուի քաղաքի այն մասը, ուր թիւերը կը նուազին (վեր ինք-նըն-ն).
այսպէս 20, 18, 16, 14, 12, ևն:

Աս կառքը զիս պիտի առնի՞ր Բեյ Կենտրալը? — Ոչ, Տիար, առէ՛ք հաջորդական կարմիրը (հետո) — յաջորդ կարմիրը առնա՛լ։

Will this car take me to the Grand Central Station? — No, Sir, take the next red car behind.

Ասիկա քաղաքի ինքնակառուցման շէնքըն է՝ — Այո, ո՞ր թիվը եզրն է՝ — Ես ունեմ քսաներկու տասնև չորս — Բայ և՛ քսաներկու հարկը — Մնացածը — Շնորհակալ եմ։

Is this the municipal building? — Yes, what number do you want? — I want twenty-two fourteen. — It is on the twenty-second floor. — Take the elevator. — Thank you.

Ինչպես կրնամ հասնել Ամերիկեան գծի նավամատուցը։ — Այո, բայց լավ է ձեզ համար ելեկտրական ինքնաշարժ մը առնէք։ Հազիւ ժամանակ ունիք Լոնտոն գնացող նավին հասնելու։

How can I reach the wharf of American line? — It is better you take a taxicab, you have scarcely time to catch the steamer for London.

Կեդրոնական պարկի տեղն ո՞ր տեղն է, (եթե) կը հաճիք։ և Բեյ Կենտրալը ինչ կառք զիս հոն պիտի տանի՞ր — Երկու մղոնի չափ հեռու է ասկէ։ Ելեկտրական ռառնէք վեցերորդ պողոտայի բարձրէն գնացող կառաքնացը և վար իջէք Յիսուս — ութերորդ փողոցի կայարանը։

Where is the central park? please, and which car will take me there? — It is about couple miles from here, you better take Sixth Avenue elevated train, and get off at Fifty-eighth Street Station.

CASES OR NOUNS. ԻՆԴԻՐՆԵՐ ԿԱՄ ԱՆՈՒՆՆԵՐ:

Համաձայութեան կանոններէն եօթն թէև կը պատկանին, Անուններու կամ ինդիւրներու (Հոլ-Էրէր)՝ բայց իսկապէս կը պատկանին Հոլովուող ամեն բառերու, մասնաւորապէս Դերանուններուն:

RULE II. NOMINATIVES.

ԿԱՆՈՆ Բ. ՈՒՂՂԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎՆԵՐ ԿՄ ՏԵՐ ԲԱՅԻ:

A Noun or a Pronoun which is the subject of a finite verb, must be in the nominative case.* — Անուն մը կամ Դերանուն մը որ դիմաւոր բայի մը տէր բային է, պէտք է ուղղական Հոլով ըլլայ. *ինչպէս, The boys, who had finished† their courses‡, took the examinations* — (Այն) Դոկտրին Դոկտրին (Դոկտրին) ընթացքը լինցուցած էին, առին քննութիւններն — Այս նախադասութեան մէջ, *the boys, who had finished, Դոկտրին բայի տէր բային ըլլալով, ինչպէս նաեւ who Դոկտրին had finished, Դոկտրին էին բայի տէր բային ըլլալով, երկուքն ալ ուղղական Հոլով են:*

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Վերոյգրեալ կանոնը որքան որ բացառութիւն չունի. սակայն նկատելու է որ ուղղական Հոլովը կարելի է չորս կերպերով գործածել. Առաջին, Ուղղական Հոլովը ընդհանուր առմամբ իբր Տէր Բայի, Բ. Կանոնին համեմատ. երբեք, ուրիշ ուղղական Հոլովի մը իբր Բայայայի, Գ. Կանոնին համեմատ. երբեք, Անշարժութեան բայի մը կամ ընդունելութեան մը ետք, Զ. Կանոնին համեմատ. և Զրբեք, իբր Կոչում Հոլով կամ Անիւթ, Ը. Կանոնին համեմատ:

2. Տէր Բային ընդհանրապէս բայէն առաջ կը դրուի. *ինչպէս, My brother wrote a letter, Երբեք նամակ մը գրեց — “What is written in the law?” — “Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրած է.”* Բայց հետեւեալ ինն պարագաներուն տակ տէր բային բայէն կամ առաջին օժանդակէն ետք կը դրուի.

ա. Երբ հարցում մը հարցուի առանց հարցական դերանուն մը տէր բայի ունենալու. *ինչպէս, “How many loaves‡ have ye?” “Բանի՞ նկանակներ ա՛նի՞” — What are you doing? Ի՞նչ է՞նի՞ Դո՛ւ:*

* [Այն Կանոնը որը ընկու է:]

† finish (ֆինիշ) լինցուել, աւարտել

‡ course (կուրս) ընթացք

‡ loaf (լոֆ) նկանակ

Բ. Երբ բայը հրամայական է. ինչպէս, “*Go thou*” «Գնա՛ր».—
“*Come ye*” «Եկե՛ք»: Բայց նկատելու է նաև որ հրամա-
յականներու տէր բային յաճախ զօրութեամբ կամ լռելեայն
կը հասկցուի. ինչպէս, *Go home*, գնացէ՛ք տուն:

Գ. Երբ զօրաւոր բաղձանք մը արտայայտուի. ինչպէս,
“*May she be happy!*” «Եւ Բաղնիս ինք երջանիկ ըլլայ» — “*How
were we struck!*” «Ինչպէ՛ս շարժուեցանք»:

Դ. Երբ ենթադրութիւն մը ըլլուի առանց *if* գործածելու.
ինչպէս, *Had they known it*, (եթէ) գիշտային անիկա. *Were it
true*, (եթէ) ճշմարիտ ըլլար:

Ե. Երբ բայէն առաջ գտնուի *neither* կամ *nor*, «չ ու նշա-
նակութիւնով. ինչպէս, “*Ye shall not eat of it, neither shall
ye touch it.*” — *Gen. iii., 3.* Անկէ պիտի չուտէք, և «չ ու ա-
նոր պիտի դպչիք» — Ծն. գ., 3: “*This was his fear; nor was
his apprehension§ groundless†.*” Այս իր վախն էր, «չ ու իր
երկիւղը անհիմն էր»:

Զ. Երբ բառ մը կամ բառեր աւելի ազդու ընելու հա-
մար բայէն առաջ դրուին. ինչպէս, “*Here am I*”, «Հոս եմ
եւ» — “*Narrow is the way*,” «Անձուկ է ճանապարհը»:

Է. Երբ բայ մը՝ առանց ուրիշ բառերու ազդեցութեան,
ինքնին ազդու լինի. “..... then followed the Horse.” «.....
այն ատեն յետոյնէն հետեցան»:

Ը. Երբ *say*, *answer* և *reply*, պատասխանել և ասոնց
նման բայեր խօսակցութեան մը մասերը ներկայացնեն. ինչ-
պէս, “*‘Son of affliction||,’ said Omar, ‘who art thou?’ ‘My name,’
replied the stranger, ‘is Hassan.’*” — «Վշտերու որդի՛, ըսաւ
Օմար, ո՛վ ես դու, իմ անունս՝ պատասխանեց օտար-ինք, Հասան է»:

Թ. Երբ *there* մակբայը բայէն առաջ դրուի. ինչպէս, *There
lived a man*, Բարբ մը կ’ապրէր: Նկատելու է որ այս *there*
նայն չէ հասարակ գործածուած *there*, հոն մասնաւոր տեղ
մը ցուցնող բառին հետ. ինչպէս, “*Because there was not
much water there.*” — *John iii., 23.* «Որովհետեւ հոն չատ ջուր
չկար» — Յովհ. գ. 23:

† strike (ը)՝արայ + մէկ վահ) գործադուլ — to strike, զարնել

§ ap’pre-hen’sion (եփրիհենշըն) երկիւղ, գալիքէն վախնալը

† ground (կրօն — մէկ վահ) հող, գետին — groundless,
անհիմն, անտեղի

|| af-flic’tion (եֆֆլիկշըն) վիշտ, տրտմութիւն

ԴԱՍ ԶԴ. (LESSON LXXXIV.)

[Ծ]

RES'TAU-RANT. (ԷՔ՝ՊՐՈՒՆԴ) ԺԱՇԱՄԱՆ:

[Անգլիական ճաշարաններն ընդհանրապէս ամեն անհատի, և մասնաւորապէս երկու զասակարգի համար անհրաժեշտ պէտքեր են. առաջին՝ Հայ ճանապարհորդներու, մանաւանդ նորեկներու համար, որոց Ովկիանոսի օդով զօրացած ախորժակները, էական յագուրդ կը պահանջեն. և որոնք իրենց ամեն ուզած տեղերը Հայկական ճաշարաններ չեն կրնար գտնել. երկրորդ՝ Հայ ամուրիներու համար, որոնք ամեն տեղ և ամեն պարագայի տակ կերակուր հայթայթող (չօր ընող) Հայ ընտանիքներ կամ ճաշարաններ չկրնալով գտնել ստիպուած են օտար ճաշարաններ յաճախել. այսպիսիներուն համար սոյն դասը պիտի կրնայ մասնաւոր ծառայութիւն մ'ըրած ըլլալ:]

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Ամերիկեան սովորութեան համեմատ՝ մարդիկ առ հասարակ օրական երեք անգամ կերակուր կ'ուտեն:

Առաջին կերակուրը կը կոչուի

Break'fast (պրէ'ֆէսթ) Նախաճաշ
(բառական նշանակութեամբ Զոհոթիւն)

Նոյնիւնը կը մատակարարուի ճաշարաններու մէջ առաւօտեան ժամը 5էն մինչև 10. սակայն տուներու մէջ որոշ ժամանակը կը տարբերի ամեն մէկ ընտանիքի սովորութեան և կամ ամեն մէկ անհատի զբաղմունքի պահանջման համաձայն:

Միջին կարգի կարողութեան տէր տան մը կամ ճաշարանի մը նախաճաշը կը բազկանայ սովորաբար երեք ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի,

Ա. Պտուղներ,

Բ. Մի որ եւ է տեսակ ընդեղէն կամ ընդեղէնով ճաշ (Խնդէ, կոտորած վարսակ, եւն.) Հանդերձ սերով, եւ

Գ. Մսեղէն, բանջարեղէն. եւ սուրճ, թէյ, զօգօ կամ կաթ հանդերձ տաքուկ բոկեղներով եւ կարագով:

Երբեմն այս երեք ընթացքին կ'աւելցուի չորրորդ մ'ալ

Անուշեղէն:

Դիտ. 1. — Նախաճաշողը կրնայ ըստ քմաց պտուղը ամենէն վերջը առնել:

2. — Նախաճաշողը պէտք չէ կարծէ թէ սեղանի վրայ գտնուած պտուղներու ամեն տեսակէն ուտելու է, այլ սովորաբար մէկ՝ եւ ոչ աւելի քան երկու տեսակ պտուղ առնելու է:

3. — Զը սիրած կերակուրը կամ ընդեղէնը առնելու չէ:

4. — Մսեղէնի տեսակներէն իր սիրածը ապուրելու է: Բնաւ ըսելու չէ ինչ կը բերես բերս. սպասուողներն եւ սպասուհիներն բան մը չեն կրնար բերել առանց որոշ ապըս-պրանքի:

5. — Մի որ եւ է ախորժակին եկած ուտելիք կրկին ու-զելը ամօթ չէ:

Օրուան երկրորդ կերակուրը կը կոչուի

Lunch (լէշ) կամ Lunch'eon (լէ'շէն) Թեթեւ ճաշ (ՏՃԻ. Գ-ՀԳ-ԼԴԻ)

Թեթեւ ճաշը կը մատակարարուի կամ կէսօրին՝ ժամը 12-1 (ճաշարաններու մէջ միշտ ինչպէս էր յիշուած 3), եւ կամ երե-կոյին: Նորածեւութեանց հետեւող տներու եւ օթեւաններու մէջ կը մատակարարուի կէսօրին. եւ կը բաղկանայ սովորաբար երկու ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի

Ա. Պաղ կամ տաք միս, բանջարեղէններ, հաց, կարագ:

Բ. Անուշեղէն, քաքար կամ կարկանդակ եւ սուրճ, թէյ, գօգօ կամ կաթ:

Այս երկու ընթացքին ոմանք կ'աւելցնեն սկիզբը ապուր, ոմանք վերջը պտուղներ. ուրիշներ երկուքն ալ իրենց քմա-հաճոյից եւ քսակի կարողութեան համեմատ:

Օրուան երրորդ կերակուրը կը կոչուի

Din'ner* (ԴԻՆԵՐ) ճաշ Կամ Sup'per (ՍԵՔԵՐ) Ընթրիք

Ճաշը կամ ընթրիքը կը մատակարարուի նորածեւութեանց հետեւող տներուն եւ օթեւաններու ճաշարաններուն մէջ սո-վորաբար ժամը կէսօրէ ետք 6-8. եւ կը բաղկանայ առ հա-սարակ հինգ ընթացքէ, ըստ հետեւեալ կարգի,

Ա. Ապուր, հանդերձ ծաղով (ԳԻՐԵՐ)

Բ. Ձկնեղէն, ոստիկ, եւն. հանդերձ հացով ու կարագով

Գ. Մսեղէն, հանդերձ գետնախնձորով ուրիշ տեսակ մը բանջարեղէնով եւ աղցանով (ԿԼԵՐ կամ ԼԵՐԵՆ)

Դ. Բաղդրակներ, կարկանդակ կամ պաղպաղակ

Ե. Պտուղ եւ փոքրիկ գաւաթով սուրճ (Եթէ Գ. կամ Դ. ընթացքին հետ սուրճ, թէյ, գօգօ կամ կաթ արդէն խմած չէ):

Պարզ տուներու եւ հասարակ ճաշարաններու մէջ Reg'u-lar Dinner (ՌԵՂԵՐԵԼԵՐ ԴԻՆԵՐ) Կանոնաւոր ճաշը կը բաղկանայ վերոյ-գրեալ ընթացքներէն Ա. Գ. Եւ Դ. ներէն միայն:

---

* Հասարակ ժողովուրդը կէսօրուայ ճաշին Dinner կ'ըսէ, իրիկուան ճաշին supper:

Օրական երեք անգամ վերոյիշեալ կերակուրներէն ի զատ, Մեծն Բրիտանիոյ սովորութիւններէն ժամը Հնգի Թէյ եւ Ընթրիք իբր նորաձեւութիւն սկսած են մուտ գտնել Ամօրիկայի մէջ ալ:

Five o'clock Tea (ֆայվ օքլոք Թէյ) ժամը Հնգի Թէյ կը մատակարարուի առ հասարակ կէս օրէ ետք ժամը 4-5. եւ կը բաղկանայ գաւաթ մը թէյէ եւ ծաղէ կամ քաքարէ: Ասիկա ընդհանրացած է կիներու մէջ եւ յաճախ հրաւիրեալներու համար կերպ մը ինջոյք կը կազմէ:

Անգլիական Ընթրիքը կը մատակարարուի սովորաբար կէս օրէ ետք ժամը 9ին, եւ կը բաղկանայ գաւաթ մը թէյէ եւ ծաղէ կամ քաքարէ: Սակայն նորաձեւութեան հետեւող դասակարգին մէջ այս ընթրիքը կը կատարուի թատրոնները կամ հանդէսները արձակուելէ վերջ, եւ սովորաբար կը բաղկանայ խորոված հացի հետ Welsh rab'bit (ռեյլ ռե'ալիթ) կալեսական ճագարէ (կերակուր մ'է որ կը չիսուի պանիրը հալեցնելով) եւ թէյէ կամ ասոնց նման թեթեւ ճաշէ:

Ճաշարաններու կամ սեղանատներու մէջ առ հասարակ գործածուած բառերն են,

[Ը] [Պ] [Ժ] [Ի]

Di'ning room	(դայնինգ րու-մ)	ճաշասենեակ
ta'ble	(թեյալ)	սեղան
ta'ble cov'er	(թեյալ քը'վըր)	սեղանի ծածկոց, սփռոց
nap'kin	(նեփին)	անձեռոց, ծնկան շոր (Տֆլ. ֆե'շիէ)
ring	(րինկ)	օղակ. մատանի
napkin ring	(նեփին րինկ)	անձեռոցի օղակ
fork	(ֆօրք)	պատառաքաղ
knife	(նայֆ)	դանակ
spoon	(սփու-ն)*	դգալ
table-spoon	(թեյալսփու-ն)	սեղանի-դգալ
tea'spoon	(թեյ-սփու-ն)	թէյի-դգալ
plate	(փլեյթ)*	պնակ, բաց աման
dish	(տիշ)	աման, պնակ [դո-րո]
bowl	(աւլ)	սկաւառակ (Տֆլ. Բե-սէ. Ռ'թլ. Բ-ս-)
cup	(քըփ)	գաւաթ
sau'cer	(սո-սըր)	գաւաթակալ, պնակիկ (լեհո-սէ)
glass	(կլէս)*	սպակի. բաժակ
tum'bler	(թըմ'պլըր)	սպակիէ ջուրի գաւաթ

* Հնչիլու է մէկ անգամ (մէկ վանկ):

tea'pot'	(թէյփո֊տ)	թէյ յաման
salt' cellar'	(սոլթ֊սէ'լէր)	աղաման
pep'per	(թէ'թէր)	պղպեղ
pepper-box	(թէ'թէր ք֊տ֊)	պղպեղաման
pepper-cast'er	(թէ'թէր-թ֊տ֊էր)	
oil	(օյլ, օյլ)	ձէթ
oil cru'et	(օյլ քր֊ո'տ)	ձիթաման
vin'e-gar	(վին'կէր)	քացախ
vin'e-gar cru'et	(վին'կէր քր֊ո'տ)	քացախաման
mus'tard	(մս'տարտ)	մանանեխ (Տճկ. Խ֊րտէլ)
mustard-pot	(մս'տարտ փ֊տ)	մանանեխի աման
meal	(մէյլ)	մէկ անգամուայ կերակուր, ճաշ
breakfast	(քրէ'ֆէ֊տ)	նախաճաշ
lunch Խ֊ժ luncheon (լընչ, լընչըն)		թեթեւ ճաշ
diinner	(դիննէր)	կէսօրուայ կամ երեկոյեան ճաշ
supper	(սըփէր)	ընթրիք
regular	(րէկէ֊րէր)	կանոնաւոր
spe'cial	(ս֊ս֊թի'շիլ)	մասնաւոր
ex'tra	(է'տր֊ա)	արտաքոյ կարգի, յաւելուած
me-nu'	(մեն'ն)	կերակուրներու ցուցակ, ճաշ֊ցուցակ
wait'er	(ուէ'յրէր)	սպասաւոր
wait'ress	(ուէ'յրէր֊)	սպասուհի
pro-pri'et-or	(քր֊փր֊յէրէր)	սեպկականատէր
tick'et	(թի'թէր)	տոմս, տոմսակ
com'mu-ta'tion	(ք֊փ֊տ֊թէ'յըն)	փոխանակութիւն
commutation ticket	(ք֊փ֊տ֊թէ'յըն թի'թէր)	դրամը կանխաւ տուած ըլլալու փոխարէն ածանագին տոմսակ
seat	(սէյթ)	բազմոց, աթոռ
re-served' seats	(րէշըրւ֊ւթ սէյթ֊)	վերապահուած աթոռներ
fare	(ֆէյր)	գին, ուտելիքներու գին, անցագին
bill of fare	(պիլ ֊վ ֆէյր)	գներու ցուցակ
tooth'pick''	(թի֊֊թիֆիֆ)	ատամնափորիչ
stand	(սթ֊տէն)*	կայան, գործի սեղան
slice	(սլ֊սլ֊յ֊)*	շերտ
crum, crumb	(քրըմ)*	փշրանք

* Հնչու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

Քանի մը ամենէն շատ գործածուած կերակուրներու անուններ		
soup	(սօ-փ)	} ապուր (ՏՖՎ. ՆԵՂԻ)
broth	(պր-իւն, պրօիւն)*	
con'som-me†	(փոն-սոմֆօ)	մսի ջուր, մսի ջրով շինուած ա-
gra'vy	(կրօ'յվ)	արգանակ, մսի հիւթ [պուր
om'e-let	(օմ'էլէտ)	կաթով ձուազեղ
poul'try	(փօ'լթրի)	ընտանի թռչուններ (սփօն-թռչ)
pud'ding	(փօ'ն-դինգ)	անուշեղէն, քաղցրաւենի
hash	(հէշ)	մանր ջարդուած միս, յաճախ
		գետնախնձորով ծեծուած, կամ
		հացի փշրանքներով խառնուած
sal'ad	(սալ'ադ)	աղցան (ՏՖՎ. սալ-ա)
fric'as-see'	(ֆրիփօ-սէ)	մանր կտրտած, տապկուած կամ
		հասարակ եփուած միս, վրան
		արգանակ լեցուած
Ly'on-naise'	(լիօննէ')	խաշած պաղ գետնախնձորը բա-
		րակ բարակ մանրուած և տապ-
		կուած‡
frit'ters	(ֆրիտթէր)	մսախառն կամ պտղախառն տապ-
		կուած մանր քաքարներ
cro-quettes†	(կրօկէտ)	բրինձէ կամ հացի փշրանքէ եւ
		ծեծուած մսէ շինուած կլորակ-
		ներ (ՏՖՎ. Իշփի փփօն-թռչ)
chick'en	(չիք'էն)	վառեակ
tur'key	(թըրքի)	հնդկահաւ
oys'ter	(օյսթըր)	ոստրէ
lob'ster	(լօպսթըր)	ծովային մեծ խեցգետին
clam	(քլէմ)*	սանտրամիջատ
fish	(ֆիշ)	ձուկ
Բայեր		
to breakfast	(պրէփօն-դ)	նախաճաշել, նախաճաշ տալ
to lunch	(լընչ)	թեթեւ ճաշ ընել
to dine	(դին)	ճաշել. հացկերոյթ տալ
to broil	(պրօյլ)*	կրակի վրայ խորովել, շամփրել
		(չիշ փոփոք ընել) [նել]
to roast	(րօստ)	փուռի մէջ կարմրցնել (պրէյս ը-

* Հնչելու է մէկ աղաժան (մէկ վանկ)։

† Գաղղիերէնէ առնուած է։

‡ Գաղղիոյ Լիօն քաղաքի քաղաքացւոց ըրած ձեւով։

to fry	(ֆրեմ)*	տապկեմ
to poach	(փոփ)	հաւկիթը մէջ մէկ հատ իւղի կամ եփած ջուրի մէջ կաթեցնելով եփեմ
to bread	(պրեթ)*	մսի կամ ձկան վրայ՝ եփելէ ա- ռաջ, հացի կտորներ շարեմ, յե- տոյ եփեմ
to stew	(շեւեմ)*	շոգեփեմ (Տճի. Եւհնի Էթիթ)
to scramble	(շեւեմ-ճալ)	խառնուած եփեմ, (հաւիթեւ) զար- նեմ, յետոյ եփեմ
to steam	(շեւեմ-ճալ)*	շոգիով եփեմ, շոգիացնեմ, շոգի տալ. գոլորշիանալ
to dip	(տիփ)	թաթխեմ, ընկղմեմ
to wait	(ուեյթ)*	սպասեմ. սպասաւորութիւն ընեմ,
to punch	(փշն)	ծակեմ [ծառայեմ]
to re-serve	(րեսերվ)	վերապահեմ
to butter	(պաւթ)	վրան կարագ քսեմ
to bake	(պեյթ)	փուռի մէջ եփեմ
to mash	(մեշ)	ծեծեմ և մի քիչ ջրով կամ կա- թով կակղցնեմ

162. Վարժութիւն

[Ը] [Պ] [Ֆ] [Թ]

[Որպէս գի Ամերիկեան ճաշարաններուն եւ անոնց կե-
րակուրներուն անծանօթ կամ նորեկ Հայ մը Ամերիկեան կե-
րակուրներուն ոչ միայն անունները գիտնայ, այլ և կերա-
կուրներուն ինչ նիւթերէ պատրաստուած ըլլալուն վրայ ալ
գաղափար մը կազմէ, յաջորդ երեսներուն վրայ կը ներկա-
յացնենք հասարակ եւ միջին դասակարգի ճաշարաններու
մէջ մէկ իսկական ճաշացուցակը, եւ նմոյշ մ'ալ անհատա-
կան տներու ճաշացուցակներէն հանդերձ կերակուրներու ա-
նուններու հնչումներովն ու բացատրութիւններովն, որոց հետ
ուսանողն ինքզինք լաւ մ'ընտելացնելու է եւ վերեւ նշա-
նակուած հրահանգներն կատարելու է Անգլիերէն մասերուն
վրայ միայն]:

ԴիՏ. — Օթելաններու (Ho-tel' — հօթէլ) եւ ուրիշ բարձր կարգի
ճաշարաններու ճաշացուցակներն առ հասարակ Գաղղիերէն
կ'ըլլան, երբեմն նաեւ Գերմանական, Սլաւոնական եւ Իտա-
լական բառերով կամ անուններով խառն:

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Հետեւեալը հասարակ ճաշարանի մը ուտելիքներու
եւ անոնց գներու ցուցակը կը ներկայացնէ:

BILL OF FARE (շէյս -ւ- ֆէյր) ՃԱՇԱՑՈՒՑԱԿ

	Cents
Soup (սո-փ) Ապուր	5
Small Steak (ը-սթէյկ* (ը-սթէյկ)* Փոքր (կոտոր) եզան կակուղ միս	10
Beef Steak (պէյֆ -սթէյկ) (Մէծ կոտոր) Եզան կակուղ միս	15
Ten'der-loin Steak (թէ-նթըլ-լոյն-սթէյկ)	
Եզան ամենէն մատղաշ միս†	20
Sir'loin Steak (սը-լոյն -սթէյկ) Եզան գաւակի կակուղ միս§	20
Por'ter-house" Steak (թօ-րէշ հո-ւ-սթէյկ)	
Եզան բեռնակրիտան կակուղ միս†	20
Ham'burg-er Steak with On'ions (հա-մբըրլէր -սթէյկ + -օնըն ըն-ըն-)	
Եզան յօշոտուած (թըյո-ս + -շո-տ) և սոխի հետ իւղի մէջ տապկուած միս‡	20
Pork Chops (թօ-ս + չ-փ) Խոզի կողեր	15
Mut'ton Chops (մը-թըն չ-փ) Ոչխարի կողեր	15
Veal Cut'let (վէյլ փը-լէթ) Հորթու կողիկ	15
Corned Beef Hash (թօ-նթ պէյֆ հէշ) աղը դրուած եզան միս	
Եւ խաշուած գետնախնձոր միասին ծեծուած կերակուր	10
Liv'er (լիվ-ը) Լեարդ	10
Ba'con and Eggs (պէ-յփէն էնթ եյ-)	
Խոզի չորցուցած մսի վրայ հաւկիթ կոտրուած	20
Pork and Beans (թօ-ս + էնթ պէյն-) Խոզի մսով լուրիա	10
All Kinds of Roast Meats (օլ + -յնթս ալ -օ-թ ղէյթս) Ամեն Տե- սակ Կարմրցուցած Միս	15
Beef Stew (պէյֆ -սթէյ-ս) Գետնախնձորով եզան միս	10
Two Either Boiled or Fried Eggs (թօ- էյթըր Բույլթ օ- ֆրէյթ եյ-)	
Երկու կամ խաշած կամ (է-լէ ղէշ) տապկած հաւկիթներ	15
Pies, all Kinds (փէյ-ս, օլ + -յնթս) Կարկանդակներ, ամեն տեսակ	5
Tea or Coffee, per cup (թէյ օ- ֆ- ֆէ փէր փէշ) Թէյ կամ սուրճ, գաւաթը	5
Milk, per glass (միլք, փէր ցլէս) Կաթ, բաժակը	5
Coffee and Cakes (ֆ- ֆէ էնթ + էյթս) Սուրճ եւ Քաքարներ	10

* Հնչուու է մէկ տեղամէն (մէկ վանկ):

† Գաւակիին և կողերուն մէջտեղի միւր:

§ Մէջքին մօտ:

‡ Գերմանական Համպուրկ քաղաքի քաղաքացւոյ ըրած ձեւով:

Հետեւեալը միջին կարգի ճաշարանի մը
կերակուրներու ցուցակն է:

MENU

(Տիւն)

ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿ

SOUPS (ՍՈՒՑ) ԱՊՈՒՐՆԵՐ

			Cents
Chicken	(չիքին)	Վառեակի ջրով	10
Rice	(րայ)	Բրինձով	10
Veg'e-ta-ble	(վե՛ճէթէպլ)	Բանջարեղէններով	10
Consomme	(գոնսոմյ)	Եզան մսի ջրով	10
To-ma'to	(թոմատ)	Ոսկեխնձորով (բոմբէթ)	10
Noo'dle	(նոո՛ւլ)	Գերմանական դժմաճով (շուրթ)	10
Len'til	(լենթիլ)	Ոսպով	10

ԾԱՆ. — Սոյն ապուրներէն սովորաբար ամէն օր երկու տարբեր տեսակները միայն պատրաստ կը զտնուին:

FISHES (Ֆէշէս) ՁԿՆԵՂԷՆՆԵՐ

Fried, Broiled or Boiled Salt Mack'er-el		15
(Ֆրայ, Գրայլ օւ Դուլթ Սոլթ Մոկէրէլ)		
Տապկած, Խորոված կամ Խաշած Նախապէս աղը դրուած Թիւնիկ (ՏՖ. Ըստոմբոս Դուլթ)		
Fish Cakes	(Ֆէշ Կէյք)	10
Ձկնաքաքարներ		
Fish Cakes, with Poached Eggs	(Ֆէշ Կէյք Բոյլէտ Էյքս Եյ)	
Ձկնաքաքարներ, վրան Հաւկիթ կաթեցոցուած		
Sardines, per box	(Սարտին Էյքս Բոքս)	20
Սարտիլա, տուփը		

OYSTERS (Օյսթըր) ՈՍՏՐԷՆԵՐ

Raw	(Ռո)	Հում	20
Half shell	(Հաֆ Շէլ)	Կիսապատեան,	20
Milk stew	(Միլք Սթու)	Կաթով Եփած	25
Fried	(Ֆրայ)	Տապկած	25

Fried with Bacon (Ֆրայ Բոյլէտ Բեյքոն)

Աղը դրուած Խոզի մսի հետ տապկուած		35	
Broiled	(Գրայլ)	Խորոված	25
Pan Roast	(Քան Ռոսթ)	Ամանի մէջ Կարմրցուցած	25
Shell Roast	(Շէլ Ռոսթ)	Պատեանին մէջ Կարմրցուցած	35
Boston Stew	(Գոսթըն Սթու)	Պոթընցուց տեսակով եփուած	25

CLAMS (էլէ՛) ՍԱՆՏՐԱՄԻՋԱՏՆԵՐ

		Cents
Steamed	(-դէյօ) Շոգեփ	25
	Little Neck, half shell (էլէ Նէփ, հ-Ֆ շէլ)	
	Փոքրավիզ, կիսապատեան	20
Little Neck, stew	(էլէ Նէփ -դէօ) Փոքրավիզ եփուած	20
Little Neck, fry	(էլէ Նէփ ֆրէ) Փոքրավիզ տապկած	25
	Little Neck Fritters (էլէ Նէփ ֆրէթլէր)	
Փոքրավիզ պտղախառն կամ բանջարեղինախառն տապկուած		25
Clam Roast	(էլէ՛ -օօդ) Սանտրամիջատ կարմրցուցած	30
	Clam Chowder (էլէ՛ լ-օօդլէր)	
	Սանտրամիջատով եւ բանջարեղէններով ապուր	15
Clam Broth	(էլէ՛ դրօն) Սանտրամիջատով ապուր	20
Plain Lobster	(էլէ՛ն լ-օօդլէր) Պարզ Մովսիսի Մեծ Խեցեետին	25

POULTRY (փօլթրէ) ԹՈՉՈՒՆՆԵՐ

Roast Turkey, with Cran'ber'ry Sauce		35
(-օօդ Բլէրփ -տէրն քրէնդերն -օ)		
Փուռի մէջ խորոված Հնդկահաւ, Հանդերձ		
Մօրապտղի Մրգանուշով		
Boiled Chicken, with Ap'ple sauce (դալէ շէփ -տէրն շէլ -օ)		30
Խաշած վառեակ (հ-), Հանդերձ Խնձորի Մրգանուշով		

ROAST MEATS (-օօդ փոյտ)

ՓՈՒՌԻ ՄԷՋ ԿԱՐՄՐՑՈՒՑԱՆ ՄՍԵՐ

Roast Beef	(-օօդ դէյֆ)	Եզան կարմրցուցած միս	15
Roast Veal	(-օօդ վէյլ)	Հորթու կարմրցուցած միս	15
Roast Mutton	(-օօդ մէլլէն)	Ոչխարի կարմրցուցած միս	15
Roast Lamb	(-օօդ լէմ)	Գառան կարմրցուցած միս	15
Roast Pork	(-օօդ փօ-տ)	Խոզի կարմրցուցած միս	15
Roast Prime Rib of Beef	(-օօդ փրէյմ Ռիբ -օլ դէյֆ)		25
		Եզան կարմրցուցած գլխաւոր կող	
Roast Sirloin, with Mush'rooms	(-օօդ սըլուին, -տէրն մէշրու-օ)		25
		Եզան Գաւակի կակուղ միս, Հանդերձ Սոււնկով	
Roast Shoul'der, with Peas	(-օօդ շօլդլէր, -տէրն փէյս)		20
		Ոչխարի կարմրցուցած Թեւի միս, Հանդերձ ոլոռնով	
Roast Leg of Veal	(-օօդ լէլ -օլ վէյլ)		15
		Հորթու ազդրի կարմրցուցած միս	

BOILED MEATS (դռնի տոմար) ԽՈՒՐՈՒՄԻ ՄԻՍԵՐ

Cents

Corned Beef and Cab'bage (գոմարի տոմարի տոմար) 15

Աղղուրի մէջ պահուած Եղան Միս եւ Կաղամբ

Ham and Cabbage (հիմ տոմարի տոմար) 15

Խոզի ապուխտ եւ Կաղամբ

Mutton, plain (մէլէն, քիւն) Ոչխարի միս, պարզ 15

Mutton, with sauce (մէլէն, սոսիս)

Ոչխարի միս, վրան համեմեքու բաղադրութիւն լեցուած 20

EGGS, OMELETTES, SALADS, ETC.

(էկ, տիւր, սոսիս, երեսօթ)

ՀԱԻԿԻԹՆԵՐ, ՁՈՒԱԶԵՂՆԵՐ, ԱՂՑԱՆՆԵՐ ևն.

2 Poached Eggs on Toast (մի տոմարի տոմար) 15

Երկու կաթեցուցուած հաւկիթ խորոված հացի վրայ

2 Boiled Eggs (մի դռնի տոմար) Երկու խաշուած հաւկիթ 10

2 Fried Egg (մի ֆրի տոմար) Երկու իւղի մէջ տապկուած հաւկիթ 10

2 Scrambled Eggs (մի տփէշ տոմար)

Երկու զարնուած ու տապկուած հաւկիթ 15

Oyster Omelet (դռնի տփէշ) Ոստրէով Ձուազեղ 25

Plain Omelet (քիւն տփէշ) Պարզ Ձուազեղ 15

Ham Omelet (հիմ տփէշ) Խոզի Ապուխտով Ձուազեղ 25

Po-ta'to Salad (փոթէյթո սոսիս) Գետնախնձորով Աղցան 10

Chicken Salad (չիքի սոսիս) Վառեակով Աղցան 25

Lobster Salad (լոբստէր սոսիս) Մովային մեծ Խեցգետինով Աղցան 25

VEGETABLES IN SEASON (վեթիւմարի տոմար)

ԲԱՆՋԱՐԵՂԻՆԵՐ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԵՄԱՏ

Green Peas (լէթէն քիւն) Կանաչ Ոլոռն 5

Stewed Potatoes (սթու տփէյթո) Խաշուած ու ծեծուած Գետնախնձոր 10

Lyonnaise Potatoes (լիոնէյթո փոթէյթո) Լիոնական Գետնախնձոր 10

Sweet Potatoes (սու տփէյթո) Քաղցր Գետնախնձոր 5

Suc'co-tash (սուքոտաշ) Կանաչ Եգիպտացորենի և Լոռի խառնուած եփուած (Հիւրիւմի կերպար) 5

Let'tuce (լէտս) Հազար (Տի. Ժամու) 10

As-par'a-gus (ասպարէգ) Մեքէկ (Տի. Ժամու) 10

Cau'li-flow'er (կաւլիֆլաւ) Կաղամբատ (Տի. Ժամու) 10

MADE DISHES (ժիւր տոմար) ԾԻՆՈՒՄԻ ԽՈՐՈՒՄԻ

Chicken Pot Pie (չիքի տփէն) Պուտի մէջ եփած հաւով կարկանդակ 20

Chicken Fricasse (լիւն ֆրիկ-սէյ)	Հաւարդանակ	20
Beef Stew (պէյֆ սթըւ) Եզան մսի վրայ գետնախնձորով պատել		10
Lamb Stew, with Peas (լէմ սթըւ-սէյրս փէյս)		
Գառան մսի վրայ Գետնախնձորով պատել Հանդերձ ոլոռնով		15
Mutton Stew (՝ըմբէ սթըւ) Ոչխարի մսի վրայ գետնախնձորով պատել		10
Pork and Beans (փօր-էնթ պէյն) Խոզի մսի վրայ եփուած Լուբիա		10
Corned Beef and Beans (փօրնթ պէյֆ էնթ պէյն)		
Աղը դրուած Եզան Միս եւ Լուբիա		15
Ham and Beans (հէմ էնթ պէյն) Խոզի ապուխտ և Լուբիա		15
Mutton Pot Pie, with Peas (՝ըմբէ փ-Պէ փ-յ, սէյրս փէյս)		
Պտուկի մէջ եփած Ոչխարի մսով կարկանդակ,		
Հանդերձ Ոլոռնով		15
Beef Pot Pie, with Tomatoes (պէյֆ փ-Պէ փ-յ, սէյրս Լոմէյն)		
Պտուկի մէջ եփած Եզան մսով կարկանդակ,		
Հանդերձ Ոսկեխնձորով		15

ROLLS, TOASTS, CAKES, ETC. (ռօլ, Լօսթ, Կէյք, Ենթ...)

ԲՈԿԵՂՆԵՐ, ԽՈՐՈՎԱԾ ՀԱՅԵՐ, ՔԱՔԱՐՆԵՐ, ԵՒՆ.

Wheat Cakes, with ma'ple syrup (հօնթ Կէյք, սէյրս Մէյփլ սիւրք)		
Ճորենաքաքարներ* Հանդերձ Դղբիի Ուռիով		10
Buck'wheat' Cakes (պլ'հօնթ Կէյք) Ճորենաքաքարներ		10
Ger'man Pan'cakes' (ճըրմէն փ-ն, Կէյք) Գերմանական Ճորենաքաքարներ		15
French Pancakes (ֆրէնչ փ-ն, Կէյք) Գաղղիական Ճորենաքաքար		5
Tea Bis'cuits (Լէյ պէ-սէյք) Թէյի պաքցամատներ		5
Corn Cakes (փօրն Կէյք) Եգիպտացորենէ Քաքարներ		5
Milk Toast (միլ Լօսթ) Կաթով Թրջած խորոված Հաց		15
Buttered Toast (պըթըր Լօսթ) Կարագուած խորոված Հաց		10
Dry Toast (դրէ Լօսթ) Ձոր խորոված Հաց		10
Dipped Toast (դիփթ Լօսթ) Թաթիւած խորոված Հաց		10
Hot Rolls (հօլ ռօլ) Տաք բոկեղներ		5
French Rolls (ֆրէնչ ռօլ) Գաղղիական բոկեղներ		5

PA'STRIES, PIES, PUDDINGS, ETC.

(փէյսթրի, փ-յ, փ-պիւլ, Ենթ...)

ԽՄՈՐԵՂՆԵՐ, ԿԱՐԿԱՆԴԱԿՆԵՐ, ԿԱԹՆԱՊՈՒՐՆԵՐ, ԵՒՆ.

Pies, all kinds (փ-յ ռ Կէյք) Կարկանդակներ, ամեն տեսակ	5
Crackers and Milk (քրեքըր էնթ միլ) Մազեր և Կաթ	10

* Ռամկ. Քարահաց (Տճի. Լ-ն էսթի)

		Cents
Oatmeal and Milk (օթի և ուտ)	Վարսակահալ և կաթ	10
Apple Fritters to Order (եփելի ֆրիթեր Կարգով)		
Խնձորախառն քաքարներ ըստ յանձնարարութեան		15
Rice-Pudding (բոլոր փշեղի)	Բրինձով կաթնապուր	5
Bread Pudding (պրիտ փշեղի)	Հացով կաթնապուր	5
Tap'i-o'-ca Pudding (Կարգով փշեղի)	Կարգով կաթնապուր	5
Apple Dump'lings (եփելի փշեղի)	Խնձորաքաքարներ	5
Cup Cus'tard, or Corn Starch (Կարգով Կարգով Կարգով)		
Կարգով Կարգով Կարգով		5
Choc'o-late E-clair' (Կարգով Կարգով)	Տուրմով կաթնապուր	5
Char'lotte russe (Կարգով Կարգով)	Սերով քաքար*	5

COFFEE, TEA, COCOA, CHOCOLATE OR MILK

(Կարգով, Կարգով, Կարգով Կարգով)

ՍՈՒՐՃ, ԹԵՅ, ԳՕԳՕ, ՏՈՒՐՄ ԿԱՍ ԿԱԹ

Coffee, per cup (Կարգով, Կարգով)	Սուրճ, Կարգով	5
Tea, per cup (Կարգով, Կարգով)	Թեյ, Կարգով	5
Cocoa, per cup (Կարգով, Կարգով)	Գոգո, Կարգով	5
Chocolate, per cup (Կարգով, Կարգով)	Տուրմ, Կարգով	5
Milk, per glass (Կարգով, Կարգով)	Կարգով, Կարգով	5

Ice Cream 10c. and 15c. per plate

(Կարգով, Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով)

Կարգով, Կարգով 10 սէնդ և 15 սէնդ

Commutation Tickets \$3.50 in Meals for \$3.00

(Կարգով, Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով)

Փոխանակութեան Տոմսակներ

Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով

Կարգով. — Ուսանողը Կարգով Կարգով Կարգով

Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով

Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով

Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով Կարգով

† Նշայէ շինուած, ճերմակ, կարծր և անկանոն ձեւով բան մի, որ կը ծառայէ անուշեղէն շինելու. ասոր մէջ սովորաբար պտուղ մը կը խառնեն. ինչպէս, apple tapioca, խնձորով Կարգով:

* Քաքար մի, որոյ վրան լեցուած է հիւթ մը որ կը շինուի սեր կամ կաթ, հաւկիթ և չաքար իրար խառնելով:

Հետեւեալը Միջին Կարգի Ընտանեկան Ճաշացուցակ մ'է
 Նիւ Եօրքի Վիպինկ Թէլէկրամսէն Թելադրուած
 1913 Յունվար 1ի, Նոր Տարւոյ Ճաշին Համար,

Oysters (Օյսթըր) Ոստրէներ
 Cel'ery (Շէլըրի) Լախուր† Ol'ives (Օլիւ) Զիթապտուղներ‡
 Roast Goose (Ռօսթ Գօս) Apple Sauce (Էփլ Սօս)
 Կարմրցուցած Սագ§ Խնձորանուշ

Mashed Potatoes (Մէշ Բօթէյթօ) Մեծուած եւ կաթով կամ ջրով խառնուած գետնախնձոր
 Spin'ach with Egg (Սփին'էչ Եւ Էգ) Հաւկաթով Մսեւ||

En'dive Salad (Էն'Դայվ Սալատ) Եղերդով* Աղցան
 Hick'o-ry Nut Ice Cream. Hickory Nut Cake.
 (Հիք'օրի Նըթ Իս Իքրէյմ) (Հիք'օրի Նըթ Կեյք)

Ամերիկեան Ընկոյզախառն Ամերիկեան Ընկոյզախառն
 Պաղպաղակ: Քաջար:

Coffee (Կօֆի) Սուրճ

Ճաշարանի կամ Ճաշասրահի (Նիւ-Եօրք) մը մէջ
 Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Սպասաւորուած էք: (Վեյթըր Եւ) Waited on?
 Որ եւ է մէկը ձեզ Գըշ Եւնի Եւնի Եւնի Does any one waiting
 կ'սպասաւորէ՞ Տիար: Եւնի Եւնի Եւնի Եւնի on you, Sir? – No one
 – Տակաւին ոչ ոք: Եւնի yet.
 Ի՞նչ կ'ուզէք ունեւ հոս Եւնի Եւնի Եւնի What will you have?
 նալ: – Տեսնենք նախ լիք Եւնի Գըշ Եւնի – Let us see first your
 ձեռ ճաշացուցակը: – Դիւն – Եւնի Եւնի Եւնի menu. – Here is a
 Ահաւասիկ օրինակ – Եւնի Եւնի Եւնի copy. – Chicken soup,
 մը: – Վառեակի ա- please.
 պուր(Եւնի) կը հաճիք:

Կ'ուզէ՞ք ձուկ հրամ- Եւնի Եւնի Եւնի Եւնի Will you take some
 մեւ: – Այո, խորոված եւնի Գըշ Եւնի Եւնի fish? – Yes, broiled
 տառեխներ (Եւնի) կը- Եւնի herrings please.
 հաճիք:

Եւնի Եւնի Եւնի Եւնի What will you have
 ուղէք ունենալ: – Եւնի Եւնի Եւնի Եւնի next? – Roast turkey,
 Փուռի մէջ կարմրը- Եւնի please.
 ցուցած հնդկահաւ,
 (Եւնի) կը հաճիք:

|| (Տֆլ. Ինքնագ) * (Տֆլ. Հինդի-Գ- կամ (Տֆլ. Դորթլ)
 † (Տֆլ. Բրեյքի) ‡ (Տֆլ. Նիւթի) [պուրի անցնել:
 § Նկատելու է որ Սագի միս եղած օրը, կարելի է առանց

- կը հաճի՞ք լեցնել ջրի — էլ ես — ֆէլ ֆոյ ի՞նչ — Will you fill my tumbler? — Certainly. —
 Գաւաթս: — Անշուշտ: — Դուք — Եւրոպէ — Thank you.
 — Շնորհակալ եմ: — Բնէն, ես —
 Մօրապտղով անուշ Գրանդերէթ — եփել — Cranberry or apple
 Թէ խնձորանուշ: — Գրանդերէթ, փշոյ — sauce? — Cranberry
 Մօրապտղով (եփել) please.
 կը հաճի՞ք:
 կը հաճի՞ք ինձ ու — էլ ես — քան — Դի — Will you pass me another
 թիչ դգալ մ'ալ բե — ըսէք — քան — other spoon too? —
 թել: — Հոս ծիւղ պատ — հէյ — Եւ — Right here, Sir. —
 րաստ է, Տիար: — Thank You.
 Շնորհակալ եմ:
 Կրնա՞ք քիչ մ'արգա — Կէն ես — քան — Դի — Can you pass some
 նակբերել հոս: Վայր — հէյ — Ինչ — Եւ — gravity here? — In a
 կեանի մը մէջ, Տիար: — հէյ — Ինչ — Եւ — moment, Sir.
 Ինչ կ'ուզէ՞ք ունե — հոս — Եւ — Դի — What would you have
 նալ ձեր աղանդերին — ֆո — Եւ — Դի — for your dessert, sir? —
 համար, Տիար: — Ինչ — հոս — Դի — What have you got
 ունի՞ք այսօրուան — ֆո — Դի — Դի — for to-day? — We have
 համար: — Ունի՞ք — Դի — Դի — rice pudding, choco-
 կաթնապուր, տրամ — Եւ — Դի — late eclair, and all
 նուշ եւ ամեն տե — Դի — Դի — kinds of pies. — Will
 սակ կարկանդակ — Դի — Դի — take chocolate eclair.
 ներ: — Կուզե՞մ առ — Դի — Դի — — Tea or coffee? — Glass
 նել տրամանուշ: — Դի — Դի — of milk will do.
 Թէ՞ թէ՞ սուրճ: — Դի —
 Լաթ մը կաթ կ'ըլլայ:
 Կարելի՞ է ձեզ նե — Դի — Դի — May I trouble you for
 ղութիւն տամ շա — Դի — Դի — the sugar? — Yes sir. —
 քարի համար: — Այո, — Դի — Դի — Thank you.
 Տիար: Շնորհակալ եմ
 Որ և է ատամնափո — Դի — Դի — Any toothpick around
 թիչ Կոստանդնու — հէյ — Դի — here? — Yes, sir, you
 Այո, Տիար, պիտի — Դի — Դի — will find them on
 գտնէ՞ք զանոնք ձեր — Դի — Դի — your left.
 ձախ կողմը:
 Ասիկայ ձեր հաշուե — Դի — Դի — This is your bill, which
 տման է, որը դուք — Դի — Դի — you may pay to the
 կարելի է վճարէ՞ք — Դի — Դի — cashier.
 դրամը նկալին:

ԴԱՍ ԶԵ. (LESSON LXXXV.)

[2]

HOUSE (հոմ) * ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՈՒՆ

HOME (հոմ) ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՈՒՆ (պարտական տեղ)

Տան մը տեղին, շէնքին, սենեակներուն, եւն. վերաբերեալ
Գիտելիքներ եւ Բառեր:

Գետիններ չափելու համար գործածուած բառերն են,

Surface (սք-ֆէյս)	մակերես
square (ք-սք-էյր) *	[Sq. or sq.] քառակուսի [Բառ. հոմ + առ.]
inch (ինչ)	[In.] մատնաչափ [Մոնչֆ.]
foot (ֆոտ)	[Ft. or ft.] ոտնաչափ [Ոտնչֆ. հոմ + առ.]
yard (եւրդ)	[Yd. or yd.] Ամերիկեան կանգուն [Եւրդառ.]
rod (ռոդ)	ձողաչափ, ձող. ճպոտ
a'cre (էյքր)	լծվար, օրավար
mile (մայլ)	[M. or m.] մղոն
lot (լոտ)	գետնաբաժին (սք-էյր-ք-էյր 25 x 100 հոմ, ք-էյր-էյր հոմ շէնքի տեղի վրայ թափանցեալ). կը նշանակէ նաեւ վիճակ, բաղդ, ճակատագիր, դիպուած
plot (փլոտ)	(փլոտ, փլոտ) * կտոր մը գետին. կը նշանակէ նաեւ դաւ, դաւաճանութիւն - to plot, դաւաճանել

Գիտելիքներ

144	Բառ. Մատ.	(sq. in) հաւար. է 1 Բռ. Ոտնչփ. (sq. ft.)
9	Բառ. Ոտնչփ.	(sq. ft.) հաւար. է 1 Բռ. Կանգունի (sq. yd.)
30 1/4	Բառ. Կանգուն	(sq. yd.) հաւար. է 1 Բռ. Ձողչփ. (sq. rod)
160	Բառ. Ձողչփ.	(sq. rods) հաւար. է 1 Բռ. Լծվարի (sq. acre)
640	Լծվար	(acres) հաւար. է 1 Բռ. Մղոնի (sq. m.)

Հասարակ Բարերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

rock	(ռոք)	ժայռ
rock'y	(ռոքի)	ժայռոտ, ապառաժեայ
sand	(սենդ)	աւազ
sand'y	(սենդի)	աւազուտ, աւազեայ
lime	(լայմ)	կիր
of lime	(ոֆ Լայմ)	կրէ
stone	(ք-սթոն)	քար, քարէ
white stone	(հայտ-սթոն)	ճերմակ քար

* Հնչու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

† stat'ute mile (ք-սթէյտ-ք-մայլ) օրէնքով հաստատուած մղոնը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց համար 5,280 ոտք է:

lime'stone	(լւյսաքժն)	կրաքար
sand'stone	(սէնդաքժն)	աւազաքար
brown'stone	(դաւանաքժն)	թխաքար
grind'stone	(կրայնաքժն)	յեսանաքար
gran'ite	(կրանիտ)	որձաքար
mar'ble	(մարմար)	մարմարիոն

Մարմարիոններն իրենց պաղմուկեան համեմատ կը կոչուին,
black-and-gold-marble (պէգ-էնդ-կօլդ-մարմար)

land'scape-marble	(լէնդսքէյփ-մարմար)	սեւ եւ ոսկեղէն մարմարիոն
bird's-eye-marble	(պրօքս-այ-մարմար)	դաշտանկար մարմարիոն
ru'in-mar'ble	(ռօ-մէն-մարմար)	թռչնոյ աչք մարմարիոն
Մարմարիոններն իրենց գտնուած տեղին համեմատ կը կոչուին,		
Nu-mid'i-an-mar'bl	(նու-մի-ան-մարմար)	աւերականման մարմարիոն
Pa'ri-an-mar'ble	(պէ-րի-ան-մարմար)	Մարմարիոններն իրենց գտնուած տեղին համեմատ կը կոչուին,
Ten'nes-see-mar'ble	(թէն-սի-է-մարմար)	Նումիատիոյ՝ մարմարիոն
stat'u-a-ry-mar'ble	(սթատու-արի-մարմար)	Փարոսական՝ մարմարիոն
building-marble	(բիլդինգ-մարմար)	Թէնէսիի՝ մարմարիոն
		Իրենց գործածուկեանց կերպին համեմատ կը կոչուին,
		արձանագործուկեան մարմարիոն

MET'AL (ՄԵՏԷԼ) ՄԵՏԱԼ

Մետաղներու գլխաւոր տեսակներն են,

i'ron	(ա՛յրըն)	երկաթ. երկաթէ
sil'ver	(սիլվըր)	արծաթ. արծաթէ
gold	(օլդ)	ոսկի
gold'en	(օլդէն)	ոսկիէ
lead	(լէդ)	կապար. կապարէ
brass	(պրէս*)	արոյր. արոյրէ
bronze	(պրօնզ*)	անագապղինձ. անագապղինձէ
cop'per	(քօփըր)	պղինձ. պղինձէ
tin	(թէն)	անագ, թիթեղ. թիթեղէ
al-loy'	(էլլօյ')	մետաղախառնուրդ

§ Այժմու Ալճէրի Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ:

‡ Ենէական Արշիպիղագոսին մէջ Փարոս կղզին, որոյ մարմարիոնը մանաւանդ ի հնումն արձանագործուկեան համար շատ յարգի էր:

|| Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն մէկը:

* Հիշուու է մեկ աղագին (մեկ վանկ):

Տուն

jan'i-tor	(ճանիտոր)	դռնապան
housekeeper	(հաւոյիտէր)	տնապահ
a'gent	(էյնթէյ)	գործակալ
real estate agent	(րէյլ էտէյէյէյ էյնթէյ)	կալուածներու գործակալ
land'lord''	(լէնլորտ)	տանուտէր
land'lady''	(լէնլէյտ)	տանտիրուհի
prem'is-es	(պրէմիսէս)	շէնքի մը մասերը
stone house	(շտոն հաւոյ)	քարաշէն տուն
brick	(պրիք)	կղմինտր, թրծուն աղիւս
brick house	(պրիք հաւոյ)	կղմինտրաշէն տուն
frame	(ֆրէյմ)*	կազմութիւն, շրջանակ
frame house	(ֆրէյմ հաւոյ)	տախտակաշէն տուն
fire	(ֆայր)	կրակ
proof	(պրոֆ)*	փորձ, ապացոյց, փաստ
fire-proof house	(ֆրայր-պրոֆ հաւոյ)	կրակի դէմ փորձուած, անկիւզելի տուն
flat	(ֆլէյթ)*	ամբողջ յարկ մը միայն մէկ ընտանիք բնակելու
floor	(ֆլօր)*	մէկ յարկի կէսը. սենեակի յատակ, տախտակամած, դստիկոն
a-part'ment	(ապարտմէնթ)	յարկաբաժին
apartment house	(ապարտմէնթ հաւոյ)	տուն մը, որոյ յարկերէն ամեն մէկը երեք կամ աւելի (հարոյ) ընտանիքներ բնակելու յարմարցուած է
ten'e-ment house	(թէնէմէնթ հաւոյ)	տուն մը, որոյ յարկերէն ամեն մէկը երեք կամ աւելի (աղտոյ) ընտանիքներ բնակելու յարմարսենեակ [ցուած է
room	(րում)	կահաւորուած
fur'nished	(ֆընիշթ)	առանց կահ կարասիի
unfurnished	(ընֆընիշթ)	վաղեմի, հին, նախորդ
an'cient	(էյնշէնթ)	նորագոյն, արդի, վերջին
mod'ern	(մա'րընթ)	բարւոքում, յառաջացում, զարգացում, կատարելագործութիւն
im-prove'ment	(իմպրու-վմէնթ)	շոգեջերմութիւն
steam-heat	(շտէյմ-հէյթ)	վայելուչ, չքնաղ
el'e-gant	(էլէկէնթ)	հոյակապ, չքեղ
mag-nif'i-cent	(մա'նիֆի-շէնթ)	

* շէնքիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

li'bra-ry	(լի'րարի)	գրադարան
sitting-room	(սի'դին-ռու-մ)	նստելու սենեակ
dining-room	(դին'ին-ռու-մ)	ճաշասենեակ, սեղանատուն
kitch'en	(քի'չն)	խոհանոց
tub	(թեյ)	տաշտ, կիսատակառ
wash'tub	(ու-ա'շի'ն)	լուացք ընելու տաշտ
sink	(սին)	լուացարան (հո-ռու-ն)
fau'cet	(ֆո'սետ)	ծորակ (ՏՖ. հո-ռու-ն)
pan'try	(փո'նդրի)	մահան
cel'lar	(սել'լեր)	շտեմարան (շո-ր-ո-ֆ)
fur'nace	(ֆը'նեյ)	հնոց, փուռ, հալոց
bed'room	(բե'դ-ռու-մ)	ննջարան
bath-room	(բա'թ-ռու-մ)	բաղնիք
clos'et	(կլո'զետ)	պաՀարան
water-closet	(ու-ո-ր-ե-ր-ֆի-լետ)	ջուր/թափի տեղ, արտաքնոց, կոյուղի, ոտաց ճամբայ, հարկա-ւոր, գործարան
yard	(յար-դ)	գաւիթ, բակ
gar'den	(գար'դեն)	բանջարեղէններու պարտէզ
roof	(ռու-ֆ)	տանիք, երդիք
rent	(ռեն-դ)	(դառն կամ ի-ռու-ն) վարձք. պա-տառուածք, ճեղք
lease	(լի'զ)	կալուածքներու տարեկան վարձք. վարձքի պայմանագիր
lease'hol'der	(լի'զ-հոլ-դեր)	վարձակալ
ten'ant	(թեն'տեն-դ)	վարձուոր
fam'i-ly	(ֆեմ'իլի)	ընտանիք, գերդաստան
ven'ti-la'tion	(վեն-տի-լե'շն)	օդափոխում, օդը նորոգելը
suit'a-ble	(սու-թեյ-լ)	յարմար
for sale	(ֆո-սել)	ծախու
for rent	(ֆո-ռեն-դ)	վարձու
pub'lic	(փեյ-լիք)	հասարակաց, հանրային, ժողո-վրդական, հրապարակային
pri'vate	(փրի'վեյ-դ)	առանձին, մասնաւոր, անհատա-կան, գաղտնի
		Բայեր
to square	(շո-ք-ու-ն)	քառակուսել. ուղղել, շտկել. ինքնապատկել
to stone	(շո-ք-ոն)	քարկոծել
to ruin	(ռու-ն)	քանդել, ավերակ դարձնել

to furnish	(ֆընիշ)	հայթայթել, մատակարարել, կահաւորել
to im-prove'	(իմ'քը-վ)	բարւոյցել, զարգացնել
to bathe	(շէյր)	լողացնել, լուալ, բաղնիք մտնել, թաթաւել
to el'e-vate	(էլ'էվէյթ)	բարձրացնել
to ven'ti-late	(վեն'tիլէյթ)	օդը փոխել, հովահրել
to lease	(լէս)	որոշ ժամանակի մը համար տարեկանով վարձու տալ կամ վարձել [վարձել
to rent	(ռենթ)	ամսականով վարձու տալ կամ անձամբ դիմել
to ap-ply'	(էփլի-է)	նամակով դիմել [դնել
to ad-dress'	(էդրէս-)	չափաւորել. կարգի կանոնի տակ տեղեկութիւն հարցնել
to mod'er-ate	(մո'դէրէյթ)	չափաւորել. կարգի կանոնի տակ տեղեկութիւն հարցնել
to in-quire'	(ինքայը-)	թողուլ (լէք) - Գրք-ը
to let	(լէթ)	թողուլ (լէք) - Գրք-ը

Մախու Տուն կամ Վարձու Բնակարան Գտնել

Մախու տուն կամ վարձու սենեակներ գտնելու երեք միջոցներ կան. առաջին՝ փողոցէ փողոց պտտելով, տուններուն վրայ կախուած կամ լուսամուտներուն վրայ փակցուած նշանակները (sign - սայն) կարդալով և այն տան դռնապանի զանգակը զարնելով ու հարցնելով. երկրորդ՝ տեղական լրագիրներու ծանուցումներու սիւնակներուն մէջ For Sale, Մախու կամ To Let, Վարձու խորագիրներուն տակ փնտռել պէտք ու յարմար եղածը. և երրորդ՝ Real Estate, կալուածներու գործընդի մը խանութը կամ գրասենեակը դիմել և անոր ունեցած ցանկի մէջէն ուղածը որոշել:

Տուններուն վրայ կախուած կամ լուսամուտներուն վրայ փակցուած նշանակներուն վրայ սովորաբար հետեւեալները գրուած կ'ըլլան

HOUSE
TO LET

FLAT
TO LET

FLOOR
TO LET

Inquire

Within

Inquire

Janitor

Inquire

Janitor next door

ունենար: Ասիկա հօլ. ես հիշ հիշը ք բազմիւն է: Հոս դահլիճն է: Ասիկա ետեի դահլիճն է: Ճաշասենեակը նորահացքի միւս կողմն է: Դուք հոս կ'ունենաք ձեզի առանձին նորահացք: Տեսէք ննջասենեակներն, ինչ մեծ եւ օդաւէտ են (անոն):

room is on the other side of the hall. You have here a private hall. See the bedrooms, how large and airy they are.

Այս յարկաբաժնի վարձքն ինչ է: — Գասն տալեր: Ծնորհակալ եւ ձեզի նորէն գիտնենք: — Ծառաղէկ, Տիար: Ծնորհակալութիւններ ձեր ներգրծեան համար: — Բարեկարգ (եկեք եւ): — Մնաք բարով: — Երթաք բարով, Տիար:

What is the rent of this apartment? — Twenty dollars. — Thank you. We shall think it over and let you know. — Alright, Sir. Thanks for your trouble. — You are welcome. — Good day. — Good day, Sir.

Կալուածներ Մախող կամ Վարձու տուող Գրասենեակի մը մէջ

Մենք կ'ուզենք վեց սենեակներով յարկ մը (դիւրի) վարձել. դուք ինչ ունիք մեզի յարմարելու: Գրեթէ ո՞ր տեղեր: — Ըսենք Վաթսուններորդէն ութսուններորդէն փողոցներուն եւ երրորդէն վեցերորդ պողոտաներուն միջեւ: — Բաւական լաւ վարձու յարկեր ունինք քա-

We would like to rent a flat of six rooms, what have you got to suit us? — Whereabouts? — Say about from sixtieth to eightieth streets and from third to sixth avenues. — We have quite good flats in that section of the town. I give you a few addresses of them, you can go and inspect them; if you

RULE IV. POSSESSIVES.

ԿԱՆՈՆ Դ. ՍԵՌԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ ԿՄ ՅԱՏԿԱՑՈՒՑԻՑ

A Noun or a Pronoun in the possessive case, is governed by the name of the thing possessed.* — Սեռական հոլով կամ յատկացուցիչ եղող Անուն մը կամ Դերանուն մը կը կառավարուի ստացուածին անունովը (Յարկաւորութիւնը Յարկաւորութիւնն է). ինչպէս, “*God’s mercy prolongs† man’s life.*” «Աստուծոյ ողորմութիւնը կ’երկարէ մարդոց կեանքը»: խօսքին մէջ *God’s*, *Աստուծոյ* և *man’s* *մարդոց* յատկացուցիչները *mercy*, *ողորմութիւն* և *life*, *կեանք* յատկացեալներու խնդիրներն են (անոնցմէ իւրաքանչիւրէն):

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

1. Յատկացուցիչը առ հասարակ յատկացեալէն անմիջապէս առաջ կը դրուի. ինչպէս, “*Paul’s sister’s son*”, «Պօղոսի քրոջ որդին»: “*Peter’s wife’s mother*”, «Կետրոսի կնոջ մայրը (շոտաւոր)»: Բայց երբ յատկացեալը ածական ունենայ, ածականը յատկացուցչին և յատկացեալին մէջտեղը կը դրուի. այսպէս, “*Of man’s first disobedience*”, «Մարդու առաջին անհնազանդութեան»:

2. ‘Տղի շինուած սեռական հոլովը առ հասարակ (Քէլ շինուած) հաւասար է *of* նախադրութեան և իր ինքնուրուի. ինչպէս, “*Simon’s son*”, «Սիմօնի որդին» — հաւասար է “*The son of Simon*”, «Որդին Սիմօնի» ասացուածքին:

3. Ուր որ յատկացեալը դիւրութեամբ չի շփոթուիր, յատկացեալը դուրս կը թողուի, և զօրութեամբ կ’իմացուի. ինչպէս, *Let us go to St. Paul’s [church]*, *Երթանք Ս. Պօղոսի [եկեղեցին]*. (Հայերէն իսկական ոճն է *Երթանք Ս. Պօղոս. Ս. Կարապետ գացե՞ր էք, ևն.*):

4. Երբ երկու կամ աւելի յատկացուցիչներ իրարու հետ որ և է կերպով կը կցուին, անոնք սովորաբար կ’ակնարկեն մի և նոյն անուան անհատաբար տարբեր իրերուն. ինչպէս, “*A father’s or mother’s sister is an aunt.*” «Հօգ կամ մօր մայրը հօրաքոյր կամ մօրաքոյր մ’է»:

5. Յատկացուցչի գործածելու ձևերը գրագէտներու գործածութիւններէն դատելով իսկապէս անհամար են. բայց հետեւեալ կանոնները մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայեն ուսանողին յատկացուցչի գործածութեան որ մէկ ձևը ընտրելու համար:

* [Սոյն կանոնը գոյ ընկու է:]

† *pro-long*’ (էքօլ՝մն) երկարել

(1.) Երկու կարճ արմատական անուններ միտում ունին միանալով հիմնական բարդ բառ մը կազմելու. որ ատեն չեշտը առաջնոյն վրայ կը դրուի, և նշանակութիւնը վերջնոյն մէկ գլխաւոր յատկութիւնը կը ցուցնէ. ինչպէս, *teacup*, Թէյի գաս-թի. *sun's beam*, (սը-նէյմ) արեւի ճառագայթ:

(2.) Նմանօրինակ ոչ հիմնական կերպով կազմուած բարդ բառերն միութեան գծով կը միանան, որ ատեն երկու բառերն ալ իրենց շեշտերը կը պահեն. ինչպէս, *castle*-wall*, Բերդի-դարձ. *bosom†-friend*, Գրտիկի թորթ:

(3.) Երկու բառերէն առաջինը, եթէ յոքնակի չըլլայ, կրնայ իբր ածական առնուիլ, եթէ արդէն բացայայտիչ կամ յատկացուցիչ չէ. ինչպէս, *The silver cup*, Բարձր գաւաթը. *the parent birds*, Զուգ (Հայր կամ մայր եղող) խոնարհները:

(4.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն իմաստաւոր անուն մը, իրարու կը միանան առանց ապադարձի եւ առանց միութեան գծի. ինչպէս, *housewife*, Գոմարդիկ. *tradesman*, Գործարար:

(5.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն այլ-բնուի անուն մը, պէտք է գրուի թէ ապադարձով եւ թէ միութեան գծով. ինչպէս, *Job's-tears*, Յոբի-արցունքներ. *sheep's-head*, Դեղձի-գլուխ:

(6.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը միանալով կազմեն ձուլան մը, առ Հասարակ պէտք է գրուի թէ ապադարձով եւ թէ միութեան գծով. ինչպէս, *Calf's-foot oil*, Կարկանդակի յուլ. *A camel's-hair shawl* (Է քեմլու հէյը շալ) Կաւի ձուլ մը:

(7.) Երբ յատկացուցիչն ու յատկացեալը պարզապէս կ'օգնեն կանոնաւոր խօսք մը շինելու, բարդ բառի մը վերածելու չէ. ինչպէս, *All Saints' Day*, Ամենայն Սբեր օր. *on New Year's Day*, Նոր Տարուան օրը:

ԾԱՆՈթՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Ա. — Յատկացուցչի Համաձայնութեան մէջ մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայելու է անոր ուղղագրութիւնը բառի ճիշդ իմաստին յարմարցնելու. այսպէս, գրելու չէ *Johns*, Յոհաննէսի. *mens'*, մարդոց. *their's*, իրենց. որոնք սխալ են. այլ գրելու է *John's*, Յոհաննէսի. *men's*, մարդոց. *theirs*, իրենց. ևն:

* *cas'tle* (գաս-թլ) բերդ. դղեակ

[տակից

† *bos'om* (գոս-լըմ) մարմնի ծոց (շոռ): կուրծք. սիրտ, սըր-

ԴԱՍ 22. (LESSON LXXXVI.)

166. Վարժուիլի

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

grass'hop'per	(կրահոփեր)	մարախ, մորեխ (ճգ. ցեղերի)
dance	(դնս)	Եւրոպական պար – to dance, պարել (Եւրոպական յետ)
shiv'er	(շիվեր)	դողդղալ – to shiver, (աղմկի) յանկարծ կոտորիլ փշուր փշուր լլալ. դողալ, դողդղալ (շոքերի)

[Ծ]

THE ANT AND THE GRASSHOPPER.

One pleasant day in summer an ant was hard at work getting food, which she laid away for winter.

The grasshopper flew down beside her, and laughed to see her at her toil.

“I would not work like that,” he said. “Why do you not have some fun, as I do?”

“And what is your fun?” asked the ant.

“Oh, I dancel” replied the grasshopper.

When winter came, the ant had her cellar full of food.

The poor, shivering grasshopper had nothing to eat; so he came to the ant for help.

“I danced the summer away, and now I have nothing to eat,” he said. “If I had worked like you, I need not have been hungry.”

167. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ծ] [Խ]

bun'dle	(աւնաւ)	ծրար, արցակ (Տճի. Կէ-թի) ~ to bundle, ծրարել, կապել, արցակ չիւնել
stick	(ը)~ԿԻԳ)*	ճպոտ, ցուպ, գաւազան, —to stick, մտցնել (Ռ-ի. [ԳԻԿ-ԿԻԳ] Ի-թիւ). փակցնել (Ի-թիւ-ճ). յարիւ. վարանիւ
stout	(ը)~ԿԻԿԻԿԻԿ)*	զօրաւոր, ուժեղ, տոկոսն

[Ծ]

THE BUNDLE OF STICKS.

Once upon a time there lived a good old man who had four sons. These sons had not learned to be good; they often quarreled with one another.

This made their father's heart ache.

One day he called them to him. In his hand he held a bundle of sticks.

“Here, my boys,” he said, “try to break this bundle of sticks for me.”

Each one tried with all his might, but the sticks were too stout for him.

Then the father untied the bundle, gave each one a stick, and asked him to break it; this he could easily do.

“See, my sons,” the old man said, “the stick is easily broken when it is alone, but the bundle you could not harm. In union is strength.”

* Հիշելու է մէկ տեղում էն (մէկ վանկ)։

ԴԱՍ ԶԷ. (LESSON LXXXV.)

[Զ]

FUR'NI-TURE (ֆը-նի-չուր) ԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆՆԵՐ

FURNITURE DEALER (ֆը-նի-չուր ԴԵՆԵՐ) ԿԱՆԱՎԱՃԱՌ

Furniture Store (ֆը-նի-չուր ԿՐԻՄ)

Կա՛ն Կարասիներ ծախելու խանութ

House Fur'nish-ings (հուս-չ ֆը-նի-շին-ին) Տնային Կահեր

Crock'e-ry (քրո-քերի) Հողէ Ամաններ

Տուն մը վարձելէ վերջ, զայն քիչ շատ շնորհքով և անձնիւր անհատի քսակի ներողութեան չափով կահաւորելու պէտքը յառաջ կուգայ: Ամերիկայի մէջ որ և է անձ շատ դիւրին կերպով կրնայ երեք կամ չորս սենեակներ կահաւորել, դիմելով որ և է Կահավաճառի մը խանութ և խնդրելով որ իրեն պէտք եղած կահ կարասիները հայթայթեն շարժաւճարով. իւր խնդիրքը հաճութեամբ պիտի կատարեն, պայմանաւ որ ինքը հանրածանօթ վարկաբեկ մ'եղած չըլլայ: Սակայն ամեն պարագայի տակ կանխիկ դրամով գնելը աւելի շահաւոր եւ նախամեծար սեպելու է:

Տան մը կահ կարասիները առ հասարակ երկու դասակարգի կը բաժնուին. (ա) տան մը փայտէ կահերն (ինչպէս աթոռներ, սեղաններ, զարդասեղաններ, մահճակալներ) եւ գորգեր, կապերտներ, անկողիններ, վարագոյրներ, սփռոցներ, ծածկոցներ, ևն. զորս կարելի է գնել Կահավաճառներու խանութներէն (Furniture Store). եւ (բ) տան մը երկաթէ, թիթեղէ, բնալեղէ (a-lu'mi-num, -լւ'-մինւմ), պղնձէ, թրծուէ հողէ եւ յախճապակիէ կահ կարասիներն, զորս կարելի է գնել Տնային Կահ Կարասիներ (House Furnishings) և Հողէ Ամաններ (Crockery) պահող խանութներէ:

ԾԱՆ. — Եթէ որ և է պարագայի տակ, մէկը չը կարենայ իրեն պէտք եղածներն հայթայթող յատուկ խանութը գտնել, դիմելու է De-part'ment Store (ԴԵՓՈՐՏՄԵՆՏ Սթոր) ձիւղաւոր խանութի մը, ուր կարելի է տան եւ մարդու պէտք եղած ամեն բաներ գտնել, յաճախ եւ բազմատարար ածան դներով:

Նախասրահի մը (En-trance' hall, Էնթր-նս հոլ) մէջ

Գործածուած Կահ Կարասիներն են.

Hat-rack (հեթ-րեք) փեղոյրակալ
um-brel'la-hold'er (ըմբրել-հոլդեր) հովանոցակալ

card	(գար)	այցետոմս
card-table	(գար-նէյու)	այցաքարտի սեղան
card-re-ceiver	(գար-ընէյու)	այցաքարտի ընդունարան
card-bas'ket	(գար-պատէր)	այցաքարտի սակառ. [լա-
mat	(մեր)	ոտնախսիր (կոշիկներուն տակ ծածկելու)
Դահլիճի կամ Հիւրասենեակի մը (Parlor - գար-ընէյու) մէջ հաւանականաքար գտնուած կահ կարասիներն են,		
Chair	(նէյ)	աթոռ
rock'ing-chair"	(ռոկինգ-նէյ)	օրօրուելով աթոռ
easy-chair	(էյսի-նէյ)	օթոցաւոր կամ վիժակաւոր մեծ աթոռ կամ մեծ թիկնաթոռ
double-chair	(տւուլ-նէյ)	կրկնաթոռ
fold'ing-chair	(ֆոլդինգ-նէյ)	ծալլուող աթոռ
arm'chair"	(արմ-նէյ)	բազկաթոռ
el'bow-chair"	(էլբո-նէյ)	բազկաթոռ
stool	(սթուլ-)*	առանց թիկունքի եւ առանց թիկ աթոռակ (Ռոյ. քար-թի)
foot-stool	(ֆուտ-սթուլ)	ոտնաքարձ, ոտնաթոռ
cush'ion	(քուշիոն)	բարձ, բարձիկ, երեսքարձ
so'fa	(սոֆա)	բազմոց (Տճի. սեդէ)
car'pet	(գարպէթ)	կապերտ (Ռոյ. կարպէթ)
rug	(րա)	գորգ (Տճի. քար-թի)
parlor-table	(գար-ընէյու-նէյու)	դահլիճի սեղան
chan'de-lier'	(չանդէլի-նէյ)	ջահ
dra'per-y	(դրէյօն)	ասեղնագործուած ընտիր զարդի լաթեր. զարդածածկոց. ասուե- ղէններ
table drapery	(նէյու քրէյօն)	սեղանի զարդածածկոց
table-cover	(նէյու-գընէյու)	սեղանի ծածկոց
al'bum	(ալբում)	նկարագիրք
pho'to-graph	(ֆոթոգրաֆ)	լուսանկար
photograph-album	(ֆոթոգրաֆ-ալբում)	լուսանկարագիրք
cur'tain	(կըրէյն)	վարագոյր
lace	(լէյս)	թելատրէզ (Ռոյ. լէյս) ժանեակ (Տճի. քար-թի)
lace-curtain	(լէյս-գընէյու)	թելատրէզեայ վարագոյր
pole	(փոլ)	ձող
curtain-pole	(գընէյու-փոլ)	վարագոյրի ձող

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

ring	(բինի)	օղակ, մատանի
curtain-rings	(գլբին-բինի)	վարագոյրի օղակներ
pin	(փին)	գնդասեղ
curtain-pins	(գլբին-փին)	վարագոյրի գնդասեղներ
hook	(հօւ)	կեռ (փնկէլ) կարթ
por'tiere	(թօրթիբ)	դրան վարագոյր, սրահապանի (Տճի. չարթ) դրան վարագոյր
man'tel-piece	(մե'նթլ-փիյ)	կրակարանի դարաւանդակ
mantel-piece-drapery	(մե'նթլ-փիյ-թրէյթլբ)	կրակարանի դարաւանդակի զարդածածկոց
man'tle	(մե'նթլ)	լուսատու ծածկոց (ճրագի). լայն անթեւ վերարկու Տճի. շու-ադ)
clock	(քլօք)*	մեծ ժամացոյց
vase	(վէյս)	ծաղկաման
and'i'ron	(ե'նթրօն)	փայտակալ †
pair of tongs	(փէյթ-փ ի-նիլ)	ուռնիկի (Տճի. ճաւ)
po'ker	(թօ'քեր)	ակիշ (Ռի. ի-նիլ)
shov'el	(շօ'վ)	ձեռքի փոքրիկ թի (ի-նիլ լի-թ շո-թ ի-նիլ-ն համար)
mir'ror	(մի'րրօ)	մեծ հայելի (Տճի. պարան ոյն-ը)
stat'ue	(սթատ'յու)	արձան
bust	(պէսթ)	կիսարձան (ճարձի ի-նիլ վի-թ)
pic'ture	(փիկչը-ր)	պատկեր
picture-frame	(փիկչը-ր-ֆրէյմ)	պատկերի շրջանակ
hook	(հօւ)	կեռ
picture-hanging-hooks	(փիկչը-ր-հինկինկ-հօւ-թ)	պատկեր կախելու կեռեր [մագիլ
nail	(նէյլ)	գամ, բեւեռ. եղունգ, ճիրան,
picture-nail	(փիկչը-ր-նէյլ)	պատկերի գամ
lens	(լէնշ)	ոսպնածև ապակի, խոշորացոյց
picture-lens	(փիկչը-ր-լէնշ)	պատկերի խոշորացոյց
ea'sel	(էյսլ)	պատկերակալ
lamp	(լէմփ)	կանթեղ, լապտեր
lamp-holder	(լէմփ-հօլդեր)	կանթեղակալ, ճրագակալ
lamp-stand	(լէմփ-սթանդ)	կանթեղակալ, ճրագակալ
shade	(շէյդ)	շուք, հովանի, ստուեր

* Հնչելու է մէկ աղաձայն (մէկ վանկ) :

† Սովորաբար յոքնակի կը գործածուի միշտ զոյգը միա-
սին գործածուելուն համար: Կը դրուի կրակարանի մը մէջ,
վրան փայտեր շարելով կրակ վառելու համար:

lamp-shade	(լէժէ-շէյթ)	կանթեղի հովանի
pi-an'o	(փէէ'նօ)	դաշնակ
piano-cover	(փէէնօ-ֆըլէբ)	դաշնակի ծածկոց
piano-drapery	(փէէնօ-դրէյֆըբէ)	դաշնակի զարդածածկոց
piano-stool	(փէէնօ-սթօլ)	դաշնակի աթոռակ
or'gan	(օ'րկէն)	երգեհոն. (մարմնի) անդամ
mu'sic	(մի'ս-շէյ)	նուագ, նուագաւորութիւն
music-stool	(մի'ս-շէյ-սթօլ)	նուագաւորութեան աթոռակ
bric'-a-brac"	(պրի'է-ա-պրէֆ)	հին հետաքրքրական առարկա-ներ կամ անոնց պահարանը

Տան մը թանգարանի կամ ետեւի Դահլճի կահերու անուաններն
և անոնց վերաբերեալ բառերն են

book	(պուք)	գիրք
book-room	(պուք-րում)	գրքերու սենեակ (քրոմ-էն-է-լ)
reading-room	(ընթէն-ը-րում)	ընթերցարան
au''di-to-ri-um	(օդիթօ'րիւմ)	լսարան
case	(էյթ)	արկղ, տուփ, (պրոք-էն-է-րոմ) դուրձ. դէպք, պարագայ խնդիր
book'case	(պուք-էյթ)	գրապահարան
book-stand	(պուք-սթէնդ)	գրակալ
shelf	(շէլֆ)	դարակ
book-shelf	(պուք-շէլֆ)	գրադարակ
desk	(դէսք)	գրասեղան
writing-desk	(ըյթիւն-դէսք)	գրելու յատուկ սեղան
ma-te'ri-al	(մաթի'յըլէլ)	իր, առարկայ. նիւթ, նիւթական
writing-materials	(ըյթիւն-մաթի'յըլէլ)	գրելու առարկայներ
pa'per	(փէյթ)	թուղթ
cut'ter	(քէթըր)	կտոր
paper-cutter	(փէյթ-քէթըր)	թղթահատ
pen	(փէն)	գրիչ, գրչածայր
pen'holder	(փէն-հօլդըր)	գրչակալ
ink	(ինք)	մեկան, թանաք
ink'stand	(ինք-սթէնդ)	կաղամար, թանաքաման
en'velope, en-vel'op	(էնվէ'լօֆ, քէֆ)	նամակի պահարան
seal	(սէյլ)	կնիք
wax	(ուէք)*	մեղրամոմ, ականջի աղտ
sealing-wax	(սէյլինք-ուէք)	կնքամոմ
card-boxes	(քարտ-քէքս)	գրացանկի տոմսերու դարաններ
card-drawer	(քարտ-դրօքըր)	գրացանկի տոմսերու դարան

* Հնչուէ և մեկ անգամէն (մեկ վանկ)։

stamp	(ը-դեմոն)*	դրոշմ, կնիք, կնքանշան (ՏՖ. Գ-Բ. Ղ-). կաղապար . թղթադրոշմ , (ՏՖ. Գ-Բ.)
post'age	(փո-դեմոն)	թղթատարական վարձք, ծախս
postage-stamp	(փո-դեմոն-դեմոն)	նամակադրոշմ
postage-stamp-box	(փո-դեմոն-դեմոն-դեմոն)	նամակադրոշմատուփ
rub'ber	(ռե-դեմոն)	ձգախէժ, (լեռ-դեմոն) . ձգախէժէ քե- րիչ, ձգախէժէ կրկնակօշիկ
rubber-stamp	(ռե-դեմոն-դեմոն)	ձգախէժէ կնիք
pad	(բեմոն)	առածգական նիւթով մը լեց- ուած բարձիկ . թղթածորար
ink-pad or stamp-pad	(ին-բեմոն, դեմոն-բեմոն)	մեջանի բարձիկ, դրոշմաբարձիկ [Տեմոն-բեմոն]
ru'ler	(ռե-դեմոն)	կառավարիչ, իշխող . քանակ (ՏՖ. մատիտ)
pen'cil	(փե-ն-իլ)	մատիտ
lead-pencil	(լեմոն-փե-ն-իլ)	կապարեայ գրիչ, մատիտ
sharp'en-er	(շեմոն-բեմոն)	սրիչ
pencil-sharpener	(փե-ն-իլ-շեմոն-բեմոն)	մատիտի ծայր սրող
waste	(աեմոն)*	թափթփուք . վատնում . քանդում
waste-basket	(աեմոն-դեմոն-դեմոն)	թափթփուքի, նետուելիք թղթ- թեր լեցնելու սական
ra'di-a'tor	(րեմոն-դեմոն)	ջերմոց

ԾԱՆ. — Թէ անհատական տներու և թէ հասարակաց թան-
գարանի մը մէջ վերոյգրեւալ կահերէն ի զատ անշուշտ կան
նաև ուրիշ կահեր . ինչպէս, աթոռ, սեղան, նստարան, պատ-
կեր, արձան, ևն., որոց անունները ցարդ քանիցս արդէն
տրուած ըլլալուն համար, այս տեղ անգամ մ'են կրկնել ա-
ւելորդ համարեցինք :

Տան մը նստելու Սենեակի կահերու Անուններն
և անոնց վերաբերեալ բառերն են,

ԾԱՆ. — Անհատական տան մը մէջ հետեւեալ սովոր-
աբար կ'ըլլայ տան մը երկրորդ յարկին վրայ : Այս սենեակին
մէջ կը գտնուին յաճախ դահլճի մը, ետեւի դահլճի մը կամ
թանգարանի մը յատուկ կահերէն այնպիսի կահեր, որոնք ա-
մեն սենեակներու ալ գրեթէ հասարակ են . ինչպէս, իսիւր,
կարպետ կամ գորգ, աթոռներ, պատկերներ, հայելի, սեղան,

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

ջահ, ջերմոց ևն., ևն. բայց ասոնցմէ ի զատ նստելու սենեակին մէջ կը գտնուին կարի վերաբերեալ առարկաներ, որոց անուաներն և անոնց վերաբերեալ բառերն են,

sew'ing	(սօ'նի)	կար կարելը	[նիւթեր
sewing-materials	(սօնի-մատիյէլ)	կար կարելու առարկաներ,	
cot'ton	(գօ'ն)	բամպակ, թեւ	
sewing-cotton	(սօնի-գօ'ն)	կարի թեւ, դերձան	
sewing-silk	(սօնի-սիլ)	կարի մետաքսաթեւ	
nee'dle	(նի'յու)	ասեղ	
sewing-needle	(սօնի-նի'յու)	կարի ասեղ	
sewing-table	(սօնի-թեյու)	կարի սեղան	
sewing-basket	(սօնի-պատեդ)	կարի սակառ	
work-basket	(ուօ-պատեդ)	աշխատութեան (կտրի) սակառ	
ma-chine'	(մէշին)	մեքենայ	
sewing-machine	(սօնի-մէշին)	կարի մեքենայ	
scis'ors	(սի'ւլզօ)	մկրատ	
pair of scissors†	(թէյօ մի-սի'ւլզօ)	մկրատ	
thim'ble	(թիմ'պլ)	մատնոց	
wax	(ու-ա-ս)	սեղրամում	
meas'ure	(մէ'շուր)	չափ	

Ննջարան կամ Ննջասենեակ (Bed'room, պէ'րու-մ) ի մը Յատուկ կահ կարասիներ կրնան Համարուիլ Հետեւեալներն,

mat'ing	(մէ'թինի)	խոիր (Յօ-ն. քիւ-նի)	
bed	(պէ'ր)	անկողին, մահճիճ	
bed'stead	(պէ'ր-սթէյ)	մահճակալ	
bed-spring	(պէ'ր-սփրինգ)	անկողնի զսպանակ	
mat'tress	(մէ'թրէս)	տապաստակ (Տճի. մի'թրէ)	
pil'low	(թի'լօ)	երեսբարձ	
pillow-case	(թի'լօ-քէյս)	երեսբարձի երես	
pillow-sham	(թի'լօ-շէմ)	երեսբարձի ծածկոց	
sheet	(շէյթ)	սաւան (Տճի. շէյթ)	
blan'ket	(պլան'կէթ)	վերմակ	
quilt	(քիւ-նիլթ)*	քնջարկ	
bed-spread	(պէ'ր-սփրէյթ)	անկողնի սփռոց, ծածկոց	
chif'fo-nier'	(չիֆօնի'յօ)	նեղ ու բարձր հանդերձարան	
bu'reau	(պի'օ-բու)	զարդասեղան. գրասենեակ	

† Մկրատ ըսելու համար սովորաբար Pair of scissors կը գործածուի:

* Հիշուիլ է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

ward'robe''	(ա֊թ'ր֊թ֊ո֊ղ)	հանդերձարան
draw'er	(դր֊ո֊ւ֊ր)	գզրոց. գծագրիչ. քաշող
looking-glass	(լ֊ու֊մ֊ն֊կ֊լ֊կ֊)	հայելի [լ֊ու֊մ֊ն֊, ֊֊լ֊]
set	(ս֊է֊ր)	հաւաքածոյ, շարք, ձեռք (ՏՖ.)
toilet-set	(լ֊ու֊լ֊է֊ր֊ս֊է֊ր)	յարդարունելու իրեր†
comb	(ք֊ո֊մ)	սանտր
hair-brush	(հ֊է֊ր֊պ֊ր֊շ)	մազերու խոզանակ
wire-brush	(ա֊պ֊ր֊պ֊ր֊շ)	մետաղաթելէ խոզանակ
broom-brush	(պ֊ր֊թ֊ս֊պ֊ր֊շ)	զգեստի աւել
tooth-brush	(լ֊ու֊թ֊հ֊պ֊ր֊շ)	ատամի խոզանակ
nail-brush	(ն֊է֊լ֊պ֊ր֊շ)	եղնգի խոզանակ
ear-pick	(է֊ր֊֊֊֊֊֊֊)	ականջակրկիտ (ՏՖ. հ֊է֊լ֊)
hat-brush	(հ֊է֊ր֊պ֊ր֊շ)	գլխարկի խոզանակ
shoe-brush	(շ֊ո֊պ֊ր֊շ)	կօշիկի խոզանակ
hat-cush'ion	(հ֊է֊ր֊֊֊֊֊֊֊)	գլխարկի բարձիկ
wash-stand	(ա֊ա֊շ֊ս֊թ֊է֊ն֊)	լուացունելու կայան
wash-bowl	(ա֊ա֊շ֊ո֊ւ֊)	լուացարան, կոնք
pitch'er	(֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	սափոր, կուժ
pail	(֊֊֊֊֊֊֊)	դոշ
soap-dish	(ս֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	աճառաման
man'i-cure-set	(մ֊ան֊ի֊ք֊ւ֊ր֊ս֊է֊ր)	եղունգները կտրելու լ֊ու֊մ֊ն֊
cham'ber-pot	(չ֊ամ֊բ֊ը֊֊֊֊֊֊֊)	կճիճ, պէտքաման (Թ֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)
curl'ing-iron	(ք֊ւ֊ր֊լ֊ն֊կ֊ա֊ր֊շ)	գանգրիչ, մազերու թիթեռնիկ
lounge	(լ֊ու֊ն֊ջ֊)	ընկողմնարան
match†	(մ֊աչ֊)	լուցկի
match-box	(մ֊աչ֊֊֊֊֊֊֊)	լուցկիի տուփ

Ճաշասենեակ (Dining-room, դ֊այ֊ն֊ին֊ ֊֊֊֊֊֊֊)ի մը

Յատուկ կահ կարասիներ կրնան համարուիլ Հետեւեալներն,

ta'ble	(թ֊է֊յ֊լ֊)	սեղան
table-cover	(թ֊է֊յ֊լ֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	սեղանի ծածկոց, սփռոց
nap'kin	(ն֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	անձեռոց, ծնկան շոր (ՏՖ. ֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)
napkin-ring	(ն֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	անձեռոցի օղակ
fork	(֊֊֊֊֊֊֊)	պատառաքաղ
oyster-fork	(֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	ոստրէի պատառաքաղ
knife	(ն֊այ֊֊֊֊֊֊֊)	դանակ

* Հնչեւու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Այս լ֊ու֊մ֊ն֊ը կը պարունակէ սովորաբար սանտր, մազե֊րու, ատամներու և եղունգներու խոզանակներ. հայելի, մըկ֊րաւ, անուշահոտութեան սրսկիչ, ևն :

‡ Այս բառը սովորաբար յոքնակի կը գ֊րծածուի :

fruit-knife	(ֆրուտ-նայֆ)	պտուղի դանակ
butter-knife	(պըթըր-նայֆ)	կարագի դանակ
cake-knife	(էյք-նայֆ)	քաքարի դանակ
spoon	(սը-ֆուն)*	դգալ
table-spoon	(թէյպը-սֆուն)	սեղանի դգալ
tea-spoon	(թէյ-սֆուն)	թէյի դգալ
dessert-spoon	(դէսըր-սֆուն)	աղանդէրի դգալ
orange-spoon	(օրէնճ-սֆուն)	նարինջի դգալ
sugar-spoon	(շուկը-սֆուն)	շաքարի դգալ
plate	(փլէյթ)*	պնակ, բաց աման
soup-plate	(սը-փլէյթ)	սպուրի պնակ
pie-plate	(փայ-փլէյթ)	կարկանդակի պնակ
dish	(դիշ)	աման, պնակ
gravy-dish	(կրէյվ-դիշ)	արգանակի աման
soup-dish	(սը-փ-դիշ)	սպուրի աման
dessert-dish	(դէսըր-դիշ)	աղանդէրի աման
pudding-dish	(փու-դիշ-դիշ)	կաթնապրի աման
gravy-boat	(կրէյվ-պոթ)	արգանակի նաւակ†
meat platter	(մէյթ փլատըր)	մսի մեծ աման [տըր-]
bowl	(պոլ)	սկաւառակ (Տճի. քե-տ. Ռ.Տի. ք-ք)
cup	(քըք)	գաւաթ
sau'cer	(սը-սըր)	գաւաթակալ, պնակիկ (լը-հո-ք-ք)
cast'er, cast'or	(ք-սըր)	համեմակալ
salt'cellar	(սը-լէ-սէլէր)	աղաման
pep'per-box	(քէքքըր-պոք)	պղպեղաման
oil-cruet	(օյլ-քրուէթ)	ծիթաման
vinegar-cruet	(վինիկը-քրուէթ)	քացախաման
mustard-pot	(մսթը-պոթ-փ-թ)	մանանեխի աման
sugar-bowl	(շուկը-պոլ)	շաքարատուփ
sugar-tongs	(շուկը-թընկը)	շաքարի ունելի
cream-pitch'er	(քրէյթ-փիչըր)	սերի կուժ
milk-pitcher	(միլք-փիչըր)	կաթնակուժ [ուակ
de-cant'er	(դէք-նէթըր)	յուրան (Տճի. քէ-քէնէն). գինիի սըր-
glass	(կլէս)*	բաժակ
wine-glass	(աւին-կլէս)	գինիի բաժակ
tum'bler	(թը-մըլըր)	սպակիէ ջուրի գաւաթ
fruit-holder	(ֆրուտ-հօլդըր)	պտղակալ
fruit-basket	(ֆրուտ-պոք-քէթ)	պտուղի սակառ

* Հնչու է մէկ տառով (մէկ վանկ)։

† Նաւակաճն աման մ'է արգանակի համար։

nut-crack'er	(նւլ-քրէ' + ւր)	ընկոյզ կոտորող
nut-pick	(նւլ-վիք)	ընկոյզ փորիչ
tea'pot'	(թէյ-պոտ')	թէյաման (ՏՖ՝. չայ-պոտ)
tea-set	(թէյ-սէթ)	թէյի գաւաթներ ու պնակիկներ†
dinner-set	(դինը-սէթ)	ճաշի ամաններ (Լ-սէթ)‡
carv'ing-set	(քար-վիչ-սէթ)	սեղանի վրայ միս մանրելու (Լ-սէթ)§
carving-table	(քար-վիչ-թէյուլ)	միս մանրելու սեղան
table-cloth	(թէյուլ-փոշի)	սեղանի մոմազօծ լաթ (ՏՖ՝. մոմ-թէյուլ)
bell	(քել)	զանգակ [չ-սփառ]
chi'na-clos'et	(չին-կլոզէթ)	յախճապակեղէններու պահարան
side'board'	(սայդ-բորդ)	սպասասեղան

ԾԱՆ. — 1. Գիտնալ կ'արժէ որ Ամերիկեան Ընտանեկան Ճաշասենեակներու մէջ սովորութիւն է որ ընտանեաց մէջ ամենէն տարեց եղող էրիկ մարդը (հայրը) կը նստի սեղանի մէկ գլուխն. ինքը կը մանրէ միսը եւ յետոյ պնակներու մէջ զետեղելով կը ցրուէ ճաշի նստողներուն: Իրեն դիմացը, սեղանի միւս անկիւնը կը նստի ամենէն տարեց կինը (մայրը կամ Դժ մայրը), որը կը բաժնէ բանջարեղէններն եւ սուրճ կամ թէյ ճաշի նստողներուն:

2. Ճաշի վրայ եթէ մէկը ուզէ կրկին անգամ միս առնել, պէտք է միս բաժնողէն խնդրէ, իւր պնակը անոր տալով իւր քովը նստողներուն միջոցաւ. իսկ թէ իւր նորէն ուզածը բանջարեղէն կամ սուրճ, կամ հաց է, այն ատեն բանջարեղէններն

† Tea-set, թէյի Լ-սէթ կը կոչուի նաեւ 56 կտորներէ բաղկացեալ, բոլորը մի եւ նոյն գոյն, մի եւ նոյն տեսակ, կերակուր տալու յախճապակիէ ամաններ, եւն. այսինքն որոշեալ թուով, պնակներ, ամաններ, սկաւառակներ, գաւաթներ, գաւաթակալներ, եւն:

‡ Dinner-set, ճաշի Լ-սէթ կը կոչուի 112 կտորներէ բաղկացեալ, բոլորը մէկ գոյն, եւ մէկ տեսակ, շարք մը յախճապակիէ ամաններ, պնակներ, գաւաթներ, եւն. որոնք կը գործածուին ճաշկերոյթ տալու համար:

§ Carving-set, սեղանի վրայ միս մանրելու Լ-սէթը կը բաղկանայ 5 կտոր երկաթեղէն կամ պողպատեղէններէ. որք են, carving-knife (քար-վիչ-նայֆ) միս մանրելու մեծ դանակ, մեծ դգալ, երկժանի, carving-steel, (քար-վիչ-սթիլ) դանակ սրելու պողպատ (ՏՖ՝. մոմ-թէյուլ) եւ carving-fork (քար-վիչ-ֆօրք) միս մանրելու մեծ պատառաքաղ:

եւ սուրճ բաժնող տիկնոջմէն խնդրելու է այսպէս, — May I have some more potatoes? (Պէ՛յ հէ՛ւ — Ե՛մ հօւ — քէ՛նթօզ) կարելի՞ է քիչ մ'ալ գետնախնձոր ունենամ — առած ատենն ալ մոռնալու չէ — thank you (Քհէ՛ն + Էօ) շնորհակալ եմ — ըսել:

3. Ինչպէս ճաշկերոյթներու եւ խնջոյքներու նոյնպէս ընտանիքներու մէջ սովորութիւն է որ ճաշի նստադները սեղանին շուրջը միասին նստին և սեղանէն ալ միասին ելլեն. բայց եթէ մէկը ուզէ ուրիշներէն առաջ սեղանէն ելլել, պէտք է թոյլտուութիւն խնդրէ սեղանին նախագահող տիկնոջմէն եւ սեղանակիցներէն այսպիսի մի ոճով — May I be excused? (Պէ՛յ պէ՛ս Էօօօօօ) կարելի՞ է ինձ ներողամիտ ըլլաք: Եթէ մէկը ճաշասենեակի կամ ճաշասրահի մը մէջ օտարական է եւ իրեն յատուկ աթոռ չունի, սպասելու է որ իրեն աթոռ ցոյց տան, որ ատեն այդ աթոռին առջեւ կանգնելու է մինչեւ նստելու նշանը տրուի. ան ատեն ամենուն հետ նստելու է:

Ոռհանոց (Kitch'en, Կի՛չէն)ի մը մէջ Գտնուած

Գլխաւոր Կահ Կարասիներու Անուններն

եւ անոնց վերաբերեալ բառերն են,

stove	(ը)֊դօլ)	վառարան	
stove pipes	(֊դօլ փոյփօ)	վառարանի փողեր	
cooking-stove	(փօ֊իշի֊֊դօլ)	վրան կերակուրեփելու վառարան	
oil-stove	(այլ֊֊դօլ)	քարիւղի վառարան	
gas-stove	(կիշ֊֊դօլ)	կիշի վառարան	
pair of tongs	(փէյր ֊լ Բօնիշ)	ունեկի (Տճի. հաշ֊)	
bel'fows	(դէ'լօշ)	փուք (Տճի. Կօրէի֊)	
u-ten'sil	(Էօ֊դէ'ն֊իլ)	անօթ, աման	
po'ker	(փօ'քը)	ակիշ (Ռ֊ի. Բօնիշ)	[ճօռ֊֊֊֊]
shov'el	(շէ'վլ)	ածուխ լեցնելու փոքրիկ թի (Ռ Տի.	
coal	(փօլ)	ածուխ, հանքածուխ	
coal-scut'tle	(փօլ֊(ը)֊փէլլ)	ածուխի դոյլ	
wood	(֊֊֊֊֊)	վառելափայտ	
wood-box	(֊֊֊֊֊֊֊֊֊)	վառելափայտի սնտուկ	
ket'tle	(Կէ'թլ)	կաթսայ	
kettle-cover	(Կէթլ֊փէլլը)	կաթսայի խուփ	
tea-kettle	(Բիշ֊Կէթլ)	թէյի կաթսայ	
boil'er	(դօ'յլը)	եռոց, եռացուցիչ կաթսայ	
steamer	(ը)֊Կէշ֊ը)	չոգեփիչ կաթսայ. չոգենաւ	
pot	(փօ֊թի)	պուտուկ	
pot-cover	(փօ֊թի֊փէլլը)	պուտուկի խուփ	

roasting-pot	(ռօտիւնի-փոփ)	փուռի մէջ կարմրցնելու պուտուկ (Տճկ. Կոմիտէ)
pan	(փան)	դաշխուրան (Տճկ. անիւնի), լայն ու ոչ խորունկ աման (Տճկ. Բեմ)
pan-cover	(փան-գլխ)	դաշխուրանի խուփ
bread-pans	(պրեք-փան)	հաց եփելու դաշխուրաններ
cake-pans	(քեյք-փան)	քաքար եփելու դաշխուրաններ
pie-pans	(փայ-փան)	կարկանդակ եփելու դաշխուրաններ [խուրան
stew-pan	(սթու-փան)	խաշ (Տճկ. Եմնի) եփելու դաշ-
sauce-pan	(սոս-փան)	մրգանոյշ կամ արգանակ եփելու դաշխուրան [խուրան
roasting-pan	(ռօտիւնի-փան)	փուռի մէջ կարմրցնելու դաշ-
dripping-pan	(դրիփ-փան)	փուռի մէջ խորովելու դաշխուրան
frying-pan	(ֆրայիւնի-փան)	տապակ
cooking-bowls	(քոօ-փիւնի-պօլ)	եփելու հողամաններ
toast'er	(թօսթըր)	հաց խորովելու կառկարա
grid ^d le	(գրիլ)	քարահաց եփելու երկաթ (Թի. Եմնի Եփելու ամ)
grid <i>i'</i> 'ron	(գրիլ-րոյըն)	միս խորովելու կառկարա
egg-boiler	(էկ-պօլըր)	ձուեռոց
cooking-spoon	(քոօ-փիւնի-սփօն)	կրակի վրայի եփելիքը խառնելու (սփօր-թօր փայրէ) մեծ դգալ
cooking-fork	(քոօ-փիւնի-ֆօրք)	կրակի վրայ եփելիքը խառնելու (սփօր-թօր փայրէ) մեծ պատառաքաղ
wood'en-spoon	(ուօն-փօն-սփօն)	փայտէ մեծ դգալ
coffee-pot	(քֆի-փոփ)	սրճաման
tea-pot	(թիյ-փոփ)	թէյաման
tea-chest	(թիյ-չէք)	թէյի տուփ
coffee-chest	(քֆի-չէք)	սրճատուփ
bread-box	(պրեք-պօք)	հացի սնտուկ
knife-tray	(նայֆ-թրէյ)	դանակաման
spoon-tray	(սփօն-թրէյ)	դգալաման
la'dle	(լէյլ)	շերեփ
soup-ladle	(սոփ-լէյլ)	ապուրի շերեփ
scoop	(սքօփ)	մեծ շերեփ (Տճկ. Կեմնի)
meat-knife	(մէյթ-նայֆ)	մսի դանակ
meat-saw	(մէյթ-սո)	մսի սղոց (սփօր Կեմնի)

* Հնչեղու Ե մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

cutting-knife	(<i>գլորիկ-նայֆ</i>)	միս ևն. կտրելու դանակ
chopping-knife	(<i>չ-գլորիկ-նայֆ</i>)	միս ծեծելու դանակ
chopping-bowl	(<i>չ-գլորիկ-պոլ</i>)	միս ծեծելու սկաւառակ
bread-knife	(<i>պրէ-նայֆ</i>)	հացի դանակ
par'ing-knife	(<i>քի-յորիկ-նայֆ</i>)	պտուղ կամ գետնախնձոր կէ ղեւելու դանակ
apple-cor'er	(<i>էյ-է-գո-ւր</i>)	խնձորի կուտը հանող (<i>գ-րէի</i>)
raisin-seed'er	(<i>րէ-յէ-սէ-յաւր</i>)	չամչի կուտը հանող (<i>գ-րէի</i> +)
sausage-grind'er	(<i>սո-ւեյ-լը-նայ-ր</i>)	մսի ջաղացք (<i>քի-յոթե տաշ գ-նէի</i>)
coffee-grinder	(<i>գ-ֆէ-լը-նայ-ր</i>)	} սրճի ջաղացք
coffee-mill	(<i>գ-ֆէ-միլ</i>)	
coffee-stir'rer	(<i>գ-ֆէ-(ը)-տը-րը</i>)	սուրճի խառնիչ
cake-cutter	(<i>էյ-+ գլը-ր</i>)	քաքարահաս
pancake-turner	(<i>է-ն-էյ-+ լը-նայ-ր</i>)	քարահաց շրջող (<i>լը-նէի</i>)
egg-beat'er	(<i>է-ի-դէ-յաւր</i>)	ձուահար
skim'mer	(<i>ը-+ է-յը</i>)	փրփրաքաղ (<i>մի-լ. + ֆի-տը-նայ, + ֆ-</i> <i>լի-ր</i>)
steak-pound'er	(<i>ը-տը-յ-+ ֆ-տը-նայ-ր</i>)	է-ֆիլէյ միս ծեծող
potato-mash'er	(<i>ֆո-լէ-լի-տ-մէ-շը</i>)	գետնախնձոր ծեծող
rolling-pin	(<i>ռ-ո-լին-գլին</i>)	ղուղան (<i>Տճի. օգլ-ը</i>), գրտնակ
gra'ter	(<i>լը-նայ-ր</i>)	բողկի կ-մ մշկնկոյզի քերոց
pudding-stick	(<i>է-տը-լին-տը-ի</i>)	անուշիղէն խառնելու ճպոտ
muf'fin-rings	(<i>մ-ֆի-լին-ր</i>)	գրտակ եփելու օղակներ
fun'nel	(<i>ֆ-ը-նէլ</i>)	ձագառ
col'ander	(<i>գլը-նայ-ր</i>)	պարզուտ, պարզունակ
dip'per	(<i>տի-գը</i>)	միսընոց (<i>մի-լ. պո-լ լը-նայ, գլը-ր-մ</i>)
strain'er	(<i>ը-տը-լին-ր</i>)	քամոց (<i>Տճի. -ի-նէ-մ</i>)
sift'er	(<i>-ի-ֆը</i>)	մաղող
sieve	(<i>-ի-լ</i>)	մաղ
can-opener	(<i>է-ն-օֆ-ը</i>)	թիթեղեայ տուփ բացող (<i>գ-րէի</i>)
cork	(<i>գո-+</i>)	խից
cork-screw	(<i>գո-+-(ը-գը-ո)</i>)	խցան, խցահան
cork-pull'er	(<i>գո-+ ֆ-ը-լը</i>)	խցահան
ice-box	(<i>այ-պո-+</i>)	սառնարկղ
ice-cream freez'er	(<i>այ-գը-նայ-ֆը-լը</i>)	պաղպաղակի սառուցիչ
fau'cet	(<i>ֆ-է-տ</i>)	ծորակ
sink	(<i>-նի-+</i>)	խոհարանի լուացարան
sink-brush	(<i>-նի-+ պը-շ</i>)	լուացարանի խոզանակ
sink-broom	(<i>-նի-+ պը-ո-մ</i>)	լուացարանի աւել

* Հնչելու է մէկ սնգամէն (մէկ վանկ)։

scrub-broom	(ը-գրը-դ-դ-դ-դ-դ) գ Ե տինը լուալու աւել
scrub-brush	(-գրը-դ-դ-դ-դ-դ) գ Ե տինը լուալու խողանակ
dish-cloth	(դիշ-գլօն)
dish-rag	(դիշ-բակ)
dish-towel	(դիշ-նաւել) պնակի սրբիչ
crash-towel	(գրը-դ-նաւել) խոշոր կտաւէ սրբիչ
crumb-brush	(գրը-դ-դ-դ-դ-դ) փշրանքի խողանակ
hatch'et	(հի-լէ-դ) փոքրիկ կացին
mor'tar	(մօ-նա-դ) անկան Տճի. (հալան), սանդ
pes'tle	(փէ-սլ) սանդ իտող (հաւնէ իսկ)
step-lad'er	(ը-դ-դ-դ-դ-լ-ա-դ-դ) ոտնասանդուղ
can'dle-snuff'ers	(գի-նալ-ը-նալ-ը-նալ) ճրագի մկրատ
wash-tub	(աւա-նալ) լուացքի տաշտ
wash-boiler	(աւա-նալ-ը-նալ) լուացքի պղինձ (եւոյ)
wash-board	(աւա-նալ-դ-դ-դ) լուացքի տախտակ
clothes-wringer	(գլօ-դ-դ-դ-դ-նալ-ը-նալ) լաթերու քամիչ
clothes-line	(գլօ-դ-դ-դ-լալ) լաթերու չուան
clothes-pin	(գլօ-դ-դ-դ-դ-նալ) լաթերու ճնճղուկ
clothes-basket	(գլօ-դ-դ-դ-դ-դ-դ-դ) լաթերու զամբիւղ
clothes-hors†	(գլօ-դ-դ-դ-հօ-նալ) լաթերու ձի
flat-iron	(ֆլէ-դ-դ-ը-նալ) արդուկ (Տճի. ի-նի-ն)
flat-iron-holder	(ֆլէ-դ-դ-ը-նալ-հօ-նալ) արդուկակալ
flat-iron-stand	(ֆլէ-դ-դ-ը-նալ-դ-դ-նալ) արդուկակայան
ironing-board	(դ-ը-նալ-նալ-դ-դ-դ) արդուկելու տախտակ
ironing-cloth†	(դ-ը-նալ-նալ-գլօ-նալ) արդուկելու շոր
broom	(դ-դ-դ-դ-դ)* աւել
mop	(մօ-փ) գետնի սրբիչ
dust'er	(դ-ը-նալ-ը-նալ) փոշեսրբիչ, փետրաւել
dust-pan	(դ-ը-նալ-փ-նալ) աւելոց
ash-pail	(աշ-փէ-նալ) մոխրի դոյլ
ash-barrel	(աշ-դ-դ-դ-նալ) մոխրի տակառ
keel'ers	(գի-նալ-ը-նալ) բաց աման (Ռի. լեւի-նալ)
porce'lain-kettle	(գի-նալ-ը-նալ-դ-դ-նալ) կտապ չինեւելու կաթսայ

* Հնչու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Ուղղանկիւն պահպանակի ձեւով առարկայ մ'է, որոյ վրան լաթերը արդուկելէ վերջ եր փռեն՝ որ կատարելապէս չորնայ :

‡ Դիտելու է որ cloth (գլօն) կը նշանակէ կտաւ, բամպակի կամ մետաքսէ կտոր, չոր-մինչ clothe (գլօն) կը նշանակէ զգեստ :

brass-kettle	(դր--+էր)	թթուատ շինելու կաթսայ
table oil cloth	(նէյլ-այլէօն)	սեղանի մոմազօծ կտաւ
li-no'le-um	(լն'օլէւմ)	կտաւախղէ կարպետ
spice-jar	(ը-սփայ-ճար)	համեմակարաս
steel-yard	(ը-սթէյլ-ար)	կենդինար, կշռոց (Տճլ. ք-տն)
kitchen-cabinet	(+էլէ-քէպէնէր)	խոհանոցի պահարան
work-stand	(ա-ս-+* -սթէն)	գործասեղան
pantry	(քանդրէ)	մահան
store-room	(ը-սթո-ր-ում)	շտեմարան

Բայեր

To take the chair (նէյ+ րհլ շէյր) աթոռակալել, աթոռը առնել ու նստիլ

to rock	(ա-ք)	օրօրել,
to double	(դըլ)	կրկնել, ծալլել, կրկնապատկել
to fold	(ֆօլդ)	ծալլել
to el'bow	(էլ'ու)	արմուկով մշտել
to photograph	(ֆօթօլիք-ֆ)	լուսանկարել
to frame	(ֆրեյմ)	կազմել, շինել, յարմարցնել, պատկեր շրջանակել
to hook	(հու-+)	հարմանդել, կոճկել (չ-ք-արել)
to hold	(հօլդ)	բռնել
to shade	(շէյդ)	հովանի ընել, շուք տալ [ընել]
to play	(փէյլ)	խաղալ, նուագել, դաշնակահա-
to sew	(սօ)	կար կարել [ընել]
to stamp	(ը-սթէմփ)	դրօշմել, տառանիչել, տպաւո-
to rule	(ա-րլ)	գիծ քաշել, գծել. իշխել
to sharp'en	(շա'րփն)	սրել, յեռանել
to waste	(ա-էյսթ)*	սպառել, վատնել, հատցնել
to comb	(քոմ)	սանտրել
to wash	(ա-ւշ)*	լուալ, լուացք ընել
to dress	(դրէս)*	հագցնել. հաւի փորը լեցնել
to curl	(քըլ-լ)*	գանգրել, խոպոպել
to fla'vor	(ֆլէյ'յւլը)	համեմել
to oil	(այլ)	իւղել
to carve	(քա-ւլ)*	կտրտել, յօշոտել
to wax	(ա-ւաք)*	մոմել

§ խիցէ և կտաւաւի իւղէ շինուած կտաւ կամ կարպետ (իւլ քործածո-ի սփայ-ճար խոհանոցի-քէպէնէր-ն լէյ+ ք-տն):

* Հնչելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

to meas'ure	(Տէ՛մաւ-ը)	չափեալ
to pare	(Քէյր,*)	կեղեւեալ
to cook	(Գո-ւ)	եփեալ
to boil	(Գոյլ)	խաշել, եփ հանել
to cut	(Քէշ)	կտրել. դպրոցէն փախչիլ
to seed	(Սէյթ)	սերմանել. սերմը հանել
to grind	(Գր-ոյն-թ)*	աղալ, մանրել. սրել
to stir	(Ը)՝Գր-ըթ)*	խառնել, գրգռել [բախել
to beat	(Գնէթ)	զարնել, ծեծել, հարկանել, բա-
to pound	(Քո-ւն-թ)*	ծեծել, փոշիացնել
to grate	(Գրէթ)*	քերել [ձկտիլ
to strain	(Ը)՝Գր-էյն)*	քամոցով քամել (Զ-ւիլ) . տքնիլ.
to sift	(Սէֆթ)	մաղել
to screw	(Ը)՝Գր-օ-	պտտտալը դարձնել, պտտտա- կով ամրացնել
to pull	(Քո-ւ)	քաշել
to clothe	(Գլոթն)*	հագցնել, շորով պատել
to wring	(Գրնիլ)	քամել
to iron	(Գր-ըն)	արդուկել
to scrub	(Ը)՝Գր-ըթ)*	խոզանակով կամ աւելով գե-
to sweep	(Ը)՝Գր-էյն)*	աւել [տինը լուանալ
to mop	(Տոֆ)	գետինը ջնջոցով սրբել
to dust	(Գր-ըթ)	փոշիները մաքրել, սրբել
to store	(Ը)՝Գր-օ-	ամբարել

Ոստակցութիւն

Կահեր (Furniture) կամ Տնային Կահ Կարասիներ
(House Furnishings) և Հողէ ամաններ (Crockery)

Վաճառող խանութի մը մէջ

Ի՞նչ է ձեր ուզածը: Կո-ւն-թ ի՞նչ է-օ - Գր-ն - What is you wish? -
- Կ'ուզենք գնել քիչ - Գր-ն - Գր-ն - We wish to buy some
մը կահեր: քննել-ը furniture.
Ի՞նչ կահեր կ'ուզէիք Կո-ւն-թ քննել-ը-օ-թ What furniture would
ուեննալ: - Կ'ուզէ- Ե-օ - Լ-յ+ Գր-ն - Գր-ն - you like to have? -
ինք ունենալ սեղանի - Գր-ն - Լ-յ+ Գր-ն - Գր-ն - We would like to have
մը, լաւ մահճակալ լիւթ, քննել, քննել - Գր-ն - Գր-ն - a table, a good bed-
սեղանի մը և ուրիշ քննել, քննել - Գր-ն - Գր-ն - Գր-ն - stead, a nice bureau
քանի մը բաներ: - Գր-ն - Գր-ն - Գր-ն - and a few other things.
Եկէք այս կողմէն, քննել Գր-ն - Գր-ն - Գր-ն - Come this way please.
(Եկէ) կը հաճիք:

* Հնչուու է մեկ տեղամէն (մեկ վանկ):

Այս սեղանն ի՞նչպէս հոգ- '— օ-ր Գնէ՞ թէյդլ How would this table
լըյ-ր-ժ-բէ՞: Զուռ կաղ- Գո- — էր իչ — քէ-ր օ- do? It is solid oak.
նիէ շնո-ւ-թ է: Այս Գնէ՞ — քէ իչ Դահ-ա-նիէ This one is mahogany.
մէկը բալատրենիէ
(Դահ-ա-նիէ) է շնո-ւ-թ:

Ասիկա շատ մեծ է: իչ Գնէ՞ թէյ — քէ — քէ — քէ Is this too large? Here
Ահա աւելի պզտիկ մը իչ Դոլլըր — քէ is smaller one?
Գներն ի՞նչ են: — Այս հո-ւ-թ — քէ — քէ քէ — քէ What are the prices?—
զօրաւոր հատը քը- — Գնէ՞ — քէ — քէ — քէ This strong one is
սան-հինգ տալըր է: Բ-ն-ն-քէ-քէ — քէ — քէ twenty-five dollars. —
— լաւ, կ'առնենք այդ — քէ, — քէ թէյ, Գնէք Well, we take that
մէկը: — քէ one.

Հիմա նայեցէք այս նո-ւ- լ-ր-քէ Գնէ՞ Էն- Now look at this en-
կիտուածեալ մահ- Գնէք Գնէք — քէ — քէ amled bedstead, or
ճակարին. Թէ նա- '— քէ — քէ — քէ — քէ would you prefer a
խամեծար կը սեպէք Գնէք — քէ — քէ — քէ brass one? This one is
արդիւ հատ մը: Այս իչ Գնէք — քէ — քէ — քէ brass, strongly made,
մէկը արդիւ է, զօ- Էնք — քէ — քէ — քէ — քէ and satin finished.
րաւոր շինուած, եւ իչ քէ — քէ — քէ — քէ Here is a bedroom suit,
սնդուսանման երե- Դահ-ա-նիէ քէ — քէ — քէ mahogany finished.

Լոյթով: Ահա աւելի
ննջասենեակի մը Բ-ն-
քէ*, բալատրենիի
երեւոյթով:

Այդ արդիւ հատի հո-ւ- լ-ր-քէ իչ Գնէք քէ — քէ — քէ What is the price of
գինն ի՞նչ է: — Երե- Գնէք Գնէք — քէ — քէ — քէ that brass one? —
սուն եօթը տալէր: — Գնէք — քէ — քէ — քէ Thirty-seven dollars.
Մենք աւելի լաւ իչ- Գնէք Գնէք — քէ — քէ — քէ — քէ We rather have a
Գնէք աւելի աման — քէ — քէ — քէ — քէ — քէ cheaper one. — Here
հատ մը ունենալ: — Բ-ն-ն-քէ-քէ — քէ — քէ — քէ is one for twenty-two
Ահա հատ մը քսան- Գնէք — քէ — քէ — քէ — քէ dollars. — That will
երկու տալըրի: — Ան do.

պիտի ըլլայ:

Հիմա դուք կարելի նո-ւ- քէ — քէ — քէ — քէ Now you may step
է այս կողմը գաք, — քէ, քէ — քէ — քէ — քէ this way please to
եթէ կը հաճիք, ընտ- քէ — քէ — քէ — քէ — քէ select a bed spring and

* Bedroom suit կը նշանակէ մահճակալ, զարդասեղան եւ լուսացարանի կայան մի և նոյն նիւթէ շինուած և մի և նոյն երեւոյթն ունեցող:

Տնային կարասիներ և Հողէ Ամաններ Պահող

Խանութի մը մէջ

Ի՞նչ կ'ուզէք. (եթէ) հոս — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ What do you wish,
կը հաճիք (ըսել)։ — Բնայ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ please — We want
կ'ուզենք կէս երկուսը քանակ մը սուրճի — Դո՛ւք, հոս — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ half a dozen coffee
զաւաթներ եւ պնա- կոտ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ cups and saucers.
կիկներ։ Դուք ի՞նչ ունիք։ — Դուք պի- թէք ընդհանրեալ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ What have you got?—
տի գտնէք բոլոր տե- սակներն ան դարա- կին վրայ. մէկիկ մէ- կիկ վեր առէք ինչ
որ կ'ուզէք։ on that shelf, pick up what you want.

Ասոնց գներն ի՞նչ են։ հոս — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ What are the prices
— Հասը տասը սենդ. — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ of these? — Ten cents
— Փաթթեցէք զա- ը Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ a piece. — Pack them
նոնք, եթէ կը հաճիք։ Դո՛ւք up, please.

Ուրիշ ի՞նչ կ'ուզէք։ հոս — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ What else? — I want
կ'ուզեմ լուացքի պը- ը Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ a wash-boiler.— Here
ղինձ մը։ — Ահա հատ ի՞նչ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ is one copper-bottom,
մը տակը պղինձ. տա- Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ dollar seventy.
լեր Եւրոպական (Դո՛ւք Եւրոպական — Ե՛ս — Ի՞նչ
Եւրոպական)։

Աւելի խոշորն ու- հնէլ եւս — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ Have you larger one?
նիք։ — Ասիկա ամե- — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ — This is the largest
նէն խոշոր չափն է, — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ size ever come. — Al-
դե երբէք կ'ուզայ։ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ right. Will you send
Շատ աղէկ. կը հա- Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ them at 316 Clinton
ճիւղը զանոնք — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ Avenue? — What is
երեք (հարիւր) տասն- ի՞նչ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ the name? — Mrs. Ave-
և վեց Գլինդըն Էվը- Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ dissian. — Alright,
նիւ։ — Անունն ի՞նչ — Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ you will get them
է։ — Տիկին Աւետիս- Դո՛ւք — Ե՛ս — Ի՞նչ rightaway.
եան։ — Շատ լաւ,
անմիջապէս պիտի
ստանաք զանոնք։

RULE V. — OBJECTIVES.

ԿԱՆՈՆ Ե. — ՀԱՅՑԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ ԻՄ ՍԵՌԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ .

A Noun or a Pronoun made the object of an active-transitive verb or participle, is governed by it in the objective case.* — Անուն մը կամ Դերանուն մը որ ներգործական-անցողական բայի մը խնդիրն եղած է, և անով կը կառավարուի, Հայցական հոլով ըլլալով է. ինչպէս, “I found *him* assisting his *mother*” (Ես գտայ զինքն (որ) կ’օգնէր իւր մօրը) Այս օրինակին մէջ *him*, զինքն Հայցական հոլով է և կը կառավարուի found բայովը (անոր ինքիքն է) և *mother*, մօրը Հայցական հոլով է կը կառավարուի assisting խնդրառու ընդունենլութիւնովը:

Այս կանոնէն բացառութիւն չկայ:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Սեռի խնդիրը առ Հասարակ կը հետեւի խնդրառու բային կամ ընդունենլութեանը. ինչպէս, I love *him*, Ես կը սիրեմ զինքն: Բայց երբ ուզուի ազդու ընել, սեռի խնդիրը տէր բայիէն առաջ կը դրուի. այսպէս, “But *me* ye have not always.” (Բայց զի մամեն ատեն չունիք): Բանաստեղծութեանց մէջ սեռի խնդիրը երբեմն տէր բայիին և բային մէջտեղը կը դրուի. ինչպէս, “Much he the *place* admired, ...” — Milton. (Շատ ինքն տեղը (կը) կ’սքանչանար): Եթէ տէր բային այնպիսի դերանուն մ’ըլլայ որ սեռի խնդրին հետ չի չփոխուիր, այն ատեն տէր բային և սեռի խնդիրը կրնան տեղերնին իրարու հետ փոխել. այսպէս, “*Silver* and *gold* have *I* none.” (Արծաթն եւ ոսկին չունիմ ես): Յարաբերական կամ հարցական դերանուն մը առ Հասարակ իր պարբերութեան սկիզբը կը դրուի. այսպէս, “I am Jesus, *whom* ye persecutest†.” Ես եմ Յիսուսը զոր դուն կը հալածես): “Which of the prophets have not your fathers persecuted?” (Մարգարէներէն ո՞րը (Ձեր) հփքեցին) չը հալածեցին ձեր հայրերը):

2. Ներգործական-անցողական բայերը միշտ Հայցական հոլով սեռի խնդիր մ’ունենալու են իրենց հետ. ինչպէս, “Honor thy *father* and thy *mother*,” (Պատուէ քու հփքդ ու քու մայրդ): Բայի մը խնդիրն երբեմն զօրութեամբ ալ կը հասկցուի. ինչպէս, He reads [*a book*], ինք կը կարդայ [գիրք մը]:

* [Սոյն կանոնը գոց բնուէ է:]

† per’se-cute (գէլ’սէ’թէ-թ) հալածել

3. Անգլիերէնի մէջ բայի մը խնդրառութիւնը իր անցողական կամ չանցողական իմաստէն կախումն ունի, եւ այդ իմաստն ալ յաճախ փոխարեքարար իր առած խնդրէն կ'որոշուի: Այս կէտը Անգլիերէն լեզուին յատուկ բաւական դժուար խնդիր մ'է, որոյ մասին բոլոր գրագէտներն եւ քերականագէտներն իրարմէ կը զանազանին: Մենք սաչափ միայն յիշենք որ այն բայը որ հայցական հոլով սեռի խնդիր չունի, անցողական չէ. ք. ներգործական բայի խնդիրը իր հետ նախադրութիւն ունենալու չէ:

4. Անգլիերէնի մէջ բայեր կան որ թէ ներգործական են եւ թէ չէզոք. ինչպէս, *He will return the book*, գիրքը դիւրի վերադարձնել. *He will return in a few days*, քանի մ'օրէն դիւրի վերադարձնալ. այս օրինակներէն առաջնոյն մէջ *will return* բայը ներգործական, մինչ վերջնոյն մէջ չէզոք է:

5. *Give*, տալ. *ask*, հարցնել. *teach*, սովորեցնել. *tell*, ըսել. *write*, գրել. եւ քանի մը ուրիշ բայեր երկու հայցական խնդիրներ կ'առնեն, որոց մին Հայերէնի մէջ աւելի տրական հոլովի իմաստն ունի. ինչպէս, *Give me a book*, գիրք մը տուր ինձ — *Ask him his opinion*, հարցուր անոր իր գաղափարը — *He teaches them grammar*, Կրթիւնն է կը սովորեցնէ անոնց — *tell me your name*, անունդ ըսէ ինձ — *Write him a letter*, իրեն նամակ մը գրէ. ևն:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Ներգործական-անցողական բայ մը առանց սեռի խնդրի գործածելու չէ. ինչպէս, *I must caution† [you]*, ես դիւրի չեմ զգուշացնում [ձեզ]:

2. Կրաւորական բայի մը հայցական հոլով սեռի խնդիր տալու չէ. գիտնալու է որ ամեն կրաւորական բայ ներգործական բայէ մը ծնունդ կ'առնէ. եւ այդ ներգործականի հայցական հոլով սեռի խնդիրը կրաւորականին մէջ տէր բայի կը դառնայ. ինչպէս, *Երբեք չեմ հարցնում*. *I asked this question*, այս հարցումը հարցուցի — *Կրթիւնն է*, *This question was asked by me*, այս հարցումը հարցուցաւ ինձմէ (*Ինձմէ*):

3. Դիտելու է որ Անգլիերէնի մէջ բայի մը անցեալ ընդունելութիւնը առանձինն, առանց ներգործական օժանդակի, միշտ կրաւորականի նշանակութիւնն ունի, ուրտի զգոյշ ըլլալու է որ հայցական սեռի խնդիր առնելու երեւոյթը չըս-

† *caution* (գո'շն) զգուշութիւն, խրատ -- *to caution*, զգուշացնել:

տանայ: նոյնպէս. Անգլիերէնի մէջ՝ հոլոփները քանի որ երեւելով իրարմէ չեն զանազանութիւն, իրենց գործածութենէն կամ դիրքէն կը բացատրուին իրենց նշանակութիւնները. ուստի զգոյշ ըլլալու է որ անոնց սխալ գործածութենէն իմաստի անորոշութիւն կամ անոտագութիւն յառաջ չի գայ:

168. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

slice	(ը)-լոյս	չերտ -- to slice, չերտել
fresh	(ֆրէշ)*	թարմ (ՏՖ. Բ-շէ), նոր. զով
wa'ter	(ա-թ'լէր)	ջուր -- to water, ջրել [քսել
but'ter	(ԴԸ'Բ'Ըր)	կարագ -- to butter, վրան կարագ
side'table	(ս-յոթ'էյու)	կողմնակի (դոդի Գ-ի) սեղան
black	(շլէք)*	սեւ
cream	(քրէյմ)*	սեր (ՏՖ. Գ-յոթ-թ)†

[Ծ]

TO SET THE TABLE.

“Anna, mother wishes you to set the table. Will you let me bring you the things for the table?”

“Yes, Armen, I am glad to have your help. You may help me lay the table-cloth first, and then you may get the other things.”

“Here are the plates, the cups and saucers, the knives and forks, and the napkins. Let me get the glasses, while you fill the pitcher with water.”

* Հնչու է մէկ տեղաման (մէկ վանկ):

† Սեր ըսելով Հայոց մէջ կը հասկցուի մածնի երեսէն հաւաքուած սերը. բայց պէտք է գիտնալ որ Ամերիկայի մէջ նոյնը չկայ, ուստի և սեր ըսելով նոյնը չի հասկցուիր. այլ Անգլիերէնի մէջ *cream*, «սեր ըսելով կը հասկցուի թարմ կաթի թանձր եւ ընտիր մասը, որը կաթին երեսը կը հաւաքուի, եթէ նոր կթուած կաթը, բերանը աղէկ ամրացած թիթեղէ ամաններով, ժամանակ մը հոսուն պաղ ջրի մէջ պահուի:

ԴԱՍ ԶԸ. (LESSON LXXXVIII.)

[9]

Հատուկ ծախուած բաներու մէջ գործածուած չափերն են,

A doz'en	(ը ԴԸ՝չն) [doz.]	երկոտասնեակ մը. (Կոտնիւն-հոգ)†
half a dozen	(հ-ֆ ը ԴԸ՝չն)	} կէս երկոտասնեակ մը (վեյ հոգ)
a half dozen	(ը հ-ֆ ԴԸ՝չն)	
a gross	(ը Կ-ո) [gro.]	տասներկու երկոտասնեակ (հոգ-իւր Կոտնիւն չոգ հոգ)
one great gross	(ո-ըն Կրեյթ Կ-ո)	տասներկու անգամ հարիւր քառասուն չորս հատ (հոգ-իւր Կոտնիւն Կոտնիւր Կոտնիւն չոգ հոգ)

[ԾԱՆ. — Ամեն անձի համար հանգստութեան առաջին պայման բնակարան մ'ունենալն է: Մեր ուսանողին համար ալ բնակարան մը վարձելէ և կահաւորելէ վերջ, հանգստութեան երկրորդ պայմանին կ'ուզանք. որ է ուտեստ հայթայթել, ուտի եւ կ'առաջնորդենք զինքը ըստ կարգի Հացագործին, Կաթնավաճառին, Մսավաճառին, Պտղավաճառին, Նպարավաճառին եւ Համադամավաճառին:]

Հացագործի մը Խանութին մէջ

Ba'ker (Կէյ'ալը) Հացագործ

Ba'ker-y (Կէյ'ալը) Հացագործի Խանութ, Փուռ

shop	(շ-ֆ)	խանութ, գործատուն
baker shop	(Կէյ'ալը շ-ֆ)	Հացագործի Խանութ, փուռ
dough	(Դո)	խմոր
loaf	(լօֆ)	նկանակ
piece	(փէյ)	կտոր, մս, պատառ, բեկոր, նըշ-իւր. երկ. գոց ընելու հատուած
bread	(Կրեյթ)*	հաց
roß	(օլ)	մանր կլոր հաց, լոկեղ (Տճ. Կիֆթ).թաւալում, գլորում, գլան, լող-քար. ցանկ, տոմար. մագաղաթ կարկանդակ (Յոն. Կոտնիւր. Տճ. Կիֆթ, Կոտնիւր)
pie	(փէյ)	ծաղ, կարկանդակ, խմորեղէն
pa'stry	(փէյ'Կրեյթ)	բլիթ
bun Կ-ս bunn	(ԿԸ՝)	պաքսիմաստ
bis'cuit	(Կի'սիֆթ)	

† Բայց a dozen times կը նշանակէ անթիւ:

* Հնչու և մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

wa'fer	(ա-է-յֆլւր)	ծաղ. պատարագի նշխար. կըն- քելու նշխար
milk	(մլի)	կաթ
cream	(էրէյմ)*	սեր (Տճկ. ք-յ-մ-է)
cof'fee	(է-ֆի)	սուրճ
choc'o-late	(չ-ֆօլէտ)	տուրմ
cheese	(չէյշ)	պանիր
nut	(նլի)	ընկոյզ

Հացի Գլխաւոր Տեսակներն են,

Vi-en'na bread	(վէնն-դրէր)	Վիէննայի Հաց
French bread	(ֆրէնչ դրէր)	Գաղղիական Հաց
Ger'man bread	(ճըրման դրէր)	} Գերմանական կամ Հաճարի՛ Հաց
rye bread	(ր-յ դրէր)	
brown bread	(բր-ան դրէր)	Թխագոյն Հաց
New Eng'land bread	(նի-է-նկէն-դրէր)	Նոր Անգլիայի Հաց
home-made bread	(հօմ-մեյդ դրէր)	տան Հաց
milk loaf	(մլի ւֆ)	կաթով նկանակ, կաթով Հաց
gin'ger bread	(ճինճըր դրէր)	կոճապղպեղով Հաց
un-leav'ened bread	(ընլէ'ն-դրէր)	անխմոր Հաց, բաղարջ (Տճկ. ֆ-լի-է-ր. Ռ-Վ. ե-է-մ)§

Բոկեղի Գլխաւոր Տեսակներն են,

Vienna rolls	(վէնն-ռօլ)	Վիէննայի բոկեղներ
bread rolls	(դրէր-ռօլ)	Հացաբոկեղներ
milk rolls	(մլի-ռօլ)	կաթնաբոկեղներ
jelly rolls	(ճէլլ-ռօլ)	բանդակաբոկեղներ

Քաքարի Գլխաւոր Տեսակներն՝

իրենց բաղադրութեան համեմատ, կը կոչուին

Alm'ond cakes	(ալմոն-էյքս)	} նշով քաքար
almond-cuts	(ալմոն-էլէքս)	
apple-dumplings	(էփլ-դըմփլին)	խնձորաքաքար
apple-filled-cake	(էփլ-ֆիլլէդ-էյքս)	խնձորով լեցուած քաքար
char'lotte russe	(չ-ալլէր-ռուս)	կաթնհաւկթով լեցուած քաքար†

* Հնչուէ մէկ տեղամէն (մէկ վանկ) :

† Այս Հացը կը կոչուի նաեւ black-bread, սեւ Հաց։ Այս Հացին մէկ տեսակն ալ ստմիթով (Տճկ. բ-դէյ-նէ) խառն կ'ըլլայ։
§ Հրէից Բաղարջակերաց Ձատկի օրերուն յատուկ է (Եթ. Բ-ձ-ձ)։

‡ Սեր կամ կաթ, հաւկթ եւ շաքար միասին զարնուած եւ վրան լեցուած քաքար մ'է։

cheese-cake	(չէյչ-+էյ+)	պանրով քաքար
chocolate-cake	(չօփօլէր-+էյ+)	տրմով քաքար
cin'na-mon jum'bles	(սիննէ՛ն-ճը՛յղլւ)	կինամոնով խառն քաքարածաղ
corn-cake	(քօռ-+էյ+)	քիպտացորենով քաքար
common raisin-cake	(քօմէն բէյչ-+էյ+)	հասարակ չամչով քաքար
French ginger-nuts	(ֆրէնչ ճինճըր-նըլս)	Գաղղիական (Յէւ) կոճապղպեղով ընկոյզներ
fruit-cake	(ֆրուէ-+էյ+)	պտղաքաքար
ginger-nuts	(ճինճըր-նըլս)	կոճապղպեղով ընկոյզներ
ginger-snaps	(ճինճըր-սնօք)	կոճապղպեղածաղ
la'dy-fin'gers	(լէյֆինճըր)	տիկնամատներ
lemon-snaps	(լէմըն-սնօք)	լիմոնածաղ
mac'a-roon'	(մէքօրօն)	նշով ծաղ
milk-jumbles	(միլք-ճըյղլւ)	կաթնախառն քաքարածաղ
mixed sugar-cake	(միքս շուք-+էյ+)	խառնուած չաքարով-քաքար
musk-cake	(մոսք-+էյ+)	մշկաքաքար
nut-cake	(նըլս-+էյ+)	ընկուղաքաքար
pepper-cake	(քէքըր-+էյ+)	պղպեղաքաքար
plum-cake	(քլէմ-+էյ+)	սալորաքաքար
short'cake	(շօրթ-+էյ+)	փխրուն քաքար [քար
straw'ber'ry short-cake	(շթրօբէրի շօրթ-+էյ+)	ելակով փխրուն քաքար
spice-cake	(սփայս-+էյ+)	համեմաքաքար
va-nil'la cake	(վանիլ-+էյ+)	վանիլով քաքար
wine-cake	(ուայն-+էյ+)	գինեքաքար
Քաքարի Ուրիշ Տեսակներն՝		
իրենց եփուելու տեսակին համեմատ, կը կոչուին		
cooky	(քու-+է)	անօսր, կլոր երգեմն աստղածեւ քաքար
crul'lers	(քրէլըր)	օղակածեւ տապկուած քաքար
dough'nut	(դօնըլ)	ձիթով տապկուած քաքար
drop կօ՛ք dropped-cake	(դրօք-+էյ+)	կաթեցուցուած քաքար
ov'en-cake	(օվեն-+էյ+)	թոնրի կօ՛ք փռան քաքար
pot-cake	(քօթ-+էյ+)	պուտկի քաքար
plain-pound-cake	(քլէյն-քօուն-+էյ+)	հասարակ քաշ-քաքար†
raisin pound-cake	(բէյչ քօուն-+էյ+)	չամչով քաշ-քաքար [լւ)
coffee-cake	(քօֆի-+էյ+)	սրճի քաքար (սօքֆի հեթ քօքօն)

† Pound-cake կը կոչուի նիւթերու և համեմնեւու հաւասար կշիռքէն, որոցմէ՛ ամեն մէկէն փառնտ մ'ըլլալու է. ինչպէս, քօունք մը ալիւր, քօունք մը չաքար, քօունք մը համեմ, ևւն:

German coffee-cake (ճւրճան գոֆի-+էյ) սրճի հետ ուտուելու Գեր-
մանական քաքար

sponge-cake (ը-+է-նճ-+էյ) սպնջաքաքար

Քաքարներու ալ Ուրիշ Տեսակներն՝

իրենց գործածուելու առթիւն համեմատ, կը կոչուին

angel-food (էնճէլ-ֆոոդ) հրեշտակային կերակուր
bride-cake (պրայք-+էյ) հարսնացուի համ չոր հարսի քաքար
par ty-cake (փ-տի-+էյ) հաւաքոյթի համ խնջոյքի քաքար
shrove-cake (շրով-+էյ) բարեկենդանի համ խոստովանան-
քի քաքար
wedding-cake (ւեդինկ-+էյ) հարսանիքի քաքար
birthday-cake (պը-թի-բայ-+էյ) ծննդեան տարեդարձի քաքար

Կարկանդակի Գլխաւոր Տեսակները կը կոչուին

apple-pie (էփլ-փայ) խնձորով կարկանդակ
a pri-cot-pie (էյ-փրի-փ-փայ) ծիրանով կարկանդակ
black'ber'ry pie (շվեք-բէրի-փայ) սեւ հատապտղով (ճըք-բէրի-փ) կար-
կանդակ [դակ
blue'ber'ry pie (շլու-բէրի-փայ) կապոյտ հատապտղով կարկան-
chicken pie (շիք-փ-փայ) վառեակի մսով կարկանդակ
co'coa-nut' pie (քօ-քօն-ը-փայ) գօգօրնկոյզով կարկանդակ
cran'ber'ry pie (քրեք-բէրի-փայ) մօրապտղով կարկանդակ
cus'tard pie (քս-տար-փայ) հաւկիթ, կաթ և շաքարով խառն
կարկանդակ
lemon-pie (լեմը-փայ) լեմոնով կարկանդակ
mince-pie (մին-փայ) մանրած միսով և չորցած պտուղ-
ներով խառն կարկանդակ
peach-pie (փէշ-փայ) դեղձով կարկանդակ
prune-pie (փրուն-փայ) դամոնչիրով կարկանդակ
pump'kin pie (փըմ-փ-փայ) դդումով կարկանդակ
rhu'barb-pie (ռու-պար-փայ) խաւարծիլով կարկանդակ

Բայեր

to knead (նայ) խմոր շաղել, թրել
to bake (պէյ) փուռի մէջ եփել, թրծել
to shop (շ-փ) մանր մուկն ապրանք գնել
to roll (շ-ը) թաւալել, գլորել, պլորել, գը-
լանով բանալ (նա-ի) օրօրուիլ

* Հնչելու է մ եկ անգամէն (մ եկ վանկ) :

to mix	(փռ-)	խառնել, բաղադրել
to pound	(փռ-նոյ)	ծեծել, փշրել, փռշիւացնել
to or'der	(օր-դր)	ապրանք ապսպրել. հրամայել. կարգի դնել, կարգադրել, տնօ- րինել

Հացագործի մը խանութին մէջ ըլլալիք Խօսակցութիւն

Ի՞նչ կրնամ օգնել հո-ւ-ի տե՛ս, — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Եւրոպայի տե՛ս — What can I help you
 ձեզի, տիկին: — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Եւրոպայի տե՛ս — to, madam? — I should
 տի սիրէի ունենալ լոյս Գո-ւ հեղ լո-ւս — like to have two loaves
 երկու նկանակ տան — ձ հօ-ւ-ի տե՛ս — Եւրոպայի տե՛ս — of home-made bread,
 հաց, եւ տասը սէն- լեւն տե՛ս — Եւրոպայի տե՛ս — and ten cents' worth
 դի արժողութեամբ — Դի-ւս — of milk rolls.

Կաթնաբոկեղներ: — Բարի՛ն բան մը: — Այ- Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Anything else? — That
 սօրոտան համար այդ — Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — is all for to-day. —
 է բոլորը: — Քսան լո-ւս — Եւրոպայի տե՛ս — Twenty cents.

սէնդ: — Գիտի սիրէի՞ք ձեզ — Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Would you like to
 հետ տանիլ զանոնք: լոյս Գո-ւ հեղ լո-ւս — take them with you? —
 — Այո, կը տանիմ եւս — Եւրոպայի տե՛ս — Yes, I take them
 զանոնք հետս: — Եւրոպայի տե՛ս — along.

Ի՞նչ է ձերինը (յէր հո-ւ-ի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — What is yours, Mrs.
 — Գիտի սիրէի՞ք ձեզ — Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Donabedian? — Please
 նապետեան: — Հաճե- լոյս Գո-ւ հեղ լո-ւս — take this order down
 ցէք այս ապսպրանքը — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — for me; — Yes, ma'am.

նշանակել ինձ հա- մար. — Այո, տիկին: — Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ —
 երկու նկանակ Գաղղ. լո-ւս — Եւրոպայի տե՛ս — Two loaves of French
 հաց, կէս երկոտասն. — Եւրոպայի տե՛ս — bread,
 կաթով բոկեղներ, — Եւրոպայի տե՛ս — A half doz. of milk rolls
 կէս երկոտասն. սրճի — Եւրոպայի տե՛ս — A half doz. of coffee
 քաքարներ, մէկ պան- լեւն տե՛ս — Եւրոպայի տե՛ս — cakes,
 բով քաքար, եւ երեք — Եւրոպայի տե՛ս — One cheese cake, and
 դեղձով կարկանդակ — Եւրոպայի տե՛ս — Three peach pies.

Այլ ուրի՞նչ բան: — Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Anything else? Noth-
 չինչ աւելի այսօր — Եւրոպայի տե՛ս — ing more for to-day.

Գիտի սիրէի՞ք ո՞ր եւս — Եւրոպայի տե՛ս — Գի- Գո-ւ, հո-ւ — Would you like me to
 ղրկեմ զանոնք (յէշէ): — Եւրոպայի տե՛ս — send them up? — Yes,

RULE VI. — SAME CASES. ԿԱՆՈՆ Զ. — ՆՈՅՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ:

A Noun or a Pronoun put after a verb or participle not transitive, agrees in case with a preceding noun or pronoun referring to the same thing.* — Անանցողական բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը ետքը դրուած Անուն մը կամ Դերանուն մը միև նոյն Հոլովն ըլլալու է, ինչ որ է նախադասուած անունը կամ դերանունն, որը կ'ակնարկէ միև նոյն բանին. ինչպէս, *It was I, ա՛ն է՛ի*. “The child was named *John*. Մաննանուանուեցաւ Յոհաննէս:

“And *he* return'd a friend, *who* came a foe.” — ՓՈՔ.

«Եւ ինչո՛ւ» որ ինչո՛ւ մ'եկաւ, վերադարձաւ Բարեկէ՛մ մը:» — ՓՕՓ:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Ներգործական--անցողական բայերն և անոնց անկատար ու նախ քան կատարեալ ընդունելութիւններն մենք տեսանք որ միշտ Հայցական Հոլով սեռի խնդիր կ'առնեն. սակայն ներգործական--չանցողական բայերն երբ Հայցական Հոլով ունենան իրենց Հետ, ըստ Հայերէնի այս Հայցական Հոլովը բնութեան խնդիր կը դառնայ. բայց ըստ Անգլիերէն վերոյիշեալ Կանոն Զ.ի, միայն Հոլովով կը Համաձայնի իր նախադասին Հետ, առանց խնդիր դառնալու. որով իսկապէս ստորագելի կը դառնայ. ինչպէս, “*Thou art Peter*. Դու Պետրո՛ս ես».

“By such a change thy darkness is made light,” -- COWPER.
«Այդպիսի փոփոխութիւնով մը քու միշտ-միշտ եղած է,»

ԳԱՌՈՒՓԸՐ:

Ստորագելին ամեն Հոլով ալ կրնայ ըլլալ:

2. Սոյն Կանոնէն Հասկցուելու չէ որ երկու բառերէն մէկը բայէն անպատճառ առաջ միւսը անպատճառ ետքը գալու է. այլ զանազան դիրքերով կրնան դրուիլ. առ Հասարակ գլխաւոր բառը ուր որ դրուի, ստորագելին անկից վերջ կը դրուի. ինչպէս, “*But what! is thy servant a dog*. Բայց ի՛նչ քու Զատար շուն մ'է:» Սոյն օրինակին մէջ երկու բառերն ալ բայէն վերջը դրուած են:

Հարցական նախադասութիւններու մէջ երբեմն երկու բառերն ալ բայէն վերջ կը դրուին, երբեմն տեղերին իրարու Հետ կը փոխեն. ինչպէս, “*Am I a Jew?* (Մէ՛կ) Ե՛ւ Հրեայ մ'եմ» -- “*What is truth?* Ի՞նչ է ճշմարտութիւնն:»

Հաստատական նախադասութեան մը մէջ՝ երբեմն պերճախօսութեան Համար, երկու բառերն ալ իրենց տեղերը կը-

* [Սոյն Կանոնը դոց ընելու է:]

փոփոխեն. ինչպէս, “And I thy victim now remain.”, -- «Եւ ես քու շահդ հիմայ կը մնամ»: -- “Feet was I to the lame”, “Որեւէր էի եւ կաղին»:

Երբեմն մասնաւոր կազմութեան համեմատ երկու բառերն ալ բնական ձեւով մը բայէն առաջ կը դրուին. ինչպէս, I know not who she is, չեմ գիտեր ո՞վ է ինքն:

3. Անանցողական աներեւոյթներն եւ ընդունելութիւններն կրնան իրենցմէ վերջը Գրեթէ հոլովներ առնել. ասոնց ինչ հոլով ըլլալը կը գտնուի, իրենց նախադասի ինչ հոլով ըլլալը գտնելով. այսպէս, “Who then can bear the thought of being an outcast from his presence.”, “Ո՞վ ուրեմն կրնայ տանիլ իր ներկայութենէն չորսուի ըլլալու գաղափարը»:

4. Ներգործական--անանցողական կամ չէզոք *in*գ վերջաւորող ընդունելութիւն մը, որ նախադրութեան մը խնդիր կը դառնայ, յաճախ իրմէ վերջ կը հետեւի անուն մը կամ դերանուն մը, որը հոլովով կը համաձայնի ոչ նախադրութեան խնդրի հոլովին, այլ անկից աւելի առաջ եղած մէկ հոլովին. ինչպէս, “The Jews were in a particular manner ridiculed† for being a credulous§ people. Հրեաները մասնաւոր կերպով մը կը ծաղրուէին դիւրահաւան խոշոր-բարձր մըլլալու համար. այս օրինակին մէջ *people*, խոշոր-բարձր բառը հոլովով կը համաձայնի *Jews*, Հրեաներ բառին, որ ուղղական է:

ԵԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր զգուշութիւն ընելու է որ բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը վերջը եկող անուն մը կամ դերանուն մը անորոշ հոլովով կամ նշանակութիւնով չը գործածուի, որը կրնայ խօսքի իմաստը տարակուսելի և անորոշ ընել. այլ անոր որոշ նախադասը գտնելով անոր համաձայնեցնելու է. ինչպէս հետեւեալ օրինակին մէջ, “To be convicted‡ of bribery||, was then a crime altogether unpardonable. — Blair. Կաշառակերութեան համար Գործադրութիւն ուրեմն բոլորովին ան-

* lame (լէյմ) կաղ

† rid'i-cule (րի՛դի-կուլ) ծաղր -- to ridicule, ծաղրել

§ cred'u-lous (քրե՛դի-լուս) դիւրահաւան, դիւրախաբ

‡ con'vict (կոն՛վիկտ) դատապարտեալ -- to convict, դատապարտել

|| bribe (պրեյ-բը) կաշառ -- to bribe, կաշառել -- bri'ber-y, կաշառակերութիւն, կաշառատուութիւն

ներելի թիւ մ'էր — Պէյքը: Այս նախադասութեան մէջ դիտելու է որ դատապարտուելը կը հասկցուի ոճիւր մ'է, մինչդեռ իսկապէս կաշառակերութիւնն է ոճիւր եւ դատապարտուելը արդարութիւն. ուստի պէտք էր ըսուէր “*Bribery was then a crime altogether unpardonable.* Կշռուիւնքն ուրեմն բոլորովին աններելի թիւ մ'էր:”

169. Վարժութիւն

[Հիտիտու Զեդուրուիւնքն Զ. Կեռնի հոգեւոր ուղիւն ընդդէմիւն
Լ. Ե. Դեդուիւն Դ. Ե.]

“Who is there? It is me.” “It is him.” — *Priestley.*

“Are these the houses you were speaking of? Yes, they are them.” — *Id.*

“It is not me you are in love with.” — *Addison.*

“There is but one man that she can have, and that is me.” — *Clarissa.*

“Art thou proud yet? Ay, that I am not thee.” — *Shak.*

“He knew not whom they were.” — *Milnes.*

“Whom do they say it is?” — *Fowler.*

“Who do you think me to be.” — *Priestley.*

“Whom think ye that I am? I am not he.” — *Acts.*

“Sweet was the thrilling ecstasy; I know not if 'twas love, or thee.” — *Queen's Wake.*

170. Վարժութիւն

[Ը] [Ք] [Ժ] [Խ]

sat'is-fy	(ս'տիսֆի)	զոհացնել. զոհանալ, զոհ ըլլալ
peace	(քիյ)	խաղաղութիւն [թիւն]
con'cord	(կոնկորտ)	համաձայնութիւն, համերաշխութիւն

[Յ] [Հ]

“The eye is not satisfied with seeing, nor the ear filled with hearing.” — *Eccles. i. 8.*

“It is great wisdom and perfection to think always well and highly of others.” — *Thomas a Kempis.*

“Thou must learn to break thine own will in many things, if thou wilt have peace and concord with others.” — *Id.*

ԴԱՍ ԶԹ. (LESSON LXXXIX.)

[Զ]

Հեղուկներ չափելու մէջ գործածուած բառերն են.

gill	(ճիլ)	[gi.]	քառորդ դորակ (36 Գրեյն չափ)
pint	(փոյնտ)	[pt.]	դորակ (144 Գրեյն չափ)
quart	(քո-ուո-ր)*	[qt.]	կրկնադորակ (288 Գրեյն չափ)
gal'lon	(կալլէն)	[gal.]	քառադորակ (5ճիլ չափ)†
bar'el	(պա-րէլ)	[bbl.]	տակառաչափ
hogs'head	(հո-կէհէդ)	[hhd.]	մեծ տակառաչափ

ԳԻՏԵԼԻԹՆԵՐ

- 4 քառորդ դորակ (gis.) հաւասար է 1 դորակի (pt.)
 2 դորակ (pts.) հաւասար է 1 կրկնադորակի (qt.)
 4 կրկնադորակ (qts.) հաւասար է 1 քառադորակի (gal.)
 43 1/5 քառադորակ (gals.) հաւասար է 1 տիւնչփի (bbl.)
 63 քառադորակ (gals.) հաւասար է 1 մեծ տակառաչափի (hhd.)

ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ կաթը ամենէն կենսական սնունդ-ներէն մին ճանչցուած է. և ամեն անձէ մանաւանդ երեխաներէն և տկարակազմներէն կ'ակնկալուի որ մասնաւոր քանակ մը ամեն օր խմեն: Ուստի և ամեն մարդ կամ տուն կաթնա-վաճառի մը հետ կարգադրութիւն կ'ընէ որ օրական դորակ-նոց՝ կամ կրկնադորակնոց շիշ մը կաթ թողու իւր սենեակ-ներուն կամ տանը դրան առջեւ: Կաթնավաճառներն իրենց եղած յանձնարարութեանց համաձայն կաթ կամ սեր կը-ցրուեն իրենց յանձնարարատուերուն տներն ամեն օր ար-շալոյսին ատեններ, և դրամներն կը գանձեն շաբաթն անգամ մը:

Կաթը կարելի է ստանալ նաեւ հացագործներու կամ նը-պարավաճառներու խանութներէն, որոնք կը ծախեն տեղին և եղանակին համեմատ դորակը 3--4 սէնթի:

Կաթին մաքուրը կը ճանչցուի սովորաբար Pas-teur'ized (փո-րէ-օր-չո-ր) Փասթէօրի դրութեամբ պատրաստուած (կաթը 140 աստիճանի Գրեյն չափով Գրեյն չափով) կամ ster'il-ized (ը-փո-րէ-ի-չո-ր) եփ հանուած եւ յետոյ սառոյցով պաղեցու-նուած տեսակները. որովհետեւ այս դրութիւններով կաթի միջի աչքի անտեսանելի մանրածինները մեռցուած կ'ըլլան:

* Հիշելու է մէկ աղաւմէն (մէկ վանկ):

† Gallon, քառադորակը 231 խորանարդ մատնաչափ է:

կաթ և կաթնեղէններ վաճառող խանութի մը մէջ
Dairyman (Դայրմէն) կաթ և կաթէն արտադրուած
ուտելիքներ վաճառող.

milk	(միլք)	կաթ
milk'man	(միլքմէն)	կաթնավաճառ
but'ter	(ԲԱՒԵՐ)	կարագ
butter-milk	(ԲԱՒԵՐ-միլք)	կաթէն հանուած թան
cream	(Կրէմ)*	սեր (Տճի. Գոյմէ)
cheese	(Չէզ)	պանիր
matz'oon†	(Մաճոն)	մածուն (Եթէ Երբեք է)
Zool'ak†	(Շոօլակ)	մածուն (Երբեք է)
lab'an†	(Լաբան)	մածուն, կաթ (Եթէ Երբեք է)
yogh'urt†	(Եօղուրտ)	մածուն (Տճի Երբեք է)

Կարագի Գլխաւոր Տեսակներն են,

sweet butter	(Սուօթ ԲԱՒԵՐ) քաղցր (չաշ, ալի) կարագ
salt butter	(Սոլթ ԲԱՒԵՐ) աղած (ալի) կարագ

Պանրի Գլխաւոր Տեսակներն են,

domes'tic cheese	(Դոմէսթիք Չէզ) տեղական պանիր	[պանիր]
im-port'ed cheese	(Իմպորթէդ Չէզ) ներածուած (օտար երկրէ Բերան)	
Swiss cheese	(Սուիս Չէզ) Զուիցերիական պանիր	
French cheese	(Ֆրէնչ Չէզ) Գաղղիական պանիր	
Dutch cheese	(Դաչ Չէզ) Հոլանտական պանիր	
German cheese	(Գերման Չէզ) Գերմանական պանիր	
Limburger cheese	(Լիմբուր ԲԱՒԵՐ Չէզ) Պելճիգական Գերմանական պանիր	
I-tal'ian cheese	(Իտալիան Չէզ) Իտալական պանիր	
cream cheese	(Կրէմ Չէզ) սերաման պանիր	
pot cheese	(Փոթ Չէզ) պուտի պանիր (Բոթ)	

Կաթնավաճառներուն քով կը գտնուին նաեւ
egg (էգ) հաւկիթ երբեմն նաեւ նպարեղէններ:

Բայեր

to im'port	(Իմպորթ)	ներածել (օտար երկրներէ ադանդ Բերել Գալ)
to ex'port	(Էքսպորթ)	արտածել (Երբեք երբեք Երբեք ադանդ Երբեք)

* Չէզը և մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

† Ամերիկայի մէջ՝ Հայերը մածունի առանձնաշնորհո մը
իրարու ձեռքէ իրելու համար մածունի զանազան լեզուի ա-
նուններն սկսեցին գործածել:

Ոստակցութիւն կաթնապահանքի մը հետ

- Տիար կաթնապահ- Ժողովի Ժողովի, Ժողովի — Mr. Milkman, can you deliver us a bottle of milk and a bottle of cream every morning? — Assuredly I can, madam, that is my business.
- սեր ամեն օր: — Ան- Երբեք չեմ, Կրկին — Is it quart or pint bottle you want? — I want a quart bottle of milk, and a pint bottle of cream.
- սեր: Կրկին Կրկին Կրկին — About what time do you want them? — About six o'clock in the morning.
- Կրկին Կրկին Կրկին — Where do you want them? — Right in the vestibule.
- Կրկին Կրկին Կրկին — What is your name? — Mrs. Khanjian.
- Կրկին Կրկին Կրկին — How do you spell it? — Capital k, h, a, n, j, i, a, n.
- Կրկին Կրկին Կրկին — Your address, please? — 'Three sixty-two West Street. — Thank you.
- Կրկին Կրկին Կրկին — When shall I begin? — Begin to-morrow morning.
- Կրկին Կրկին Կրկին — When do you make your collections? —

— Ամեն Երկուշաբթի Եփրեմեան — Every Monday after-
կէս օրէ վերջ: — Շատ օրայտ Գրէն — Ինչո՞ւ — Alright then.
լաւ ուրեմն: — Մնաք դո՞ւ — Ինչո՞ւ դո՞ւ — Good bye. — Good
բարով: — Երթաք bye.
բարով:

Կաթնեղէններ Վաճառողի մը Խանութին մէջ

Քաղցր (ան) կարագ Գոթոս — Եփ (ը) — Եփ Do you keep sweet
կը պահէ՞ք: — Այո, Գըլըր — Եփ — Գոթոս butter? — Yes, ma'am.
տիկին:

Ինչպէս կը ծախէք հոս Գոթոս — Եփ Եփ How do you sell it?
զայն: — Փառունտը — Եփ Գոթոս — Եփ — At forty cents a
քառասուն սէնդի: Գոթոս pound.

Հա՛ն է: — Շուկա — Եփ Եփ — Եփ Եփ Is it good? — It is the
յին մէջ (Գոթոս) Գըլըր Եփ Եփ Եփ the best Elgin* creamery
ամենալաւ էլճին Եփ Եփ — Եփ Եփ sweet butter in the
կաթնարանի անի Եփ Եփ — Եփ market. — Get me a
կարագն է: — Փառունտ Եփ Եփ — Եփ a
մը տուէք (Գոթոս) Եփ pound please.

Ինձ. (Եփ) կը հաճիք: Ուրիշ Եփ (Գոթոս) Եփ — Եփ — Եփ What else? — I want
— Կուզեմ քիչ մը Եփ — Եփ — Եփ some cheese. —
պանիր: — Զուիցերի — Եփ Եփ Եփ Swiss† cheese? Cream
ակա՛ն պանիր, սե — Եփ cheese? Pot cheese?
րանմա՛ն պանիր, պուտկի՛ պանիր:

Ինչպէս կը ծախէք հոս Գոթոս — Եփ Եփ How do you sell Swiss
Զուիցերիական պա — Եփ — Եփ Եփ cheese? — Thirty-two
նիրը: — Փառունտը — Եփ Եփ — Եփ cents a pound. It has
երեսուն երկու սէնդ Եփ Եփ — Եփ Եփ no equal on the mar-
Շուկային մէջ անոր Եփ Եփ — Եփ Եփ get. Will you taste it?
հաւասարը չկայ: Եփ Եփ — Եփ Եփ Just try this bit,
Կուզէ՞ք համը տես — Եփ Եփ — Եփ Եփ please. — It tastes
նել: Զիդ փորձեցէք Եփ Եփ — Եփ Եփ good. Will take a
այս խածը. (Եփ) կը — Եփ — Եփ pound.
հաճիք: — Համը լաւ է (Եփ) — Եփ Եփ
առնել փառունտ մը:

* Elgin էլճին՝ Գանատարի մէջ գաւառ մ'է անուանի իր կարագով:
† Swiss, Զուիցերիա՝ Գաղղիաի, Իտալիայի եւ Աւստրո-Հուն-
գարիայի միջեւ փոքրիկ եւ Եւրոպայի ամենէն լուսաւորեալ
Հանրապետութիւնն է: Դիրքը լեռնային ըլլալուն համար իւր
գլխաւոր արտադրութիւնն է կաթնեղէններ:

Այսօրուայ համար Կենդանի ֆրէ՝ Don't you want eggs
ձուեր չէ՞ք ուզեր: Դո՛ւրէ՛յ. Կենդ օլ ա՛ր for to-day? They all
Բոլորն ալ Թարմ են. ֆրէշ, ա՛լ ցէ՛նշլ Կենդ are fresh, We receive
օրը օրին կ'ստանանք Կենդ them daily.

զանոնք:

Գներն ի՞նչպէս կար- հո՞ւս ա՞ն Կենդ ֆրէշ? How are the prices
գաղարուած են: — Ու- րէն՞ճինլ — ա՛լ հէ՛լ օլ ranging? — We have
նինք գրեթէ ամեն յո՛ւր օլ ֆրէշ. ֆրէշ almost all prices; from
գներով. Եւս ալ տաս- Եւս ի՛նչ ֆրէշ Է Գո՛ւս-Եւս twelve for a quarter
ներկուքը քառորդի Է՞լ Դո՛ւ Էյրէ Եւս up to eighty cents a
մը մինչեւ երկո՛ւ Կենդ dozen.

տասնեակը ութսուն

սէնդէ:

Ասոնք Նիւ Ճըրզիի Կենդ ա՛ն (Է) Կրէ՛կ Կենդ These are strictly
խիստ Թարմ ձուեր ֆրէշ Նիւ՝ Ճըրշի ել. fresh New Jersey
են: Նայեցէք իրենց Է՛ւս Էր Կենդ Եւս eggs. Look at them
եւ վստահ եղիք (ա՛ն Էյ Կենդ ֆրէշ — and take my word for
Է՛լ Եւս հո՛ւս) իմ եւս Էյ Եւս Է Կենդ them. — You may
խօսքիս կրնաք զըր- send a dozen.

կեկերկոտասնեակ մը

Ուրիշ բան մը: — Ալ Էն՞ճինլ ել — Եւս Էն՞ճինլ Anything else? —
ոչինչ այսօր: Ղրկե- յո՛ւս Կենդ Եւս Nothing more to-day.
ցէք հաշուեցուցալը Կէլ ա՛լ Կենդ Է՛լ Էր Send the bill with
անոնց հետ: — Շատ ա՛լ them. — Very well.

Լաւ:

Բարի լոյս (Դո՛ւս Էր) Կո՛ւս Եւս Էն՞ճինլ —

Good morning. —

Բարի լոյս երէ՛ւս Էր Էր Կո՛ւս Եւս Էն՞ճինլ

Good morning.

RULE VII.— SAME CASES. ԿԱՆՈՆ Է. ՀԱՅՏԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎՆԵՐ
Կո՛ւս Եւս Էր Էր Եւս Էն՞ճինլ:

A Noun or a Pronoun made the object of a preposition, is governed by it in the objective case.* — Ասոն մը կամ Դերանուն մը՝ որ նախադրութեան մը խնդիրն եղած է, Է ա-

§ New Jersey, Նիւ Ճըրզի՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգ-
ներու Արեւելեան Նահանգներէն մէկն է. Նիւ Եօրք Նահան-
գին եւ Քաղաքին մօտ, Աղանդեան Ովկիանոսի եզերք: Այս
Նահանգին մէջ ցրուած կան բազմաթիւ Հայեր, որոնք մեծ
մասամբ մետաքսի գործաւորներ են:

* [Սոյն կանոնը զոչ բնիւ է]:

նով կը կառավարուի, հայցական հոլով ըլլալու է. ինչպէս, This life has joys for you, այս կեանքը յեշ համար ուրախութիւններ ունի — խօսքին մէջ you հայցական հոլով, խըխիւր է for նախադրութեան (անով կը կառավարուի):

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Այս կանոնը որքան որ բացառութիւն չունի, սակայն նկատելու է որ Անգլիերէնի մէջ նախադրութիւններէն մեծ մաս մը իրենց խնդիր կ'առնեն անկախ ընդհանրութիւն մը, և ոմանք գերադասելով կամ նախ քան անկախ ընդհանրութիւն մը. նոյնպէս ի նախադրութեանը յաճախ կը հետեւի աներկոյթ Բայ մը. ասոնցմէ հետեւցնելու չէ որ ընդունելութիւններն կամ աներկոյթներն ալ հայցական են. գիտնալու է որ Անգլիերէնի մէջ ոչ ընդունելութիւններն և ոչ աներկոյթներն կը հոլովուին, այլ ընդունելութիւնը կը մնայ ընդունելութիւն եւ աներկոյթը՝ աներկոյթ:

2. Նախադրութիւններն յաճախ կը կցուին ածականներու, որ ատեն գոյական հայցական հոլով խնդիրը զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, *in vain*, է չոր. *in secret*, գաղտնի. *at first*, առաջին անգամ, *on high*, է Բարձրան, Բարձրերան լըյ — որոց իսկական զօրութեամբ հասկցուած խնդիրներն կը խորհուին ըլլալ *in vain manner*, է չոր կերպով. *in secret places*, գաղտնի տեղեր — միշտ *at the first time*, առաջին անգամին. *on high places*, Բարձր տեղերան լըյ: Այսպիսի խօսքերը, սովորաբար կերպ, տեղ, ժամանակ եւ աստիճան կը ցուցնեն. եւ համարժէք են մակրայներու:

3. Երբեմն նախադրութիւն մը կը թուի կրնայ կառավարել անցեալ ընդունելութիւն մը. ինչպէս, I take it for granted, (կ'ընդունիմ, կ'առնեմ) զայն շնորհաւորութեամբ. այս խօսքը շատ հաւանականաբար ըսել կ'ուզուի I take it for a thing granted, կ'ընդունիմ (կ'առնեմ) շնորհուած իրէ մը համար:

4. Նախադրութիւններն երբեմն մակրայներէն առաջ կը դրուին. ինչպէս, *at once*, անմիջապէս. *from thence*, առկէ. *till now*, մինչև հիմա: Հոս մակրայներն, առանց հոլովուելու, գոյականաբար առնուած են:

5. Ժամանակի (*time*), չափի (*measure*), հեռաւորութեան (*distance*) կամ արժեքի (*value*) անուններն յաճախ բայերուն և ածականներուն հետ ուղղակի յարաբերութիւն մը կազմելուն համար, զիրենք կառավարող նախադրութիւններն դուրս թող-

լով զօրութեամբ կը հասկցուն ինչպէս, “The error* has been copied† times without number. Սիւալն ընդօրինակուած էր անթիւ անգնէր: Փոխանակ ըսելու “on or at times innumerable.” “A row§ of columns‡ ten feet high. Շարք մը սիւներ ասոր բարձր: Այսինքն “high to ten feet.” “We rode sixty miles that day. Մենք ձիավարեցինք իննսուն մղջ օրը: Այսինքն “through sixty miles on that day.” “The country is not a farthing¶ richer. Երկիրը ինչեւէ (սոսի մը) աւելի հարուստ չէ: Այսինքն “richer by a farthing.”:

6. Like, նման. near և nigh, մօտ – ածականներէն վերջը to կամ unto նախադրութիւնը զօրութեամբ կը հասկցուն ինչպէս, “It is like [to or unto] silver. Արծաթի դէմ է: Near [to] him, անոր մօտ: “Nigh [to] this recess. Այս որմախորչին մօտ:

7. Worth, արժէք բառին յաճախ կը հետեւի հայցական հոլով մը կամ ընդունելութիւն մը, որը կը թուի իր խնդիրը եղած ըլլայ. ինչպէս, They are worth nothing to me. Ինձ բան մը չեն արժէք: “This is life indeed, worth preserving. Այս է իսկապէս պահելու արժանի կեանքը:

8. To give, տալ. to pay, վճարել. to procure, հայթայթել եւ ուրիշ քանի մը բայերէ վերջ եկող անձնական դերանուն ինդրին to կամ for նախադրութիւնը դուրս կը թողուն. այսպէս, “Give [to] him water to drink. Իրէն խմելու ջուր տուէք: – “Buy [for] me a book. Ինչ [համար] գնեցէք գիրք մը: – “Pay [to] them their wages**. Անոնց վճարեցէք իրենց շաբաթականներն: Նոյնպէս “Wo is [to] me. Վա՛յ ինձ:

* er'ror (է'րօր) սիւալ, վրիպակ [նակել

† cop'y (է'փի) պատճէն – to copy, պատճէնը առնել, օրի-

§ row (ռօ) նաւակով ճամբորդելը. կարգ, շարք – to row, թիավարել

‡ col'umn (է'լըմ) սիւն, սիւնակ

¶ far'thing (ֆ'արինչ) Անգլիական Փէննիի մէկ չորրորդը (հասարակ է Ամերիկեան Ինչ փեննի) ասացուածքներու մէջ հաւասար է Հայերէն սոսի (Նիֆն) բառին:

|| re-cess' (ռէ'էս) որմախորչ, պատուհան. դպրոցական դադար

** wage (ա'էյճ) օրական վարձք կամ շաբաթավճար – to wage, ընել, շարունակել. գրաւ դնել

9. Նախադրութիւնը շատ անգամ իր խնդրէն ետքը կը-
դրուի. ինչպէս *Where do you come from?* Ուսկի՞ց կուգաք.
Ո՞ր անդացի էք. *Whom did you give it to?* Որո՞ւ տուիք զայն:
Աւելի պարզ պիտի ըլլար ըսել *From where do you come? To whom*
did you give it?

171. Վարժութիւն

[Հիշե՛տ-ի՛նք ժողովուրդը Է. կանոնի հարձակումը ընդդէմ ընդդէմ-
տեղութեան Գէլ:]

“But I do not remember who they were for.”

“Who was it from? and what was it about?”

“All debts* are cleared between you and I.” – *Shak.*

“What do you call it? and who does it belong to?”

“We are still much at a loss who civil† power‡ belongs to.” – *Locke.*

“He had received no lessons from the Socrates’s§, the Plato’s¶, and the Confucius’s|| of the age.” – *Haller.*

“So you must ride on horseback after we.”

“To who? to thee? What art thou?” – *Shak.*

“It will do well enough for you and I.”

“This life has joys for you and I,

And joys that riches ne’er could buy.” – *Burns.*

172. Վարժութիւն

[8] [Հ]

“We often do a bad act, and make a worse excuse.”

“He that runs fast, will not run long.”

* debt (տէր) պարտք

† civil (սիվիլ) քաղաքավար. քաղաքական

‡ pow’er (թաւեր) կարողութիւն, ոյժ. իշխանութիւն

§ Soc’ra-tes (սոքրատէս) Սոկրատէս, Աթենացի փիլիսոփայ
(469-399 Ն. թ. շրջ.) դարբին մ’էր, բայց հարց ու պատասխանով
ժողովուրդը կրթեալու մէթոտովը անուանի փիլիսոփայ
մը դարձաւ:

¶ Pla’to (փլէյտո) Պլատոն (427-347 Ն. թ. շրջ.) Յոյն փիլի-
սոփայ Սոկրատէսի աշակերտն էր եւ անոր վարդապետու-
թիւնները գրի առաւ:

|| Con-fu’ci-us (կոնֆուցիուս) Գոնֆուկիուս (551?-479? Ն. թ. շրջ.)
Չինական մեծ փիլիսոփայ:

ԴԱՍ Ղ. (LESSON XC.)

Կշիռքով ծախուած բաներու մէջ գործածուած բառերն են,

[㊦] [㊧] [㊨] [㊩]

Weight	(㊦)*	Կշիռ, ծանրութիւն
pound	(㊧)* [lb.]	քաշ, փառնատ, լիպրա
ounce	(㊨)* [oz.]	ունկի, աունս
ton	(㊩)	թըն

Գիտելիքներ

16 Ունկի	[oz.]	Հաւասար է 1 Գաշի [lb.]	[Weight
100 Գաշ	[lb.]	Հաւասար է 1 Հարիւրակշռի [Hundred-	
20 Հարիւրակշիռ	[cwt.]	Կամ 2000 քաշ [lb.]	Հասր. է 1 Թընի [Ton]

Market (㊦) Շուկայ

[Ամերիկայի մէջ Market, Շուկայ ըսելով կը հասկցուի այն-պիսի շուկայ մը, վաճառանոց մը, առեւտուրի հրապարակ մը և կամ փողոց մը, ուր կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ ընդհանրապէս մսեղէններ, բանջարեղէններ, պտուղներ, իւղ, սեր, կարագ, պանիր, հաւկիթ, երբեմն նաև նպարեղէններ:]

Այսպիսի վաճառանոցներէ գնելը սովորաբար աւելի շահաւոր կը համարուի:]

Մսավաճառի մը խանութին մէջ

Butch'er (㊦) Մսավաճառ

butcher-shop (㊦) մսավաճառի խանութ
slaugh'ter-house (㊦) սպանդանոց

meat	(㊦)	միս
fowl	(㊧)*	թռչուն, հաւ, ընտանի թռչուններ
fish	(㊨)	ձուկ
steak	(㊩)*	կակուղ ու անոսկոր միս (㊦)
chops	(㊪)*	կողեր [㊦]
head	(㊫)	գլուխ (㊬)
neck	(㊭)	վիզ, պարանոց (㊮)
breast	(㊯)*	կուրծք, երբուծ (㊰)
shoul'der	(㊱)	ուս, թեւ, թիկունք
leg	(㊲)	զիստ, սրունք (㊳)

* Հնչուի և մեկ առաջին (մեկ վանկ) :

կակուղ Մսի Ուրիշ Տեսակներն են,

veal steak	(վէյլ-սթեյք)	հորթի կակուղ միս
venison steak	(վենիզ-սթեյք)	երէի կակուղ միս

կողերու Գլխաւոր Տեսակներն են,

lamb-chops	(լեմ-չոփ)	զառան կողեր
mutton-chops	(մէթեն-չոփ)	ոչխարի կողեր
pork-chops	(փոք-չոփ)	խոզի կողեր

Ուտուկիւք Թռչնոց Գլխաւոր Տեսակներն են,

chick'en	(չիք'են)	վառեակ
tur'key	(թըրք'է)	հնդկահաւ
duck	(դք)	բադ
goose	(գոս)	սաք
pig'eon	(փիգ'էն)	աղանի
par'tridge	(փա'րթրիճ)	կաքաւ
pheas'ant	(ֆէշ'անթ)	փասեան

Ապուխտներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

ham	(հեմ)	ապուխտ (ի հոռոտ-որէ իռլէ-ադոն-թո)
smoked ham	(սմոքեդ հեմ)	միսրած ապուխտ
boiled ham	(պուլեդ հեմ)	խաշած ապուխտ
sau'sage	(սոսիճ)	խոզի մսով լեցուած բարակ խոճուղ, երչիկ
bo-log'na	(պոլոնէ)	մսով լեցուած հաստ խոճուղ

Ուտուկիւք Ձուկերու և Ծովային Կենդանիներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

ԾԱՆ . — Մսավաճառներուն քով ձուկ կը գտնուի Ուրբաթ օրերը միայն. ուրիշ օրեր ձուկ գնելու համար պէտք է դիմել ձուկ ծախելու շուկան (fish-market, ֆիշ-մարքէթ) :

fish'monger (ֆիշ'մընջը) ձկնավաճառ

white'fish''	(հուս'յֆիշ)	ճերմակ ձուկ
blue'fish''	(պլու-ֆիշ)	կապոյտ ձուկ, խոզածուկ, ծովի խոզ (ՏՖՊ. Գոմար-չի-մի-Եմար-չի-պլուշը-Յի. Դիլիլի)
cat'fish''	(կե'թֆիշ)	կատուածուկ, ծովագայլ
shad	(շեթ)	հարընդամայր
trout	(թրոտ-թի)*	կարմրախայտճ (պրոպրոնի)

* Հնչուկ և մէկ աղագայլ (մէկ վանկ) : § Ուտուկու շատ յարգի

pike	(քոյ+)	գայլաձուկ (ՏՖ. Բահնո գլխի)
perch	(քլի)	պերգէ (ՏՖ. Իննի գլխի)
carp	(քարգ)	ծածան
eel	(էլ)	օձաձուկ (ՏՖ. Ելան գլխի)
smelt	(է-սմէլ)*	մանուշակաձուկ
her'ring	(հերինգ)	տառեխ (ՏՖ. Բինի գլխի)
had'dock	(հադդոք)	քարագլխաց ձուկ
hal'i-but	(հալիբութ)	ձիալեզու (ՏՖ. Բինի գլխի)
mack'er-el	(մաքէրէլ)	թիւնիկ (ՏՖ. Ըստմոյս գլխի)
salm'on	(սալմոն)	լոստի (ՏՖ. Եստմոյս գլխի)
floun'der	(ֆլաունդէր)	տափաձուկ [սակն է՝
bass	(պաս)	պերգէ ձկան ուրիշ մէկ տե-
ray	(ռայ)	տափաձուկ (ՏՖ. Բինի գլխի)
gur'nard	(գընարդ)	{ խանջաձուկ (ՏՖ. Գըրլանդ)
gur'net	(գընէթ)	{ գլխի)
an-cho'vy	(անչովի)	անձրուկ (ՏՖ. Իստմոյս գլխի)
sword-fish	(սուու-ֆիշ)	թրածուկ (ՏՖ. Գլխի)
sole	(սոլ)	լեզուաձուկ (ՏՖ. Գլխի)
tur'bot	(թուրբոթ)	վահանաձուկ (ՏՖ. Գլխի)
shell-fish	(շէլֆիշ)	խեցաձուկ, խեցամորթ
shrimps	(շրիմփ)*	ուլականջ (ՏՖ. Գլխի)
prawn	(քրաւն)*	ուլականջի խոշոր տեսակ մը
oys'ter	(օյսթէր)	ոստրէ
clam	(քլեմ)*	սանտրամիջատ, ձկնականջ†
cral	(քրեյ)*	խեչափառ (Էլանի)
lob'ster	(լոբսթէր)	ծովային խեցաձուկ (չալանոյ)
sea'snail'	(սէյն(ը)նէյլ)	ծովային խոշոր

ԾԱՆ. — 1. Վերոյգրեալ ձկնի տեսակներէն մեծ մասը ա-

նուշ ջրի ձկնոր են եւ ուտելու համար յարգի կը սեպուին:

bill	(պիլ)	օրինական ծրագիր, օրինագիծ.
		ազդերսագիր. խնդրագիր. մուր-
		հակ. տոմսակ. հաշուեցոյց
line	(լայն)	գիծ, տող. լար, չուան. շօքիւն-
		կարգ, շարք
smoke	(սմոք)*	ծուխ, մուխ

§ Ուտելու չափ յարգի:

* Հիշու է մէկ տեղում (մէկ վայր):

† Ասոր մէկ տեսակ ալ է (օրինի) կոշուածը:

pay	(†էյ)	վճարք. թողակ. հատուցում
ice	(այ)	սառ, սառոյց
box	(պա+)	սնտուկ, տուփ, արկղ. թատրոնի օթեակ. կոուփ
ice-box	(այ-պա+)	սառնարկղ
ice-house	(այ-հա-)	սառնատուն
a-mount'	(էմ'ա-ն)	գումար
sale	(սէյ)	վաճառում, առուծախ
for sale	(ֆո-սէյ)	ծախու
cut	(†էք)	կտրուած. հատուած. վէրք. ձե- ւելը. քանդակ
crack	(†ր-†)*	ճեղք, ճայթիւն [տանութիւն
charge	(չա-)	բեռ. հրաման. ծախք. ամբաս- կանխիկ դրամ (ՏՖ. Նոթի ֆո-ր-)
cash	(†էչ)	դրամընկալ. արկղակալ (ՏՖ. առ- քէ Էֆէն)
cash-ier'	(†էչ'ի-ր)	արձանագրութիւն. դրամընկալն արձանագրող մեքենայ
reg'is-ter	(րէ'ճի-տէր)	չափացոյց. կշիռ
scale	(շ-սէյ)*	

Բայեր

to weigh	(աւէյ)*	կշռել [շորտել
to butcher	(պա-չէր)	զենուել, մորթելով սպաննել, փո- մորթել, կոտորել. մեծ թուով սպաննել
to slaughter	(շ-լոտէր)	մանրել, կտրտել (Ռոյ. Գէյթ +աւել)
to chop	(չա-†)	կտրել
to cut	(†էլ)	ճեղքուտել. կոտրտել. ճարճատել
to crack	(†ր-†)*	հաշիւը հաւասարել. հասնիւ. ելլել
to amount	(էմ-ա-ն)	ծախել, վաճառել
to sell	(սէլ)	ծխել. մխալ. միրեցնել
to smoke	(շ-սո+)	եռալ. եփել. եռացնել. խաշել
to boil	(պոյլ)	վճարել, հատուցանել, վար- ձատրել
to pay	(†էյ)	հաշուել. հաշուի անցնել. բեռ- ցնել. պատուիրել. ամբաստանել
to charge	(չա-)	փոխանակագիր մը դրամի վե- րածել
to cash	(†էչ)	կռփամարտել. սնտուկը դնել
to box	(պա+)	

* Հիշելու է մէկ առգումէն (մէկ վանկ)։

Խօսակցութիւն Մսավաճառի մը Խանութին մէջ

Ի՞նչ պիտի սիրէիք հոս — Բըն — Ես — Լոյս What would you like to have, madam? — I կ'ողջեմ ստանալ ուստի — Ես — Բըն — Ես — Լոյս want to get a duck.

Բարձր մը:

Այս նոր մորթուած հոս — Բըն — Ես — Լոյս How will this freshly հասնի ի՞նչպէս է (դէ- Բըն — Ես — Լոյս killed one do? — That րէ ընէ): — Ան շատ է ինչ — Ես — Լոյս is too large I think, a մեծ է կը խորհրդի, Ես — Ես — Լոյս small one will do փոքր հաս մը աւելի Բըն — Ես — Լոյս better.

Լաւ պիտի յարմարի (ընէ):

Ի՞նչպէս կը սիրէք հոս — Ես — Լոյս How do you like that այն հատը: — Ան կ'ը- Բըն — Ես — Լոյս one? — That looks րեւայաղէկ (ուշիշի): — Ես — Լոյս right.

Տասը ֆունտ: Մէկ ինչ ֆունտ: — Ես — Լոյս Ten pounds. One (Ես — Լոյս) ութսուն ինչ. ինչ Բըն — Ես — Լոյս eighty. Is that alright? (Ես — Լոյս): Աղէ՞կ է: — Ես — Ես — Լոյս — Yes, that is alright.

Այո, շատ աղէկ է: Բըն — Ես — Լոյս Here is a five dollar Ահաւաստիկ հինգ տա- Բըն — Ես — Լոյս bill.

Ընդհանր տոմս մը:

Ամենէն մանր դրամն ինչ Բըն — Ես — Լոյս Is that the smallest ա՛ն է որ ունիք: — Ես — Ես — Լոյս change, you have? —

Այո: — Ահա ձեր ման- Բըն — Ես — Լոյս Yes. — Here is your րուքը տիկին: Շնոր- Ես — Ես — Լոյս changemadam. Thank հակալ է՞ ձեզ: — Բա- Բըն — Ես — Լոյս you. — You're* wel- րի եկաք: Բարի օր Ես — Ես — Լոյս come. Good day. — (Յետ քարտի): Նորէն Ես — Ես — Լոյս Good day. Call again.

Հրամանեցէք:

Բարի լոյս Տիար Ուիլ- Ես — Ես — Լոյս Good morning Mr. Էրմս: Ի՞նչ պիտի սի- Ուիլքոք. հոս — Ես — Լոյս Williams. What would րէիք ստանալ այսօր- Ես — Լոյս Ես — Լոյս you like to get for ուան համար: — Ահա Ես — Ես — Լոյս to-day? — Here is my իմ յանձնարարացու- Ես — Ես — Լոյս order Mr. Willcox. ցակս Տիար Ուիլքոքս

2 ֆունտ գաւազի 2 ֆունտ — Ես — Լոյս 2 lbs of sirloin steaks, կակուղ միս Ես — Ես — Լոյս — Ես — Լոյս

3 ֆունտ ճարպ 3 ֆունտ — Ես — Լոյս 3 lbs. of fat,

* You're խտացածն է you are բառերուն:

Բոլորն ալ թարմ օլ յըտդդդդդդդդ All must be fresh.
պէտք է ըլլան:

Հաճեցէք կողերէն †վնշ †ըն օֆ օլ Կհը Please cut off all the
կտրել բոլոր ճար- ֆէդ ֆոմ Կհը լո- ֆո- fat from the chops.
պերը:

Իւզոտ միս չէ՞ք սի- Կոն'ն էօ- լոյ ֆէդ--նօ Don't you like fat? —
րէր: — Ոչ, Տիար, ան- Եր- ոյ լոյ փն փոք No, Sir, I like lean
ժուր միսը աւելի Կէդըր meat better.
լաւ կը սիրեմ:

Պիտի Հաճի՞ք դրկել --ել էօ- †վնշ Ենք Will you please send
զանոնք ժամը ճիշդ Կհէ՛ք ըն Կոյ ֆոյլ ըն Կհէք them up by five o'clock
Հնգին: — Այո, տիկին: Զո- † — Եէ- Կհէ՛ք օօ sharp? — Yes ma'am.
Մնաք բարով: — Եր- լանի — օօ լանի So long. — So long.
Թաք բարով:

Պիտի ուզէի ունե- ոյ շօ- Կոյ Կո- Կհէլ ը I should like to have
նալ †-նոյ մը զստի †-նոյ Կհ Կո-նոյ a pound of round
կակուղ միս: — Այո, Երեյ, — Եէ- Կհ- steak. — Yes, Sir.
Տիար:

Հաճեցէք մանրել †վնշ լո- † էդ Please chop it.
զայն:

Գառան միս կը պա- Կօ- էօ- †վնի էնի լէ՛ք — Do you keep any lamb?
հէ՞ք: — Այո', տիկին: Եէ- Կհէ՛ք — Yes ma'am.

Քանի՞ կը ծախուի: Կո-նի էլ էդ Ենի ֆօ- What is it selling for?
— Լաւ, թարմ գար- — Կո- ֆէդ շօլ Կհըր Կհ — Good fresh shoulder
նան գառան թեւը Եէրի էնի Կո-նի Ենի Կհ- of spring lamb twelve
†-նոյ 12 սէնդի: Ե †-նոյ cents a pound.

Ո՞րքան կը կշռէ այդ Կո- յըլ Կհը Կհէդ How much does that
մէկը: — Չորս †-նոյ Կհը Կհ — ֆօ- one weigh? — Four
եւ Եօթն Կո-նի: — †-նոյ Են Ենի Ենի pounds and seven
Այդ (Կո-նի) պիտի Կո-նի — Կհ- Կո- † That will
ըլլայ: do.

Կոտորեմ զանիկա: շէլ ոյ Կհէք էդ — Կօ- Shall I crack it? —
— Հաճեցէք ընել: — †վնշ. Կհնի էօ- Do please. Thank you.
Շնորհակալ եմ:

† Կհ- Կօ- that will do ի խտացած Հնչու մէ է:

Նորա, գլխարկն իդ Նորա, քոտ ան տոտ Nora, put on your
դրէք, (եմէ) կը հա- հեդ, քննչ, էնդ Կո Դո- hat, please, and go to
ծիք, եւ գնացէք ձը- Կհը քիշ-Տոտ-Կեդ քի- the fish-market for me.
կան-չուկան ինձ հա- Դի. — Ելուայի —All right.

մար: — Շատ լաւ:

Ի՞նչ պիտի գնեմ: — Կոտ-ի շէլ Կո Կո —

Դուք կարելի է գնէք Եւ Դի Կո

¹/₂ երկուսն. տառեխ ¹/₂ Կո-ն հերինկ-

1 օձաձուկ 1 էլ

3 թիւնիկ 3 Կո-լըրէլ-

1 երկուսն. խեչափառ 1 Կո-ն քր-Կո

2 մեծ խեցգետին 2 Լ-Կո-Կըր-

1 երկուսն. ուլականջ 1 Կո-ն շրէմ-

Ահա դրամը անոնց հէյր էլ Կհը Կընի, քի- Here is the money for
համար: Կհէ՛՛՛ them.

Ես շատ շուտ պիտի Կըլ՝ Կի Կի Կի-Կի I will be back pretty

վերադառնամ: Կո-ն soon.

RULE VIII. — NOMINATIVE ABSOLUTE.

ԿԱՆՈՆ Ը. — Բոյ-քի-ի, Անի-ի կամ ԿՈՉԱԿԱՆ ՀՈՂՈՎ:

A Noun or a Pronoun is put absolute in the nominative, when its case depends on no other word*. — Անուն մը կամ Դերանուն մը՝ որ ուղղական հոլով է, բայց ոչ Կի-Կի-ի է և ոչ մի բառէ կախումն ունի, կը կոչուի Կոչական հոլով. ինչպէս, "Nay but, O man, who art thou that repliest against God? — Rom. ix., 20. Բայց (Կի-ի Կի-ի) ո՛վ ես դուն, ո՛վ Կի-ի, որ Աստուծոյ դէմ պատասխան կ'ուտաս: — Հո-ի. Թ., 20:

ԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Հայերէնի եւ Հատիներէնի մէջ Կոչական հոլով ճանչցուածին համապատասխան Անգլիերէնի մէջ կը գտնենք միայն Բոյ-քի-ի Ուղղական (Nominative Absolute) կամ Անի-ի Ուղղական (Nominative Independent) հոլովներն՝ որոնք ըստ ոմանց քերականագէտներու տարբեր հոլովներ կը սեպուին եւ ըստ այլոց մի եւ նոյնը. բայց երբ ուսումնասիրենք անոնց գործածութիւնը կը տեսնենք որ հոլովը նոյնն է միայն գործածութեան պարագաները կը զանազանուին, եւ այդ պարագաներն ալ կարելի է հետեւեալ չորս կարգերուն դասակարել.

† Կի խտացած հնչումն է I will բառերուն:

* [Սոյն կարգերը Կոչական է:]

Ա. Երբ ընդունելովն ինչ (with a participle), կը գործածուի պատճառ մը կամ յարակից իրողութիւն մ'արտայայտելու. ինչպէս, "I say, *this being so*, the law being broken, justice takes place. Կըսեմ, այս-այդիւ ըլլալով, (և որովքը հետեան) օրէնքը խախտուած ըլլալով, արդարութիւնը տեղի կ'ունենայ": Այս օրինակին մէջ *this* եւ *law* բառերը բացարձակ առկայութեամբ կամ ինչպէս հոլով են:

Կոչականի այս ձեւը յաճախ համարժէք է պարբերութեան մը որ կ'սկսի *when, while, if, since* կամ *because* բառով. այսպէս, "I being a child, ես երեխայ մը ըլլալով, համարժէք է "When I was a child, երբ ես երեխայ էի կամ "Because I was a child, որովհետեւ ես երեխայ էի, պարբերութիւններուն:

Բ. Երբ ուղղակի դիմելով (by direct address), երկրորդ դէմքէն է եւ բայէն ալ ստորակէտով կամ զարմացական նշանով մը կը զատուի. ինչպէս, "This said, he form'd thee, Adam! thee, O man! Dust of the ground. — Milton's Paradise Lost. Այս ըստ, ինքն ստեղծեց քեզ, Ադամ, քեզ, Ո՛ր մարդ, երկրի հող — Մէլքիսէթի Դիմելուն Կրօնական: Այս օրինակին մէջ Adam, O man, եւ Dust իսկ եւ իսկ կ'ոչակն են: Այս ձեւը կը գործածուի նաեւ աղօթելու մէջ:

Գ. Երբ անորոշութեամբ (by ple'o-nasm) -- փոխանշով կը գործածուի խօսքին ազդուութիւն մը տալու համար, որ աւտեն՝ ոչ տէր բայի՝ եւ ոչ ալ բայի խնդիր կ'ըլլայ. ինչպէս, "They who serve me. — R. W. Emerson. Անի որոնք ինծի կը ծառայեն: Այս օրինակին մէջ *they* բացարձակ առկայութեամբ կամ ինչպէս հոլով է:

Դ. Երբ իբրեւ պարզ ձգտելով (mere exclamation) կը գործածուի առանց յայտնի կամ զօրութեամբ հասկցուած բառէ մը կախումն ունենալու. ինչպէս, "O the depth of the riches both of the wisdom and knowledge of God! — Rom. xi., 33. Ո՛ր Աստուծոյ թէ իմաստութեան եւ թէ գիտութեան առատութեանց ինքնանշանը — Հով. Ժա., 33:

2. Հետեւեալ արտայայտութիւններու պէս ստացուածքներ *Hand to Hand, Զեռ-Զեռ*. *Face to face*, Դէմ-Դէմ (Դէմ-Դէմ) գիտնալու է որ մակբայ են եւ ոչ բացարձակ ուղղական. հոլով:

173. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Թարգմանի Ը. Կանոնին հարմար աւելցուց ընդօրինակելու ետեւեալներն ԳԼ.]

“Me being young, they deceived me.”

“Thee being present, he would not tell what he knew.”

“The child is lost; and me, whither shall I go?”

“Oh! happy us, surrounded with so many blessings.”

“There all thy gifts and graces we display,

Thee, only thee, directing all our way.”

174. Վարժութիւն

[Ը] [Թ] [Ժ] [Ի]

game	(կէյժ)	խաղ (ՏՖ. օյն) ուտուելիք վայրի կենդանիներ եւ թռչուններ (ճագար, կտուր, փայտեղ ևն.)
poul'try	(փօլթրի)	ընտանի թռչուններ (հաւ, առի, բոր, հարկահաւ, ևն.)
ca'sing	(տէյնինգ)	մէջը լեցուելիք կամ զետեղուելիք որ և է բան -- casings, քակոր (ՌՄ. փշիկ, ՏՖ. թէշէտ)
calf	(տֆ)	հորթ
ba'con	(պէյքըն)	խոզի կողերէն շինուած ապուխտ
pig	(փիկ)	խոզի ձագ [ուած
corned	(քօնթ)*	ժամանակ մը աղջուրի մէջ դըր-
brine	(պրօյն)*	աղջուր .

[Ծ]

“What do we buy in the butcher's shop?”

“We buy our meats there.”

“Does the butcher sell only meat?”

“No, he sells poultry and sausage, and sometimes he sells fish.”

“What is poultry?”

“Poultry is the name we give to chickens, turkeys, ducks, and geese, when we speak of them together.”

* Հնչուու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

“What is sausage?”

“Sausage is meat that has been chopped, mixed with salt and pepper, and then put into a casing of thin skin. The meat from different animals has different names. You ought to learn what these are.

“The meat from an ox or a cow is called *beef*. The young of a cow is a calf, and the meat from the calf is called *veal*. The meat of the sheep is called *mutton*. The young of the sheep is a lamb, and its meat is also called *lamb*. The meat from the pig is called *pork*. The meat from the back and sides of the pig is called *bacon*. *Ham* is the thick part of its leg.

“Ham, bacon, and sausage may be fresh, or they may be smoked. Pork and beef may be fresh, smoked, or corned. Veal and lamb should always be fresh. Meat is corned by keeping it for some time in salt and water. The salt and water make a brine that keeps the meat fresh and good to eat.”

If you wish to learn to read English, you must read an English book or an English newspaper. There is no other way to learn. Never mind, if you do not know all the words. Keep on reading and the words you do know will help you to learn the words you do not know. Any one you ask will be glad to tell you what they mean.

ԴԱՍ ՂԱ. (LESSON XCI.)

[9]

**Ձոր կամ պինդ բաներ չափելու համար
գործածուած բառերն են,**

pint	(փ-յնդ)	[pt.]	չափ
quart	(փ-սոդ)*	[qt.]	կրկնաչափ
peck	(փեփ)	[pk.]	Քառորդ գրիւ
bush'el	(դ-շէլ)	[bush.]	գրիւ

Գիտելիքներ

- 2 Չափ (pints) հաւասար է 1 կրկնաչափի (qt.)
 8 կրկնաչափ (quarts) հաւասար է 1 Քառորդ Գրիւի (pk.)
 4 Քառորդ Գրիւ (pecks) հաւասար է 1 Գրիւի (bush.)

**ԾԱՆ. — Bushel, Գրիւ -- կը զանազանուի պարունակելիք
նիւթերու ծանրութեան համեմատ. այսպէս, ցորենի գրիւը
60 քաւ է. մինչդեռ վարսակինը 32 քաւ :**

Market Շուկայ

(Շ-բ-ն-ի-ն-ի-ն 467-475 երէնիքն)

Պտղավաճառի և Բանջարավաճառի մը Խանութին մէջ

**ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ առ հասարակ թէ Մսավաճառ-
ներն եւ թէ Նպարավաճառներն կը վաճառեն նաեւ պտուղներ
ու բանջարեղէններ. բայց ի մասնաւորի Յոյներն կը վաճառեն
պտուղներ եւ խտլացիներն բանջարեղէններ ու պտուղներ.
Հայերն ալ դեռ նոր սկսեր են պտուղի գործին մէջ մտնել :**

· Fruit (ֆրուդ)* Պտուղ

Fruit-dealer (ֆրուդ քէյլը) Պտղավաճառ

Fruit ped'ler (ֆրուդ փէյլը) փողոցէ փողոց, տնէ տուն պտտելով
պտուղ ծախող

Պտուղներու Տեսակներն են,

ap'ple	(էփլ)	խնձոր
pine'ap'ple	(փ-յնէփլ)	արքայախնձոր
lem'on	(լէմ'ոն)	լիմոն
plum	(փլէյ)*	սալոր, գամոն (Տֆլ. երէի, ինճ-ը)
pome'gran-ate	(փ-յիլ-նէյլ)	նուռ
quince	(ք-նէյ)*	սերկեւիլ (Տֆլ. այլ-)
or'ange	(ա-նէյ)	նարինջ (Տֆլ. ֆորթ-ու)

* Հնչելու և մեկ անգամէն (մեկ վանդ) :

Veg'e-ta-bles (վե՛ճի՛կեղև) Բանջարեղէններ

Dealer in Vegetables (տէյլըր ին վե՛ճի՛կեղև) Բանջարավաճառ

Բանջարեղէններու Տեսակներն են

po-ta'to†	(փօթէյթօ)	գետնախնձոր
white potatoes†	(հւււյթօ փօթէյթօ)	ճերմակ գետնախնձոր
sweet potatoes†	(շւււյթօ փօթէյթօ)	քաղցր գետնախնձոր
to-ma'to†	(թօմէյթօ)	ռակեխնձոր (Տճի. Կոմիւն)
ar'ti-choke	(ա՛րթիչօ)	կանգառ (Տճի. Էնիլիւր)
cab'bage	(գա՛պեյճ)	կաղամբ (Տճի. Լահան) [Գրանդիլ]
cau'li-flow'er	(գա՛լիֆլաւըր)	կաղամբատ, ընդակաղամբ (Տճի.
peas†	(փէյս)	ոլոռն (Տճի. Կէշիլիւ)
beans†	(պէյն)*	լուբիա (Տճի. Ֆլուր)
green-beans†	(գրէյն-պէյն)	կանաչ լուբիա
garden-beans†	(գարտէյն-պէյն)	} բակլայ (Տճի. Կոմիւն)
horse-beans†	(հօս-պէյն)	
tur'nips†	(թը՛նիփ)	չոզգամ
on'ions†	(օնիւն)	սոխ
green-onions	(գրէյն-օնիւն)	կանաչ սոխ
gar'lic	(գա՛րլի)	սխտոր
leeks	(լէյս)*	պրաս (Տճի. Գրան)
pars'ley	(փա՛րլէյ)	ազատգեղ (Տճի. Դադարան)
let'tuce	(լէթիւս)	հաղար (Տճի. Դադար, Ռոյ. Իս)
cel'ery	(սէլըրի)	լախուր (Տճի. Կէշիլիւ)
rad'ish	(րա՛դիշ)	բոդկ
horse-radish	(հօս-րադիշ)	վայրի բոդկ
beets†	(պէյթիւն)*	ճակնդեղ (Տճի. Էնիլիւր) [Լահ]
car'rots†	(գա՛րօթ)	ստեպղին (Ռոյ. Գրան-Էնիլիւ. Տճի. Կոմիւն)
pars'nip	(փա՛րսնիփ)	վայրի ստեպղին
mush'room	(մշըւոմ)	սոռնկ (Ռոյ. Ռոյալ) (Ռոյ. Էնիլիւ)
rhu'barb	(րա՛բարբ)	խաւարծիլ, խաշնդեղ, գարծիլ
spin'ach, spin'age	(շփինիչ)	ծմել (Տճի. Ընդանի)
as-par'a-gus	(ասփա՛րգոս)	ծնեբեկ (Տճի. Գրան Գոմար)
egg'plant	(էգգլանթ)	սմբուկ (Տճի. Գրան Էնիլիւ)
green-pepper	(գրէյն-փէփըր)	կանանչ պղպեղ
o'kra, o'chra	(օ՛քրա)	պամի (Տճի. Կոմիւն)
cu'cum-ber	(կուկիւմբըր)	վարունկ (Տճի. Իւլիւր)
pump'kin	(քըմփին)	դդում

* Հնչիւն է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

† Այս բառը առ հասարակ յոքնակի կը գործածուի :

squash	(ք-տ-ռ-ռ)*	ձմեռնային դդուհ
en'dive	(է'ն-դիվ)	եղերդ, եղրդակ (Տճի. ռճ յ-ր-ռ-լ)
sel'si-fy	(սէ'սիֆի)	գոհամօրութիւն (Տճի. հիւսիս-դ)
sam'phire	(սէ'սֆիր)	} փարփար (Ռճի. փերփեր)
Peter-cress	(փէյթըր-քրէս)	
wa'ter-cress	(ու'տըր-քրէս)	

Ուրիշ գործածական բառեր

bunch	(շնչ)	տրցակ (Տճի. րէսիէ) խուրճ. ողկոյզ
bas'ket	(պ-ս-տէր)	կողով, սակառ
cord	(քօր)	չուան, պարան, հաստ թել
han'dle	(հէ'նդլ)	ձեռնկալ
pot	(փ-թի)	պուտուկ, հողէ աման

Խօսակցութիւն Պտղավաճառի և Բանջարեղինավաճառի մը հետ

Աղէկ, տիար, պիտի աւել, ռը, 'ռ-դ էօ Well, sir†, would you սիրէի՞ք ունենալ լայտ Դոն հիւլ-ը՞ ֆրուէ-դ like to have some fruit պտուղ կամ բանջար- օ լիւիլիւիւս - եւ. - ոյ or vegetables? — Yes, րեղէններ: — Այո, է՛ լոս-իւիլի ֆրու - ը՞ I am looking for some քիւլ մը պտուղի եւ ֆրու-դ էն-դ ը՞ ֆրու fruit and some ve- քիւլ մ'ալ բանջարե- լիւիւս. - ոյ ը-դ լայտ tables. I should like ղէններու կը նայիմ: Դոն դոյ ը՞ իֆ Գհի to buy some, if they Պիտի սիրէի գնել Գհի-դ քօր լիւս 'ըլ. don't cost too much. քիւլ մը եթէ շատ հոս-իւս Գհի-դ քօր լիւս What are your prices? սուղ չըլլան, ի՞նչ են

ձեր գները:

Ասոնք Յիւարիտաի՛ Գհիյ ռ- ֆլուրէ-դ These are Florida քաղցր նարինջներ ըս-ի-դ Գհիյ, 18 sweet oranges, 18 for a են, 18 հատը քա- ֆլուր ը քա-ի-դ Գհիյ quarter, California

* Հնչուու է ձ եկ անդամէն (ձ եկ վանկ):

§ Ասոր Ամերիկեան տեսակը կը կոչուի oyster-plant, ոստրէ-ատուռնկ կամ vegetable oyster, ոստրէբանջար:

† Ոճ միէ, որ կը գործածուի խօսակցութիւն մը սկսելու համար:

† Մի-նոյն Նահանգներու Հոս-ի-դ Նահանգներէն Գհի է Արիւստի Ու- լի-նոյն եղիւր: Լիւս-ի-դ հոս-ի-դ Նոյն է: Մի-նոյն Նահանգ- Գհի-ի-դ Նո- հանգներու հոս-ի-դ Գհի-լիւս-ի-դ լիւս-ի-դ Գհի-ի-դ Նոյն է: Նոյն-ի-դ Նոյն է: Նոյն-ի-դ Նոյն է:

Բայանութիւն Բ. — Թուարանական բաղադրեալ թիւերու մէջ, մէկ ածականը յաճախ միւսին կը վերաբերի և ամբողջ խօսքը՝ վերջէն եկող անունին. ինչպէս, “*One thousand three hundred and sixty two men*. Հընդ երեք հարիւր և վեցսուն երկու մարդիկ”:

Բայանութիւն Գ. — Վերացական նշանակութիւն տուող աներեւոյթի մը կամ ընդունելութեան մը հետ, ածականն ալ երբեմն վերացական նշանակութիւն կ’ուտայ, առանց մասնաւոր անուն մը կամ դերանուն մը վերաբերելու. ինչպէս, “*To be sincere, is to be wise, innocent and safe*. Անկեղ ըլլալն՝ խաւարուն, անփղ և ապահով ըլլալն է”:

Բայանութիւն Դ. — Ածականները յաճախ իրենց համիմաստ վերացական գոյականներուն տեղը կը գործածուին. ինչպէս, “*Yet the ruling character of the nation was that of barbarous and cruel*. (Ե) տաղաւին ազգին տիրող նկարագիրն էր ինչ որ քրքրուող եւ անգութիւնը” Այսինքն “*of barbarity and cruelty* քրքրուողութեան եւ անգութիւնութեան”. “*The sensations of sublime and beautiful are not always distinguished by very distant boundaries*. Վեհի եւ գեղեցիկ զգայութիւններն (չղբայանութիւններն) միշտ չեն զանազանուիր հեռաւոր սահմանագծերով. այսինքն “*of sublimity and beauty*, Վեհութեան եւ գեղեցիկութեան”:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Ածականներն յաճախ կը վերաբերին շօնութեամբ հակադրած անուններու կամ դերանուններու. երբեմն ալ քանի մը բառերու միանգամայն. ինչպէս, “*A new sorrow recalls all the former*” [sorrows]. Նոր տրտմութիւն մը կը յիշեցնէ քուրք առջին [տրտմութիւն]ներն:

2. Երբ ածական մը դիմաւոր բայէ մը վերջը կ’ուգայ եւ իրեն ալ անուն մը չը հետեւիր, այն պարագային տակ ածականը տէր բային կը վերաբերի. ինչպէս, “*I am glad that the door is made wide*. Եւ որտեղ եւ որտեղ լայն շինուած է”:

3. — Երբ ածական մը աներեւոյթէ մը կամ ընդունելութենէ մը վերջը կ’ուգայ, անոր անունն կամ դերանունն, որուն կը վերաբերի, յաճախ իրմէ առաջ, վերջը կամ բաւական հեռուն կարելի է գտնել. ինչպէս, “*A real gentleman can not but practice those virtues which, by an intimate knowledge of mankind, he has found to be useful to them*. Իրական ազնիւ մարդը այն առաքինութիւններն միայն ի գործ կը գնէ, շոյ մարդկութեան (վայ և զայն) ներքին գիտակցութեամբ մը, անոնց համար օգտակար գտած է”:

4. Որոշեալ յօդ ունեցող ածական մը յաճախ կը գործածուի անոր շարունակ հետեւեալ գոյականին տեղ. ինչպէս, *The learned*, «տեւել» փոխանակ ըսելու *learned man*, «տեւել մարդ»։ [Այս չորրորդ նկատողութիւնը չփոթելու չէ վերեւ յիշուած չորրորդ բացառութեան հետ։]

5. Անգլիերէնի մէջ՝ ածականը ընդհանրապէս իր անունէն առաջ կը դրուի. ինչպէս, «*A wise man*. Իսպառն մարդ մը»։ Եւ այն ածականն որ դերանունի մը կը վերաբերի, առհասարակ այն դերանունէն ետքը կը դրուի. ինչպէս, «*They left me weary*. Ձիս յգնած (յանջնած) թողուցին»։ Բայց այս երկու կանոններէն ալ շատ բացառութիւններ կան։

Հետեւեալ քանի մը պարագաներուն տակ ածականն որ բառին որ կը պատկանի անորմէ ետքը կը դրուի.

(1) Երբ ածականին վերաբերող ուրիշ բառեր կան ածականէն առաջ դրուած. ինչպէս, «*A wall three feet thick*, երեք քառորդ քառորդ պատ մը»։

(2) Երբ յատկութիւնն եղելութենէ մը, բայէ մը կամ ընդունելութենէ մը յառաջ կ'ուգայ. ինչպէս, «*All men agree to call vinegar sour*. Բոլոր մարդիկ կը համաձայնին քիչ-քիչ կոչելու»։

(3) Երբ յատկութիւնը սքանչացում յառաջ կը բերէ. ինչպէս, «*Wisdom unsearchable*. Աննոյն իմաստութիւն»։

(4) Երբ ածականին և գոյականին միջեւ բայ մը կ'ուգայ. ինչպէս, «*Truth stands independant of all external things*. Ճշմարտութիւնը բոլոր արտաքին իրերէն առկա կը կանգնի»։

(5) Երբ ածականն *a* յառաջադիր մասնիկովը շինուած է. ինչպէս, *alike*, «հաշ. *alive*, կենդանի. *alone*, «հաշ. *asleep*, «հաշ. *ashamed*, «հաշ. *awake*, «հաշ. Եւն. Հետեւեալ քանի մը ածականներն ալ վերջը կը դրուին. *else*, «հաշ. *enough*, «հաշ. *extinct*, «հաշ. Եւն.։

(6) Երբ ածականն ընդունելութեան ոչ ձեւն՝ այլ բնութիւնն ունի. ինչպէս, «*The prince regent*. Նախակալ իշխանը»։

Իր անունէն թէ առաջ եւ թէ ետք կրնայ դրուիլ.

ա. Բանաստեղծութեանց մէջ։

բ. Երբ արհեստական գործածութիւնը մէկ կերպին կը հաւանի եւ ժողովրդական գործածութիւնը միւս կերպին. ինչպէս, «*A public notary*» կամ «*A notary public*, «հաշ. *hottar* մը»։

գ. Երբ ածականէն առաջ մակրայ մը կ'ուգայ. ինչպէս, «*A Being infinitely wise*» կամ «*An infinitely wise Being*. Անսահման կերպով իսպառն էակ մը»։

Դ. Երբ քանի մը ածականներ կը վերաբերին մի եւ նոյն գոյական անուան. ինչպէս, “A woman modest, sensible, and virtuous,” կամ “A modest, sensible, and virtuous woman. ԴՅՐ-ԿԵՂ, ՂԵՂ-ԿԵՂ Ե ԿԵՂ-ԿԵՂ կին մը:”

Ե. Երբ ածականը ազդու է. ինչպէս, “Great is the earth. Երկիրը Տէ Տ:”

Դ. Երբ նախադրութեան մը հետ եղող ածականի մը գոյականը զեղջուրի, մակրայի համարժէք կը դառնայ. ինչպէս, in general [փոխանակ ըսելու in general way] համարժէք է generally, ընդհանրապէս մակրային:

Ց. Ածականներն երբեմն թուով կը համաձայնին իրենց գոյականին. ինչպէս, one man, Տէ ԲԵՐ. these men, ԿԵ ԲԵՐ-ԴԵՐ. երբեմն ալ չեն համաձայնիր. ինչպէս, many pair of shoes, շատ շոյէ կօշիկներ: [Ասոնք վարժութեամբ կարելի է սովորիլ:]

Դ. Անգլիերէնի մէջ ածական մը իր գոյականին հետ միասին կրնայ իւր բարդ բառ մ'առնուիլ եւ վրան ուրիշ ածականներ աւելցուիլ. ինչպէս, “A little boy, ԳԵՐԵՐԻ ԿԵՂ մը. a good little boy, ԵՐԵՐԻ ԿԵՂ մը. a smart good little boy, ԲԵՐԵՐԻ ԿԵՂ մը:”

ՄԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Այն ածականներն՝ որոնք մէկ կամ շատ թիւ մը կը-ցուցնեն, իրենց անուններուն հետ համաձայնելու են. ինչ-պէս, this woman, ԿԵ ԿԵՂ. these women, ԿԵ ԿԵՂԵՐ:

2. Երբ ածականն անպատճառ եզակի կամ անպատճառ յոթ-նակի է, անունը համաձայնելու է ածականին. ինչպէս, չըս-ուիր one books, Տէ ԵՐԵՐ. այլ ըսելու է one book. Տէ ԵՐԵՐ. նոյն-պէս չըսուիր twenty pound, ԿԵ ԳԵՂ-ԿԵՂ. այլ պէտք է ըսել twenty pounds, ԿԵ ԳԵՂ-ԿԵՂ: [Այս ոճը Հայերէն աշխարհա-բառի մէջ տարբեր է:]

3. Երբ than, ԿԵ թին հետ բաղդատական աստիճան մը կը գործածուի, նայելու է որ՝ ոչ բաղդատականի առաջին մասն իր մէջ պարունակէ վերջինն եւ ոչ վերջին մասն իր մէջ պա-րունակէ առաջինն. այսպէս, “Iron is more useful than all the metals. ԵՐԵՐԻ ԿԵՂ ԵՐԵՐ ԵՐԵՐԻ ԿԵՂ:” Նոյնպէս “All the metals are less useful than iron. ԲԵՐԵՐ ԿԵՂ-ԿԵՂ ԿԵՂ ԵՐԵՐ ԵՐԵՐԻ ԿԵՂ:” Այս երկու օրինակներն ալ սխալ են, քանի որ երկաթն ալ բոլոր մետաղներուն մէջ կը հասկցուի. երկուքին մէջ ալ պէտք է ըսել “all the other metals. ԲՈՂՐ ԿԵՂ-ԿԵՂ մետաղներն:”

4. Երբ ածականի մը գերադրական աստիճանը կը գործածուի, բաղդատութեան վերջին մասն որ *of* նախդիրովը կ'ուկսի, պէտք է միշտ առջի մասն ալ իր մէջ պարունակէ. այսպէս, "A fondness for show, is, of all other follies, the most vain. Յուցասիրութիւնն որքէն բոլոր անմտութիւններու ամենէն աւելի սնոտին է. այս խօսքին մէջ *other*, որքէն բոլոր պէտք է դուրս թողուի, որովհետեւ *follies*, անբարեբաղիւնք բոլոր իր մէջ պէտք է պարունակէ a fondness for show, ցուցասիրութիւնն ալ:

5. Երբ հաւասարութիւնը կը մերժուի, կամ անհաւասարութիւնը կը հաստատուի, բաղդատութեան ոչ մի մասն իր մէջ առնելու է միւս մասը. "No writings whatever are so well known, as the sacred books, Զիւն որ և է գրութիւններ այնքան լուծանչցուած, որքան նորմալ գրքերը. այս խօսքը սխալ է, որովհետեւ նուիրական գրքերն ալ գրութիւններ են:

6. Բնաւ գործածելու չէ կրկնակ բաղդատական կամ գերադրական աստիճաններ. այսպէս ըսելու չէ *less nobler, most straitest*, այլ պէտք է ըսել *less noble, նոսալ աշխարհիկ, straitest, ամենէն աշխարհիկ*:

7. Երբ ածականներ կը կցուին *and, or* կամ *nor*ով, ամենէն պարզն ու կարճը առաջ դրուելու է. այսպէս չըսուի "He is more respectable and older than his brother". Այլ ըսելու է "He is older and more respectable than his brother. Ինքն աւելի տարեց եւ աւելի յարգելի է քան իւր եղբայրը:

8. Երբ ածական մը ուրիշ ածականի մը վրայ կ'աւելցուի առանց շաղկապով մը կցուելու, նայելու է որ ածականներէն գոյականի ազդու մէկ որակութիւնը ցոյց տուող ածականը գոյականէն անմիջապէս առաջ դրուի և միւսներն համեմատաբար. այսպէս չըսուի "A young agreeable man" այլ պէտք է ըսել "An agreeable young man. Համալիրէն երէտ-տա՛ր (մարդ) մը:

9. Արձակ գրութիւններու մէջ յատկութիւն ցուցնող ածականը իբր մակրայ գործածելը բնաւ ներկի չէ. այսպէս ըսելու չէ "Extreme bad weather". Այլ պէտք է ըսել "Extremely bad weather. Զգալի-ն իբրեւ զէշ օդ:

10. *Them* 'իերանունը բնաւ գործածելու չէ *those* ածականին տեղ. այսպէս սխալ է ըսել "I bought them books." այլ պէտք է ըսել "I bought those books. Գնեցի այդ գրքերը:

“When cross-examined by them lawyers.”

“Here are ten oranges, take either of them.”

“And there shall be no more death.”

“Memory and forecast† just returns engage,
This pointing back to youth, that on to age.”

176. Վարժութիւն

[Ե]

THE KIND OF FOOD WE EAT.

What kind of food do we eat?

We eat meat and fish, fruit and vegetables.

Much of our food must first be cooked:
but we eat some of our food raw, or uncooked.

We eat many kinds of fruit raw, such as
apples, pears, oranges and bananas. We also
drink milk raw as well as boiled.

We do not have to cook lettuce, radishes
or celery. These are good to eat uncooked.

We often eat food that has been smoked.
Some meats and some kinds of fish taste much
better for being smoked.

Corned beef is meat that has been kept
in a brine made of salt and water. Some people
like it, for a change, better than fresh meat.

[ԅ] [Զ]

Deep within my heart,

Softly this I heard:

*“Each heart holds the secret
Kindness is the word.”*

---

† fore'cast' (Ֆորե-կասթ) նախագուշակում, նախատեսութիւն

ԴԱՍ ՂԲ. (LESSON XCII.)

ՔԱՂՈՒԱԾՔ. (REVIEW.)

[Հետեւեալ հարցաւեանունն գրաւոր Անդիերէն պատասխանելու է տետրակին մէջ, ամեն մէկ պատասխանին մէկ կամ երկու օրինակ տալով. յետոյ տեղերը դրօշմ մէջ գտնելով, անոնց հետ բաղդատելու է:]

1. Ի՞նչ են համաձայնութիւն. բառերու յարաբերութիւն, կառավարութիւն և կարգադրութիւն: Ի՞նչ է նախադասութիւն եւ քանի՞ մասերէ կը բաղկանայ: Նախադասութիւն մը քանի՞ տեսակի կարելի է բաժնել. Ի՞նչ են տարբերութիւններն Ի՞նչ տարբերութիւն կայ sentenceի և phraseի միջեւ: Համաձայնութեան վերաբերեալ քանի՞ կանոններ կան: Գոց գրեցէք առաջին ինն կանոններն եւ մէյմէկ օրինակներով բացատրեցէք:

Ի՞նչ է տիտղոսն եւ քանի՞ կարգի կարելի է բաժնել: Գրեցէք զանազան սովորական տիտղոսներով տասն անուններ: Եւ հասցէներ այնպէս՝ ինչպէս պէտք է իւր գրել նամակներու պահարաններուն վրայ: Պահարաններուն վրայ ո՞ւր գրելու է նամակը զրկողի անունն ու հասցէն: Ո՞ւր փակցնելու է նամակադրոշմը եւ ի՞նչո՞ւ*: Գրեցէք երեք պահարաններ ձեր բարեկամներու հասցէներուն. զրկողի հասցէներովը միասին, եւ նամակադրոշմներն ալ փակցուցէք. յետոյ գրեցէք Անգլիերէն հետեւեալ նամակին պէս (քիչ շատ փոփոխութիւններ ընելով) երեք նամակներ ալ եւ ներփակելով ձեր գրած պահարաններուն մէջ զրկեցէք ձեր բարեկամներուն:

114 Արեւելք 28րդ Փողոց,
Նիւ Եօքս, Ն. Ե.
Փետր. 4, 1913

Տիար Տաճատ Մկուկ

306 Միութիւն Փողոց,
Ուէստ Հոպքըն, Ն. Զ.

Սիրելի Բարեկամ:—

Այսօր Կիրակի ըլլալով, տունն եմ, եւ կը փափաքեմ ձեզ գրել այս քանի մը տողերը:

Առտուն ամենքս ալ եկեղեցի գնացինք, ուր շատ ժողովուրդ կար: Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցւոյ երգեցողութիւնը (singing) շատ կը սիրեմ: Արարողութենէն (service) վերջ քանի մը հիւրեր (guest) հետերնիս տուն բերինք, եւ աղուր ճաշ մը վայելեցինք:

* Ամերիկայի մէջ կառավարական օրէնք է որ նամակադրոշմը պէտք է փակցնել պահարանի աջ կողմի վերի անկիւնը. որովհետեւ նամակադրոշմ ոչնչացնելու յատուկ մեքենային պէտք է յարմարի:

կէսօրէն վերջ կեդրոնական պարտէզը գացինք մեր այցելուներուն հետ Օդը կատարեալ գարնանային էր: Ամեն բան ինձ գեղեցիկ կ'երեւար: Ինչպէ՞ս կը ցանկայի որ դուք ալ մեզի հետ ըլլայիք եւ մեզ հետ վայելէիք բնութեան գեղեցկութիւններն:

Կը յուսամ լաւ էք և գալ շաբաթ օր պիտի կրնաք գալ մեզ տեսնելու:

Յաւէտ (միշտ) Ձեր Բարեկամը
ՊԵՏՐՈՍ ՏՕՆԱՊԵՏԵԱՆ

2. Գրեցէք քսան բառեր, որոց ամեն մէկը կը ներկայացնէ քաղաքի մը մէջ գտնուած տեսակ մը շէնք. ինչպէս, եկեղեցի, դպրոց, գրադարան, ևն.:

Գրեցէք քսան բառեր որոց ամեն մէկը կը ներկայացնէ արհեստաւոր մը. ինչպէս, բեռնակիր, նամակարեր, ոստիկան, ևն.:

3. Առանձին տան մը իրիկուան ճաշկերոյթին համար ճաշացուցակ մը պատրաստեցէք, որոյ մէջ առ նուազն հինգ շարք ըլլալու է եւ իւրաքանչիւր շարքին մէջ առ նուազն երեք տեսակ ուտելիք կամ խմելիք տրուելու է:

4. Քանի՞ քառ. մատ. հաւասար է 1 քառ. ոտնաչափի:

Քանի՞ քառ. ոտն. հաւասար է 1 քառ. կանգունի:

Քանի՞ քառ. լծվար հաւասար է 1 քառ. մղոնի:

Գրեցէք տասը բառեր, որոնք հասարակ քարերու անուններ են. տասը բառեր՝ որոնք մետաղներու անուններ են. տասը բառեր՝ որոնք տան մը մասերը կը ներկայացնեն:

Ձեր քով նստողներուն (կամ Գրքի Բարձրագոյն) պատմեցէք Մըլիւնի եւ Մարախի պատմութիւնը. նոյնպէս Տրցակ մը ձգտողներու պատմութիւնը: Բարոյական ի՞նչ դաս առնելու ենք այս հրահանգիչ պատմութիւններէն:

5. Պատրաստեցէք վեց սենեակնոց տան մը համար անհրաժեշտ եղած կահ կարասիներու եւ ամաններու ցուցակ մը, ոչ նուազ քան հարիւր կտորներէ բաղկացեալ. իւրաքանչիւր սենեակին պէտք եղածները մէյ մէկ խումբ ընելով:

6. Պատրաստեցէք հացագործին դրկուելու յանձնարարացուցակ մը (order), որոյ մէջ առ նուազն քսան տեսակ հաց, բոկեղ, քաքար, կարկանդակ, եւն. յիշուած ըլլան:

7. Քանի՞ դորակ կը պարունակէ կրկնադորակ մը: Եթէ չաթին դորակը 4 սէնդ ըլլայ, երեք կրկնադորակը քանի՞ պիտի արժէ: Եթէ քարիւղին մէկ քառադորակը 12 սէնդ արժէ. ի՞նչ պիտի արժէ մէկ տակառաչափը. ի՞նչ պիտի արժէ մէկ մեծ տակառաչափը:

ԴԱՍ ՂԳ. (LESSON XCIII.)

[2]

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամներն:

cent	(սենտ)	սենդ
nick'el	(նիկ'ել)	նիքըլ † (հինգ սենտնոյ)
dime	(դայմ)	տայմ (սուրս սենտնոյ)
quar'ter	(քուո'թեր)	քառորդ տուր, (սուրս հինգ սենտնոյ)
half-dollar	(հալֆ-տուր)	կէս-տալէր (սուրս սենտնոյ)
dol'lar	(տուլ'լար)	տալէր (հարիւր սենտնոյ)

Գիտելիքներ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամներն կը շինուին երկու գլխաւոր նիւթերէ, մետաղէ եւ թղթէ: Մետաղէ շինուածներուն համար կը գործածեն պղինձ, նիքըլ, արծաթ եւ ոսկի:

Պէտք կը շինուին սենտներ միայն: Հին երկու սենտնոցներ ալ կը գտնուին պղնձէ շինուած:

Նիկ'ել կը շինուին (հինգ սենտնոյներէ) միայն: Հին երեք սենտնոցներ ալ կը գտնուին նիքըլէ շինուած:

Աքս-մէ կը շինուին սուրս սենտնոյները, սուրս եւ հինգ սենտնոյներն եւ տուրսնոյներն:

Ուլիէ կը շինուին երկու-սուրս սենտնոյ, հինգ տուրսնոյ, սուրս տուրսնոյ (eagle, է'յօլ, արծիւ), եւ սուրս տուրսնոյ դրամներն:

Թղթէ (էպօպէ-թիւի պէս շուրջ կտրուի) կը շինուին Տիլ տուրսնոյ, երկու տուրսնոյ, հինգ տուրսնոյ, սուրս տուրսնոյ, սուրս տուրսնոյ, սուրս տուրսնոյ, հարիւր տուրսնոյ, հինգ հարիւր տուրսնոյ եւ հարիւր տուրսնոյ թղթադրամներն: (Տասը հազար տալէրնոցն հազուադիւտ է:) Այս թղթադրամներն յաճախ կը կոչուին green'back" (կիւնդիւթ) ետեւը կանաչ, թղթադրամի իսկական գոյնէն. որովհետեւ բոլոր արծաթ թղթադրամներն կանաչ կ'ըլլան: Իսկ այն թղթադրամներն որոց փոխարէն ոսկի դրամ դրուած է Միացեալ Նահանգաց Գանձատանը մէջ, դեղին կ'ըլլան եւ այդ պատճառաւ ալ երբեմն կը կոչուին yellowback (կիւնդիւթ) ետեւը դեղին: Ազտոտ թղթադրամներն Գանձատան մէջ կը լրան կ'արդուեն եւ կրկին շրջաբերութեան կը հանեն:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Դրամական միութիւնն է dollar, տուր, որ հաւասար է 100 սենտի: Արծաթ տալէրը

† Նիքըլ տեսակ մը մետաղ է, որ ուրիշ մետաղներու բաղադրութեանց հետ կամ զանոնք զօծելու կը գործածուի:

կը կշռէ 412.5 ցորեն (որմէ 371.25 ցորենը արծաթ է և 41.25ը al-loy' (ըւսյ) խառնուրդ մետաղ: Ամենէն փոքր դրամն է cent, «Էդը, որոյ 100ը հաւասար է 1 տալէրի: Սէնդը կը կշռէ 48 ցորեն. որոյ հարիւրին 95ը պղինձ և 5 հարիւրերորդը թիթեղ կամ գինկ է:

Նպարավաճառի մը խանութին մէջ

Gro'cer (կօ՛ււլը) նպարավաճառ, Համադամավաճառ
gro'cer-y (կօ՛ււլը) նպարեղէն, նպարավաճառի խանութ
groceries (կօ՛ււլը) նպարեղէններ, համեմներ
pro-vi'sions (քրօ՛վի՛ժն) պաշար

[Ամերիկայի նպարավաճառներուն քով կարելի է գտնել ոչ միայն նպարեղէններ, այլ նաեւ ապուխտ, բանջարեղէն, պտուղ, կաթ, կարագ, պանիր, հաց, շաքարեղէն, ծխախոտ, թէյ, սուրճ, եւն. եւ ասոնց ամեն մէկն ալ իր տեսակներովը. նոյնպէս տան, մանաւանդ խոհանոցի մէջ գործածուելիք ամեն տեսակ առարկաներ. ինչպէս, աճառ, աւել, վառարանի ներկ, խոզանակ, եւն., եւն.: Յաճախ կարելի է գտնել նաեւ կազդուրիչ եւ ոգելից ըմպելիներ իրենց տեսակներովը: Գիւղերու մէջ մանաւանդ՝ նպարավաճառի մը խանութին մէջ, բոլոր վերոյիշեալներէն ի զատ, կարելի է գտնել նաեւ ամեն տեսակ գործիքներ, յախճապակիէ ամաններ, կերպասեղէններ, զգեստեղէններ, գլխարկներ, կօշիկներ, մոյգեր, խաղալիքներ, թղթեղէններ, գրքեր, գոհարեղէններ, փայտ, ածուխ, ևն., ևն.: Բնականաբար ուրեմն՝ մեզ անկարելի է նպարավաճառի մը խանութին մէջ գտնուած հարիւրաւոր առարկաներու անուններն աստ ցուցակագրելով մեր ուսանողին ծանօթացնել, պիտի բաւականանանք ընտելացնելով զինքը անոնցմէ ամենէն շատ գործածական բառերուն հետ միայն:]

Ընդեղէններ:

wheat	(հօ-ւլը)*	ցորեն
boiled wheat meal	(դօւլը հօ-ւլը միւլ) ձաւար	(Տճի. դօւլը)
de-cor'ti-ca'ted wheat	(տիթօ-ւթիւլը հօ-ւլը) ծեծած	(յօւլի)
hom'i-ny	(հօ-ւլի)	կորկոտ (Ռի. Կրիտի)
cream of wheat	(քրէյմ օվ հօ-ւլը) ցորենի սեր	(Ռի. օւլը)
buck'wheat	(դը'հօ-ւլը)	եռանկիւնած եւ ցորեն
gra'ham	(կրէյմ)	բանջարացորեն
grain	(կրէյն)*	ցորենահատ
corn	(քօւն)*	եգիպտացորեն

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

fa-ri'na	(ֆարինա, ֆարինա)	կոտրած եգիպտացորեն
rye	(բայ)	հաճար
bar'ley	(պարլեյ)	գարի [բի†
pearl barley	(փշուր պարլեյ)	գարեճաւար, մարգարտաճէ գա-
oats	(օթա)	վարսակ
oat'meal	(օթմեյլ)	կոտրտած վարսակ
rolled oats	(ռօլդ օթա)	լողելով ջարդած վարսակ
mil'let	(միլլէթ)	կորեկ
rice	(բայ)	բրինձ, որիզ
chick'pea''	(չիքիթ)	սիսեռ
len'til	(լէնտիլ)	ոսպ

Ալիւրի Տեսակներ

flour	(ֆլուր)*	ալիւր
wheat flour	(հօւ-էյթ ֆլուր)	ցորենի ալիւր
whole wheat flour	(հօւ հօւ-էյթ ֆլուր)	զոռտ ցորենի ալիւր
buckwheat flour	(պլէ-հօւ-էյթ ֆլուր)	եռանկիւնաճեւ ցորենի ալիւր
corn meal	(քօռն մեյլ)	եգիպտացորենի ալիւր
graham flour	(գրեյմս ֆլուր)	բանջարացորենի ալիւր†
rye flour	(բայ ֆլուր)	հաճարի ալիւր
starch	(շտարչ)*	օսլայ, նշայ
corn starch	(քօռն շտարչ)	եգիպտացորենի օսլայ
bran	(պրան)	ցորենի թեփ

Տաք ըմպելիներ շինելու գլխաւոր նիւթերն են

tea	(թէյ)	թէյ
black tea	(պէք թէյ)	սեւ թէյ
green tea	(կրէյն թէյ)	կանաչ թէյ
mixed tea	(միքս թէյ)	խառնուած թէյ
Eng'lish break'fast	(էնկլիշ քրէքֆասթ)	Անգլիական նախաճաշի թէյ
Cey-lon' tea	(սէյլոն թէյ)	Սէյլանի թէյ
cof'fee	(քֆէ)	սուրճ

† Կը գործածուի ապուր շինելու համար:

‡ Այս ալիւրը կը շինուի բանջարացորենը չը ծեծած աղաղով, որով կ'ստացուի թեփախառն ալիւր:

|| Սուրճի եւ մանաւանդ թէյի տեսակները բազմաթիւ են. հոս յիշուած են ամենէն շատ գործածուածները միայն:

§ Սէյլան Հնդկաստանի Հարաւային կողմը մեծ կղզի մ'է աւելի քան 3,000,000 բնակչօք: Թէյէ ի զատ ունի առատ մարգարիտ եւ թանկագին քարեր: Հոս կայ Հայ հարուստ գաղթականութիւն մը:

Ուտուեկու Պատրաստ Ընդեղէններ

grape-nuts	(կէյթ-նէթս)	խաղող-ընկոյզ
corn-flakes	(թոռ-ֆլէյթս)	նգիպտացորենի տաշուք
puffed-wheat	(թէֆ-հո-էյթ)	ուռնցուցած ցորեն
puffed-rice	(թէֆ-ը-յ)	ուռնցուցած բրինձ
wheatena	(հո-էյթէն)	ցորենի մանրուք

Հեւուկներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

sir'up, syr'up	(սիւ-ըթ)	շաքարի ռուփ, շարար
mo-las'ses	(մոլ-սէս)	շարար (շաքարեղէնէն շինուած ռոս-թ)
con-densed' mil.	(կոն-սեն-միլ)	խտացած կաթ
vin'e-gar	(վին-էյ-գար)	քացախ
ci'der	(սի-ը-ը)	խնձորաջուր
cider vinegar	(սի-ը-ը վին-էյ-գար)	խնձորի քացախ [քացախ
white-wine vinegar	(հո-ւայն-սի-ը-ը վին-էյ-գար)	ճերմակ խաղողէ (թինէն) քացախ
red-wine vinegar	(ը-ը-ւայն-սի-ը-ը վին-էյ-գար)	կարմիր խաղողէ (թինէն) քացախ
catch'up†	(կաչ-ըթ)	ռուկիխնձորի աղցան, սնկաղցան
sauce	(սոս)	համեմանոյշ, մրգանոյշ [սոս

Շաքարի Գլխաւոր Տեսակներն են,

sug'ar	(շո-է-ը)	շաքար
cut sugar	(էլէ շո-է-ը)	կտոր շաքար, քառակուսի կտորներու կտրուած շաքար
gran'u-la'ted sugar	(գրան-ու-լէ-տէ-ը շո-է-ը)	մանր շաքար [շէ-թէ-ը]
pul'ver-ized suga-	(պուլ-վէ-ը-զէ-ը շո-է-ը)	փոշիացած շաքար (ՏՖԼ Լի-ը)
ma'ple sugar	(մէյ-փլէ շո-է-ը)	դդքիի (ՏՖԼ Լի-ֆէյ-ն-ը-ը) շաքար

|| Գարիէ շիւուած տեսակ մ'ուտելիք է:

¶ Տեսակ մ'ուտելիք է:

‡ sirup, շաքարի տեսակներն նոյնպէս բազմաթիւ են. գրեթէ ամեն տեսակ պտուղներէ շինուած կարելի է գտնել. ինչպէս, strawberry sirup, ելակի շարար. pine-apple sirup, արքայախնձորի շարար. ma'ple sirup, (մէյ-փլէ-ը-թ) դդքիի շարար. են.

† Հնդկական անուն մ'է. կը կոչուի նաև catsup, Գ-ը-թէ-ը. ketchup, Կ-ը-թէ-ը:

§ Այս շաքարը դդքի ծառի բունէն գարնան ատեններ բղխած քաղցր ջուրէն կը շինուի:

Բանջարեղէններու եւ Պտուղներու տեսակներու մասին
Տեսնել Դաս ՂԱ. (Երէ՞ 479-482):

Աճառի Գլխաւոր Տեսակներն և Անոր Յարակից Բառեր,

soap	(օֆ)	աճառ, օճառ
soft soap	(օֆթ օֆ)	կակուղ աճառ (դնկուղ շինւո՞ւք)
hard soap	(հարթ օֆ)	կարծր աճառ (օշնանուղ շինւո՞ւք)
Cas'tile soap	(էսթիլ օֆ)	Սպանիական աճառ
glyc'erine soap	(կլէրէն օֆ)	քաղցրիտ աճառ
toi'let' soap	(լէտէթ օֆ)	արդուզարդի աճառ
i'vo-ry soap	(իւրի օֆ)	փղոսկրանման աճառ [դէ-]
pock'et soap	(փէթ օֆ)	գրպանի աճառ (լիւն-շէնի լիւն-շէն-ը)
tar soap	(թար օֆ)	կպրածաճառ (Տճի. փրէթն օպօնի)
soap-pow'der	(օֆ-փու-ը)	փոշիացած աճառ
sapol'io	(սօֆօլիօ)	սափօլիօ (Թի. փրէթն)
bon'a-mi	(ոն օմի)	ազնիւ բարեկամ
soap'ine	(օֆին)	աճառային (Թի. հոլ-թոն)
wash'ing soda	(ուշին օթ)	լուացքի օշնանաղ
washing powder	(ուշին փու-ը)	լուացքի մաքրողական փոշի
washing blue	(ուշին Գլ-ը)	} Լուացքի կապոյտ
bluing	(Գլ-ին)	
no-rub	(նո-ը)	մի ջնջիտեր (դէ-ի ղ օթն)
starch	(ը)-լի-ն	նշայ (Տճի. Նշ-թոն)
clothes' pin	(էլի-ն փին)	լաթերու գնդասեղ (ճիւղ-ն)
clothes' line	(էլի-ն Լ-ն)	լաթերու (լու-թի) չուան
am-mo'ni-a	(ամօնի-ն)	անուշադր (Տճի. Նշ-թոն)

ԾԱՆ. — 1. Աճառներու վերոյգրեալ տեսակներէն ի զատ կան ուրիշ բազմաթիւ տեսակներ ալ, որոնք կը կոչուին կամ իրենց գլխաւոր բաղադրութեան անունովը, կամ արտադրող անձի կամ ընկերութեան անունովը եւ կամ ուրիշ որ եւ է անունով. ինչպէս, lettuce soap, հազարածառ. Kirkman's soap, Քիրքմանի աճառ, և լն.:

2. Աճառները կը ծախուին հատով կամ տուփով: Կաղապար մ'աճառ ըսելու համար պէտք է ըսել a cake of ... soap (ը փշտ օճ ... օֆ):

- ‡ Սպանիական վաղեմի թագաւորութեան անունն է:
§ Կը գործածուի թէ լուացք ընելու եւ թէ ամաններ լուայու:
† Կը գործածուի դանակ, դգալ. և լն. մաքրելու համար:
|| Գաղղիներէն է. կը գործածուի ապակիներ մաքրելու համար:
¶ Կը գործածուի լուացքի համար:
* Նշելու է մէկ տեղամէն (մէկ վանկ):

Թիթեղեայ Տուփերով Ապրանքներ:

[Տարուայ ամեն եղանակներուն մէջ՝ կարելի է ստանալ ամեն տեսակ բանջարեղէններ, պտուղներ, Եգիպտացորեն, եզան միս, պատրաստի ապուրներ, եփած լուբիա, եւ մէկ քանի տեսակ ձկներ, խտացած կաթ Թիթեղեայ տուփերով, որոնք առ Հասարակ կը կոչուին canned goods (Գաւո Կաւո) Թիթեղեայ տուփերով մէջ պահուած ապրանքներ. ասոնցմէ որ եւ է մէկը ուղեւոր Համար պէտք է ուզուածին անուանը նախադասել canned (Գաւո) բառը. այսպէս, canned tomatoes, Թիթեղեայ տուփով ոսկեխնձոր. canned peaches, Թիթեղեայ տուփով դեղձ. canned sardines (Գաւո Կաւո) Թիթեղեայ տուփով սարճիկ. եւ կամ կարելի է ըսել a can of condensed milk, Թիթեղեայ տուփ մը խտացած կաթ. a can of pears, Թիթեղեայ տուփ մը տանձ. a can of salmon, Թիթեղեայ տուփ մը լոստի. եւն.:

Կազդուրիչ Ըմպելիներու Գլխաւոր Տեսակներն են,

soda water	(սոփա սոլիւք)	աշնանաղի ջուր (Կաւո)
cream-soda	(քրէյթ-սոփա)	սերահամ-աշնանաղի-ջուր
lemon-soda	(լէմըն-սոփա)	լեմոնահամ-աշնանաղի-ջուր
gin'ger-ale'	(ճինճըրճլ)	կոճապղպեղով ըմպելիք
rasp'ber'ry	(րասպերի)	ժոխով ըմպելիք
sar'sa-pa-ril'la	(սասափարիլլա)	սաբառնա

Համեմներ:

spice	(սփայթ)*	Համեմներ
salt	(սոլթ)	աղ
table salt	(թէյոլ սոլթ)	սեղանի աղ (շոփ Գաւո)
all'spice"	(ոլսփայթ)	ամենհամամ (Տճի. Կեհո)
gin'ger	(ճինճըր)	կոճապղպեղ (Տճի. շինճիճիլ)
black pepper	(պլէթ փէթըր)	սեւ պղպեղ
white pepper	(հոսայթ փէթըր)	ճերմակ պղպեղ
red pepper	(ռէթ փէթըր)	կարմիր պղպեղ
mint	(մինթ)	անանուխ (Տճի. Նանի)
gar'den mint	(Կաւոն մինթ)	պարտէզի անանուխ
wild mint	(սոսլթ մինթ)	դաղձ
pepper-mint	(փէթըր-մինթ)	պղպեղ-անանուխ
va-nil'la	(վանիլլա)	Համեմուկ, վանիլ
nut'meg	(նէթմիկ)	մշկընկոյզ (Ռոկ. Ինճոսոյ)
mus'tard	(մսթարթ)	մանանխ (Տճի. Իսթարթիլ)

* Հինիլու է մէկ անգամ (մէկ վանիլ):

clove	(գլու՛)*	մեխակ (Տճի. ք-բէնֆէլ) [ւնն]
cin'na-mon	(սի'նա-մոն)	կինամոմոն, դարբճենիկ (Տճի. ք-բ-)
cum'in	(գլու'ն)	չաման (Տճի. ք-բ-ն) [ք-բ-ն]
car'da-mom	(գ-ր-ա-մոմ)	տեսակ մը անուշահոտ ունդ (Տճի.)

Նպարավաճառի մը խանութիւն մէջ կարելի է գտնել նաև
Հետեւեալներն և անոնց նման ուրիշ շատ մ'առարկաներ,

so'da	(սո'դա)	օշնանաղ
pot'ash"	(ք-թ-աշ)	տնկաղ
baking powder	(պէյ-քիւնի ք-ա-ք-ը)	և փելլու փոշի†
baking soda	(պէյ-քիւնի սո'դա)	եփելլու օշնանաղ†
yeast	(էյ-սթ)*	խմոր (թիթ-թո)
mac'a-ro'ni	(մա-ք-ա-րո'նի)	իտալական դ-դ-մաճ (Տճի. մա-ք-նա)
noo'dle	(նո'դլ)	Գերմանական դ-դ-մաճ. Հերհայս
tap'i-o'ca	(թա-փ-ի-օ-քա)	դարբօգա† [շ-թ-թէ]
jel'ly	(ճէ'լլ)	բանդակ (է-թ-թ պոշի թ-ն-ն-ն հի-թ)
apple-jelly	(էփ-լ-ճէ'լլ)	խնձորի բանդակ
jam	(ճէ'մ)	կտապճ (Տճի. փ-ք-պ-ք)
hon'ey	(հո'նի)	մեղր
bird-seed	(պը-ք-սի-թ)	թռչունի ուտելիք
grav'el	(գր-ե'վլ)	աւազախառն մանր խիճ
match'es	(մե'չէս)	լուցկի (Տճի. ք-թ-թիթ)
can'dle	(ք-ն-լ)	մոմ
broom	(ք-րոմ)*	աւել, ցախ
brush	(ք-շէլ)*	խոզանակ, նկարչի վրձին
broom-brush	(ք-րոմ-ք-շէլ)	զգեստի աւել
crum-brush	(ք-րէժ-ք-շէլ)	փշրանքի խոզանակ
shoe-brush	(շո-ք-ք-շէլ)	կօշիկներու խոզանակ
stove-brush	(շ-թ-օժ-ք-շէլ)	վառարանի խոզանակ
bot'tle-brush	(ք-թիլ-ք-շէլ)	սրուակի խոզանակ
scrub'bing brush(ը)	(ք-թիլ-ք-շէլ-ք-շէլ)	գետինը լուսլու խոզանակ

* Հնչու և մէկ տեղամէկ (մէկ վանդ) :

† Շաղուած հայսին (իմ-թ) Հետ կը խառնեն (մա-ք-թի ղե-ս)
խմորումը կամ աճումը յառաջ բերելու համար :

‡ Նշայով շինուած. ճերմակ, կարծր եւ անկանոն ձեւով
բան մ'է, որ կը ծառայէ քաղցրապուր (pudding — ք-թ-թիլ) շի-
նելու. սորա մէջ սովորաբար պտուղ մ'ալ կը խառնեն. ինչ-
պէս apple tapioca, խնձորով դարբօգա :

§ Որ և է պտուղ (ս-թ-թ-թ-թ-թ-թ) աղէկ մը խաշելէ վերջ
չաքարով կը խառնեն եւ կը ծեծեն :

— Երեսուսն սէնդ: Ու-	— Ենդ: — Էնիւնիւ էլ —	cents. Anything else?
րի՞ն որ եւ է բան:		
Պիտի սիրէի ունե-	այ շո-դ լոյս Դո- հել	I should like to have
նալ նաև ու-		also
3 1/2 քաշ կտոր շա-	3 1/2 փո-նո-դ — Է քաշ	3 1/2 lbs. of cut sugar,
քար:	շո-ի-դ,	
Շիշ մը ձիթաիւղ,	Է դո-լի — Է քիւ — Էլ,	A bottle of olive-oil,
Կաղապար մը փղոսկ-	Է Էյս — Է Էլ քաշ — Է Է,	A cake of Ivory soap,
րանման անառ,		
2 կրկնաչափ քաղցր	2 փո-ո-լի — Է քաշ — Էլ	2 qts. of sweet pota-
գետնախնձոր,	փո-դ-դ-դ,	toes,
Տուփ մը լուցկի,	Է դո-դ — Է Էլ,	A box of matches,
Կրկնդրկ. մը կարմիր	Է փո-ո-լի — Է Էլ — Էլ,	A qt. of red wine
գինիի քացախ,	Է Էլ — Էլ,	vinegar,
Թիթեղեայ տուփ	Է Էլ — Էլ Էլ Էլ — Էլ,	A can of tomatoes,
մ'ոսկեխնձոր, և		and
Մրար մը ուռեցու-	Է Էլ Էլ — Էլ Էլ Էլ	A pkg.† of puffed
ցած ցորեն:	հո-լ-դ	wheat,
Գումարը քանիի՞ կը-	հո-լ-դ Դո- Դո-լ Է	What do they amount
հասնի: — Տալեր տաս-	հո-լ-դ Դո- — Է Դո-լ Է	to? — A dollar and
ներկու սէնդ:	Էլ Էլ — Էլ Էլ — Էլ	twelve cents.
Կուզէ՞ք հիմայ վճա-	Էլ Էլ — Էլ Էլ Էլ	Will you pay for them
րել (անոյ հո-լ-դ):	Էլ —	now?
Եթէ ձեզ յարմար է,	Էլ Էլ Էլ Էլ Էլ Էլ Էլ	If it is convenient for
ես պիտի սիրէի հա-	Ֆո-լ — Էլ, այ շո-դ լոյս	you, I should like you
շիւ մը բանայիք ինձ	Էլ — Դո- Էլ Էլ Էլ Էլ	to open an account†
համար և ես պիտի	Դո-լ — Էլ Էլ Էլ Էլ	for me and I shall pay
վճարեմ շաբաթէ շա-	Էլ Էլ Էլ — Էլ —	you weekly. — Very
բաթ: — Շատ լաւ:	Էլ Էլ — Էլ	well.
Ես շնորհակալ պիտի	Էլ Էլ Էլ Էլ Էլ Էլ	I shall be thankful,
լլամ, եթէ զրկէք	Էլ Էլ — Էլ Էլ Էլ	if you send them soon
զանոնք հնար եղա-	Էլ Էլ — Էլ — Էլ	as possible. — I will.
ծին չափ շուտ: — Պի-	Էլ — Էլ Էլ — Էլ Էլ	— Good day. — Good
տի (դիւն): — Բարի օր		day.
(Ֆո-լ Դո-լ): — Բարի		
օր (Էլ Էլ — Էլ Էլ):		
Եկայ ճիշդ հաշիւս	Էլ Էլ — Էլ Էլ — Էլ	I just came to settle
մաքրելու: Պիտի ու-	Էլ Էլ Էլ — Էլ Էլ — Էլ	my account. Will you
զէիք նայիլ անոր:	Էլ — Էլ Էլ	look it over?

† pack'age (փե'լ-դ) [pkg.] ծրար, կապոց

† ac-count' (եփ-լ-դ) հաշիւ

ինչո՞ւ: Ի՞նչ նեղուհ հոգոյ, հոգոյ իշ Կհը Why? What is the
թիւն կայւ-Օհ, ոչինչ, ի՞նչ — օ, նախնի trouble? — Oh, nothing!
պարզապէս քաղա- փէլը ա՛յն-նախնի simply we are
քէն դուրս պիտի տանք — Ես եւս going to move out of
կրուինք: town.

Կը ցաւինք ձեզ կոր- ա՛յն-նախնի Կհը We are sorry to miss
սնցնելուս: — Շնոր- ես, ինչե՛ք ես, ես you. — Thank you,
հակալ ե՛մ ձեզ, շատ ա՛յն-նախնի you are very kind.

բարեսիրտ էք: Զեր հաշիւն է երեք ես-երեք-նախնի իշ ինչի՛ Your account is three
(Կ-իւր) քսանվեց իննիս-նախնի — Կի՛յր twenty-six. — Here
(փէլ) : — Ահա վճա- իշ քէլ, ա՛յն-նախնի Կի՛յր is a check\$, will you
րազիր մը. պիտի ու- իշ cash it?
ղէիք կանխիկի վե-
րածել:

Անշուշտ: Ահա ձեր «ըրեք» Կի՛յր իշ ես-եր Certainly. Here is
մանրուքը (Կ-իւր) : — Կի՛յր, ես-եր your change. — Thank
— Շնորհակալ ե՛մ ձեզ, Կ-իւր Կի՛յր you. Good bye!

Մնաք բարով: Երթաք բարով: Կը Կ-իւր Կի՛յր Good bye! I wish you
մաղթեմ ձեզ լաւ Կ-իւր Կի՛յր good luck†. If you
բաղդ: Եթէ այս կող- երեք-նախնի Կի՛յր, Կի՛յր come around here,
մեր գաք, հաճեցէք Կի՛յր Կ-իւր — Կի՛յր, please come to see us.
գալ մեզ տեսնել: — ես-եր; ա՛յն-նախնի Կ-իւր — Thank you, I will.
Շնորհակալ ե՛մ ձեզ, — Կ-իւր Կի՛յր Good bye! — Good
պիտի (Կ-իւր Կի՛յր) : byel

Մնաք բարով: — Եր-
թաք բարով:

RULE X. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ Ժ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

A Pronoun must agree with its antecedent, or the noun or pronoun which it represents, in person, number, and gender.* — Դերանուն մը պէտք է համաձայնի իր նախընթացին հետ. կամ իր ներկայացուցած անունան կամ դերանունան հետ, զէմքով, թուով և սեռով. ինչպէս, "This is the book *which* I bought; *it* is an excellent work. Այս է (Կ-իւր) գիրքը, շո՛ւր ե՛ք գնեցի:

§ check (քէլ) արգելք, իսպախ, խոչ. նշան, մետաղատոմս. վճարագիր, փոխանակագիր (ՏՖ՝. Կի՛յր) :

† luck (քէլ) բաղդ:
* [Սոյն կանոնը դո՛ւր ընկու է:]

ալիւ ընտիր գործ մ'է: Այս օրինակին մէջ *which* և *it* դերանուններն երբեք չեն, եւս և չեն, որովհետեւ կը համաձայնին իրենց նախընթաց *book* բառին:

Բայանութիւն Ա. — Երբ դերանուն մը դրուած է առջեւ կամ իտեղի ածականի անձի մը կամ իրի մը տեղ. սոյն կանոնին շատ չը նայուիր. ինչպէս, "Tell me *who* it was. Ըսէ ինձի ո՞վ էր ան":

Բայանութիւն Բ. — *It*, ալիւ չէզոք դերանունը կրնայ գործածուիլ թէ մանկիկներու և թէ կենդանիներու համար, երբ անոնց սեռն որոշելու պէտք մը չկայ կամ չենք գիտեր. ինչպէս, "Which is the real friend to the *child*, the person who gives *it* the sweetmeats, or the person who, considering only *its* health, resists† *its* importunities? Ո՞վ է մանկան իրական բարեկամն, (այն) անձն որ իրեն քաղցրեղէններ կ'ուտայ. թէ (այն) անձն որ, առողջութիւնը միայն խորհելով, կ'ընդդիմանայ աւելի թախանձանքներուն": "The *nightingale* sings most sweetly when *it* sings in the night. Սիւնը խիստ աւելի կ'երգէ երբ ալ գիշերը կ'երգէ":

Բայանութիւն Գ. — *It*, ալիւ դերանունն երբեմն կը գործածուի թարմատար (աւելորդ) կերպով, առանց նախնթացի մ'ականարկելու. երբեմն՝ ազդու ընելու համար (ex'p'le-tive, է'պ'լէ'տի'վ), եւ երբեմն ալ՝ բայէն վերջը արտայայտուած գործողութիւն մը ներկայացնելու համար. ինչպէս, "It is not for kings to drink wine. Գինի խմելը թագաւորաց համար չէ (չէ'պ'լէ'տի'վ)":

Բայանութիւն Դ. — Երբ յօքնակի դերանուն մը տեղ փոխաբերաբար (en-all'a-ge, էն'է'լ'աճէ) դրուած է, իր անունն հետ չի համաձայնիր թուով, որովհետեւ յօքնակի բայ կ'ուզէ. ինչպէս, "My lord, you know I love you". — *Shak.* Վիմ տէրս, դո՛ւ գիտես ես յիշ կը սիրեմ":

Բայանութիւն Ե. — Դերանուն մը՝ երբ տարբեր իմաստով մ'առնուի, իր նախնթացին հետ չի համաձայնիր. ինչպէս, "Man is of the masculine gender, because *it* is the name of a male. Մերք արական սեռ է, որովհետեւ ալիւ արուի մ'անունն է":

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Դերանուններու մասին գիտնալու անհրաժեշտ պէտք մը, անոնց ուղիղ նախնթացը գտնելն և անոնց ինչ հոլով ըլլալն որոշելն է:

† re-sist' (րէ'շէ'տ) ընդդիմանալ, հակառակիլ

‡ im'por-tu'ni-ty (իմ'պորտի'նիտի) թախանձանք

2. *We*, Բն+ Թէն յոքնակի, յաճախ ատենախօսները և հեղինակները. մասնաւորապէս միապետները կը գործածեն. *I*, Է-ի փոխարէն եսասէր չերևալու համար. այս պարագային տակ *ourselves*, Բն+ Բն գործածելը ներելի կը դառնայ. ինչպէս, “*We Alexander, Autocrat† of all the Russias*. Մեն+ Ալեքսանդր, ինքնակալ ամենայն Ռուսաց. “*Witness ourselves at Westminster§, 28 day of April, in the tenth year of our reign. — Charles*. Մեն+ (Բն) Նշմօթ տեսնելով Ուէստմինստըրի մէջ, Ապրիլ 28ին, Բեր Թագաւորութեան տասներորդ տարւոյ. — ԿԱՐՈՂՈՍ:

3. *You*, Դ--+ (weին պէ) Թէն յոքնակի՝ կը գործածուի Թէ եզակի և Թէ յոքնակի իմաստով, բայց առհասարակ յոքնակի բայի հետ: Ասոր նմանութեամբ *yourself*, Դ--+ շնչ գործածելն ալ հետզհետէ հասարակ կը դառնայ: Իսկ *thou*, Դ-- ներկայիս կը գործածուի միայն ազօթքներու մէջ:

4. Դերանուններն սովորաբար իրենց ներկայացուցած բանէն վերջը կը դրուին. երբեմն միայն առաջ. ինչպէս, *Ye lawyers*. Դ--+ օրէնագէտներ:

5. Դերանուն մը յաճախ խօսքի մը (phrase) կամ նախադասութեան մը տեղը կը դրուի. ինչպէս, “*Surely the Lord is in this place, and I knew it not*. Անշուշտ Տէրն այս տեղն է, և ես չգիտէի չորս:

6. Յարաբերական և հարցական դերանուններն իրենց նախնթացէն անմիջապէս վերջը և իրենց պարբերութեան սկիզբը դրուելու են. ինչպէս, “*I gave him a piece of bread, which he ate*. Տուի իրեն կտոր մը հաց, շոք կերաւ:

7. Հասարակ խօսակցութեանց մէջ հայցական հոլով յարաբերականը զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, “*These are the goods [which] they bought*. Ասոնք են (այն) ապրանքները [չորս] գնեցին: Սակայն շնորհքով գրութեանց մէջ դերանունը դնելու է:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Դերանուն մը՝ որ աւելի կը պատկանի նախնթացի մը կամ ուրիշ դերանունի մը, գործածելու չէ ուրիշ բառի մը հետ. ինչպէս, “*My boy he goes school*. Իմ աղջնիկն+ կ'երթայ դպրոց:

† au'to-crat (օ'տօգրէտ) ինքնակալ.

§ West'min-ster (ուէ'ստմինստըր) Ուէստմինստըր, Անգլիոյ Փարլամենտի Պալատն է Լոնտոնի մէջ:

2. Մի և նոյն խօսքին մէջ երկրորդ դէմք դերանունի մը թիւը փոխելու չէ. այսպէս, “*You wept, and I for thee.*” այլ պէտք է ըսել “*You wept, and I for you.*” Դո՛ւ արտասուեցիք և ես (— արտասուեցի) յեւ համար:

3. Բազմութիւն ցուցնող անունները *who* յարաբերական դերանունովը ներկայացնելու չէ, մինչև որ ուղղակի անձ չը ներկայացնեն. ինչպէս, “*The family whom I visited.*” Դո՛ւ և չէ չորս ես այցելեցի խօսքին միջի *who*ին տեղ աւելի լաւ է *that* գործածել:

4. *That*, որ յարաբերականը կարելի է կամ անձերու և կամ իրերու համար գործածել հետեւեալ պարագաներուն տակ. (1.) Գերադրական ածականէ մը վերջ, երբ յարաբերական պարբերութիւնը կը վերջանայ. ինչպէս, “*He was the fittest person that could then be found.*” Ինքն ափսոսանք անձն էր որ կրնար այն ատեն գտնուիլ: (2.) *Same*, նոյն ածականէն վերջ, երբ յարաբերական պարբերութիւնը կը վերջանայ. ինչպէս, “*He is the same man, that you saw before.*” Ինքն նոյն մարդն է, չորս տեսաք առաջ: (3.) *Who*, ոյն, որը նախնթացէն վերջը. ինչպէս “*Who that is a sincere friend.*” Այն կամ որն որ անկեղծ բարեկամ մ’է: (4.) Երկու կամ աւելի նախնթացներէ վերջ, որոնք կը պահանջեն թէ անձ և թէ իր ցուցնող յարաբերական մը. ինչպէս, “*He spoke largely of the men and things that he had seen.*” Ինքն խօսեցաւ մեծ մասամբ (ոյն) մարդոց և իրերոց մասին, չորս ինք տեսած էր: (5.) Անսահման նախնթաց մը վերջ, երբ կ’ակնկալուի յարաբերական պարբերութիւնովը վերջանայ. այսպէս, “*Thoughts that breathe* and words that burn.*” Ոոկեր որոնք կը ներշնչեն եւ բռնեց որոնք կ’այրեն: (6.) Թարմատար *it*ովը սկսուած որ եւ է նախնթացէ վերջ. ինչպէս, “*It is you that suffer.*” Դուն ես որ կը նեղուիս: (7.) Եւ բոլոր այն տեղերը, ուր *who* կամ *which* գործածելը տարակուսելի է. ինչպէս, “*The child that was born yesterday.*” Երեւոյն որ երէկ ծնած էր:

5. Երբ երկու կամ աւելի յարաբերական պարբերութիւններ, որոնք չաղկապով մ’իրարու հետ կապուած են եւ որոնք մի եւ նոյն նախնթացէն կախումն ունին, ամեն մէկ պարբերութեան մէջ նոյն դերանունը գործածելու է. այսպէս, “*O thou, who art, and who wast, and who art to come! Ով դու, որ ես, եւ որ էիր, եւ որ գալոց ես:*”

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

6. Նախադասութեան մը կազմութեան իմաստի պահանջման համեմատ, *my*, ի՞նչ, *his*, իր. *her*, իր. *its*, նոր. եւն. ստացական դերանուններն պէտք են աւելցուիլ կամ կրկնուիլ եւ ոչ երբէք զեղջուիլ. այսպէս, "The man and wife". պէտք է ըսել "The man and his wife. Մարդն ու իր կինը":

177. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Թերսթրեմ-ը Ժ. Կոնսթանտին-ը ընդունելով ընդգրկեցին իր բարբառներէն]

"Every one in the family should know their duty." — *Wm. Penn.*

"For every tree is known by his own fruit."

"Every one must judge of their own feelings." — *Byron's Letters.*

"Whoever believeth not therein, they shall perish." — *Sale's Koran*

"If the prophet had commanded thee to do some great thing, would you have refused?"

"France who was in alliance* with Sweden†."

"The greatest barber who ever lived."

"The same whom John saw also in the sun." — *Milton.*

"Who can ever be easy, who is reproached‡ with his own ill conduct§." — *Thomas a Kempis.*

The second person denotes the person or thing which is spoken to."

"Possibly, all which I have said, is known and taught."

"Was it thou, or the wind, who shut the door?" — "It was not I who shut it."

"He is not the person who it seemed he was."

"Man would have others obey him, even his own kind; but he will not obey God, that is so much above him, and who made him."

"His own and wife's wardrobe|| are packed¶ up in a firkin**."

* al-li-ance (ըււ-յաւ) դաշնակցութիւն, միութիւն

† Sweden (շւե-տէյը) Շուէտ (Ռուսոյ սահմանակից Թաւադութիւն մ'է):

‡ re-proach (րէփ-ու) յանդիմանութիւն, ըստգտանք, մեղադրանք — to reproach, յանդիմանել, մեղադրել

§ con-duct (է-ն-դէքտ) վարք, վարմունք. վարչութիւն. առաջնորդելը. — to con-duct (է-ն-դէքտ) առաջնորդել

|| ward-robe (աւ-աւ-ռո) հանդերձներու պահարան. մէկ անձի բոլոր հանդերձները

¶ pack (թէթ) ծրար (Տճի. պոչ). կենդանի բռն — to pack, ծրարել, ծրար կամ բռն կապել

** fir-kin (ֆէ-ր-ին) տակառակ (Ռոմի. տոն-կ)

ԴԱՍ ՂԴ. (LESSON XCIV.)

[9]

Մեծն Բրիտանիաի կամ Անգլիաի Դրամներն:

Անգլիա՝ աշխարհի ամենամեծ տէրութիւններէն մին, միակ տէրութիւնն է որ ամեն տէրութիւններէ աւելի բազմազան հպատակ ազգեր եւ գաղութներ կը կառավարէ: Իւր մասնաւոր քաղաքականութիւնը՝ հանդէպ այս բազմազան ազգերուն, եղած է միշտ թոյլ տալ որ ամեն մէկ ազգ ինքնին զարգանայ, իւրաքանչիւրը պահելով իւր ազգայնական յատկանիւններն. ինչպէս, լեզուն, կրօնքը, հագուստի տարազներն, ընտանեկան սովորութիւններն, յաճախ եւ ուրոյն ինքնօրինութիւն, եւն. որոց շարքին եւ ամեն մէկ ազգ, երկիր կամ գաղութ մինչեւ այսօր պահած է նաեւ իւր յատուկ դրամական դրութիւնը. ինչպէս Քանատա ունի իւր Դոլարն ու Ենդը, Եգիպտոս իւր Էմփուն ու Դոլարը, Հնդկաստան իւր Րուպիան եւ Անգլիա: Բայց այս բոլոր երկիրներուն մէջ Մեծն Բրիտանիոյ դրամական դրութիւնն ալ քիչ թէ շատ ընդհանրացած ըլլալուն համար, կ'ստանձնենք մեր ուսանողը ծանօթացնել այդ դրութեան հետ միայն:

pen'ny	(փէ'նի)	փէնի, սէնդ	
pence†	(փէն-)*	փէնիներ	
shil'ling	(շիլ'լինկ)	շիլլինկ	
flor'in	(ֆլու'րին)	Ֆլարին	
crown	(քրոն-ն)*	գրաուն	
sov'er-eign	(սու'վերին)	սըվըրին	} Անգլիական ոսկի
pound‡	(փաուն-)*	փաունտ	

Գիտելիքներ

12 փէնի	(pennies)	հաւասար է 1 շիլլինկի
2 շիլլինկ	(shillings)	հաւասար է 1 արծաթ ֆլարին
5 շիլլինկ	(shillings)	հաւասար է 1 արծաթ գրաունի
20 շիլլինկ	(shillings)	հաւասար է 1 սըվըրինի կամ 1 փաունտ սըվըրինկի

† penny երկու տեսակ յոքնակի ունի, կանոնաւոր pennies որ կը նշանակէ թուով շատ. անկանոն pence որ կը նշանակէ արժէքի գումարը:

‡ pound բառին հետ սովորաբար կը գործածուի ster'ling (սթըրլինկ) եւ միասին կը նշանակէ Անգլիական լիրա:

* Հնչուէ մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

- 1 Անգլ. փէնի (penny) հաւասար է Ամերիկեան 2 սէնդին
 1 շիլինկ (shilling) հաւասար է Ամերիկեան 24 սէնդին
 1 Անգլիական ոսկի հաւասար է Ամերիկեան \$4.85ին
 Այս չ նշանը կը նշանակէ Անգլիական ոսկի :
 Այսպիսի մի թիւ չ 5.18.11 կը կարդացուի
 5 Անգլ. ոսկի, 18 շիլինկս, 11 փէնս :

Del'i-ca-tes'sen (դէլիքէսէն) Համադամավաճառ :

Նպարավաճառի մի ուրիշ կերպը կամ ճիւղը կարելի է համարել Համադամավաճառ Delicatessen, որը Գերմաներէնէ առնուած բառ մ'է և կը նշանակէ սեղանի շուշլուծիւններ կամ ճոխութիւններ վաճառող : Համադամավաճառներուն քով կը ծախուին առ հասարակ չոր և թարմ պտուղներ, թխած զանազան տուփերով բանջարեղէններ, պտուղներ ու եփուած պատրաստի ապուրներ, կերակուրներ և ընդեղէններ : Բայց որ ամենէն աւելի ասոնց վաճառածներն են ամեն տեսակ ապուխտներ : Ինչպէս, ba'con (դէյֆըն) խոցի ապուխտ, և ըն. (Ապուխտներն որքէն Գերմաներն յայն Գերմաներն 469) : տեսակ տեսակ խաշած միսեր, չորցուած կամ աղը դրուած ձկներ, և ամեն տեսակ մսեղէն, և բանջարեղէն թթուուտներ (Տճ. խոշոր) pick'les (փիլէս) ու ամեն տեսակ խոտրածակ բացող ուտելիքներ (rel'ishes, ըլլէն) : Այս թթուուտներէն բան մը գնելու համար, տալու է ուզուած թթուուտ բանջարեղէնին, պտուղին կամ մսին անունը՝ նախադասելով pick'led (փիլէս) բառը : այսպէս, pickled cabbage, կաղամբի թթուուտ, (Տճ. լեհա խոշոր) : pickled cucumbers, վարունգի թթուուտ, (Տճ. Ինչոր խոշոր) : pickled fish, ձկան թթուուտ, և ըն. :

Համադամավաճառի մը քով ուրիշ գտնուածներէն մէկ քանիններն են,

Quak'er relish	(Գուէյք ըլլէն)	Բարեկամաց խոտրածակաբաց
Indian relish	(Ինդիէն ըլլէն)	Հնդկական խոտրածակաբաց
chil'li sauce	(չիլի սոս)	կարմիր պղպեղով համեմանոյչ
chow'chow'	(չոու-չոու)	մանանխախառն մանր վարնգա-
horse radish	(հոս-բոքի)	վայրի բողկ [թթուուտ
potatoe salad	(փոթէյթո սալատ)	գետնախնձորի աղցան
sauer'kraut'†	(սաու-բոք-բոք)	թթուեցուցած կաղամբ
frankfurter†	(ֆրէնք-բոք)	Գերմանական խճուղ
corned beef	(կոռն Կէյֆ)	աղը դրուած եզան միս [միս
smoked corned beef	(սոքոմ կոռն Կէյֆ)	միսած աղը դրուած եզան

† Գերմաներէն է :

smoked tongue (սփօ֊ր լիշնի)	միսրած լեզու
stur'geon (շ)֊տը՝ճըն	թառափ (Տճի. Դեր֊ն գ֊լըշը)
jelly-o (ճիլի֊օ)	բանդականուշ
shredded wheat (շրէրէր հ֊֊յր)	հերհայս (Տճի. Գ֊րա֊փ. Ռ֊փ. Գն֊փ)
toasted corn flakes (փ֊֊֊ր ք֊֊ն ֆլէյթ)	կիսախորով եգիպտաց֊ րենի տաշուք

Համադամավաճառի մը խանութին մէջ ըլլալիք հաւանա֊
կան խօսակցութիւնն առ հասարակ գրեթէ նոյնն է ինչ որ
տեղի կ'ունենայ նպարավաճառի մը խանութին մէջ, ուստի
զանց կ'ընենք այս տեղ կրկնելը:

RULE XI. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԱ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

When the antecedent is a collective noun conveying the
idea of plurality, the Pronoun must agree with it in the plural
number.* — Երբ նախնթացը հաւաքական անուն մ'է և յոք֊
նակիի գաղափարը կ'ուսայ, դերանունը պէտք է համաձայնի
անոր հետ յոքնակի թուով. ինչպէս, “The Christian world are
beginning to awake out of *their* slumber†. Քրիստոնեայ աշխարհն
իբեշ անվորդով քնէն զարթնուլ կ'սկսին”:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆ:

Հաւաքական անունի մը նշանակութիւնն առ հասարակ
կախումն ունի զայն գործածողէն. որը՝ եթէ բառը հաւաքա֊
կան միութեան մ'իմաստովը գործածած է, այն ատեն բառը
եղակ է եւ զայն ներկայացնելու համար պէտք է գործածել
it կամ *which* եզակի երրորդ դէմք, չէզոք դերանունը. իսկ
եթէ բազմաթիւ անհատներ ներկայացնելու իմաստով գոր֊
ծածած է, այն ատեն բառը յ֊֊նակ է եւ ԺԱ. Կանոնին տակ
կ'երթայ. այսպէս, “*Each House shall keep a journal§ of its
proceedings†, and from time to time publish|| the same, excepting
such parts as may in their judgement require secrecy¶.* Իր֊

* [Սոյն կանոնը գոց ընկու է:]

† slum'ber (շ)֊լը՝ճըք) թեթեւ անվորդով քուն, նինջ, մրափ,
նիրհ, – to slumber – մրափել, նիրհել, քնանալ, ննջել

§ jour'nal (ճ֊֊֊նէլ) օրաթերթ, օրական տեղեկագիր. ար֊
ձանագրութիւն, օրագրութիւն

‡ pro-ceed'ing (ք֊֊֊֊֊նի) գործառնութիւն

|| pub'lish (ք֊֊֊լիշ) հրատարակել, հրապարակել

¶ se'cre-cy (ս֊֊֊քրէ֊֊) գաղտնապահութիւն

տանիւնը ժողով (խորհրդարան) պիտի պահէ իւր գործառնութիւններու օրագրութիւն մը, եւ ժամանակէ առ ժամանակ (շէտի) հրատարակէ զայն, դուրս թողլով այնպիսի մասերն որպիսին են իրեն, դատողութեան համեմատ կը պահանջեն գաղտնապահութիւնն:

178. Վարժութիւն

[Հիշեցնելու փայտիւն ժող. կանոնի հարկէն զարգացնելու քրտնիւն Գ. Լ.]

"And the virtues of mankind are to be counted upon a few fingers, but his follies and vices are innumerable." — *Swift*.

"The meeting went on in their business as a united body."

"Every religious association has an undoubted right to adopt a creed† for themselves."

"The English nation, from which we descended, have been gaining their liberties inch by inch."

"The army, whom the chief had thus abandoned, pursued meanwhile their miserable march." — *Lockhart's Napoleon*, ii, 165.

179. Վարժութիւն

[Ը] [Ք] [Չ] [Խ]

bow	(պոու)*	խոնարհիլ, խոնարհութիւն ընել
po-lite	(փոլիտ)	քաղաքավար
po-lite'ness	(փոլիտնէս)	քաղաքավարութիւն
lift	(լիֆտ)*	բարձրացնելը - to lift, բարձրացնել
rude	(րուդ)	անկիրթ, կոպիտ, անքաղաքավար

[Շ]

POLITENESS

When a lady bows to a boy or a man, it is polite for him to lift his hat. He must raise it, also, when she stops to speak to him in the street.

A man does not bow first. He waits for the lady to bow, then he raises his hat at once. If he should be out with another man, and a lady whom he does not know should bow to the other man, both men lift their hats.

† creed (քրէյթ - մեկ վանկ) հանգանակ. դաւանանք. հաւատալիքներ * Հիշելու է մեկ անգամ (մեկ վանկ):

ԴԱՍ ՂԵ. (LESSON XCV.)

[9]

Երկայնութեան Չափեր :

ՄԱՆ. — Երկայնութեան Չափերու Համար գործածուած բառերը նոյնն են մակերեւոյթ կամ տարածութիւն մը չափելու համար գործածուած բառերուն հետ. (Տէճէլ Երէս 425) այս միակ տարբերութեամբ որ տարածութիւն մը չափելու համար Կարգաւորութիւնը կը գործածուին, մինչդեռ երկայնութիւն մը չափելու համար պարզ երկայնութեան չափեր :

Գիտելիքներ

12	մատնաչափ (inches)	Հաւասար է 1 ոտքի (ft.)
3	ոտք (feet)	Հաւասար է 1 կանգունի (yd.)
5 1/2	կանգուն (yds.)	Հաւասար է 1 ձողաչափի (rod)
320	ձողաչափ (rods)	} Հաւասար է 1 մղոնի (m.)
1760	կանգուն (yds.)	
5280	ոտք (feet)	

Գոյներ

white	(հոյսի)*	ճերմակ, սպիտակ
black	(դեղին)*	սև
red	(կարմիր)	կարմիր
green	(կանաչ)*	կանաչ
blue	(դեղին)*	կապույտ
yel'low	(կենդի)	դեղին
orange	(որանջ)	որանջագոյն
violet	(վարդագոյն)	մանիշակագոյն
purple	(թիւրանգոյն)	ծիրանագոյն
scarlet	(կարմիրագոյն)	շիկակարմիր (Տճ. կենդի-կենդի)
gray	(դեղին)*	գորշ, մոխրագոյն
brown	(դեղին)*	թուխ, թխագոյն
rose	(օղ)	վարդագոյն
pink	(կենդի)*	բաց վարդագոյն (Տճ. բեղի)
li'lac	(կենդի-կենդի)	եղրեւանագոյն, տեղոյն մանիշակագոյն (Տճ. կենդի-կենդի)
olive-green	(կենդի-կենդի)	ձիթագոյն կանաչ
Nile-green	(կենդի-կենդի)	Նեղոսի կանաչագոյն (Զար Բար Կենդի-կենդի Կենդի-կենդի Կենդի-կենդի)

* Հիշելու է որ Կենդի Կենդի (Կենդի Կենդի) :

ap'ple-green	(է'փլ-կրէյն)	խնձորագոյն կանանչ, պիստակագոյն (Տճկ. ֆոքսքի եէլէ)
cof'fee	(ֆ-ֆէ)	սրճագոյն
na'vy-blue	(նէյվ-պլու)	ծովագոյն կապոյտ
Ant'werp-blue	(ան'վեր-բլու)	Բրուսիական կապոյտ
rob'in's-egg-blue	(ռո'պինս-էփլ-պլու)	կարմրալանջ թռչնի ձուին գոյնով կապոյտ
cy'an blue	(սայան-պլու)	մուր կապոյտ (Տճկ. ալքի յէնկոն, ալքի փոյնէհրէ)
pea'cock'' blue	(փէյֆ-ֆ-պլու)	սիրամարգագոյն կապոյտ (Տճկ. ֆոյս- յէնկոն, ֆոյս- փոյնէհրէ)
Go'be-lin blue	(կոբէլին-պլու)	կօպէլեան կապոյտ (Տճկ. փոյնէհրէ)
light blue	(լայթ-պլու)	բաց կապոյտ
dark blue	(դարկ-պլու)	մուր կապոյտ
maz'a-rine	(մա'չ-րին)	միջակ, թուռ կապոյտ
az'ure	(է'ձէս-ր)	երկնագոյն կապոյտ (Տճկ. Լաֆֆեր)
az'u-rine	(է'ձէս-րին)	կապուտակ (սև կոյս)
straw	(սթրո)	յարդագոյն
tur-quoise'	(թուրքոյզ)	բաց կապոյտ (Տճկ. փէրզէ) [գոյն
e''cru'	(էյքրո)	անթափ (Տճկ. ֆոյս-թուրքոյզ) կտաւա-
cafe-au-lait†	(ֆ-ֆէ-օ-լէյ)	կաթով սրճագոյն
drab	(դրէյ)	դեղին-գորշագոյն, թխագոյն
sap'phire	(սափայր)	մուր կապոյտ, երկնագոյն. շա-
		փիւղայի գոյն [գոյն
seal-brown	(սէյլ-պրոն)	փոկամորթագոյն, մուր սրճա-
mauve	(մօվ)	բաց եղրեւանեգոյն
cher'ry	(չէրի)	կեռասագոյն
dove	(դուվ)	աղաւնեգոյն (բաց վարդագոյնով կո-
		շէրանեգոյնով խոն ֆոյշ-գոյն)
salm'on-pink	(սալմոն-փինկ)	լոստավարդագոյն (նարնգագոյնով խոն ֆոյշ-գոյն. Տճկ. ալք-լիւն)
pearl-gray	(փէրլ-գրէյ)	գորշ մարգարտագոյն
mel'on	(մէլոն)	սեխագոյն (Տճկ. ֆոյս- ալք-լիւն)
he'li-o-trope''	(հէլիօթրոպ)	արեւածաղկի գոյն
lav'en-der	(լաւենդեր)	լավէնտըր (Տճկ. հիւստի ծաղիկ ֆոյ-
		նով) գունատ եղրեւանեգոյն
ma-gen'ta	(մաճէնթա)	կարմիր ծիրանեգոյն (Տճկ. Էլմոնթ)
corn	(կոռն)	եգիպտացորենագոյն

* Հիշելու է մէկ աղագոյն (մէկ վանկ) :

† Գաղղիերէն է :

lem'on	(լե՛՝Ջ)	լեմոնագոյն
clar'et	(քլա՛րէթ)	կամիր գինեգոյն (Տճկ. շաբաթ)
o'chre	(օ՛՛շք)	ոսկեգոյնի մօտ գոյն մի՛ն
ca-na'ry	(քա՛նէ՛յր)	դեղձան, դեղձանիկի գոյն
fawn	(ֆօ՛ւն)	այծեամի ձագի գոյն
car'di-nal	(քա՛րտինալ)	բոսորագոյն (աբեան գոյն)
ter'ra-cot'ta	(թէրա՛-քոտա)	հողագոյն, երկրագոյն, կղմտրագոյն (Տճկ. քիւրտի)
buff	(պլօֆ)	թուխ դեղնագոյն, կասկագոյն
ma-roon'	(մարօ՛ւն)	շագանակագոյն, (մարտի)
rus'set	(ռու՛սէթ)	շիկորակ
gold'en-rod'	(գօլ՛դեն-ռոդ)	ոսկեգոյն
in'dia tint	(ին՛դիա փէնթ)	հնդկագոյն (շաք փէնէ յարդագոյն)
o'pal-ine	(օ՛փալին)	արեւակնային (փայլահերթ)
am'ber	(ամ՛բըր)	սաթեգոյն

[ԾԱՆ. — Մարդկային կենսական պիտոյքներէն կամ հանգստութեան պահանջներէն երկուքին, քննարար և հարկ, մեր ուսանողն առաջնորդելէ վերջ, կ'անցնինք այժմ. առաջնորդելու գինք երրորդին, հարկ հայթայթելու: Որովհետեւ մարդկային հագուստներն զանազան մասերէ կը բաղկանան, և իւրաքանչիւր մաս տարբեր նիւթէ մը շինուած է, ուստի և կը գտնենք զանոնք շինող կամ վաճառողներն ալ տարբեր անձեր, տարբեր խանութներու մէջ, որմէ մենք ալ կը հարկադրուինք մեր ուսանողն առաջնորդելու ի կարգին Կտաւաժաճառ կամ Գերպասաժաճառ — Մանրաժաճառին, Հանդերձաժաճառին կամ Դերձակին, Կօշկաժաճառին և Գլխարկաժաճառին:]

Dry Goods (որոյ կոչում) Ձոր Ապրանքներ

Անգլիերէնի մէջ չոր ապրանքներ ըսելով կը հասկցուն կոտորեղներ, կերպարեղներ, Գուլպաներ, Ներքին Հագուստներ (Շալի, Շալիքներ) Արտաքին կամ Զարդ Շալիներ, Օյներ, Թանցներ, Փռնապաներ կամ Վշնոյներ, Գալփաններ, Մաշոյներ, Կար կարելու վերքերեւելներ և իրեր (Մարմն, Աւել, Թել, Մեղառ, Գերշան), Մաշ Շալիներ, Կարէ և Գլխարկ Գերպարեղներ, Գանգրիներ, Հիւսելու Կեւեր և Շալիներ, Կոճակներ, Սառաններ, Պատարաններ, Տեւեր (Տճկ. Տեւելի), Բեհեղներ, Առններ և ուրիշ հարկերաւոր տեսակ իրեր, զորս ուրիշ մասնաւոր խանութներու մէջ չէ կարելի գտնել:

ging'ham	(կ'նիւմ)	սատանի կտաւ. Այնթէպի կտաւ (Տճկ. շէյլիւն գէշի, Այնթիւ գէշի, հանիւմ)
gingham checks	(կ'նիւմ չէք)	{ ճատրականման կ'նիւմ
gingham plaids	(կ'նիւմ գլէյթ)	
cham'bray	(շմ'հրէյ)	վուշերեւոյթ կ'նիւմ
cal'li-co	(գ'լիգօ)	տպածոյ կտաւ (Տճկ. պոստ) [կտաւ
fou-lard'†	(ֆօլարմ)	ճաճանշաւուխտ տպածոյ նուրբ
sat-iné, sat-éen'	(սէթէյն)	անդուսակտաւ
wash-sateen	(աւշ սէթէյն)	լուացուելիք անդուսակտաւ
chev'i-ot†	(շէվիօթ)	շէվիօթանման կտաւ
pi''que†	(պիգէյ)	լարակտաւ (գիգէ) [կտաւ
loz'enge	(լօշէնց, Լշէնց)	տարանկիւնագիծ (գիգէլուս) յնով
cotton-flan'nel	(գոֆլանէլ)	ասուէկտաւ (ֆլանէլ)
flan'nel-et	(ֆլանէլէթ)	թեթեւ ֆլանէլ
per-calé†	(պէրգալ)	արքունի կտաւ (Տճկ. հիւստոն գէշի)
per'ca-line'†	(պէրգալէն)	փայլուն արքունի կտաւ
cor'du-roy''	(գօրդուրօյ)	լարաւոր կտաւ
taf-fe-tine'	(թէֆէյն)	բեհեզիկ
mes-sal-iné'	(մէսալիէն)	մարմաշակ
crape, crepe	(գրէյթ)*	կռնճած կտաւ [նադրոս]
crash	(գրէյթ)*	հաստ կտաւ, փոթփոթ կտաւ
zeph'yr	(շէֆէր)	զեփիրու (պոստի իւր քրտի) կտաւ (Տճկ. Գիւլիէն)
dim'i-ty	(դիմիթի)	հաստ կտաւ բարձրացուած (Տճկ. գադրիս) ծաղկեկարով
li'nings	(լի'նինգ)	աստառցու
Li'nen, վուշէ կտաւի Տեսականերն են		
cam'bric	(գեմիսթի)	{ ջանջիլ (Գաղիսիւսն ընդէր Կոստ)
ba-tiste†	(պաթիսթ)	
dam'ask	(դամասթ)	{ զամասկեան կտաւ (սեղանի ծած- կաներն է անյեռնեւ համար)
di'a-per	(դիպօթ)	
huck'a-back	(հէգ'ապթ)	ամաններու սրբիչցու հաստ կտաւ
lawn	(լօն)	նրբավուշ կտաւ, շղարշ (Տճկ. շաշ)
drill	(դրիլ)*	շեղակի գծերով կամ շեղակի խլծ- պաւոր վշեայ կտաւ

* շէշու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։ † Գաղղիերէն է։

‡ Անգլիոյ մէջ լին մ'է, որոյ լեռնային խոշոր ոչխարներու բուրդը խիստ յարգի է. անոնց բուրդերէն շինուած ասուին ալ կը կոչուի cheviot։

Muslin, Մարմաշի Տեսակներն Էն

India-muslin (ինդի-մուսլին) Հինդ-կաստանի մաքրմա,

Madras†-muslin(Մադրաս-մուսլին) Մատրասի մարմաչ

Swiss-muslin (շուշան) Զուգորդական մարմաչ

Sheetings, Մաւանցունեբու Տեսակներն են

twilled (ἰν-ἑλτ)* ἡδύωληνη

untwilled	(<u>ḡḡ</u> -ḡḡ)	ḡḡḡḡ ḡḡ

bleached (ᠪᠯᠠᠭᠠᠳᠤ)* ᠪᠯᠠᠭᠠᠳᠤ (ᠪᠯᠠᠭᠠᠳᠤ)

unbleached (ဥၤကၤညးၤ)   *անճերակցուած* (անգ...)

Wool'en ('---էն) Բրդեղէններու Տեսակներն են

broad cloth (ကျေားစုံ) သတ္တု

boucle cloth (ግጥ-ቲ ቲሪቮር) ጠቅላላ ምሳሌ

serg (serg) upnδ

cas'si-mere (k'as'-si-mere)

cash'mere   (kash-mē)   { 7th century AD (S⁶. kash-mē)

chev'i-ot (יְחֵוֹת) יְחֵוֹת

chif'font† (26.822) Հատ նուրբ ասուի (իննն շարժ
շխարհի շարժ)

pan''a-ma'   (ᖃᕐᓴ-ᓄᓪ)   տեսակ մը նուրբ և խիտ գործուած ասուր (կենան, շէնքերէն-յարուն)

di-ag'o-nal (դագ'ոնէլ) շեղակի գծերով կամ շեղակի խծապաւոր ասուի

wors'ted (a-s'w-er-ted) *տեղանկ մը ասուելի*

unfinished worsted (ဥန်နီနီဥာ အဝေးအကွာ) မင်္ဂလာဒုံမှာ အဝေးအကွာ (၇၁၂၆)

thi-bet', ti-bet' (፲፭-፳፻፲፱)   *այծի մազէ շինուած ասուրի*

whip'-cord''   (հո-ի-գործ)   բարակ լարաւոր ասուի

tar'tau (Դա՛ր-Դա՛ն) Սկովտիական ճատրակասուի

Կրկնավերարկուններու համար Գործածուած Կտորներ

Shet'land (շէօփլէնդ) Սկոտլանդական ասուլի

ker'sey (ԿԵՐՏԵՅ) Կեկուղ խառով եւ փայլուն տես-
քով ասուհի

mel'ton (ሚልተን) *የወሰን ምዕራባዊ (ደቡባዊ) ምዕራባዊ*

chin-chil'laš (չինչիլ'լա) չինչիլ'լա կենդանույ մոռուտակին նման ասուրի [սաղն է

whitneys (հատիկ) չինչիլաի աւելի ընտիր մէկ տե-

† Հնդկաստանի նշանաւոր մէկ քաղաքն է, շուրջ կէս միլիոն բնակչով:

† Գաղղիերէն է:

§ Սպաներէն է :

Մուշտականման կտորներ

plush	(փլշ)*	Թանձր Թաւիշ
po'ny caracul	(փո'նի քար-գոշ)	մուշտականման Թաւիշ
baby lamb	(դեյդե փեժ)	գոռու ասուի (Պարսկան քառան ճորթի նման կտոր. Տճի. փէրճէ)
seal'ette	(սե'յլեթ)	փոկեմուշտականման ասուի
Բրդախառն կտաւներ		
sat'i-net'	(սեթ'ինեթ)	մանածախառն սնդուս (հինձը մա- նած, լեյսո-ածալ քոտրթ)

Կերպասներ

sat'in	(սե'թին)	սնդուս
serge	(սըճ)*	մետաքսէ սըճ
jac-quard'	(ճա'քար. յոգար)	Ժողկանկար կերպաս
ra'ja, ra'jah	(ռա'ճա)	Հնդիկ իշխան (տե՛սի ղ լո-սոսե- լի+ քսիան կերպաս)
su'rah	(սո'րա)	Հնդկական տեսակ մը կերպաս
gros'grain'†	(կրո'կրեյն)	Թանձր եւ տոկուն լարաւոր կեր- տեսակ մը կերպաս [պաս
shah	(շա)	տեսակ մը կերպաս րանճ)
veil'ing	(փե'յլինի)	քողատեռ կերպաս
plaid	(փլեյթ)*	ճատրակաւոր կերպաս (Տճի. սոդ- ալիքաւոր կերպաս
water silk	(ուո'լէր փեյ)	ալիքաւոր կերպաս
change'a-ble silk	(չե'յնճեյլ փեյ)	գոյնափոփոխ կերպաս (Տճի. քոշ պոշլի, եանթ սնթ)
Chi'na silk	(չե'յն փեյ)	Չինական կերպաս
In'di-a silk	(ինդիա փեյ)	Հնդկական կերպաս
Jap'a-nese' silk	(ճափոնի'յլ փեյ)	Ճափոնական կերպաս
vel'vet	(վե'լվեթ)	Թաւիշ (Տճի. քոթիթե) [կերպաս)
peau de soie†	(քո քլ սոս)	մետաքսի պարուտակ (տե՛սի ղ
moire†	(մոսս)*	դամասկեան կերպաս, զամղայ- եալ դիպակ (Տճի. թեւի քոս-լոս, սո- չալը քեպ, Ֆեճլի քոս-ճալ, քեթի- լեյլ). ամպերեւոյթ կերպաս
epingle†	(եփինլլ)	գնդասեղանման կերպաս
pon-gee†	(փոնճիյ)	անթափ (լըքոսոտրո-ած) կերպաս
crape, crepe	(քրեյթ)*	կռնճած կերպաս

* Հնչուէ մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ)։ † Գաղղիերէն է։

† Չինական, փէնի, անճնական գործասեղան, քեյլիւն) բա-
ռէն առնուած։

Can'ton կամ	O'ri-en'tal crape (գ-ն-դ-ը կամ օրի-են-տալ գրեյթ)	Գանդընի § կամ Արեւելեան գրեյթ
crepe de Chines†	(գ-ե-թ րը շին)	Չինական գոչի
crepe de meteor†	(գ-ե-թ րը մետեոր)	օդերեւոյթանման կերպաս
mate''las-se'†	(մաթըլաս-է-յ)	բարձրացուցուած (ՏՖկ. Գաղաթիմ)
		ծաղկանկարներով կերպաս
ha-bu'ta-yell, ha-bu'ta-i	(հա-պի-տ-յե-լ)	տեսակ մը ճափոնական
		նուրբ կերպաս
eponge†	(է-փօն-ժ)	սպինգերեւոյթ կերպաս
fou-lard'†	(ֆու-լա-ր-դ)	ճաճանչաւուխտ տպածոյ նուրբ
		կերպաս
ratine†	(ռ-ա-ր-ին)	գանգրահերանման կերպաս
net	(նե-դ)	ցանցանման կերպաս
chif'font†	(շի-ֆօն-տ)	շատ նուրբ (շաբաթ-դիւրսիւն-ը-յա-ր-ա-լ) կերպաս
faille†	(ֆա-լե-տ)	թեթեւ խծաւոր կերպաս
zen-a'na	(շեն-ա-նա)	} Հնդկական տեսակ մը նուրբ
za-na'na	(շա-նա-նա)	
bro-cade'	(պրօ-ս-է-յ-դ)	} կերպաս
		ոսկեթեւ բարձրացուցուած (ՏՖկ. Գաղաթիմ) ծաղկանկարներով բան-ուած մետաքսէ բեհեզ (փ-ն-ն)

Պառն կերպասներ

pop'lin (փ-փ-լին)	ջլաւոր մետաքս (նիւ-ձը մետաքս լեյ-ս-թ-ը քո-ր-դ)	
taf'fe-ta (տա-ֆ-է-դ-ա)	բեհեզ (մետաքս և լո-շ կոմ մետաքս և քո-ր-դ Խառն Գործո-ւ-թ) ի հնուճի	
	ոսկեթեւ կամ արծաթաթեւ բան-ուած կտաւ (փ-ն-ն) [Խառն]	
grog'ram (գրօ-գրե-մ)	հաստ մետաքս (մետաքս և քո-ր-դ	
vel''vet-een' (վե-լ-է-թ-է-յն)	մանածախառն թաւիչ	

Վերոյգրեալներէն ի զատ կան նաեւ բազմաթիւ կտաւեւ-ղէններու, ասուեղէններու եւ կերպասներու անուններ, որոնք մեծ մասամբ առնուած են կամ զայնս արտադրող երկիրնե-րու անուններէն, կամ զայնս գործողներու լեզուէն եւ կամ զայնս արտադրող ընկերութիւններու անուններէն. ինչպէս, Canton crepe, Չինաստանի Գանդըն քաղաքի անունէն առնուած

* Հնչու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ)։

§ Չինական քաղաք մ'է։

† Գաղղիերէն է։

|| Ճափոներէն է։

messaline (Մէսալին), charmeuse (Շարմէզ), voile (Վոյլ) մէյմէկ տեսակ կերպաս, faille de laine (Ֆայլ Ե Լայն) Թեթեւ խծալաւոր ասուի, lin'ge-rie' (Լինժերի) ճերմակեղէններ — Գաղղիերէնէ առնուած են. nain'sook (Նայնսուք, Նէյնսուք) Հնդկական հաստ մարմաշ. Հնդկերէնէ առնուած է. Clif'ton silks, (Կլիֆթոն Սիլքս) Գլիֆթըն կերպասներ եւ Lib'er-ty silks, (Լիբըրթի Սիլքս) Ազատութիւն կերպասներ — զայնս արտադրող ընկերութիւններու անուններէն առնուած են: Ասոնց վրայ օրէ ցօր ուրիշներ ալ կ'աւելնան, զորս պէտք եղած ատենը տեղւոյն վրայ սովորելու է:

Un'der-clothes'' (Են'ԵրէօԿլէզ) } Երբին (Կի) Զգեստներ
Under-wear'' (Են'ԵրէԿէյր) }

Արանց

shirt	(շէրթ)*	շապիկ
un'der shirt	(Են'Եր շէրթ)	տակի շապիկ
rib'bed shirt	(րիբ'Էթ շէրթ)	խծալաւոր շապիկ
fleeced shirt	(ֆլէյԷթ շէրթ)	բամակապատ շապիկ
Bal-brig'gan† shirt	(Ել-Երիկ'կան շէրթ)	Խուլանտական շապիկ
poros-knit shirt	(փօրօ-նիթ շէրթ)	ծակահիւս շապիկ
woolen shirt	(ուոլեն շէրթ)	բրդէ շապիկ
me-ri'no† shirt	(մէրի'նօ շէրթ)	մէրի'նօ բրդէն շինուած շապիկ
fan'cy shirt	(ֆէ'նսի շէրթ)	} զարդաշապիկ (Տճի. Գօլ-Լը)
dress'ing shirt	(Երէ'նիկ շէրթ)	
laun'dered shirt	(Լաւ'Երթ շէրթ)	
night shirt	(նայթ շէրթ)	գիշերանոց
pajamas	(փաճամ)	գիշերազգեստ
draw'ers	(Երօ'ւրզ)	շապիկընկեր, վարտիք
socks	(սոքս, սոքս)	} Էրիկ մարդոց գուլպա
half hose	(հաֆ հօզ)	
hosesup-port'ers	(հօզ-սըփթօ'րթըրս)	
gar'ters	(կարթըրս)	} գուլպաի կապեր, ծնրակապեր
arm band	(արմ'բանդ)	
col'lar	(կոլ'լըր)	օձիք (Տճի. Ե-Լ-Ե)
cuffs	(Կըֆս)*	Թեւեռնոց, Թեզնիք
sus-pend'ers	(սըս-թէն'Երթըրս)	ձգանակներ (Տճի. Ե-Լ-Ե)
neck'wear''	(նէ'ք-Եյր)	վզնոց

* Հնչուլու է մէկ աղաւթն (մէկ վահկ):

† Խուլանտայի մէջ քաղաք մ'է:

‡ Սպանիական տեսակ մը ոչխար եւ անոր բուրդը:

neck'tie	(նէ'տի-յ)	փողկապ, փողպատ
Wind'sort† tie	(ա-ն'շէր Բ-յ)	Ուինզըր փողկապ (աշ-յոյ, յո-տո-ն)
bat wing tie	(պէ'տ. ա-նի Բ-յ)	Յղջկաթեւ փողկապ
shield bow	(շի'յա ա-ն-)	վահանաձեւ փողկապ
four-in-hand	(ֆո-ւն հեն-տ)	ձեռքի մէջ չորս փողկապ
cra-vat	(քր-վէտ)	} վզի շոր
neckcloth	(նէ'տիւթ)	
scarf	(ը-տ-ա-թ)*	փողկապ
leg'gings	(լէ'կինկ-)	սոնապան (Տճկ. Կէշէկ, Բօշլէք)
sweat'er	(ը-ա-ն-է'տը)	քրտնցնող (տե-նի յը հ-գնէկ)
hand'ker-chief	(հեն'շէրնիթ)	Թաշկինակ

Կանանց

Un'der-mus'lins (ը'ն-տը'շէրն-ն) Մարմաշի ներքեի Զգեստներ
(կը հասկցուի կանանց ներքին շապիկ և շապկընկեր)
ներքին կամ Տան մէջ Ուրիշ Հագնուելիքներն են

cor'set	(գո-ն-էտ)	իրանաձեւ (գո-ն-էտ), սեղմիրան
corset-cover	(գո-ն-էտ-գը'շէր)	իրանաձեւի ծածկոց [գո-ն-էտ]
stock'ings	(ը-նի-տ'ինկ-)	դանկապան (ինկ-ն ծ-նիլը հ-ն-ն-ն)
hose sup-port'ers	(հո-շէ'տ-տը)	գուլպայաքաշ, գուլպայարարձ
un'der-skirt	(ը'ն-տը-ա-ը-տ)	} վտաւակ, (նիւթի նիւ-շէր-դէտ-տ. Դ-ո)
pet'ti-coat	(թէ'տի'գոտ)	
skirt	(ը-ա-ը-տ)*	քղանցք, փէշ (Տճկ. Ենէկ)
waist	(ա-ն-տ-տ)*	բաճկոն
shirt-waist	(շէր-տ-ա-ն-տ)	շապկաբաճկոն
dress	(տրէ-ն)*	պատմուճան [զգեստ]
gown	(կո-ն-ն)*	չրջազգեստ, պաշտօնական չրջա-
night gown	(ն-յոն կո-ն-ն)	գիշերազգեստ [զգեստ]
prin'cess slip	(քրէ'ն-ն-ն-նիթ)	իշխանուհւոյ դիւրին հագնուելիք
ki-mo'no	(կի'մո-նո)	Ճափոնական չրջազգեստ
col'lar	(գո-լէր)	օձիկ
a'pron	(է'պրոն)	գոգնոց, դենջակ (Տճկ. Գէշի-ն)
hand'ker-chief	(հեն'շէրնիթ)	Թաշկինակ
belt	(պէ'տ)*	գօտի, կամար (Տճկ. Կէտ)
leg'gings	(լէ'կինկ-)	սոնապան (Տճկ. Կէշէկ, Բօշլէք)
sweat'er	(ը-ա-ն-է'տը)	քրտնցնող (տե-նի յը հ-գնէկ)
shawl	(շօլ)	ցփսի (ա-նի յէտ-նիւ շ-լ (Տճկ. շ-լ)
scarf	(ը-տ-ա-թ)*	վզնոց. ուսնոց

† Անգլիայի մէջ քաղաք մէջ

* Հնչու և մէկ անգամ (մէկ վանկ)։

muf'fler	(Ջ'ֆլէր)	} վզնոց, կրծկալ
scarf muffler	(սք-մֆ Ջ'ֆլէր)	
mit'tens	(մի'տեն)	թաթ պան (թրքէ յեռնոյ)
gloves	(կլէվ)*	ձեռնոցներ
kid gloves	(կի'դ կլէվ)	ուլի մորթէ ձեռնոցներ
silk gloves	(սի'կ կլէվ)	մետաքսէ ձեռնոցներ
rib'bon	(րի'բոն)	ժապաւէն, րիպըն
lace	(լէյ)	թելատրէզ (լիքէ)
veil	(վէյ)	քօղ
net	(նէթ)	ցանց
in-vis'i-ble net	(ին-վի-շի-բլ նէթ)	անտեսանելի (հաշէ շինուած) ցանց

No'tions (նօ'շն) Մանր Մուներ Օգտակար Առարկաներ

Գնդասեղի Տեսակներ

pin	(փին)	գնդասեղ
saf'e'ty pin	(սէ'յֆթի փին)	ապահովութեան գնդասեղ
hair pin	(հէյթ փին)	մազի գնդասեղ, հերաշամիրիկ
hat pin	(հէթ փին)	գլխարկի գնդասեղ
scarf pin	(սք-մֆ փին)	վզնոցի զարդասեղ
dress pin	(դրէս փին)	} օձիքի կամ կուրծքի զարդասեղ
col'lar pin	(կոլ'լէր փին)	
bar pin	(պր-մֆ փին)	

Ասեղի Տեսակներ

nee'dle	(նէյդլ)	ասեղ
sew'ing needle	(սօ'ինկ նէյդլ)	կարի ասեղ
em-broid'er-y needle	(էմ-բրոյ-յ նէյդլ)	ասեղնագործութեան ասեղ
cro-chet' needle	(քրօշէ'յ նէյդլ)	հիւսելու ասեղ (լիքէ ք-նելու չիշիլ)
darn'ing needle	(դար-նինկ նէյդլ)	ծակ (գուլպայի, ևն.) լեցնելու ասեղ
knit'ting needles	(նի'տինկ նէյդլ)	(գուլպայ) հիւսելու շամիրիկներ
pack'ing needle	(փէ'քինկ նէյդլ)	բեռ կարելու մախաթ [ՏՖ. շն]
sail'ors' needle	(սէ'յօլէր նէյդլ)	նաւաստիներու ասեղ (գորգնոր-գորգնոր ասեղ)

Թելերու Տեսակներ

sew'ing thread	(սօ'ինկ լիգրէթ)*	կարի թել, դերձան
sewing silk	(սօ'ինկ սիլկ)	կարի մետաքս

† to get the mitten, իբր սիրահար կամ ամուլ մերժուիլ.
 Թաթ պանը առնել առանց միջի ցանկալի ձեռքին

* Հիշելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

embroid'ery silk (եֿյր-յաբլի տիւ) ասեղնագործութեան մետաքս
change-a-ble silk (չեֿյնճեֿյլ տիւ) մաս առ մաս գոյնզգոյն մետաքս
(տեղնափոխութեան համար)

darn'ing cot'ton (դա՛նինգ քո՛տոն) (քո՛տոն) նորոգելու մանծէ թել
knit'ting cot'ton (նի՛տինգ քո՛տոն) հիւռելու մանծէ թել [թել
cro-chet' cot'ton (քրօշե՛յ քո՛տոն) հիւսելու (նիլի քո՛տոն) մանծէ
yarn (յա՛րն)* հաստ թել, բրդէ թել

Ուրիշ Գործածական Օգտակար Առարկաներ

but'ton (պե՛լն) կոճակ
col'lar but'ton (կո՛լար պե՛լն) օձիքի կոճակ
cuff but'tons (կափ պե՛լն) թելնոցի կոճակներ
link cuff buttons (լինք կափ պե՛լն) թելնոցի օղակաւոր կոճակներ
cuff hold'ers (կափ հօ՛ւրբ) թելնոցակալներ
studs (սթու՛ք)* զարդաչապկի կուրծքի կոճակներ
scarf ring (սքօ՛ր րինգ) վզնոցի օղակ
thim'ble (թի՛մբլ) մատնոց
pin cush'ion (փին քո՛շիւն) գնդասեղի բարձիկ
em-broid'er-y hoops (եֿյր-յաբլի հօօօ) ասեղնագործութեան
չըջանակներ (Տճի. Նոթէ Գոնաֆի)

tape meas'ure (թեյփ մեյչուր) երիզաչափ (չեֿյլի Խափ)
i'ron-ing wax (յիւրինգ աքս) արդուկելու մեղրամոմ
stock'ing darn'er (սթոկինգ դա՛նը) զանկապանանորոգ
shoe-laces (շօլեյս) խրացներ (հօշի Նիւ)
curl'ing-i'rons (կըլինգ յիւրինգ) } գանգերկաթներ, հերա-
curl'ing-tongs (կըլինգ լիւնկ) } գանգրիչ
wa'ving-i'rons (աւինգ յիւրինգ) }
curl'ing kids (կըլինգ քի՛ճ) հերագանգրիչ ուլիկներ
comb (քոմ) սանտր
rub'ber comb (րաբբը քոմ) ձգախէժէ սանտր
back comb (բեք քոմ) ետեւի սանտր
side combs (սայդ քոմ) կողմնակի սանտրեր
bar'rette (բարեթ) հերակալ
scis'sors (սի՛զը) մկրատ
shears (շիար)՝ մեծ մկրատ

Չոր Ապրանքներու Վերաբերեալ Ուրիշ Գործածական Բառեր
hab'er-dash'er (հեֿյըրտէշը) Էրիկ մարդոց կահեր
gentlemen's furnishings (ճեֿյուլմէն ճեֿյնիշնիւ) ու թել, ասեղ.
մատնոց և ուրիշ մանր մուր բաներ վաճառող. փերեզակ

* Հնչելու և մեկ տեղամէկ (մեկ վանկ) :

hab'er-dash'er-y (հէ'ղըրդէշէ) էրիկ մարդոց կահեր
և մանր մուներ ապրանքներ

stock	(շ)-լի-դ)*	ծառի բուն. ժառանգական ուն- րունդ. արջառ. արծէթուղթ. դրամագլուխ. ապրանք, մթերք
lot	(լ-լի)	ճակատագիր. բաժին, մաս. վի- ճակ (ՏՖ. ք-ք-ք). գետնաբաժին
in'ven-to'ry	(ի'նվենտորի)	ցուցակագրութիւն
reg'u-lar	(ռէ'կ-լ-լ-լ)	կանոնաւոր
spe'cial	(շ)-սի'շիլ)	մասնաւոր
bar'gain	(պ-ա'կիլ)	աժան ապրանք (ՏՖ. ք-լ-ք-ք)
price	(քի-ք-ք)*	գին
base'ment	(պէ'յ-մէնտ)	կէս ստորերկրեայ գետնայարկ. գլխաւոր յարկի տակի յարկը
mez'za-nine\$	(մէ'շ-նին)	երկու բարձր յարկերու միջեւ ցած յարկ մը. կէս դատիկոն. խանութներու միջի դատիկոնա- ձեւ յարկ [ռասեղան
coun'ter	(ք-ա'նդըր)	հաշուող. հաշուեսեղան, վաճա-

C. O. D. կը նշանակէ cash-on-deliv'er-y (ք-շ-ա'ն-վէլիշէ)
քիթէշ կանխիկ վճարել տանել կամ բերել յանձնելու պահուն

aisle	(այլ)	անցք
row	(ռօ)	շարք, կարգ
size	(սայշ)	չափ
trans'fer	(լիքէ'ն-ֆէր)	փոխանցում. փոխադրելը
card	(ք-ա-ք)	} տոմս, տոմսակ
tick'et	(լիքէ'տիք)	
sales'man	(սէ'յլշման)	վաճառող
sales'wom'an	(սէ'յլշ-ա-ման)	վաճառողուհի
pur'chase	(քի-ք-շէյս)	գնում
trade	(լիքէ'յաք)*	արհեստ. առևտուր
tra'ding stamp	(լիքէ'յաքի-սթէյմփ)	առևտրական դրօշմ
cou'pon''	(քօ-փօն)	կտրոն
win'dow	(ա-լի'ն-ա-ք)	պատուհան, լուսամուտ
shelf	(շէլֆ)*	դարակ (ՏՖ. ք-ֆ)

§ Գաղղիերէն է:

* Հնչու է մեկ աղագէն (մեկ վանկ):

† Գնողները կը հաւաքեն այս դրօշմները և յետոյ զանոնք
ուրիշ ապրանքներու հետ կը փոխանակեն:

show-case	(շօ-փէյօ)	ապակիէ ցուցաստուկ
dis-play'	(տի-փլէյ)	ցոյցի դնելը [րերող աղջիկ
cash-girl	(փշ-կէրլ)	կանխիկ դրամ կամ ծրար տանող

Բայեր

to ad'ver-tise''	(ե-ադ-վեր-տիզ)	ծանուցանել
to but-ton	(պե-ն)	կոճկել
to curl	(քը-լ)	գանգրել
to bar'gain	(պա-րեյն)	սակարկել
to stock	(ք-սթոկ)	մթերել, ապրանք լեցնել
to pur'chase	(քը-չէյս)	գնել, ծախու առնել
to trade	(թրեյդ)	առեւտուր ընել
to stamp	(ք-սթեմփ)	դրօշմել
to dis-play'	(տի-փլէյ)	ցոյցի, ի տես դնել
to trans-fer'	(փրէն-ֆեր)	փոխանցել, փոխադրել

Ոսակցութիւն

Չոր Ապրանքներ (կոստէյննէր, Լն.) Ծախող խանութի մը մէջ Ուր կրնամ գտնել հո-ւյր փայտ Where can I find զարդաշապիկներ, Կրէմլի շքեղ - dressing shirts please? կը հաճի՞ք: - Կանո- րէն ռէկուլար - ռէկ - The regular stock նաւոր ապրանքը կը- իշ օրէն էր հեղձը is sold in the haber- ծախուի էրիկ մար- րէշը քի-քի-քի, dashery department դոց կահեռու բաժ- ան քի-քի փայտ, on the main floor, but նին մէջ. գլխաւոր պէն քի-քի էր փայտ there is a special in- յարկին վրայ. բայց ինչպէս էր ընդհանր- ventory underprice կայ մասնաւոր ցու- ան էր քի-քի ընդ- sale in the basement. ցակա գրութեան վար գնով ծախու գետնայարկին վրայ:

Ուր կրնամ գտնել հո-ւյր փայտ Where can I find ներքին զգեստներ: - Ընդհանր - underwear? - Next Թաղորդ վաճառասե- փայտ քի-քի քի-քի counter on your right. ղանին վրայ ձեր աջ քի-քի

կողմը:

Ասոնք են այս ա- քի-քի քի-քի Are these the collars աւատուան լրագիր- երկրորդ քի-քի advertised in this ներուն մէջ ծանուց- ան էր քի-քի morning's papers? ուած օձիքները:

* Հնչեալ է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

Ոչ այն տեղիները . նախ Կենտրոն հինգ , ետ-
դուք պիտի գտնէք . — Եւ քիչ Կենտրոն հինգ
զանոնք ձախ անց-
քին երկրորդ շար-
քին մէջ :

Ուրիշ մաս մ'ալ Կենտրոն է Եւ Կենտրոն
Կենտրոն հինգ Կենտրոն հինգ
Վրայ կայ . — Շնոր-
հակալ եմ :

Երկուստանեակ մ'օ-
ձիքներ պիտի առ-
նեմ : — Ի՞նչ չափով . —
Չափը չեմ գիտեր :

Ի՞նչ չափով չափիկ
կը հագնիք : — Տասն-
եւ չորս ու կէս :

Ուրեմն դուք տասն-
եւ չորս ու երեք քա-
ռորդ օձիք կ'ուզէք :
Ահա հոս են :

Պիտի տանի՞ք զա-
նոնք հետերիդ թէ
ղրկեմ զանոնք : —
Դուք կարելի է ղըր-
կէք զանոնք :

Պիտի ուզէ՞ք անոնց
համար վճարել հի-
մա : — Դուք կարելի է
ղրկէք զանոնք առ-
նը տանիլ յանձնե-
լուն վճարելի :

Ուրիշ որևէ բան-
կ'ուզեմ առնել նաև
գուլպաներ :

Ուրեմն աւելի լաւ է
ձեզ հետ առնէք այս
փոխանցման տոմար .
եւ տաք զայն վա-
ճառողուհւոյն , ամեն
անգամ որ գնում

Not these here, you
will find them in the
second row, of the
left aisle.

There is another lot
in the mezzanine floor.
— Thank you.

I will take 1 doz.
collars. — What size?
— I don't know the
size.

What size shirt do
you wear? — Fourteen
and half.

Then you want four-
teen and three quar-
ters collars. Here they
are.

Will you take them
along, or shall I send
them? — You may
send them.

Will you pay for them
now? — You may send
them C. O. D.

Any thing else? — I
want to get socks also.

Then you better take
along this transfer
ticket; hand it to the
saleswoman every time
you make a purchase.
Present also this cou-

մընէք: Այս կտրոնն Կէն Գո-Գոն Կո- Կոն
ալ ներկայացուցէք Բրէյթլի Կո-Կոն Կո-
առն տրական գրօշմի եւ Կո- Կո- Կո-
պատուհանը Կո- Կո- Կո- Կո-
պիտի ստանաք ձեր Բրէյթլի Կո-Կոն —
առն տրական-գրօշմ-
ներ: Ծնորհակալ եմ:

pon to the trading-
stamp window and
you will get your
trading stamps. —
Thank you.

Պատուհանին մէջ Կո Կո Կո Կո Կո I saw some silk socks
ի տես դրուած մե Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-
տաքսէ գուլպաներ եւ Կո Կո Կո Կո Կո
մը տեսայ, եւ Կո- Կո- Կո- Կո- Կո-
զեմ անոնց նման

I saw some silk socks
displayed in the win-
dow, and I want to
get a pair like them.

զոյգ մ'առնել: Այս դարակին վրայ Կո- Կո- Կո- Կո-
կրնա՞ք տեսնել զա- Կո- Կո- Կո- Կո-
նոնք: — Ոչ:

Can you see them on
this shelf? — No.

Նայեցէք այս ցու- Կո- Կո- Կո- Կո- Կո-
ցանտուկին մէջ: — Կո Կո Կո Կո Կո
Հիմա կը տեսնեմ: Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն
Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն
Ահա իմ փոխանցման
տոմս:

Look in this show-
case. — I see now.
I want that pair. Here
is my transfer ticket.

Ուրիշ որ եւ է բան: Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն
— Այլ ոչինչ այսօր: Կո- Կո- Կո- Կո- Կո-
Բայց ի՞նչ ընելու եմ Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն
Հիմա այս փոխանց-
ման տոմսը:

Anything else? Noth-
ing more for to-day.
But what shall I do
with this transfer-
ticket now.

Կանխիկ: — Տարէք Կո- Կո- Կո- Կո- Կո-
այս ազնիւ մարդը Կո- Կո- Կո- Կո- Կո-
փոխանցման հաշ- Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն
ուսեցողանին: Կրնաք Կո-Կոն Կո-Կոն Կո-Կոն
իրեն հետ երթալ: —
Ծնորհակալ եմ:

Cash! — Take this
gentleman to the
transfer counter. You
can go with her. —
Thank you.

RULE XII. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԲ. — ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.* — Երբ դերանուն մը ունի երկու

† Կրճատուածն է cash-girl բառին:

* [Սոյն կանոնը չի ընդունու է]:

կամ աւելի նախընթացներ Լով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի միացած բոլորին հետ յոքնակի թուով, որովհետեւ անոնք միասին առնուած են. ինչպէս, “*Saul and Jonathan were lovely and pleasant in their lives, and in their death they were not divided.* Սուրբ ու Յովնան իբեշ, կենդանութեան ատենը սիրելի ու հաճելի էին. և իբեշ, մահուան ատենն (ու) իրարմէ չը զատուեցան”:

Բայբաբլէն Ա. — Երբ *and* ու շաղկապուած երկու կամ աւելի նախընթացներ կը ծառայեն միայն մէկ անձ կամ մէկ իր ներկայացնելու, անոնք իրարու բացայայտիչ են, և յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, “*This great philosopher and statesman continued in public life till his eighty-second year.* Այս մեծ փիլիսոփան և պետական շարունակեց (իբ) ժողովրդական գործունէութիւնը մինչեւ իբ ութսուն երկրորդ տարին”:

Բայբաբլէն Բ. — Երբ *and* ու շաղկապուած երկու նախընթացներ իրարմէ ազդու կերպով կը զանազանուին, տարբեր խօսքերու կը պատկանին եւ եթէ եզակի են յոքնակի դերանուն չեն պահանջեր. ինչպէս, “*The butler, and not the baker, was restored to his office.* Մարմարե՛ր եւ ոչ հարկարե՛ր, իբ պաշտօնին վերահաստատուեցաւ”:

Բայբաբլէն Գ. — Երբ *and* ու շաղկապուած երկու կամ աւելի նախընթացներ *each, every* կամ *no* ածականովը նախադասուած ըլլան, առանձին առանձին առնուած են եւ յոքնակի դերանուն չեն պահանջեր. ինչպէս, “*Every plant and every tree produces others after its own kind.* Ամէն ծառ և ծառի ծառ կ’արտադրէ ինք իր տեսակէն ուրիշներ”:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ նախընթացները *you, he, she, it* են, առաջին դէմքն երկրորդէն նախապատիւ սեպելու է, երկրորդն ալ երրորդէն. այսպէս, “*John, and thou, and I are attached to our country.* Յովնան, դու և ես կապուած ենք ձեր երկրին” — “*John and thou are attached to your country.* Յովնան եւ դու կապուած էք յեր երկրին”:

2. Դերանուններու սեռերը, բացի եզակի երրորդ դէմքէն, կ’որոշուին իրենց նախընթացներէն. բայց տարբեր սեռէ նախընթացներ ներկայացնելու համար հարկ եղած դերանուն մը գործածելու պահուն, պէտք է որ արականը իգականէն նախապատիւ սեպել, և իգականն ալ՝ չէզոքէն: (Տե՛սել Նաև Երեւ. 300 2րդ դարբերաբլէնը):

180. Վարժութիւն

[Հետեւեալիւ Թերաթուի ժիւրտ Կոնսէյ Կոմիտէ Ընդունիլիս
եւ Երեւանի Գէ]]

“Both, minister† and magistrate‡, are compelled to choose between his duty and his reputation§.”

“If love and unity|| continue, it will make you partakers* of one another's joy.”

“With the azure and vermilion**,”

“Which is mix'd for my pavilion¶.” — *Byron.*

DRY-GOODS STORE.

[Գ]

The store where we buy cloth, ribbons, and many other things which we use when we make our clothes, is called a dry-goods store.

The store-keeper sells these things by the piece or by yard measure. A yard is thirty-six inches long. If we do not need a full yard, we may buy less than a yard.

When we ask the clerk how much cloth or ribbon costs, he names the price by the yard.

Some dry-goods stores sell shoes, hats, clothing, under-clothes and bed-clothes. If we make our own hats and clothes, we get the cloth, the trimmings and whatever else we need in the dry-goods store. Such stores sell also the needles, thread, buttons, etc. that we need to sew the things we wish to make.

† min'is-ter (մինիսթըր) նախարար. երկրորդ կարգի դեսպան. երէց, քարոզիչ. սպասաւոր, ծառայ — to minister, մատակարարել. սպասաւորել

‡ mag'is-trate (մէյսթրէյթ) փոքր դատաւոր

§ rep'u-ta-tion (րեփեյւնէյշըն) համբաւ

|| u-ni-ty (ունիթի) միութիւն

* par-ta'ker (պարթէյքըր) մասնակցող — to partake, մասնակցել

** ver-mil'ion (վերմիլիոն) փայլուն կարմիր (Տճիւ. ալ), ծիրանեգոյն

¶ pa-vil'ion (բավիլիոն) բոլորտիքը բաց սրահ (Տճիւ. Կեռն)

ԴԱՍ ՂԶ. (LESSON XCVI.)

[9]

Cu'bic Meas'ures (ԿՅՈՒՄԻՆԻ ԴՆՆԱՐԴ ԶԱՓԵՐ

- 1,728 խոր. մատ. (cu. inches) Հաւասար է 1 խոր. ոտքի (cu. foot)
 27 խոր. ոտք (cu. feet) Հաւասար է 1 խոր. կանգունի (cu. yard)
 128 խոր. ոտք (cu. feet) Հաւասար է 1 փայտաշափի (cord, քոփ փայտ)
 40 խոր. ոտք (cu. feet) Հաւասար է 1 բռնան լէշի 1 ton (shipping)
 2,150.42 խոր. մատ. (cu. inches) Հաւասար է 1 բնօրինակ (դշ-
 քնակ) գրիւի (standard bushel)
 268.8 խոր. մատ. (cu. inches) Հաւասար է 1 բնօրինակ չոր
 ապրանքներու մեծ դորակի (standard gallon dry)
 231 խոր. մատ. (cu. inches) Հաւասար է 1 բնօրինակ հե-
 ղուկներու մեծ դորակի (standard gallon liquid)
 1 խոր. ոտք (cu. foot) Հաւասար է չուրջ գրիւի մը
 չորս հինգերորդին

Cloth'ier (ԿԼԻԻԵՐ) Հանդերձավաճառ

Հանդերձավաճառը կը ծախէ կարուած պատրաստ հագուստներ.

Tai'lor (ԼԵՅԼԵՐ) Դերձակ

Դերձակը կը շինէ մարդոց արտաքին հագուստներն
 անհատական յանձնարարութեան համեմատ:

Fur'ri-er (ՖՐԻԵՐ) Մուշտակավաճառ, Մուշտակագործ

ԾԱՆ. — Ամեն հանդերձավաճառ առ հասարակ դերձակ ալ
 է. բայց ամեն դերձակ հանդերձավաճառ չէ:

Արտաքին Հագուստներ

Արանց

trousers†	(ԼԵՅԼԵՐ)	}	անդրավարտիք, տաբատ
pants†	(ԳԵՆԴԱ)*		
waist' coat"	(ԿԵՆԴԱ-ԳՈՐԷ)	}	բաճկոն (ՏՃԻ. ԵԵԼԵԻ)
vest	(ՎԵՍԴ)		
fan'cy vest	(ՖԵՆՍԻ ՎԵՍԴ)		զարդարաճկոն
coat	(ԳՈՐԷ)		վերարկու (ՏՃԻ. ԳԵՆԼԵՍ)
o'ver-coat"	(ՕՎԵՐԳՈՐԷ)		կրկնավերարկու
sack coat	(ԿԱԿ ԳՈՐԷ)		եզերքներն ուղիղ կտրուած կարճ վերարկու, քափ

† pants կրճատուածն է pantaloon (ԳԵՆԼԵՍԵՆ), Գաղղ.
 (ԵՆԼԵՍԵՆ) բառին. բայց trousers գործածելը աւելի յարգի է:

cut'a-way" coat	(գէշ-աւ-էյ քօթ)	առջեւի եզերքներէն չեղակի կտրուած, ետեւը մէջքէն ճեղքուած վերարկու (Անգլի-ան Գ-ու) քէշ-աւ-էյ
frock coat	(ֆրոկ* քօթ)	առջեւը ուղիղ, ետեւը մէջքէն ճեղքուած վերարկու, ցերեկուայ պաշտօնական վերարկու (գրեշ-աւ-էյ)
dress-coat	(դրէս* քօթ)	} ծիծեռնակի պոչաձև վերարկու, երեկոյեան պաշտօնական վերարկու
swal'low- tailed' 'coat	(շաւ-աւ-էյ քօթ)	
tux-e'do coat	(թէքս-էյ քօթ)	ճաշկերոյթի պաշտօնական կարճ վերարկու
sin'gle breast'ed	(սինգլ Գրէ-սթիթ)	միակողմը
double breast'ed	(Դաբլ Գրէ-սթիթ)	կրկնակողմը [ԼԵ+]
rain-coat	(ռէյն-քօթ)	անձրեւի վերարկու (ՏՖ. Ե-շո-ր-ք)
fur-overcoat	(ֆը-օվըրքօթ)	մուշտակէ կրկնավերարկու
ear muffs	(էյր Բլաֆ)	ականջապահ
suit	(սիւ-թ*)	ձեռք մը (շէք-թ - ՏՖ. Գ-թ), սիւ-թ
evening suit	(էվինգ սիւ-թ)	երեկոյեան համազգեստ
full dress suit	(ֆըլ Դրէս սիւ-թ)	Ամերիկեան պաշտօնական համազգեստ

Կանանց

skirt	(քիթ* Ե-թ)	չրջագգեստ
waist	(ու-էյ-թ*)	բաճկոնակ
wrap per	(ը-թըթ)	տանը մէջ գործի ատեն միայն հագնուելիք հասարակ պատմուճան. փաթթոց
gown	(կո-ն*)	չրջագգեստ, հանդիսապատշաճ շրջագգեստ
dress	(դրէս*)	հագուստ, պատմուճան
jack'et	(ճե-թ)	կարճ վերարկու
Ea'ton jacket	(էյթոն ճե-թ)	Իյթոնական կարճ վերարկու, անթեւ չեփէն
cloak	(քլոք*)	կրկնոց
cape	(քեյփ)	ուսնոց. տառատոկ
wrap	(ը-թ)	զարդավերարկու
shawl	(շօլ)	ցփոխի (ս-թ յփ-եւէթ շ-լ)

* Հնչիւն է մեկ տեղամէն (մեկ վանկ) :

rain coat	(ռէյն քօթ)	անձրեւազերարկու (ՏՖ՝. Ի-դ-ս-բ-լ-ւ-)
fur scarf	(ֆը-սք-սք)	մուշտակէ ուսնոց, վզնոց կամ կրծկալ [նաթաւիչ]
muff	(մֆ)	ձեռնպահ, ձեռնամուշտակ, ձեռ- նանդերձեղէններու վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր
tai'lor-ing	(թէ'յլօրին)	դերձակութիւն
clean'ing	(քլէ'յնին)	մաքրելը
dry clean'ing	(դր-յ քլէ'յնին)	չոր չոր մաքրելը (դէշէն-լ)
steam clean'ing	(սթէյմ քլէ'յնին)	չոգիով մաքրելը
scour'ing	(սք-սք-ին)	լուալը
al'ter'ing	(օ'լթէրին)	ձեւը փոխելը
re-mod'el-ing	(րէյմօդէլին)	նորաձեւութեան դարձնելը
re-pair'ing	(րէֆէ'յրին)	նորոգութիւն
dye'ing	(դէ'յնին)	ներկելը
press'ing	(քրէս'ին)	արդուկելը
al'ter-a'tion	(օլթէրէյշն)	փոփոխում, փոփոխութիւն
sleeve	(սլէւը)	թիզանիք (ՏՖ՝. Բօլ-թ-Քի-բ-թ-լ-ւ-լ-ւ-)
sample	(սեմփլ)	նմոյշ (ՏՖ՝. Բօլ-թ-)
fab'ric	(ֆէ'բրիք)	կտոր, գործուած կամ հիւսուած կտաւ, ասուի
spun	(սք-սք)	մանուած - to spin մանել բայէն
home spun	(հօմ-սք)	տան մանուած
stripe	(սթրիք)	մատնէք, գիծ գիծ (ՏՖ՝. Լ-դ-թ-լ-ւ-)

Բայեր

to clean	(քլէյն)*	մաքրել [լուալ
to scour	(սք-սք-թ)*	աւազով կամ կղմինտրով շփել.
to al'ter	(օ'լթէր)	ձեւափոխել
to re-pair'	(րէֆէ'յր)	նորոգել
to re-mod'el	(րէյմօդէլ)	նորաձեւութեան դարձնել
to dye	(դէյն)	ներկել
to press	(քրէս)*	արդուկել
to short'en	(շօթեն)	կարճեցնել
to length'en	(լէնկէն)	երկարացնել

Ոստակցութիւն Հանդերձավաճառի մը խանութին աջէջ

կ'ուզեմ ձեռք մը առնալ ք-թ-թ I want a suit of
զգեստ: ք-թ-թ clothes.
ի՞նչ չափով, (ի՞նչ) հո-թ-թ առնալ, քլէյն — What size, please? —
Հաճիքը քանիսն չորս, քլէյն-թ-թ — Thirty-four.

* Հէշէն է մէկ տեղամէկ (մէկ վահակ):

չեմ Գարնանային «փրփր» սեռ-ժո suit for me. — Here
 ձեռք մը (շփե-տ) շի- — հիշք — Գրք քիչք are the latest samples,
 նէք ինձ համար: — «Գրք», եւ- ժո քիչք you may pick up your
 Ահա ամենէն վերջին եւ-ք շո- choice.

նմոյշները. ձեր ընտ-
 րածը զատեցէք: This fabric suits my
 Այս կտորը իմ ճա- Գրք քիչք սեռ-ժո This fabric suits my
 չակիս կը յարմարի, Գրք քիչք, հո-ք Գրք taste, what do you
 դուք ինչ կը խոր- եւ- քիչք — think of it? — That
 հիք այդ մասին: — Գրք քիչք սեռ-ժո is imported goods,
 Ատիկա ներածուած Գրք հո-ք «փրփր» called English home
 ապրանք է, Եւ կը կոչ- եւ-ք քիչք spun, it makes excel-
 ուի Անգլ. տան ման- ու-ք շո- lent suit, and will last
 ուած, ընտիր ձեռք «Գրք» you many seasons.

զգեստ կ'ըլլայ, եւ
 ձեզ շատ մը եղանակ-
 ներ պիտի դիմանայ: Will you take my
 իմ չափս կ'ուզէ՞ք — Եւ եւ- քիչք Գրք Will you take my
 առնել հիմա: — Այո: Գրք քիչք — Եւ- measure now? — Yes.
 Ես երբ պէտք է գամ հո-ք Գրք քիչք Գրք When must I come
 վրաս փորձելու: — Երբ, — Գրք քիչք Գրք to try on? — Can you
 կրնա՞ք Հինգշաբթի Գրք քիչք Գրք քիչք be here Thursday
 կէսօրէ վերջ հոս ըլ- — Գրք քիչք Գրք քիչք afternoon, say at four
 լալ, ըսենք ժամը փոքր — Եւ- քիչք Գրք o'clock? — Yes. —
 չորսին: — Այո: — Եւ-ք Գրք քիչք Գրք Alright then I shall
 լաւ ուրեմն, այն ա- Գրք քիչք Գրք քիչք have it ready for you
 տենին զայն պատ- Գրք քիչք Գրք քիչք by that time. — I will
 րաստ պիտի ունե- Գրք քիչք Գրք քիչք be here at that time
 նամ ձեզ համար: — Եւ-ք Գրք քիչք promptly.
 Ես հոս պիտի ըլլամ
 ճիշդ ու ճիշդ այդ
 ատենին:

RULE XIII. — PRONOUNS. ԿԱՆՈՆ ԺԳ. ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ:

When a Pronoun has two or more antecedents connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together*. — Երբ դերանուն մը ունի երկու կամ աւելի նախընթացներ կ'սով կամ Եւ սով իրարու հետ շաղկապուած, պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (Եւ-քիչք Գրք քիչք),

* [Սոյն կանոնը զոչ ընկու է]:

Եւ ոչ իբր միասին առնուած. ինչպէս, “James or John will favour us with *his* company. Եւ-ի-ւ կամ Յոհաննէս պիտի պատուէ (շնորհէ) մեզ ի-բ ընկերակցութեամբը:” “Neither wealth nor honour can secure the happiness of *its* votaries†. Ոչ հարստութիւն և ոչ պատիւ կրնայ ի բնկարկուներուն երջանկութիւնն ապահովել:”

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ :

1. Երբ երկու կամ աւելի յոքնակի նախնթացներ օր կամ
նօր տրոհական չաղկապներէն միովը չաղկապուած ըլլան, զա-
նոնք ներկայացնող դերանունը յոքնակի ըլլալու է (օր օրէն
Գ-ՅԵ-Լ առաջին-ի հ-մ-յ-ն-ծ կ'ըլլայ)։ Ինչպէս, “Neither riches
nor honours ever satisfy their pursuers. Ոչ հարստութիւններն և
ոչ պատիւներն միշտ կը գոհացնեն իրենչ հետապնդիչները”։ Եթէ
նախնթացներն եզակի եւ յոքնակի խառն ըլլան, յոքնակին
ամենէն վերջը կը դրուի եւ զանոնք ներկայացնող դերանունն
այ յոքնակի կը դրուի։

2. Երբ տարբեր տարբեր դէմք, թիւ եւ սեռ ունեցող նախնթացներ օրով կամ ոտով իրարու հետ չաղկապուած ըլլան, պէտք է այնպէս շարադասել նախադասութիւններն որ զանոնք ներկայացնող դերանուններն իրենց նախնթացներուն հետ առանձնակի համաձայնին. բայց որովհետեւ այս միշտ դիւրին չը լինիր, ուստի յաճախ յօքնակի դերանուն մը կը գործածուի. ինչպէս, “Neither he nor his men showed themselves. Ոչ նա եւ ոչ իր հարգիւք իենէ՛ շէրենէ՛ ցուցուցին”:

181. *Վարժողութիւն*

[8] [2]

We learn to read by reading.
We are never too old to learn.
It takes two to make a bargain.
It takes two to quarrel.
Do as you would be done by.

† vo'ta-ry (Վժռ-րի) ուխտանուէր, երկրպագող, խնկարկու

182. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Թարգմանաւ ԺԳ. Կանոնն հարկաւ զարգանալու եւ զարգանալու համար]

“This is just as if an eye or a foot should demand a salary† for their service to the body.”

“If thy hand or thy foot offend§ thee, cut them off, and cast them from thee.”

“If an Aristotle‡, a Pythagoras||, or a Galileo*, suffer for their opinions, they are martyrs¶.”

183. Վարժութիւն

[Գ]

HOW TO DRESS

A gentleman knows how to dress well. He does n't buy clothes which he can't afford. He knows it is cheaper to pay cash for his clothes than to buy on credit**.

A gentleman always wears clean clothes. He changes his clothes often. He airs the clothes which can't be washed. He knows that he must wear clean clothes to keep in good health. Unclean clothes bring disease to him, and may also bring disease into his home.

† sal'a-ry (սալ'երի) ամսաթոշակ, տարեթոշակ

§ of-fend' (օֆֆեն'դ) գայթակղեցնել, նեղացնել

‡ Aris-tot-le (արիստոտէլ) Արիստոտէլ (384-322 Ն. թ. շրջ.)

Թոյն անուանի փիլիսոփայ, Պլատոնի աշակերտն էր եւ Մեծն Աղէքսանդրի ուսուցիչը:

|| Py-thag'o-ras (փիթագորաս) Պիւթագորաս (թ. 6 դար առաջ) Թոյն հին փիլիսոփայ. ծանօթ է աւելի իւր Պիւթագորեան աղիւսակով:

* Ga'li-le'o (կալիլէօ) Կալիլէօ (1564-1642 յ. թ. շրջ.) նշանաւոր աստղագէտ, հնարեց աստղագիտական հեռադիտակը, գտաւ քանի մը մոլորակներ եւ ճշմանակի սկզբունքներն. հաւատաքննիչներէն դատապարտուեցաւ:

¶ mar'tyr (մարտիրոս)

** cred'it (քրէտիտ) վարկ, պարտքով

ԴԱՍ ՂԷ. (LESSON XCVII.)

[9].

Cir'cu-lar Measures (շրջանային չափեր) Բոլորակային Չափեր

- 60 երկվրկեան (seconds) հաւասար է 1 վայրկեանի (minute)
 60 վայրկեան (minutes) հաւասար է 1 աստիճանի (degree)
 30 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 նշանի (sign)
 90 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 քառորդակի (quadrant)
 4 քառորդակ (quadrants), 12 նշան (signs) կամ
 360 աստիճան (degrees) հաւասար է 1 բոլորակի

Shoe Store (շո-սթոր) Կօշկի խանութ, Կօշկավաճառ

Shoe ma'ker (շո-մէյքը) Կօշկակար

Foot-wear (ֆու-տւէյր) Ոտնաման, ոտից հագնելիք

ԾԱՆ. — Միջակ և փոքր քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ առ հասարակ Կօշկավաճառները Կօշկակար ալ են եւ փոխադարձաբար Կօշկակարները Կօշկավաճառ ալ են:

Կօշկակարներն առ հասարակ Կօշիկներու նորոգողներ ալ են:

Կօշկավաճառի մը խանութին մէջ գտնուած կօշիկներու սովորական ճանչցուած տեսակներն առաջին պատեհութեամբ կը ճանչցուին իրենց արտադրողներու անուններովն. ինչպէս, Douglas Shoes, Crawford Shoes, եւն. երկրորդ պատեհութեամբ՝ կը զանազանուին իրենց երեսներու ինչ նիւթէ շինուած ըլլալովն. եւ երրորդ իրենց ձեւովը:

Կօշիկներու ծրեաները Շինելու համար Գործածուած Նիւթերն են

pat'ent colt	(փե'տընթ քոլթ)	Քուռակի փայլուն մորթ
pat'ent leath'er	(փե'տընթ լէ'տհըր)	Փայլուն մորթ (Տճի. փե'տընթ)
Rus'sia calf	(րուս քալֆ)	Ռուսական հորթի մորթ
sat'in calf	(սե'տին քալֆ)	Հորթի սնդուսանման մորթ
ve-lour,† calf	(վէլուր քալֆ)	Հորթի թաւշանման մորթ
box calf	(քոքս քալֆ)	Հորթարկղամորթ
veal calf	(վէյլ քալֆ)	Հորթի մորթ
chrome calf	(քրոմս քալֆ)	Հորթի գունաւոր մորթ
gun met'al	(կըն քե'տէլ)	Հրացանի մետաղանման մորթ
vici kid	(վիյոյ քիդ)	Ուլի մորթ
black kid	(պլէյ քիդ)	Ուլի սեւ մորթ
tan kid	(թան քիդ)	Ուլի դեղնակարմիր մորթ

† Կը գրուի նաեւ vel'ure (վէ'լուր):

* Հնչուլու է մեկ տեղամէկ (մեկ վանկ):

don'go-la	(տ-նկօւ-)	Գաղղիական ուլի մորթի նման այծի մորթ
kan'ga-roo' kip	(+նկ-ռօ- +իք)	ազեվազի ուլի մորթ
kan'ga-roo' grain	(+նկ-ռօ- +րէյն*)	ազեվազի անհարթ մորթ
al'li-ga'tor	(էլիկէյր)	տիտեռնամորթ§
tan grain	(թան կրէյն)	դեղնակարմիր անհարթ մորթ
vel'vet	(վէլվէտ)	թաւիշ
black sat'in	(պլէթ սէթին)	սեւ սնդուս
black serge	(պլէթ սըրճ)	սեւ սըճ
felt	(ֆէլտ)*	թաղիք (Տֆլ. +իւն)
can'vas	(էնվէս-)	վրանցու հաստ կտաւ
rub'ber	(րըբըր)	ձգախէժ, րըբըր

Վերոյգրեալ նիւթերու անուններովը կօշիկներն կը կոչուին այսպէս, patent colt shoes, gun metal shoes, canvas shoes, եւն.:

Կօշիկներն իրենց Զեւերուն Համեմատ կը կոչուին

high cut	(հայ քլէթ)	երկար պարանոցաւոր
hob'ble cut	(հօպլէթ)	գայթաձեւ
but'ton shoes	(պլէթն շօ-շ)	կոճակաւոր կօշիկներ
lace shoes	(լէյս շօ-շ)	խորացաւոր կօշիկներ
ox'fords	(օքսֆօրտ-)	օքսֆօրտեան (կէս-)կօշիկներ
pumps	(քէմքէ-)*	պարի կօշիկներ
san'dals	(սէնթալ-)	տրեխներ
slip'pers	(քլիքսթէթ-)	մուճակներ, հողաթափներ [ձևով
ju'li-ettes	(ժյուլիէթ-)	Յուլիոսեան ոտիցներ (Տֆլ. Դեթի)
boots	(պօ-թ-)*	մոյգեր (Տֆլ. չէշթ)
blu'chers	(պլուչըր-)	պարանոցը բարձր կօշիկներ
nul'li-fi''ers	(նլլիֆիւր-)	ոչնչացնողներ (Գե-ռի շէ կօշիկ է)
clogs	(քլեկ-)*	փայտէ կօշիկներ (Տֆլ. Նալլէ, Ռիլ. Գեթ-թ)

Կօշիկներն իրենց գործածուելու տեղին Համեմատ կը կոչուին
 school shoes (քլ-թօ-լ շօ-շ) դպրոցի կօշիկներ [ներ
 ten'nis shoes (թէնիս շօ-շ) Թէնիսի (Գե-ռի շէ քիթ-թ-շ) կօշիկ-
 boys' scout shoes (պօյսկ (քլ-թօ-լ)* շօ-շ) դիտազօրք տղայոց կօշիկ-
 op'e-ra shoes (օփէրա շօ-շ) Թատերգութեան կօշիկներ [ներ
 gym-na'si-um oxfords (ճիմնէյնքս օքսֆօրտ-)* մարմնամարզարանի
 կիսակօշիկներ

wa'ter proof shoes (ա-թրփ քլ-թօ-լ շօ-շ) անհրաթափանց կօշիկներ

§ Տիտեռն Կոկորդիլոսի մէկ տեսակն է:

* Հնչեալ է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

burn proof shoes (դըռն փոօ-ֆ շօ-շ) անհրաժարանց կօշիկներ
boots (դօ-լի-ս)* մոյգեր (ՏՖլ. չիշֆ)

Չգախեծէ (ռըղը) Ոտնամաններու Տեսակներն են

overshoes (օվըշօ-շ) կրկնակօշիկներ
gait'ers (կե'յդըր) քովէն բացուող կօշիկներ
foot'holds (ֆ'ո-դհօլդ) առանց կրունկի կրկնակօշիկներ
arc'tics (ա'ր-տիկս) դուրսը ռըղը ներսը տաքուկ
բուրդ, ջուր չքաշող թանձր կօ-
շիկներ

Կօշիկներու Վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

heel (հէյլ)* կրունկ (ՏՖլ. րադալ)
sole (սօլ) ներքան (ՏՖլ. փէնճէ)
stitch (շ)՝Տիշ) կարի կութ
patch (փէշ) կարկտան
nail (նէյլ)* եղունգ. բեւեռ (ՏՖլ. ղէի)
vamp (վաֆ)* կօշիկներու առջեւի ծայրերը
դրուած կաշեկտոր
strap (շ)՝Տիշ-ր)* կաշեկապ
wide (ա-այդ)* լայն
nar'row (նէ'րօ) նեղ
du'ra-ble (դի'ս-բէյլ) դիմացկուն, տոկուն
flex'i-ble (ֆլէ'ի-բլ) ճկուն, ճապուն
im'i-ta'tion (ի'մի-տէ'յշն) նմանութիւն (ՏՖլ. իմիտէ)

Բայեր

to stitch (շ)՝Տիշ)՝Տիշ) ամեն անգամին կութ մը միայն
to patch (փէշ) կարկտնել [կարեւ
to nail (նէյլ)* բեւեռել (ՏՖլ. ղիւ-ս-ֆ)
to fix (ֆիքս)* շինել

Կօշկազմաճառի մը խանութին մէջ

Կ'ուզեմ զոյգ մը պա- ա ռօնդ դօ- իշ ք I want to get a pair
րի կօշիկներ առնել: փէյր -վ փէյթ - գօօ of pumps. — Chrome
Գունաւոր մորթէ՝ գօֆ օ- փօդէնդ վեդըր calf or patent leather?
Թէ փայլուն կաշիէ: — ա ռօնդ ղիւֆ վիւ -I want black velvet,
Կ'ուզեմ սեւ թաւշէ, վիլ իւ-ադը-ֆ փէյթ two-strap pumps.
երկու կաշեկապով
պարի կօշիկներ:

* Հնչուլ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

Ի՞նչ չափով (եթե) հա- հա- — What size please? —
ճի՞ք: — Դուք կարեւի ես- ձեյ լէյ, Գհը ձե՛- You may take the
է չափն առնէ՞ք: — ա-ր — ես- — մէր ֆո- measure. — You want
Կ'ուզէ՞ք չորս (չափով), հէյր Գհէյ ա- four. Here they are.
ահա հոս են:

Բաւական լայն է: — Իշ ի՞ր — Is it wide enough? —
Հանգիստ կ'զգամ: — Եյ ֆէյլ Գհը Գհէյ — I feel comfortable .
Գի՞նն ի՞նչ է: — Երեք հա- — Իշ Գհը Գհէյ — What is the price? —
տալեր. առնէ՞ք լաւ, Բհըյ Գհէյ — Գհէյ — Three dollars, these
Դիմացկուն և ճկուն — Գհէյ — Գհէյ — are good, durable and
կօշիկներ են: ֆլէ- — flexible shoes.

Խօսակցութիւն կօշկակարի մը հետ

Պիտի ուզէ՞ք շինել — Ի՞նչ է — ֆէյլ Գհէյ Will you fix these
այս կօշիկներն ինձ շո- ֆո- ձեյ — Գհէյ Let
համար: — Տեսնենք — Իշ հա- — Իշ Գհէյ us see what is to be
ինչ կայ ըլլալի՞ք: Գհէյ. ես- — մէր — Գհէյ done. You want soles
Կ'ուզէ՞ք ներքաններ եւ հէյլ — Եւ եյ and heels. — And a
ու կրունկներ (շի- Գհէյ — Գհէյ — stitch or two over the
նի): — Եւ կու՞թ մը Գհէյ Գհէյ — Գհէյ both vamps. All right.
կամ երկու ալ եր-
կու ծայրերու կտոր-
ներուն վրայ: — Շատ

լաւ:

Ո՞րքան պիտի ըլլան: հա- — Գհէյ Գհէյ Գհէյ How much will they
Բոլորը եօթանասուն — Եւ Գհէյ Գհէյ be? Seventy certs all.
սէնդ:

Երբ պիտի ըլլան: — հա- — Գհէյ Գհէյ Գհէյ When will they be
Դուք կարեւի է Գհէյ Գհէյ — Ես- ձեյ Գհէյ done? — You may
անոնց համար ժամը Գհէյ Գհէյ — Գհէյ call for them around
ութնի առնեներ: — Ը՛հէլ — Գհէյ eighth o'clock. —
Շատ լաւ: All right.

RULE XIV. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԴ. — ԴԻՄԱԻՈՐ ԲԱՅԵՐ.

Every finite Verb must agree with its subject, or nominative, in person and number.* — Ամեն մէկ դիմաւոր Բայ պէտք է համաձայնի իւր տէր բայիին կամ ուղղական հոլովին հետ դէմքով եւ թուով. *I know, Գհէյ. he knows, Գհէյ. The bird flies, Թռչունը իւ լիւնի. the birds fly, Թռչունները իւ լիւնի:*

* [Սոյն կանոնը դոյ ընկու է:]

Այս կանոնէն առ հասարակ Բարոյնիւնէր չկան: Բայց ըստ երեւոյթի բացառութիւն մը կարելի է սեպել հետեւեալը:

Գրքի մը յոքնակի տիտղոսն երբ կը գործածուի մէկ բան նշանակելու իմաստով, եզակի բայ կ'առնէ. ինչպէս, "The Pleasures of Memory was published in the year 1792. Յիշողութեան Հաճոյքները հրատարակուեցաւ 1792 թուին:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. *A* յօդովը կամ եզակի ածականով մը նախադասուած թուաբանական թիւ մը՝ որ ընկերացած է յոքնակի անուան մը, յոքնակի բայ կ'ուզէ. ինչպէս "A thousand years in thy sight are but as yesterday. — Ps. xc. 4, Հազար Գրեթէ Եւ Քու աչքիդ (աչքիդ) երէկուան օրին պէս են: — Սաղ. Դ. 4: Սխալ է ըսել every thousand years is, այլ պէտք է ըսել every thousand years are:

2. Դիմաւոր բայի մը տէր բային կրնայ ըլլալ նաև աներեւոյթ մը, փոքր պարբերութիւն մը կամ նախադասութիւն մը, (ըստ ոմանց և ընդունելութիւն մը կամ ընդունելութիւնով սկսող պարբերութիւն մը). ինչպէս, "To play is pleasant. Խաղել հաճելի է: "To write well is difficult, Լաւ գրելը դժուար է: "To educate a child perfectly, requires profounder thought, greater wisdom, than to govern a state. — Երեւոյ Եւ Խաղալու Ինքնիշխանութիւնը կը պահանջէ աւելի խորունկ մտածութիւն, աւելի մեծ իմաստութիւն, քան նահանգ մը կառավարելը:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Տէր բային կցորդը բայի համաձայնութեան հետ կապ չունի. ինչպէս, "Six months' interest was due. Վեց ամիսներու (սկիզբ) Գրեթէ վճարելի էր:

2. Երկու ուղղականներու միջեւ գտնուող չէզոք կամ կրաւորական բայ մը առ հասարակ իր նախադասին հետ համաձայնելու է, բացի երբ խօսքը հարցական լինի, որ ատեն իսկական տէր բային կը տեղափոխուի. այսպէս, "Words are wind. Բառերը հով են: "Who art thou? Ո՞վ ես դու:

---

† Բաղդատէ Հայերէն Բնագիրը և գտիր թէ ինչո՞ւ կը տարբերի:

ԴԱՍ ՂԸ. (LESSON XCVIII.)

[9]

Hat'ter (հէ'տէր) Խոյրարար, Գլխարկավաճառ (տէն)

Hat Store (հէտ տօր) Էրիկ Մարդոց Գլխարկավաճառի Խանութ

Mil'li-ner (միլլիէր) Կանանց Գլխարկ Շինող

Mil'li-ner-y (միլլիէրէ) Կանանց Գլխարկներու Վերաբերեալ Իրեր
Գլխարկները կը շինուին առ հասարակ հետեեալ նիւթերէն

felt	(ֆէլտ)*	Թաղիք
silk	(սիլ)*	մետաքս
straw	(սթրո)*	յարդ

Թեթեւ գլխարկներն ու ձմեռուան գլխարկները կը շինուին
ասուիի, թաւիչի եւ մուշտակի բազմաթիւ տեսակներէն:

Կանանց գլխարկներու յարգի մէկ տեսակը կը շինուի
կուղբի (Տճի. քոնքոն) մորթանման նիւթէ մը եւ կը կոչուի
beaver hat (բէյվէր հէտ) կղբագլխարկ: Վերջին նորաձեւու-
թեանց համեմատ աւելի յարգի ճանչցուած նիւթերն են
pressed-beaver (փրէս-բէյվէր) կողբասնդուս
mar'a-bou (մար'ա-բո) Ափրիկեան արագիլ տեսակ մը
ներկուելիք ճերմակ կերպաս

Կանանց բազմազան տեսակ գլխարկներուն ձեւերը shape
(շէյփ) կը շինուին սովորարար բարակ երկաթէ թելերէ կամ
խաւաքարոյ:

Արանց Գլխարկներն Իրենց Ձեւին Համեմատ կը կոչուին

cap	(էփ)	գլխարկ, փեղոյր
soft hat	(սօֆտ* հէտ)	կակուղ գլխարկ
al'pine hat	(էլփին հէտ)	բրդախառն մետաքս կտորէ շին- ուած գլխարկ
der'by hat	(տէրբի հէտ)	հասարակ բեղոյր
silk hat	(սիլ* հէտ)	} մետաքսէ գլխարկ
high hat	(հայ հէտ)	
bi'cy-cle cap	(պի'սիկլ փէփ)	հեծելանիւ քշողի գլխարկ
au'to-mobile cap	(օտոմո'բիլ փէփ)	ինքնաշարժ քշողի կամ ինքնա- շարժով պտտողի գլխարկ

Խոյրերու Քանի մը Տեսակներն են

school cap	(սքուլ* փէփ)	դպրոցական (տշոյ) գլխարկ
shak'o	(շէ'ո)	գինւորական խոյր
bi-ret'ta	(բի'րէտ)	քահանայից խոյր (Տճի. քիլէփ)

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

scho-las'tic cap (ը-գօլէ՛-տէ՛ գէ՛) դպրոցական խոյր } +---
ac'a-dem'ic cap (ե-գօլէ՛-տէ՛ գէ՛) ակադեմական խոյր } +---

Յարդէ Գլխարկներ

straw hat (ը-տօ-հէ-տ) յարդէ գլխարկ
Pan'a-ma' hat (գէ-ն-մա՛ հէ-տ) Փէնամաի յարդէ գլխարկ
Կանանց շինուած պատրաստ ծախուող գլխարկներէն երկու հատ իրար նմանող հագուազիւտ են. ուստի և չէ կարելի դասաւորել: Բայց ձևերուն կամ կերպին համեմատ կը կոչուին
pic'ture hat (գէ՛-գլ-տ-հէ-տ) նկարագլխարկ
op'e-ra hat (օ՛-գլ-տ-հէ-տ) Թատրերգութեան գլխարկ†
mer'ry wid'ow hat (մէր-ի-ու-տ-հէ-տ) զուարթ այրիի գլխարկ§
bon'net (ո-նէ-տ) առանց եզերքի, ծնօտին տակէն կապուելու գլխարկ (այժ Գոթ-նէր- և Երէ-այն Գոթ-նէ) [գլխարկ
trimmed' hat (թրիմ' հէ-տ) զարդերով շինուած շտկուած
untrimmed' hat (ընթրիմ-հէ-տ) առանց որ և է զարդի գլխարկ

Կանանց գլխարկներ վաճառողի մը խանութին մէջ կը ծախուին նաև կանանց գլխարկներու վերաբերեալ իրեր, որոցմէ մէկ քանիներն են.

buck'ram	(ոլ-գր-մ)	սոսնձակտաւ ‡	[թել
edge-wire	(ե-ճ-ու-յր)	եզերքի (գրծ-ծ-ու-յր) երկաթա-	
rib'bon-wire	(ռի՛-ոլ-ու-յր)	ժապաւէնի (գրծ-ծ-ու-յր) երկա-	
li'ning	(լի՛նին)	աստառ (Տճի. ալ-ու-յր)	[թաթել
hat-band	(հէ-տ-ոլ-ն)	գլխարկի ժապաւէն	
rib'bon	(ռի՛-ոլ-ն)	ժապաւէն	
braid	(ոլ-ն-յ)	ժապաւէնատրէզ (Տճի. շէրիլ)	
lace	(լէ-յ)*	թելատրէզ	
buck'le	(ոլ-գլ)	ճարմանդ	
feath'er	(ֆէ՛-ր-է-լ)	փետուր	
plume	(փլ-ւ-մ)*	մեծ փետուր, փետրափունջ	
os'trich-feather	(օ՛-տրի-ֆէ-ր-է-լ)	} Զայլամի փետուր կամ Գաղղիական փետրափունջ	
os'trich-plume	(օ՛-տրի-փլ-ւ-մ)		
French-plume	(ֆրէնչ-փլ-ւ-մ)		

† Մեծ գլխարկ մ'է համփրիկներով շինուած, որը պէտք եղած ատենը կրնայ ծալուիլ եւ տափակնալ:

§ Շատ լայն եզերքներով գլխարկ մ'է, որոյ անունն առնուած է համանուն դերէն:

‡ Կը գործածուի որ և է կերպասի կամ ասուիի հետ զայն թանձրացնելու ու պնդացնելու համար:

wil'low	(-ի-լ-)	} ուռենման փետուր
willow-plume	(-ի-լ-ի-լ-)	
mar'abou-plume	(մար-աբ-ի-լ-)	Ափրիկեան արագիլի փետուր
flow'er	(ֆլ-ու-ր)	ծաղիկ
tas'sel	(տ-ս-լ)	ծոպ (Տճ. փ-ս-լ-լ)
hat-pin	(հ-տ-փ-ն)	գլխարկասեղ, գլխարկի գնդա-
trim'ming	(թր-ի-ն-ի)	եզրազարդ (Տճ. Խ-ր-ի)

Բայեր

to wire	(ու-յր)*	երկաթէ թելերով կապել. հե- ռագրել
to trim	(թր-ի-ն)*	չտկոտել, եզերքներէն կտրել (ու-յր-ի-ն) կանանց գլխարկի վրան ու եզերքը զարդարել

[ՄԱՆ. — Գլխարկավաճառի մը խանութին մէջ ըլլալիք խօսակցութիւնը սովորաբար շատ քիչ է, եւ այդ ալ ուզելու եւ գնելու վերաբերեալ քանի մը խօսքեր միայն կը լինին. որոց մեր ուսանողներն՝ նախորդ դասերուն մէջ, արդէն վարժուած ըլլալով, այսուհետեւ զանց կ'ընենք անոնց կրկնութիւններն:]

RULE XV. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԵ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅԵՐ.

When the nominative is a collective noun conveying the idea of plurality, the Verb must agree with it in the plural number.* — Երբ տէր բային հաւաքական անուն մ'է որ յոճնակիի գաղափար կ'ուտայ, Բայը պէտք է համաձայնի անոր հետ յոճնակի թուով. ինչպէս, "The council were divided. Խորհրդաժողովը բաժնուի էին:"

Այս կանոնը բացառութիւն չունի. բայց նկատելու է որ հաւաքական անունն՝ եթէ այնպէս գործածուի որ միութեան նշանակութիւն տայ, այն ատեն ԺԴ. կանոնին վրայ կ'երթայ. ինչպէս, "The whole number was two thousand and six hundred. Ամբողջ թիւն էր երկու հազար եւ վեց հարիւր:"

ՄԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ:

Հաւաքական անուն մ'որ միութեան գաղափար կ'ուտայ, եւ որն ընդհանրապէս կանոնաւոր յոճնակի ալ կը շինուի, եզակի երրորդ դէմք բայ կ'ուզէ. ինչպէս, "His army was defeated. Իր բանակը պարտուեցաւ: — "His armies were defeated. Իր բանակները պարտուեցան:

* [Այս կանոնը զոչ ընկու է]:

186. Վարժութիւն

[Հետեւեալիս Թերտուլի ԺԵ. Կանոն Գ-Գ-Գ -- չիւլ-լ ըրտիւն-իւն- Ե
տերտուլի ԳԼ.]

“My people is foolish, they have not known me.”

“For the people speaks, but does not write.”

“While all our youth prefers her to the rest.”

“So that the whole number of the streets were fifty.”

“The assembly of the wicked have enclosed me.” - *Psalms*. xxii., 16.

187. Վարժութիւն

[Շ]

POLITENESS

(Շ-Բ. 511րդ էրեւն)

It is impolite for a man to keep his hat on his head in the house.

It is impolite for a man to keep his seat when a lady comes into the room. To be polite, he must rise at once and not sit down until she is seated.

Boys can be polite as well as men. Every one likes a polite boy, and dislikes a rude one.

It pays to be polite.

188. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

“Little and often fills the purse*.” - *Old Maxim*.

“Fair and softly goes far.” - *Old Maxim*.

Rome was not built in a day.

There is no place like home.

---

* purse (քուրս - փէկ վանկ) քսակ

ԴԱՍ ՂԹ. (LESSON XCIX.)

[9]

[ԾԱՆ. — Մեր ուսանողները կամ Անգլիախօս երկրի մը մէջ Հայ նորեկներն՝ իրենք իրենց համար հոգեւորական ալ հայ-թայթելու վիճակի մը մէջ բերելէ վերջ, այժմ կ'անցնինք Բնակարանի, Կոստանի և հոգեւորական չորրորդ պէտք մը գոհացնելու, այն է Կոստանի-ն. եւ որոյ համար զիրենք պիտի առաջնորդենք Սափրիչին կամ Հերայարդարին, Բաղնիք եւ Լուացարարին:]

Անգլիախօս երկրներու մէջ լաւ տարածուած առած մ'է "Cleanliness is next to Godliness. Աստուածապաշտութեան յաջորդն է մաքրասիրութիւնը. և այս սկզբունքին համեմատ ալ մաքրասիրութիւնը առողջական անհրաժեշտ պահանջք մ'ըլլալէ ի վատ, ընկերական ստիպողական պահանջք մ'ալ է դարձած. և մինչ Տաճկաստանի մէջ ամեն օր սանտրուիլը, լուացուիլը եւ մաքուր հագուիլը քննադատելի և բամբասելի յանցանքներ կը ճանչցուին, Անգլիախօս երկրներու մէջ ընդհակառակն քաղաքակրթութեան, զարգացման և նուրբ ճաշակի ապացոյցներ կը նկատուին: Ամերիկայի մէջ գործի օրերն անգամ մարդիկ կիրակի օրերու պէս լաւ կը հագուին. եւ շատ ու շատ խանութներու մէջ իրենց այր գործաւորներէն իւր-իւրեւորները որ ամեն օր ածիլուին, ամեն օր օձիք եւ թեւնոց փոխեն, կօշիկները փայլեցնեն, եղունգները մաքրեն եւ օրական քանիցս մազերնին շտկեն, միշտ մաքուր ու կոկիկ երեւալու համար: Ուստի և մենք ալ մեր ուսանողներուն խորհուրդ կ'ուտանք ամեն տեղ եւ ամեն բանի մէջ խիստ մաքրասէր դառնան, թէ իրենց անձնական առողջութեան, թէ իրենց անհատական ու ազգային պատուին եւ թէ իրենց անհատական շահի սիրոյն:

Bar'ber (Կոստան) Սափրիչ (ՏՖ. Կերպեր)

Bar'ber Shop (Կոստան շէն) Սափրիչի Խանութ

Ton-so'ri-al† Pa'rlor (Բնակարանի Կոստան) Սափրիչի Դահլիճ

Coif feure† (Կոստան)

Hair Dress'er (Հէյր Դրէս-ըր)

Hair Dressing Parlor (Հէյր Դրէս-ին Կոստան) Վարսավիրայի Դահլիճ

Man'i-cure (Մեյն-ի-կուր) Եղնգնայարդար

Man'i-cur'ing (Մեյն-ի-կուր-ին) Եղնգնայարդարութիւն

† Լատիններէն ton'sor (Բնակարան) Սափրիչ բառէն:

† Գաղղիներէն է:

Բայեր

to shave	(շէյլ)*	ածիլել	[ժէրք-իլ էլ-ձէ+)
to shave close	(շէյլ փոշ*)	մորթիւն շատ մօտէն ածիլել	(Տճլ.)
to cut	(քէլ)	կտրել	
to clip	(քլիփ)*	խուզել	
to trim	(թրիմ)*	եզերքներէն քիչ կտրել	
to singe	(սինջ)*	խանձել	
to mas'sage	(մասաժ)	շաղաշփել	
to comb	(քոմ)	սանտրել	
to part	(փոփ)*	բաժնել, զատել, (ճի-ղել)	
to sharp	(շարփ)	}	սրել
to sharp'en	(շարփն)		
to hone	(հոն)	յեսանել	
to strap	(ը-տրէփ)*	փոկի վրայ սրել	
to curl	(քըլ)*	ոլորել (պէթերլ), գանգրել	

Manicure, Եղնգնայարդար,

որոյ վերաբերեալ քանի մը բառեր հետեւաւներն են.

finger-nail	(ֆինգը-նէյլ)	մատի եղունգ	
nail-scissors	(նէյլ-սիշըր)	եղունգի մկրատ	
nail-clippers	(նէյլ-քլիփըր)	եղնգահատ	
nail-file	(նէյլ-ֆայլ)	եղնգի խարտոց	
nail-brush	(նէյլ-պըշ)	եղնգի խոզանակ	
nail-powder	(նէյլ-փոշ-ըր)	եղնգի փոշի (փայլեցնելու համար)	
em'er-y board	(էմ'ըր-պօրտ)	զմռնիտով թղթէ սրոց (Տճլ. շըփ-բօրտ-ըր փոշ-ըր)	[Բ-փըշ]

manicuring set (մէնիք-սէթ) եղունգներ յարդարելու կազմ

Եղնգնայարդարի մը հետ նոյնպէս մասնաւոր խօսելիք գրեթէ ոչինչ կայ. սակայն կարելի է զանազան նիւթերու վրայ խօսակցութիւն մը յառաջ տանիլ:

Shoe'-black'ing (շօ-ուէք'ինկ) Կօշիկ-ներկել

Բարձր Կարգի Սպորիշի մը Խանութիւն մէջ կը գտնուի առ հասարակ

shoe'black'	(շօ-ուէք)	}	Կօշիկ ներկող
boot'black	(պո'-ւէք)		

որոյ վերաբերեալ քանի մը բառեր հետեւեալներն են

shoe-shine	(շօ-շայն)	}	Կօշկափայլ
shoe-polish	(շօ-փօլիշ)		

* չնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

shoe-blackening	(շօ-դլեգիւն)	կօշկի սեւ ներկ
shoe-dressing	(շօ-դրեմիւն)	հեղուկ կօշկաներկ
shoe-brush	(շօ-դր-ըշ)	կօշկի խողանակ

Կօշիկ ներկողի մը հետ նմանապէս մասնաւոր խօսակցութիւն չկայ, բայց կարելի է որ և է նիւթի վրայ խօսակցիլ:

Կայարաններու մէջ առ հասարակ Սափրիչի խանութը, կօշիկ ներկելու սենեակը եւ էրիկ մարդոց լուացարան կամ Հարկաւորը իրարու կից կ'ըլլան եւ ընդհանրապէս երեքը միասին կը գտնուին Smoking Room (ը-սմոյինգ րում) Միասենեակի մէջ:

Hair Dressing, Կանանց Վարսավիրայութիւն

Կանանց վարսավիրայութիւնն իրենց հագուստներուն պէս նորաձեւութեան կը հետեւի. սակայն յաճախ գործածուած բառերէն քանինները հետեւեալներն են

puffs	(քլֆ-)*	ուռոյցներ
finger-puffs	(ֆինկլֆ-քլֆ-)	մատնաման ուռոյցներ
pom'pa-dour†	(ք-պֆէ-դուր)	մազերը ճակատին վրայ ուռեցուցած (18րդ դարու ժողովուրդը)
crimps	(քրիմֆ-)*	խոպոպիք
switch	(ը-սւիչ-)*	կեղծ մազի հոսակ
comb'ings	(քոմբինգ-)	սանտրէն թափած մազեր
bun	(պըն)	ճագարի պոչ [դար-եւ-)
roll	(ռօլ)	կեղծ մազէ բարձիկ (ժողովուրդի մէջ)
tur'ban	(թուրբան)	ապարօշ, գլխապատ

RULE XVI. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԶ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅՅԻՐ:

When a Verb has two or more nominatives connected by *and*, it must agree with them jointly in the plural, because they are taken together.† — Երբ Բայ մը ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայի համար) Լով իրարու հետ կցուած, ք-յը պէտք է համաձայնի անոնց միացած բոլորին հետ յօքնակի թուով. որովհետեւ անոնք միասին առնուած են. ինչպէս.

"Judges and senates have been bought for gold, Esteem and love were never to be sold." — *Pope*.
«Ոսկիով գնուած էն դատաւորներ և ծերակոյտներ,
Ոչ բնաւ ծախուելու էին արծանիք և սէր.» — ՓՈՓ:

† Գաղղիոյ Marquise de Pompadourի անունէն:

* Հնչուել է մէկ տեղամաս մէկ վանկ: † [Սոյն կտիւղը զոց ընկու է:]

Բացառութիւն Ա. — Երբ *and*, ևով կապուած երկու ուղղականներ կը ծառայեն մէկ անձ կամ իր ներկայացնելու, անոնք իրարու կամ բացայայտիչ են կամ մէկ անուան համարժէք; ուստի եւ յոքնակի լայ չեն պահանջեր. այսպէս, “This philosopher *and* poet was banished from his country. Այս Փիլիսոփան և Բանաստեղծը զրուսեց եւ իր երկրէն:”

Բացառութիւն Բ. — Երբ *and*, ևով կապուած երկու ուղղականներ ազդու կերպով կը զանազանուին, անոնք կը վերաբերին տարբեր նախադասութիւններու, եւ եթէ եզակի են, յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, “Disgrace, and perhaps ruin, was the certain consequence of attempting the latter. Շնորհալիութիւն, եւ գուցէ տաճարային, որոշ հետեւանքն եւ վերջինը փորձելու:”

Բացառութիւն Գ. — Երբ *and*, ևով կապուած երկու կամ աւելի ուղղականներ նախադասուած ըլլան *each, every* կամ *no* ածականովը, ուրոյն ուրոյն առնուած են, եւ յոքնակի բայ չեն պահանջեր. ինչպէս, “Each worm†, and each insect‡, is a marvel§ of creative§ power. Ա՛ն Տէ՛ն որդ, և ա՛ն Տէ՛ն միջատ, սքանչելիք մ’է արարչական կարողութեան:”

Բացառութիւն Դ. — Երբ բայը իր տէր բայիներն իրարմէ կը զատէ, իրմէ առաջ եղողին կը համաձայնի եւ միւսներուն հետ զօրութեամբ կը հասկցուի. այսպէս, “Thy beauty walks, thy tenderness, and love. Քու գեղեցիկութիւնդ ինչ, քու փայլքդ, եւ սէրդ:”

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Տէր բայիներն իրարու կապող *and*, և չաղկապն երբեմն զօրութեամբ կը հասկցուի. ինչպէս, “Her heart, her mind, her love, is his alone. Իր սիրտն, իր միտքն, իր սէրն, անորն է միայն:”

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ տէր բայիներն մէկը հաստատական է եւ միւսը բացասական, բայը հաստատականին հետ կը համաձայնի. այսպէս, “Not a loud voice, but strong proofs bring conviction. Ոչ բարձր ձայն մը, այլ զօրաւոր փաստեր դատապարտութիւն ինչ բերին:”

† worm (սըւճ – մէկ վտի) որդ, ճճի ‡ insect (է՛ն-տէք) միջատ

§ marvel (մա՛ւէլ) սքանչելիք, հրաշալիք

§ cre-a-tive (քրէ՛յտէլ) արարչական – to cre-ate (քրէ՛յտ) ստեղծել բայէն

2. Երբ երկու տէր բայինք կամ նախընթացներ կապուած ըլլան *as well as*, *but*, կամ *save*ով, տարբեր նախադասութիւններու կը պատկանին, եւ (բացի անոնցմէ մէկը *not* մակբայովը նախադասութի) բայն ու դերանունը պէտք է համաձայնին առաջնոյն հետ. եւ զօրութեամբ հասկցուն մնացածներուն հետ. այսպէս, “*Veracity*†, *as well as justice, is to be our rule of life.* Հիմարութիւնը, այնքան որքան արդարութիւնը, ըլլալու է մեր կեանքի կանոնը: ”

3. Երբ երկու կամ աւելի տէր բայինք կամ նախընթացներ *each, every*; կամ *no* ածականովը նախադասուած ըլլան, (բացի երբ ոտին յաջորդէ յոքնակի անուն մը) կը պահանջեն բայն ու դերանունը եզակի ըլլան. այսպէս. “*And every sense, and every heart, is joy.* Եւ ամեն մէկ զգացում, եւ ամեն մէկ սիրտ ուրախութիւն է: ” “*No rank*‡, *no honour, no fortune, no condition in life, makes the guilty mind happy.* Ոչ աստիճան, ոչ պատիւ, ոչ բաղդ, ոչ կեանքի միջի պայման, յանցաւոր միտքն երջանիկ չ’ընէ: ”

4. *And*ով միացած երկու կամ աւելի տէր բայի եղող նախադասութիւններ յոքնակի բայ կը պահանջեն. եւ առ հասարակ յոքնակի անուն, եթէ բայէն վերջը ուղղական մը գայ. այսպէս, “*To be wise in our own eyes, to be wise in the opinion of the world, and to be wise in the sight of our Creator, are three things so very different, as rarely to coincide.* Մենք մեր աչիւնսովն իմաստուն ըլլալ, ուրիշի գողցումըն հոգիսով իմաստուն ըլլալ, եւ մեր Սրբաշնորհի աչիւնովն իմաստուն ըլլալ, այնպիսի շատ տարբեր երեք բաներ են, որ քիչ անգամ (կրնան) զուգընթանալ: ”

189. Վարժութիւն

[Հիշեցնելով թ. 9. կէսին եւ ուր ծանօթութիւնը հետեւեւ, ընդհանրութեւն է տեղեկութիւն]

“So much ability and merit is seldom found.”

“The true meaning and etymology of some of his words was lost.”

“Wherever space and time is found, there God must also be”. — *Sir Isaac Newton.*

† *ve-rac'i-ty* (վերա-ի-տի) ճշմարտասիրութիւն, ճշմարտա-

‡ *rank* (րէն) կարգ, շարք. աստիճան [*խօսութիւն*]

§ *co'in-cide* (քոյնս-յո) նոյնանման ըլլալ. զուգընթանալ, համաձայնիլ

“There is a good and a bad, a right and a wrong in taste, as in other things.”

“Wisdom, and not wealth, procure** esteem.”

“It is her talents††, and not her beauty, that attracts attention.”

“Common sense as well as piety§§ tell us these are proper.”

“By that time, every window and every door in the street were full of heads.”

“With whom to will and to do is the same.”

“To spin‡‡ and to weave||, to knit¶ and to sew, was once a girl's employment*; but now to dress and catch a beau, is all she calls enjoyment.” — *Lynn News*, Vol. 8, No. 1.

190. Վարժութիւն

[8] [2]

“Virtue may be assail'd||, but never hurt,
Surpris'd† by unjust force, but not inthrall'd‡.”

— *Milton*.

“Praise from a friend, or censures§ from a foe,
Are lost on hearers that our merits know.” — *Pope*.

“To do right, is to do that which is ordered
to be done.” — *Tooke's* D. P. ii, 7.

** pro-cure' (քրօւթ'օւր) ձեռք բերել, ձեռք ձգել. հայթայթել

†† tal'ent (թէ'լէնթ) տաղանդ (Դէրէ այս բառի Հայերէնի արտասանութիւնը):

§§ pi'et-y (պի'էյթի) բարեպաշտութիւն, կրօնական ջերմեանդութիւն, երկիրազօնութիւն

‡‡ spin (սփին - սէկ վանկ) մանել [կութիւն ընել

|| weave (ուեյվ) ոստայնանկութիւն - to weave ոստայնան.

¶ knit (նիթ) շամփրիկներով հիւսել

* em-ploy'ment (էմ'պլօյմէնթ) գործ, զբաղում

|| as-sail' (էս'սեյլ) յարձակիլ [յարձակիլ

† sur-prise' (սը'քրայզ) յանկարծակիի բերել. յանկարծ

‡ in-thrall, en-thrall' (ին-էնթրօլ) գերել, գերիացնել

§ cen'sure (սէն'չուր) թերութիւն գտնել, եպերել, խժրծել, չարամտութեամբ քննադատել

ԴԱՍ Ժ. (LESSON C.)

[2]

Bath (դ-ն)՝ Բաղնիք

[ԾԱՆ. — Ամերիկայի մէջ նորածեւ տուններն առ հասարակ ամեն բնակութեան համար զատ զատ բաղնիքներ ունին. նոյնպէս նորագոյն օթեւաններն, պանդոկներն եւ իջեւաններն ու զանազան Ուսումնարանի կամ Համալսարանի պէս հաստատութիւններն ամենքն ալ իրենց յատուկ մէկ երկու տեսակ բաղնիքներ ունին: Մեծ քաղաքներու ամեն թաղերուն մէջ հասարակաց բաղնիքներ կան, որոնք կամ ճրի են կամ շատ չնչին գնով մը: Երբեմն սափրիչներու խանութներուն մէջ կամ կիցը կարելի է բաղնիք գտնել:]

Բաղնիքներու Տեսակներն են

Turkish-bath	(Եւրոպ-դ-ն)	Թրքական բաղնիք
Russian-bath	(Ռուս-դ-ն)	Ռուսական բաղնիք
Roman-bath	(Ռոմ-դ-ն)	Հռոմէական բաղնիք
tub-bath	(Եւր-դ-ն)	մեծ տաշտի բաղնիք
shower-bath	(շո-ւ-ւ-դ-ն)	տեղատարափանման բաղնիք
mud-bath	(մը-դ-ն)	տղմով բաղնիք
sand-bath	(սեն-դ-ն)	աւազով բաղնիք
steam-bath	(սթեյմ-դ-ն)	} շոգեբաղնիք
vapor-bath	(վեյք-դ-ն)	
sea-bath	(սի-դ-ն)	ծովու բաղնիք
salt-water bath	(սոլթ-ու-ու-ւ-դ-ն)	աղի ջրով բաղնիք
plunge-bath	(փլընջ-դ-ն)	մխրճելու, թաթխուելու բաղնիք
swimming-bath	(սւիմ-ին-գ-դ-ն)	լողալու բաղնիք
douche-bath	(դուշ-դ-ն)	յանկարծահոս բաղնիք
sitz-bath	(սիտ-դ-ն)	նստաբաղնիք†
electric-bath	(էլէկտրիկ-դ-ն)	ելեկտրական բաղնիք
e-lec'tro-ther'a-peu'tic-bath	(էլէկտրօթէրափէյտիկ-դ-ն)	ելեկտրականութեամբ ախտաբուժական բաղնիք

ԾԱՆ. — Վերոյգրեւներէն Թրքական, Ռուսական, եւ շոգեբաղնիքներն իսկապէս նոյն են. միայն տարբերութիւններն բաղնիք առնելու ընթացքին մէջ կարելի է փնտռել: Թրքական մէթոտը լուացուելէ առաջ պէտք է տաք օդի մէջ քրտնիլ, յետոյ մարմինը խոզանակել (սի-սո-ս-է-ս. փոխարէն)

* Հնչուլ եւ մեկ անգամէն (մեկ վանկ):

† sitz (սի) Գերմաներէն է եւ կը նշանակէ նստատեղ:

եւ ապա պաղ կամ տաք ջրի հոտանքի մ'ենթարկուիլ: Ռուսականը՝ շոգիով կը քրտնցնեն: Հռովմէական բաղնիքներու շէնքի (հասանելի) դռութիւնը Տաճկաստանի բաղնիքներուն կը նմանի: Աւելի ճիշդ Տաճկաստանի բաղնիքները Հռովմէական ձեւով շինուած են: Մխրճումը ջրով լեցուն աւազանի մէջ մէկէն իմէկ ցատկելն է: Տղմով կամ աւազով բաղնիքներն, երկար եւ քիչ խորունկ տաշտերու մէջ լեցուած հանքային բաղադրութիւններով խառն տիղմի կամ աւազի մէջ կէս ժամի չափ պառկին է (սիրաբանութեան համար):

Բաղնիք առնելու վերաբերեալ ուրիշ բառերն ուսանողն նախորդ դասերուն մէջ արդէն սովորած ըլլալով, աստ կրկնելը զանց կ'ընենք:

Բաղնիքի յատուկ խօսակցութիւնն ամեն ոք գիտէ որ քանի մը պարզ նախադասութիւններէ կը բաղկանայ. ինչպէս, ջուրը տաք է կամ պաղ է. սրբիչ կամ ցամաքաց (sheet towel, շէյթ ֆաւել) կ'ուզեմ, լուացէք զիս եթէ կը հաճիք, եւն. զորս մեր ուսանողներն վստահ ենք որ կրնան արտայայտել, ուստի եւ անոնց կրկնութիւնը աւելորդ կը սեպենք:

RULE XVII. — FINITE VERBS.

ԿԱՆՈՆ ԺԷ. — ԴԻՄԱՒՈՐ ԲԱՅԵՐ:

When a Verb has two or more nominatives connected by *or* or *nor*, it must agree with them singly, and not as if taken together.* — Երբ բայ մ'ունի երկու կամ աւելի ուղղական հոլովներ (տէր բայիի համար) կ'ուզի, կամ և ոչով իրարու հետ կցուած, քոյը պէտք է համաձայնի անոնց հետ առանձնակի (եզակի թուով), եւ ոչ իբր միասին առնուած. ինչպէս, “Fear or jealousy† affects‡ him. Վախ կամ նախանձ կ'ազդէ իրեն:” “Neither Peter nor Paul was there. Ոչ Պետրոս և ոչ Պօղոս հոն էր:”

Այս կանոնէն քոյաբանութեան չկրնար ըլլալ, քանի որ *or* կամ *nor* տրոհական չաղկապներ ըլլալով, բային հետ առանձնակի կը համաձայնին:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ երկու եզակի հաւաքական անուններ *or* կամ *nor*ով կցուած են, բայը պէտք է համաձայնի անոնց հետ յոքնակի

* [Սոյն կանոնը գոց ընելու է:]

† jealous (ճէ'լըս) նախանձ – jealousy, նախանձ, նախան-

‡ af-fect' (աֆֆէ'կտ) ազդեցլ. սիրեց [ձուլութիւն

Թուող (Տե՛նէլ Լու Կան ԺԵ) . ինչպէս, “Why mankind, or such a part of mankind, are placed in this condition. Ինչու (ո՞ր) մարդկութիւն(ը), կամ մարդկութեան այնպիսի մաս մը ԴԵ՛ր- ունք են այս կացութեան մէջն:”

2. Անհամաձայն (տարբեր դէմքերով եւ տարբեր թուե- րով) տէր բայինք ունեցող բայ մը պէտք է համաձայնի իրմէ անմիջապէս առաջ գտնուողին հետ. եւ միւսներուն հետ լը- ուելեայն կը հասկցուի. այսպէս, “Good intentions, or at least sincerity of purpose, was never denied her. Լաւ մտադրու- թիւններ, կամ առ նուազն նպատակի անկեղծութիւն իրեն բնաւ մերժուած չէր:” “That neither they nor ye also die. Որ- պէս զի ոչ իրենք եւ ոչ ալ դուք մեռնիք:”

3. Բայց երբ աւելի հեռուն գտնուող տէր բային գլխաւոր բառն է, եւ միւսներն փակագծի մէջ առնուածի պէս երկրոր- դական, բայը կը համաձայնի առաջնոյն հետ եւ միւսներուն հետ լուելեայն կը հասկցուի. այսպէս, “One example, (or ten) says nothing against it. Մէկ օրինակ, (կամ տասն), ոչինչ չ’ը- րէնոր դէմ:”

4. Անգլիերէի մէջ խօսողը միշտ ինքզինք վերջը յիշելու է. այսպէս, “Thou and I will do what is right. Դու եւ ես պիտի ընենք ինչ որ ուղիղ է:” Բայց յանգան, Դժբաղդանքիւն կամ Դժբաղդանքիւն ընդունելու համար ինքզինք միշտ առաջ դնելու է. այսպէս, “Both I and you are in fault. Երկուքս ալ ես ու դու յանցաւոր ենք:”

191. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերջերեւ ժէ. Կանտի հոգեբանական գիտելիքներէն են Կանտի ԳԵ.]

“A noun or a pronoun joined with a participle, constitute a nominative case absolute.”

“Neither he nor she have spoken to him.”

“Neither riches nor fame render† a man happy.”

“I and he were there.”

“And we dreamed a dream in one night, I and he.”

“They ought to invite me and my sister.”

“Yet sometimes we have seen that wine, or chance, have warmed cold brains‡.”

† ren'der (բե՛նքը) դարձնել, հատուցանել, ընծայել

‡ brain (բրեյն — մէկ վարդ) ուղեղ

ԴԱՍ ՀԱ. (LESSON CI.)

[2]

Laun'dry (լ-ն-ր-ի) Լուացքի տեղ
Laundry-man (լ-ն-ր-ի-մ-ն) Լուացարար
Wash (ա-շ) * Լուացք

Wet-wash (ա-է-ր-ա-շ) Թաց Լուացք (ա-ռ-ն-չ Լ-ր-ն-է-լ-ա-)

Լուացարարի մը Լուացուելու համար զրկուելիք առարկաներն են,

(Հետեւեալ ցուցակը նիւ Եօրքի The Columbia Towel Supply and Steam Laundry Co. INC. մեծաքանակ Լուացարար Հայ Ընկերութեան մէկ ցանկէն առնուած է.)

Sheets	(շէյ-թ-)	Սաւաններ
Pillow Cases	(քիլ-լ-էյ-ք-)	Երեսարածի Երեսներ
Chamber Towels	(չեյ-թ-լ-ա-լ-ա-)	Սենեակի Սրբիչներ
Bath Towels	(պ-թ-ն-լ-ա-լ-ա-)	Բաղնիքի Սրբիչներ
Glass Towels	(կլ-ս-լ-ա-լ-ա-)	Բաժակի Սրբիչներ
Silver Towels	(սիլ-վ-լ-ա-լ-ա-)	Արծաթի Սրբիչներ
Brown Towels	(պր-ա-ն-լ-ա-լ-ա-)	Թուխ Սրբիչներ
Pantry Towels	(քիչ-թ-լ-ա-լ-ա-)	Մառանի Սրբիչներ
Roller Towels	(ռ-ոլ-լ-ա-լ-ա-)	Գլանի Սրբիչներ
Table Cloths	(թեյ-պ-լ-ա-լ-ա-)	Սեղանի Շորեր
Table Tops	(թեյ-պ-լ-ա-լ-ա-)	Սեղանի Վրայի Մածկոցներ
Bureau Tops	(պր-ո-թ-լ-ա-լ-ա-)	Ջարդասեղանի վրայի Մած-
Tray Cloths	(թեյ-պ-լ-ա-լ-ա-)	Ափսէի Շորեր [կոցներ
Nap'kins	(ն-է-թ-լ-ա-լ-ա-)	Անձեռոցներ
Doilies	(ո-յ-լ-ա-լ-ա-)	Փոքրիկ Մածկոցներ
Spreads	(ք-թ-լ-ա-լ-ա-)*	Սփռոցներ
Blan'kets	(պլ-է-թ-լ-ա-լ-ա-)	Վերմակներ
Maids' Aprons	(մեյ-թ-լ-ա-լ-ա-)	Սպասուհիներու Գոգնոցներ
A'prons	(է-թ-լ-ա-լ-ա-)	Գոգնոցներ [ներ
Cooks' Jackets	(ք-ո-թ-լ-ա-լ-ա-)	Խոհարարներու Վերարկու-
Cooks' Caps	(ք-ո-թ-լ-ա-լ-ա-)	Խոհարարներու Խոյրիկներ
Pants	(ք-ն-թ-լ-ա-լ-ա-)*	Տարաւաններ
Jump'ers	(ժ-մ-թ-լ-ա-լ-ա-)	Հաստ կտաւէ Վերարկուներ
Rags	(ր-կ-ա-լ-ա-)*	Գուրչեր, Ջնջոցներ

Մեծաքանակ Լուացարարներն իրենց Լուացածներն միայն կ'արդուեն (առանց +օլ-յի):

* Հնչուել է մէկ տեղամէն (մէկ վանկ):

Հետեւեալը +օլւ ընող լուացարարի մը ցանկէն սոնուած է,

Արանց

Col'lars	(ժ-լէր-)	Օձիքներ
Cuffs	(ժէֆ-)*	Թեւնոցներ
Shirts	(շը-ր-)*	Շապիկներ
Undershirts	(ը-րըշը-ր-)	Տակի Շապիկներ
Night Shirts	(ն-յի՛ շը-ր-)	Գիշերանոցներ
Draw'ers	(ր-օ՛ շըշ)	Վարտիքներ
Pajamas	(ժ-ճաճ-)	Գիշերազգեստներ
Socks	(ս-ֆ-)*	Գուլպաներ
Hand'ker-chiefs	(հե՛ւ+ըրէֆ-)	Թաշկինակներ

Կանանց

Col'la-rets	(ժ-լարէր-)	Նեղ Թելատրէզէ՝ Օձիքներ
Chemises	(շի՛ճշը-)	Ներքնազգեստներ, Փոխնորդներ
Undershirts	(ը-րըշը-ր-)	Տակի (ճ-րճի՛ շը-ր-էն հ-ֆ-ս-էլէ) Շա-
Draw'ers	(ր-օ՛ շըշ)	Շապիկընկերներ [պիկներ
Corset Covers	(ժ-օ-էր-ժըլը-ր-)	Իրանաձևի Մածկոցներ
Under skirts	(ը-րըշը -+ը-ր-)	Վտաւակներ (ճ-օ)
Waists	(ս-էյ-ր-)*	Բաճկոններ
Com'bi-na'tions	(ժ-ֆա՛նէ՛շըշ-)	Միացածներ (շ-պի՛կ և շ-պի՛շէլէր)
Night Dresses	(ն-յի՛ ր-օ-ը-)	Գիշերազգեստներ
Hoses	(հօշը-)	Ջանկապաններ
Wrap'pers	(րէ՛ժը-ր-)	Տան միջի Ջպուկներ
Dressing Sacques	(ր-օ-էլի՛ ս-ֆ-)	Բաճկոնազգեստներ
Dresses	(ր-օ-ը-)	Պատմուճաններ
Skirts	(ը)-+ը-ր-)*	Գլանցքներ (Տճի. էլէէ)
A'prons	(է՛յֆըշ-)	Գոգնոցներ

Ամերիկայի մէջ +օլւ ընող լուացարարներէն տասէն մօտաւորապէս ինն Զինացիներ (Chinese) են, որոց մէջ Անգլիա-խօսներ չառ քիչ են և Հետերնին խօսիլն ալ չառ դժուար է:

Ընդհանուր առմամբ Լուացարարներուն Հետ խօսելու մասնաւոր ոչինչ կայ, բայց կարելի է որ և է նիւթի վրայ խօսակցութիւն մը սկսիլ, եթէ մէկը փափաքի:

RULE XVIII. — INFINITIVES.

ԿԱՆՈՆ ԺԸ. — ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ:

The Infinitive Mood is governed in general by the preposition to which commonly connects it to a finite verbe.† — Անե-

* Հնչու է մ'էկ տեղամէն մէկ վանկ: † [Սոյն Կանոնը զոց ընկու է:]

րեւոյթ եղանակն ընդհանրապէս կը կառավարուի ԵՕ նախադրութիւնովն, որն առհասարակ կը կապէ զայն գիմաւոր բայի մը ինչպէս, "I desire to learn. Կը բաղձամ --լընիւ:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Աներեւոյթ եղանակը կարելի է յարել տասը մասունք բանինքնէն ամեն մէկին, բացի յօդէն. այսպէս,

(1) Անունի մը. ինչպէս, "It is time to go. Ելելու ժամն է:

(2) Ածականի մը. ինչպէս, "He seemed desirous to speak. Ինք կը թուէր խօսելու բաղնաւոր:

(3) Դերանունի մը. ինչպէս, "Is it lawful for us to give tribute to Caesar? Օրինակա՞ն է ձեռք տուրք տալ Կեսարին (կայսրին):

(4) Դիմաւոր բայի մը. ինչպէս, "He came to see us. Մեզ գտնելու եկաւ:

(5) Ուրիշ Աներեւոյթի մը. ինչպէս, "To go to enter into Egypt. Ելելու եգիպտոս յանելու:

(6) Ընդունելութեան մը. ինչպէս, "Still running to catch him. Տակաւին վազելու վրայ է (լը լընի) զինք բռնելու (համար):

(7) Մակբայի մը. ինչպէս, "Tell me when to come. Ըսէ՞ք ինձ երբ գա՞ն:

(8) Շաղկապի մը. ինչպէս, "He knows better than to trust you. Նա աւելի լաւ գիտէ քան ձեզ վստահել (յեշ վստահել տեղիս (բան) գիտէ):

(9) Նախադրութեան մը. ինչպէս, "I was about to write. Գրելու վրայ էի (լը գործարար):

(10) Միջարկութեան մը. ինչպէս, "O to forget her! Օ՞ զինքը հանալ:

2. Աներեւոյթի գործածութեան կերպերը այնքան զանազան ու բազմաթիւ են, զորս չէ կարելի դասաւորել. բայց անոնցմէ մէկ քանին միայն կարելի է ցոյց տալ հետեւեալ օրինակներովն.

(1) Ուրիշ բայի մը իբր լրացուցիչ, խօսքին իմաստը ամբողջացնելու համար. ինչպէս, "His hands refuse to labour. Իր ձեռքերն չեն խաբարիս:

(2) Բանի մը նպատակը կամ վերջն արտայայտելու համար. ինչպէս, "Labour not to be rich. Հրաշտաւոր մի աշխատիր:

(3) Սիրոյ կամ կրքի մ'առարկան ցուցնելու համար. ինչպէս, "He loves to read. Ինք չը չիք կարդալ:

(4) Սիրոյ կամ կրքի մը պատճառը ցոյց տալու համար ինչպէս, “I rejoice to hear it. Ես կ’ուրախանամ շտիկա լսելու:”
Ուսանողն վերոյգրեալներուն պէս Աներեւոյթի գործածութեան ուրիշ շատ մը կերպերուն պիտի հանդիպի իւր ընթերցանութեանց մէջ, զորս պէտք է ինքնին ջանայ նկատի առնել:

192. Վարժութիւն

[Հետեւեալի ժ. կռիւի հարցը պիտի լինի: (Երբ որոշեալ ժամանակ ընտրեալիս եւ տեսնենք զի:)]

“When he has no occasion either to divide or explain.”

“And they will find their pupils† improve by hasty and pleasant steps.”

“He is not to form, but copy characters.”

193. Վարժութիւն

[8] [2]

“He who is the slowest to promise, is the quickest to perform.”

“Knowledge is more than equivalent* to force.” — Samuel Johnson.

“There is no time in life when books do not influence a man.” — Walter Besant.

“It matters not how a man dies, but how he lives.” — Samuel Johnson.

“Murder‡ is the worst crime, for it can never be made good again.” — Duma.

“Enough is better than too much.”

“A stitch in time saves nine.”

“It is never too late to learn.”

† pu‘pil (քիւ-քիւ) աչքի բիր. աշակերտ

* e‘quiv’a-lent (է-ք-վ-լ-է-ն-տ) համարժէք

§ mur‘der (մը-դը-ը) դիտումնաւոր մարդապահութիւն
— to murder, դիտմամբ մարդ սպաննել

ԴԱՍ ԺԲ. (LESSON CII.)

[9]

[ԾԱՆ. — Մեր ուսանողները կամ Հայ նորեկներն իրենց հարմարեցնելով վերաբերեալ պէտքերն ալ իրենք իրենց Հայ-թայթելու կամ կարգադրելու կարող վիճակի մը հասցնելէ վերջ, կ'անցնինք զիրենք առաջնորդելու կենսական պէտքերէն հինգերորդին դարման տանելու, այն է աղբիւր հայտնաբերել, որը ուրիշ տեսակեալէ մարդկային բոլոր պէտքերու հիմն ու կեանքի բոլոր պայքարներու եւ մաքառումներու նպատակակէտը կը կազմէ:]

Ապրուստ Հայթայթել:

Ապրուստ Հայթայթել ուրիշ բառերով կը նշանակէ դրամ չահիլ եւ շահած դրամներովն ինքզինքն եւ իրմէ կախում ունեցողներն ապրեցնել, Հայթայթելով բնակարան, ուտեստ, հագուստ, մաքրութիւն, կրթութիւն, հոգեկան ուրախութիւն, բերկրանք եւ ամեն ինչ որ Արարիչն զետեղած է տիեզերքին մէջ մարդոց վայելքին համար:

Դրամ չահիլու համար, պէտք է գործել. գործելու համար պէտք է (ա) առջի ըլլալ. (բ) Գործ Գիտել. և (գ) Գիտած Գործին Նորոգելն Գործիչներն ռնեալ:

(ա) Առջի ըլլալու համար պէտք է ամեն ոք ինքն իրեն հոգ տանի. օգուտէն եւ արեւդէմ սննեակներու մէջ բնակի սննդաւոր և մաքուր ուտելիքներ ուտէ. մաքուր լուացուի, մաքուր հագուստի եւ օրական առնուազն կէս ժամ բաց օդի մէջ քալէ: Այս բոլորն ինչպէս կարելի է ձեռք բերել, նախորդ դասերուն մէջ ուսանողներն արդէն սովորեցան:

(բ) Գործ ըլլալու համար պէտք է կամ բարեկամէ մը սովորիլ, կամ հասարակաց արհեստանոցի մը մէջ ուսանիլ և կամ դրամի ուժով ձեռք բերել: Այս կէտն ամեն մէկ ուսանող իւր որոշ համոզումովն իւր անձնական օրհնքերով և իւր անհատական ճարպիկութեամբ ինքն իրեն համար կարգադրելու է:

(գ) Գիտած Գործին Նորոգելն Գործիչներն ռնեալու համար, մենք պիտի առաջնորդենք մեր ուսանողներն. ի կարգին նրկաթեղէններ և Գործիքներ վաճառողին: Որմէ վերջ զինք պիտի ծանօթացնենք Գործ գտնելու կերպերուն կամ միջոցներուն և Գործատեղիին մէջ ըլլալիք խօսակցութեանց:

† Մինչև իսկ սակաւարիւն աղջիկները թրամ գոյն մը պիտի ստանան, եթէ օրը երեք անգամ 5-10 վայրկեան բացօդեայ կամ բաց պատուհանի մ'առջև խոր շնչառութեան մարզանքներ կատարեն: — Տօմ. Կ. ՓԱՇԱՅԱՆ

Hard'ware" (հա՛րդ-ւոյր) Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ

Tools (թու-լ)* Գործիքներ.

Hardware Store (հա՛րդ-ւոյր օթոմ)

Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ Վաճառողի Խանութ

Անգլիախօս երկիրներու մէջ ու կից գործիք գնելու համար պէտք է դիմել Hardware Store, Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ Վաճառողի մը Խանութը. ուր կարելի է գտնել երկաթէ շինուած ամեն առարկայներ, փոքրիկ գամէն մինչև խոհանոցի մեծ վառարաններ:

Երկաթեղէններ և Երկաթանօթներ ծախողի մը խանութին մէջ գտնուած առարկաներու ինչպէս նաև գործիքներու և անոնցմէ իւրաքանչիւրի ալ քանի մը տեսակներու անուններն բիւրաւոր կը հաշուուին, որոց բոլորի անուններն գտնել, դասակարգել, հնչումներն ճշդել և Հայերէն անուններն գտնել կամ ստեղծել երկար աշխատութեան և հատորներու կը կարօտի. ուստի մենք պիտի բաւականանանք այստեղ յիշելով միայն այն գործիքներու անուններն, որոց՝ ուսանողն ամեն տեղ պիտի հանդիպի:

Այնպիսի պարագայի մը տակ որ ուսանողը չըզտնէ իրեն հարկ եղած գործիքի անունը ի ստորև տրուած ցուցակին մէջ, խորհուրդ կ'ուտանք իրեն որ երթայ Երկաթեղէններ և Գործիքներ Վաճառողի մը խանութ, հոն գտնէ իւր ուզած գործիքը, և նոյն պահուն առարկային վրայ սովորի անունը. և կամ իւր գործատեղւոյն մէջ դիմէ իւր տեսչին (fore'man, ֆօ՛րման), և անոր հարցնէ իրեն հարկ եղած գործիքներուն անունները. խնդրելով հանդերձ որ թուղթի մը վրայ գրէ ու տայ իրեն, և կամ ինքը (դեռ-ւը) հեգելու է և հարցնողը ուղղագրելով թուղթի մը վրայ, յետոյ սովորելու է:

Գործիքներ

adz, adze (է-շ) ուրազ (Տճի տե-եր)

coop'ers' adze	(ֆօ՛ւթը-ւ է-շ)	տակառագործի ուրազ
car'pen-ters' adz	(քա՛րքեն-տ է-շ)	ատաղձագործի ուրազ
sculp'tors' adz	(ը-սքըլթը-ւ է-շ)	անդրիազործի ուրազ
flat-head adz	(ֆլէ-տ-հէ-ւ է-շ)	տափակագլուխ ուրազ
half flat-head adz	(հա՛ւ ֆլէ-տ-հէ-ւ է-շ)	կէս տափակագլուխ ուրազ
house-adz	(հա՛ւ-շ է-շ)	տան ուրազ
notch'ing-edz	(նո՛ւչին-է-շ)	կտրելու ուրազ
railroad adz	(րէյլ-ու է-շ)	Երկաթուղւոյ ուրազ
rounding-adz	(րա՛ւնդին-է-շ)	կլորելու ուրազ

bit-stock	(պէն -(ը)- ն - ք *)	} աղեղնակ (շաշն դարձնալ)
bit-brace	(պէն - դրեյ *)	
bit-strap	(պէն -(ը)- դրեյ *)	

ԾԱՆ. — Թէ ամեն մէկ գործիքի որքան տեսակներ կան, ուսանողին փոքրիկ գաղափար մը տալու համար, վերոյգրեալ ուրագի, կացինի, գայլիկոնի եւ շաղափի տեսակներէն միայն քանի մը հատ յիշեցինք այստեղ:

an'vil	(ե ' վ ե)	սալ (Տճ . եօր)
ham'mer	(հ ' մ ը)	մուրճ
awl	(օ լ)	հերիւն (Տճ . դէշ)
bolt	(պ լ ն)*	նիգ
bolting-mill	(պ լ ն եկ- մ լ)	խարբալ (մ թ հալ)
bar	(պ ռ)	ձող (ք առառ)
bar-roll	(պ ռ- ռ օլ)	ձողանիւ
ball and sack'et	(պ լ ե ն ս առ- է ր)	գնդակ եւ խոռոչ, ծխնի եւ կըրունկ (Տճ . բեշե եւ եօճե)
bone	(պ օն)	ոսկոր (մ արտէ ն եւ եօճե)
com'pass-es	(ք ը' մ առ- է)	կարկին [ք ալեւ- է])
bow-compasses	(պ օ- ք ը' մ առ- է)	մէկ ծայրը փոփոխելի կարկին
blow-pipe	(պ լօ' ք ալ)	փչելու խողովակ
cramp	(ք ը' մ առ- է)*	յօդակապ
crank	(ք ը' մ առ- է)	մանիւ
cork'screw	(ք օ- ք առ- է ր)	խցահան
bal'ance	(պ լ' ն առ)	կշիռ
spring balance	(ը առ- ք ը' մ առ- է - պ լ' ն առ)	զսպանակակշիռ
scales	(ը առ- ք ը' մ առ- է)*	կշիռ (Տճ . նեւրալ). նժար
lock	(լ առ- ք)	կղպանք
key	(ք ալ)	բանալի
bale-hook	(պ լ- հ առ- ք)	հակակեռ
bu'rin	(պ լօ- բ ը)	փորագրչի գրիչ
but'ter-is	(պ լ' ն ըր- է)	սմբակատաշ (պ առառ- ն եւր- է)
cal'i-per	(ք ը' մ առ- է ր)	տրամաշափ
cant-hook	(ք ը' մ առ- է - հ առ- ք)	կոճղ տեղափոխելու կեռ
chis'el	(չ ի' շ ե)	կոոց (Տճ . դեւիւր քալեւ)
cold-chisel	(ք օլ- ք առ- է - չ ի' շ ե)	մետաղ ծակելու շերիւն
clamp	(ք ը' մ առ- է)*	յօդակապ
drill	(ք ը' մ առ- է)*	շաղափ [գործիք]
dib'ble	(ք ը' մ առ- է)	պարտիզպանի տունկ տնկելու

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ):

hand-saw	(հէն-սո)	ձեռքի սղոց
screw	(շ)-սփո-)*	ստուտակ (Տճկ. լէր-)
screw-driver	(շ)-սփո-—դր-յլւր	ստուտակադարձ [Բէր]
scal'pel'	(շ)-սփէլէլ	հերձադանակ, նշարակ (Տճկ. նէշ-
crow'bar	(քրո'դ-)	խիղբ, լծակ
lev'er	(լէ'լւր)	լծակ
pinch	(փնէլ)*	կամթիչ
pinch'bar	(փն'նդ-)	կամթածող
lev'el	(լէ'լէլ)	հարթաչափ
forge	(ֆո-ճ)*	դարբնոց
plumb-bob	(փլւճ*-դոդ)	տրամալար (Տճկ. շփո-լ)
par'al-lel ru'ler	(փէր-լէլ ու-լւր)	զուգահեռագիծ քանոն
glue'pot'	(կո-փո-լ)	սօսնձաման
sten'cil	(շ)-սթէնսէլ	ձեւակ
pump	(փլւթ)	ջրհան
piv'ot	(փի'լւր)	առանցք
dig'ger	(դի'կէր)	բրիչ
tap	(թէթ)	էգ ստուտակ շինելու գայլիկոն
check-nut	(չէֆ-նէլ)	արգելելիկոյլ
shov'el	(շւ'լ)	թի
snow-shovel	(շ)նո*-շւլ)	ձիւն յորդելու թի
fire shovel	(ֆայր շւլ)	կրակի թիակ (հոռո-)
spade	(շ)սփէյթ)*	բաշ
ditch'ing spade	(դիչիշի-շսփէյթ)	խորամանաւ բաշ
drain-spade	(դրէյն-շսփէյթ)	ականաւաւ բաշ
hoe	(հո)	մարկեղ (Տճկ. շփո-)
rake	(րէյթ)*	փոցղ, հիւսաֆ, մատնէք
pitch'fork'	(փի'չֆո-)	եռածանի
plow, plough	(փլո-ո-)*	արօր
lawn-mower	(լոն-ժոլւր)	մարգաքաղ
weeding-fork	(ուիյթիշի-ֆո-)	քաղհան ժանի
hay-fork	(հէյ-ֆո-)	խոտածանի
manure-fork	(մանէո-ո-ֆո-)	աղբի ժանի
needle	(նիյթլ)*	ասեղ
curved-needle	(կըւ-լթ*-նիյթլ)	կոր ասեղ, թռակուռ
packing-needle	(փէ+նիշի-նիյթլ)	րեւներ կարելու ասեղ, մախաթ
carpet-needle	(կար-փէթ-նիյթլ)	կապերտ կարելու ասեղ
harness-needle	(հարնէս-նիյթլ)	կաշեսարքի ասեղ
bone-needle	(ոսե-նիյթլ)	ոսկոր-ասեղ

* Հնչեյու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

wrench	(բէնչ)	գելիչ
monkey-wrench	(մոնչ-բէնչ)	կապկապելիչ
pipe-wrench	(փոփ-բէնչ)	փողապելիչ
pocket-wrench	(փոփ-բէնչ)	գրպանի գելիչ
S-wrench	(էս-բէնչ)	Տաճեւ գելիչ
carriage-wrench	(գարճ-բէնչ)	կառապելիչ
vise	(վիս)*	ռլորան (Տճի. Դնկէնէ)
hook	(հոո)	կեռ (Տճի. Կնկէլ)
han'dle	(հէնդլ)	կոթ
bel' lows	(բէլօշ)	փուք
hinge	(հինջ)*	ծխնի
sold'er	(սոլդէր)	անագամածոյց (Տճի. Կնկէ՛)
soldering-iron	(սոլդէրին-այլէն)	անագամածուցիչ երկաթ

Երկաթեղէններ ու երկաթանօթներ վաճառողի մը խանութին մէջ կը գտնուին նաեւ ուրիշ զանազան երկաթեղէն, փայտեղէն եւ ուրիշ նիւթերէ առարկաներ, որոցմէ մէկ քանիններն են,

stove	(սթով)*	վառարան
stove-cover-lifter	(սթով-թէք-լիֆթէր)	վառարանի խուփ վերցնող
stove-poker	(սթով-փօլէր)	վառարանի ակիչ
gas-stove	(կէշ-սթով)	կազի վառարան
heat'er	(հէյթէր)	ջեռուցիչ
gas-heater	(կէշ-հէյթէր)	կազով ջեռուցիչ [ռուցիչ
gas-jet-heater	(կէշ-ճէթ-հէյթէր)	կազի ցայտի վրայ անցուած ջե-
coal hod	(քօլ հոո)	} ածուխի դոյլ
coal scut'tle	(քօլ (ը)սկէթլ)	
ash sift'er	(էշ-սիֆթէր)	փոշեմալ
shelf brack'ets	(շելֆ րէս-էթէթ)	դարակի մոյթք
coffee-mill	(քֆէ-միլ)	} սրճաղաց (սոլդի Գնչոյ)
coffee-grinder	(քֆէ-կրայնըր)	
flat-iron	(ֆլէթ-այլէն)	} Հարթուկ, արդուկ (Տճի. Ինկէն)
sad-iron	(սէթ-այլէն)	
gas-iron	(կէշ-այլէն)	կազով Հարթուկ
electric-iron	(էլէկթրիկ-այլէն)	էլեկտրական Հարթուկ
bell	(բէլ)	զանգակ
pic'ture hook	(փիկչուր հոո)	պատկեր կախելու կեռ
vac'u-um clean'er	(վէկչու-մէք քլէյնըր)	դատարկութեամբ մաքրող
car'pet sweep'er	(քարփէթ (ը)սուփթէր)	կարպետ աւլող [ծծելով սուրճ]

* Հնչու եւ մէկ տնային (մէկ վանկ) :

cord	(գօրո)*	պարան
string	(ը)֊տրինի)*	առառան (Տճկ. ֊իճիժ)
twine	(նո֊յն)*	բարակ չուան
rope	(֊օփ)	չուան
clothes line	(գլօնհչ լոյն)	լուացուածոց (լո֊այո֊) չուան
mop	(֊օփ)	գետնասրբիչ ծոպ [փայտ
mop holder	(֊օփ հօլդըր)	գետնասրբիչը վրան ամրացնելու
match holder	(֊իչ հօլդըր)	լուցկիակալ
trap	(թրէթ)*	թակարդ (Տճկ. րո֊չ֊փ)
curtain stretch'ers	(գլէրնի֊֊տրէ'չըր֊)	(նի֊տրէրչ֊) վարագոյրներ
քաշող հաւասարցնող ցողեր		
Երկաթեղէններ եւ Երկաթանօթներ վաճառողի մը խա֊ նութիւն մէջ առ հասարակ կան նաեւ տան՝ մանաւանդ ճաշ֊ սրահի եւ խոհանոցի, վերաբերեալ ամեն առարկաներ, զորս կարելի է հետեւեալ կերպով դասաւորել		
en-am'eled ware	(էնէ'֊մէլր ֊֊էյր)	կիտուածեղէններ
tin'ware"	(նի֊֊էյր)	թիթեղեայ ամանեղէններ
a-lu'mi-num ware	(ալ֊֊մինւմ֊֊էյր)	բնակեղէ ամանեղէններ
cop'per ware	(գ֊֊փէր ֊֊էյր)	պղնձեղէններ
pieced ware	(փի֊֊էյր ֊֊էյր)	կտորեղէններ
wooden ware	(֊֊֊֊֊էն ֊֊էյր)	փայտեղէններ [ղէններ
Japaned ware	(ճ֊֊֊֊֊ ֊֊էյր)	տեսակ մը Ճաբոնական ամանե֊ gal'va-nized iron(նի֊֊վ֊֊ն֊֊չ֊֊յըրն) թիթեղազօծ երկաթեղէններ
nick'el plated ware	(նի֊֊էլ փլէյթըր ֊֊էյր)	նի֊֊էլազօծ երկաթեղէններ
brass ware	(պր֊֊֊* ֊֊էյր)	արոյրեղէններ
iron ware	(֊յըրն ֊֊էյր)	երկաթեղէններ
glass ware	(կլէ֊֊ ֊֊էյր)	ապակեղէններ (թ֊֊֊֊, Լն.)
cut glass	(գլէ֊֊ կլէ֊֊)	աղամանդահատ (Տճկ. էլ֊֊֊֊֊֊֊)
chi'na	(չ֊֊ն֊֊)	Չինական յափճապակեղէններ
porce'lain	(փ֊֊֊֊֊֊)	կիսաթափանց յափճապակեղէն֊
crock'er-y	(գր֊֊֊֊֊)	խեցեղէն անօթներ [ներ
wire goods	(֊֊֊֊֊ կ֊֊֊֊)	երկաթէ կամ պղնձէ թելէ չին֊ ուածներ
cut'ler-y	(գլէ֊֊֊֊֊)	դանակեղէններ (դ֊֊֊֊֊, շ֊֊֊֊֊, Տի֊֊֊֊, ֊֊֊֊֊ Լն.)
bas'kets	(պ֊֊֊֊֊֊)	սակառներ, զամբիւղներ
brushes	(պ֊֊֊֊)	խոզանակներ, վրձիներ
sporting goods	(ը)֊փ֊֊֊֊ կ֊֊֊֊֊)	բացօղեայ խաղերու վերաբեր֊ եալ իրեղէններ

* Հնչուել է մէկ աղարկէն (մէկ վանկ)։

house furnishings (հուս-ը ֆընիշինգ) տնային կարասիներ
 au'to sup-plies (օ'թո սըփլիէս) ինքնաշարժի վերաբերեալ իրեր
 light'ing goods (լիթինգ ցոոզ) ճրագի վերաբերեալ իրեր
 as-bes'tos (էս-բէսթոս) անհրաժեշտօրէն, եղբարեան
 bath room u-ten'sils (բաթ-րում սենսիլս) բաղնիսրահի մէջ գոր-
 paints (փէնթոս)* ներկեր [ծածուկիք օգտակար իրեր

Բայեր

to notch	(նոչ)	կտել
to round	(րաունդ)*	կլորել
to chip	(չիփ)	սաշել
to grub	(գրըբ)*	բրել, արմատախիլ ընել
to hole	(հոլ)	ծակել [տել
to lop	(լոփ)	ծառի մ'աւելորդ ճիւղերը կըտր-
to peel	(փիլ)*	կեղեւը հանել
to twist	(թիւսթ)*	ոլորել, գալարել. խժժծել
to ex-pand'	(էքսթէնդ)	սփռել. լայնցնել
to bore	(բոր)	ծակել
to center	(սենթըր)	կեդրոնացնել
to end	(էնդ)	վերջանալ. վերջացնել
to drill	(դրիլ)*	գայլիկոնով ծակել. մարզել
to bow†	(բաու)*	խոնարհուլթիւն ընել
to bow†	(բո)	աղեղի ձեւով ծռել
to file	(ֆայլ)*	խարտոցել. (ֆայլեր գահեռքի շար- քով) շարել [կտրտակել
to crack	(քրէք)*	ճարճատեցնել. ճաթեցնել. (քրէք)
to squeeze	(քուէշ)*	քամել
to knock	(նոք)	բաղիւնել, (քոք-ը) զարնել
to nail	(նայլ)*	գամել, բեւեռել
to extract	(էքսթրէքթ)	(էքսթրէկթ) հանել
to pull	(փուլ)	քաշել
to punch	(փընչ)*	(քընչ-ը) ծակել. կռփել
to pinch	(փինչ)*	կամթել (փրիւթել)
to pick	(փիք)	կտցահարել. (փոք-ի, փոք-ը) ստկել, կթել, ժողվել
to level	(լեւել)	հարթ ու հաւասար ընել
to forge	(ֆորժ)	դարբնել
to glue	(կլու)*	սօսնձել

† Դիտելու է այս բառի տարբեր հնչույթներով տարբեր
 նշանակութիւններն: * Հնչուլ է մեկ առգամ (մէկ վարկ):

եալ եւ ապառնի ժամանակներուն մէջ ալ իրենցմէ վերջն եկող աներեւոյթն տող դնելու է. այսպէս, "They will not dare to attack you. Անոնք չպիտի յանդգնին ձեզ հարուածել ։

2. Քերականագէտներէն ոմանք հետեւեալ բայերն ալ վերոյգրեալ բայերու կարգը կը դասեն. *find*, գտնել. *have*, ունիւնալ. *mark*, նշանակել. *behold* եւ *perceive*, տեսնել, իմաստ. *observe*, նկատել. *help*, օգնել. *know*, գիտնալ. *please*, հաճել. ինչպէս, "Please shut the door. Հաճե՛ք գոռը փակել ։

3. BID բայը հրահայել իմաստով գործածուած ատեն, իրմէ վերջը հայցական խնդիր մը եւ աներեւոյթ մը միասին կ'առնէ. այսպէս, "Lord, if it be thou, *bid me come* to thee on the water. Տէր եթէ դուն ես, հրահայել է՛նչ է՛ւ քեզի ջրերուն վերայէն ։ Երբ խոստանալ, ընծայել իմաստով գործածուելի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու է. այսպէս, "He *bids* fair to excel them all. Ինք ինչքանա՛յ զանոնք բոլորը գերազանցելու ։

4. DARE բայը եթէ անանցողական իմաստով գործածուելի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու չէ. այսպէս, "Who *dares do* more? Ո՞վ ինչ արեւելիս ընելու ։ Եթէ ներգործական անցողական իմաստով գործածուելի կամ ինքնին աներեւոյթ լինի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը *to* ունենալու է. ինչպէս, "Some *would even dare to die*. Ոմանք մինչեւ անգամ դիտել արեւելիս ։

5. FEEL բայը անցողական իմաստով եւ մարմնային զգացմամբ գործածուած ատեն, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը երբեմն *to* ունենալու է. ինչպէս, "I *feel* afraid to go alone. Ես վախ չ'զգամ (կը վախնամ) մինակ ելնալու ։

6. HEAR բայը յաճախ անանցողական է. բայց երբ աներեւոյթ մը կառավարէ, իր եւ աներեւոյթին մէջ հայցական խնդիր մ'ալ կը մտնէ. այսպէս, "You have never *heard me say* so. Դուք ոչ երբեք չ'եսի՛ք իմ այդպէս ըսելու ։

7. LET բայը քերականագէտներէն ոմանք կը կարծեն կարողականի նշան մը կամ հրամայականի օժանդակ մ'է. բայց իսկապէս գլխաւոր բայ մ'է եւ միշտ անցողական ։ Առ հասարակ իրմէ վերջ կ'առնէ հայցական խնդիր անուն կամ դերանուն մը եւ աներեւոյթ մ'առանց տի. ինչպէս, "Rise up, *let us go*. Ելէ՛ք, ելնալու ։

8. MAKE բայն ալ միւսներուն պէս առ հասարակ իր եւ իրմէ վերջն եկող աներեւոյթին միջեւ հայցական խնդիր անուն կամ դերանուն մը կ'ուղէ, որ ան ալ իրմէ անմիջապէս

վերջ եկող աներեւոյթի տէր բային է. ինչպէս, “You make me blush. Դուք ի՞նչեք (որ) եւ չի՞նչ: Եթէ make անանցողական ըլլայ, իրմէ վերջ սովորաբար տարբեր բառ մը կ’ըլլայ, որմէ վերջն ալ աներեւոյթը to ունենալու է. ինչպէս, “He made many to fall. Ինք ըրա՞նք (որ) շատերն իյնան:”

9. NEED բայն եթէ իբր կարողականի օժանդակ գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը to ունենալու չէ. ինչպէս, “He need not go. Երբեք— չի՞րոյ՞ր: Բայց եթէ իբր գլխաւոր բայ գործածուի, իրմէ վերջն եկող աներեւոյթը to ունենալու է. ինչպէս, “A young man needed only to ask himself. Երիտասարդ մը կը ի՞րօրէ միայն ինքն իրեն հարցնէ:”

10. SEE բայը երբ ներգործական անցողական է իրմէ վերջը թէ հայցական ինդիք անուն կամ դերանուն մը կ’առնէ և թէ անորմէ ալ վերջն եկող աներեւոյթն ալ առանց տօի ըլլալու է. այսպէս, “See me do it. Տես շէ՞ք ընէ՞ք զանիկայ:”

11. HAVE բային հետ եի՞մէ աներեւոյթը to ունենայ, պարտաւորութիւն, պիտո՞ւմ կը հասկցուի. այսպէս, “He has to go. Ստիպուած է երթալու:”

195. Վարժութիւն

[Հիշե՛տէ՛ք Վերջերեւ ժԹ. Կանգնէ՛ հետք— անցե՛լով Ընտրե՛նիլ— ետեր— ինչ ԺԷ]

“How many of your own church members† were never heard pray‡.”

“I dare to say he has not got home yet.”

“I saw him to move.”

“Yea, we are bidden pray one for another.”

“Let us to rise.”

196. Վարժութիւն

[Յ] [Հ]

“The measure of man’s life is the well spending¶ of it, and not the lenght.” — Plutarch.

“How poor are they that have not patience§.”

† mem’ber (Ժ՛հալէր) անդամ

‡ pray (ժ՛րէյ) * աղօթեալ * Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վայրկ):

¶ spend (ը՛թէնք) ծախսեալ

§ pa’tience (ժ՛ե՛յնէն) համբերութիւն

ԴԱՍ ԺԳ. (LESSON CIII.)

[2]

ԳՈՐԾ ԳՏՆԵԼ

Ա. — Ամերիկայի մէջ գործ գտնելու չորս մէթոտներ կան.

1. Բարեկամներու ժողովուրդ, որը թէեւ կերպով մը դժուար է բայց ամենէն ապահովն է. 2. Կառավարութեան կամ Բարեխօսական Ընկերութեան կամ շահախնդիր ընկերու կողմէ հաստատուած գործ գործողութեան ժողովուրդ. 3. Լրագրութեան ժողովուրդ. և 4. Գրասենեակի ի գրասենեակ, և գործարանի ի գործարան պրտելով և գործողելով:

1. — Բարեկամներու ժողովուրդ գործ գտնելու համար, պէտք է անձամբ տեսնուիլ բարեկամներու հետ և խնդրել որ ձեռքերնուն եկածը չխնայեն իրեն գործ մ'առնելու համար: Եթէ այս կերպով գործ մը ձեռք ձգուի, երախտագէտ եւ գոհ ըլլալու է. իսկ եթէ գործ մը ձեռք չըձգուի, այն ատեն իւր բարեկամը կամ բարեկամները բամբաստելու, պախարակելու, նախատելու, հայհոյելու և անիծելու Զէ, զի յիշելու է որ նախ իւր բարեկամներն պարտականութիւն մը չունին իրեն անպատճառ գործ առնելու, այլ ինչ որ կարենան ընել, լոկ բարեկամութեան համար ըրած պիտի ըլլային. երկրորդ՝ վրաստահ ըլլալու է որ բարեկամ եղողն ինքնին կը ցանկայ ձեռքէն եկած աղէկութիւնն իւր բարեկամին ընել. եթէ դժբաղդաբար չկրնայ ընել, յանցանքը իր վրայ ձգելու է, այլ՝ պարագայից, որովհետեւ անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է որ «Ամեն մարդ իւր ուզածն իր ցանկացած ատենին կամ տեղին յաճախ Զերհաճ ընել»: ուստի եւ համբերութեամբ սպասելու է ուրիշ նոր առթիւ մը:

2. — Կառավարութեան կամ Բարեխօսական Ընկերութեան կամ շահախնդիր ընկերու կողմէ հաստատուած գործ գործողութեան ժողովուրդ եւ գիւղի մէջ չկան. սակայն եղած տեղերէն կարելի է օգտուիլ:

Այս կարգի գրասենեակներն կը կոչուին

Em-employ'ment Bu'reau (Եմփլայմենթ Բյուրօ)	}	Գործ կամ գրադուս
Em-employ'ment Of'fice (Եմփլայմենթ Օֆիս)		
In-tel'li-gence Bu'reau (Ինթելիճենց Բյուրօ)	}	Ծանօթութեանց
In-tel'li-gence Of'fice (Ինթելիճենց Օֆիս)		

Այսպիսի Գրասենեակի մը հասցէն կարելի է ձեռք ձրգել տեղական լրագրիւններէն, քաղաքապահ ոստիկաններէն,

կամ քաղաքին վրայ տեղեկութիւն ունեցող որ եւ է անձէ . ուր անձամբ երթալով, տեղեկացնելու է թէ ի՞նչ տեսակ, և ո՞րչափ վճարքով գործ կ'ուզէ: Այսպիսի Գրասենեակներն եթէ կառավարութեան, քաղաքապետութեան, կամ բարեսիրական ընկերութիւններու կողմէ Հաստատուած ըլլան սովորաբար ձրի են. իսկ շահախնդիր անձերու կողմէ Հաստատուածներն 50 սէնդէն մինչեւ 5 տալէր և կամ գտած գործի մէկ շաբաթականէն մինչեւ մէկ ամսականը իրենց իբր միջնորդէք կ'առնեն:

Այս կարգի երկու գրասենեակներ Հաստատուած կան մասնաւորապէս Հայոց համար Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութեան շնորհիւ. մին նիւ Եօրքի մէջ, որոյ գլուխն կը գտնուի ներկայիս շատ կարող և գործին համար լաւագոյն յարմարութիւնն ունեցող անձ մը. Գնդապետ Տաքզըր նեւտոն Խան Պոյաճեան. միւսն Շիքակոյի էջ, որոյ գլուխն է ոչ նուազ լաւ անձ մը, Պատ. Տիքիճեան: Ամերիկայի Հայ Գաղթային Ընկերակցութիւնը բարեգործական ընկերութիւն մ'է. իւր բոլոր ծախսերը կը հոգացուին սակաւաթիւ Հայ հարուստներէ, և իւր ծառայութիւններն ու օգտակարութիւններն անխտիր կը մատուցուին ստուարաթիւ Հայ անգործներուն:

3. — Լըֆրոլ Էրթ Գրէնլէ կարելի է երկու տեսակի ստորաբաժնել. ա. Լրագրով գործաւոր (օֆֆֆֆ) ուղղորդներուն նամակով կամ անձամբ դիմել. Բ. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալ:

ա. Լրագրով գործաւոր ուղղորդներու գրասենեակը, գործարանները, խանութները, կամ տունները գտնելու համար, զարթնելու է առաւօտեան ժամը հինգէն առաջ, անմիջապէս լուացուելէ յետոյ, սանտրուելու և մաքուր ու կոկիկ (առիւտ և փափուկ) հագուելու է, և յետոյ փողոց իջնելով Տեղակալն Գլխավոր Թերթլ գնելու է. եւ տուն գալով նախաճաշի պահուն նայելու է թերթին մէջ "Help Wanted-Male (հելփ ւաճթեթ մէյլ). Այր-Օգնական Կ'ուզուի խորագրին տակ (օրինակէրը Գրէնլէ 197 Վարժութեան մէջ). և եթէ գործ փնտրողն իգական սեռէ է և իգական սեռին յատուկ գործ մը կ'ուզէ ձեռք ձգել, այն ատեն նայելու է "Help Wanted-Female (հելփ ւաճթեթ ֆէմէյլ) Օգնականուհի Կ'ուզուի խորագրին տակ, որոց մէջէն զատելու է իրեն յարմար եղած գործերն, և այն տեղերը դիմելով, փորձելու է ձեռք ձգել գործ մը: Եթէ գոյազգաբար մէկ տեղը կամ մէկ անգամէն չըյա-

ջողի, ԱՌԱՆՑ ՅՈՒՍԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ, փորձելու է այնքան տեղեր և այնքան անգամներ, մինչեւ հուսկ ուրեմն յաջողի:

Բ. Լրագրի մէջ ծանուցում դնել տալն ալ գէշ չէ. շատ մ'անձեր ալ այդ կերպով յաջողած են: (Լրագրի մէջ ծանուցում դնել Գործու թիւ 198 Վարժութեան մէջ "Sit" u-a'tion Wanted (սիտ-է-յուն ու-ա-տիոն) «Գործ (կարգ-ի-ն) Կ'ուզուի խորագրին տակ): Գրելու է ծանուցում մը սիրած գործին համեմատ և տալու է Գործու գլխաւոր Երկրի մէջ գործակալին, որը լրագրին մէջ մէկ անգամ դնելու համար, սովորաբար 5 էն մինչեւ 25 սէնդ կ'առնէ, այնուհետեւ սպասելու է արդիւնքին: Եթէ առաջին անգամի ծանուցումն ապարդիւն մնայ, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ Զէ, այլ փորձելու է կրկին և կրկին:

Եթէ անգործ եղողը վերոյգրեալ երեք մէթոտներէն ոչ մէկովը չըյաջողի գործ մը ձեռք ձգել, այն ատեն փորձելու է հետեւեալ վերջին մէթոտը:

4. — Գրասենեակէ ելլելու եւ Գործարանէ ելլելու պարտաւորութիւն մէթոտը, թէեւ բաւական դժուար, յոգնեցուցիչ, սակայն յաճախ ապարդիւն ալ չանցնիր: Գիտնալու է որ՝ ինչպէս ապրանք ծախող խանութները, նոյնպէս գրասենեակներն առաւօտեան ժամը 8 էն առաջ չեն բացուիր: Կան գրասենեակներ, որոնք առաւօտեան ժամը 9 էն առաջ չեն բացուիր: Մինչ պաշտօնարաններն, գրամատուներն և ուրիշ կարգ մը բարձր գրասենեակներն կը բացուին առաւօտեան ժամը 10ին* և կը գոցուին ոմանք կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ոմանք 4ին, ոմանք 5ին, ոմանք 5 ու կէսին եւ ուրիշներ 6ին:

Գործարանները կը բացուին առ հասարակ առաւօտեան ժամը 7ին և կը գոցուին կէսօրէ վերջ 6ին:

Մեծ խանութներու և մեծ գրասենեակներու մէջ գործ ազգելու համար, դիմելու է Վերակացուին (Su'per-in-tend'ent, սու-պը-ը-ն-տը-ն-տը) և կամ Տնօրէնին (Man'a-ger, ման-ճըր). իսկ գործարաններու մէջ դիմելու է առ հասարակ կամ Վերակացուին (Superintendent) և կամ Տեսչին (Fore'man, ֆոր-ման): Եթէ իգական սեռէ ըլլայ գործ ուզողը և իգական սեռին յատուկ բաժնի մը մէջ ուզէ գործ առնել այն ատեն դիմելու է Տեսչուհւոյն (Fore'la'dy, ֆոր-լէ-դի):

* Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց արդի Նախագահը (Woodrow Wilson) առաւօտեան ժամը 9 էն առաջ գործի գլխաւորը կը գտնուի:

բ. — Երբ, ուր, և ինչ առթիւ ալ որ ըլլայ, գործ ուզած պահուն խօսելու է համարձակ, ձայնն առանց կերկերելու, աչքերն առանց գետինը սկեռելու, ձեռներն ու ոտներն առանց դող ելլելու: Դէմքը խոտոռելու չէ իբր խելացիութեան և պարկեշտութեան նշան. (ընդհակառակն գէմքի խոտոռութիւնն աւելի ինքնահաւանութեան և անհամակրելիութեան երևոյթ կը նկատուի). և ոչ ալ խօսած ատեն ծիծաղելու է, որը թեթեւօլիկութեան նշան է. այլ վերակացուն կամ Տեսչին հետ խօսելու է այնպէս պարզ կերպով ու զուարթ դէմքով ինչպէս խօսած պիտի ըլլար ծանօթ, ազնիւ ու յարգելի բարեկամի մը հետ անոր հետ տեսնուած պահուն: Եթէ դժբաղդաբար մերժէ ձեզ, մեկնելու չէ անմիջապէս, այլ ջանալու է կարելի եղածին չափ գինքն ուրիշ խօսքերով համոզել որ դործ տայ եւ կամ գէթ խոստանայ յաջորդ օրուան, յաջորդ շաբթուան կամ յաջորդ ամսուան համար գործ տալ:

գ. — Եթէ հակառակ ձեր բոլոր ջանքերուն՝ ամեն տեղ ալ մերժուիք, ՅՈՒՍԱՀԱՏԵԼՈՒ ԶԷ. փորձելու է կրկին եւ կրկին, վստահ ըլլալով որ առաւօտեան մերժուածը կէսօրէն վերջ կրնայ ուզուիլ, այսօրուան չընդունուածը վաղը կրնայ ընդունուիլ, այս շաբթուան գործ չկրցող ձեռք ձգողը, գալ շաբթու կրնայ գործ մը՝ գուցէ եւ դիւրին ու շահաւոր գործ մը ձեռք ձգել. եւ այսպէս շատ հաւանական է եւ յաճախ ալ տեսնուած է տարիով անգործ պտտող յուսահատը, յաջորդ տարին յաջող, բարեկեցիկ ու հարուստ գառնայ:

դ. — Սխալ է կարծել որ գործ ուզելու համար այսինչ եւ այն ինչ օրերը յարմար կամ աղէկ են. ամեն օր, ամեն ժամ եւ ամեն րոպէ գործ ուզելու համար հաւասարապէս

---

† Զիջակոյի մէջ Արարկերցի երիտասարդի մը գործ առնելու համար, քանիցս մերժուելէ յետոյ, այն պահուն առանց մեկնելու, անվհատ խօսելովս յաջողեցայ վերջապէս երիտասարդին համար գործն առնել: Երկիցս եւս ես ինձ համար գործ առած եմ խօսքի ոյժով:

‡ Նիւ Եօքսի մէջ երբեմն ուտելու հաց և պառկելու տեղ չունեցող ու ետքէն ալ շաբաթական երկու տալերի սպիւրիչի մը խանութին մէջ յաճախողներուն վերաբերուները խոզանակելու ծառայող ազնիւ երիտասարդ մը այսօր Ամերիկայի մեծ քաղաքներէն միոյն մէջ լաւ դիրքի, բարձր վարկի, եւ հանգստաւէտ տուն տեղի տէր գորգի պատուաւոր վաճառական մ'է:

աղէկ են: Սակայն առաւօտները ժամը 7-10 եւ կէսօրէ վերջ
 ժամը 1-3 աւելի յարմար են գործ ուղեւիւ համար:

ԿԱՆՈՆ. — Եթէ գոյական անունի մը վերջը աւելցնենք
 Լատիներէնէ կամ Գաղղիերէնէ առնուած հետեւեալ *an*, (*ain*,
ian) *ant*, *ary*, *ent*, *ar*, *er*, *or*, *eer*, *ier*, *ist*, *ive* մասնիկնե-
 րէն մէկը, կը նշանակէ անձ, գործակալը կամ գործն ընողը.
 ինչպէս, *Rome*, Հռովմ — *Roman*, Հռովմայեան. *music*, նուագ —
musician, նուագ-ած. *art*, գեղարուեստ — *artist* (ist մասնիկը Յո-
 ներէնէ առնուած է) գեղարուեստ-բար, գծագրիչ: Դիտելու է ու-
 րիշ օրինակներն ի ստորեւ տրուած բառերուն մէջ:

Գլխաւոր Այր Արհեստաւորները կամ Գործաւորները կը կոչուին

<i>act'or</i>	(է'էրէր)	դերասան
<i>a'gent</i>	(է'յընէր)	գործակալ
<i>real estate agent</i>	(րէյէլէ-էրէյէր է'յընէր)	կալուածոց գործակալ
<i>life in-sur'ance agent</i>	(լայֆ ֆինշուր-ան է'յընէր)	կեանքի ապահովագ- րութեան գործակալ
<i>fire insurance agent</i>	(ֆայր ֆինշուր-ան է'յընէր)	հրդեհի ապահովագ- րութեան գործակալ
<i>ma-rine' insurance agent</i>	(մարին ֆինշուր-ան է'յընէր)	ծովային ապա- հովագրութեան գործակալ [ճառ

<i>tick'et agent</i>	(թիէ'էր է'յընէր)	տոմսի գործակալ, տոմսակալա-
<i>a-poth'e-ca-ry</i>	(ափ'թէ'կէ'րէ)	} դեղագործ, դեղավաճառ
<i>phar'ma-cist</i>	(ֆար'մա-է'սթ)	
<i>drug'gist</i>	(դրը'ջիէ-ր)	
<i>ar'chi-tect</i>	(ար'չի-է'էր)	
<i>art'ist</i>	(ար'թիէ-ր)	գեղարուեստագէտ, գծագրիչ
<i>ap-prais'er</i>	(ափ'թրէ'յընէր)	գին դնող
<i>auc'tion-eer</i>	(օք'չընէ'յը)	աճրդարար (ֆիշուր ընող)
<i>ba'ker</i>	(պէ'յ'ընէր)	հացագործ, հացաթուխ
<i>bank'er</i>	(պէ'ն'ընէր)	սեղանաւոր, պանկէր
<i>bro'ker</i>	(պրօ'քէր)	միջնորդ
<i>bar'ber</i>	(պար'պէր)	սափրիչ
<i>bar'keep'er</i>	(պար'քէ'յընէր)	} գինեպան
<i>sa-loon' keep'er</i>	(սալու-ն է'յընէր)	
<i>bar'tend'er</i>	(պար'թէնէր)	մատուակ, (ֆէլփ, ըֆֆէլփէր քէնդ)
<i>black'smith</i>	(պլէ'է-սթիէն)	դարբին (Տճի. րէֆ-րէֆ). պայտար (Տճի. նալդան)
<i>book'bind'er</i>	(պու-ք'բինդէր)	կազմարար
<i>book'keep'er</i>	(պու-ք'քէ'յընէր)	տոմարակալ. գրագիր

order-cook	(օր-դու-գործ)	ապսպրածի խոհարար. [հարար
pastry-cook	(փեյ-դու-գործ)	կարկանդակի կամ քաքարի խո-
con-tract'or	(գըն-դու-գործ)	դաշնադիր (Տճկ. գնի-դու-գործ)
cut'ler	(գըն-լու)	դանակագործ
cut'ter	(գըն-լու)	(կաշու-դու-գործ) կտրող. (դու-գործ)-ի-ն- լու-ն-գործ) ձեւող
dec'o-ra'tor	(դե-գործ-լու)	զարդարիչ
den'tist	(դե-ն-դու-գործ)	ատամնարոյժ
dish'wash'er	(դիշ-ու-աղ-լու)	աման լուացող
dri'ver	(դր-ու-լու)	կառավար [հար
drum'mer	(դր-մ-լու)	յաճախորդ հաւաքող. Թմբկա-
dy'er	(դու-լու)	ներկարար (Տճկ. դու-լու)
e-lec'tri'cian	(էլեկ-դու-լու)	էլեքտրագէտ
el'e-va'tor-man	(էլե-վա-դու-ման)	} վերամբարձատար
elevator-runner	(էլե-վա-դու-ման-լու)	
en'gi-neer'	(էն-ճին-լու)	մեքենագործ
civ'il engineer	(սի-վիլ-էն-ճին-լու)	երկրաչափ
en-gra'ver	(էն-գր-լու)	փորագրիչ
ex-press'man	(է-ք-ս-ման)	բեռնակիր
farm'er	(ֆ-մ-լու)	երկրագործ
feed'er	(ֆե-լու)	կերակրող
fi'nish-er	(ֆինիշ-լու)	լրացուցիչ, վերջին փայլը տուող
fire'man	(ֆ-մ-լու)	հրշէջ, (Տճկ. ֆ-մ-լու), ջրհանկիր (Տճկ. ֆ-մ-լու-գործ). հրավառ (Տճկ. ֆ-մ- լու-գործ). հնոցավառ (Տճկ. ֆ-մ-լու- գործ) [խ-մ-լու]
fish'er-man	(ֆիշ-ման)	ձկնորս (Տճկ. ֆ-մ-լու)
fix'er	(ֆիք-լու)	չիւղող
floor-walker	(ֆլու-ու-ու-լու)	յարկահսկող
fore'man	(ֆ-մ-լու)	տեսուչ

§ Feeder, կերակրող ըսելով, կը հասկցուի անձ մը, որ մեքենայի մ'առջեւ կանգնած մեքենային նիւթ կ'ուտայ. ինչպէս տպագրական մամուլին Թուղթ տալ:

† Գործարաններուն մէջ յատուկ գործաւոր մ'է, որ շարքէ դուրս ելած մեքենայները նորէն շարքի կը դնէ:

† Floor-walker, յարկահսկողը մեծ ձիւղարածան Խանութներուն մէջ պաշտօնեայ մ'է, որոյ պաշտօնն է իւր յարկին մէջ յաճախորդներուն դիւրութիւններ ընծայել, քսակահատներուն եւ գողերուն վրայ հսկել, որ չգողնան, եւ ծախողներուն վրայ հսկել որ պարտազանց չըգտնուին:

fruit'er-er	(ֆրու'եր-եր)	}	պտղավաճառ
fruit deal'er	(ֆրու'եր տէ'յալեր)		
furniture dealer	(ֆընիչու'եր տէ'յալեր)		կահավաճառ
furniture mover	(ֆընիչու'եր տե'ղափոխող)		կահեր փոխադրող
fur'ri-er	(ֆըր'ի-եր)		մուշտակավաճառ, մուշտակա- գործ (ՏՖ. փե'ր+ֆի-)
gar'den-er	(գար'դեն-եր)		պարտիզպան
gla'zier	(գլա'զի-եր)		ապակեգործ (ՏՖ. ճաճը)
gold'smith"	(գոլ'դսմիթ)		ոսկերիչ
groom	(գրու'մ)		ձիապան, կառապան
hall boy	(հոլ Կոյ)	}	դուռ բանակ
hall man	(հոլ ման)		
har'ness maker	(հար'նես մեյքեր)		թամարարար
help'er	(հե'լփեր)		օգնական, օգնիչ
hos'tler	(հոս'թլեր)		ձիապան
house'keep'er	(հուս'քեյփեր)		տնայալ
in-struct'or	(ինստրուկտ'որ)		ուսուցիչ
in-vent'or	(ինվենտ'որ)		հնարիչ
jan'i-tor	(ճեյնիտ'որ)		դրոյլ, դռնապան
jew'el-er, jew'el-ler	(ջեւ'ել-եր)		գոհարավաճառ [չինոզ հիւս]
join'er	(ճոյն-եր)		տուներու ներսի վերջին մասերը
kitch'en-man	(կիչենման)		խոհանոցի մէջ աշխատող անձ
la'bor-er	(լա'բու-եր)		մշակ (ՏՖ. երկրագործ), աշխատաւոր
lith-og'ra-pher	(լիթոգրափեր)		վիմագրիչ
lock'smith"	(լոկսմիթ)		կողպարար (ՏՖ. լոկսմիթ) [անձ]
lunch'man"	(լընչման)		թեթեւ ճաշի վրայ սպասաւորող
machine ad-just'er	(մեքինադէյստ'եր)		մեքենայարդար
ma-chin'ist	(մեչինիստ)		մեքենագործ
man'a-ger	(մանաճեր)		տնօրէն [գործապետ]
man'u-fac'tur-er	(մանուֆակտուր'եր)		գործարանապետ, տարազա-
ma'son	(մեյսոն)		որմնադիր
mat cutter	(մեթ քլափեր)		խտիր կտրող
mattress-maker	(մեթրես մեյքեր)		տապաստակարար
mer'chant	(մըրչանտ)		վաճառական
mes'sen-ger	(մեսենճեր)		պատգամաբեր, սուրհանդակ
mill'er	(միլ-եր)	}	ջաղացական
mill'wright	(միլրայթ)		
mold'er, mould'er	(մոլդ'եր)		կաղապարող
mo'tor-man"	(մոտ'որման)		ելեքտրական հանրակառք քշող

* Հիշելու է մէկ տեղամէն (մէկ վանկ) :

mu-si'cian	(մոսիկոս)	նուագածու
new's pa''per dealer	(նիւս-շէթերի վաճառ	ըրազրավաճառ
nurse	(նուրս)	հիւանդապահ, դայիակ, ստեյտու
oc'u-list	(օքսիդատ)	ակնաբոյժ
op'er-a''tor	(օպերայի տեսչ	գործաւոր, մեքենագործ
tel'e-graph operator	(տէլեգրաֆի օպերայի տեսչ	հեռագրական պաշտօնեայ
op-ti'cian	(օպտիկոս)	ակնոցավաճառ
oysterman	(օյսթերմէն)	ոստրէավաճառ
pack'er	(թիւթիչ)	ծրար կապող, փաթեթող
paint'er	(թիւթիչ)	նկարիչ, ներկող
paper-cutter	(թիւթիչի քնիւր)	թղթահատ
paper-hanger	(թիւթիչի հիւնիւր)	որմնաթղթայարդար
paper-maker	(թիւթիչի փայտ)	թղթարար
pho-tog'ra-pher	(ֆոթո-լիսթիւր)	լուսանկարիչ, պատկերահան
phy-si'cian	(ֆիզիկոս)	բժիշկ
piano-maker	(փիանո-փայտ)	դաշնակարար
piano-polisher	(փիանո-քնիւր)	դաշնակողորկիչ
piano-tuner	(փիանո-թիւթիչ)	դաշնակի ներդաշնակիչ
picture-fitter	(փիկչուր-ֆիլմ)	պատկերայարդար [հիւն]
picture-frame joiner	(փիկչուր-ֆիլմի փայտ)	պատկերի շրջանակ շինող
plas'ter-er	(փլասթեր)	գածարար
plum'ber	(փլասթեր)	կապարագործ
por'ter	(փօրթեր)	բեռնակիր
pot'ter	(փօրթեր)	բրուտ
press'man	(փրէսմէն)	մամլավար
print'er	(փրէսիւր)	տպիչ, տպագրիչ [ցող]
proof read'er	(փրօֆ-թիւթիչ)	տպագրութեան փորձեր ընթեր-
pub'lish-er	(փրօշիւր)	հրատարակիչ
re-cruit'	(րէկրու-թիւ)	նոր գրուած կամ գրուելիք զին-
		ւոր կամ նաւաստի
roof'er	(րօֆ-թիւր)	տանիք շինող կամ նորոգող
sail'or	(սեյլոր)	նաւաստի
sales'man	(սեյլմէն)	ապրանք ծախող
sand'pa''per-er	(սանդ-թիւթիչի քնիւր)	աւազաթղթող, ողորկիչ
saw'yer	(սօյեր)	ողորկող
sculp'tor	(սքլպթիւր)	անդրիագործ, արձանագործ
ship'ping clerk	(շիփինգ քլերկ)	ապրանք զրկելու գրագիր
sil'ver-smith'	(սիլվեր-ֆիլմ)	արծաթագործ
sing'er	(սինգեր)	երգիչ
sol'dier	(սօլճեր)	զինուոր

so-lic'it-or	(-օլիտօր)	փաստաբան, խորհրատու փաստաբան, խնդրարկու
spin'ner	(ը)՝քի՛նքր	մանող
sta'ble-man	(ը)՝տե՛յու՛ն	ախոռապան
sta'tion-er	(ը)՝տե՛յու՛նքր	թղթավաճառ
stitch'er	(ը)՝տի՛նքր	կուլթ կուլթ կարող մեքենայի վրայ աշխատող
ste-nog'ra-pher	(ը)՝տե՛ն-իք-ֆօքր	սղագրիչ
stone' cutter	(ը)՝տե՛ն քլօքր	քարահատ
stone' polisher	(ը)՝տե՛ն քլօքր	քարողորկիչ
street-sweeper	(ը)՝տրօ՛յտ-(-ը)՝--թօքր	փողոց աւլող
street-clean'er	(ը)՝տրօ՛յտ-քլօքր	փողոց մաքրող
su'per-in-tend'ent	(-օ-թօքր-նիք-նիք-նիք)	վերահացու
sur'geon	(ը)՝սը՛ճք	վիրադոյժ (ՏՖ. Տէր-ն) [ժուհի
teacher	(ի)՛յուքր	սորվեցնող, վարժապետ, վար-
team'ster	(ի)՛յուքր	կառապան
time'keeper	(ի)՛յուքր-թօքր	ժամանակ պահող
tin'smith	(ի)՛ն-սիքր	թիթեղագործ
toy'man	(ի)՛յուքր	խաղալիք շինող կամ ծախող
trim'mer	(ի)՛նքր	չրջազարդար, չրջայարդար
turn'er	(ի)՛նքր	ճախարակիչ (ՏՖ. լեքրեքք)
type'wri'ter	(ի)՛յուքր-թօքր	տառագրիչ
up-hol'ster-er	(ը)՛փո՛ւքր-քրքր	վիժակագործ, պաստառագործ
use'ful-man	(ի)՛փո՛ւքր-նիք	օգտակար անձ
um-brel'la repairer	(ը)՛փո՛ւքր-նիք-նիք-նիք	հովանոց նորոգող
var'nish-er	(ի)՛նքր-նիք	բռազօծիչ
wag'on washer	(ը)՛փո՛ւքր-նիք-նիք	կառք լուացող
wait'er	(ը)՛յուքր	սպասաւոր (նիք-նիք)
watch'ma'ker	(ը)՛փո՛ւքր-նիք	ժամագործ
watch'man	(ը)՛փո՛ւքր	պահապան, դէտ
weav'er	(ը)՛յուքր	ոտայինանկ, ջուլհակ
win'dow cleaner	(ը)՛փո՛ւքր-նիք-նիք	լուսամուտ մաքրող
work'man	(ը)՛փո՛ւքր-նիք	գործաւոր

Իգական Սեռէն Յատուկ Արհեստաւորներու Անուններն Են,

ba'ster	(ը)՛յուքր	առժամանակեայ կերպով խոշոր խոշոր կարող (Ռֆ. փոքր-նիք-նիք)
bead'er	(ը)՛յուքր	ուլունք շարող
braid'er	(ը)՛յուքր	երկու երեսէն ասեղնագործող
cham'ber-maid	(ը)՛փո՛ւքր-նիք	սենեկապանուհի [խող
chocolatedip'per	(ը)՛փո՛ւքր-նիք-նիք	շաքարեղէնը սուրճի մէջ թաթ-

curtain sew'er	(գլւմիւն-սօւր)	վարագոյր կարող
dem'on-s'tra'tor	(տե'մոն-տրէյտըր)	գործնական կերպով ցուցնող
do-mes'tic	(տօմէ'տիք)	տան միջի սպասուհի
dress'ma''ker	(տրէ'սիյ+ըր)	իգական սեռի զգեստ շինող
em-broid'er-er	(եմ'բրոյ'յոքըր)	ասեղնագործող (ՌՎ. Նիշըրֆ, Բրիտիս Էն Էն Էն)
feather-curler	(ֆէ'տհըր-գլւմըր)	փետրագանգրիչ
feather-sewer	(ֆէ'տհըր-սօւր)	փետուր կարող
houseworker	(հոս-ւոր-սօւր)	տան մէջ աշխատող
im-prov'er	(իմ'պրօ'-ւըր)	իգական սեռի զգեստ կամ գլխարկ շինելու աշակերտուհի
in-i'tial maker	(ինի'շու Ռիյ+ըր)	անուան սկզբնատառ ասեղնագործող
jan'i-tress	(ճէ'նիտրէս)	դռնապանուհի, գրողուհի
kitchen girl	(Կիչըն Գըլ)	խոհանոցի (Վիշ Էն-Կիչըն- աղջիկ
lap'per	(լափ'ըր)	փաթեթող, ծալող
laund'ress	(լաւ'տրէս)	լուացարարուհի
mid'wife	(մի'տու-իֆ)	մանկաբարձ
mil'li-ner	(միլ'լըր)	իգական սեռի գլխարկ շինող, փեղոյրարարուհի
nurse	(նըս)	հիւանդապահ, դայակ, ստնտու
op'er-a'tor	(օփ'երէյթըր)	գործող
operator on neckwear	օփ'երէյթըր-նէք-ւոր	փողկապ շինող
sa'lesla'dy	(սէլըս'լէյդի)	ապրանք ծախող կին կամ օրիորդ
typ'ist	(թայփիստ)	տառատպող (typewriter)
wait'ress	(ուէ'յթրէս)	սպասուհի (Են-Էն)

ԾԱՆ. — Բացի վերոյգրեալ գործերէն, իգական սեռը կը գործէ ուրիշ ամեն տեսակ գրասենեակներու և գործարաններու մէջ, ուր կ'գրադի այն ամեն տեսակ գործերով որ էրիկ մարդը կ'ընէ, բացի մշակութենէ և երկաթագործութեան ու հիւսնութեան պէս ծանր գործերէ: Տեսնել նաև Նոթրք Երեսնէր-նէ Էրօյ այլ տրէստ-տրէստ-նէլը:

Բայեր

to drink	(տրիք+)*	խմել
to tend	(թէնք)*	հոգ տանիլ, պահպանել, ձկտիլ
to bind	(դաւնք)*	կապել (գիւր) կազմել [միտիլ
to lay	(լէյ)	դնել, դետեղել, պառկեցնել, հաւկիթ ածել [նել
to build	(դիլք)*	շինել, կանգնել, հիմնել, շէնք շի-

* Նշելու է մէկ անգամն (մէկ վանկ):

to can'vass	(գէ'նվա)	ապսպրանք հաւաքել (գործի օ-
to re-pair'	(բէ'րի)	նորոգել [բեր աւել]
to col-lect'	(գլլէ'ր)	հաւաքել, ժողովել
to com-pose'	(գլխի'ն)	կազմել. բաղադրել. շարադրել.
to set type	(տէ'ր-ի-ն)	գիր շարել [յօրինել]
to con-duct'	(գլխի'ն)	առաջնորդել
to con'tract	(գլխի'ն-ի-ն)	դաշնագրել, պայմանագրել
to walk	(առ-ի-ն)	քալել
to dec'o-rate	(տէ'ր-ի-ն)	զարդարել. շքանշան սալ
to drive	(որ-ի-ն)	քշել, մղել, գամել, կառք քշել
to el'e-vate	(է'լ-ի-ն)	բարձրացնել
to en-grave'	(է'լ-ի-ն)	փորագրել
to fish	(ֆիշ)	ձուկ որսալ
to feed	(ֆիշ)	կերակրել
to deal	(դիշ)	առեւտուր ընել, հետն առնել տալ
to join	(ճայն)	միացնել, յօդել, կպցնել
to la'bor	(լե'յալ)	աշխատիլ, մշակութիւն ընել
to lith'o-graph	(լի'թոգրաֆ)	վիմագրել
to car'ry	(գրի)	կրել, տանիլ, յառաջ տանիլ
to help	(հէ'լփ)	օգնել, նպաստել, ճար մ'ընել
to in-vent'	(ինվէ'նտ)	հնարել [տալ]
to man'u-fac'ture	(մանուֆակտուր)	տարազագործել, շինել, գործել,
to mold, mould	(մօլդ)	կաղապարել [կութիւն ընել]
to nurse	(նըս)	հիւանդ խնամել, ծծցնել, դայե-
to paint	(փէյնտ)	ներկել. նկարել
to pa'per	(փէյնթ)	թղթել, որմաթղթել
to pol'ish	(փոլիշ)	փայլեցնել, յղկել
to fit	(ֆիտ)	յարմարցնել, յարմարիլ [խել]
to press	(փրէս)	ճնշել. ճմլել. մամլել. սեղմել. կո-
to pub'lish	(փը'շիշ)	հրատարակել, իւրոյսածել
to plas'ter	(փլէ'սթը)	գածով ծեփել (պարբեր ճեփել)
to post	(փօսթ)	ցողի կամ տախտակի վրայ ազ-
		դարարութիւն փակցնել
to print	(փրէնտ)	տպել. տպաւորել. տպագրել
to ship	(շիփ)	ապրանք դրկել, ճամբայ հանել
to sail	(սէյլ)	նաւարկել, առագաստ պարզել
to so-lic'it	(սօլիսիտ)	համոզելով, թախանձելով խնդ-
to spin	(սփին)	մանել [րել]
to stitch	(սթիչ)	կութ կութ կարել

* շինելու և մշակ առաջնական (մեկ վանկ) :

to teach	(ընչ)*	ուսուցանել, սովորեցնել
to trim	(ընթ)*	կոկել, ժապաւինել, յարդարել
to up-hol'ster	(ընթ'ս'ւ'տ'ւ'ր)	վիժակադործել, պաստառադոր-
to var'nish	(վ'ն'ն'ն)	ջրդեղել, շպարել, փայլ տալ [ծել,
to wait	(--էյն)*	սպասել, ծառայել, սպասաւորել
to weave	(--էյն)*	հիւսել, ոստայնանկել
to baste	(պէյ-տ)*	առժամանակեայ կերպով խոշոր
		խոշոր կարել (+օտել, +օտ'ս'ւ'տ'ւ'ր, ընել)
to bead	(պէյ-տ)*	ուլուլեք շարել, հուլուլեով զար-
		դարել [նագործել
to braid	(պէյ-տ)*	երկու երես մէկ տեսակ ասեղ-
to im-prove'	(ի'թ'թ'ս'ւ'ր)	բարւոքել, զարգացնել
to lap	(լ-թ)	փաթթել, ծրարել, լակել
to o'per-ate	(--թ'էյն)	գործողութիւն ընել, գործել,
		գործեցնել, (փ'էն-յ) բանեցնել,
		(վ'է-թ'թ'ս'ւ'ր) կտրել, կտրել հանել
to au'dit	(օ'թ'թ)	հաշիւներ քննել ու վաւերացնել
to in-ves'ti-gate	(ին'վ'թ'ի'կ'էյն)	խուզարկել, հետազօտել, խորա-
		քննել
Այլևայլ Բառեր		
ad-dress'er	(ըտ'թ'թ'ս'ւ'ր)	հասցէներ գրող
ac-count'ant	(ըթ'թ'ս'ւ'ր-տ'ւ'ր)	հաշուեյարդար, հաշուակալ, հաշ-
		ուեքննիչ
chauf'feur	(շօ'ֆ'էյր)	ինքնաշարժավար
drafts'man	(դր'թ'թ'ս'ւ'ր)	պաշտօնական գրութիւններ
		պատրաստող
paste	(թ'էյ-տ)*	փակցնելու համար գործածուած
		խմոր — to paste, խմորով փակցնել
ap-pren'tice	(ըթ'թ'թ'ն'էյն)	արհեստ սովորելու աշակերտ
com'pe-tent	(գ'թ'թ'թ'էյն)	ձեռնհաս, կարող
er'rand	(է'ր-ն'էյն)	փոքրիկ յանձնարարութիւններ
		տանող բերող
a-dult'	(ա'տ'էյն)	չափահաս
cray'on	(քր'էյն)	ածխամատիտ, գունաւոր կաւիճ
pen'man'	(թ'է'ն'էյն)	գեղագրող — pen'man-ship, գե-
		ղագրութիւն
por'trait	(թ'թ'թ'էյն)	կենդանանկար [նկար
pas'tel'	(թ'թ'թ'էյն)	գունաւոր մատիտներով գծուած
seam'stress	(ս'էյն-տ'թ'թ'էյն)	ասեղնագործող կամ դրամ չահե-
		լու համար կար կարող

197. Կարժութիւն

[Գ]

Help Wanted, Female

Best & Co.,
Fifth Av. at 35th St.,
require experienced fitters on women's
gowns and suits. Apply all week, sixth
floor.

CAMMEYER,
6th AV. AND 20th ST.,
WANT
EXPERIENCED
SHOE SALESLADIES.

CASH GIRLS wanted. Jonap & Co.
8 Av. and 24th St.

CIGARETTE MAKERS wanted
on paste work by L. Miller & Sons. 153
Crosby St., near Hudson.

DEMONSTRATOR to sell house-
hold specialties in department store; good
salary; competent person. Wilson, 71
Washington Sq. South.

DRESSMAKER - Girl as ap-
prentice. 11 Shaeffer St., near Broadway,
brooklyn.

DRESSMAKERS-First-class waist
hands, finishers, trimmers, skirt hands.
112 Park Ave., Mme. Mathie.

ERRAND GIRLS. Call all week
163 E. 72d St.

OPERATORS, experienced, on
custom shirts. Apply early, D. Johnson,
1360 B'way, Brooklyn, upstairs.

SMALL GIRL for light office work.
Address, by letter only. Lawrence, 35 E.
14th St.

WANTED a competent girl for
general housework; family of 3 adults;
must be capable of managing house.
Farley 800 E. 155th St.: Jackson Ave.
Subway.

Help Wanted, Male

AGENTS - \$7.56 daily next 3
months selling greatest holiday novelty
ever invented. Combination rolling pin
(8 articles) egg beater, churner, corer,
cake cutter, potato masher, meat choppe-
r, doughnut cutter; rolling pin rolls money
into your pocket. Central Supply Co.
Cincinnati.

AGENTS to canvass your town im-
mediately; \$18. per week sure; wonderful
improvement, needed daily in every fam-
ily; write quick; sample by return mail
free. Mutual Mnfc. Co. 126 Chambers
St., New York.

ARTIST - Wanted a good portrait*
drapery artist for pastel and crayon
work; bring samples. Call Geo. Hellman,
27 3d Av., Room 131.

BOOKKEEPER in plumbing shop;
state experience, references and salary.
R. Box 238 World.

BOOKKEEPER - Experienced,
accurate and of steady habits, good
penman, position permanent. Union
Photo Eng. Co. 111 Nassau St.

CANVASSER wanted: liberal terms
to experienced man. Hagopian Photo
Eng. Co. 3 Gt. Jones St.

CLERK, with office experience;
state age and salary expected. R. R.
650 Times.

JANITOR who can do all repairs.
Tausig, 9 E. 108th St.

TAILOR, good bushelman; new
and old work. 198 Clinton St.

WEAVERS wanted on Crompton
looms, cotton warp goods; steady work,
good pay. Apply 75 Keap St., Brooklyn.

WINDOW DRESSER - Young man experienced; clothing and gent's furnishing and window dressing. Livingston, 801 Amsterdam Ave.

WANTED - Refined, well dressed man of good address to sell a household necessity to the better-class families. Call 58 W. 15th St., 1st. floor.

YOUNG MAN to work in clothing

and shoe store; \$8.; references. 51 Columbia St., Brooklyn.

**MUTUAL
EMPLOYMENT AGENCY**

838 Broadway,
wants coachman, \$40.; stableman, \$35.; porter, \$10.; driver, \$12.; helper, \$10.; collector, \$15.; shoe salesman, \$15.; grocery clerk, useful man, \$10.; laborers, \$11.

198. *վարժութիւն*

[Ը] [Պ] [Ժ] [Ի]

warp	(ա-ժ-թ)*	առէչ (հեռ-ձ)
li'cense	(ւ-՛յ-ւ-ն-ս)	արտօնագիր - to license, արտօնել
part'ner	(Ժ-՛-ւ-ն-ը)	ընկեր (Տճի. օր-ն-դ)
part'ner-ship	(Ժ-՛-ւ-ն-ը-շ-ի-ք)	ընկերութիւն (Տճի. օր-ն-դ-ւ-ք)
cor'po-ra'tion	(Ժ-թ-օ-ր-է-յ-ւ-ն)	օրինական անձ (Դ իւր-ն-դ-ւ-ն-ի-ն-ի-ք)
Nor'way	(Ն-թ-ա-ւ-յ)	Նորուէկիա
Nor-we'gi-an	(Ն-թ-ա-ւ-յ-ի-ն)	Նորուէկիացի
tact	(Ի-թ-դ)	արագ ուղղադատութիւն. փափկանկատութիւն . վարուելագիտութիւն
tact'ful	(Ի-թ-դ-ի-ւ-ն)	արագ ուղղադատ, փափկանկատ, ճարպիկ, վարպետ
cre-den'tial	(Գր-ի-ն-ի-ւ-ն)	վկայագիր (ա-ւ-լ-ի-ւ-ն-ի-ն)
ac'cu-rate	(Է-թ-ի-ւ-ն-ի-ք)	ճիշդ ու ճիշդ, անսխալ

[Պ]

Situations Wanted, Female.

BOOK KEEPER, assistant stenographer, 18, bright beginner, \$7; good education unquestionable references. W. 227 Times.

COOK, Swedish girl as plain cook and laundress, small private family; good references. Nelson, 176 E. 110th St.

COOK, carver; thoroughly understands the business; Aa raw-meat cutter. Maryott, 84 E. 107th St.

CHAMBERMAID and excellent seamstress; 5 years with last employer; American family. Mahony, 500 W. 125th St.

DRESSMAKER, home or out by day. French system; good fit and perfect style guaranteed; reasonable. 248 W. 16th St., basement.

HOUSEWORK, Norwegian woman for housework; country; American family preferred. 27 Prince St.

NURSE, young girl to mind children and help light housework. A. Canner, 6 Morton St.

OFFICE ASSISTANT, capable, willing and obliging. 22 Times Downtown.

STENOGRAPHER - SECRETARY. - Refined business woman, tactful, dependable well equipped by experience, ability, highest credentials. R. 157 Times.

STENOGRAPHER, typewriter and bookkeeper, rapid, accurate at figures, neat. P. 180 N. Y. American.

WASHING at home or out by the day; reference. 72 King St.

Situations Wanted, Male.

ACCOUNTANT CERTIFIED. - Books opened, closed, audited, balanced, systematized, investigated; partnership, corporation T. Q. 115 Times.

ARTIST and engraver wishes to learn half-tone finishing. Artist, 433 World.

BAKER, foreman on all sorts bread, cakes and pies. Hass, 343 Linden St., Brooklyn.

BOOKKEEPER, married, active, reliable, refined. A1 references. V. 365 Times.

BOY, well bred, bright, intelligent, wishes position, where ability will be appreciated. Z. 522 Times.

BUTCHER, good cutter, married man. Bonelli, 32 World.

CANDY MAKER, first class, on hard and soft candies. John Noonan, 121 Central Ave.

CARETAKER or coachman, man and wife; country or town. Alex. Goodone 154 W. 37th St.

CHAUFFEUR, 8 years mechanic, honest, sober, careful and neat; best references. C. 254 World.

DRUGGIST, licensed graduate; city or country. Decott, 100 W. 12th St.

FLORIST and **GARDENER**. life experience, vegetables, fruits, flowers, lawns and drives; handy with carpenter's tools. Martin 243 E. 45th St.

GROCERY CLERK, experienced, good sign painter. Mann, 443 W. 39th St.

SALESMAN with money and good trade, desires opening. 244 Times.

STRONG YOUNG MAN, not afraid of work, to learn a good trade. Fisher, 104 E. 129

USEFUL around house, factory, assist bookkeeping, 543 Sun.

YOUNG MAN (25) possessing sterling character, will start at bottom. W. 245 Tribune.

YOUTH, 18, wants position at anything. Nelson, 336 Bowery.

RULE XX. — PARTICIPLES.

ԿԱՆՈՆ Ի. — ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Participles relate to nouns or pronouns, or else are governed by prepositions.* — *Ընդունեց թիւններն կը վերաբերին անուններու կամ դերանուններու, եւ կամ կը կառավարուին*

* [Սոյն կանոնը գոց ընկելու է:]

նախադրութիւններով. ինչպէս, “Elizabeth’s† tutor‡, at one time *paying* her a visit, found her *employed* in *reading* Plato. Եղիսարէթի ուսուցիչը՝ անգամ մ’իրեն այցելութիւն մը Գրեգորի (պահուն), գտաւ զինք Պլատոնն իւրտուլ շէշողոսը:

Բայառնիւն Ա. — Ընդունելութիւն մը յաճախ կը յարաբերէ իրմէ առաջ եղած խօսք մը կամ նախադասութիւն մը, որուն մասը չըկազմեր. ինչպէս, “I then quit the society; to *withdraw and leave them to themselves*, APPEARING to me a duty. Այն ատեն ես թողուցի ընկերութիւնը. Կարձալիս եւ ինքնուրոյն իրենք, պարտականութիւն մը թողիւնով ինձ:

Բայառնիւն Բ. — Ընդունելութիւն մը՝ երբ վերացական եղելութիւն կամ գործողութիւն ցոյց տուող աներեւոյթի մը հետ գտնուի, երբեմն վերացական իմաստով կ’առնուի. ինչպէս, “To keep always *praying* aloud, is plainly impossible. Միշտ բարձրաձայն աղօթելը, պարզապէս անհնար է:

ՆԱԿՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

ing վերջաւորող ընդունելութիւններն յաճախ իրենց աներեւոյթին հետ համարժէք են հետեւեալ պարագայներուն տակ, եւ կարելի է մէկը միւսին տեղ գործածել.

(1) *See*, Գեշիւ. *hear*, լսել եւ *feel* զգալ բայերէն վերջ, երբ խնդրին ականարկէ. ինչպէս, “I saw him *running*, or *run*. Տեսայ զինք ինչպէս:

(2) *To begin*, Կարձալիս կամ *to continue*, շարունակել նշանակող անանցողական բայերէն վերջը, երբ տէր բային ականարկէ. ինչպէս, “It commenced *raining* (կամ to rain) very hard. Սկսեց շատ սաստիկ անձրեւել:

(3) *For, in, of*, կամ *to* նախադրութիւններէն վերջ. ինչպէս, “Men fit *for fighting*, or *to fight*. Մարդիկ կը յարմարին իրենց:

ՄԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Երբ անցողական ընդունելութիւն մը անուան վերածուի իրմէ վերջն եկող խնդրէն առաջ *of* դնելու է. այսպէս, “Faith is the *receiving of* Christ with the whole soul*. Հաւատքն է ընդունել Քրիստոսս բոլոր հոգւով:

---

† E-lis’abeth, E-liz’a-beth (Էլիզաբէթ) Եղիսարէթ, (Երրայնցերէն է եւ կը նշանակէ Աստուծոյ երկրպագող:

‡ tu’tor (Բիւթօր) ուսուցիչ

* soul (Սոլ) հոգի

2. Verbs of preventing†, կանչելու, արգելելու նշանակու-
թիւն ունեցող բայերէն անմիջապէս վերջը դնելու չէ ընդու-
 նեկութիւն մը, այլ բայէն վերջ հայցական խնդիր մը, որմէ
 վերջ ընդունելութիւնը *from* նախադրութեան հետ. այսպէս,
 “To prevent *them* from murdering others. Ուրիշները դիտմամբ
 սպանելէ շէրէն+ կասեցնելու:

3. Զանալու է հնար եղածին չափ ոչ անուն մ'ընդունե-
 լութեան տեղ եւ ոչ ընդունելութիւն մ'անուան տեղ գոր-
 ծածել: Ընդունելութեան ուղիղ գործածութիւններն բաւա-
 կան դժուար ըլլալով, կը հրահանգենք ուսանողն աւելի հա-
 ընտիր գրուածքներ կարդալու վարժութիւններով սովորի:

199. Վարժութիւն

[Հետեւեալի մէջ տրուած է կանչելու եւ արգելելու հոգ-
 արգելել, ընտրելու եւ տրուելու գէշ]

“It is the giving different names to the same object.”

“The writing the verbs at length on his slate, will be a
 very useful exercise.”

“He had indeed given the orders himself for the shutting
 the gates.”

200. Վարժութիւն

[Յ] [Զ]

“There is no excellence without great
 labor.” — *Wm. Wirt.*

“Let no act be done at haphazard*, nor
 otherwise than according to the finished rules
 that govern its kind.” — *Marcus Aurelius.*

“The secret of success is constancy† to
 purpose.” — *Disraeli.*

† pre-vent (դիւրեւել) կասեցնել, ընդմիջել, արգելել, իա-
 փանել, ետ կեցնել

|| slate (սլեյթ) — մէկ վահ

* hap'haz'ard (հեփհազարդ) դիպուածի բերմամբ

† con'stan-cy (կոնստենսի) յարատեւութիւն, հաստատա-
 մտութիւն

ԴԱՍ ՔԴ. (LESSON CIV.)

[2]

Գործասեղ

smoke	(ը)՝ժօ+	ծուխ
filth	(ֆիլթ)	աղտ - filth'y, աղտոտ
hab'it	(հե'դիտ)	ունակութիւն, սովորոյթ
de'cent	(դե'յսենտ)	ազնիւ ու պարկեշտ, վայելուչ
bot'tom	(պո'թըմ)	վարի մաս, տակ, յատակ
re-gard'	(րե'կա'րդ)	նկատողութիւն, ուշադրութիւն. բարեւ. վերաբերութիւն
in-struc'tion	(ին'տրէ'կշեն)	սովորեցնելը. հրահանգ
spare	(սփե'յր)	խնայուած
bench	(պենչ)	նստարան. գործասեղան
rush	(րէշ)	կնիւն, պրտու. աճապարանօք
hur'ry	(հը'րի)	աճապարանք [յառաջ տանիլը
slack	(սլէք)	թոյլ
pro-mo'tion	(քրօմօ'շեն)	յառաջացում, բարձրացում
raise	(րէշ)	վեր հանելը. (շփոթեցնել) աւելնալը
sched'ule	(սեդ'յուլ)	ցուցակ, ժամանակացոյց
ef-fi'cien-cy	(էֆֆի'շենսի)	գործ յառաջ քշելու կարողութիւն
no'tice	(նօ'թիս)	ազդ
ef'fort	(էֆֆօ'րթ)	ջանք

Բայեր

to smoke	(ը)՝ժօ+	ծխել
to chew	(չօ-)	ծամել
to de-test'	(դե'թէստ)	պստալ, դարչիլ, զղուիլ
to in-dulge'	(ին'դըլճ)	անձնատուր լինիլ. (յօշուփեանք փել)
to sup-port'	(սըփօ'րթ)	գլտորիլ. (փերփեանք) աչք գոցել վեր բռնել. օգնել, ի նպաստ խօսիլ, աշխատիլ. ապրեցնել, ծախքերը հոգալ, պահել
to re-gard'	(րե'կա'րդ)	նկատել. յարգել
to note	(նօթ)	նկատել, ուշադրութեան առնել
to rush	(րէշ)	ուժգին յառաջ քշել
to hur'ry	(հը'րի)	աճապարել
to slack	(սլէք)	} Թոյլցնել. Թոյլնալ
to slack'en	(սլէք'են)	

* Հիշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

to pro-mote' (էրօժօ՞թ)	յառաջացնել, (կարգը, --դէմքը)
	բարձրացնել
to base (դէյօ)	հիմնել, հաստատել
to no tice (նօ՞րիս)	ծանօթագրել, նկատել
to con-grat'u-late (խնդրէ՞ր յետ-էյր)	շնորհակարարել
to in-struct' (խնդրէ՞ր)	սովորեցնել, հրահանգել
to spare (ը-տէյր)	խնայել

Գործ Ուղեւոր վերաբերեալ յօսակցութիւն

Կարելի՞ է՝ վերակա- ժեյ այ տէյ Կհը տէօ- May I see the super-
ցուն տեսնեմ: Դեռ չէ՞ր ելնէր- հէյ ին intendent? - He is not
չեկաւ: Զա՞նի եկէր in yet.

Ինչո՞ւ համար կ'ու- հո-տէյ Կօ- եօ- ո-նէր What do you want to
զէք զինք տեսնել: Կօ- տէյ հէ՛՛ֆ ֆօ- — այ see him for? - I want
կուզեմ զինք տես- ո-նէր Կօ- տէյ հէ՛՛ֆ ին to see him in regard
նել ձեր օգնող --դէ- ընկա- Կօ- եօ- րէր եր- to your advertisement
լո- ծանուցման նը- լընէյ-յէ՛՛ք ֆօ- հէլէ for help. — You want
կատմամբ: Այդ մա- — եօ- ո-նէր Կօ- տէյ to see the foreman for
սին դուք կ'ուզէք Կհը ֆօ-տէյ ֆօ- Կհէր that.

տեսնել տեսուչը: Զեր քարտն ունի՞ք: հէլ եօ- կա- եօ- րէր Կօ- Have you got your
— Չունիմ: — այ հէլ Զա՞նի card? — I have not.

Ինչ է ձեր անունն: հո-տէյ ին եօ- րէյր What is your name?
Հաճեցէք աթոռ մը ինչ+ ը-տէյր ինչ հէյ Take a seat please.
առնել: Քանի մը ըր- --իլ Կէյ Կօ- ին ը He will be down in a
պէտէն վար պիտի ըլ- ֆէօ- տէյր- քէնս. a few minuts.

լայ: Ինչ կ'ուզէք: Գործ հո-տէյ Կօ- եօ- ո-նէր — What do you wish?—
մը կ'ուզեմ ձեռք այ ո-նէլ Կօ- ին քէնս I want to get some
բերել: Զա՞նի job.

Ինչ կրնաք ընել: հո-տէյ տէյ եօ- Կօ- — What can you do? —
Զօրաւոր եմ եւ որ- այ եօ- Կօ- տէյ Կէյ Կօ- ին ը I am strong and will-
եւիցէ գործ ընելու Կօ- Կօ- ին ընէլ քէնս ing to do anything.

տրամադիր: Որ եւ է մէկը կը- Կօ- եօ- Զօ ինչ-նէլ ին Do you know anyone
ճանչնա՞ք հոս: Որ- հէյր — այ Կօ- Զա in here? — I do not
և է մէկը չեմ ճանչ- ինչ-նէլ Զա- Կէլ այ know anyone now,
նար հիմայ, բայց կա- ժեյ ժեյ ֆէն-քէնս եֆէր- but I may make
րելի է վերջէն բարե- ո-նէր Կէյ friends afterwards.
կամներ չինեմ:

փորձենք ձեզ: Վաղն էն դու-մա-մա մանկնի Come in to-morrow
առաւօտ՝ գործ ելու ետէ՛ դու-մա-մա morning ready to
պատրաստ (վիճակի) ճշ work.

Տէջ) եկէ՛ք:

Ծնորհակալ եմ, բա- ինչե՛նք է-մա, ի-մա դէյ — Thank you, good day.
բի օր: — Բարի օր: ի-մա դէյ — Good day.

Գործատեղւոյ մէջ Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Ազնիւ տիար կը կա- ճէ՛րք լա-մա — է՛լ է-մա Gentleman will you
մենա՞ք բարու- Կոչուի՛ ի՛նչ ի՛նչ հա-մա է՛լ kindly tell me how is
թեամբ ինձ ըսել ա- Կոչու-մա — Կոչու-մա — է՛լ this to be done? —
սիկա ի՛նչպէ՛ս պիտի — է՛լ փոքր ու չէ՛ք — է՛լ You will find all nec-
ըլլուի: — Դուք պի- ինչ-որ բան — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա
տի գտնէ՛ք բոլոր օր-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա
հարկ եղած հրա- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա
հանգնեցող յանձնա- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա
բարութեան ցուցա- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա
կին վրայ:

Ա՞ն է յանձնարար- է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Is this the order-slip?
բութեան ցուցակը: — Ե-մա, Կոչու-մա է՛լ Կոչու-մա — Yes, that is the
— Այո, ան է ինչ որ — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա one I mean.

Ըսել կ'ուզէ՛ի:

Բայց չեմ գիտեր ինչ- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա But I don't know how
պէ՛ս սկսիլ: — Ուրեմն Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա to start. — Then you
աւելի լաւ է կան- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա better call either the
չէ՛ք կամ չիսողը եւ Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա fixer or the foreman;
կամ տեսուչը. նա Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա he will show you how
պիտի ցուցնէ ձեզ Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա to start right; besides
ինչպէ՛ս սկսելու է՛ք Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա he will see that your
դ չիտակ ըստ ան- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա loom is in good run-
կից ի զատ ինք պի- Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա ning order.

տի նայի որ ձեր գոր-
ծատեղանը լաւ վա-
զելու շարքի մէջ
(չորս-մա) ըլլայ:

(Տեսի) վայրկեան հե՛ղ է-մա Ը մօ՛մէ՛ք դու-մա (To the foreman) Have
մ'ուռնի՛ք խնայելու, Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա you a moment to
ես պիտի սիրէի դէ-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա spare? I would like
դուք փորձէ՛ք եւ ի՛նչ Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա you to try and see if
տեսնէ՛ք թէ մեք-մա Կոչու-մա — է՛լ Կոչու-մա Կոչու-մա Կոչու-մա my machine is in

նառ աղէկ վազելու այ շէլ ալի Գնէյր Ին ը good running order.
շարքի մէջ է՝ — Բո- — I shall be there
պէի մը մէջ հոն պի- in a minute.

տի ըլլամ: May I use your
կարելի՛ է գործածեմ Դոյ այ եօւն եօւր բէնի wrench? — Yes, you
ձեր գելիչը: — Այո, — եւ, եօ- — Ին ֆայնդ will find it in the tool-
դուք պիտի գտնէք իր Ին Գնէյր Բօյ լիքստոն near my bench.
զայն գործիքներու շէյր Դոյ ալի. Կօ Էնդ Go and help yourself.
արկղին մէջ իմ գոր- հէլէ եօւր-Էլէ — Ինէն, — Thank you.
ծասեղանիս մօտ: Եօ-

Գնացէք և օգնեցէք
(— Եւ) դուք ձեզի: —
Շնորհակալ եմ:

Կը վերադարձնեմ այ բիլըն եօւր բէնի I return your wrench
ձեր գելիչը իմ բազ- — Իմ Դոյ Դոյ Ինէն. with my many thanks.
մաթիւ շնորհակա- շէլ այ Էլէյր իր հօւր Shall I place it where
լութիւններովս: Տե- իր ալի-նի — Դօ- Էլէյն it belongs? — Do please.

ղը դնեմ: Հաճեցէք
Ո՞րքան շուտ կ'ա- հօւս — Դոյ Եօ- How soon do you
կրնալէք որ ես այս ետքեդ Դոյ Դոյ Ինէն I expect me to turn out
գործը լրացնեմ: Որ- — Դոյ Դոյ Դոյ — Էլ this work? — As soon
քան շուտ որ կրնաք: — Էլ Եօ- Էլ. as you can. Take
Ձեր ժամանակն ա- Եօւր Ինյո Էնդ your time and do
ռէք (Դոյ — Դոյ Էլ) և Եօւր ալի- Եօ-նիյոյր your best. You needn't
ձեր ամենալաւն (Էլը- շօ հօւս Եօ- Էլ. show what you can
յաջորդ չե՞ք լաւ) ը- Ին ֆայն Դոյ Էօ- do in five minutes.
րէք: Դուք պէտք չոյ- Դոյ Դոյ Դոյ Դոյ You certainly will
չունիք ցոյց տալ ինչ ալի- Էնդ- Դոյ improve by-and-by.

կրնաք ընել հինգ
րոպէի մէջ: — Ան-
շուշտ հետզհետէ ա-
ւելիլաւ պիտի ընէք
Նկատեցէք այդ գոր- Դոյ Դոյ Դոյ Դոյ Note the word *rush*
ծին վրայ աճապա- Դոյ Դոյ Դոյ Դոյ on that job, take that
րեցէք բառը. ա- ֆլը- Դոյ Դոյ Դոյ first and rush it
ռաջ առէք զայն Ինէն. հէլէ Էլ, Էլէյն through. Hurry up!
եւ քնեցէք գլուխ please.
հանեցէք: Աճապա-
րեցէք: Հաճեցէք
(— Դոյ Դոյ Դոյ):

Դուք տարին բոլոր — եւս ոչ գիշեր
այդպէս զբաղուած — չե՞ք — ինչ
էք: — Ոչ, մենք (հոր- եւ ընկերները, որոնք
ծերն) թոյլ եղանակ գիշերն ինչ
մ'ունինք, որ կ'սկսի երբ ինչ
Յունիսին մէջ եւ կը-
վերջանայ Օգոստոս-
սին մէջ:

Are you so busy all year round? — No, we have a slack season, that begins in June and ends in August.

Առաւօտուն ինչ ա- հոգի լիցի՞նք
տեն պէտք եմ հոս գիշերն ինչ
ըլլալ: — Մենք միշտ ինչ —
կ'սկսինք ժամը ճիշտ — մենք
8ին, կէսօրուան ճաշ ընդ-
ժամը 12էն 1. եւ ընդ-
կը թողունք (կ'որ- մենք
դէպ) 5ին: Եթէ 5էն ինչ
վերջ գործէք, ժա- թոյլ
մանակէն աւելի պի- ինչ
տի հաշուով, եւ ինչ
դուք պիտի վճար- ինչ
ուրիշ կրկին-ժամա- ինչ
նակ:

What time must I be here in the morning? — We always start at 8 o'clock sharp, luncheon from 12 to 1, and we quit at 5. If you work after 5, it would be counted overtime, and you would be paid double-time.

Մենք երբեք կ'ստա- րո՞ւնք
նա՞նք ոչ ոք չի յա- ինչ
ռաջացում կամ հոգի
բարձրացում: — Ան- ինչ
շուշտ դուք կ'ստա- ինչ
նաք: Մենք կը բարձ- ինչ
րացնենք այս գործ- ինչ
ծարանի միջի աման- ինչ
մէկ գործաւոր մաս- ինչ
նաւոր ցուցակի մը
համեմատ, որը հիմ- ինչ
նուած (ծրագրում) է
(հորձ յառաջ գնալու)
կարողութեան (հիմն)
վրայ:

Do we ever get any promotion or raise, and how often? — Certainly you do. We raise every employee in this shop, according to a certain schedule, which is based on efficiency.

Այս ձեր շարաթա- րո՞ւնք
վճարն է: Դուք պի- ինչ
տի նկատէք որ ձեր ինչ

This is your pay. You will notice that your efforts have been ap-

ջանքերն գնահատ- քընդէնդէր էնք էօ- preciated and you have
ուած են եւ ձեզ հէլ պէն կրէրէր ւ been granted a sub-
շնորհուած է շարա- ռդրդէնշալ բէյլ. ոյ stantial raise; I con-
թականի բաւական գընդրէրէնլէյր էօ- grate you for your
խոշորկէկ յաւելում ֆօւ էօր ռքէն — success. — Thank you
մը. կը շնորհաւորեմ իննէն էօ- վէրէ մը very much.
զձեզ ձեր յաջողու-
թեան համար : —
Քիստ շատ շնորհա-
կալ եմ ձեզ :

RULE XXI. — ADVERBS. ԿԱՆՈՆ ԻԱ. — ՄԱԿԲԱՅՆԵՐ :

Adverbs relate to verbs, participles, adjectives, or other adverbs.* — Մակրայներ կը վերաբերին բայերու, ընդունելու-
թիւններու, ածականներու կամ ուրիշ մակրայներու. ինչպէս,
“He acted *judiciously*. Գրգռ-իւմ (Իննէմ-բէր) գործեց :
“Grammar, as an art, is the power of reading, writing and speaking *correctly*. Քերականութիւնն՝ իբր գեղարուեստ մը,
ոչիշ կերպով կարդալու, գրելու և խօսելու կարողութիւնն է :
“She was an *exceedingly* kind woman. Ինք չափէ աւել բարի
կին մ'էր : “I remain *very* respectfully yours. Կը մնամ Իննէն
յարգանք ձերդ :
Բայառ-իւմ Ա. — Yes, ay, և yea, ոյ մակրայներն երբ
գործածուին հարցման մը իբր պարզ հաստատական պատաս-
խան, և no, na, ոչ իբր պարզ բացասական պատասխան, միշտ
անկախ են եւ ամբողջ նախադասութեան մը հաւասար. ինչ-
պէս, “Can you do it? Yes. Կրնա՞ք ընել ատիկա : Այո :
“Is it broken? No. Կոտրած է : Ոչ :

Բայառ-իւմ Բ. — Amen, աֆն բառը՝ յաճախ անկախօրէն
կը գործածուի աղօթքի մը մէջ կամ վերջը. և ինքնին աղօթք
մ'է, եւ կը նշանակէ Եղիշի. ինչպէս, “We ask in the name of
Jesus. Amen: Կը խնդրենք Յիսուսի անունովն : Ամէն :
Բայառ-իւմ Գ. — Նախադրութենէ մ'առաջ դրուած մակ-
բայ մը երբեմն կը թուի թէ աւելի նախադրութեանը կը վե-
րաբերի. քան այն բային կամ ընդունելութեանն, որուն նա-
խադրութիւնն իր խնդիրը կը կապէ. ինչպէս,

“Right against the eastern gate,

Where the great sun begins his state.” — Milton.

«Ողջիկ արեւելեան մուտքին հանդէպ,

Ուր մեծ արեւը կ'սկսի իւր պետութիւնը : — Միլթոն :

* [Սոյն կանոնը ղոց ընկու է] :

Բայ-ռ-նի-ն Գ. — *Much, շատ. little, քիչ. far, հեռու. և all, բոլոր բառերն նախապէս ածական ըլլալով, նրբեմն կը նախադասուին not բացասականովը. և երբ գոյականաբար առնուին, (բայէ վերջինէն) կը նախադասուին հետեւեալներուն պէս մակբայով մը, too, how, thus, so կամ as. ինչպէս, “Not all that glitters, is gold. Ոչ շին բոլոր կը փայլի, ոսկի է, (ամեն ինչ որ կը փայլի, ոսկի չէ)”. “Thus far is right. Մինչեւ հոս ուղիղ է”:*

ՆԿԱՏՈՂ ՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Գոյականի մը վրայ դրուած մակբայը ածական սեպելու է. ինչպէս, “*To-morrow morning. Վաղն առաւօտ*”:

2. Մակբայի մը դիրքի մասին որոշ կանոն մը չէ կարելի տալ. բայց ընդհանուր առմամբ հետեւեալ դիրքերովը գործածուելու են.

(1) Ածականներու կամ ուրիշ մակբայներու վերաբերողներն՝ շատ քիչ բացառութեամբ, իրենց ածականներէն կամ մակբայներէն անմիջապէս առաջ դրուելու են. ինչպէս, “*She is a very modest girl. Նա շատ պարկեշտ աղջիկ մ’է*”:

(2) Բաղադրեալ բայերու վերաբերողներն առ հասարակ առաջին օժանդակէն վերջը դրուելու են. ինչպէս, “*He has never been graduated. Ինք ոչ երբէք ընթացաւարտ եղած է*”:

Սակայն ազդու ընելու համար ամբողջ բայէն վերջը դնելու է. ինչպէս, “*She has been treated kindly. Իրեն հետ վարուած էին բարեմիտօք*”:

(3) Պարզ բայերու եւ պարզ ընդունելութիւններու վերաբերողներն երբեմն առաջ եւ երբեմն վերջը կը դրուին. այսպէս, “*He spoke earnestly. Եռանդով խօսեցաւ*”:

“*Certainly you must have known him. Անշուշտ դուք պէտք է գինք ճանչցած ըլլաք*”:

3. Անգլիերէնի մէջ առ հասարակ երկու բացասական միեւնոյն խօսքին մէջ գիրար ոչնչացնելով դրական իմաստ մը կ’արտայայտեն. ինչպէս, “*He did not say nothing. Ոչինչ չըսաւ*” (կրնայ հասկցուիլ բան մ’ըսաւ): Բայց անկախ բացասական մակբայներն կրկնելով աւելի ազդու իմաստ մը կ’արտայայտեն. ինչպէս, “*No, no, no. ոչ, ոչ, ոչ*”:

“*No, never. Ոչ, ոչ երբեք*”:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Մակբայներն ածականներու տեղ գործածուելու չեն. այսպէս սխալ է ըսել “*The now copies*”, պէտք է ըսել “*The present copies. Ներկայ պատճէններն*”:

2. *How մակբայը ոչ that շողկապէն առաջ եւ ոչ սեղը գործածելու է. այսպէս ըսելու չէ* “Ye see *how* that”, այլ “Ye see *that*. Դուք կը տեսնէք որ” նոյնպէս սխալ է ըսել “Be cautious *how* you offend him” այլ. պէտք է ըսել “Be cautious *that* you do not offend him. Ձգուչացէք որ զինք չե նեղացնէք”

3. *No գործածելու չէ ոտին տեղ. այսպէս չըսուիր* “Tell me you will go or no” այլ ըսելու է “Tell me you will go or not (ըսել ուզելով will not go). Ըսէք ինձ պիտի երթա՞ք թէ ոչ”

4. *Ever, բնաւ, երբեք հաստատական է եւ գործածելու չէ never, ոչ բնաւ. ոչ երբեքին տեղ, որ բացասական է:*

201. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն վերաբոյժուիլ Իւ. Կռայտի եւ անոր յանդիմանութեան հարաւոր
-- լինելու ընդօրինակութեան եւ տարբերութեան]

“The words must be generally seperated.”

“There are but two ways possibly of justification* before God.”

“That thou mayest know how that the earth is the Lord’s.”

“We see by these instances||, how prepositions may be necessary to connect those words...”

“We must be immortal, whether we will or no.”

“I do not know whether they are out or no.”

“Can I make men live, whether they will or no?” – *Shak.*

“There is nothing more admirable nor more useful.”

“I cannot by no means allow him that.”

“In some parts of South America, it seldom or ever rains.”

202. Վարժութիւն

[8] [2]

“To become an able man in any profession¶ whatever, three things are necessary - nature†, study‡, and practice§.” -- *Aristotle.*

* jus’ti-fi-ca’tion (ճէս-թիֆի-կեյշն) արդարացում

|| in’stance (ին-սթանս) օրինակ, խնդիր. պարագայ

¶ pro-fes’sion (քրոֆէշն) գիտական արհեստ (քոչկո-նի-ն, քոչկո-նի-նի-ն ևն.) † na’ture (նեյչւր) բնութիւն

§ prac’tise, prac’tice (քրեքթիս) գործնական վարժութիւն. փորձառութիւն – to practice, ընկել, ի գործ դնել, ի կիր առնուլ. բանեցնել ‡ stud’y (շտւ-յ) սովորելը

ԴԱՍ ՃԵ. (LESSON CV.)

[9]

[ՄԱՆ. — Մեր ուսանողներն կամ Անգլիախօս երկրի մը միջի Հայ նորեկներն իրենց եւ իրենցմէ կախումն ունեցողներու ներկայի, առօրեայ եւ անմիջական պէտքերը Հայթայթելու կարող վիճակի մը Հասցնելէ վերջ. կ'անցնինք այժմ գիրենք իրենց ապագայի պէտքերուն հետ ծանօթացնելու. եւ զայնս նախատեսելու եւ կարգադրելու կարող վիճակի մը մէջ բերելու:]

Մեղուներն ու մրջիւններն խիստ գեղեցիկ եւ ազդեցիկ օրինակներ են ոչ միայն անվհատ ժրջանութեան, այլ եւ բարեկեցիկ ապագայի կանխատեսութեան. եւ կ'արժէ որ ամեն մէկ անձ օրինակ առնէ մեղուներու ու մրջիւններու ոչ միայն անվհատ ժրջանութենէն, այլ նաեւ անոնց ընկերակցութեան քրտնալիւս եւ մանաւանդ թորելիէն յաղագայի կանխատեսութենէն, այն է ինչպէս ժողովուրդի մէջ ձեռք ձգուած է հոս յաղագայի ալ բարեկեցիկ ապրելու համար: Եւ ասիկա ընելու միջոցն է (ա) ամեն մարդ իր կարողութեան համեմատ գումար մը, օրական գէթ սէնդ մը կամ շաբաթը եօթը սէնդ կանխատեսութեան քրտնալիւս հոս յաղագայի. (բ) կեանքն ու ստացուածքը միշտ ազատ լաւագոյն պահել. եւ (գ) անշարժ բայց լաւ եկամուտ բերող կանխատեսութեան հոս յաղագայի: Ուստի եւ մեր յաջորդ երեք դասերը պիտի ըլլան քրտնալիւս, ազատ լաւագոյն եւ անշարժ կանխատեսութեան:

Bank (դէն) Դրամատուն (Տճ. պահպան)

Sav'ings Bank (Սեյւինգս դէն) Խնայողութեան Դրամատուն.
Խնայողութեան Սնտուկ

Com-mer'cial Bank (Կոմերշիալ դէն) Վաճառականական Դրամատուն

State Bank (Տթէյթ դէն) Նահանգային Դրամատուն

Nation-al Bank (Նեյշնէլ դէն) Ազգային Դրամատուն

Trust Company (Թրսթ Կոմպանի) Շահերու Միացեալ Ընկերութիւն

ՄԱՆ. — Սոյն դրամատներն իրարմէ կը տարբերին իրենց ներքին կանոններով:

Ex-change' (էքսչէնջ) Փոխանակութիւն, Սակարան

Bourse (բուրս) Սակարան

Clear'ing House (քլիրինգ հաուս) Վճարագրեր եւ Փոխանակագրեր Փոխանակելու Տուն

Դրամատան մէջ Գործածուած Բառեր

bank'er	(պէ'ն+ւր)	դրամական գործառնութիւններ կատարող. սեղանաւոր, պահէ
fin'an-cier'	(ֆինէն-ի'յր)	ելեւմտագէտ, դրամ մատակարարող. նիւթական աղբիւրները կառավարող
bro'ker	(պրո'ւր)	միջնորդ
bro'ker-age	(պրո'ւրէյճ)	միջնորդչէք
bank-book	(պէն+պոո+)	դրամատետր
sav'ings	(սե'յվին-)	խնայուած դրամներ
de-pos'it	(պէթ-ի'ւր)	պահեստի դրուած գումար. գաշնադրութեան առթիւ առ հաշիւ վճարք, առհաւատչեայ (Տճի. փէյ)
de-pos'i-tor	(պէթ-ի'ւրէր)	դրամատանը պահեստի դրամ յանձնող. պահաւ դրամ դնող, աւանդատու
with-draw'al	(ուիթրաւ-էլ)	հտ առնելը
check, cheque	(չեք)	} վճարագիր, փոխանակագիր
draft	(դրաֆթ)*	
cap'i-tal	(էթի'էթէլ)	մայրաքաղաք. գլխագիր. դրամագլուխ
prin'ci-pal	(փրին-էթէլ)	գլխաւոր. մայր գումար
in'ter-est	(ինտըրէստ)	հետաքրքրութիւն, փոյթ. տոկոս
per cent, per cen'tum†	(փըր-էնթ, փըր-էնթը)	հարիւրին
div'i-dend	(ուիվիդենդ)	բաժանելի. շահաբաժին
earn'ings	(էրնինգ)	վաստակ. շահ
sur'plus	(սըր-փլըս)	պէտք եղածէն աւելի. աւելցած
di-rect'or	(դիրէկթըր)	վարիչ, առաջնորդող
trus-tee'	(թրէսթի)	կալուածապահ, խնամակալ, հո-
re-ceiv'ing tell'er	(րեիւիւինգ թէլէր)	դրամընկալ [գարարձու
paying teller	(փէյինգ թէլէր)	դրամահատոյց
cash-ier'	(էշիէր)	արկղակալ
book'keep'er	(պոոք-էյքըր)	տոմարակալ [օրաթերթ
jour'nal	(ճըռնէլ)	օրագրութիւն. առօրեայ տոմար.
ledg'er	(լէճըր)	մայր.տոմար
vouch'er	(վաւչըր)	հաստատագիր, վկայող
trust	(թրէսթ)*	վստահութիւն. աւանդ. ապառիկ առեւտուր

* Հնչիւն է մէկ աղան (մէկ վանկ) :

† centum կատիններէն է և կը նշանակէ հարիւր

fund	(ֆընդ)*	անձեռնմխելի գումար
re-serve'	(ընշը'նլ)	վերապահուած (էրշնայ պահած).
cash	(քէշ)	կանխիկ դրամ [պահեստի զօրք
net	(նէթ)	ուռկան. զուտ (առնայ քէշէ ծախսէ կամ շէշքէ)
cur'ren-ney	(քըրըննէ)	ընթացիկ (դրամ), թղթադրամ.
bill	(պիլ)	հաշուեառման, թղթադրամ, օրի- նագիծ
de-nom'i-na'tion	(դէնոմինէ'յընն)	ուրոյն ուրոյն անուն տալը. յար- անուանութիւն
cred'it	(քրէտ'իթ)	հաւատք ընծայում. վարկ. (քո- մբէ) պահանջք, մուտք
note	(նոթ)	պարտամուրհակ
dis-count'	(դիսք'աւթ)	զեղջ
due	(դիւ)*	վճարելի
pro'test	(քոթ'թէթ)	բողոք
stock	(սթոք)	ծառի բուն. զարմ. արջառ. ար- ժէթուղթ, բաժնեթուղթ
com'mon	(քոմոն)	հասարակ [ունեցող
pre-ferred	(քրէֆը'ըթ)	առաջին պահանջքի իրաւունքն
quo-ta'tion	(քոթոթ'յընն)	վկայութիւն, ստկարանի գին
bond	(պոնդ)	կապ. մուրհակ. տոկոսաբեր ար- ժէթուղթ, գրաւաթուղթ
se-cu'ri-ty	(սէք'րիթի)	ապահովութիւն, գրաւական
in-vest'ment	(ինվէ'մէնթ)	չահագործութեան դրուած դրա-
col-lat'er-al	(քոլլէ'թըրէլ)	անուղղակի [մագլուխ
collateral-security	(քոլլէթըրէլ-սէք'րիթի)	յաւելուածական գրաւ
loan	(լոն)	տոկոսով տրուած դրամ. փոխ տալը
mort'gage	(մօրթ'յէ)	անշարժ կալուածք գրաւի դնելը
prof'it	(քոմֆիթ)	չահ
loss	(լոս, Լոս)	կորուստ
in'come	(ինքոմ)	եկամուտ
dis'tri-bu'tion	(դիսթրիբ'յընն)	բաշխում, բաժանում
list	(լիսթ)*	ցուցակ
ac-count'	(էքք'աւթ)	հաշիւ
to'tal	(թոթ'թէլ)	բոլոր, ամբողջ
a-mount'	(ամօնթ)	գումար

* Հնչիւն և մեկ տեղամասն (մէկ վանկ)։

bal'ance	(պէ'լան)	նժար. հաւասարակշռութիւն
frac'tion	(ֆրէ'կշն)	կտոր, մաս, կոտորակ
av'er-age	(ե'վէրէյճ)	միջին հաշիւ
en'try	(է'նթրի)	մուտք. արձանագրելը
in-dorse'ment	(ինթո'սմէնթ)	փոխանակագրի ետեւը անունը գրելը, փոխանցում (ՏՃ. ճէթ)
pay-ee'	(պէյ'յ)	անձը որուն դրամ պիտի վճարուի
pay'er	(պէյ'ը)	վճարող
re-mit'ter	(րէ'մի'թը)	ստակ ղրկողը
re-mit'tee'	(րէ'մի'թի')	անձը՝ որուն ստակ պիտի ղրկուի
re-mit'tance	(րէ'մի'թանս)	դրամ ղրկելը. ղրկուած դրամը
ex-pense'	(էքս'փէ'նս)	ծախս
dis-burse'ment	(դի'սբը'սմէնթ)	ծախսելը, ծախսուածը, ելք
as'sets	(է'սէթս)	պարտքի դէմ եղած գոյքեր եւ առնելիքներ
li'a-bil'i-ties	(լի'աբիլիթի'ս)	պարտքեր, տալիքներ
mis'cel-la'neous	(մի'սէլ'լէ'նիւս)	այլեւայլ, զանազան, խառն
vault	(վօլթ)	կամարակապ տապանատուն կամ անոր նման շինուած որեւէ խցիկ
safe-deposit-vault	(սէյֆ-դէ'պիթ-վօլթ)	ապահովաւանդատուն, տապանատան նման արկղամուրձ
spec'u-la'tion	(սպէ'կէ'սի'լէ'շն)	տեսութիւն. շահադիտութիւն, փնտսելու վտանգի տակ առնտուր
spec'u-la'tor	(սպէ'կէ'սի'լէ'շը)	շահադէտ. փնտսելու վտանգի տակ առնտուր ընող
em-bez'zle-ment	(էմ'բէ'շլէ'մէնթ)	իրեն վստահացուած ուրիշի դրամը իւր անձնական հաշւոյն ծախսելը
in-solv'ent	(ինս'վէնթ)	պարտքերը չը գոցող, սնանկ
bank'rupt	(բէ'նք'րպթ)	սնանկ
bank'rupt-cy	(բէ'նք'րպթի)	սնանկութիւն

Բայեր

to save	(տէյվ)	խնայել
to de-pos'it	(դէ'պի'շիթ)	ի պահ դնել, պահեստի տալ
to with-draw'	(ուի'թրաւ')	ետ առնել, ետ քաշել, հանել

† Երկաթէ կամ պողոմատէ շինուած խցիկներ եւ պահարաններ են. որոնք կը գործածուին ոսկեղէն, արծաթեղէն, գոհարեղէն եւ կարեւոր թղթեր ապահով (հրդեհէ և գողութիւնէ) պահելու համար:

to cred'it	(գրե'տէր)	հաւատք ընծայել, պահանջի սիւնակի մէջ գրել
to vouch	(վաւնլ)*	ապացոյցով հաստատել, վկայել
to bal'ance	(պէ'լան)	հաւասարակշռել
to ac'count'	(ըստ'անդ)	հաշիւ տալ, հաշուել
to dis'trib'ute	(տէ'ստրի'պէ'ն)	ցրուել. բաշխել. բաժնել
to loan	(լօն)	փոխ տալ (տո'ւոսով)
to prof'it	(փո'ֆէտ)	շահիլ. օգուտ քաղել
to dis'count'	(տէ'ստ'անդ)	զեղջելով վճարել
to dis'burse'	(տէ'սպէ'ն)	ծախսերը վճարել, ծախսել
to re'serve'	(ըս'ըւ'մ)	վերապահել (եթէ'նի պահել)
to cash	(քէշ)	կանխիկ դրամ վճարել
to as'sort'	(ըս'սորտ)	դասակարգել
to en'dorse'	(էն'դօ'ւս)	{ փոխադրել կամ վճարողի հասեր անունը դրել, փոխանցել (ճէ'թ) րո'ն
to in'dorse'	(ին'դօ'ւս)	
to re'mit'	(ըս'թէ'տ)	դրամ դրկել
to ac'cru'e'	(ըս'թրօ'ւ)	աճիլ, աւելնալ
to in'vest'	(ին'վէ'ստ)	շահագործութեան համար դրամագլուխ դնել
to fi'narce'	(ֆո'յնէ'ն)	նիւթականը մատակարարել եւ կառավարել
to con'vert'	(կոն'վէ'րտ)	վերածել, դարձնել
to bid	(պիտ)	գին տալ
to clear	(քլէ'յը)*	մաքրել, փայլեցնել
to earn	(ըն'ն)*	վաստկիլ, շահիլ [տալ
to quote	(քոտ'օյն)*	վկայութիւն բերել, սակագին
to sum up	(սը'սըփ)	ամփոփել. գումարել
to sub'tract'	(սը'տրէ'կտ)	բառնալ, բարձում ընել, հանել
to mul'ti'ply	(մը'լտի'փլի)	բազմապատկել, բազմացնել
to di'vide'	(տի'վի'դ)	բաժնել
to av'er-age	(է'վէ'րէ'ջ)	միջին հաշիւը գտնել
to list	(լի'ստ)*	ցուցակի մէջ արձանագրել, խոկալ, կանխամտածել
to a-mount'	(ամ'անտ)	գումարը հասնիլ
to spec'u-late	(ըս'թէ'կէ'նէ'յտ)	(էն'սի'կէ'նէ'յտ, փոխադրել) շահագիտութիւն ընել
to em-bez'zle	(էմ'պէ'շլ)	իրեն վստահացուած ուրիշի դրամը իր անձնականին ծախսել

* Հնչուել է մէկ անգամ էն (մէկ վոյկ)։

to di-rect' (դի-րե-կ-տ)	ուղղութիւնը որոշել, ուղղել վա-
to de-nom'i-nate (դե-նո-մ-ին-է-յ-տ)	ուերոյն ուերոյն անուանել [ընել
to pro'test (փո-թէ-ս-տ)	բողոքել . պարտամուրհակ մը վճարելու ներկայացուած եւ մեր- ժուած ըլլալուն վկայել
to bond (պո-ն-տ)	} վճարումը գրաւ առութեամբ
to mort'gage (մո-ր-գ-է-ճ)	
to spend (ս-փէ-ն-տ)	} ապահովել ծախսել

203. վարժութիւն

[Յ]

THE SAVINGS BANK

"A penny saved,
Is a penny gained."

It is not the money you earn that will make you rich, but the money you save. You should save some money out of your earnings to put in the bank. If you keep money at home, you may lose it or spend it. In the bank, the money is safe.

When you want to start an account in the bank, the clerk at the bank will give you a bank-book, which will show how much money you have in the bank. You will find the following notice on the book —

Always bring your book with your deposit.

See that entries agree with your tickets.

And on the deposit-slip or ticket you must notice the following —

Depositors are requested to assort all bills, to list each check separately and to endorse all checks and drafts.

On a check account book the notice reads —

Leave the book monthly in the bank for balancing.

Pennies saved in time make dollars, and if you save a little each week, you will at last have enough money to buy a home, or a business or a shop. It is much better to own your home than to pay rent.

The Penny or Dime Savings Bank will take care of your small savings for you, and pay you interest on the money you have with them. This is a very good way to begin to save.

Դրամատան մը մէջ Ըլլալիք Խօսակցութիւն

Պիտի սիրէի հաշիւ այ՝-տ-ը-յո-ր-տ-ի- օգն I would like to open
մը բանալ հոս:— Հա- Էն ըստ-ն-դ Էն հէյր — an account in here.—
ճեցէք երթալ վեր- Ը-տ-ի- Է-տ- Կհը լե-տ Step at the last win-
ջին պատու հանին --Էն-տ- Էլ-յո-ր- Է-տ- please.

առջեւ:

Պիտի սիրէիք խնա- 'տ-տ- Է-տ- լ-յո-ր-տ-ի- օգն Would you like to
յողակա՞ն թէ վճա- -Էլ-լ-ն-ի- օ- լե-տ- ը- open savings or check
րագրի հաշիւ բանալ Է-տ-ն-դ — -Էլ-լ-ն-ի- account? — Savings.

— Խնայողական:

Հաճեցէք լեցնել այս Էլ-լ-ն-ի- ֆիլ- -տ-տ- -տ- Please fill out on this
քարտին վրայ թուա- Կհի- Է-տ-տ- Կհը Կէյր, card the date, the de-
կանը, դրամ պա- Կհը Կէ-տ-լ-լ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- positor's name and
հետի դնողին ա- Էլ-լ-ն-ի- Է-տ-տ- Էլ-լ-ն-ի- address, and the
նունն ու հասցէն. Է Էլ-լ-ն-ի- Է-տ-տ- Էլ-լ-ն-ի- names and the ad-
դրամ պահետի դը- -տ- Կհը Կէ-տ-լ-լ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- dresses of the depos-
նողին հօրն ու մօր ֆ-տ-հը Էլ-լ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- itor's father and moth-
անուններն ու հա- -տ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- er; sign it and hand
ցէներն. ստորագրե- Կէ-տ- — -տ-տ- Էլ-լ-ն-ի- it back. — I will.

ցէք զայն եւ վերա-
դարձուցէք: — (Այն-
պէս) պիտի ընեմ:

Հիմա դուք կրնաք Է-տ-տ- Է-տ- Էլ-լ-ն-ի- -տ-տ- Now you can fill out
լեցնել այս պահետի Կհի- Կէ-տ-լ-լ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- this deposit-slip and
տալու ցուցակը. եւ Էլ-լ-ն-ի- Էլ-լ-ն-ի- present it with the

դրամին հետ ներ- ղնի Դո- Կհ Բի-Բի-Բի-Բի- money to the receiving
կայացուցէք զայն Բի-Բի- Կհ Բի-Բի-Բի- teller, he will give
դրամընկալին. ինք եօր դի-Բի-Բի-Բի-Բի- you your bank-book*.
պիտի տայ ձեզ ձեր
դրամատետրը : —
—All right.

Շատ լաւ :
Կ'ուզեմ քիչ մը դը- Կ Բի-Բի-Բի-Բի- I want to draw some
րամ հանել : — Հաճե- ղնի — ֆիլ — Բի-Բի- money. — Fill out
ցէք լեցնել այս հրա- Կհ Բի-Բի-Բի-Բի- this check please, and
մանագիրը եւ ստո- եօր դի-Բի-Բի-Բի-Բի- sign your name here*.
րագրել ձեր անունն
այս տեղ :

Կ'ուզեմ փոխանա- Կ Բի-Բի-Բի-Բի- I want a draft to be
կագիր մը գրուած դի-Բի-Բի-Բի-Բի- drawn in favor of
ըլլայ Յակոբ Ապա- Յ-Կ-Բի- Ադ-Կ-Բի-Բի- Hagop Abahoonie for
հունիի հրամանին ֆօր-Բի-Բի-Բի-Բի- forty dollars.

քառասուն տալէրի
համար :
Հաճեցէք այս մուր- Կ Բի-Բի-Բի-Բի-Բի- Please discount this
հալը զեղջով վճա- Կ Բի-Բի-Բի-Բի-Բի- note for me. It will
րել ինձ համար : Վը- դի-Բի-Բի-Բի-Բի- be due on the tenth
ճարելի պիտի ըլլայ Բի-Բի-Բի-Բի- of August.

Օգոստոս տասնին :
Կ'ուզեմ քիչ մը դը- Կ Բի-Բի-Բի-Բի- I want to invest some
րամ չահագործու- Բի-Բի-Բի-Բի-Բի- money on good bonds.
թեան յատկացնել Կ-Բի-Բի-Բի-Բի-
լաւ գրաւած ու ղթե-
րու վրայ :

Փոխանակագրի մը Պատճէն

No. .... New York, N. Y. 191

BANK OF COMMERCE

Pay to the order of ..... \$

Dollars.

PAYABLE THROUGH
NEW YORK CLEARING HOUSE.

* Այս գործողութիւններն դրամատետրուն մէջ առ հասա-
րակ գրագիրներն ինքնին կ'ընեն :

ԴԱՍ ՀԶ. (LESSON CVI.)

[9]

In-sur'ance (ինսուրէնս) Ապահովագրութիւն

Անգլիական երկիրներու մէջ մօտաւորապէս ամեն բանի համար տեսակ մը ապահովագրութիւն կարելի է գտնել. առանց գլխաւորներն են,

Life Insurance (լայֆ ֆինսուրէնս) Կեանքի Ապահովագրութիւն
(Տահանալի Գրք)

Ac'ci-dent Insurance (էքսիտէնտ ֆինսուրէնս)
Փորձանքի Ապահովագրութիւն (Քրէյմէնտ Գրք)

Health Insurance (հէլթ ֆինսուրէնս)

Առողջութեան Ապահովագրութիւն (Հիլթ Գրք)

Fire Insurance (ֆայր ֆինսուրէնս) Հրդեհի Ապահովագրութիւն
(Ֆայր Գրք)

Bur'glar Insurance (բըրլէր ֆինսուրէնս) Գողի Ապահովագրութիւն
(Բըրլէր Գրք)

Em-ploy'ers' Li'a-bil'i-ty Insurance (էմփլայըրս' լայեբլէթի ֆինսուրէնս)
Գործատիրոջ Պատասխանատուութեան Ապահովագրութիւն
(Էմփլայըրս' լայեբլէթի Գրք)

Ma-rine' Insurance (մարին ֆինսուրէնս)

Մովային Ապահովագրութիւն (Մարին Գրք)

Կեանքի Ապահովագրութեան Տեսակներն են

Ապահովագրուած գումարը ի դէպ մահուան միայն վճարելի
In-dus'trial (ինդստրիէլ) Աշխատաւորական (Լայֆ-Լայֆ Լայֆ-Լայֆ)

Or'di-na-ry Life (օրդինարի ֆինսուրէնս) Սովորական
(Օրդինարի Գրք)

10, 15, 20, 25, or 30 Payments Life (փեյմենթս ֆինսուրէնս)

10, 15, 20, 25 կամ 30 տարիներ միայն վճարելով

Joint Life (Ջոյնթ ֆինսուրէնս) Միացած Կեանքի

(Երկու անձի մահուան ժամանակ վճարելի)

Ապահովագրուած գումարը ապահովագրողի ողջութեանը
վճարելի, որով թուով տարիներէ վերջ

10, 15, 20, 25 or 30 En-dow'ment (էնդու-մենթ) 10, 15, 20, 25
կամ 30 տարիներէ վերջ Ապահովագրութեան Անձեռնմխելի

Գումարը ետ կը դարձուի ապահովագրողին

Միւս ապահովագրութիւններու տեսակները շատ քիչ են,
ի պահանջել հարկին կարելի է որ և է հաւաքաբէժ գործա-
կալէ տեղեկանալ:

Ապահովագրութեան Առթիւ Գործածուած
Սովորական Բառերն են.

ap'pli-ca-tion	(էփլէփէյշն)	դիմում. խնդրագիր
ap'pli-cant	(էփլէփէնթ)	դիմող, խնդրատու
pol'i-cy	(փօլիսի)	քաղաքականութիւն, ընթացք. ապահովագիր
in''con-test'a-ble	(ինփէսթէփէպլ)	անվիճելի
non-for'feit-able	(նոնֆօթէփէպլ)	ոչ տուժելի
pre'mi-um	(քրէմիյւմ)	մրցանակ. ապահովագրին
an'nu-al	(էննիյուալ)	տարեկան
sem'i-an'nu-al	(սէմիէննիյուալ)	կէս տարեկան, վեցամսեայ
quar'ter-ly	(քուորթըրլի)	քառորդ տարեկան, եռամսեայ
month'ly	(մոնթլի)	ամսական
week'ly	(ուիքլի)	շաբաթական
grace	(գրէյս)*	շնորհք. սեղանօրհնէք — days of grace, պայմանէն աւելի օրեր
ar-rear'	(էրրէյր)	անվճար մնացած [նիւր]
laps	(լէփս)*	անուշադրութեամբ սահիլ անց-
pend'ing	(փէնդինկ)	առկախ մնացած, անորոշ
ex-ten'sion	(էքսթէնշն)	երկարացնելը
be'ne-fit	(պէնէֆիթ)	օգուտ, նպաստ
ben'e-fi'cia-ry	(պէնէֆիշիյարի)	նպաստառու, նպաստընկալ
ex-ec'u-tor	(էքզէկյուտըր)	կտակակատար
ad-min'is-tra'tor	(էդմինիսթրէյթըր)	գործերը վարող. կտակակատար
as-sign'ment	(էսսայնմէնթ)	որոշելը. փոխանցում
as'sign-or'	(էսսայնօր)	փոխանցող
as'sign-ee'	(էսսայնի)	անձն որուն փոխանցուած է
op'tion	(օփշն)	ընտրելու իրաւունք
set'tle-ment	(սէթլմէնթ)	հաստատուելը. գաղութ. կար- գադրութիւն
guar'an-tee', guar'an-ty	(գարանթի)	երաշխաւորութիւն
a-gree'ment	(էգրէյմէնթ)	համաձայնութիւն
de-fault'	(Պէֆօլթ)	զանցառութիւն
ma-tu'ri-ty	(մէթըրիթի)	հասունութիւն, չափահասու- թիւն. պայմանաժամի լրացում
null	(նլլ)	ոչինչ, փուճ
void	(վայդ)*	թափուր. անարժէք
trans'fer	(թրէնսֆէր)	փոխանցում. մէկ կառքէն միւսը մանեւլուււում

* Նշելու է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

in-stal'ment, in-stall'ment	(ն-ս'տ'լ'մենտ)	մաս առ մաս վճարում
an-nu'i-ty	(աննու'ի-տի)	տարեվճար
re-ceipt	(րե'սեյթ)	ստացագիր
priv'i-lege	(փրի'վիլեջ)	առանձնաշնորհում
con-ces'sion	(կոն-սե'շն)	պահանջքի գոհացում. շնորհ
con-di'tion	(կոն-դի'շն)	կացութիւն. պայման
stip'u-la'tion	(սթի'պլա'շն)	պայմանաւորում. պայման

Բայեր

to in-sure'	(ինսու'ր)	ապահովագրել	[կացնել
to en-dow'	(ենդու'ու)	անձնականութիւն գումար մը յատ-	
to ap-ply'	(էփլի'յ)	դնել. յատկացնել. դիմել	
to re-new'	(րենու'ս)	վերանորոգել	
to as-sign'	(էս-սայն)	նշանակել. գրաւոր փոխանցել	
to re'in-state'	(րե'ին-սթեյթ)	վերահաստատել	
to waive	(ուեյվ)*	թողուլ, հանել	
to guar'an-tee', guar'an-ty	(կե'րանթի)	երաշխաւորել	
to sur-ren'der	(սըրեն-դը)	յանձնել. անձնատուր ըլլալ	
to a-gree'	(էկլի'յ)	համաձայնիլ	
to dam'age	(դեյմեյջ)	վնասել. կորուստ պատճառել	
to trans-fer'	(փրէն-ֆըր)	փոխանցել	
to con-sent'	(կոն-սենթ)	համաձայնիլ, համակերպիլ	
to ad-min'is-ter	(էդմին-իսթըր)	(էքսթըր) վարել կառավարել	
to be'ne-fit	(բե'նեֆիթ)	օգտակար ըլլալ	
to laps	(լեփ)*	ժամանակի անուշադրութեամբ	
		թողլով անցնելու հետեւանքով	
to for'feit	(ֆոր-ֆէյթ)	կորսնցնել, տուժել	[ոչնչանալ
to set'tle	(սեթլ)	հաստատել, տեղաւորել. կար-	
to stip'u-late	(սթի'պլա'շն)	պայման դնել	[գաղտնել
to re-ject'	(րեյճեթ)	մերժել	

[Ապահովագրութեան վերաբերեալ խօսակցութիւնն այս-տեղ զանց կ'ընենք, եւ փոխարէնը կը թելադրենք որ մեր ուսանողներն գործնական վարժութեան մը համար, ապա-հովագրութեան որ եւ է գործակալի հետ, անոր պարապոյ մէկ ժամանակին մէջ, գործնական խօսակցութիւն մը փորձեն:]

RULE XXIII. — PREPOSITIONS.

ԿԱՆՈՆ ԻԳ. — ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

Prepositions show the relations of words, and of the things or thoughts expressed by them.† — Նախադրութիւններ կը ցու-

* Հնչելու է մէկ աղաճմէն մէկ վանկ: † [Սոյն կանոնը զոց բնիւն է:]

ցնեն բառերու եւ իրերու կամ անոնց արտայայաած գաղափարներու յարաբերութիւններն. ինչպէս, "He came from Rome to Paris, in the company of many eminent† men, and passed with them through many cities. Ինք Հռովմէն Փարիզ եկաւ, ընկերակցութեամբ բազմաթիւ վսեմ անձերու եւ անոնց հետ շատ մը քաղաքներու Տիֆէն անցաւ:

Բայանութիւն Ա. — To նախադրութիւնը՝ երբ վերացեալ աներեւոյթի մ'առջեւ եւ խօսքի մը գլուխը գտնուի, եւ այդ խօսքն ալ բայի մը տէր բային լինի, վերաբերելու պատշաճ նախնթաց չունենար. ինչպէս, "To be reduced to poverty‡, is a great affliction. Աղքատութեան մէջ իյնալը (Վերածութիւն)՝ մեծ վիշտ մ'է:

Բայանութիւն Բ. — For նախադրութիւնը՝ երբ իր ինդերովը միասին աներեւոյթէ մ'առաջ գտնուի, եւ ամբողջ խօսքն ալ բայի մը տէր բային լինի, վերաբերելու պատշաճ նախնթաց չունենար. ինչպէս, "For an old man to be reduced to poverty, is a very great affliction. Ծեր մարդու մը համար աղքատութեան մէջ իյնալը (Վերածութիւն)՝ խիստ մեծ վիշտ մ'է:

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

1. Նախադրութեան մը նախնթացը գտնելու համար՝ What? Ի՞նչ հարցականը դնելով նախադրութեանէն առաջ հարցնելու է, պատասխանը նախնթացն է. իսկ խնդիրը գտնելու համար՝ նոյնը նախադրութեանէն վերջը դնելով հարցնելու է. պատասխանը խնդիրն է. այսպէս, The spirit of kindness. Բարութեան ոգին. նախնթացը գտնելու համար կը հարցնենք What of? պատասխանն է The spirit of. եւ խնդրին համար կը հարցնենք Of what? պատասխանն է Of kindness:

2. Երբ նախադրութիւն մը գործածուի նախադասութեան մը ձեւէ կամ Վերջէ, յարաբերութեան երկու մասերը յաճախ տեղերին կը փոխեն "To a studious man, action is a relief. Ուսումնասէր մարդու մը համար՝ գործունէութիւնը թեթեւութիւն (օգնութիւն) մ'է. ըսել կ'ուզուի "Action is a relief to a studious man. Գործունէութիւնը թեթեւութիւն մ'է ուսումնասէր մարդու մը համար:

3. Նախադրութիւնը (ինչպէս իր անունէն ալ կը հասկցուի նախ-դրութիւն) իր խնդրէն առաջ կը դրուի, բայց կան բացառութիւններ, որոց համեմատ ետքը կը դրուին. ինչպէս, յա-

† em'i-nent (էմ'ինէնտ) վսեմ

‡ pov'er-ty (փով'էրտի) աղքատութիւն, չքաւորութիւն

բարբերական և հարցական դերանուն խնդիր ունեցող նախադրութիւններն յաճախ իրենց խնդրէն ետքը կը դրուին և վերաբերութեան միւս մասին կը կցուին. այսպէս, “*Whom did he speak to?* ասիկա ժողովրդական ոճ մ’է, որը աւելի լաւ է ըսել “*To whom did he speak.* Որո՞ւն խօսեցաւ:”

4. Երկու նախադրութիւններ երբեմն միասին կ’ուգան. ինչպէս, “*From under the ship.* Նաւին առջեւ:”

5. Անգլիերէնի մէջ նախադրութիւններու ուղիղ գործածութիւնը խիստ դժուար ըլլալով, յատուկ ուշադրութիւն ընծայելու է իւրաքանչիւրի մասնաւոր նշանակութեանը. եւ ընկերացած բային հետ միասին կազմած ուրոյն նշանակութեանը. այսպէս, “*To walk into the garden,* եւ *To walk in the garden*” միեւնոյն բան ըսել չեն. առաջինը շարժում ու փոփոխութիւն կը ցուցնէ, վերջինը նոյնը՝ առանց շարժումի. առաջինը կը նշանակէ պարտիզին դուրսէն քալելով պարտիզին Ֆէլ մտնել. մինչդեռ վերջինը կը նշանակէ պարտիզին մէջ ըլլալով, պարտիզին Ֆէլ քալել: *To look after* կը նշանակէ որոնել, փնտռել. *to look out*, հսկել, զգուշանալ: Նոյնպէս *between* կամ *betwixt* կը նշանակէ երկու առարկայի կամ անձի միջև. *among* կամ *amongst*, *amid* կամ *amidst* աւելի մեծ թուի մը միջև:

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

1. Նախադրութիւն մը զեղջիլու չէ, երբ աւելորդ չէ. այսպէս սխալ է ըսել “*That all I see in you is worthy love*”. — SHAKESPEARE. Այս խօսքը պէտք է ըսել “*That all I see in you is worthy of love.* Բոլոր ինչ որ կը տեսնեմ ձեր մէջ սիրոյ արժանի է:”

2. Նախադրութիւն մը պէտք չեղած տեղը աւելցնելու չէ. այսպէս ուղիղ չէ ըսել “*The people of England may congratulate to themselves.*” այլ ըսելու է “*The people of England may congratulate themselves.* Անգլիոյ ժողովուրդը շնորհաւորելու են (իւրեքէն իւրեք) իրենք զիրենք:”

3. Նախադրութեամբ խնդիրներն իրենց պատշաճ տեղերը գտնելու են, խօսքի նշանակութիւնը որոշ հասկցուելու համար. հետեւեալը յրազրի մը մէջ տեսնուած է “*Wanted-A young man to take care of some horses, of a religious turn of mind.* Կ’աշտ-է-երիտասարդ մը որ քանի մը կրօնամիտ (իւրեք-էք) ձիերու հոգ տանի. որը պէտք էր ըլլար “*Wanted-A young man of a religious turn of mind, to take care of some horses.* Կ’աշտ-է-կրօնասէր երիտասարդ մը, որ քանի մը ձիերու հոգ տանի:”

205. Վարժութիւն

[Հետեւեալներն Թարգմանիւ ԻԳ. Կանանի եւ աւել Նաթանիէանի հոգեւոր
-- լիւր՝ Երբեքն-իւր-- եւ Գրեգորիոսի ԳԼ.]

“But I passed it, as a thing unworthy my notice.”

“The tents of the Arabs now are black, or a very dark colour.”

“Adjectives in our Language have neither Case, Gender, nor Number; the only Variation† they have is by Comparison.”

“When the Jews were expelled Rome.”

“I might be excused taking any more notice of it”.

“On the 1st, August, 1834.” — *British Act for the Abolition of Slavery.*”

“God divided between the light and between the darkness.”

“He went to see his friends on horseback.”

206. Վարժութիւն

[8] [2]

“Few things are impossible to diligence and skill.” — *Samuel Johnson.*

“Energy* will do anything that can be done in this world; and no talents†, no circumstances‡, no opportunities will make a man without it.” — *Goethe.*

“An investment in knowledge always pays the best interest.” — *Franklin.*

“Nothing great was ever achieved† without enthusiasm§. — *Emerson.*

† va'ri-a'tion (վարիէյըն) փոփոխութիւն

* en'er-gy (էնէրջի) ոյժ, կարողութիւն, կորույ

‡ tal'ent (թէլէնտ) տաղանդ (նիւրի Գրեգորիոսի Նիւնը)

¶ cir'cum-stance (սըրիքըմստէնս) պարագայ, բերմունք, հան-
գամանք

† to a-chieve' (աչիւյըվ) յարատեւութեամբ եւ յաջողութեամբ
գլուխ հանել

§ en-thu'si-asm (էնթիսիսմ) սաստիկ եռանդ

ԴԱՍ ԺԷ. (LESSON CVII.)

[2]

Real Estate (բնակարարական) Անշարժ Կալուածք

[ՄԱՆ. — Գիտնալ կ'արժէ որ մինչդեռ ուրիշ երկիրներու մէջ անշարժ կալուածքի տէր ըլլալը հարուստ դրամատէրներու վերապահուած է, Ամերիկայի մէջ իսպառ դրամ չունեցող, բայց կամքի տէր եղողն կրնայ անշարժ կալուածքներ գնել Դի-բի-դո-թերմ (on easy terms — «նշուք»), այն է իւր շահածին համեմատական շարժառնակներով կամ ամսավճարներով: Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց շատ մը նահանգներուն մէջ կառավարութենէն կարելի է ձեռք բերել ամեն մէկ անձի համար մինչեւ 160 էյքը ընդարձակ դաշտեր մշակելի հողեր, արօտամարգեր կամ անտառներ շատ քիչին գումար մը վճարելով: Շատ մը երկաթուղիներու ընկերութիւններ նոյնպէս քիչին գումարներով վարելահողեր կը հայթայթեն եւ յաճախ երկրագործական գործիքներով, եւ ալ կը նպաստեն: Այս բոլորէն Ամերիկայի մէջ գտնուող ամեն Հայ իւր պարագաներուն համեմատ քանակ օգտուելու է:]

Անշարժ Կալուածներու վրայ առուծախ ընողներն առհասարակ չորս դասակարգի հետ գործ կ'ընեն, իւրեք-որեքն, որոց կալուածներն պէտք են ծախել. Գրաստներն եւ Գրաստներն, որոցմէ տոկոսով դրամ փոխ կ'առնեն կալուածներ գրաւի դնելով. Գրաստներն ընկերութիւններն, որոց քով կեանքեր, գոյքեր եւ կալուածքներ կ'ապահովագրեն. Եւ Գրաստներն իւրեքն, որոց մէջէն պէտք են գտնել իրենց անշարժ կալուած գնողներն եւ ապահովագրողներն կամ իրենց գոյքերն ու կալուածներն ապահովագրութեան ղեկողներն: Ասկից ուսանողը կրնայ տեսնել որ այս չորս դասակարգերուն ալ վերաբերեալ թէ բառեր եւ թէ խօսակցութիւններ գրքի ամբողջ ընթացքին մէջ ընդհանրապէս եւ վերջին երկու դասերուն մէջ մասնաւորապէս սովորած է, ուստի եւ սոյն դասին մէջ շատ քիչ բառեր միայն աւելցնելով պիտի բաւականանալ:

Անշարժ Կալուածներու Վերաբերեալ Բառեր

home'stead	(հոմ-սթեյդ)	ընտանեկան տուն (դաշտ-տուն)
land	(լանդ)	գետին, երկիր, հող [ճիշտ]
prop'erty	(փո-փրո-թըթի)	ստացուածք [քեր շինուած]
im-proved	(իմ-փրո-վը)	բարւոքուած, հողին վրայ շէն-

unimproved	(ընթերցող-էր)	չբարւոքուած. շէնքեր չը շին-
lo'cal	(լո'քէլ)	տեղական [ուած
sub'urb	(սուբուրբ)	արուարձան
sub-ur'ban	(սուբուրբան)	արուարձանային, շրջակայ
ru'ral	(րու'րէլ)	գեղջկական
lo-ca'tion	(լո'քա'շն)	որոշ տեղը
vil'la	(վի'լա)	գեղջկական ապարանք
cot'tage	(կո'տէժ)	առանձին շինուած փոքրիկ տուն.
		ծովեզերեայ ապարանք
ve-ran'da	(վեր'նա)	տանը յարակից բաց ժուռ գալիք
dwel'ing	(դու'ւնի)	բնակարան [տեղ (ՏՃ. Կէշէթ)
pri'vate	(պրի'ւէթ)	առանձնական, անհատական, թա-
		գուն, գաղտնի
ten'e-ment	(տեն'նէմէնթ)	բազմաբնակ տուն (Ֆալշն)
res''i-den'tial	(րէզի'տէնշիէլ)	բնակութեան վերաբերեալ
house	(հաուս)	տուն
poultry-house	(քոքս-հաուս)	հաւնոց
barn	(բարն)	մարագ. ախոռ
ga-rage	(գարաժ)	ինքնաշարժի պատուարան
own'er	(օ'նէր)	կալուածատէր, սեպկականատէր
pro-pri'et-or	(պրոպրի'էթօր)	ստացուածքի տէր
deed	(դէյդ)	իրողութիւն, արարք, անշարժ
		կալուածքներու փոխանցագիր
sky'scra-per	(սկայսքրէյթ)	երկնաքերիչ (Բրէյթֆրէյ շէն)
ar'chi-tect	(ար'չիտէթ)	ճարտարապետ
ho-tel	(հօթէլ)	օթեւան, պանդոկ
farm	(ֆարմ)	ագարակ
Բայեր		
to im-prove'	(իմ'պրօւ-վ)	բարւոքել. զարգացնել. կատա-
		րելագործել. հողին վրայ շէնքեր
		շինել [ղը բերել
to reg'is-ter	(րէճիսթրէ)	արձանագրել. ճիշդ ու ճիշդ տե-
to land	(լանդ)	ցամաքը հանել. ցամաքը իջեցնել.
		ցամաքը ելնել [կանել
to house	(հաուս)	տան մէջ պատուարել. ասպնջա-
to own	(օն)	սեպկականել, տէրը ըլլալ
to lo'cate	(լո'քէյթ)	դիրքը կամ տեղը որոշել, նշանա-
to dwell	(դու'ւել)	բնակիլ [կել

* Նշելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

to con-vey'	(էնվէ՛յ)	փոխադրել . փոխանցել . տանիլ , հաղորդել
to deed	(դէյր)*	անշարժ կալուած փոխանցել [չել
to sur-vey	(սըւփէ՛յ)	երկիրը չափել , սահմանները որո-

RULE XXIV. — INTERJECTIONS.

ԿԱՆՈՆ ԻԴ. — ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ :

Interjections have no dependent construction; they are put absolute, either alone, or with other words.* — Միջարկութիւններ կախումն ունեցող կազմութիւն չունին (անկէ եւ) . Եւ անկախ կը գործածուին, կամ առանձինն եւ կամ ուրիշ բառերու հետ. ինչպէս, "O cruel thou! Ո՛հ քաւաղուի՛ն :

Սոյն կանոնէն բացառութիւն չկայ: Թէեւ Բերականութեանց հեղինակներէն ոմանք կ'ընդունին որ միջարկութիւններէն քանիններ ուղղական կամ հայցական հոլով խնդիր կ'առնեն, բայց ասիկա ներկայիս սխալ կը ճանչցուի:

207. Վարժութիւն

Համաձայնական Զանազան Սխալներ:

[Հիշեցէ՛ք զհոգիս ձեր (անհետեւ) հոգիս զգիւնէ՛ք, ըտեղիւնիւնէ՛ք եւ քորեցէ՛ք Ժէ:]

"Such an one I believe yours will be proved to be."

"The subject is certainly worthy consideration."

"The perfect participle in English has both an active and passive signification."

"The king, with the lords and commons, constitute the English form of government."

"The verb in the singular agrees with the person next it."

"The auxiliaries *shall*, *will* or *should* is implied."

"You was loved."

"It has both a singular and plural construction."

"The propositions, 'He may study', 'He might study', 'He could study', affirms an ability or power to study."

"When all nature's hushed asleep,

Nor love, nor guilt, their vigils* keep.—*Felton's Gram.*

* Հնչելու եւ մեկ անգամէն մեկ վանկ † [Սոյն կանոնը գոց ընելու է:]

* vig'il (վի՛գիլ) հսկում, հսկողութիւն

ԴԱՍ ԺԸ. (LESSON CVIII.)

[Զ]

Ակնկալուած Անականկալներ

[Մեր ուսանողներն իրենց ապագայի պէտքերուն հետ ալ ծանօթացնելէ վերջ, այժմ կը փափաքինք իրենց յիշեցնել որ կեանքի բոլոր երեւոյթները շարունակ փայլուն չեն, անոր ալ ամպամած, տխուր ու տրտում կողմերը կան. ինչպէս աչքի տկարութիւն, ատամնացաւ, հիւանդութիւն, եւն. որոց համար եւս նախապատրաստուելու են. ուստի եւ մեր յաջորդ դասերը պիտի լինին «Ակնկալուած Անականկալներ» խորագրին տակ, «Ինքն-բար, ինքն-բար—տաճար-բար, քիչի, ճշիւ-բար» և Գեղարար. եւ այդ բոլորին իբր նախարան նախ կը ներկայացնենք մարդկային մարմինը:]

Մարդկային Մարմնի Մասերը

head	(հէտ)	գլուխ
bod'y	(տո'տի)	մարմին
trunk	(թոշո')*	իւրան, բուն. արկղ
limb	(լիմ)	անդամ
upper limbs	(էփէլիմ և իմ)	վերի անդամներ (թեւեր)
lower limbs	(լո-ւ-լիմ և իմ)	վարի անդամներ (բռնիւնք)

Գլխի Մասերը

top of the head	(թոփ-ի-տոն հէտ)	գագաթ
fore'head	(ֆոր'էտ)	ճակատ
face	(ֆէյս)	երես
ear	(էյր)	ականջ
tem'ples	(թեմ'փլէս)	քունք (ինքն-գոն-նի)
hair	(հէյր)	մազ
neck	(նէք)	վիզ
throat	(թրոթո')*	կոկորդ
back of the neck	(բէք-ի-տոն նէք)	} ծոծրակ
nape	(նէք)	
nape of the neck	(նէք-ի-տոն նէք)	ծոծրակի խորոփիք

Երեսի Մասերը

eye	(այ)	աչք
eye'lids''	(այլիդս)	կոպեր [թիւնի]
eye'lash	(այլէշ)	թարթիչ, արտեւանուք, (ՌՎ.
eye'brow''	(այյու-ու)	յօնք

* Հիշելու է ձեզ անգամէն (ձեզ վանկ):

eye'ball'	(ա՛յպօլ)	աչքի գունն
apple of the eye	(ե՛կլ -վ Կհէ -յ)	աչքի սենւց
pu'pil	(բէ՛օ-բէլ)	բիբ
nose	(նօլ)	քիթ
bridge of the nose	(Կրէ՛հ -վ Կհէ նօլ)	քիթի կամուրջ
mouth	(մօ-միհ)	բերան
cheek	(չէյ)	այտ
mus-tache'†	(մէ-տէ-չ)	պեխեր, ընչացք
beard	(պէյր)	} մօրուք
whisk'ers†	(հօ-կ' -ւ ւր)	
chin	(չին)	ծնօտ
Բերանի Մասերը		
lips	(լէկ)	չրթունքներ
gum	(լէյ)	լինդ
tooth	(թօ-թիհ)	ակռայ, ատամ
tongue	(թէլ)	լեզու
ton'sils	(թօ-նիլ)	ծծակներ (ստոմարի մէջ) եւ կոկորդիլի (ստոմարի մէջ)
jaw	(ճօ)	կզակ
upper jaw	(չէկէր ճօ)	վերի կզակ
lower jaw	(լօ-ւր ճօ)	վարի կզակ
Մարմնի Իրանի Մասերը		
breast	(պրէ-թ)	կուրծք
chest	(չէ-թ)	կուրծք, լանջք
tho'rax	(թօ-րէ-ս)	կուրծք, լանջք (Տճի. Գ-ճի-ս)
bos'om	(պօ-ւր)	ծոց, գիրկ
nip'ple	(նիկլ)	ծծի պտուկ, ծիծ
back	(պէկ)	կռնակ
heart	(հար-թ)	սիրտ
stom'ach	(սթ-մէ-ս)	ստամոքս
liv'er	(լիվ-ը)	լեարդ (Տճի. Գ-ր- ճի-ր)
spleen	(սփրէ-ն)	փայծաղ (Տճի. Գ-լ-ն)
kid'ney	(կի-նի)	երկկամունք

* Հնչու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

† Այս բառի յօքնակին շատ քիչ կը գործածուի. եւ երբ գործածուի կը նշանակէ պեխերու երկու կողմն ալ :

‡ Այս բառի կզակին չի գործածուիր, բառը ինքնին յաճախ կը գործածուի բարդ խօսակցութեանց մէջ. այսպէս, side-whiskers, chin-whiskers, եւն :

lung	(լէշի)	թոք
bile	(պօլ)	լիզի
bow'els	(պօնօն)	աղիք
ap-pen'dix	(էփէնտիքս)	աղիքի յաւելուած մասը
womb	(օմ)	արգանդ
ab-do'men	(պօմէն)	որովայն, փոր

Թեւերու Մասերը

arm	(աս)	թև
fore arm	(ֆօրօս)	բազուկ
hand	(հենք)	ձեռք

Ձեռներու Մասերը

fin'ger	(ֆինջը)	մատ
nail	(նեյլ)*	եղունգ
fist	(ֆիստ)*	կռուփ (Տճի. Էսթրոտ)
palm of the hand	(թօմօն հենք)	ափ
back of the hand	(քեթօն հենք)	ձեռքի ետևը
hand'ful	(հենքֆուլ)	բուռ, գուձ
joint	(ժոյնտ)*	յօդ, յօդուած (Տճի. արդուս)

Սրունքներու Մասերը

leg	(լէգ)	սրունք
knee	(նեյ)	ծունկ
foot	(ֆուտ)	ոտք

Ոտներու Մասերը

an'kle, an'kl	(էնկլ)	սրունքի և ոտքի միացած յօդ-
ankle-bone	(էնկլ-ոսթ)	վէք (Տճի. անկլ), (Ռի. անկլ) [ուածը
heel	(հեյլ)*	կրունկ, գարշապար
sole	(սոլ)	ներբան
toe	(թո)	ոտքի մատ

Մարդկային Մարմնի Վերաբերեալ Ուրիշ Բառեր

skull	(սքլ)*	գանկ
bone	(ոսթ)	ոսկոր
flesh	(ֆլէշ)*	միս
skin	(սքին)*	մորթ
blood	(բլուդ)*	արիւն
vein	(վեյն)*	երակ
pulse	(փլէյս)*	երակի զարկ

* Հնչու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

Eye, Ear, Nose and Throat Spe'cial-ist

(ግጥም፣ ታሪክ፣ ንግግር፣ ስነ-ምግባር፣ ስነ-ጥናት፣ ስነ-ጥናት)

Աչքի, Ականջի, Քթի եւ Կոկորդի Մասնագէտ

Ակնաբոյժ, Ականջաբոյժ, Քթաբոյժ եւ Կոկորդառոյժ

ԾԱՆ. — ԱԿՆԵՐԻՆԻՆ ԺԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՆ ԿՈ ՀԱՍԱՐԱԿ

Անշնչաբռնություն, թրեքություն, եւ անգործություն ալ
մասնագէտներ են:

Այս հիւանդութեանց վերաբերեալ թէ բառեր եւ թէ խօսակցութիւններ առօրեայ հասարակ գործածութենէն են, զորս կրկնել աւելորդ համարելով, կը բաւականանանք միայն քանի մը մասնաւոր բառեր աւելցնելով:

Op-ti'cian (-tʰiʰtʰi) Ակնոցագործ, Ակնոցավաճառ

Grad' u-ate (ဂရက်-သု-အိတ်) ဇနိဗ်ယဂ္ဂယုယုယု

Այքի Վերաբերեալ Բառեր

[illegible]

Ականջի Վերաբերեալ Բառեր

ear'ache" (խորէտ) անհանջի գաւ

of-fen'sive discharge (բնական արհեստական) անարհեստական, արհեստական

* Հնչեղու և մեկ տն.դամեն մեկ վանկ:

Բայեր

to in-flame'	(խֆիւ'յ)	բորբոքել, գրգռել
to itch	(իւ)	կեռալ, քերուիլ
to dis-charge'	(տիւն'աճ)	հրչռել արձակել. քեռլ պարպել. ազատ արձակել
to gran'u-late	(կր'նիւլտ)	մանր հատիկներու վերածել
to treat	(թրիտ)	վարուիլ. պատուել. դարմանել
to gar'gle	(կալլ)	խաղաղել, սոսորդել, կառկառայ ընել. (Թիւ. զուլուլ ընել)
to bridge	(պրիժ)	կամրջել, կամրջի աչքերու պէս շինել [բերել
to ad-just'	(ըտժ'տ)	ճշդել, շտկուտել, տեղն ի տեղը
to cleanse	(գլէշ)	մաքրել
to fill	(ֆիլ)	լեցնել
to ex-tract'	(էտտրէ'տ)	քաշել, տեղէն հանել
to fix	(ֆիքս)	շինել
to ex-pose'	(էտփոշ)	օդին տէժ բանալ. պարզել. մեկնել. լուրի բրեւան բերել
to de-cay'	(տիւե'յ)	փտտիլ, փճանալ, քայքայիլ

Ատամնաբոյժի մը հետ Խօսակցութիւն

Տաքդըր, սոսկալի ա- ա հեղ թերիւ թաւհեյ I have terrible tooth-
տամնացաւ ունիմ, Գրգռ, ֆիւլ յի ա՛ շի ache, Doctor, please
հաճեցէք տեսնել հո- թիւն տես- Գր- ֆիւ see what can you do
ինչ կրնաք ընել Գր- օֆի տես- Գր- Թիւ for me. — Open your
դուք ինձ համար: — Եւր լիտ Գր. Գր. տես- mouth and let me see.
Բացէք ձեր բերանը թիւն ա- թիւ զիւ Your teeth are in bad
եւ թողէք տեսնամ: Գրիւն condition.

Ձեր ատամներն գէշ

վիճակի մէջ են:

Ասիկա՛ է որ կը ցաւ- իշ Գրիւ ա- թիւ ֆիւնիւ Is this one paining
ցնէ զձեզ: — Ո՛ւլ, ե- — օ. ե- . իշ իշ you? — O! Yes. It is
այո, Թիւ իշ դաշխլու թիւն ա- Գր- թիւ very sore to touch.

Հատ կը ցաւի:

Դուք բացուած ջիղ ե- հեղ ե- էտփոշ You have an exposed
մ'ունիք անոր մէջ: Եւ- լի Գր. Գր. nerve in that. The
Ատամը շատ լաւ է թաւհիւ լիտ- Գր. Գր. tooth is all right, and
եւ կրնայ գեղեցիկ թիւ զիւ ֆիւ լիտ- լիտ, it can be filled nicely;
կերպով լեցուիլ. Գրիւ տես- Գր- Գր- but you got to have
բայց դուք պէտք է Գր. Եւ- լի թիւ the nerve killed first.
Ջիղը նախ սպաննել

տաք:

* Հնչուել է մեկ անգամէն մեկ վանկ:

Անոր քովինը ի՞նչ հոս- ըդհոս- Դհի- ըն-
պէս է : — Անիկա շէտ- Դհի- Դհի-
փտտած է . դուք — Դհի- Դհի-
կ'ուզէք (դէտ- Դհի- Դհի-
չեւ տաք զայն : — Դհի- Դհի-
Գլուխ հանեցէք ու- Դհի-
րեմն :

Բացէք ձեր բերանը : Դհի- Դհի- Դհի-
— Օ՜յ : — Ամեն բան — Դհի- Դհի-
վերջացաւ : Բերան- Դհի-
նիդ լուացէք :

Բայց ես կարծեցի զըն- Դհի- Դհի-
դուք ներկայիս ան- Դհի- Դհի-
ցաւ ատամնաբու- Դհի- Դհի-
ժուժիւն ունիք : — Դհի- Դհի-
Ուղիղ էք : Կը վստա- Դհի- Դհի-
հացնեմ զձեզ որ ես Դհի-
բնաւ ցաւ չզգացի :

Հա, Հա, Հա, Հիմայ հ- հ- հ- Դհի- Դհի-
կը հասկնամ, իսկա- Դհի- Դհի-
կան խնդիրն այդ է Դհի- Դհի-
(Դհի- Դհի- Դհի- Դհի-
դըրներդ, շատ ճար- Դհի- Դհի-
պիկ էք : Հիմա ի՞նչ Դհի- Դհի-
պիտի վճարեմ : — Դհի- Դհի-
Մէկ տալէր :

Դուք աւելիլաւ դէտ- Դհի- Դհի-
ընէք քննէք բոլորն և Դհի- Դհի-
ըսէք ինձ թէ ի՞նչ Դհի- Դհի-
պէտք է ըլլուի : Դհի- Դհի-
— Շատ լաւ :

Բացէք ձեր բերանը, Դհի- Դհի-
եթէ հաճիք : Այս ալ Դհի- Դհի-
ոնդան ատամը գլու- Դհի- Դհի-
խածածքի մը կը կա- Դհի- Դհի-
րօտի : Ձեր վարի ձախ Դհի- Դհի-
երկծայր ատամին Դհի- Դհի-
համար, կը կարօտիք Դհի- Դհի-
կամուրջ մը շինել Դհի- Դհի-
տալ . և ձեռնապակիէ Դհի- Դհի-
միջնադիր մը պիտի Դհի- Դհի-
յարհարէ ձեր ձախ սե- Դհի- Դհի-
ղանատամին :

How about the one
next to it? — That
one is decayed, you
want to have it ex-
tracted. — Go ahead
then.

Open your mouth. —
Oh! — All over. Wash
your mouth.

But I thought you
have painless den-
tistry nowadays. —
You are right. I assure
you that I felt no pain
at all.

Ha, ha, ha. Now I
understand, that is
the case exactly.
You, doctors, are
pretty smart. Now
what will I pay. —
One dollar.

You better examine
all and tel me what
must be done. — Very
well.

Open your mouth
please. This right
molar needs a cap.
For your lower left
bi-cuspid you need to
have a bridge made;
and a porcelain inlay
will do for your left
molar.

ԴԱՍ ՃԹ. (LESSON CIX.)

[2]

ՆԵՐՔԻՆ ՈՒ ԱՐՏԱՐԻՆ ՀԻՆԱՆԻԹԵԱՆ ԱՍՏԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐ
ԲՅԻՇԿ, ՎԻՐԱՐՈՅԺ Լ ՄԱՆԿԱՐԱՐ

Doctor of Medicine (տոբէլ — Դոկտէր) } Բժշկապետ, Բժիշկ,
Phy-si'cian (ֆիզիշն) } Տաբէլը

Sur'geon (սը՝ճըն) Վիրաբոյժ

Mid'wife (մի՝տուֆ) Կին Մանկաբարձ, Դայեակ

Ի ստորեւ կը գետնդենք a, b, c ի վրայ շարուած ժողո՝
վուրդին ընդհանրապէս ծանօթ հիւանդութիւններու, տարա՝
փոխիկ հիւանդութիւններու եւ ախտերու անուանց եւ անոնց
վերաբերեալ բառերու ընտիր ցուցակ մը:

Ab'scess (է՛պսէս) Գալար
Ad'en-oid (ա՛դէնոյդ) Քթին մէջ բուսած միս
An'gi-na (է՛նճինա, էնճո՛յնա) Փողացաւ, Կոկորդի ցաւ
Angina pectoris (էնճինա փէֆթօրիս) Կրծատապ, Սրտի մարիլը
An'ti-sep'tics (էնտիսէփտիկս) Հականեխականներ
Ap'o-plex-y (էփօփլէպսի) Կաթուած
Ap-pen'di-ci'tis (էփէնտիկայտիս, փայտիս) Աղիքի որդնածեւ յա՝
ւելուածի բորբոքում

As-phyx'i-a (էսփիքսիա) Շնչհեղձութիւն [էփէսիս]
Asth'ma (էսթմա) Դժուարաշնչութիւն (Տճի. Խնժ՝
At'ro-phy (էտրօֆի) Ներգեւում, Հիւծում, Զորնալ
Au'top-sy (օւթփսի) Դիագնոսութիւն
Bald'ness (բօլդնէս) Ժաղատութիւն, Կնտութիւն
Ber'i-ber'i (բէրի-բէրի) Հնդկական Անդամալուծութիւն
Blad'der (բլադըր) Միզապարկ
Blind'ness (բլնդնէս) Կուրութիւն
Blood-letting (բլուդ-լէտինկ) Արիւն Առնելը
Boil (բոյլ) Խաղաւարտ (Տճի. Էփօպս)
Bow-legs (բոու-լէկս) Կորասրունք
Bright's Dis-ease (բրայտս Դիզէյզ) Գրայթի հիւանդութիւն (Երկիւ՝
Տանտի Դիզէյզ հիւանդութիւն)

Bron-chi'tis (բրոնխայտիս, փայտիս) Շնչափողի բորբոքում, Ճընց՝
ղատապ

Bun'ion, Bun'yon (բընիօն) Ոտքի ցաւով ուռիլը, մանաւանդ
ոտքի մեծ մատի արմատի ներսի
կողմի ոսկորին վրայ

Burns and	(դընն* էնք)	Կրակով այրածներ
Scalds	(ը*գոլք)*	Տաք ջրով կամ շոգիով այրածներ
Can'cer	(գե'ն-ըք)	Քաղցկեղ (Տճկ. քերէնն)
Can'ker of the mouth	(գե'ն+ըք -վ հըք ֆոք-նը)	Չարակեղ, երէտ-յէ բերանի ժանտախտ (Տճկ. էն- կածոռիկ (Տճկ. էք-քեք) [ֆոք-գե])
Car'bun-cle	(գ-ն-դընգէ)	Յանկարծական անգիտակցութ.
Cat'a-lep-sy	(գե'ք-լէք-ն)	Հարբուխ, Դուր (Տճկ. նէլ-նէլ)
Ca-tarrh'	(գ-ն-ա)	Սոււտ ծաղիկ, Ջրէ ծաղիկ
Chick'en-pox'	(չէ'ն-գե-ք)	Չմրնուկ (ՌՎ. էքլի)
Chil'blains	(չի'լլէյն)	Դոռ եւ Կրակութիւն
Chills and fever	(չիլ էնք ֆէյլըք)	Հնտախտ, Գոլք
Chol'er-a	(գ-լըք-ա)	Բժշկական գործնական դասախո-
Clin'ic	(գլի'նիք)	Թիւրոտն [սութիւն
Club-foot	(գլըք-ֆոք-ք)	Փորցաւ, խիթ, խոտտուկ
Col'ic, bellyache	(գ-լիք, գլիլէյք)	Խորունկ անզգայութիւն, թըմ- բիր, թմրութիւն
Co'ma	(գո'ֆա)	Որովայնի պնդութիւն (Տճկ. գոլը)
Con'sti-pa'tion	(գ-ն-գէք'յըն)	Միւրական ախտ (Տճկ. վերէֆ)
Con-sump'tion	(գըն-ը'քըն)	Մկանունքներու զօրաւոր ցնցում ու կծկում (ՌՎ. լնգ-նէլ)
Con-vul'sions	(գըն-լըն-ն)	Ոտից կոշտ (Տճկ. նոք)
Corn	(գոն)*	Ջղաքաշութիւն [թիւն
Cramps	(գրէֆա)*	Երեխայից կոկորդի հիւանդու-
Croup, croop	(գրո-գ)*	Չառանցելու վիճակի մէջ, զա- ռանցանք
De-lir'i-um	(դէլի'րիւմ)	
Den-ti'tion or	(դենտի'շըն)	} Երեւոյն աղու հանելը
Teeth'ing	(նիլի'նիլ)	
Di'a-be'tes	(դոյ-գէյք'յըն)	Շաքարախտ (Տճկ. շոք-լիլի)
Di'ar-rhoe'a	(դոյ-րիլ-ա)	Կոշ (գոլք-նոք-նիլ, Տճկ. էն-լ)
Diph-the'ri-a	(դիֆթի'րի-ա)	Կեղծամաշկութիւն
Diz'zi-ness	(դիշի'նէս)	Գլխու պտոյտ
Drop'sy	(դոք-գե-ք)	Ջրգողութիւն
Drunk'en-ness	(դըք'նէն-ն)	Գինոգութիւն
Dys'en-ter-y	(դի'նէրէյ)	Մեծ աղիքի բորբոքում, անկա- նոն փորլուծութիւն, Թանջք (Տճկ. գըն-լիլ, ՌՎ. նոք-ն)
Dys-pep'si-a	(դի-քէ'ք-ն)	Դժուարամարսութիւն

* Հնչու եւ մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Kid'ney di'seases	(+կ'ռնի ԿԻՆԵՅԻՆ-)	Երիկամուկների հիւանդութիւն-
Lar''yn-gi'tis	(լէրինճ-յրէն, ճէյրէն-)	Ուռչակատապ [ներ
Lead poi'son-ing	(լէր ք-յննի)	Կապարէ թուկաւորում
Lep'ro-sy	(լէ'քրօ-)	Բորոտութիւն
Lum-ba'go	(լը'պէ'յօ)	Միջացաւ, երանքներու ցաւ
Ma-la'ri-a	(մ-լէ'յրէն-)	Վատառողջ օդէ, սատկած կեն- դանիններէ, ճախիններէ եւ փրտ- տած բանջարեղէններէ յառաջ ե- կած դող, ջերմ [չ-մ-է)
Mea'sles	(մէ'յնլ)	Վարդախտ, հարսանիթ (Տճի. քը-
Men''in-gi'tis	(մէննճ-յրէն, ճէյրէն-)	Ուղեղը ողնուղեղին միա- ցնող մասի բորբոքում
Milk crust	(միլ' էրէս-)	Կաթնաքոս (երէն-յն)
Mumps	(մը'քէն)*	Երեսի խիստ փայլուն ուռեցք (ՌՊ. աւանան, ին-մ-ը, մ-պ-րէ)
Nar-cot'ics	(ն-մ-քօրէն-)	Թմբեցուցիչք [սիրտխառնուք
Nau'se-a	(ն-ս'ն-)	Անմարտողութենէ յառաջ եկած
Neur-al'gi-a	(ն-ր-է'լի-)	Ջղացաւութիւն
Neur-as'the-ni'a or	(ն-ր-է-թէնի-)	} Ջղերու
Nerv'ous pros-tra'tion	(նը'մ-է-ք-մ-րէ'յնն)	
Pal'pi-ta'tion of the heart	(ք-լէիքէ'յնն -է Կ-ն-թի-)	Սրտի բարա- խում. արագ եւ անկանոն թնդիւն
Par-al'y-sis or	(քէրէ'լի-)	} Անդամալուծութիւն
Pal'sy	(ք-լի)	
Par'a-sit'ic diseases	(քէր-մէ'քէի ԿԻՆԵՅԻՆ-)	Մակարուծական հիւան- դութիւններ (մ-րէն Կ-ն-թի-)
Per'i-to-ni'tis	(քէրէնն-յրէն, նի'յրէն-)	Փորի ներսի պատեանի սաստիկ բորբոքում
Phar''yn-gi'tis	(փէրինճ-յրէն, ճէյրէն-)	Կոկորդի բորբոքում
Phthi'sis or	(փէն-յն, թէն-յն-)	} Թոքային
Pul'mo-na-ry con-sump'tion	(ք-մ-ն-րէի քէն-է'յնն)	
Piles or	(ք-յն)*	} Թութք (Տճի. մ-յ-ն)
Hem'or-rhoids	(հէ'մ-ր-յն)	
Pim'ples	(քի'քիւ-)	Մանր խաղաւարտներ (Տճի. քիլի-
Plague	(քիլի)*	Ժանտախտ (ՌՊ. շիլի) [ճի+)
Pleu'ri-sy or	(քիլ-րէն-)	} Լանջամաշկի բորբոքում, Ջր-լի
Pleu-ri'tis	(քիլ-րէն-)	
Pneu-mo'ni-a	(նի-մ-ն-ի-)	Օր-լի Թոքատապ, (Տճի. մ-ն-ն-ի-)

* Հնչիւն է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

Poi'son	(<i>փոյն</i>)	Թոյն	[<i>վ+</i>]
Poul'tice	(<i>փոլիտիս</i>)	Խիւս (ՏՖ. Լ-փ- - փր+ փ-յ ր-ր-տ-)	
Prog-no'sis	(<i>փրոգնոսիս</i>)	Ախտագուշակութիւն	[<i>ի-ն-փ</i>]
Quin'sy	(<i>փոնիս</i>)	Մծակնեքու շարաւալից վէրք(ՏՖ.)	
Re-laps'ing fe'ver	(<i>րելիֆ-փիլիպս</i>)	Վերադարձող տենդ	
Rheu'ma-tism	(<i>րոմատիզմ</i>)	Տեղափոխուող յօդուածատապ կամ ջղացաւութիւն (Ռ.Ֆ. ր-փ)	
Ring'worm'	(<i>րինկ-ւոմ</i>)	Օղակաձեւ որդ+	
Rup'ture	(<i>րէպչ-ր</i>)	Աղէթափութիւն	
St. Vi'tus's dance or cho-re-a	(<i>սեյնտ վիտուս փոլիտիս</i>)	Սթ. Վայտոսի պար, կաքաւախտ (ր-փ-՝ ջլ ջղացաւութիւն)	
Salt'rheum'	(<i>սոլթ-րոմ</i>)	Տեսակ մը քոր	
Scar'la-ti'na or	(<i>սկարլատինա</i>)	} Կարմրախտ (ՏՖ. ԿԵԼԵ)	
Scar'let fe'ver	(<i>սկարլետ փիլիպս</i>)		
Sci-at'i-ca	(<i>սկատիկա</i>)	Ջատի ջղացաւութիւն	
Scrof'u-la or	(<i>սկրֆուլա</i>)	} Խոլ (ՏՖ. օւր-փ)	
Stru'ma	(<i>ստրոմա</i>)		
Scurf'y	(<i>սկրֆի</i>)	Քոստո, քաջալ, գոնջ	
Scur'vy or	(<i>սկրֆի</i>)	} Լնտագարութիւն	
Scor-bu'tus	(<i>սկորբուտ</i>)		
Sea'sick'ness	(<i>սիյսիքնէս</i>)	Մովահարութիւն, (ծ-վի փոն-իլ)	
Shock or	(<i>շոկ</i>)	Յանկարծական գոյժ մը առնելով սաստիկ գէշ զգալ, մտաւոր կամ մարմնաւոր ցնցում	
Col-lapse'	(<i>կոլապս</i>)	Յանկարծ ուժասպառ իյնալ	
Skin diseases	(<i>սկին փիլիպս</i>)	Մորթալին հիւանդութիւններ	
Shin'gles	(<i>շինկլ</i>)	Ջղային ախտանշան հիւանդութ.	
Sleep'ing drop'sy	(<i>սլիփինգ փոն-փիլ</i>)	} Ջափազանց քնանալով	
Sleep'ing sick'ness	(<i>սլիփինգ փիլիպս</i>)		
Small'pox'	(<i>սմալփոք</i>)	Մաղիկ (ՏՖ. փիլ+)	
Sneez'ing	(<i>սնիչինգ</i>)	Փռնգտուք	
Som-nam'bu-lism	(<i>սոմնամբուլիզմ</i>)	Քնալքութիւն	
Stam'mer-ing or	(<i>ստամերինգ</i>)	} Թոթովախօսութիւն,	
Stut'ter-ing	(<i>ստուտերինգ</i>)		
Star-va'tion	(<i>ստարւաշիոն</i>)	կակազում	[<i>հիւծում</i>]
		Անսուղութիւն, անօթութենէ	

† Տեսակ մը քորախտ, որ կը որ կարկտանի ձեւով կը ծաւալի:
 ¶ Տեսակ մը հիւանդութիւն է որ երկար ատեն ազը դրուած մտով սնանելէ յառաջ կ'ուգայ:

Stran'gu-la''ted	her'ni-a	(ըստրէ'նիէ--նէյդէր հընիէ) Աղէթափու- թիւն (ՏՖ. պաշար--է Էնի)
Stran'gu-ry	(ըստրէ'նիէ--րի)	Դժուարամիզութիւն, միզարգե-
Sun'stroke''	(սը'ն-ստրոս)	Արեւահարութիւն [լութիւն
Sweat'ing sick'ness	(ըստ-է'տիէնի -ի'հիէն)	Քրտնատենդ
Syn'co-pe	(սի'նգոփի)	Ծանկարծական նուաղում
Syph'i-lis	(սի'ֆիլիս)	Գաղղիական ախտ
Tape'worm''	(թէ'յփ -ըսմ)	Երիզորդ (ՏՖ. ինիէն)
Tet'ter	(թէ'տըր)	Որքին (տեսակ մը եւյճի)
Thrush	(թի'րըշ)*	(երէկոյնյոյոս--ի) բերանի տեսակ մը հիւանդութիւն
Ton''sil-i'tis	(թոն-իլ-ի'տիս, ինի'տիս)	Ծծակներու բորբոքում
Tra-cho'ma	(թրո-փո'մա)	Կոպին տակը մանր հատեր ըլլալը
Tu-ber''cu-lo'sis	(թիւ-բը'կու-լո'սիս)	Հիւծախտ, բարակցաւ
Tu'mor, tu'mour	(թիւ'մո-սըր)	Ախտալից ուռեցք
Ty'phoid fe'ver	(թի'փոյդ-ֆէ'յփըր)	} Ժանտատենդ (ՏՖ. ինիէ)
Ty'phus fe'ver	(թի'փու-ֆէ'յփըր)	
Ul'cer	(ըլ-ըր)	Վէրք. կեղ (ՏՖ. եւր) [թիւններ
Ve-ne're-al dis'eases	(վէնէ'յըթիէլ Թի'նիէն)	Ափրողիտեան հիւանդու-
Whoop'ing-cough''	(հո-փի'նի գոփ)	Կապուտ հազ, աքլորահազ (Ռի.
Wound	(ու-ունդ)	Վէրք [իօրօթի]
Wry-necked	(րի-նէ'քէդ)	Ծուռվիղ
Yel'low fe'ver	(յէ'լո ֆէ'յփըր)	Դեղին տենդ (ՏՖ. սուր հոսմա)
Այլ եւ այլ Բառեր		
brain	(պրէյն)*	ուղեղ
scalp	(ըս-փէլք)*	գագաթնամաշկ
spine	(ըս-թըյն)*	ողնայար
spi'nal cord	(ըս-թըյնէլ գոսո)	ողնուղեղ
car'ti-lage	(գար-տիլէյճ)	կոճիկ (Ռի. գըրիլի)
gland	(իլէնդ)*	գեղձ
gall	(իլլ)	լեղի, մաղձ (ՏՖ. սֆըր--)
pan'cre-as	(պէ'նքրէէն)	12 սոսնիւն, աղիքի սօս գեղձ մ'է
el'bow	(էլ'բո)	արմուկ
wrist	(րի'տ)*	դաստակ (ՏՖ. պիլիէ)
wrin'kle	(րի'նկլ)	խորշում
u'rine	(էս-րին)	մէզ, ջրվաթ
skel'et-on	(ըս-էլէթըն)	կմախք
di'ag-no'sis	(դի'յո [ի-ս Թիյ] Էնի-սիէն)	ախտաճանաչութիւն

* Հիշեցու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

at-tack'	(ըտտէ' +)	յարձակում, հարուած, վրան իյ-
slight	(ը)՝ւլ-յոթ)*	աննշան, թեթեւ [նալը
crit'i-cal	(գրէ'տէգէլ)	տագնապալի, ճգնաժամի
dan'ger-ous	(տէ'նճըը-)	վտանգաւոր
gid'dy	(իլ'դի)	գլուխը դառնալ
grave	(կրէյլ)*	ծանր
mal'a-dy	(մէ'լ-տի)	արմատացած հիւանդութիւն
chron'ic	(գր-նիգ)	երկարատեւ հիւանդութիւն
con-ta'gious	(գընտէ'յճը-)	փոխանցիկ, տարափոխիկ
ep'i-dem'ic	(եգիտէ'միգ)	համաճարակ
dis-pen'sa-ry	(տէ'քէ'ն-ս-րի)	ձրի հիւանդարուժարան
hos'pi-tal	(հ-քէտէլ)	հիւանդանոց
pa'tient	(գէ'յընտի)	բժշկի ձեռքը գտնուող հիւանդ
in'spi-ra'tion	(ին'քիթէ'յըն)	շնչառութիւն, ներշնչութիւն
ex-pi-ra'tion	(էտ'քիթէ'յըն)	վերջաւորութիւն, արտաշնչու-
mi'cro-scope	(մ-յիթ-ս-քոփ)	մանրացոյց [թիւն
tem'per-a-ture	(թէ'մքը-տ-ր)	տաքութեան աստիճան
de-form'i-ty	(տէ'ֆո'միտի)	անկանոն, տճե կամ անբնական կազմ. մարմնի տգեղութիւն
scar	(ը)՝տ-ս)*	սպի, վէրքի հետք
bil'ious-ness	(պի'լէն-նէս)	անմարսողութենէ, գլխացաւէ և քնոտութենէ խառն հիւանդու- թիւն մ'է (սովորաբար լեւորտէ ախտ- նան-լիւնէ յառաջ եկած) մաղձախտ (Տճի. ս-ֆր-)
bruise	(պր-ս-շ)*	դրսէն ճգմութեամբ կամ ճմլութե- ամբ վնասուիլը
ag'o-ny	(ա'կոնի)	սոսկալի ցաւ
death-agony	(տէ'թ-ն ա'կոնի)	շատ դժուար հոգի տալը
in-jec'tion	(ինճէ'գըն)	ներարկում
ap'pre-hen'sion	(էպրի'նէ'նըն)	գալիքէն վախնալը
pro-fuse'	(քոֆի'ս-)	չռայլ, չափէ աւել, յորդառատ
tel'e-phone	(թէ'լիֆոն)	հեռաձայն
pre-scrip'tion	(քրէ'քրէ'գըն)	դեղագիր
pill	(փիլ)	կլոր դեղահատ (Տճի. հապ)
liq'uid	(լի'ք-ւիդ)	հեղուկ
pow'der	(քո'ւ-տըր)	դեղափոշի (Տճի. լիւ)
band'age	(պէ'նտի'յճ)	վիրակապ

* Հնչիւն է մեկ անգամէն մեկ վանկ:

bran	(դրէն)*	թեփ
tab'let	(դ-դլէդ)	տափակ դեղաՀատ, աղիւսածեւ դեղ, տախտակածեւ (թան)
ap'pe-tite	(է'փիլ-յդ)	ախորժակ
nour'ish-ment	(նլ-նլ'նլ'նլ'նլ)	սնունդ [ուտելիք
di'et	(դ-յէդ)	առողջապահական կանոնաւոր
broth	(դ-մն)	մսի ջրով թեթեւ ապուր
stim'u-lant	(լ)ադ'ի'ս-լէնլ)	գրգռիչ, ոգեւորիչ
re-fresh'ing	(րէֆրէշնլ)	կազդուրիչ, զուլացուցիչ
ce'ri-al	(սէրիէլ)	ընդեղէն (յ-րէն, Լն)
con'va-les'cence	(կ-նլ-լէ'ս-լէն)	ապաքինում
en-vi'ron-ment	(էնվ'յրնլ'նլ)	միջավայր, շրջավայր Բայեր
to an'a-lyze, an'a-lyse	(է'ն-լ-յլ)	մանրաքննիլն զննել, տարրալու-
to pre-scribe'	(փրէսկր-յլ)	պատուիրել, դեղագիր գրել [ծել
to in-ject'	(ինճէ'դ)	ներարկել
to ex-pire'	(է-ք-յր)	արտաշնչել, մեռնիլ, վերջանալ
to in-spire'	(ին-ք-յր)	շունչ առնել, ներշնչել (շ-նլնլ'նլ-նլ)
to tel'e-phone, to phone	(թէ'լէֆօն, ֆօն)	Հեռաձայնել [տ-շնլ)
to di-gest'	(դ-յճէ'ս-դ)	մարսել [դառցնել
to vom'it	(վ-միտ)	ստամոքսը դուրս տալ, փսխել,
to col-lapse'	(կոլլափ-)	Հիւանդութիւնը ետ դառնալ,
to band'age	(պէ'նդիճ)	վիրակապել [յնալ, փլչիլ
to con'va-lesce'	(կ-նլ-լէ'ս-լէն)	ապաքինիլ
to as-phyx'i-ate	(է-ֆիքսի-է-յդ)	շնչահեղձ ընել
to cure	(կուր-)	առողջացնել, աղէկցնել
to heal	(հէլ)	բժշկել, բուժել
to suf'fer	(սուֆֆը)	տառապիլ
to per-spire	(փրէսպիր-յր)	քրտնիլ
to breathe	(պրէյդ)	շնչել
to a-bate'	(ա-պէ'յդ)	թեթեւանալ, իջնել, քիչնալ
to a-larm'	(ալ-արմ)	վտանգէ յանկարծ վախնալ. գա- լիք վտանգին գիտակից ընել,
to swell	(սու-լէն)*	ուռիլ [լուր տալ
to flur'ry	(ֆլուրի)	շփոթիլ, երկը սովորականէն ա- րագ զարնել [ռանձնանալ
to re-tire'	(րէթիր-յր)	Գործ-նիւն-լէնէ ետ քաշուիլ, ա- հիւանդութիւնը ճանշնալ [ծել
to di'ag-nose'	(դ-յէնի-նո-)	Հիւանդութիւնը ճանշնալ [ծել
to at-tack'	(էտէկ-տ)	յարձակիլ, վրան իյնալ, Հարուա-

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

Ձեր բազկեռակի բա- ընժու էրբեկեանէր
բախումը քիչ մ'ան-
կանոն է:

sation is a little irreg-
ular.

Տեսնեմ ձեր լեզուն: Ետ Դյ Եյ եօր Բընի-
Ձեր աղիքներն ի՞նչ- հա- ա եօր պա-եյ
պէս են (Դա-բ-եյեյ- — բեկեանէր
հա-ի): — Կանոնաւոր:

Let me see your
tongue. How are your
bowels? — Regular.

Ձեր ախորժակն ի՞նչ- հա- իչ եօր եփեյ-յո
պէս է: — Ախորժակ — Նօ եփեյ-յո ետ-ոյ
բնաւ չկայ: Հազիւ հեղ հա-պը իյոյ ըն
թէ որ եւ է բան կե- էնիբհիլ ին Դհիյոյ Բօ-
րած եմ այս երկու Դեյո
օրուան մէջ:

How is your appetite?
— No appetite at all.
I have hardly eaten
anything in these two
days.

Կրնա՞ք լաւ քնանալ: Ինչ եօ- ընժոյք ա-եյ —
— Ծիշդ քիչ մը: Դե-տ ընժու
Դրէք այս փոքրիկ Դո-տ Դհի- ընժու Բհեր-
ջերմաչափը ձեր լեզ- Դօ-Դեք ընդը եօ-
ուին տակ, կ'ուզեմ Բընի, այ ա-ժոյ Դա-
ձեր տաք ութեան Բեյոյ եօ-ր էլիեդ Բե-Դ-
ճիշդ աստիճանն առ- Բըք-ը-ը
նուլ:

Can you sleep well? —
Just a little.
Put this little ther-
mometer under your
tongue, I want to
take your exact tem-
perature.

Թողէք քննեմ ձեր Ետ Դյ էլիե-Դյ եօ-
թոքերն եւ սիրտը: Ընի- էն Դ հա-Բ.
Համրեցէք մէկ, եր- Դա-ն-Դ ա-ըն, Բօ-
կու, երեք: — Հազա- Բհերյ. Դօֆ. — Դիւ. — Դիւ.
ցէք: Նորէն: — Նորէն:

Let me examine your
lungs and heart.
Count one, two, three.
Cough. — Again. —
Again.

Ձեր ոտներն ուռած իչ եօ- ֆիյոյ ըա-օլն —
են: — Քշիկ մը: Ընժու Դե-տ
Հաճեցէք ինձ Թաց Ետ Դյ ը-տ-Դ Բա-եյ
սրբիչ մը բերել եւ Դիւյոյ, էն Դ ա-յո Դա-
սրբել այս ջերմա- Դհի- ԲհերԴօ-Դեք
չափը:

Is your feet swollen?
— A little bit.
Get me a wet towel
please, and wipe out
this thermometer.

Հիմա այս դեղագիրը Նա-իեդ Դհի- Դիւ-Դիւ-Դիւ-Դիւ-
գլխու վրայ չինել ընժ Դոյոյ ա-յո Դա-եյ.
տուէք: Դուք պիտի եօ- ա-իլ ֆ-յն ֆ-
գանէք չորս հատ Դա-դիեդ. Ետ հի-Դ Բեյոյ
տափակ դեղահատ- ա-ըն ի-Դ Դիւ-Դիւ-Դիւ-
ներ, որոցմէ մին ան- ա-ըն էլի իյ Դիւ-Դիւ-Դիւ-
միջապէս Թող առնէ ֆ- Դիւ-Դիւ-Դիւ-Դիւ-
եւ մէկ հատ ամեն օլ-օ ա-իլ Դիւ Դա-յն

Now get this prescrip-
tion made right away.
You will find four
tablets, let him take
one immediately and
one every evening,
before retiring. —
There also will be

իրիկուն առանձնա-
նալէ (պահելէ) առաջ,
ինն հատ ալ դեղա-
փողի, որոցմէ հատ
մ'առնեցու է կէս գա-
ւաթ ջուրի մէջ ջամն
մէկ կերակուրէն
ժամ մը վերջ, Այնու-
հետեւ սրուակի միջի
պարունակութենէն,
դուք իրեն պէտք է
տալ մէկ թէյի դգալ
լեցուն ամեն երեք
ժամին անգամ մը.
եւ ես պիտի գամ
զինք տեսնելու Ուր-
բաթ օր. բացի (փնչ-
ոյ) ինք դէպի գէշի
փոխուի, այն ատեն
ինձ հեռաձայնեցէք:
Կը խորհի՞ք իր հի-
ւանդութիւնը վը-
տանգաւոր է, Տաք-
դըր: — Ոչ հիմա:
Բայց դուք պէտք է
լաւ հոգ տանիք ու
մի գուցէ այդպէս
լինի (դառնա):
Իր հիւանդութիւնն
ի՞նչ է: — Ջրալի թո-
քատապի թեթեւ
հարուած մ'ունի:
Ձինք անկողնի մէջ
պահեցէք, եւ վրան
տաքուկ վերմակներ
ձգեցէք: Լուսա-
մուտն ալ չորս մատ-
նաչափի չափ բաց
պահեցէք:
Իր կերակուրներու

դուք պէտք է
տալ մէկ թէյի դգալ
լեցուն ամեն երեք
ժամին անգամ մը.
եւ ես պիտի գամ
զինք տեսնելու Ուր-
բաթ օր. բացի (փնչ-
ոյ) ինք դէպի գէշի
փոխուի, այն ատեն
ինձ հեռաձայնեցէք:
Կը խորհի՞ք իր հի-
ւանդութիւնը վը-
տանգաւոր է, Տաք-
դըր: — Ոչ հիմա:
Բայց դուք պէտք է
լաւ հոգ տանիք ու
մի գուցէ այդպէս
լինի (դառնա):
Իր հիւանդութիւնն
ի՞նչ է: — Ջրալի թո-
քատապի թեթեւ
հարուած մ'ունի:
Ձինք անկողնի մէջ
պահեցէք, եւ վրան
տաքուկ վերմակներ
ձգեցէք: Լուսա-
մուտն ալ չորս մատ-
նաչափի չափ բաց
պահեցէք:
Իր կերակուրներու

nine powders, of
which he is to take
one in half glass of
water, an hour after
each meal. Then you
must give him from
the contents of the
bottle one teaspoon-
ful at every three
hours, and I shall
come to see him on
Friday; unless he
takes a turn toward
worse, then you may
telephone for me.

դուք պէտք է
տալ մէկ թէյի դգալ
լեցուն ամեն երեք
ժամին անգամ մը.
եւ ես պիտի գամ
զինք տեսնելու Ուր-
բաթ օր. բացի (փնչ-
ոյ) ինք դէպի գէշի
փոխուի, այն ատեն
ինձ հեռաձայնեցէք:
Կը խորհի՞ք իր հի-
ւանդութիւնը վը-
տանգաւոր է, Տաք-
դըր: — Ոչ հիմա:
Բայց դուք պէտք է
լաւ հոգ տանիք ու
մի գուցէ այդպէս
լինի (դառնա):
Իր հիւանդութիւնն
ի՞նչ է: — Ջրալի թո-
քատապի թեթեւ
հարուած մ'ունի:
Ձինք անկողնի մէջ
պահեցէք, եւ վրան
տաքուկ վերմակներ
ձգեցէք: Լուսա-
մուտն ալ չորս մատ-
նաչափի չափ բաց
պահեցէք:
Իր կերակուրներու

Do you think his ill-
ness dangerous? Doc-
tor. — Not now. But
you must take good
care, lest it should
become so.

What is his sickness?
— He has a slight
attack of pleurisy.
Keep him in bed, and
throw on him warm
blankets. Keep the
window open about
four inches.

How about his meals?

Ֆասին ի՞նչպէս (ըն-
լս- եւ)։ - Իր առող-
ջապահիկ ուտելիք-
ներու մասին դուք
կրնաք տալ իրեն քիչ
մը հաւի մսի ջուր,
գաւաթ մը քիչ
տաքցած կաթ ա-
մեն չորս ժամին ան-
գամ մը, առաւօտ-
ներն փոքրիկ կտոր
մը խորոված հացի
հետ հում կամ կա-
կուղ խաշած հաւ-
կիթ մը, կամ ընդե-
ղէններէն տեւակ մը,
ինչպէս վարսակա-
ճաշ և կաթ կամ
փոփոխութեան հա-
մար ցորենի սեր։

Տաքդըր, Հաճեցէք ինչ լո՛ւս եր գին-
այս երեխային ալ չոյլ տւո՛ւ, որոգւո՛ր
նայիլ :

Ի՞նչ է եղած իրեն: Կոչումը — Զեմ գիտեր ինք չկրնար գիտրին շնչել: — Ինքը քթին մէջ բռնած միս ունի. զոր պէտք է հանել:

Դուք ուրեմն գործ-
ծողութիւն պիտի ը-
նէ՞ք իրեն վրայ: —
Կարելի է յաջորդ-
անգամին երբ հոս ըլ-
լամ (կ'ընեմ):

Այո՛ր ի՞նչպէս էք: Հո-ւ-ւ-ւ ե-ւ-ր-դե-յ. How are you to-day?
Աւելի լաւ կ'երևաք: Ե-ւ-լ-ւ- գե-թ-ը — ա, You look better. — I
— Ինքզինքս շատ ա- թէ-լ հո-գե-լից հըւ գե-թ-ը feel myself much
ւելի աղէկ կ'զգամ: better.

լաւ քնացա՞ք: — Ի՞նչ քնացա՞ք: — Եւ ի՞նչ քնացա՞ք: — Did you sleep well? —
 րաւ որ քնացա՞ք, եւ ի՞նչ քնացա՞ք: — Indeed I did, and my
 տենդս ալ գրեթէ ֆէրվըր ինչ օրսո՞ւն կ'ընէ: fever is almost gone.

Գնացած է: Զեր ախորժակն ի՞նչ: — Կոչու է ի՞նչ քնացա՞ք: — How is your appetite?
 Կ'ընէ: — Բարւոյն, ի՞նչ քնացա՞ք: — Improved, and I feel
 և ես կ'զգամ կրնամ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 դիմանալ լաւ ճաշի քնացա՞ք: — I can stand for a good
 մը, ի՞նչ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 րած. մսով. կարկանդակ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 դակ աղանդեր քնացա՞ք: — I can stand for a good
 0, ոչ, տակաւին ոչ: — 0, no, not yet. — But
 — Բայց շուտով: — 0, no, not yet. — But
 դուք քնացա՞ք: — I can stand for a good
 մը միտ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 քնացա՞ք: — I can stand for a good
 նուազ (քնացա՞ք) կար: — I can stand for a good
 կանդակ: Երկու կամ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 երեք օրէն դուք քնացա՞ք: — I can stand for a good
 ւական լաւ պիտի քնացա՞ք: — I can stand for a good
 ըլլաք, և դուք կըր: — I can stand for a good
 նաք դուրս երթալ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 կարճ պտոյտներու: — I can stand for a good

Այլ պիտի գա՞ք, Տաք: — Կոչու է ի՞նչ քնացա՞ք: — Will you call any
 դուր: — 0, ոչ, դուք իմ քնացա՞ք: — No, you don't need my
 ծառայութիւնն եւ քնացա՞ք: — I can stand for a good
 րուս ալ չէք կար: — I can stand for a good
 տիր ներկայիս: — I can stand for a good

ԾԱՆ. — 1. Գիտնալու է որ վերոյգրեալ ցանկին մէջ յիշ-
 ուած ախտանշաններէն մեծ մաս մը սոսկ ընդհանուր անուշ-
 ներ են, որոցմէ իւրաքանչիւրի բազմաթիւ տեսակներն եւ
 աստիճաններն ալ կան. ինչպէս. consumption, հիւժախտ. con-
 sumption of the lungs (pulmonary), թոքերու հիւժախտ. con-
 sumption of the bowels, աղիքներու հիւժախտ, consumption of
 the bone, ոսկորի հիւժախտ. եւն:

2. Ներքին եւ Արտաքին Հիւանդութեանց մամն մէկ Բժիշկ
 (Doctor of Medicine, Physician) առ հասարակ Վիրաբոյժ եւ
 Մանկաբարձ ալ է: Հայոց մէջ դեռ ևս կ'իյն Մանկաբարձները
 (Midwife) նախապատիւ են:

Վիրաբուժութեան մէջ գործածուած լեզուն նոյնն է բժշկութեան հետ: Մանկաբարձութեան յատուկ բառեր եւ ասացուածքներ ծնողաց միայն յատուկ ըլլալուն համար, այստեղ զանց կ'ընենք. եւ կը վստահացնենք սոյն գրքով ուսանող ծնողներն որ եթէ իրենք ինչպէս ընեն ՈՒՍՈՒՑԶԻՆ հաւատարմութեամբ հետեւած են մինչև այո դասն, իրենք արդէն ի վիճակի են իրենց պէտք եղածները հասկցնելու թէ Վիրաբուժի մը եւ թէ Մանկաբարձի մը:

ԱՄԱՆՑՈՒՄ

Քերականութեան մէջ առաջին ըսելով կը հասկցուի բառի մը սկիզբը կամ վերջը մասնիկ մը կցելով, նոր նշանակութիւնով ուրիշ բառ մ'արտագրել. սոյսպէս, Հայ կը նշանակէ Հայ ազգը, կցենք առաջ (պարսկերէն) մասնիկը Հայ բառին վերջը կ'ուենանք Հայա-առաջ, որ կը նշանակէ Հայոց բնակած երկիրը. նոյնպէս Գին կը նշանակէ մէկը որ իր ունեցածովը գոհ է, կցենք Գոհ մասնիկը գոհ բառին սկիզբը կ'ուենանք Գոհ-գոհ, որ կը ցուցնէ գոհին բոլորովին հակառակը կամ բացասականը, գոհ չեղող:

Այսպէս ալ Անգլիերէնի մէջ շատ մը մասնիկներ կան եւ Անգլիերէն բառերու մեծ մասը Անգլ-եւ-Սաքսոներէն, Լատիններէն, Յունարէն կամ Գաղղիերէն մասնիկներէ ածանցուած բառեր են. ինչպէս unfortunate, Գորադդ (Անգլ-եւ-Սաքսոներէն առ բացասական մասնիկովը ածանցուած է)· ingratitude, «պերախտութիւն» (Լատիններէն առ բացասական մասնիկովը)· apostrophe, «պարտք» (Եունարէն առ մասնիկովը ածանցուած), եւն:

Բոլոր մասնիկներն կարելի է բրկու գլխաւոր դասակարգելու բաժնել. Յաջ-Գախ (Prefix, գլխաւոր) եւ Վերջ-Գախ (Suffix, վերջ):

Այս մասնիկներէն ամենէն գործածականներն մաս առ մաս գրքի ամբողջ շարքին մէջ հետզհետէ արուած ըլլալով, մնացածներն ալ աւելի լաւ կը սեպենք որ ուսանողն ինքնին ժամանակ առ ժամանակ նկատէ եւ ուսանի իւր ուսանողութիւնը շարունակելու ընթացքին մէջ, քան այժմէն իւր միտքը խճողէ օտար լեզուներու մասնիկներովն եւ անոնց վերաբերեալ գիտելիքներովն:

208. Վարժութիւն

[Հիշեալէն վերջինէն եւ հաջորդէն վերջինէն]

“Beloved, let us love one another: for love is of God; and every one that loveth is born of God, and knoweth God. He that loveth not knoweth not God; for God is love.”—*I. John* iv., 7, 8.

ԴԱՍ ՃԺ. (LESSON CX.)

[Զ]

Phar'ma-cy (ֆա-մա-սի) Դեղագործութիւն, Դեղարան

Drug Store (դրըք շթու) Դեղարան

A-poth'e-ca-ry (ափո-է-հի-է-ք-րի)

Drug'gist (դրը-քի-սթ)

Phar'ma-cist (ֆա-մա-սի-սթ)

Դեղագործ

Դեղագործներու Գործածած Կշիռներն են

(Apothecaries' Weight)

grain (կրէյն)* ցորեն, Հատիկ

scru'ple (շ-ք-լ-է-ք-լ) 20 ցորենաչափ

dram, drachm (դրեմ)* տրամ

Գիտելիքներ

20 ցորեն (grains) Հաւար. է 1 քսանցորենչփի. (scruple)

3 քսանցորենչափ. (scruples) Հաւար. է 1 տրամի (dram)

8 տրամ (drams) Հաւար. է 1 ունկիի (ounce)

12 ունկի (ounces) Հաւար. է 1 քաշի (pound)

ԾԱՆ. — Անգլիախօս երկիրներու Դեղարաններուն մէջ կարելի է գտնել բացի ամեն տեսակ Հասարակ եւ մենաշնորհ ունեցող դեղերէն, նաեւ այն բոլոր բաները, զորս մեր երկիրներուն մէջ կը գնէինք փերեզակներէն (Տճի. 'ալի-ք, դա-լի-ք): Նոյնպէս դեղարաններուն մէջ կարելի է գտնել պաղ կամ տաք ըմպելիներ, մածուն, պատրաստի գլաններ եւ գլանիկներ (սիլ-ք եւ սիլ-ք-թ), արդուզարդի, առողջապահութեան, ածիլութիւն, մաքրութեան, տարրալուծութեան եւ մենաշնորհ ունեցող դեղերու վերաբերեալ Հազարումէկ տեսակ իրեղէններ: Մեծ դեղարաններն դիւրութեան Համար յաճախ ճիւղերու բաժնուած են. ինչպէս, drugs, դեղեր. patent medicines, մենաշնորհ ունեցող դեղեր. prescriptions, գեղագիրներ. sun'dries (ս-ն-դրի-է-լ), այլեայլ ապրանքներ, ևն., որոց վերաբերեալ բառերը Հազարաւորներով կը Հաշուուին. եւ մենք պիտի բաւականանանք այստեղ քանի մը շատ գործածուած բառեր միայն տալով:

Ձանազան Դեղեր և Դեղերու վերաբերեալ Բառեր

leaf (լի-ֆ)* տերեւ

herb (հեր-պ)* խոտ

bark (պա-ր-ք)* ծառի կեղեւ

* Հնչելու և մեկ տեղամէն (մեկ վանկ):

root	(-o-դ)	արմատ
lin'i-ment	(լի'նի'մենտ)	ճվլուած կամ ջախջախուած տեղը շփելու հեղուկ
spir'it	(ը)փի'թիտ)	Թորեալ ոգի, ըփիթթօ (Ռօլ. Բօհ)
tinc'ture	(դի'նկչո-ր)	լուծուած դեղ (աւանդաւոր-ի լուծուած)
balm	(պօ'մ)	բուժիչ սպեղանի, բալսամ [լի-ն]
oint'ment	(օյն'մենտ)	օծանելիք
so-lu'tion	(օլյո'շեն)	լուծաջուր
ex'tract	(է'տրակտ)	օղիի պէս Թորանոց (Եղեղ)ով հան-
lax'a-tive	(լա'տիւտիւ)	մեղմ լուծողական [ուած
ca-thar'tic	(կա'թարտիկ)	միջակ լուծողական
pur'ga-tive	(քը'րգիւտիւ)	զօրաւոր լուծողական
rhu'barb root	(ռո'պարբ օ-դ)	խաւարծիլի (էլեռն) արմատ (Տճկ.
sen'na	(սեն'նա)	աճալ (Տճկ. փնօթի)
man'na French	(մեն'նա ֆրենչ)	Գողգորական մանանա
ar'row-root''	(ար'րօ-րօտ)	արօ-րօտ
Mullin's food	(մլլին'ս ֆուդ)	Մլլինի կերակուր
an'i-seed	(ան'իսիւ)	անեսոն
mas'tic gum	(մաս'tիկ ցըմ)	մազտաքի
gen'tian	(ճեն'tիան)	բող (օյն փոքր, ճենթիան)
cas'sia	(կաս'sիա, կաս'սիա)	կակժիրակ (Տճկ. Եղեղ չիտի)
salep	(սալեփ)	որձարմատ (Տճկ. ալեպ)†
Irish moss	(այրիշ մօս)	Իռլանտական մամուռ ‡[պոպոննիս]
cam'o-mile	(կամ'օմիլ)	երիցուկ (Տճկ. փփօրէն չիտի) Ռօլ.
cough tea	(քօֆ Թիյ)	հազու թէյ
cough drops	(քօֆ քոմփօ)	հազու կաթիլներ
mar'jo-ram	(մար'ճօրամ)	զուրիակ, կորնգան (Տճկ. փփօրէն օլեո, ծոթրի (Տճկ. շալիֆ, Ռօլ. շալիփ) [Տճկ. Պրիւնիլ-ն]
sweet marjoram	(շուքար ճարճօրամ)	խնկողկուցիկ, մարեմիսոն
ab'sinth	(է'պսինթ)	օշինդր, փփօրէն [Տճկ. Եղեղ չիտի]
bal'sam	(պօ'լամ)	բալսամոն, սպեղանի, հինածաղիկ
stim'u-lant	(ը)տի'ստիւլանտ)	զրգուիչ
ton'ic	(թոն'իկ)	զօրացուցիչ, կազդուրիչ
an'ti-dote	(է'նտի-դօթ)	դեղթափ
dis-tilled' water	(տի-տիլ'ու օ-լեյտ)	Թորեալ ջուր

† Տեսակ մը սննդարար նշա է, կը գործածուի փոքրիկ երեխաներու եւ տկար անձերու իրր կերակուր,

‡ Հազի համար տաք խմելիք շինելու կը գործածուի:

qui''na-qui'na	(+խն-+խն-)	}	+խն-+խն- (ՏՖլ. քն-քն-), Թխուսեան կեղեւ §
cin-cho'na bark	(-խնո'ն-դո-)		
quin'in, quin'ine	(խն-ի'ն, +խնի, քն-ի'ն-ի, քն-ի'ն-ի)	}	քնաքինա (ՏՖլ. քն-քն- Ի- լ-ա-ա-ը)
sul'fate quin'in	(-սւլֆէյտ քն-ի'ն-ի)		
sul'phate quin'ine	(-սւլֆէյտ +խնի)	}	(ՏՖլ. -սւլֆ-ի-ս)
quinine va-le'ri-an-ate	(քն-ի'ն-ի ւա-լէ-րի-ան-էյտ)		
va-le'ri-an	(ւա-լէ-րի-ան)		քինաքինայի ծծմբատ լիյրիանի խառնուրդ դեղ մը աղբղբուտ, (կոտո-ի-կոտ) (ՏՖլ. +եդ օլ-ա-), մրուանտակ
sulfate of copper	(-սւլֆէյտ -ւ ք-քէր)		ժանգառ (ՏՖլ. կեղ Լ-ա-ը)
sulfate of iron	(-սւլֆէյտ -ւ -յէր) արջապ		(երկ-ի'ն ծծմբ-ա)
sulfate of zinc	(-սւլֆէյտ -ւ շնի)		զնկի ծծմբատ
sul'fur, sulphur	(-սւլֆէր)		ծծումբ (ՏՖլ. +խ-ի-ր)
sul-fu'ric acid	(-սւլֆի'ո-րիք Ի-ի-ր)		ծծմբաթթու, (ՏՖլ. շ-ճ Ե-ա-ը)
ni'tric acid	(ն-յո-րիք Ի-ի-ր)		բորակային թթու (ՏՖլ. +եղ-ա)
mu'ri-at'ic or	(մ-րի-է-ի-ք օ-)	}	քրոալրատական թը- թու (ՏՖլ. Լ-ա-ը ք-ա-ա-)
hy''dro-chlo'ric acid	(հ-յո-րիք Ի-ի-ր)		
am-mo'ni-a	(ա-մո-նի-ա)		անուշադր (ՏՖլ. Նիշ-ա-ը ք-ա-ա-)
al'ca-hol	(ա-լ-է-հո-լ)		գինիի ոգի, -լ-ա-ա-լ (ՏՖլ. Ի-քի-ր-ո)
cam phor	(ք-ա-մֆօր)		քափուր (ՏՖլ. +ե-քէր)
mag-ne'sia	(մ-գնի-յի-ա)		մ-գնի-ա [ՏՖլ. Լ-ի-ն Լ-ա-ը]
cit'ric ac'id	(սի-տրիք Ի-ի-ր)		լեմոնաթթու, կիտրոնաթթու
mag-ne'sium sulfate	(մ-գնի-յի-ա -սւլֆէյտ)	}	դառնաղ (ՏՖլ. Ինի-լի-ն)
Epsom salt	(է-ք-սո-սոլտ)		
cas'tor-oil''	(ք-է-տէր-ոյլ)		Հնդկաիւղ (ՏՖլ. Հի-ր Ե-ա-ը)
flax'seed''	(ֆլէ-ս-ի-յո)	}	կտաւատ (ՏՖլ. +ե-լի-ն Լ-օ-ա-ա-)
lin'seed''	(լի-ն-ի-յո)		
linseed oil	(լի-ն-ի-յո -յլ)		կտաւատի իւղ, (ՏՖլ. գեղի-ր Ե-ա-ը)
cod'liv-er oil	(ք-ո-ւ-լի-էր -յլ)		ձողաձուկի (հ-րի-ն-ի) լեարդի իւղ, ձկան իւղ (ՏՖլ. դ-լէք Ե-ա-ը)
e-mul'sion	(է-մ-լի-ն)		Հալած իւղը ուրիշ նիւթերու Հետ բաղադրուած [ձնատուիլը դրսէն ճգմուելով կամ ճմուելով]
bruise	(պր-ս-լ)*		Այլևայլ Ապրանքներ
baby bottle	(պեյ-պի-պո-լ)		Երեխայի չիչ
nip'ple	(նի-քլ)		ծծի պտուկ

§ Ժէզուիթներն առաջին անգամ գտնելուն համար, Ժա-
մանակ մը իրենց անունովը ճանչցուեցաւ:

տարեկան : — Այն փոքր — քսէն եօ — չէ- sixty. — Then you
ատեն դուք աւելի քան ինչ քան ինչ better take a bottle of
լաւ (չէ՛ք շէ՛ք) առ- ի՛նչ, ի՛նչ էլ ի՛նչ քան emulsion, it is easier
նեւ շիշ մը բաղադր- ք — ինչ to take.

ուած, անոր խմելը
աւելի դիւրին է :

Ան օրքան պիտի ըլ- հոս — քան — քան — How much will that
լայ : — Քառասուն — քան — be? — Forty-five cents.

Հինգ սէնթ : — Շատ օլ քան. — Բէ՛ն — All right. Can I
լաւ : Կրնա՞մ վերա- ի՛նչ քան — քան — return it to change,
դարձնել զայն փո- քան — քան — if she didn't like it?
խելու, եթէ ինք չը- քան — քան — Yes, certainly you
սիրեց : — Այո, ան- can.

չուշտ դուք կրնաք :

Իմ դեղագիրս ինչ- ի՛նչ քան — քան — Is my prescription
ուած պատրաստ է- քան — քան — made ready? — Yes,
Այո, ճիշտ հոս է : հի՛նք right in here.

[Այս ակնկալուած անակնկալներու շարքին՝ իբր միջանկ-
եալ յաւելուած մը, թող ներուի մեզ աւելցնել նաեւ քանի
մը տողեր ալ մահուան եւ անոր յարակից մեռելաթաղի մա-
սին. որն որքան անկող, տգեղ, անսխորժելի եւ անբաղձալի
է, նոյնքան ալ անմեծելի, անխուսաբելի եւ երբեմն մինչեւ
իսկ միթարական ու բաղձալի է :]

Death (քե՛ն) * Մահ

Un'der-ta'ker (քե՛ն քան քան) Մեռելաթաղ

Em-balm'er (ե՛ղ — քան) Զմուսող

Cor'o-ner (քե՛ն քան) Յանկարծամահ Եղողներու կամ

Սպաննողներու կառավարական Քննիչ

ag'o-ny	(քե՛ն)	սոսկալի ցաւ
death-agonny	(քե՛ն քան քան)	չատ դժուար հոգի տալը
bod'y	(քան)	մարմին
corpse	(քան — քան) *	դիակ
cof'fin	(քան — քան)	մեռելասնտուկ, դագաղ [քան — քան]
cas'ket	(քան — քան)	դիակարկղ (քան — քան ինչ — քան)
stand	(քան — քան) *	կայան, ոտքեր (քան — քան քան — քան)
chan'dle-stick	(քե՛ն քան քան)	աշտանակ, ճրագակալ, (Տճ. շմ. — քան)
can'o-py	(քե՛ն քան)	գեղազարդ ամպշովանի [քան]
cen'ser	(քե՛ն — քան)	բուրվառ, խնկաման
wreath	(քե՛ն քան) *	ծաղկեպսակ, դափնեպսակ

* Հիշելու է մեկ անգամ (մեկ վանկ) :

fu'ner-al	(ֆլ'ո-նւրէլ)	յուզարկաւորութիւն
ob'se-qui-es	(-ոգոթո-նիշ)	յուզարկաւորութեան եւ թաղման արարողութիւն կամ հանդադաղ [դէս]
bier	(պիյր)*	դազաղ
hearse	(հրահ)*	դազաղակառք
auto-hearse	(օթօ-հրահ)	ինքնաշարժ դազաղակառք
outer case	(աւ-տէր փեյս)	արտաքին սնտուկ
car'riage	(գէ'րիճ)	կառք
cre-ma'tion	(գրէփյոն)	դիակիզում
cre-ma-to-ry	(գրէյօմփօրի)	դիակիզարան
urn	(ըւն)*	դիակի փոշեսափոր
cem'e-ter-y	(-էփտէրի)	գերեզմաննոց
grave	(գրէյլ)*	գերեզման
grave yard	(գրէյլ եւ-տ)	գերեզմանատուն
bur'i-al	(պէ'րիէլ)	} թաղում
in-ter'ment	(ինտէր'ընտ)	
tent	(թէնտ)*	վրան (ՏՃ. Նար)
sep'ul-cher, chre	(-ի'փլւշէր)	վիմափոր դերեզման
tomb	(թոմ)	գերեզման, տապան, չիւրիմ
vault	(վոլտ)	կամարաշէն գերեզման
cat'a-comb	(գէ'տ-գոմ)	ստորերկրեայ գերեզմանական փողոցներ [րիմ, դամբարան իբր յիշատակարան հոյակապ չի-գերեզմանաքար մահարձան, յիշատակի կոթող ի յիշատակ ցաւագին կորուստ մխիթարութիւն ցաւակցութիւն մխիթարութիւն քահանայ, երէց քարոզիչ յարութիւն մխիթարիչ, Հոգին Սուրբ
mau''so-le'um	(մօ-սօլ'յէմ)	} Բայեր
tomb stone	(թոմ-սթոն)	
mon'u-ment	(մօնիւմենտ)	} զմոսեւ
in mem-o'ri-am	(ին մէմօ'րի-ամ)	
be-reave'ment	(պէրիյփընտ)	} թաղել
com'fort	(գը'ֆօլտ)	
sym'pa-thy	(-ի'փեմփի)	} դիակիզել
con'so'a'tion	(գոն-սօլ'յոն)	
priest	(փրիյստ)*	} մխիթարել, նեղութիւններն թեթեւցնել
min'is-ter	(մինիստր)	
res'ur-rectio	(րէշէրէփիշէն)	}
com'forter	(գը'ֆօլտ-էր)	
to em-balm'	(էմփալմ)	}
to bur'y	(պէ'րի)	
to in-ter'	(ինտէր)	}
to cremate	(գրէփյոտ)	
to com'fort	(գը'ֆօլտ-էր)	}
to con-sole'	(գը'ն-սօլ)	
to al-le'vi-ate	(ալլէվիյէտ)	}

* Հիշելու է մէկ տեղամէկ մէկ վանկ:

ԴԱՍ ՃԺԱ. (LESSON CXI.)

ՄԱՍՆ Դ.

PROSODY.

ՇԵՇՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԵՇՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՄ ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Կը խօսի Կեդր-
բաժնի (Punc'tu-a'tion, Բաժնի-բաժնի), Արտի-բաժնի (Ut'ter-ance,
Երբեք-ն-չեղտերով եւ կէտերուն համաձայն կարգալ), Ձեւեր-ն
(Fig'ures, Ֆիգ'ուր-ն) եւ Տեղադրութիւն (Ver'si-fi-ca'tion, Դադ-
դի-բաժնի) վրայ:

I. PUNCTUATION. Ա. ԿԵՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.

Կեդր-բաժնի-ն Գրական շարադրութիւն մը կէտերով բաժ-
նելու եւ ընթերցանութիւն մը կամ խօսակցութիւն մը ձայնի
դադարներով կամ ելեւէջներով զատելու արհեստն է. առանց
որոց գրական շարադրութիւն մ'անիմաստ եւ ընթերցանու-
թիւն կամ խօսակցութիւն մ'անհասկանալի պիտի դառնար եւ
կամ բոլորովին հակառակ իմաստ մը պիտի տար:

Անգլիերէնի մէջ գործածուած գլխաւոր կէտերն հետեւ-
եալներն են. the Com'ma [,] (Կոմա Բաժնի) Ստորակէտը. the
Sem'i-co'l'on [;] (Կոմա-Բաժնի) Կէտ եւ ստորը կամ Միջակէտը.
the Co'l'on [:] (Կոմա Բաժնի) Կրկնակէտը. the Pe'ri-od [.] (Կոմա
Բաժնի) Վերջակէտը. the Dash [—] (Կոմա Բաժնի) Դադարման կամ
Անջատման Գիծը. the In-ter'ro-ga'tion-point [?] (Կոմա Բաժնի-
Բաժնի) Հարցական նշանը (Պարոյկ). the Ex'cla-ma'tion-
mark (Կոմա Բաժնի-Բաժնի) Զարմացական նշանը (Երկար). եւ
the Marks of Pa-ren-the-sis ([ ]) (Կոմա Բաժնի-Բաժնի) Փակագծի նշանները:

Ընթերցանութեան մէջ կամ Բարձրաձայն կարգալու ատեն

ՍԿԵՐԻԿԵ (the Comma) կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է
այնչափ որչափ կը տեւէ մէկ վանկ հնչելը:

ՄԻՋԻԿԵ (the Semicolon) կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու
է ստորակէտին առջեւ դադրածին երկու անգամին չափ:

ԿՐԿՆԻԿԵ (the Colon) կը ցուցնէ թէ ձայնը դադրելու է
ստորակէտին առջեւ դադրածին երեք անգամին չափ:

ՎԵՐՋԻԿԵ (the Period) կը ցուցնէ թէ ձայնը ամբողջ շունչ
մ'առնելու չափ հանգիստ առնելու է:

Շարադրութեանց մէջ կամ Գրելու ատեն,

ՍԿԻՆԻԿԵ (the Comma) կը գործածուի զատելու նախադասութեան մը կամ խօսքի մ'այն մասերն, որոնք իրարու հետ իմաստով կցուած են. իմասնաւորի,

1. Երբ տէր բային անբաժանելի կցորդ մ'ունի, բայէն անմիջապէս առաջ ստորակէտ մը դնելու է. ինչպէս, "A great fortune in the hands of a fool, is a great misfortune." Մեծ բաղդ մը յիմարի մը ձեռներուն մէջ, մեծ դժբաղդութիւն մ'է:

2. Բաղադրեալ նախադասութեան մը պարզ անդամներն իրարմէ զատուելու են ստորակէտով մը. ինչպէս, "I, that did never weep, now melt in woe. Նա, որ բնաւ չարտասուեցի, հիմայ վշտերու մէջ կը հալիմս:

3. Երբ երկուքէն աւելի բառեր կամ մասեր իրարու հետ միեւնոյն կազմութեամբ կապուած են, կամ միասին ուրիշ բառէ մը կախումն ունին, ամեն մէկէն վերջ ստորակէտ մը դրուելու է. այսպէս, "Who ..... teach beauty, virtue, truth, and love, and melody. Որոնք ..... կը սովորեցնեն գեղեցկութիւն, առաքինութիւն, ճշմարտութիւն, սէր եւ մեղեդի (աղջեր նուագ — գիտէ տառադարձութիւն):

4. Երբ յաջորդական երկերկու բառեր շաղկապով մը իրարու կապուած են, ամեն մէկ զոյգ ստորակէտով մը զատուելու է. այսպէս, "Interest and ambition, honor and shame, friendship and enmity, gratitude and revenge, are the prime movers in public transactions. Շահ եւ փառասիրութիւն, պատիւ եւ խայտառակութիւն, բարեկամութիւն եւ թշնամութիւն, երախտագիտութիւն եւ վրիժառութիւն, գլխաւոր շարժառիթներն են հանրային գործառնութեանց մէջ:

5. Կոչական բառերն ստորակէտով մը զատուելու են. այսպէս, "Zaccheus, come down. Զաքէա, վար իջիր:

6. Բացայայտիչներն ստորակէտով զատուելու են. այսպէս, "He that now speaks, is President Wilson. Ինք (այն) որ հիմա կը խօսի, նախագահ Ուիլսոնն է:

7. Ուր որ դիմաւոր բայ մը զօրութեամբ կը հասկցուի, հոն ստորակէտ մը դնելու է. այսպէս, "From law arises security; from security, curiosity; from curiosity, knowledge. Օրէնքէն յառաջ կուգայ ապահովութիւն. ապահովութենէն, հետաքրքրութիւն. հետաքրքրութենէն, գիտութիւն:

8. Անկախ ընդունելութիւն եւ տէր բայի շեղող աներեւոյթ, իրենց կցորդներովը միասին, ստորակէտով զատուելու

են. այսպէս, “*Properly speaking*, there is no such thing as chance. Ճիշտը (դժուրը) էօտելով, առիթ ըսուած բան չկայ:” “*To confess the truth*, I was much in fault. Ճշմարտութիւնը իտարութեամբ համար, ես շատ յանցաւոր էի:”

9. Մակբայներ, Շաղկապներ, Նախադրութիւններ իրենց խնդիրներովը միասին, եւ Միջարկութիւններ երբեմն ստորակէտով զատուելու են տեղին համեմատ. ինչպէս, “*Besides*, the mind must be employed. (Աւել) էլ աւ միտքը պէտք է գործածուի:” “*But*, alas, I fear the consequence. Բայ, ապսոս. ես հետեւանքէն կը վախնամ:” “*By reading*, we add the experience of others to our own. Կարդալով, ուրիշներու փորձառութիւնը կ’աւելցնենք մերինին:” “*O*, ’twas about something you would not understand. Օ, ան բանի մը մասին էր դուք չպիտի հասկնայիք:”

10. Կրկնուած բառեր իրարմէ զատուելու են ստորակէտով մը. այսպէս, “*Ah! no, no, no. Ահ, ոչ, ոչ, ոչ:*”

Կէտ եւ Ստորը կամ Միջ-կէտը (the Semicolon) կը գործածուի զատուելու բաղադրեալ նախադասութեան մ’այն մասերը որոնք իրարու հետ իմաստով սերտ կցուած չեն. ի մասնաւորի,

1. Գլխաւոր նախադասութենէ մը ետքը, անոր պարու-նակութեան պատճառ, բացատրութիւն, դիմադրութիւն կամ հետեւանք ցուցնող պարբերութիւն մը կէտ եւ ստորով զատուելու է. ինչպէս, “*Straws swim upon the surface, but pearls lie at the botom. Յարդեր (Վարդ) երեսը կը լողան. բայց մարգարիտները՝ յատակը կը մնան:*”

2. Երբ երկու կամ աւելի նման նախադասութիւններ, ուրոյն ուրոյն ամբողջ իմաստ մ’ունին, բայց իրարու հետ չարք մը կը կազմեն, իրարմէ զատուելու են կէտ եւ ստորով. այսպէս, “*Every thing grows old; every thing passes away; every thing disappears. Ամեն բան կը հիննայ. ամեն բան կ’անցնի. ամեն բան կ’աներեւութանայ:*”

Կէս-կէտը (the Colon) կը գործածուի իրարմէ զատուելու բաղադրեալ նախադասութեան մը այն մասերն, որոնք իրարու հետ այնքան կցուած չեն, կամ իմաստով իրարու այնքան կապուած չեն որ կամ ստորակէտով մը եւ կամ միջակէտով մը իրարմէ զատուին. եւ ոչ ալ իրարմէ այնքան անկախ են որ վերջակէտով մը իրարմէ զատուին. ի մասնաւորի,

1. Երբ նախնթաց խօսքն ինքնին ամբողջ է, որուն կը յաջորդէ ուրիշ խօսք մը առաջնոյն իբր յաւելուած, դիտողութիւն կամ բացատրութիւն, իրարմէ կը զատուին կրկնակէտ

տով. այսպէս, “Avoid evil doers: in such society, an honest man may become ashamed of himself. Հեռացիր չարիք ընող-ներէն. այդպիսիներու ընկերակցութեան մէջ, պատուաւոր մարդ մը կարելի է ինք իրմէ ամենալու վիճակի մը մէջ գայ:”

2. Երբ ուրիշի մը խօսքը յառաջ կը բերուի, առհասարակ կրկնակէտ մը անկից առաջ դնելու է. այսպէս, “The father addressed himself to them in this effect: ‘O my sons, behold the power of unity!’ Հայրը խօսեցաւ անոնց այս կերպով. ‘Ով իմ որդիքս, դիտեցէք միութեան զօրութիւնը:’”

Վերջ-կէրը (the Period) կը գործածուի ցոյց տալու թէ խօսքը վերջացած է. եւ կը դրուի

1. Ամեն խօսքի վերջացած տեղը. ինչպէս, “Henry, go home. Հէնրի, տուն գնացէք:”

2. Ամեն մէկ կրճատուած բառի վերջը. ինչպէս, Mr., Տիար, Rev., Արժ., Dr., Տք.:

3. Ամեն մէկ լատինական թիւէ ետքը. ինչպէս, I., XIII., LXVIII., եւն.:

Գրգռման կամ Անշարժ Գիծը (the Dash) կը գործածուի անակնկալ կամ ազդու դադար մը, երբեմն ալ կակազելը ներկայացնելու. ինչպէս, “‘I must inquire into the affair; and if’ — ‘And if!’ interrupted the farmer.” ‘Ես պէտք է գործը հետազօտեմ, եւ եթէ’ — ‘Եւ եթէ’ ընդմիջեց երկրագործը:” “I pause for a reply. — None? — Then none have I offended. Ես կը դադրիմ պատասխանի մը համար: — Չկա՞յ (ոչէն): — Ուրեմն ոչ զոք ես վշտացուցած եմ:” “He was — a — very sorry for it — but — a — it was necessary. ինք շատ — ր — կը ցաւէր անոր համար — բայց — ր — պէտք էր:”

Հարցման Զնշ, Պարզի (the Interrogation-point, Տեսէլ երես 27) կը գործածուի հարցում մ'ընելու. ինչպէս,

“In life, can love be bought with gold?

Are friendship's pleasures to be sold?” — Johnson.

Վեհանքի մէջ՝ սէրը կրնա՞յ ոսկիով գնուիլ:

Բարեկամութեան հաճոյքները վաճառուի՞ն (Ժողովուրդ — էն):

Զգրգռման Զնշ, Երկու (the Exclamation-point Տեսէլ երես 28) կը գործածուի զարմացման, սքանչացման, ուրախութեան, տրամուլթեան կամ ասոնց նման մի զգացման զօրաւոր մէկ յուզումն արտայայտելու. ինչպէս, “Woe is me! Վա՛յ ինձ:”

Փակագծերը (the Parenthesis) կը գործածուին ցուցնելու համար թէ փակագծիներու մէջ դրուած բառը կամ խօսքը նախադասութեան մէջտեղ անապարանօք դրուած է աւելի

որոչ բացատրութիւն մը տուած ըլլալու համար, առանց նախադասութեանը պատկանելու. ինչպէս, “For I know that in me, (that is, in my flesh,) dwelleth no good thing. Քանզի գիտեմ որ իմ մէջ, (այսինքն, իմ մարմնիս մէջ,) բարի բան մը չընակիր:”

Վերոյգրեալներէն ի զատ Անգլիերէնի մէջ կը գործածուին նաեւ աւելի քան քսան տեսակ ուրիշ զանազան կէտեր եւ նշաններ որոցմէ միայն հետեւեալ քանի մը հատերն աստ յիշելը կ'արժէ:

['] Ապոստրոֆը (the A-pos'tro-phe **ԳԻՒՄՔՐՈՖԷ**) կը գործածուի կամ բառի մը սեռական հոլով ըլլալը ցուցնելու եւ կամ մէկ կամ աւելի գրերու զանց առնուած ըլլալը ցուցնելու. ինչպէս, “The *parents'* advice. Ծնողաց խրատը: — lov'd, don't *ph*ոփոխակ loved եւ do not *th*”

[.] Տողադարձը, Ենթամիայ (the Hy'phen, (**ԳԻՇ ԿՅՔԷՆ**) կը գործածուի 1. Տողին վերջը, ցոյց տալու համար թէ բառը կիսուած է, և մնացած մասը յաջորդ տողին մէջն է: 2. Վանկերն իրարմէ բաժնելու. ինչպէս, hy-phen, ենթամիայ: 3. Բաղադրեալ բառերէն երկու շնչոտ ունեցողներն իրարու միացնելու. ինչպէս, ever-living, յաւիտեան կենդանի:

[“ ”] Կրկնակ չափերտը՝ (the Quo-ta'tion-mark, **ԳԻՇ ԳՈՒՅՆՆԵՐՈՒՄ**) կը գործածուի ցուցնելու համար թէ կրկնակ չափերտներու մէջ ամփոփուած բառը կամ խօսքը ուրիշի մ'ըսածն է. ինչպէս, “Mercy and truth are met together; righteousness and peace have kissed each other.” — *Psalms*, lxxxv. 10. Պղորմութիւն ու ճշմարտութիւն իրարու հանդիպած են. արդարութիւն եւ խաղաղութիւն գիրար համբուրած են: — Սաղ. 35. 10:

Եթէ ուրիշ մ'առնուած խօսքին մէջ երրորդ անձի մ'ալ ըսած մէկ բառը կամ խօսքը գայ, զայդ մէկ չափերտի մէջ դնելու է. ինչպէս, “It is said that Constantine was one day riding at the head of his army, when he saw a splendid cross in the heavens, upon which was written, ‘Conquer by this sign’.” Կ'ըսուի թէ Կոստանդիանոս օր մը Գիւ իր բանակին գլուխըն աչքով ճիւղ կը յառաջանար, երբ երկնից մէջ տեսաւ սքանչելի խաչ մը, որոյ վրան գրուած էր ‘Այս նշանովը յաղթէ’:”

[ԾԱՆ. — Շեշտաբանութեան կամ Առողջաբանութեան միւս մասերն աւելի ճիշդ շարտասանութեան պատկանելով, անոնց աստ տեղ տալը զանց կ'ընենք և Քերականութեան ուսումնի կը վերջացնենք հետեւեալ վարժութիւնովը:]

209. *Վարժողութիւն*

[Հետեւեալ նոյն-գրութիւնն, զորոյ տարբերութիւնն ընդհանրութեամբ է յետեւեալին հետ:]

"To be afraid to do wrong is true courage."

"The more I study grammar the better I like it."

"His father and mother and uncle reside at Rome."

"My hopes and fears joys and sorrows centre in you."

"He saith to his mother woman behold thy son."

"We the people of the United States."

"The comma represents the shortest pause (դարձ); the semicolon a pause longer than the comma; the colon longer than the semicolon; and the period longer than the colon."

"United we stand; divided we fall."

"To what place he was going is not known."

"There is a knocking at the gate. Come come come."

[Հետեւեալ նոյն-գրութիւնն երբեք չի տարբերուիլ ընդհանրութեամբ զհետեւեալին հետ, որովհետեւ յետեւեալին տարբերութիւնն ընդհանրութեամբ է յետեւեալին հետ:]

"He entered the room with the hat, on his head his shoes shining, in his hand a cane, and a wild glare in his eyes."

"He entered the room with the hat on his head, his shoes shining in his hand, a cane and a wild glare in his eyes."

[Հետեւեալներէն զիւրիւրէն տարբերութիւնն ընդհանրութեամբ է յետեւեալին հետ:]

"The buds spread into leaves, and the blossoms swell to fruit but they know not how they grow, nor who causes them to spring up from the bosom of the earth."

"Vice stings us, even in our pleasures but virtue consoles us, even in our pains,"

[Հետեւեալներէն զիւրիւրէն տարբերութիւնն ընդհանրութեամբ է յետեւեալին հետ:]

"Wealth and poverty are both temptations to man that tends to excite pride."

"Always remember this ancient proverb 'know thyself'."

[Հետեւեալներէն զիւրիւրէն տարբերութիւնն ընդհանրութեամբ է յետեւեալին հետ:]

"He took his degree of A, M."

"He went from Boston to New York; he went to Paris; he came from London;"

"Rule IX; lesson LV."

ԴԱՍ ՃԺԲ. (LESSON CXII.)

[2]

[Մեր ուսանողը կամ նորեկը մինչեւ այս դասը՝ միայն ճարտարագործութիւնն ու գործունէութիւնը պահպանելու համար, անոր բոլոր պէտքերը գոհացնելու կարող վիճակի մը հասաւ. բայց եթէ մարդիք իրենց մարմնոյ պէտքերը միայն գոհացնելով բաւականանային, անասուններէն չպիտի տարբերէին: Մարդոց ասուն կամ բանական ըլլալու տարբերութիւնն այն է որ մարդկային միտքն ու հոգին ալ մարմնոյն պէս կը գործեն կեանքի եւ ազդեցիկէրդէ պայմանները դիմացնելու, որոշելու, ինչ եւ ինչպէս իրենց մարմնին, նոյնպէս իրենց մտքին եւ հոգւոյն ալ սնունդ հայթայթել եւ խնամք տանիլ: Այս պատճառաւ եւ մենք ալ՝ հետեւեալ քանի մը դասերովն, կը ջանանք մեր ուսանողն կամ նորեկը ծանօթացնել մտքի եւ հոգւոյ գլխաւոր պահանջներէն միայն ինքնազարգացման, Հայրենասիրութեան եւ Ազգասիրութեան, ու կրօնքի. եւ ապա աւարտել սոյն խօսակցութեան մասն ալ:]

Ինքնազարգացում

Ինքնազարգացման առաջին քայլն է մտքին սնունդ կամ պաշար հայթայթել:

Մտքի գլխաւոր սնունդն է ուսմունքը, զոր կարելի է ձեռք բերել . ընթերցանութեամբ, ք. Ունկնդրութեամբ, ք. խօսակցութեամբ, ք. ճամբորդութեամբ, եւ է. Փորձառութեամբ:

Ա. Ընթերցանութեամբ շարժառիճ ձեռք կը բերուի . Յերկուայ կամ իրիկուայ դպրոց երթալով, ք. Մատենադարաններէն տունը գիրք բերել կարդալով, կամ ընթերցարանները յաճախելով, եւ ք. Լրագիր ու հանդէսներ կարդալով:

Բ. Ունկնդրութեամբ շարժառիճ համար յաճախելու է . Եկեղեցիներ, ք. Լսարաններ, ք. Հանդէսներ կամ այնպիսի խընջոյքներ, ուր կերակուրէն վերջ ատենախօսութիւններ տեղի կ'ունենան:

Գ. Խօսակցութեան համար միշտ ջանալու է խօսակցիլ իրմէ աւելի երէց, խելացի, գիտնական, փորձառու եւ տաղանդաւոր անձի մը հետ:

Դ. Ճամբորդութեան կամ Ընթերցանութեան ներքիններ դիմելու համար, ջանալու է ամեն պատեհ առթիւ, եթէ ոչ հեռու,

In'sti-tute of Tech-nol'o-gy (ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ - Ի ՖԵՆՈԼՈԳԻ)
Արուեստարանութեան Ուսումնարան (Հասարակական)
Pol'y-tech'nic (ՓՈԼԻՏԵԽՆԻԿ) Բազմարուեստից Վարժարան
Մանկապարտէզ, Kindergarten (2-3 տարեան ընթաց)

Մանկ-պարտէզ աշխարհի ներկայ կրթութեան հիմը կը-
կազմէ: Մանկապարտէզին մէջ կ'ընդունուին 3-6 տարեկան
երեխաներ, որոց կ'աւանդուին,

Իր-թե-ս-թի-ն (object-lessons), երեխայի նկատողութեան,
ըմբռնման, դատողութեան, յիշողութեան եւ ինքզինք արտա-
յայտելու կարողութիւններն զարգացնելու համար:

Իր-շէ-ն-թի-ն (object-making), որոյ նպատակն է ա. երեխան
վարժուի առանց ծանծրանալու ինքզինք զբաղած պահելու.
բ. վարժուի ճարտարարուեստութեան եւ գեղեցկի սկզբունք-
ներն նշմարելու, ըմբռնելու եւ ի գործ ածելու:

Եր-գե-յա-ն-թի-ն (singing), ներդաշնակութեան ոգին՝ եւ
զուարթութիւնն ներշնչելու համար:

Առ-շջ-պ-հի-ի-թ-ի-ն (play) եւ պարեր երեխայի առողջու-
թիւնն աւելի կայտառ ընելու եւ ընկերակիցներուն հետ հա-
մերաշխիւ սովորեցնելու համար:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հասարակաց Վարժա-
րաններն (Public Schools - ԷՔՍԷԼԷ ԷՔԻՆՍ) առ հասարակ դա-
սակարգութեամբ են ութ տարուայ դասընթացքով (Eight Grades
- էյթ Գրեյդս - ութն աստիճաններ, որոցմէ ամեն մէկն a, b, c,
ա եւ բ ստորաբաժանումներով), ընդ ամեն սառն եւ վեց աս-
տիճաններու. եւ այս դասընթացքն այնպէս մը կարգադրուած
է որ աշակերտը սկսի իւր 6 տարեկան հասակին եւ աւարտէ
իւր 14 ընդ տարիքին մէջ: Հայ տղաքներն առ հասարակ ի-
րենց յաջողութեամբ կրնան այս ընթացքը 5-6 տարիէն ա-
ւարտել:

Այս Դասընթացքը կը Բաղկանայ Հետեւեալներէն

Նախակրթարան, Primary School (4 տարեան ընթաց)

Read'ing	(ԷՔՐԵԻՆԻ)	Ընթերցանութիւն
Wri'ting	(ԷՔՐԵԻՆԻ)	Գրութիւն (ԷՔՐԵԻՆԻ)
Spell'ing	(ԷՔՐԵԻՆԻ)	Հեգելը, Ուղղագրութիւն
A-rith'me-tic	(ԷՔՐԵԻՆԻ)	Թուաբանութիւն

Երկրորդական Վարժարան, Secondary School (2 տարեան ընթաց)

Ծրդ տարիէն վերոյգրեալներուն կ'աւելցուի նաեւ

Ge-og'ra-phy	(ԳԵՕԳՐԱՖԻ)	Աշխարհագրութիւն
His'to-ry	(ԻՏՈՐԻ)	Պատմութիւն

Phys'i-ol'o-gy and hy'gi-ene (ՖԻԶԻՔՆԻ Եւ ՀԻԳԻԵՆԻ)

Մարդակազմութիւն եւ Առողջաբանութիւն

Քերականութիւն Ուսանելու Վարժարան. Grammar School
(2 ԳՐԱՐԱՆ ԸՆԴՅԻՆ)

Վեցերորդ եւ եօթներորդ տարիներուն մէջ կ'աւելցուին
El'e-men'ta-ry Gram'mar (ԷԼԷՄԵՆՏԱՐԻ ԳՐԱՐԱՆ) Տարրական Քերա-
կանութիւն

Elementary Al'ge-bra (ԷԼԷՄԵՆՏԱՐԻ ԵՂԵՂԵՐ) Տարրական Գրահաշիւ
Elementary Civ'ics† (ԷԼԷՄԵՆՏԱՐԻ ՍԻՎԻԻՑԻՍ) Տարրական Քաղաքա-
ցիական Գիտութիւն

Draw'ing (ԴՐՈՒՆԳ) Գծագրութիւն

Իրիկուան Վարժարաններն մասնաւորապէս արհեստա-
ւորներու և օտար երկրացիներու համար են, անոնց գէթ հասա-
րակ կարգաւ, գրեւ, խօսիլ եւ հաշուել սովորեցնելու համար:

Նախապատրաստական Վարժարաններն առ հասարակ ու-
սանողին կ'աւանդեն այն մասնաւոր նիւթերն, որոց պէտք
ունի այս ինչ ուսումնարանը մտնելու կամ գործը ձեռք բե-
րելու համար:

Առեւտրական Վարժարանները վերոյգրեւներէն ի զատ
կ'ուսուցանեն նաեւ մասնաւորապէս

Ac-count'ing (ԱՔԱՈՒՆՏԻՆԳ) Հաշուակալութիւն, Հաշուեյար-

Book'keep'ing (ԴՈՒՅՈՒՄԻՆԵՐԻՆԳ) Տոմարակալութիւն [դարութիւն

Sten-og'ra-phy (ՏԵՆՈԳՐԱՓԻ) Սղագրութիւն

Type'wri'ting (ԹԵՅՐԻՏԻՆԳ) Տառագրութիւն

Բարձրագոյն Վարժարաններ. High Schools.

Բարձրագոյն Վարժարան կ'ընդունուին անոնք միայն ու-
րոնք Քերականութիւն սովորեցնող դպրոցէ մը իրենց ընթա-
ցաւարտութեան վկայականը կը ներկայացնեն եւ կամ համար-
ժէք քննութիւն մը կ'ուստան:

Բարձրագոյն Վարժարաններու ընթացքը չորս տարի է և
սովորաբար երեք դասընթացք ունին, - . Clas'sic-al (ԿԼԱՍԻՔԱԼ)

† Civics ըսելով իր ամբողջութեամբը կը հասկցուի (1)
eth'ics (ԷԹԻՔՍ) բարոյագիտութիւն կամ ընկերակցական պար-
տականութիւններ. (2) civ'il pol'i-ty (ՍԻՎԻԼ ՓՈԼԻՏԻԻՏԻ) քաղաքա-
գիտութիւն կամ քաղաքական կառավարութեան կազմու-
թիւնն ու ընթացքը. (3) law (ԼՕ) օրէնք ու անոր գործադ-
րութիւնն ընկերակցութեան շահերուն նկատմամբ. (4) ec'o-
nom'ics (ԷԿՈՆՕՄԻՔՍ) տնտեսագիտութիւն կամ հարստութեան
եւ անոր փոխանակութեան սկզբունքներն կամ օրէնքներն.
(5) քաղաքական շարժումներու եւ զարգացման պատմու-
թիւնը:

Դասական (մասնաւորապէս Յոյն եւ Լատին գրագիտական, այս դասընթացքն առնողը Յունարէն եւ Լատիներէն ալ պէտք է ուսանի), Բ. Com-mercial, (ԲԵՐՇԵՐՇԷ) Վաճառականական (այս ընթացքն առնողը պէտք է տոմարակալութիւն, սղագրութիւն, տառագրութիւն եւ Գաղղիերէն կամ Գերմաներէն ալ ուսանի), Գ. Sci'en-tif'ic (ՏԵՆԴԷՖԻԿ) Գիտական (բնագիտութիւն, տարրալուծութիւն, երկրաչափութիւն, բնական աշխարհագրութիւն եւն. ուսանելու է):

Բարձրագոյն վարժարաններու այս դասընթացքներն առ Հասարակ այնպէս կարգադրուած են, որ ընթացաւարտներն կարող կ'ըլլան Ուսումնարան մտնելու առանց մուտքի քննութիւն տալու:

Ուսումնարան, College

Ուսումնարան մտնել ուզողը պէտք է 15 տարեկան ու լաւ բարոյականի տէր ըլլայ, կամ բարձրագոյն վարժարանէ ընթացաւարտ ըլլայ եւ կամ մուտքի քննութիւն տայ ու չափ առնուածն 14 ու կէս միութիւն (u'nits, եւ-նիթս - 1 unit կըսեալուի մէկ առարկայի մէկ տարի, չաբաթը 5ական ժամ ուսանիլը): Քննութեան նիւթերու ցանկը Ուսումնարանը կըներկայացնէ, որոյ մէջէն ուսանողը կ'ընտրէ իրեն կարողութեան յարմար եղածներն:

Ուսումնարաններու ընթացքն առ Հասարակ չորս տարի է:

Ուսումնարաններու Տեսակներն են

- Nor'mal College (ՆՕՐՄԱԼ ԿՈԼԵՃ) Պետական վարժապետանոց
 Teachers College (ԹԵՅՅԵՐՍ ԿՈԼԵՃ) Վարժապետանոց
 Dental College (ԴԵՆԿԵԼ ԿՈԼԵՃ) Ատամնաբուժական Ուսումնարան
 Medical College (ՄԵԴԻԿԱԼ ԿՈԼԵՃ) Բժշկական Ուսումնարան
 College of Physicians (ԿՈԼԵՃ ՈՒՖԻՆԵՆՇԻԱՆ) } Բժիշկներու եւ վիրա-
 and Surgeons (ԵՎՍՐՇԵՆՇԻԱՆ) } բոյժներու Ուսումնարան
 School of Jour'nal-ism (ՇՈՒՐՆԱԼԻՅԷՄ) Լրագրութեան
 վարժարան [վարժարան
 School of Mines (ՇՈՒՄԷՆՇԻԱՆ) Հանքերու (հանքանախնայ) }
 School of En'gi-neer'ing (ԷՆՂԻՆԵՐԷՆԷՐԻՆԵՐԻԱՆ) Երկրաչափութեան
 վարժարան [վարժարան
 School of Chem'is-try (ՇԵՄԻՍԿԷՐԻԱՆ) Տարրալուծութեան
 School of Com'mmerce (ԸՄԿՄԵՐՇԷՐԻԱՆ) Վաճառականութեան
 կամ Առեւտրական վարժարան
 School of Di-plo'ma-cy (ԸՍԴԻՍՄԱԿԻԱՆ) Դիւանագիտութեան
 վարժարան
 Law School (ԼՕՍԿՈՒԼ) Իրաւագիտութեան վարժարան

School of — Engineering

Civ'il	(Վի՛լ)	Հանրային Շինութեանց եւ Հա- տարակաց Ուղիներու
Me-chan'ic-al	(Մե՛քե'նիկալ)	Մեքենագործական
E-lec'tric-al	(Էլե՛կտրիկալ)	Ելեքտրական
Hy-drau'lic	(Հի՛դրոս փ)	Ջրաբաշխական
Steam	(Սթեմ'ս)*	Շոգեշարժական
Mi'ning	(Մայնինգ)	Հանքերու

School of Ar'chi-tec'ture (Ար՛քի-տեկտուր) (Ար՛քի-տեկտուր)

Ճարտարապետական Վարժարան

Վերոյգրեւներու որ եւ է մէկէն ընթացաւարտ եղող մը կրնայ Համալսարանական հետեւեալ ընթացքներէն միոյն մէջ աւելի յառաջանալ, աւելի բարձր աստիճաններ ձեռք բերելու համար:

School of Po-lit'ic-al Sci'ence (Քոլիտիկալ Տիւնս) (Քոլիտիկալ Տիւնս)

Քաղաքագիտութեան Վարժարան

School of Pure Science (Քուր Քայնս) (Քուր Քայնս) Զուտ Գիտութեան Վարժարան [Վարժարան

School of Phi-los'o-phy (Քիլոսոփի) (Քիլոսոփի) Փիլիսոփայութեան

School of Mu'sic (Մուսիկ) (Մուսիկ) Երաժշտական կամ Դաշնական Հարուստութեան Վարժարան

The o-log'ic-al Seminary (Օլոգիկալ Տեմինարի) (Օլոգիկալ Տեմինարի) Աստուածաբանական Ուսումնարան

Li'bra-ry (Լայբրերի) Մատենադարան, Գրադարան

Read'ing-room (Րեյդինգ րում) Ընթերցարան

Public Library (Քալիբրերի) Հասարակաց Մատենադարան

Pri'vate Library (Քրայվեյթ Լայբրերի) Անհատական Մատենադարան

Մատենադարաններու գրքերն երկու գլխաւոր դասակարգերու կը բաժնուին (ա) Վայ-ս-Րեֆ-ընս (Reference Books), որոնք դուրս չեն տրուիր. որովհետեւ պատմութիւններու կամ վէպերու պէս մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը չեն կարդացուիր, այլ պէտք եղած տեսնը միայն բառ մը կամ նիւթ մը կը նայուի անոնց մէջ. եւ (բ) Ընթերցանութեան համար դուրս տրուելիք գրքեր:

(ա) Կարգէն են

Cyclopedia	Synonyms and	Directory
Encyclopedia	Antonyms	Almanac
Dictionary	Gazetteer	Year Book
Bible Concordance	Bible Commentary	

Բառարաններու Քանի մը Տեսակներն են

Dictionary of —

English Language	Music and Musicians
English Literature	Hymnology
The Bible	Phrase and Fable
Philosophy and Psychology	Applied Chemistry
National Biography	Antiquities

(բ) Այն բոլոր գրքերը, որոնք դուրս կը տրուին Հիթերցանու-
թեան համար, կարելի է դասաւորել հետեւեալ
խորագիրներուն տակ

Religion, Կրօնք

Phylosophy	Miracles	Jewish
Psychology	Missions	Mohammedan
Creeds	Sectarians	Hindu

Social Sciences. Հնկերական Գիտութիւններ

Political Science and Economics

Government	Municipal Government	Customs and Holidays
Political Parties	Post Office	Etiquet
Statistics	Railways	Costumes
Year Books	Shipping	Coins
Census	Associations	Business
Commercial Atlases	Charities	Finance
and Geography	Education	Insurance

Science. Գիտութիւն

Mathematics	Chemistry	Natural History
Astronomy	Physics	Zoology
Electricity	Geology	Botany

Useful Arts. Օգտակար Արհեստներ

Agriculture	Military and Naval	Mechanic Arts
Horticulture	Minerals	Engineering
Medicine	Patents	Industries and Manufactures

Domestic Science

Printing and Publishing

Fine Arts. Գեղարուեստներ

Architecture	Engraving	Music
Ceramics	Photography	Operas
Painting	Symbolic Art	Games and Sports

Literature. Գրագիրութիւն

Prose	Poetry	Fiction	Drama

Ճամբորդութիւններ կարելի է ընել ոտքով, ձիով, երկա-
նիւով, կառքով, ինքնաշարժով, եւն. եւն.: Բայց մեծ, երկար
եւ հեռաւոր ճամբորդութիւններն կարելի է ընել գլխաւո-
րաբար ցամաքի վրայ երկաթուղիով, ջրի վրայ շոգենաւով:

Երկաթուղիով ճամբորդութեան վերաբերեալ Բառը

Rail'road"	(րէյլ-ու-ու)	Երկաթուղի
Train	(թրէյն)*	Կառագնացք
Track	(թրէք)*	Երկաթուղիի զոյգ զոյգ գծերը
Lo'cal train	(լո'կէլ Թրէյն)	Տեղական կառագնացք (մեծ կո- ւն կէշոյ)
Ex-press' train	(էքսպրէս Թրէյն)	Ճեպընթաց կառագնացք (մեծ կո- ւն կէշոյ)
Par'lor-car	(փո'լըր-փո-ր)	Դահլճանման կառք [բն լը կէշոյ]
Pull'man-car	(փո'լման-փո-ր)	Քնանալու չքեղ կառք (փո'լման հնարդէ առանձն լը կէշոյ)
Ob'ser-va'tion-car	(օբսըրւէ'շն լը փո-ր)	Տեսարաններ դիտելու բաց կամ ապակիէ պատերով կառք
Coach-car	(փոչ-փո-ր)	Ճանապարհորդի կառք
Di'ning-car	(դի'նինկ-փո-ր)	Ճաշելու կառք
Sleep'ing-car	(սլը'ինկ-փո-ր)	Քնանալու կառք
Tour'ist-car	(թուրիստ-փո-ր)	Ձրօսաշրջիկներու կառք
Smo'king-car	(սմո'կինկ-փո-ր)	Ծխելու կառք
Ac-com'mo-da'tion	(էքոմո'դէ'շն լը փո-ր)	տեղ տալը, յարմարցնել
Win'dow	(ուին'դու)	Լուսամուտ, պատուհան
Seat	(սիյո)*	Բազմոց, նստելու տեղ
Shelf	(շելֆ)*	Դարակ
Lo'co-mo'tive	(լո'կոմո'տիւ)	Վայրաշարժ շոգեկառք[քենավար
Locomotive-en'gi-neer'	(լո'կոմոտիւ'էնճին'յը)	Վայրաշարժ քշող մե-
Con-duct'or	(կոն'դէկտը)	Առաջնորդող, տոմսակահաւաք, կառքի դրամահաւաք
Sta'tion	(էստէ'շն լը փո-ր)	Կայարան
Wait'ing-room	(ուէ'յինկ փո-ր)	Սպասելու սրահ
Ex-cur'sion	(էքս'կը'շն լը փո-ր)	Ձրօսապտոյտ, երթալ գալը (երկո- ւնդէն հաթուր-թիւն) [թո-թիւն]
Round-trip	(առանդ-թրէք)	Երթալ գալը (երկո- կոնդէն հաթուր- թիւն)
Tick'et	(թիկ'էթ)	Տոմս, թիկէթ [ծրար, բեռ եւն.]
Bag'gage	(պէ'կէճ)	Ճանապարհորդական սնտուկ,
Baggage-room	(պէ'կէճ-փո-ր)	Ճանապարհորդական սնտուկներ-
Par'cel	(փո'սըլ)	Ծրար [թու, բեռներու սրահ

* Հիշելու է մէկ տեղամաս մէկ վահէ:

Bath-room	(դէմնահոս-մ)	Բաղնիք (Բ-ն-ն-ն-ն-ն)
Dining Saloon	(դ-ն-ն-ն-ն-ն-ն)	Փառաւոր ճաշասրահ
Schedule	(շ-մ-մ-մ-մ-մ)	Ցուցակ
Time table	(ն-մ-մ-մ-մ-մ)	Ժամանակացոյց
Quarantine	(գ-մ-մ-մ-մ-մ)	Թիւ մը օրեր մաքրանոցի մէջ Մնալը մաքրանոց (ՏՖ. Գ-մ-մ-մ-մ-մ)
Cus'toms duty	(գ-մ-մ-մ-մ-մ)	Մաքս
Custom-house	(գ-մ-մ-մ-մ-մ)	Մաքսատուն
Du'ti-a-ble	(դ-մ-մ-մ-մ-մ)	Մաքս առնուելիք
Dec'la-ra-tion	(դ-մ-մ-մ-մ-մ)	Որոշ յայտարարութիւն
En'try	(է-մ-մ-մ-մ-մ)	Մուտք, մաքսի յայտարարութիւն
Res'i-dent	(ր-մ-մ-մ-մ-մ)	Բնակող, բնիկ
A-broad'	(է-մ-մ-մ-մ-մ)	Օտար երկիր, հեռու աշխարհ
De-tailed'	(դ-մ-մ-մ-մ-մ)	Մանրամասն
Ap-prais'er	(ա-մ-մ-մ-մ-մ)	Գին դնող
Ex-emp'tion	(է-մ-մ-մ-մ-մ)	Մաքսէ ազատ. ենթակայ չըլլալը
Pier	(փ-մ-մ-մ-մ-մ)	Նաւամատոյց
Dock	(դ-մ-մ-մ-մ-մ)	Նաւամատոյց [ւ-մ-մ]
Gang'way"	(գ-մ-մ-մ-մ-մ)	Առժամանակեայ անց (ն-մ-մ-մ-մ-մ)

Թանգարաններ եւ Տեսնելու Արժանի Ուրիշ Տեղեր

Art Museum	(ա-մ-մ-մ-մ-մ)	Գեղարուեստից Թանգարան
Museum of Nat'u-ral History	(մ-մ-մ-մ-մ-մ)	Բնա- պատմական Թանգարան
E'den Musee	(է-մ-մ-մ-մ-մ)	Եղեմական Թանգարան
Art Gal'ler-y	(ա-մ-մ-մ-մ-մ)	Գեղանկարներու Սրահ [Պարտէզ
Zo'o-log'ic-al Gar'den	(զ-մ-մ-մ-մ-մ)	Կենդանաբանական
Bo-tan'ic-al Gar'dens	(բ-մ-մ-մ-մ-մ)	Բուսաբանական Պար-
A-qu'a-ri-um	(ա-մ-մ-մ-մ-մ)	Ձկնարան [տէզ

Բայեր

to preach	(գ-մ-մ-մ-մ-մ)*	Քարոզել
to speak	(շ-մ-մ-մ-մ-մ)*	Պատիլ†
to tell	(ն-մ-մ-մ-մ-մ)	Ըսել‡

† To speak կը նշանակէ Իս-իլ խօսք մը իմաստով կամ անիմաստ, ինչպէս անգղայութենէ նոր ուղքի եկող անձ մը կրնայ խօսիլ:

‡ To tell կը նշանակէ Ե-իլ խօսք մը կոկիկ իմաստով եւ դիտմամբ, ունկնդրին վրայ մասնաւոր ազդեցութիւն մը յա-
ռաջ բերելու նպատակաւ:

* Հնչուլ է մէկ անգամէն (մէկ վանկ):

to nar-rate'	(Երբեք)	պատմել լեռի յեւ
to trav'el	(Երբե՛լել)	ճամբորդել
to check	(չեք)	ոհ է իր մը գործին յատուկ պաշտօնեային յանձնել փոխարէնը թուաւոր ցուցանչան մ'առնելով կանգնեցնել, կեցնել. կենալ
to stop	(ը)՛նք	պաշտօնապէս հանդիսաւոր կերպով խօսիլ, ատենախօսել
to de-liver	(Երբե՛լել)	բանախօսել, ատենախօսել
to ad-dress'	(ը)՛նք	սուլել
to whis'tle	(հո՛ւ՛ւ)	նաւը ճամբայ ելլել, նաւարկել
to sail	(եք)	ծովային ճամբորդութիւն կամ
to cruise	(հո՛ւ՛ւ)	նաւարկել [պտոյտ ընել
to nav'i-gate	(Երբեք)	նաւը մտնել
to em-bark'	(Երբեք)	ցուցակագրել
to sched'ule	(Երբեք)	գին դնել
to ap-prais'	(Երբեք)	

210. Վարժութիւն

[Թ] [Թ] [Լ]

“All aboard!” —

“Bon voyage! my dear.”

“Au revoir!”

“Good bye”. Don't forget to write”. — “I will. Good bye!”

“I intend to go to Europe; do I need a passport?” — “Yes.”

“Where can I get from?” — “From State Department, Passport Division. It will cost you one dollar; and you must furnish your personal description.”

“When are you going to leave?” “Thursday, week from to-day.”

“Where to?” — “I shall go direct to London, from thence I am going to take a trip around the world.”

“This gangway for 1st cabin passengers.”

“Here goes the gong.” “All visitors please leave for shore.” —

“We can stand on the upper pier and see them off.”

“When will the next train start.” — “Inquire please at the information window.”

“Please let me have a time-table for Philadelphia.” —

“Thank you.”

“Round trip ticket for Philadelphia please.” — “Four dollars.”

* Հնչու է մէկ տնկամեն (մէկ վանկ):

"How long will this ticket hold good for?" — "For nine days."

"Is this ticket good on the next out going train.?" — "Yes, sir."

"Will you check this parcel?" "I shall call for it tomorrow."

"Will you please let me have my parcel?" — "What was it?" —

"A valise." — "Here it is. Ten cents."

"Boston Express, Track No. 5."

"New York Express. All aboard!"

"First stop Springfield."

"Have your tickets ready."

"Springfield! Next stop Hartford."

"New York terminal. Last stop. All out."

"Baggage transfer. Express."

NOTICE TO PASSENGERS.

It will be necessary for you to make a declaration, under oath, before a customs officer, before leaving this vessel, stating the number of your trunks and other packages, together with their dutiable contents. A form of Declaration and Entry will be furnished by a customs officer who will meet you at quarantine.

RESIDENTS OF THE UNITED STATES.

Residents of the United States returning from abroad should prepare a detailed list of all articles purchased or otherwise obtained abroad, and the prices paid therefore, or the value thereof, specifying separately wearing apparel, articles of personal adornment, toilet articles, and similar personal effects. The exemption of \$100. allowed by law will be made by the appraiser at the dock. Articles, including wearing apparel, will be appraised at the market price in the country where purchased.

211. *Աստուծոյ խնայ*

[3] [2]

"Reason's whole pleasure, all the joys of sense,
Lie in three words — health, peace, and com-
petence." — *Pope.*

"*Reputation, virtue, and happiness* depend greatly
on the choice of companions." — *Wilson.*

ԴԱՍ ՃԺԳ. (LESSON CXIII.)

Pa tri-ot-ism (ՔԵՅՐԵԼԵՐԻՄ) Հայրենասիրութիւն, Ազգասիրութիւն

Մարդիք կը ծնին իրենք զիրենք ապրեցնելու անկարող վիճակի մը մէջ. եւ առնուազն կեանքի առաջին 3-4 տարիներ ուրիշի մը (ծնողք, քոյր, եղբայր, ազգական, բարեկամ, պաշտպան, խնամակալ, ևն.) խնամքն է որ նորածինն էակը կ'ապրեցնէ. եւ այդ խնամքն անտարակոյս բնական սիրոյ մը, գորովի մը կամ բարոյական կրթութեան մ'արդիւնքն է. և եթէ գառնուկ մը կամ կատուի մը ձագն անգամ կ'զգայ եւ գիտէ որ զինք սիրողի փայփայող ձեռքը պէտք է լզէ. եւ նոյնպէս եթէ շնիկ մը կամ ձի մը կամովին եւ գիտակցաբար մինչեւ անգամ անձնագոհ կ'ըլլայ զինք սիրող տիրոջ կեանքն ու գոյքը փրկելու, հապա բանական ու զարգացած մարդն որքա՜ն աւելի մեծ սէր եւ երախտագիտութիւն պէտք է տածէ փոխադարձաբար դէպի այն անձերն, որոնք ուղղակի կամ անուղղակի պատճառներն են իւր գոյութեան, ապրելուն, կրթութեան, և զանազան յաջողութեանց: Ահա կեանքի այս բնազդը, փոխադարձ սիրոյ այս բնական զգացումն, եւ բանական, քաղաքակրթուած ու զարգացած մարդկութեան գիտակից երախտագիտութիւնը նուիրական պարտականութիւն մը դառնալով ամեն մէկ անհատի, մի եւ նոյն ատեն հիմն ու կապերը, նեցուկն ու յենարանը, զօրավիգն ու ախոյեանը կը դառնան ընտանեկան կազմակերպութեան ու անոր պահպանման: Եւ երբ քիչ մ'ալ աւելի ընդլայնենք ընտանեկան շրջանակը կ'ունենանք ազգ եւ ազգութիւն, որ ատեն ազգասիրութիւնը նոյնքան նուիրական պարտականութիւն կը դառնայ ամեն մէկ անհատի որքան ընտանեկան սէրն ու երախտագիտութիւնը:

Եւ մինչ մարդկութեան ուղիղ բնազդով չարժող, ազնուութեան ոգիովը ներշնչուող, բարձր կրթութիւն եւ զարգացում ունեցող, Քրիստոնէական եւ ընկերակցական սիրով վառուող տարրը մարդկային անկար, անոք եւ անօգնական անհատներուն օգնութեան հասնելու կը վազէ ու զանոնք ապրեցնելու, կրթելու եւ հանգստացնելու կը նկրտի, միւս կողմէն մարդկութեան բարբարոս, անազնիւ, անկիրթ եւ անսէր մէկ տարրը, Թուով որքան ալ քիչ, միշտ կը տքնի ուրիշի ունեցածին չարութեամբ նախանձելու, անոր կեանքն ու գոյքը անիրաւութեամբ յախշտակելու կամ անգթաբար քանդելու. ասոր համար ահա մարդիք ստիպուած են իրենք իրենց մէջէն կառավարութիւն կազմել, որուն պաշտօն տուած են իրենց

կեանքն ու գոյքը պահպանել եւ պաշտպանել հրդեհհի, գողութեանց, յափշտակութեանց ու սպանութեանց դէմ։ Եւ արդարութիւն գործադրել անիրաւութեանց դէմ։ Այսպիսի կառավարութեան մը իշխանութիւնը կը տարածուի այն բոլոր գիւղերուն, քաղաքներուն եւ երկիրներուն վրայ, ուր կը բնակին ու կը գործեն կառավարութիւնը կազմակերպող կամ ընտրող անհատներն ու իրենց ընտանիքներն. եւ այդ երկիրն կը կոչուի հոն մշտնջենապէս ապրող ժողովուրդի Հայրենիք. որոյ մէջ կեանքի եւ գոյքի ապահովութեան պահպանումն եւ արդարութեան գործադրութիւնն որքան որ իշխող կառավարութեան պարտականութիւնն է, նոյնքան ալ կառավարութեան հոգածութիւնն, հայրենիքի խաղաղութիւնն. ու բարգաւաճումը վայելող ժողովրդի նուիրական պարտականութիւնն է փոխադարձաբար կառավարութեան գոյութիւնը պահել, զայն ապրեցնել, եւ իրեն յանձնուած պաշտօնները կարողապէս կատարելու վիճակի մէջ պահել. եւ որը մէկ բառով կը կոչուի Հայրենասիրութիւն. եւ այսպէս ամեն մէկ հայրենասիրի գլխաւոր ու նուիրական պարտականութիւնն է ուրեմն ամեն կերպով ոյժ տալ եւ աջակցիլ կառավարութեան. անոր ծախսերը հայթայթելու համար տուրք տալով, խաղաղութիւնը պահպանելու համար ոստիկան լինելով, անիրաւութեանց դէմ կռուելու համար զինւորագրուելով, օրէնքներ ծրագրելու եւ գործադրելու համար պաշտօնէութիւն ստանձնելով. եւ ինչ որ ամեն բանէ գերազանցն է իւր Կոնստիտուցիան ի գործ ածելով։ Ուրախալի է ըսել որ ներկայիս բացարձակ միապետութիւն աշխարհի վրայ ալ գոյութիւն չունի. ամեն տեղի կառավարութիւնը կամ Հանրապետութիւն է եւ կամ Սահմանադրական Միապետութիւն. երկու պարագային տակ ալ, ամեն մէկ անհատի իւր ծնած կամ որդեգրած հայրենիքին մէջ քուէ տալու իրաւունք կամ իշխանութիւն ընորհուած է. որուն տէր ըլլալ ամենասուրբ պարտականութիւն մը պէտք է ճանչնալ եւ զայն գործածելը վեհ ու նուիրական հայրենասիրութիւն համարել։

[Ծ]

կառավարութեան վերաբերեալ Բառեր

Lib'er-ty	(Լիբ'երտի)	}	Ազատութիւն
Free'dom	(Ֆրի'յութ)		
Equal'i-ty	(Էկուալիտի)	}	Հաւասարութիւն
Fra-ter'ni-ty	(Ֆրա[Երեմիտի)		
In'de-pend'ence	(Ինդեպենդենս)		Ենկախութիւն

Au-ton'o-my	(օթ-նօթ)	ինքնօրինութիւն
Con'sti-tu'tion	(գաւադիտիւն)	Սահմանադրութիւն [անոյն]
Cit'i-zen	(սիտիշն)	Քաղաքացի (սակաւոր իրաւունք)
Fran'chise	(ֆրեշիշն, իշն)	Քաղաքական կամ Սահմանադրական իրաւունք
Suf'rage	(սֆրէյճ)	Քուէ, Հաւանութիւն [համամիտ]
Suf'fra-gist	(սֆրէյճիտ)	Կանանց քուէ տալու իրաւունքին
Suffragette	(սֆրէյճիտ)	Կանանց քուէ տալու իրաւունք
Vote	(վօթ)	Քուէ [պահանջող կին]
E-lec'tion	(էլէկշն)	Ընտրութիւն
Leg'is-la'ture	(լէճիսլատուր)	Օրէնսդիր ժողով
As-sem'bly	(ասեմբլի)	Նահանգային երեսփոխանական
Sen'ate	(սենեյտ)	Ծերակոյտ [ժողով. Մեծ ժողով]
Sen'a-tor	(սենեյտոր)	Ծերակուտական
Gov'ern-or	(գըւընըր)	Կառավարիչ, Նահանգապետ
Con'gress	(գոնգրէս)	Վեհաժողով
Rep're-sent'a-tive	(րէփրէնտիւտիւ)	Երեսփոխան, ներկայացուցիչ
Pres'i-dent	(փրէշիդէնտ)	Նախագահ
Vice-President	(վայսփրէշիդէնտ)	Դեր-Նախագահ
Coun'cil	(կաւնսիլ)	Խորհուրդ, ժողով
Coun'cil-man	(կաւնսիլման)	Խորհրդական [դամ]
Al'der-man	(օլտըրման)	Քաղաքապետական ժողովի Ան-
Com-mis'sion-er	(գըմիսիօնըր)	Թանձնակատար
May'or	(մայօր)	Քաղաքապետ
Par'lia-ment	(փաւլիամէնտ)	Խորհրդաժողով, Օրէնսդիր ժողով, Ազգային ժողով, Անգլիոյ Գերագոյն Խորհրդաժողովը
Cap'i-tal	(էփէիթլ)	Մայրաքաղաք
Cap'i-tol	(էփէիթլ)	Ազգային Վեհաժողովի կամ Նահանգային Օրէնսդիր ժողովի
Par'ty	(փաւթի)	Կուսակցութիւն [Խորհրդարան]
Re-pub'lic-an	(րէփլիկէն)	Հանրապետական
Pro-gress'ive	(փրօգրէսիւ)	Թաւալդիմական
Dem'o-crat'ic	(դէմօկրէիտիկ)	Ժողովրդապետական
So'cial-ist	(սօշլիսիտ)	Ընկերավարական [սոցիալիզմ]
Pro'hi-bi'tion-ist	(փրօհիբիշնիտիստ)	Ժուժկալական (սփեյս, Էթիկիշիտ)
Plat'form	(փլէթֆօրմ)	Գաւազան Ծայտագիր, Ծրագիր
to e-lect'	(էլէկտ)	Ընտրել
to vote	(վօթ)	Քուէարկել, քուէ տալ

Երկրի Քաղաքական Բաժանումները Կը Կոչուին

Re-pub'lic	(ռե'պը'լիկ)	Հանրապետութիւն, Հասարակա-
Em'pire	(էմ'պայր)	Կայսրութիւն [պետութիւն
King'dom	(կին'գդոմ)	Թագաւորութիւն
Prin'ci-pal'i-ty	(պրին'սիպալ'իտի)	Իշխանութիւն
Prov'ince	(պրո'վինս)	Գաւառ, Կոռուակաւութիւն

Միացեալ Նահանգաց Քաղաքական Բաժանումները Կը Կոչուին

Coun'try	(կը'նթրի)	Երկիր, Հայրենիք. գիւղ
State	(էսթէյտ)*	Նահանգ [Երկիր
Ter'ri-to'ry†	(թէրիթորի)	Կիսանահանգ. երկիր. Հպատակ
Coun'ty	(կա'ունտի)	Գաւառ
Dis'trict	(տիս'tրիկտ)	Քոնգրէս-թէռն Շրջանակ
Cit'y	(սիթի)	Քաղաք
Town	(թա'ուն)*	Փոքր քաղաք, աւան
Ward	(ուորդ)*	Քաղաքի թաղ. հիւսիս-արեւելքի շրջանակ
Bor'ough	(պըրթ)	Աւան, Շրջանակ
Pre'inct	(պրէ'նսիկտ)	Քաղաքացւոյ շին-արեւելքի շրջանակ
Vil'lage	(վիլէյժ)	Գիւղ

Gov'ern-ment (գը'վընմէնտ) Կառավարութիւն

Ամեն մարդ իւր ապրած երկրի կառավարութեան հետ առնուազն հինգ տեսակէտով չփման մէջ է. ա. Թղթատարութեան միջոցաւ, ք. Հրդեհի պատճառով, գ. Ոստիկանութեան միջոցաւ, Դ. Դատարանի միջոցաւ, Ե. Ազգային, Նահանգային եւ Տեղական Կառավարութեան ուրիշ ճիւղերուն միջոցաւ:

Թղթատարութիւն, Post կամ Mail

Ամեն մարդ, այր եւ կին, մեծ ու պզտիկ Թղթատարութեան հետ քիչ թէ շատ գործ ունին:

Թղթատարութեան Վերաբերեալ Բառերն են

Post Office	(փոսթ-օֆիս)	Թղթատարատուն, սուրհանդա-
Post'mas'ter	(փոսթ-մէսթըր)	Թղթատարապետ [կատուն

† Territory Կը Կոչուի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ երկիր մը կամ նահանգ մը. որ Ազգային Վեհաժողովին անդամ մ'ընտրելու չափ բազմամարդութիւն չունի: Այսպիսի Նահանգի մը Կառավարիչը Կ'անուանուի Նախագահէն Մերակոյտի Հաւանութեամբ. եւ տեղական կառավարութիւնը Ազգային Վեհաժողովի գերիշխանութեան տակն է:

* Հնչելու է մէկ անգամէն մէկ վանկ:

As-sist'ant	(Ը--՚-ԴԸԴ)	Օգնական
Clerk	(ԺԼԸԴ)	Գրագիր, գործաւոր
Letter-carrier	(ԼԵԴԸԴ-ԳԵԼԸԴ)	Նամակագրեր, նամակացրուիչ
Stamp	(Ը)-ԴԵԼԸԴ	Նամակագրօջմ
Reg'is-ter	(ԴԵԼԸԴ-ԴԸԴ)	Արձանագրութիւն
Mon'ey-Or'der	(ՋԸԼԸԴ-ԴԸԴ)	Վճարագիր
Sa'vings	(ԴԵԼԸԴ-ԴԸԴ)	Պահեստի դրամներ
Post Office Box	(ԴԸԼԸԴ-ԴԸԼԸԴ)	Թղթատան նամակատուփ

Հրչէջներու (Fireman), Ոստիկաններու Policeman) եւ Դատարաններու (Court) հետ առհասարակ շատ քիչ գործ ունենալնու մասնաւոր բառեր գիտնալու պէտք չունինք:

Տեղական ինքնօրէն կառավարութիւնը (Municipality, ԴԸԼԸԴ-ԴԸԼԸԴ) ամեն մէկ տեղի համար կը տարրերի. ուստի ամեն ոք իր բնակավայրի կառավարութեան ընթացքին գիտակից ըլլալու համար միանալու է կամ գէթ չփութելու է տեղւոյն քաղաքական կուսակցութիւններէն միոյն հետ (նախապէս մեր Ամերիկեան Քաղաքացիէն գաղափար մը կազմելով) տնոնց մէկ ակումբին (Club, ԴԸԼԸԴ) ակմբասրահը (Club-room) յաճախելով:

[Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային կամ Դաշնակցական կառավարութեան վրայ լաւ գաղափար մը կազմելու համար կը յանձնարարենք ուսանողին մեր Ամերիկեան Քաղաքացիէն ձեռք բերել եւ անով ուսանիլ. ուր պիտի գտնէ նաեւ բաւական գիտելիքներ Նահանգային կառավարութեան մասին, որը փոքր տիպարն է Ազգային կառավարութեան:]

212. Վարժութիւն

[Շ]

“It is substantially true that virtue or morality is a necessary spring of popular government.*****

Promote, then, as an object of primary importance, institutions for the general diffusion† of knowledge. In proportion as the structure of a government gives force to public opinion, it is essential that public opinion should be enlightened.

Observe good faith and justice towards all nations; cultivate peace and harmony with all: religion and morality enjoin this conduct; and can it be that good policy does not equally enjoin it? It would be worthy of a free, enlightened, and, at no distant period, a great nation, to give to mankind the magnanimous and too novel example of a people always guided by an exalted justice and benevolence.” — GEORGE WASHINGTON.

† dif-fu'sion (ԴԸԼԸԴ-ԴԸԼԸԴ) տարածում

“O thou beloved land, bound together by the ties of brotherhood, and common interest, and perils, live forever, — one and undivided!” — LYMAN BEECHER.

213. Վարժութիւն

[8] [2]

“Sink or swim, live or die, survive or perish, I give my hand and my heart to this vote.

*** live or die, survive or perish, I am for the declaration. It is my living sentiment, and, by the blessing of God, it shall be my dying sentiment; independence *now*, and independence forever.” — *Daniel Webster*. (Supposed speech of John Adams.)

“Is life so dear, or peace so sweet, as to be purchased at the price of chains and slavery? Forbid it, Almighty God! I know not what course others may take; but, as for me, give me *Liberty*, or death.” — *Patrick Henry*.

“Millions for defense, not a cent for tribute.”

CONSTITUTION OF THE UNITED STATES

PREAMBLE

We, the people of the United States, in order to form a more perfect union, establish justice, insure domestic tranquility, provide for the common defence, promote the general welfare, and secure the blessings of liberty to ourselves and our posterity, do ordain and establish this Constitution for the United States of America.

“In THIS CONSTITUTION *all authority is derived from the PEOPLE*.” — JAMES WILSON.

Whatever makes men good Christians, makes them good citizens. — *Daniel Webster*.

Հայրենասիրական ուրիշ ընտիր ասացուածքներ տեսնել ձեր Ահեբիկեան Քաղաքացիին մէջ երես 31 հ. 58:

ԴԱՍ ՃԺԴ. (LESSON CXIV.)

[Զ]

Re-lig'ion (ռէլիճիօն) Կրօնք

Կրօնք՝ մարդկային հոգեկան բնութեան գերբնական էակէ մը կախումն ունենալու խղճամիտ գիտակցութիւնն ու հաւատքն է, հանդերձ անոր վերաբերեալ վարդապետութիւններով, ծէսերով ու արարողութիւններով: Մարդկային հոգին կրօնքով միայն յագուրդ կ'ստանայ իւր այն յարաճուն ցանկութեանց, որով կ'ըզճայ կեանքի անմահութիւն եւ յաւիտեանական երանութիւն ձեռք բերել:

Կրօնքը նախնական վիճակի մէջ կարելի է բաժնել հետեւեալ տեսակներուն, կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, ոգեպաշտութիւն, նախնիքները պաշտել, բազմաստուածութիւն, ամեն մէկ ազգին իրեն յատուկ աստուածը պաշտել, միաստուածութիւն, դիցապաշտութիւն, խորհրդանշաններ պաշտել, եւ կրօնական վարդապետներու ուսուցած կրօնքներն. ինչպէս, Պրահմանականութիւն, Պուտտայականութիւն, Գոնֆուկիոսականութիւն: Փիլիսոփայութեան տեսակէտէ կրօնքն երկու տեսակի կարելի է բաժնել (1) Անաստանք (անհաւատներ, համաստուածականներ, բնապաշտներ եւ ոգեպաշտներ) եւ (2) Աստուծոյն: Այս վերջինը կարելի է ստորաբաժնել նաեւ (ա) Բազմաստուծոյն կամ Կռապաշտներ եւ (բ) Միաստուծոյն (Մահմետականներ, Հրէաներ եւ Քրիստոնեաներ):

Հայերն առ հասարակ Քրիստոնեայ ժողովուրդ մ'ըլլալուն համար, Քրիստոնէութեան վերաբերեալ ամենէն շատ գործածուած բառերը միայն կ'ստանանք հոս տալ:

Քրիստոնէական կրօնքին վերաբերեալ բառերէն մաս մը. ինչպէս, God, Christ, Church, Resurrection, եւն., եւն. գրքի ամբողջ շարքին մէջ տրուած ըլլալով, հոս կ'աւելցնենք միայն այն բառերն, որոնք դեռ եւս տրուած չեն:

Je'sus	(Յիւշու)	Յիսուս (Դիտի Կռապաշտութիւնը)
A-pos'tle	(Ափոստ)	Առաքեալ
Ap'os-tol'ic	(Ափոստոլիկ)	Առաքելական
Trin'i-ty	(Տրինիթի)	Երրորդութիւն
Gos'pel	(Կոսթել)	{ Աւետարան
E-van'gel	(Էվանգել)	
E-van'gel-ist	(Էվանգելիստ)	
Ev'an-gel'ic-al	(Էվանգելիկալ)	
		Աւետարանիչ
		Աւետարանական

Tes'ta-ment	(Թէ'տէ'մէնտ)	Կտակարան, կտակ
E-pis'tle	(էփ'սլէ)	Թուղթ, թղթակցութիւն, նամակ
Christian	(քրի'ստէն)	Քրիստոնեայ
Chris'ti-an'i-ty	(քրի'ստէ'նիտի)	Քրիստոնէութիւն
Faith	(ֆէյթ)*	Հաւատք
Hope	(հօփ)	Ծոյս [թիւն. սէր
Char'i-ty	(չէ'րիտի)	Բարեացակամութիւն, ողորմու-
Sal-va'tion	(սալ'վէ'յշն)	Փրկութիւն
Spir'i-tu-al	(սփ'րիտուալ)	Հոգեւոր
Tem'po-ral	(թէ'մփօրալ)	Աշխարհային
Al'tar	(ալ'tար)	Խորան
Pul'pit	(փալ'փիթ)	Ամպիրոն
Chan'cel	(չէ'նսլ)	Եկեղեցւոյ դաս
Nave	(նէյվ)	Խաչածեւ եկեղեցիներու մէջ ժողովրդի կեցած տեղը (եկեղեցւոյ բանին մէջն Գոսլ)
Tran'sept	(թրէ'նսէփթ)	Հայկական Հին խաչածեւ եկեղեցիներու աջակողմեան եւ ձախակողմեան թեւերը
Aisle	(այլ)	Անցք
Ush'er	(ուշ'եր)	Աթոռացոյց
Gal'ler-y	(գալ'լէրի)	Վերինատուն
Or'gan	(օր'գէն)	Երգեհոն
Or'gan-ist	(օր'գէնիստ)	Երգեհոնահար
Choir	(չօր-այր)*	Դպրաց դաս
Chor'is-ter	(չօրիս'tեր)	Դպիր
Ves'try	(վէ'ստրի)	Աւանդատուն
Vest'ment	(վէ'ստմէնտ)	Պատարագի զգեստներ
Sur'plice	(սը'սփլիս)	Պատարագի շապիկ
Stole	(սթօլ)*	Ուրար
Va'kass, va'gas	(վա'կաս)	Վակաս
Chas'u-ble	(չէ'սթուբլ)	Շուրջառ [ւարտ
mi'ter	(մի'տէր)	Եպիսկոպոսական թագ, սաղա-
Cro'zier, cro'sier	(քրօ'զիէր)	Եպիսկոպոսական գաւազան
Cru'ci-fix	(քրու'սիֆիքս)	Խաչելութիւն [տետր.
Mis'sal	(մի'սալ)	Պատարագամատոյց խորհրդա-
Chalice	(չէ'լիս)	Սկի, սկիհ
Sa'cred Host	(սէ'սթրէփ հօստ)	Նշխար

* Հնչելու է մէկ տեղամէն մէկ վանկ:

Cath'o-lic	(գէ'վհօլիկ)	Տիեզերական, Ուղղափառ, Կաթոլիկ
Mass	(մաս, մես)	Պատարագ [թիւն
Con-fes'sion	(գընժէ'շն)	Խոստովանանք, Խոստովանու-
Com-mun'ion	(գըմս'յօննն)	Հաղորդութիւն [տուփ
Pyx	(պիք)*	Սրբատուփ, Հաղորդութեան
Hymn	(հիմ)	Եկեղեցական երգ, Տաղ, Շարա-
An'them	(անթէմ)	Սաղմոսերգ. Կցորդք [կան
Ser'mon	(սըրմոն)	Քարոզ
Col-lec'tion	(կոլէկտիոն)	Հաւաքում, Հանգանակութիւն
Lit'ur-gy	(լիտուրգի)	Ժամակարգութիւն
Rit'u-al	(րիտուալ)	Արարողութիւն, Մէս. Միսական
Re'qui-em	(րէկվիէմ)	Հողեհանգստեան Շարական
Cat'e-chism	(կէտիզմ)	Գրիստոնէական դիրք, Հարցարան
Can'ti-cle	(կանտիկլ)	Տաղ, Շարական
Mag-nif'i-cat	(մագնիֆիկատ)	Մեծացուցէ (Ղաւ. ա. 46-55)
Glo-ri-a in Ex-cel'sis	(կլորիա Էքսէլսիս)	Փառք Ի Բարձունս
Nunc Di-mit'tis	(նունք միտիս)	Արդ Արձակեա (Ղաւ. բ. 29-32)
Sup'pli-ca'tion	(սուփլիկատիոն)	Աղերս, Խնդրում, Մաղթանք
Prayer	(պրայ)	Աղօթք
Lent	(լենտ)*	Մեծ Պահք
Fast'ing	(ֆաստինգ)	Մոմապահութիւն
Ab'sti-nence	(աբստինենս)	Հրաժարում, Ժուժկալութիւն
Trans-gres'sion	(տրանզըսիոն)	Մեղանշելը, Մեղք
Tres'pass	(տրէսփաս)	Կատաղ օրինազանցութիւն. մեղք
Pen'i-tent	(պենիտենտ)	Ապաշխարող
Pen'i-ten'tial	(պենիտենցիալ)	Ապաշխարութեան
Re-pent'ance	(րէպենտենս)	Չղջում
For-give'ness	(ֆորգիւնես)	} Ներողութիւն, Թողութիւն
Re-mis'sion	(րէմիսիոն)	
Ab'so-lu'tion	(աբսոլուտիոն)	Մեղքի կամ Ցանցի թողութիւն
Ash Wednes'day	(աշ Վեդնեսդէյ)	Մեծ Պահք առաջին Չորեքշաբթիին (որ մեծ պահք առաջին օրը կը համարուի)
Palm Sunday	(պալմ Սանդէյ)	Մաղկազարդի Կիրակէ
Good Friday	(գուդ ֆրայդէյ)	Աւագ Ուրբաթ
Cal'va-ry	(կալվարի)	Գողգոթա
East'er	(էսթըր)	Եարութեան Տօն, Ջատիկ
As-cen'sion	(ասենսիոն)	Համբարձում

* Հնչելու է մէկ տեղամէկ (մէկ վանկ) :

Whit'sun-day	(հ--ի' Դ--ընդէր)	Հոգեգալստեան Կիւրակէ
Pen'te-cost	(ի' Երեք--հ)	Հոգեգալուստ, Պէնտէկոստէ (Երեք Կարգաբանութիւնը)
Trans-fig' ur-a'tion	(Երեւ--ֆիլի--բէ'յըն)	Այլակերպութիւն, Վար-
An-nun'ci-a'tion	(Էննըն-սի'յըն)	Աւետում [Դավառ
Angel	(է'յնջել)	Հրեշտակ
Na-tiv'i-ty	(Նէթի'վիթի)	Ծնունդ [25]
Christ'mas	(քրի'սմ--)	Քրիստոսի Ծննդեան Տօնը (Դեկտ-
E-piph'a-ny	(էփիֆանի)	Յայտնութեան Տօն (Յանւար 6)
Man'i-fes-ta'tion	(մանիֆէստ'յըն)	Յայտնութիւն
Sac'ra-ment	(ս--քրէսմէնտ)	Եկեղեցական Ոորհուրդ (Էնդի- ստրիքտ--իւն, Պ--ի Էն.
Bap'tism	(պէ'քթիշմ)	Մկրտութիւն
Mat'ri-mo-ny	(մ--թրիմոնի)	Ամուսնութեան Պսակ
Eu'cha-rist	(ե--քէրիստ)	Հաղորդութեան Ոորհուրդը
Dea'con	(քէյքէն)	Սարկաւագ
Priest	(քրի'յոք)	Քահանայ
Bish'op	(պի'շոփ)	Եպիսկոպոս
Or'di-na'tion	(օրդինէ'յըն)	Ձեռնադրութիւն, Օծում
Con'se-cra'tion	(ք--սիքրէ'յըն)	Նուիրագործում
Cler'gy	(քլէ'րջի)	Կղերականութիւն
Cler'gy-man	(քլէ'րջիմէն)	Կղեր
Ward'en	(ւ--օ'ւոք)	Դռնապան. Եկեղեցական
La'i-ty	(լէ'յիթի)	Աշխարհական Ժողովուրդ
Lay'man	(լէ'յիմէն)	Աշխարհական
Con'gre-gation	(ք--նիքրիֆի'յըն)	Ժողովուրդ. Ժողով. Հաւաքում
Բայեր		
to bap-tize'	(պէ'քթիշմ)	մկրտել [նանա]
to mar'ry	(մարի)	պսակել, ամուսնացնել, ամուս-
to pray	(քրէյ)*	աղօթել
to sup'pli-cate	(սըփլիքէյթ)	պաղատիլ, աղերսել
to fast	(ֆաստ)	ծում պահել
to re-pent'	(քիփէ'նթ)	զղջալ
to glo'ri-fy	(լիւ'րիֆի)	փառաբանել [կատարել
to cel'e-brate	(քէ'լէյրէյթ)	սօնել. (Կարգաբան) ընել, (Կարգ)
to con'se-crate	(ք--սիքրէյթ)	ձեռնադրել, օծել, նուիրագործել
to man'i-fest	(մանիֆէստ)	յայտնել
to as-cend	(էսքէնտ)	համբարանալ

* Հնչելու է մէկ տեղամասն մ'ի վանկ:

to tress'pass	(Բրէ՛-թէ՛-)	(Կա՛-վն) օրէնքը զանց ընել
to trans-gress	(Բրէ՛ն-իբրէ՛-)	օրէնքը կամ պատուէրը կոտորել
to sin	(-ին)	մեղանշել
to save	(-եղ)*	գորկել

214. Վարժութիւն

[8] [2]

THE LORD'S PRAYER. ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՈԹՔ:

(Matt. vi. 9-13. Մատթ. Զ. 9-13:)

Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done in earth, as it is in heaven†. Give us this day our daily bread. And forgive us our debts, as we forgive our debtors‡. And lead§ us not into temptation, but deliver us from evil||: For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for ever. Amen.

APOSTLES' CREED. ԱՌԱՔԵԼՈՑ ՀԱՆԳԱՆԱԿ. ՀԱՒԱՏԱՄՔ:

I BELIEVE in God the Father Almighty, Maker of heaven and earth: And in Jesus Christ his only Son, our Lord; who was conceived by the Holy Ghost, born of the Virgin Mary, suffered under Pontius Pilate, was crucified, dead, and buried; he descended into hell; the third day he rose again from the dead; he ascended into heaven, and sitteth on the right hand of God the Father Almighty; from thence he shall come to judge the quick and the dead.

I believe in the Holy Ghost; the holy Catholic Church; the communion of saints; the forgiveness of sins; the resurrection of the body; and the life everlasting. Amen.

“A man's religion consists not of the many things he is in doubt of and tries to believe, but of the few he is assured of.” — *Carlyle*.

“A little philosophy inclineth man's mind to atheism, but depth in philosophy bringeth men's minds about to religion.” — *Francis Bacon*.

† Վերականգնուան Thy will be done, as in heaven, so on earth.

‡ Վերականգնուան as we also have forgiven our debtors.

§ Վերականգնուան And bring.

|| Վերականգնուան the evil one.

ԴԱՍ ԺԺԵ. (LESSON CXV.)

[Զ]

Խրախճանք եւ Զբօսանք

[Սոյն գիրքն անշուշտ թերի եղած պիտի ըլլար եթէ խրախճանաց եւ զբօսանաց յատուկ դաս մ'ալ չունենար իր մէջ. այս պատճառաւ կ'աւելցնենք սոյն դասն ալ:]

A-muse'ments (ա-մ-յ-է-մ-է-տ) Զուարճութիւններ

Pas'time" (պ-ս-թ-այ-մ) Ժամանց

En'ter-tain'ment (է-տ-է-ր-է-յ-է-մ-է-մ-է-ն-տ) Մտային Զբօսանք, Խնճոյք

Rec're-a'tion (ր-է-է-ր-է-յ-է-ն) Մտային եւ Մարմնային Զբօսանք

Fun and Frolic (ֆ-ը-ն-է-ր-ֆ-ր-ո-լ-ի-կ) Կատակ. Միծաղաշարժ բաներ

Ath-let'ics (է-թ-լ-է-թ-լ-ի-կ) Մարմնամարզական (Տ-թ-լ-է-թ-լ-ի-կ) Խաղեր

Sports (ս-թ-օ-ր-տ) Զբօսանք (Ձ-թ-ը-տ, Ո-թ-ը-տ-թ-ի-ն, Լ-ն.)

Field Sports (ֆ-ի-լ-դ-ս-թ-օ-ր-տ) Դաշտային Խաղեր

Խրախճանքներն կարելի է դասակարգել Ընտանեկան, Դպրոցական, Ընկերական կամ Հանրային, եւ Պաշտօնական:

Ընտանեկան խրախճանքներն կը տրուին առ Հասարակ

Հետեւեալ առիթներով

Par'ty (պ-ա-ր-թ-ի) Խնճոյք, Հաւաքոյթ

Tea (թ-ի-յ) Թէյ

Din'ner (դ-ին-ը-ր) Ժաշկերոյթ

Gar'den (գ-ա-ր-դ-է-ն) Պարտէզ

Birth'day" (բ-իր-թ-է-յ) Մենդեան օր, Մենդեան տարե-
դարձ [Լարտութիւն

Grad'u-a'tion (գ-ր-ա-դ-ւ-է-յ-է-ն) Աստիճան առնելը, Ընթացա-

Dan'cing (դ-ան-ց-ին-ց) Կաքաւել, Պարել [նալը

De-but' (դ-է-յ-ու-տ) Բեմի վրայ առաջին անգամ երև-

En-gage'ment (է-ն-գ-է-յ-է-մ-է-ն-տ) Նշանտուք

Wed'ding (ւե-դ-ին-ց) Հարսանիք

Դպրոցական Խնճոյքներն ու Հանդէսները կը կոչուին

So'cia-ble (ս-օ-ց-ի-ա-լ-է-ա-լ) Անպաշտօն Հաւաքոյթ, Երեկոյթ

Pic'nic (պ-ի-կ-ն-ի-կ) Դաշտահանդէս

Ban'quet (բ-ան-կ-է-թ-է-տ) Մեծ-ժողով Կոչուիք

Com-mence'ment Exercises (կ-ո-մ-է-ն-ս-է-մ-է-ն-տ-է-ք-ս-է-զ-է-ս-ի-զ) Ետեւոր

Ընթացաւարտութեան, Աստիճանառութեան կամ

Պարգեւաբաշխութեան Հանդէս

Ընկերական կամ Հանրային Ուրախութիւնները կը կոչուին

Dance (դ-ան-ս) Կաքաւում, պար

Ball (բ-ո-լ) Պարահանդէս

Out'ing	(օւո՛ւտին)	Մեծ խմբով գրօսանքի զնալ
Ex-cur'sion	(էքս՛կուրէն)	Մեծ խմբով ծովային կամ ցամաքային կարճ ճամբորդութիւնընել

Պաշտօնական Ընդունելութիւնները Կը կոչուին

Re-cep'tion (րէօօ֊է֊նէն) Ընդունելութիւն

Զրօսանքներն կարելի է դասաւորել

Սրահներու միջի (In door) եւ Բացօդեայ (Out door).

Սրահներու միջի Զրօսանքներ Կը կազմեն

Gym-nas'tic's	(ճիմնէօ֊տի֊տիօ)	Մարմնամարզ, Մարզանքներ
Play	(փէյ)	Պաշ
Games	(կէյմ)	Պաշեր (Տճի. յոյն)
Co-nun'drums	(կոնսն՛դրմ)	Նմանաբան կամ հակաբան հանելուկ, առեղծուած

Cir'cus	(սէր֊կուս)	}	Բազմազան Մրցահանդէս
Hip'po-drome	(հի֊պո֊դրոմ)		

Show	(շօ)	Հանդէս, Ճուցահանդէս

Horse'show'' (հօս֊շօ) Զիահանդէս

Moving Pictures (մուււինթի֊ֆէյլմ) Շարժական Պատկերներ

Per-form'ance (փէր֊մօ֊սէնս) Ներկայացում

The'a-ter, re (թէ֊էթ֊րէ) Թատրոն

Op'e-ra (օ֊թէրօ) Թատերգութիւն

Grand Opera (գր֊ան֊օ֊թէրօ) Մեծ Նուագերգութիւն

Box'ing (պօ֊քսինգ) Կռիւմարտ

Wres'tling (րէ֊սթլինգ) Ըմբռնամարտ

Fen'cing (ֆէ֊ն֊ինգ) Սրահաղ

Bowl'ing (պօ֊լինգ) Գնդակագլորում

Fair (ֆէյր) Տօնավաճառ [դէս]

Ex'po-sition (էքս֊փօզի֊շէն) Ճուցահանդէս, Արուեստահան-

Բացօդեայ Զրօսանքներ (Ցամաքի Վրայ)

Roll'er ska'ting (րօլ֊լէքս֊էթինգ) Գլանասահնակներով սահում

Base'ball'' (պէյ֊բօլ) Պարսխազնդակ, պէյ֊բօլ

Foot'ball'' (ֆօ֊թօլ) Ոտնազնդակ, ֆօ֊թօլ

Bas'ket-ball'' (պօ֊սթէթ֊բօլ) Զամբղազնդակ, պօ֊սթէթօլ

Ten'nis (թէ֊նիս) Ցանցազնդակ, թէնիս

Golf (կօլ֊ֆ, կօֆ) Սկովտիական գնդակահաղ, կօլֆ

Po'lo (փօ֊լօ) Զիով ճոկանահաղ, փօլօ

Hock'ey (հօ֊քէյ) Ծոկանահաղ, հօ֊քէյ, շիֆթի [փրի֊էթ]

Crick'et (քրի֊էթ) Զողադռնակներով գնդակահաղ,

Cro-quet' (քրօ֊քէյ) Թակազնդակ, քրօ֊քէյ

Dri'ving	(դր'յալին)	Ձիարչաւ, կառարչաւ
Ri'ding	(ր'յալին)	Ձի հեծնելը, ձիաւորութիւն
Trot'ting	(թր'թ'իլին)	Ձիու ընդոսա քալուածք. Տրոտ (առջևի աջ և խալի յոտը միմեծ վեր- ջնելով և խիտադարձաբար)
Hunt'ing	(հընդին)	Որսորդութիւն
Cy'cling	(ս'յալին)	Հեծնելանիւ քշել
Moun'tain Climb'ing	(մ'առնդին գլ'յալին)	Լեռ բարձրանալ Բացողեայ Ձրօսանքներ (Ջուրի վրայ)
Row'ing	(ռ'ո'լին)	Թիավարութիւն
Ca-noe'ing	(գառ'ո'լին)	Մակոյկավարութիւն
Fish'ing	(ֆիշ'ին)	Ձկնորսութիւն
Swim ming	(սւմ'ին)	Լուղորդութիւն
Ska'ting	(սկատ'ին)	Սահնակասահում
Fly'ing	(ֆլ'յալին)	Օդի մէջ թռչելը
O-lym'pic Games	(օլիմ'պիկ Գէյմս)	Ոլիմպիական խաղեր
Walk'ing	(ուո'լին)	Քալել
Run'ning	(րըն'ին)	Վազել
Hurdles	(հըր'լը)	Վանդակներու վրայէն ցատկել
Stee'ple-chase"	(սթե'պլէչէյս)	Ճանկապատերու եւ խրամներու վրայէն ցատկելով ձիարչաւ
Running Long Jump	(րըն'ին Լոնջ Ժըմփ)	Վազելով երկար ցատկել
Running High Jump	(րըն'ին Հայ Ժըմփ)	Վազելով բարձր ցատկել
Running Triple Jump	(րըն'ին Թրիփլ Ժըմփ)	Վազելով եռեակ ցատկել
Standing Broad Jump	(սթանդին Բրոյդ Ժըմփ)	Կանգնած տեղէն լայն ցատկել
Standing High Jump	(սթանդին Հայ Ժըմփ)	Կանգնած տեղէն բարձ- րէն ցատկել
Standing Triple Jump	(սթանդին Թրիփլ Ժըմփ)	Կանգնած տեղէն բարձր ցատկել
Pole Vault	(փօլ վօլթ)	Ձողով ցատկել [եռեակ ցատկել
Throwing Hammer	(թրօւին Գէմմըր)	Մուրճ նետել
Throwing Weight	(թրօւին Գէյմ)	Ծանր բան նետել
Throwing Stone	(թրօւին Գէյմ)	Քար նետել
Throwing Jave'lin	(թրօւին Գէ'վին)	Նիզակ նետել [Մետաղ նետել
Throwing Dis'cus	(թրօւին Դիս'կուս)	Կլոր եւ Տափակ Քար կամ
Weight Lifting (one hand)	(ուեյթ Լիֆթին)	(մէկ ձեռքով) Ծանրութիւն վերցնել
Weight Lifting (two hands)	(ուեյթ Լիֆթին)	(երկու ձեռքով) Ծան- րութիւն վերցնել
Tug of War	(տըյօօֆ)	Պարանաքաշ [րութիւն վերցնել
Dumb'bell Com'pe-ti'tion	(Դըմբել Կոմ'պէթի'շն)	Կիցզնտերու Մրցում
Mar'a-thon Race	(մար'աթոն Դէյս)	Մարաթոնական Մրցում

EXAMINATION. ԳՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Հիշեցնենք Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն Նիւ Իորքի Նահանգի Նահանգի Հանձնարարի Ընդհանուր Հարձարաններու համար պարտադրեալ խնամար Բնականութեան Գրքի Եւ Որ Ինչպէս յայտնի Բն. Գրքի խնամար Գրքնային Գրքերէն Ի՞նչ Գրեալ Եղածը:]

New York State Education Department

207TH HIGH SCHOOL EXAMINATION

ELEMENTARY ENGLISH

Tuesday, June 18, 1912 — 1.15 to 4.15 p. m., only

Write at top of first page of answer paper (a) name of school where you have studied, (b) grade of work completed in elementary English.

The minimum requirement is the completion of the work of the eight grade in elementary English, as outlined in the 1910 syllabus for elementary schools.

Answer eight questions.

The *pin*s are easily distinguished from all other trees by the fact that their leaves are *needle-shaped* and occur in clusters of two to five, *inclosed* at their base in a common sheath.

1 Give the part of speech and the syntax of *each* of the italicized words in the foregoing sentence. [10]

2 Write sentences as follows: [10] (a) a complex declarative sentence containing an adverbial clause, (b) a simple declarative sentence containing the past perfect (pluperfect) active indicative of *see*, (c) a compound sentence, (d) a sentence containing the possessive case of the relative pronoun *who*, (e) a sentence containing an interrogative pronoun.

3 Copy the following sentences, using the proper capital letters and punctuation marks: [6]

a has the boy studied the three languages english french and german

b old phelps the lover of nature was one day heard to say to a little stream that he was crossing little brook do i meet you once more

4 Write (a) the principal parts of *run*, (b) the declension of *he* in singular and plural. [4]

5 Answer *one* of the following [Be sure that your introduction gives the time, place and circumstances causing the action and that the events are told in order]: [20]

a Relate how Horatius risked his life for his country.

b Relate Mr. Warner's experience when lost in the woods.

c Relate how Bunny escaped the hound.

d Relate how Philip Nolan learned to respect the flag of his country.

e Relate how James Fitz-James lost his way but found shelter for the night.

- 6 Write a short composition explaining *one* of the following: [20]
a What is meant by a paragraph.
b Why a foreigner in this country should learn English.
c Point of view in description.
d How I expect to spend the summer vacation.
e How electricity has improved living conditions.
- 7 Answer either *a* or *b*: [15]
a Imagine that you have been absent from school. Write a letter to your teacher, explaining the cause of your absence and asking her to send you by another pupil two of your books and a statement of what you need to study in each for the next lesson.
b Write a letter to the publishers of *The Saturday Evening Post* (The Curtis Publishing Company, Independence Square, Philadelphia, Pa.), inclosing payment of \$1 50 for your subscription and requesting that the address of your paper be changed.
- 8 Write a paragraph on *one* of the following: [15]
a What traits of character were shown by Abraham Lincoln during his presidency?
b What traits of character were shown by a character in *one* of the books that you have read recently? [Mention the character and the book.]
c What traits of character were shown by Ellen (*The Lady of the Lake*)?
d What traits of character were shown by James Fitz-James at Stirling (*The Lady of the Lake*)?
e What traits of character were shown by Walter (*The Singing Leaves*)?

ԾԱՆ. — 1. Ուսանողն այս քննութիւնը փորձելէ առաջ
 Հասարակաց Գրադարանէ մը բերելով կարդալու է Հետեւեալներն

PROSE.

POETERY.

WARNER, C. D. In the Wilderness

SCOTT, Sir WALTER. Lady of
 the Lake

HALE, E. E. The Man without
 a Country

MACAULAY, T. B. Horatius

SHARP, A Watcher in the Woods

LOWELL, J. R. Singing Leaves

The life of Abraham Lincoln

2. Հարցումներուն վերջը կամ սկիզբը փականիչերու մէջ
 դրուած թուանշաններն ամեն մէկ հարցման համարժէք նիշը
 կը ներկայացնեն, որոց գումարը 100 կը լինի. եւ ատորմէ 75
 շահողը քննութիւնն անցուցած կը նկատուի:

**ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻԶ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ**

ԳԻՐԳ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱԴԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցանութեան Վերաբերեալ Քանի մը Կանոններ

1. Անգլիերէն լաւ ընթերցանութիւն կամ կարդալ սովորելու համար պէտք է յաճախ Բրքնոյն Կարդալ, եւ միեւնոյն կտորը կարդալու է այնքան անգամ, մինչեւ որ կարողանայ Հայերէնի պէս գիւրիին կարդալ:

2. Կարդալու է Կոմայ Կոմայ եւ ոչ արագ, որոշ որոշ արտասանելով ամեն մէկ բառ:

3. Թէեւ առ հասարակ ընդունուած է որ օտարական մը բերէք չը կրնար բնիկի մը պէս Հնչել իւր նոր սովորած լեզուն, բայց Հայ մը պիտի կրնայ Անգլիերէն լեզուն մօտաւորապէս Ամերիկացիի մը պէս կարդալ կամ խօսիլ, եթէ:

ա. Կարդացած կամ խօսած ատեն, միշտ ջանայ իւր լեզուն քիչ մը տափակ պահել բերանին մէջ:

բ. Բոլոր տներուն ջանայ տալ իրենց իսկական ձայնը (Յունական այբուբենի չորրորդ տառին պէս). որը պիտի կրնայ ձեռք բերել եթէ յաճախ տնը Հնչելու ատեն, վարժութիւն ընէ իւր լեզուն դնել վերի եւ վարի առջեւի ատամներուն մէջ եւ այնպէս ինչ Հնչել. մի եւ նոյն ատեն ինչ, ոչ թի նիհար Հնչումը տալ, այլ ինչ իսկական լեզուն (Ասորերէն Նեդի) Հնչումը տալ:

գ. Ջանայ Հնչել բոլոր Իերը այնպէս որ հազիւ լսուի կամ ոչ:

դ. Մասնաւոր խնամք տանելու է բառի մը շնչուն առաջ կամ ետ չը դնելու, այլ ճիշդ իր յատուկ տեղը. գիտնալով որ բառ մը եթէ սխալ շնչոյն ու շիտակ Հնչէ, բառը չի հասկցուիր. մինչ ընդհակառակն եթէ շիտակ շնչոյն եւ քիչ մը սխալ Հնչէ բառը կը հասկցուի:

4. Ընթերցանութեան միջոցին մասնաւոր հոգ տանելու է կէտադրութիւններուն համաձայն կարդալ:

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵՋՈՒԻ

ԳԻՐԳ Գ.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԴԱՍ ՃԺՁ. (LESSON CXVI.)

[Մեր ուսանողին Անգլիերէն Լեզուի ճոխութեան, գեղեցկութեան եւ անուշութեան մասին ալ փոքրիկ գաղափար մը տալու համար, տիեզերքի, բնութեան եւ անձնուիրութեան վերաբերեալ սոյն քանի մը դասերն ալ իբր Ընթերցարան աւելցուցինք:]

[Ն]

U'ni-verse (եօ՛ւնիււրս) Տիեզերք.

God	(հօւո)	Աստուած
Cre-a tor.	(էրէ՛յտւր)	Արարիչ
crea'ture	(էրէ՛յււր)	արարած
world	(ուօւրս)*	աշխարհ
earth	(էրէ)	երկիր, աշխարհ, գետին, հող
wa'ter	(ուօ՛ւր)	ջուր
deep	(տէք)*	խորութիւն, անդունդ, ծով
land	(լէնս)*	ցամաք, երկիր, գետին
sea	(սէյ)	ծով [կամար
fir'ma-ment	(ֆէրմօ՛ւմէնտ)	(էրմէն) Հաստատութիւն, երկնա-
heav'en	(հէվէն)	երկինք
sky	(սկայս)*	երկինք, օդ
air	(էյր)*	օդ
sun	(սըն)	արեգակ, արեւ
moon	(մուն)	լուսին, լուսնկայ
star	(սթարս)*	աստղ. աստղանիշ
plan'et	(փլէնէտ)	մոլորակ
e-clipse'	(էկլիփս)	խաւարում (արեւի կամ Լուսնի)
an'i-mal	(էնիմալ)	կենդանի, անասուն
cat'tle	(էէտլ)	դուար, պաճար, պախրիք

* Հնչելու է մէկ անգամ (մէկ վանկ) :

beast	(պէտ)	գազան, անասուն
fowl	(ֆոլ)	թռչուն, հաւ (ընդհանր իմաստով)
bird	(պըր)	թռչուն
fly	(ֆլայ)	ճանճ
in'sect	(ինսէկտ)	միջատ
sea-mon'ster	(սեյմոնսթը)	ծովային հրէշ
fish	(ֆիշ)	ձուկ
Ծափաքի բաժանումները կը կոչուին		
Con'ti-nent	(կոնթինէնթ)	ցամաք, աշխարհ
moun'tain	(մաունթէյն)	լեռ
mountain chain	(մաունթէյն շէյն)	լեռնաշղթայ, շղթայ լեռանց
mountain range	(մաունթէյն ռէնջ)	գօտի կամ շղթայ լեռանց
the summit of the mountain		լեռան կատարը
the top of the mountain		լեռան գագաթը
the foot of the mountain		լեռան ստորոտը
the sides of the mountain		լեռան կողերը
hill	(հիլ)	բլուր, սարաւանդ
hill'ock	(հիլօք)	բլրակ
pla-teau'	(փլէյօ')	լեռնադաշտ, սարահարթ
plain	(փլէյն)	դաշտ, հարթ տափարակ գետին
field	(ֆիլդ)	դաշտ
val'ley	(վալլէյ)	ձոր, հովիտ
is'land	(այլէնդ)	կղզի
pen-in'su-la	(փէնինսուլ)	թերակղզի, ցամաքակղզի
isth'mus	(իսթմոս)	պարանոց
Ջրի բաժանումները կը կոչուին		
spring	(սփրինգ)	ջրի աղբյուր
brook	(պրոք)	առուակ
creek	(քրիք)	առու
stream	(սթրիմ)	վտակ, ջրի կամ հեղուկի հոսանք
riv'u-let	(րիվուլէթ)	գետակ
riv'er	(րիվըր)	գետ
pool	(փուլ)	աւազան
lake	(լէյք)	լիճ
sea	(սիյ)	ծով
o'cean	(օշէն)	ովկիանոս
bay	(բեյ)	ձառն խորշ
gulf	(գլֆ)	ծոց, ծովածոց
strait	(սթրէյթ)	նեղուց
ca-nal'	(կանալ)	ջրանցք (մեծածախ արհեստական)
whirl'pool''	(հրլփուլ)	ջրի պտոյտ, յորձանք

spir'it	(ը)՝բէ՛րէ՛ր	Հոգի, շունչ, կեանք, ոգի
waste	(ա)՝ւոյ՛ր	խոպան, քանդուած, աւերակ
void	(վ)՝ոյ՛ր	պարապ, թափուր, անվաւեր
breath*	(դ)՛րէ՛ն	շունչ
mer'it	(մ)՛րէ՛ր	արժանիք
Բայեր		
to cre-ate'	(գ)՛րէ՛յէ՛յի	ստեղծել
to waste	(ա)՝ւոյ՛ր	սպառել, վատնել [շօխմանջել
to breathe*	(դ)՛րէ՛ր	շնչել, բուրել, փչել, հեւալ, ա-
to haste, to ha'sten	(հ)՛տէ՛ր, (հ)՛տէ՛ն	փութացնել, արտորցնել, ա-
		ճապարել [քշել
to speed	(ը)՝բէ՛յր	արագցնել, աճապարել, արագ
to lose	(լ)՝ուց	կորսնցնել, առիթը փախցնել
to suc-ceed'	(ս)՝եզ՛ել	յաջողիլ, գլուխ հանել, յաջորդել

215. Վարժութիւն

[Մ]

IN the beginning God created the heaven and the earth. And the earth was waste and void; and darkness was upon the face of the deep: and the spirit of God moved upon the face of the waters. And God said, Let there be light: and there was light. And God saw the light, that it was good: and God divided the light from the darkness. And God called the light Day, and the darkness he called Night. And there was evening and there was morning, one day. — *Gen. i. 1-5.*

[8] [2]

“Our peace lies not in believing much, but in believing well.”

HENRY VAN DYKE.

“If a man is unhappy, this must be his own fault; for God made all men to be happy.” — EPICETUS.

“Often-times calamity turns to our advantage, and great ruins make way for greater glories.” — SENECA.

“Who counts his brother's welfare

As sacred as his own,

And loves, forgives and pities, —

He serveth ME, alone.” — WHITTIER.

Նկատելու է որ այս բառն երբ իբր Գոյական կը գործածուի վերջը e չկայ, եւ վերջի ինն ալ կը հնչուի թէ, մինչ երբ իբր բայ գործածուի բառին վերջը e մը կայ, եւ վերջին ինն ալ կը հնչուի որ:

ԴԱՍ ԺԺԷ. (LESSON CXVII.)

[Զ]

glo'ry	(կլո'րի)	փառք, հրեշտակային երանութիւն
Prov'i-dence	(քրո'վիտընս)	Փրովիտընս, նախախնամութիւն
clank	(քլանկ)	շաշիւն, շկահիւն
se-rene	(սերէն)	պայծառ, պարզ օդ
whist	(հոստ)	հանդարտ, լուռ. լռախաղ
spec'tral	(սպեկտրէլ)	լուսապատկերային. մեռելական
Ju'pi-ter	(Յու'պիտէր)	Արամազդ Տ. Լուսնիմազ (Պոնտիֆիկատ)
her'ald	(հերալդ)	մուկնետիկ, պատգամաւոր
Plei'a-des	(քլէյադէս, քլէյսիդէս)	Բոյքս
ho-ri'zon	(հորիզոն)	հորիզոն (նկարի գործարարութիւն)
Ly'ra	(լիյրա)	Բնար համաստեղութիւն
spark	(սպարկ)	կայծ (Տիւրքիա)
spark'le	(սպարկլ)	կայծ, ճարճատիւն
ze'nith	(շէնիթ)	զէնիթ, գագաթնակէտ
stead'y	(սթէյ)	ամուր, հաստատ, անփոփոխ, ան-
point'ers	(քոյնթէր)	ցուցիչ* [խախտ
pole	(քոլ)	մուր, երկրագնդի բեւեռ
sov'er-eign	(սուվերէն)	վերահայեց, գերագոյն տէր. իշխան

† Ռոտ Այլէնտ Նահանգի մայրաքաղաքն է:

§ Ըստ դիցաբանութեան աշխարհի արարիչը:

† Եթէ աստղեր են, որոց վեցն դիւրութեամբ եւ մին դժուարութեամբ կը տեսնուին: Ըստ դիցաբանութեան Ադլաս չաստուածին եւ Փլէյոն դիցուհւոյն եթէ աղջիկներ կային, որոց անուններն էին Մայա, Էլէգերա, Թէյէթթա, Ալգիօն, Մէլիօ, Սթիրօփէ, Մէրօփէ: Ասոնցմէ մին մեղանչեց սիրահարելով մահացու արարածի մը եւ սպաննուեցաւ: Միւս քոյրերն ինքզինքնին սպաննեցին իրենց քրոջ մահուան առթիւ: Ասոնց յիշատակին Արամազդ եթէ աստղեր ստեղծեց երկնից երես, որոցմէ մին մեղանչող քոյրն ըլլալով, կ'ամենայ ինքզինք երեւան բերելու:

¶ Սոյն համաստեղութիւնն իւր անունն առած է իւր ձեւէն: Կը բաղկանայ 50 աստղերէ:

* Ցուցիչներ կը կոչուին Մեծագոյն Արջ համաստեղութեանէն երկու աստղեր, որոնք ուղիղ գիծ մը կը ձեւացնեն դէպի Հիւսիս ուղղութեամբ: Հին ժամանակներուն՝ մէջ ասոնք նաւապետներու գիշերային կողմնացոյց — առաջնորդներն էին:

spec'ta-cle	(ը)՝Քէ'էր-էլ)	տեսարան, ներկայացում. ալիք
per-cep-ti-ble	(է)ըր-է'իլիլ)	զգալի
con'stel-la'tions	(է)ն-է'լլէ'յշլն)	համաստեղութիւնք*
mor'tal	(մ)՝միլի)	մահականացու, մահացու
im-mor'tal	(ի)՝միլի)	անմահ [րանկարք
sce'ner-y	(ս)՝նէրի)	տեսարան. դաշտանկար. թատես
faint	(ֆ)է'նի)	նուաղեալ, վհատեալ. աղօտ
streak	(ս)՝տրէ'յ)	դիծ, պիսակ
blush	(բ)լլշլ)	շառագնիլը. դէմքի կարմրութիւն
ce-les'tial	(է)լլէ'շլն, շիլի)	երկնային [խորամէջ
con'cave'	(է)ն-է'կէ'յլ)	կամար, կամարաձեւ, գոգաւոր,
in-flow'ing	(ի)նֆլու'ինի)	ներս հոսող, ներս յորդող. ներս ծածանող. ներս ծփացող
tide	(տի)՝յի)	հոսանք, ընթացք. ծովախաղացք. ծովի ջրերու ելլել ու իջնելը
ra'di-ance	(ր)է'յի-նն)	ճառագայթ
dew'y	(դ)է'յի)	ցօղաթուրմ [կազոյն կարմիր
ru'by	(ր)է'յի)	սուտակ (Տճի. ալ է-է-նի) սուտա-
di'a-mond	(դի)՝յի-նն)	ադամանդ, ադամանդեայ
lord	(լ)է'յի)	տէր, սեպուհ, աշխարհ
se-vere'	(ս)է'յի-նն)	իհստ, սաստիկ, դժնդակ
su'per-sti'tion	(ս)է'յի-նն)	նախապաշարում
an'cient	(է)նիլի)	նախնի, հին, վաղուցի, վաղեմի
ma'gi, ma'gi-an	(մ)է'յի-նն)	քուրմ, մոգ
a-maze'ment	(է)նիլի)	հիացում, ապշութիւն

216. Վարժութիւն

[Շ]

THE GLORIES OF MORNING.

I had occasion, a few weeks since, to take the early train from Providence to Boston; and for this purpose rose at two o'clock in the morning. Everything around was wrapt in darkness and hushed in silence, broken only by what seemed at that hour the unearthly clank and rush of the train. It was a mild, serene, midsummer's night — the sky was without a cloud — the winds were whist. The moon, then in the last quarter, had just risen, and the stars shone with a spectral luster but little affected by her presence. Jupiter, two hours high, was the herald of the day; the Pleiades, just above

* Յարդ ճանչցում 89 համաստեղութիւններ կան:

the horizon, shed their sweet influence in the east; Lyra sparkled near the zenith; the steady pointers, far beneath the pole, looked meekly up from the depths of the north to their sovereign.

Such was the glorious spectacle as I entered the train. As we proceeded, the timid approach of twilight became more perceptible; the intense blue of the sky began to soften; the smaller stars, like little children, went first to rest; the sister-beams of the Pleiades soon melted together; but the bright constellations of the west and north remained unchanged. Steadily the wondrous transfiguration went on. Hands of angels, hidden from mortal eyes, shifted the scenery of the heavens; the glories of night dissolved into the glories of dawn.

The blue sky now turned more softly gray; the great watch-stars shut up their holy eyes; the east began to kindle. Faint streaks of purple soon blushed along the sky; the whole celestial concave was filled with the inflowing tides of the morning light, which came pouring down from above in one great ocean of radiance; till at length, as we reached the Blue Hills, a flash of purple fire blazed out from above the horizon, and turned the dewy tear-drops of flower and leaf into rubies and diamonds. In a few seconds, the everlasting gates of the morning were thrown wide open, and the lord of day, arrayed in glories too severe for the gaze of man, began his state.

I do not wonder at the superstition of the ancient Magians, who in the morning of the world went up to the hill-tops of Central Asia, and, ignorant of the true God, adored the most glorious work of his hand. But I am filled with amazement, when I am told, that, in this enlightened age and in the heart of the Christian world, there are persons who can witness this daily manifestation of the power and wisdom of the Creator, and yet say in their hearts, "There is no God."

EDWARD EVERETT.

EDWARD EVERETT.

217. Վարժողութիւն

[୫]

“Alfiery thought Italy and England the only countries worth living in: the former, because there Nature vindicates her rights, and triumphs over the evils inflicted by the governments; the latter, because art conquers nature, and transforms a rude, ungenial land into a paradise of comfort and plenty. England is a garden.” –

EMERSON. — *English Traits.*

ԴԱՍ ՃԺԸ. (LESSON CXVIII.)

[2]

Do-mes'tic An'i-mals (Գոթ'աբիթ ա'նիմալ) Ընտանի կենդանիներ

dog	(Գու՛, Գո՛)	շուկ
pup'py	(ԺԸ՛ԺԺ)	լակոտ, շան ձագ
cat	(Գու՛)	կատու
kit'ten	(ԺԺ՛Գ)	կատուի ձագ
sheep	(ՇԵ՛)	ոչխար
lamb	(ԼԵ՛)	գառ
goat	(ԳՕ՛)	այծ
kid	(ԺԳ՛)	ուլ
ox	(Ա՜Գ)*	եզ, եզն
bull	(Գու՛)	ցուլ
cow	(Գու՛)*	կով
calf	(ԳՕ՛)	հորթ
horse	(ՀՕու՛)*	ձի
mare	(ԴԵ՛)	մատակ ձի
colt	(ԳՕլԳ՛)	արու քուռակ
fil'ly	(Ֆի՛լլ)	մատակ քուռակ
mule	(ԴՕու՛)*	ջորի
don'key	(Գու՛ԺԺ, ԳԸ՛ԺԺ)	էշ
ass†	(Ա՜)	էշ
cam'el	(Գա՛մել, Գա՛լ)	ուղտ
hog	(Հու՛)	խոզ
buf'fa-lo	(ԴԸ՛ֆելօ)	գոմէշ
hare	(ՀԵ՛)	նապաստակ
rab'bit	(Բա՛բիտ)	ճագար
an'te-lope	(Ա՜նտէլօփ)	այծքաղ, վայրի այծ
stag	(ՇԵ՛Գու՛)*	եղջերու
deer	(ԴԵ՛)	այծեամ (ՏՖ. ՏԵ՛Գու՛)
moose	(ՄՕու՛)	Ամերիկեան եղջերու
elk	(Ել՛)	եղջերու, խոշոր այծեամ

Wild Animals (Ա՜նիմալ ա'նիմալ) Վայրի կենդանիներ

wolf	(Վու՛լֆ)	գայլ
fox	(ՖՕ՜Գու՛)	աղուէս
bear	(ԴԵ՛)	արջ

* Հնչու. է մէկ անգամէն (մէկ վանկ) :

† Պոսակցութեանց մէջ այս բառը բնաւ չի գործածուիր :

squir rel	(ը-դո-թ'րէլ)	սկիւռ
li'on	(լւ-ե'լն)	առիւծ
li'on-ess	(լւ-ե'լնէս)	մատակ առիւծ
whelp†	(հո-ւէլ)	կորիւն
gi-raffe'	(գիր-ֆ)	ընձուղտ
el'e-phant	(է'լէֆէնտ)	փիղ
mon'key	(մո'նէ)	կապիկ
ti'ger	(թի-ջէր)	վագր
leop'ard	(լէ-ֆո-ր)	ինձ, ընձառիւծ
rac-coon'	(ր-ֆֆո-ն)	մկնեղէ
lynx	(լինքս)*	քաւթարինէ
din'go	(դին'գո)	վայրի շուկ
pole'cat''	(փո'լէթ)	ժանտակուղ
kan''ga-roo'	(քան'գա-րո-)	ագիվազ, փնի-բո-
ot'ter	(ո'թէր)	ջրշուկ
rhi-noc'e-ros	(րի-նո-սէ-րոս)	ռնգեղջիւր
ze'bra	(շէ'յո-ր)	վագրձի, վայրի էշ
ze'bu	(շէ'յո-ր)	Հնդ կական եզ, շէ'յո-ր

Ծովային եւ Գետային Մեծ Կենդանիներ

whale	(հո-ւէլ)	կէտ ձուկ
hip''po-pot'a-mus	(հիփփոթոթ-մոս)	գետաձի
al'li-ga''tor	(ալլի'գաթո-ր)	տիտեռն, մեծ կոկորդիլոս
croc'o-dile	(կրո-ֆո-դիլ)	կոկորդիլոս

ԾԱՆ. — Անգլիերէնի մէջ այն կենդանիներուն համար որոց արուին եւ էգին մէկ բառ միայն կայ. այդ բառի սեռն զանազանելու համար he և she կը գործածուի. այսպէս, "A he dog, արու շուկ մը. a she dog, քած մը":

Զեռուններ

Ver'min (վէր'մին)	Գարշաճճիներ եւ վնասարեք կենդանիներ
Rep'tiles (րէփ'թիլս)	Սողուններ
In'sects (ին'սեքթս)	Միջատներ
Գարշաճճիներու եւ վնասարեք կենդանիներու Տեսակներն են	
flea	(ֆլէյ) Լու
bug	(պէյ) Բզէզ
bed'bug''	(բէֆ'պէյ) մլուկ, փայտջիլ
cock'roach''	(քոֆ'րոչ) ուտիճ
moth	(մոթ) ցեց (ՏՖ. Կէ-վէ)
worm	(ու-րմ) որդ

† Առիւծէն ի զատ ուրիշ պատառով կենդանեաց ձագերուն ալ whelp կ'ըսուի:

Սողուններու Տեսակներն են

mouse	(մուս-)	մուկ
liz'ard	(լի'շար-)	մողես, խլիզ (Ռ-Պ. Պլեշ)
snake	(սնեյ-)	օձ
frog	(ֆրո-)	գորտ
tor'toise	(թո'րթի-)	կրիայ
tur'tle	(թը'րթի-)	ծովային մեծ կրիայ

Միջատներու Տեսակներն են

bee	(բի-)	մեղու
but'ter-fly"	(պը'թըֆլի-)	թիթեռնիկ
fly	(ֆլի-)	ճանճ
mos-qui'to	(մոս-քի'տո-)	մոծեղ
bee'tle	(բի'թլ-)	բզեզ
scor'pi-on	(ս-քո-թի-ոն-)	կարիճ
an'ec-dote	(ան'էքոթ-)	մանրավէպ, մասնադէպ
con'ver-sa'tion	(կոն'վըր-թի'յոն-)	խօսակցութիւն [թիւն
clev'er-ness	(կլե'վըր-նէս-)	ճարտարութիւն, հնարագիտու-
anx-i'e-ty	(անշի'յէթի-)	անձկութիւն, վիշտ, հոգ
rat	(րաթ-)	մեծ մուկ, ճագար
wea'sel	(ու'շլ-)	աքիս, մկնհարսուկ (ՏՃ. Կէլնֆէլդ)
com-po'sure	(կոմ'պո'շը-)	հանդարտութիւն. յորինում, շա-
inn	(ին-)	օթեւան, պանդոկ [քաղցրութիւն
com'fort	(կոմ'ֆըրթ-)	սփոփանք, հաճոյք, հանգստու-
day'light"	(դէ'յլայթ-)	արշալոյս [թիւն
boots	(պո-թի-)	օթեւաններուն մէջ կօշիկներ

dem'on-stra'tion	(դեմ'ոն-տրի'յոն-)	ցոյց, ապացոյց [ուած ծառայ
hu'mor	(հի'ո-մը, էս-մը)	գուարթութիւն [թիւն
pro-ceed'ing	(քո-սի'յոն-)	ընթացք, վարմունք, գործառնու-
com'pre-hen'si-ble	(կոմ'պրի-հեն'սի-լ-)	իմանալի, պարփակելի
coin	(քոյն-)	դրամ
ex'pla-na'tion	(էք-սպլենի'յոն-)	բացատրութիւն

Բայեր

to con-verse'	(կոն'վըր-ս-)	խօսակցիլ
to boæt	(պո-թի-)	մեծաբանել
to mount	(մաւն-)	հեծնել, վրան ելնել
to ride	(րայդ-)	յի, կռ- հեծնել
to fetch	(ֆէչ-)	երթալ բերել
to howl	(հաւ-)	կաղկանձել
to en-tice'	(էնթի-ս-)	հրապուրել [ցնել
to stir	(սթիր-)	խառնել, յուզել, շարժել, երեր-

ANECDOTE OF A DOG.

1. A man on horseback, with a fine dog, was joined by another horseman: they entered into conversation, and the owner of the dog began to boast of the cleverness of his animal. By way of proof he dismounted, took a shilling from his purse, marked it, and put it under a stone, mounted again, and rode away with his companion. When they had gone four or five miles, he told the dog to go back and fetch the shilling.

2. He was perfectly understood by the sensible and willing creature, and in a very short time the dog had found the stone, and endeavored to obtain the shilling. But the stone was large and heavy, and after trying in vain to turn it over, or to scratch away the hard soil underneath it, he gave up† the attempt, sat down beside it, and waited patiently. He had not waited long before two horsemen came up, traveling in the opposite direction to that by which his master had gone. When the dog saw the travelers approach, he began to scratch and howl, and show the plainest signs of anxiety to overturn the stone.

3. The horsemen very naturally thought that underneath the stone there was a rat, or weasel, or some other creature, and one of them dismounted and overturned it; to his great surprise he found a shilling, and never imagining for a moment that this could be the object of the dog's anxiety, he put it into his purse, and that into his trowsers'* pocket. The dog had now quite recovered his composure; he paid no more attention to the stone, but followed the two strangers on their journey. In vain they tried to drive him away, and at length, supposing he had lost his master, they allowed him to have his own way.

---

† To give up բառ առ բառ կը նշանակէ տալ վեր — , բայց փոխաբերաբար առնելով կը նշանակէ — բոլոր ջանքերն սպառելէ վերջ դադարիլ եւ ինքն իր չը կրնալն ընդունիլ. այսպէս, երբ մէկը մեզ խնդիր մը առաջարկէ կամ հանելուկ մ'ըսէ, ամեն ճիգ կը թափենք որ զայն լուծենք, երբ վերջնականապէս չկրնանք, այն ատեն կ'ըսենք I give it up, որ ըսել է կը դադարիմ, եւ կ'ընդունիմ որ ալ չեմ կրնար լուծել. որ ատեն կրցողը կը լուծէ եւ յաղթութիւնը ինք կը շահի:

4. In the evening, when they reached the inn, the dog was still with them, lay quietly under the table, and took readily the food they gave him. But when they prepared to go to bed, nothing would satisfy the dog but he must sleep in the same room with the man he seemed to have chosen for his new master, the man who had taken the shilling; he had his own way again, and a mat was provided for him at the foot of the bed.

5. Meantime the other two horsemen had reached their journey's end, and put up for the night. The master of the dog had boasted all the way that Petoş would soon join them again, and certainly bring the shilling; but as time passed he grew uneasy, and when bedtime arrived he retired with a heavy heart, feeling certain that his dog was killed; for nothing else, he said, could have prevented his return, and he was sure that no one could ever take him alive by force, or entice him away.

6. But Peto, far from being dead, was sleeping very comfortably on his mat at the foot of a stranger's bed; the moment, however, that daylight appeared he was stirring. Whether "boots" opened the door, or whether he made his way through the window, which the traveler had opened for air in the hot summer night, certain it is, that when the unfortunate man arose, the dog was gone—and his trowsers were gone, too!

7. And now for Peto's master again. He arose disconsolate, met his friend at the breakfast, and sighed while he confessed that his dog had not appeared. But in the middle of breakfast, Peto rushed into the room, and with great demonstrations of joy, and evidently in perfect health and high good humor, laid down a pair of trowsers at his master's feet.

8. The whole proceeding was at first perfectly incomprehensible, but a light soon broke in upon the gentleman's mind, and turning to his companion, he exclaimed, "In these trowsers we shall find the lost shilling." He drew forth a purse as he spoke, and there indeed he found among other coins, the very shilling he had marked the day before. Some months passed away before an explanation took place, and the unfortunate owner of the trowsers received his property.

---

* Հոտ նորագոյն մէթոսի կը հեգուի trowsers.

§ Peto շահ անունն է:

ԴԱՍ ՀԺԹ. (LESSON CXIX.)

[Զ]

Do-mes'tic Birds (դոմէստիկ շէնքեր) Ընտանի Թռչուններ

dove	(դըվ)	տատարակ, աղաւնի	
pig'eon	(փի'ցէն)	աղաւնի	[կրեայ]
tur'tle	(թըրթլ)	տատարակ (Տճի. Գոմբոմ).	ծովային
ca-na'ry	(գոմբոմ)	դեղձանիկ	
par'rot, pol'ly	(փոմբոմ, փոմլի)	թռչակ	
swal low	(շոմմոլ)	ծիծեռնակ, ծիծառ	
par'tridge	(փոմթրի)	կաքաւ	
pea'cock"	(փի'գոկ)	սիրամարգ	
tur'key	(թըրքի)	հնդ կահաւ	
duck	(դըք)	բադ	
duck'ling	(դըքլին)	բադի ձագ, բադիկ	
goose	(գոս)	սաք	
hen	(հեն)	հաւ	
cock†, roost'er	(գոմ, րոսթըր)	աքաղաղ	
chick'en	(չիկեն)	վառեակ	
spar'row	(շոմրո)	ճնճղուկ	
stork	(շոմթոմ)*	արագիլ	
rob'in	(րոմին)	կարմրալանջ	
night'in-gale	(նիթինգէլ)	սոխակ	

Wild Birds (ուիլդ շէնքեր) Վայրի Թռչուններ

lark	(լոմ)*	արոռյտ	
sky-lark	(շոմլոմ)	արեղաձագ	
bob'o-link"	(բոմօլին)	սեւառարիկ	
mock'ing-bird"	(մոմինկ-շէնքեր)	ծաղրող-թռչուն, միմոս-թռչուն	
crane	(քրեյն)*	կռունկ	
mag'pie	(մոմբի)	անծեղ, կաչաղակ	
kite	(քայթ)	ցին	
crow	(քրո)*	ագռաւ	
buz'zard	(բըշթըր)	ուրուր	
jay	(ճէյ)	ճայ (Տճի. Կոմբոմ)	
pheas'ant	(փիշանթ)	փասեան	
blue bird	(բլու-շէնքեր)	կապուտիկ	
owl	(օուլ)*	բու	

† Այս բառն առանձին չի գործածուիր, այլ ուրիշ բառե-
րու հետ, որ ատեն արու (փոմմոմ) ըսել է:

* Հնչիւն է մէկ աղամբն (մէկ վանկ):

hawk	(հօք)	բազէ
fal'con	(ֆօ'քն, ֆօ'լքն)	բազէ (ՏՖլ. շահն)
ea'gle	(է'յլ)	արծիւ
swan	(շ)առան	կարապ
es'ti-ma'tion	(էստիմա'tիոն)	ենթադրութիւն, կարծիք, բանիմը քիչ մ'աւելի կամ պակաս մաս, բաժին [գինը որոշել երկրագնտի լայնութեան աստիճան [տիճան
por'tion	(պօ'շն)	
lat'i-tude	(լատիտիւտ)	երկրագնտի երկայնութեան աստիճան [տիճան
lon'gi-tude	(լոն'ջիտիւտ)	երկրագնտի երկայնութեան աստիճան
apt	(էպտ)	հակամէտ, յօժար, ընդունակ
trace	(թրէյս)	հետք, ոտնահետ
ge'ni-al	(գէ'յնիէլ, գէ'յնիէլ)	նպաստաւոր, բնական
in'ter-val	(ինտըրվալ)	միջոց, ժամանակամիջոց, պարապ
fra'grance	(ֆրէ'յրանս)	անուշահոտութիւն, քաղցր բուստերեւներ, սաղարթունք [բուստ
fo'li-age	(ֆօ'լիէյժ)	տերեւներ, սաղարթունք [բուստ
ver'dure	(վըրճուր, վըրճուր)	դալարիք, երկրի կանանչութիւն
woods	(ուուդս)	փայտեր, անտառ [թիւն
clus'ter	(քլա'ստըր)	չեղջ, կարկառ, խումբ, ողկոյզ
lau'rel	(լո'րէլ)	սարգենի, դարնի
per'fume	(պը'ֆյում)	անուշահոտութիւն, բուրմունք
bri'er	(պրի'յըր)	փշոտ թուփ
rose	(ռօշ)	վարդ
mead'ow	(մէ'ոօ)	մարգագետին, մարգ
clo'ver	(քլօ'վըր)	առւոյտ
blos'som	(պլօ'սոմ)	նոր ծաղիկ, փթիթ
leaf	(լէֆ)	տերեւ
rev'el-ry	(րէ'վէլի)	աղմկայից ուրախութիւն, հանդիսայից խորախմանք. հարկ հարսնիք
twig	(թուփ)	ոտ, ճիւղ
flaunt'ing	(ֆլա'նտին)	թոյլ կերպով տարածուող
weed	(ուէյդ)	սէզ, անպիտան խոտ [դանք
mel'o-dy	(մէ'լօդի)	մեղեդի, քաղցր նուագ, գեղգեհնային, զմայլելի
rap'tur-ous	(րէպտուր)	դողդոջուն, դողացող
trem'u-lous	(թրէմուլ)	զմայլում, մտքի յափշտակութիւն
ec'sta-sy	(էկստէսի)	հետապնդում
pur-suit	(պըրսյուտ)	սիրուհի
par'a-mour	(պարամուր)	գինովութիւն, արբեցութիւն
in-tox'i-ca'tion	(ինտօքսիկա'tիոն)	բերկրութիւն, հեշտութիւն
de-light	(դէլիգտ)	

Բայեր

to blight	(պլաշ)	խորշակահարել, աւերել
to parch	(քաշ)	խանձոտել, չորցնել (Խփեւել քփել)
to pant	(քաշ)	(քաշ-քաշ-քաշ) և ժուար կամ արագ արագ շնչել, հեւալ, թասել
to dis-solve	(տէշ-լի)	լուծել, հալել, քակել
to clus-ter	(խլաշտ)	խմբել, ողկոյզի պէս բլլալ
to glow	(կաշ)	արտաշէկանալ, կարմրիլ, փայլիլ
to season	(սեշ)	համեմել, չափաւորել
to flaunt	(ֆլաշ)	սիգալ
to perch	(քաշ)	թառիլ
to tin'kle	(տինկլ)	հնչել, ղողանջել, թնդացնել
to flut-ter	(ֆլաշտ)	յուզել, թռիչներն արագ արագ թափ տալ
to in-tox'i-cate	(ինտոքսիկատ)	գինովցնել, արբեցնել

219. Վարժութիւն

[Շ]

BIRDS OF SPRING.

The happiest bird of our spring, however, and one that rivals the European lark, in my estimation, is the Boblincon, or Boblink, as he is commonly called. He arrives at this choice portion of the year, which in this latitude, answers to the description of the month of May so often given by the poets. With us it begins about the middle of May, and lasts until nearly the middle of June.

Earlier than this, winter is apt to return on its traces, and to blight the opening beauties of the year; and later than this, begin the parching, and panting, and dissolving heats of summer. But in this genial interval nature is in all her freshness and fragrance: "The rains are over and gone, the flowers appear upon the earth, the time of the singing of birds is come, and the voice of the turtle is heard in the land."

The trees are now in their fullest foliage and brightest verdure; the woods are gay with the clustered flowers of the laurel; the air is perfumed by the sweet-brier and the wild-rose; the meadows are enameled with clover-blossoms, while the young apple, the peach, and the plum begin to swell, and the cherry to glow, among the green leaves.

This is the chosen season of revelry of the Boblink. He comes amidst the pomp and fragrance of the season; his life seems all sensibility and enjoyment, all song and sunshine. He is to be found in the soft bosoms of the freshest and sweetest meadows, and is most in song when the clover is in blossom. He perches on the topmost twig of a tree, or on some long, flaunting weed, and as he rises and sinks with the breeze, pours forth a succession of rich, tinkling notes, crowding one upon another, like the outpouring melody of the sky-lark, and possessing the same rapturous character.

Sometimes he pitches from the summit of a tree, begins his song as soon as he is upon the wing, and flutters tremulously down to the earth, as if overcome with ecstasy at his own music. Sometimes he is in pursuit of his paramour; always in full song, as if he would win her by his melody; and always with the same appearance of intoxication and delight.

WASHINGTON IRVING.

220. *Washington Irving*

[C]

THE MORNING.

The air is tranquil, and its temperature mild. It is morning, and a morning sweet, and fresh, and delightful. Everybody knows the morning in its metaphorical sense, applied to so many objects, and on so many occasions. The health, strength, and beauty of early years lead us to call that period the "morning of life." But the morning itself few people, inhabitants of cities, know any thing about. Among all our good people, not one in a thousand sees the sun rise once a year. They know nothing of the morning. With them, morning is not a new issuing of light, a new bursting forth of the sun, a new waking up of all that has life, from a sort of temporary death, to behold again the works of God, the heavens and the earth; it is only part of the domestic day, belonging to breakfast, to reading the newspapers, answering notes, sending the children to school, and giving orders for dinner. The first streak of light, the earliest purpling of the east, which the lark springs up to greet, and the deeper coloring into orange and red, till at length the "glorious sun is seen, regent of day," — this they never enjoy, for they never see it.

I know the morning, — I am acquainted with it, and I love it. I love it, fresh and sweet as it is, a daily new creation, breaking forth and calling all that have life, and breath, and being, to new adoration, new enjoyments, and new gratitude. DANIEL WEBSTER.

ԴԱՍ ՃԻ. (LESSON CXX.)

[2]

Vegetable Kingdom. Բուսական Թագաւորութիւն:

Plant (ժնոյ) Բոյս, Տունկ*

Բոյսերն առ Հասարակ ունին

seed	(ձնոյ)	սերմ
roots	(հոտոյ)	արմատներ
stem	(լ)՝ժոյ	ցողուն, ծղօտ. ծառի բուն
leaf, leaves	(լիս, լիսեր)	տերեւ, տերեւներ
flow'ers	(փլոյս, փլոյսեր)	ծաղիկներ
fruits	(փրոյս, փրոյսեր)	պտուղներ

Կան բոյսեր ալ որոնք պակաս մասեր ունին եւ ուրիշներ աւել. ինչպէս, thorn (Նոսն) փուշ. եւն.:

Բոյսերը շատ մը կերպերով կարելի է դասաւորել. ինչպէս, ծառեր եւ ծառիկներ. զարմար եւ ոչ զարմար. տունկեր եւ չտունկեր. տարբեր եւ յոյսեր. եւն.։ Բայց մենք այստեղ դիւր ըմբռնելի ըլլալու համար զանոնք պիտի դասաւորենք իրենց կազմութեանց համեմատ հետեւեալ կերպով.

trees	(Նոյս)	ծառեր
shrubs	(Զրոյ)	Թփեր, պզտիկ ծառեր
bush	(Դոյ)	խիտ Թուփ, մացառ
vine	(Վն)	կողրաւոր տունկ, որթ
herbs	(Հըրոյ)	Համեմաւոր եւ դեղերու գործածուելիք խոտեր
grass	(Կրոյ)	արջառներու ուտելիք խոտ
vegetables	(Վեճիլըլոյ)	բանջարեղէններ
moss	(Տոյ)	մամուռ [Տոյսն ի]
lev'er-wort	(Լի'վըր-ուրոյ)	Լերդախոտ (Տոյսն ի Լի'վըլ. Բոյս)

ԾԱՆ. — Ծառերուն stem, ցողուն մասը կը կոչուի trunk (Նոսն) բուն: Ծառերը կ'ունենան նաեւ branches (Կրոյս) ճիւղեր, boughs (Կոյս) խոշոր ճիւղեր եւ twigs (Նոյսն) ոստեր:

Ծառերը կարելի է երկու Գլխաւոր դասակարգի բաժնել, զարմար եւ ոչ զարմար. որոնց պտուղները կ'ուտուին. ինչպէս, նշենի, խնձորենի, Թփենի, եւն. եւ ոչ զարմար, որոնք կը գործածուին հովանի չինելու, զարդի, ատաղձի, շէնքեր չինելու կամ վառելափայտի համար. ինչպէս, դղբի, ուռի, նոճի, եւն.:

* Կը նշանակէ նաեւ մեքենական ամբողջ Ռոբոթ:

† Թուփ ըսելով պէտք է հասկնալ պզտիկ ծառ եւ ոչ Կրոյս:

Պտղատու ծառերն առ հասարակ իրենց պտուղներու ան-
ուան վրայ *tree*, քառ՝ բառը աւելցնելով կը կոչուին. ինչպէս,
apple tree, խնձորենի. *peach tree*, դեղձի եւն.:

(Ծառերն զգոնելէն ժամն Գեորգի Երեմ 479:)

Քոյսերէն մաս մ'ալ առ հասարակ իրենց տուած պտուղի
կամ արտադրութեան անուան վրայ *plant*, Գեորգի բառն աւել-
ցնելով կը կոչուին. ինչպէս, *tomato plant*, ոսկեխնձորի Գեորգի.
tea plant, թէյի Գեորգի. եւն.:

(Բանջարեղեններն ժամն Գեորգի Երեմ 481:)

Ծառերու կամ ծառանման թուփերու ուրիշ տեսակներն են

ash	(աշ)	Հացի (Տճի. Գեորգի-Գեորգ)
balm, bal'sam	(գաժ, գաժամ)	բալսամ
beech	(պէյ)	փեկոն (Տճի. Կէ-Լէն)
birch	(պըշ)	ցարասի
box'wood''	(գառն-առ)	տօռախ (Տճի. Կէ-Լէն)
bread'fruit''	(պրէ'ֆրութ)	Հացապտղի, Հացածառ
but'ter-nut	(պը'թեր-նութ)	կարագենի (Գեորգի Տը Ընկ-Գեորգի)
ce'dar	(սէ'դար)	եղեւին (Գեորգի Տը Գեորգի)
cy'press	(սի'պրէս)	նոճի (Տճի. Գեորգի)
eb'on-y	(է'դըն)	երեւոսի (Տճի. Գեորգի)
elm	(էլմ)	կնձնի (Տճի. Գեորգի-Գեորգ)
ev'er-green''	(է'վըր-գրէն)	մշտադալար [Ըմ)
fir	(ֆըր)	մշտադալար եղեւին, չոճի (Տճի.
hem'lock-spruce	(հէ'լոք-սըյուս)	տեսակ մը մշտադալար եղեւին
hick'-o-ry	(հի'քօրի)	Ամերիկեան ընկուզենի [հէ'լոք*
hol'ly	(հոլլի)	Հաճարի†
Ju'das-tree''	(ճո՛ւ-դաս-թրէյ)	Յուդայի ծառ [Գեորգի-Գեորգ]
ju'ni-per	(ճո՛նի-թըր)	մշտադալար գի, գիհի, ցրդի (Տճի.
lance'wood''	(լանս-առ)	նիզակափայտ [Լէ-Գեորգի-Գեորգ]
lau'rel	(լո'րէլ)	դափնի, դաբնի, սարդի, չարի (Տճի.
li'lac	(լի'լակ)	եղրեւանի (Տճի. Լէ-Գեորգի, Ռի-Գեորգի)
lo'cust-tree''	(լո'կոստ-թրէյ)	կեղծ աքասիա, վայրի մրփենի
lo'tus-tree''	(լո'տոս-թրէյ)	լոտոսի, լոտոսի
mag-no'li-a	(մեգնոլի-ա)	մեգնոլենի

† Անգլիերէն *tree*, ծառ բառը Հայերէնի մէջ տեղին հա-
մեմատ կը համապատասխանէ ի կամ ենի մասնկան:

* Hemlock կը նշանակէ նաեւ մոլեխինդ թուռաւոր բոյսը:

‡ Մշտադալար ծառ մ'է, որոյ ոստերը կը գործածուին
Քրիստոսի Ծննդեան առթիւ տուններ եւ խանութներ զարդա-
րելու:

dah'lia	(դահլիա)	գեւորդին, գեւորգենի
dig''i-ta''lis	(դիգիտիսլիս)	մատնածաղիկ, մատնոցակ ծաղիկ
for-get'-me-not	(ֆորգետմեոտ)	զիս-մի-մոռնար, յիշէ զիս, ան-մոռացուկ (Տճի. Բերճանիկ-շ)
fox'glove''	(ֆոքսլուօ)	մատնածաղիկ, մատնոցակ (Տճի. եխտիտ օրնո) [ղիկ, մլմլուկ
ge-ra'ni-um	(գերանիւմ)	կռնկենի, խորդենի, խորդածա-
gla-di'o-lus	(կլադիօլուս)	թրաշուշան (Տճի. Գոշուշ Էլճճ)
gold'en-rod''	(գօլդենրոդ)	սսկեծաղիկ, ամրենի
he'li-o-trope''	(հելիօթրօպ)	արեւադէմ (Տճի. Ելիօթ)
hol'ly-hock''	(հօլիհօք)	պառաւ-վարդ, խթմու ծաղիկ (Տճի. Խթի լիօթ)
hy'a-cinth	(հայսինթի)	յակինթ ծաղիկ (Տճի. Ղիսիլ-լիօթ)
hys'sop	(հիսօփ)	մշտիկ, զոպայ (Տճի. Դիսօփ) [չիսօփ]
i'ris	(այրիս, իրիս)	հիրիկ, կապոյտ շուշան (Տճի. Բիս)
i'vy	(այվի)	տեսակ մը մշտադալար պատաղիճ
jas'mine	(ճէսմին)	յասմին (Տճի. Եսմին)
Jew's-ear	(ճօւս-էյր)	Հրէայի-ականջ
ju'jube	(ճօւս-ճօւբ)	յուշուպ (Տճի. Գիսնոյ)
lil'y	(լիլի)	շուշան
mi'gnon-ette'	(միգնօնէթ)	յափուկ
nar-cis'sus	(նարցիսս)	նարգէս (Տճի. Նիլիլի)
nen'u-phar	(նենուփար)	ճերմակ ջրաշուշան, հարսնամատ, կոկոռիկ, Զոնոն-ֆար
o'le-an'der	(օլիանդր)	սարդիվարդ [ճուք
or'chids	(օրչիդս)	խողորճ, որճարմատ, աղուէսա-
or'ris-root''	(օրիս-րօտ)	հիրիկի տեսակ մը [ղիկ
pan'sy	(փէնչի)	խնդածաղիկ, թիթեռնանման ծա-
pas'sion-flow''er	(փէշիօն-ֆլօւ-ը)	խաշելութեան կամ շարշարանաց ծաղիկ, անուածաղիկ (Տճի. Լիլի ֆիլի) [մաւ-սալորենի
per-sim'mon	(փերսիմոն)	ժորենի, բլաքմենի, Զինական ար-
pink	(փինք)	շահոքրամ (Տճի. Գրիլ-ֆիլի)
pop'py	(փօփի)	մեկոն, խաշխաշ. վայրի կակաշ
rose	(րօզ)	վարդենի, վարդ
saf'fron	(սաֆֆրօն)	քրքում (Տճի. Դ-ֆրօն)
sax'i-frage	(սէքսիֆրէյճ)	քարկոտրուկ, փրփրիճակ
ses'a-me	(սէսէմ)	կնճիթ, շուշմա (Տճի. Զոնոն, Ռիլ)
sweet-peas	(սուէթսի փիյս)	քաղցր ոլոռ, խոբու [սուէթի]
sweet''-wil'liam	(սուէթ-ուիլիամ)	վաշտեւորի (Տճի. Գիսնի-Եսմին)

tu'lip	(նիօ'-լիֆ)	կակաչ, հաւկուր ծաղիկ (ՏՖ. Լաւ-
Ve' nus's looking glass	(վէնս'ս Լու-սին Լին)	Աստղկայ հայեւածաղիկ
wall'flow'er	(ուօ'լֆլու-ը)	մեմփածաղիկ, ձեռնածաղիկ, գա- ռին ծաղիկ, շահպրակի
Herbs.	Համեմի կամ Բուժեղու համար Գործածուած խոտեր	
	(Տեւեւ Լուս Երեւ 499, Հեմեի Լ 641 Դեղեր:)	
bas'il sweet	(պէլի(ը)-սուֆր)	ռահան +աղբ, արքայիկ, շահաս- պրամ
bor'age	(որ-բոճ)	գաղտնիկուր (ՏՖ. շէնգիլ լիւնի), ջղախոտ, եզան լեզու
car'a-way	(քի'ր-աւայ)	ճապուռ, Հայոց չաման
car'da-mom	(ք-ա-մոմ)	անդրիտակ, հիւ (ՏՖ. ք-ա-լի)
cat'nip'', cat'mint''	(քի'ք-նիֆ, քի'ք-միք)	կատուանուխ, կատուա- կանջ (ՏՖ. Եղեւի-լար)
chic'o-ry	(չի'քօրի)	եղերդ, հինդք (ՏՖ. հինդ-աղ),
co''ri-an'der	(քօրի'անդը)	գինձ (ՏՖ. քիչիչ) [կայծխոտ
dan'de-li''on	(քի'նդի-լիօն)	ճարճուրկ, առիւծատամ (Ռ.Վ. քիչ)
dill	(քիլ)	երէցի աղցան, սամիթ
en'dive	(էն'դիվ)	դառնիճ, կծմախոտ, եղրդակ
fen'nel	(ֆէն'նիլ)	սեւ հնդիկ (ՏՖ. լիօրի օրն-)
hore'hound''	(հօ'հաւ-աղ)	մեղրածուծ, խորտակծոթրին, շանխոտ, պրասխ [ք-ա-լիֆայ Լաւ-]
sage	(սէյճ)	եղեսպակ (ՏՖ. աղ-աղ, Ռ.Վ. Ե-
sa'vor-y	(սե'յվըրի)	կորդիւն (ՏՖ. աղ-աղ օրն-)
thyme	(թիմ)	ծոթրիչ (Ռ.Վ. շահ-աղ)
worm'wood''	(ու-ը-մ-աղ)	որդնափայտ, Արտեմիսեան օ- շինդր (ՏՖ. քիչիչ օրն-)
Այլ հայլ Բոյսեր		
fern	(ֆէռն)	փաղանգամուշկ, տեսակ մը ճար-
maid'en-hair''	(մե'յր-հինդ)	կուսամազ [խոտ
mad'der	(մե'քը)	տորոն
man-drag'o-ra	(մե'քրի'օրն)	} մանտրագոր, մարդախոտ, մարդածաղիկ, լօշտակ, (ՏՖ. ք-ա ք-ա-աղ, աղ-աղ օրն-)
man'drake	(մե'քրի-ք)	
mis'tle-toe	(մի'շլիօ, մի'շլիօ)	մղամուրճի, աղամուրճ, ճուշ

† Մշտագալար առնակ մ'է. Գրիստոսի Մենդեան առթիւ
առնեք զարդարելու կը ծառայէ: Ըստ Անգլիական սովորու-
թեան սոյն առնի օրերուն մէջ մղամուրճի ոստի մը տակ եթէ
օրիորդ մը կանգնած գտնուի, զինք նոյն ոստին տակ բռնող
երիտասարդին համարյոք պիտի տայ: ~

hen'na	(հէ'նա)	Հինա (Տճկ. Գնա, Ինա)
mo'ly	(մօ'լի)	ուկեգոյն խստոր (տեղոր) մոգա-
reed	(ռէ'յո)	եղէգ [կան բոյս մ'է
rose'ma-ry	(ռօ'զմարի)	խնկունի (Տճկ. պեղեղեմ) յիշատա-
rub'ber plant	(ռե'բըր փլանտ)	խէժասունկ [կախոտ
snake root"	(սնէ'յոթ)	օձարմատ
witch'broom"	(ուիչ'բրոմ)	ցարառի, աւել շինելու բոյս

Երկրագործական Ցանքեր
(Տեւեւ Զաւ երէս 494, Ընդդիմեմեր):

al-fal'fat	(ալֆալ'ֆա)	} մարառնոյտ (Տճկ. Գոյս Եմեմ)
lu-cerne'	(լուսըն)	
dour'ra, dur'ra	(դօր'րա)	Հնդկական կամ Եգիպտական կո-
rape	(րափ)	կանճրակ [րեկ, ձիակորեակ
sain'foin	(սէ'նֆօյն)	իշառնոյտ

sor'ghum or sugar cane	(սօր'հում օւ շուր'կա)	շաքարեղէգ
sun'flow'er	(սը'նֆլու-ւր)	արեւածաղիկ (Տճկ. Կնա շինեմ)
vetch or tare	(վէչ օւ Բեյր)	վիգն, վայրի ոլոռ (Տճկ. Գո-րըն-Գ. Կնա-Շին) որոմ (Բ.Վ. շինեմ)

win'ter-green"	(ուի'նթըր-ինեմ)	ձմեռանդաւար, սպիտակ
cot'ton	(քոտ'թոն)	բամպակ
hemp	(հեմփ)	կանեփ
flax	(ֆլէքս)	վուշ
jute	(ձոյտ)	Հնդկականեփ

Բանջարեղէններ

(Տեւեւ Զաւ երէս 481):

car-doon'	(քար'թոն)	փշոտ կամ վայրի կանգառ
cher'vil	(չը'րվիլ)	քեղակարոս (տեղի շը Գոյս-Եմեմ)
dwarf mal'low	(դուր'մալ'լօ)	մոլոշ (Տճկ. Եղեմ-Եմեմ)
marsh-mallow	(մարշ-մալ'լօ)	բարդընկ
rose-mallow	(ռօզ-մալ'լօ)	մոլոշ վարդ, խթմի [կաղամբ
kale, or bore'cole'	(կալ օւ Գօ-թօլ)	անգլուխ կամ գեղջկական
kohl'ra'bi	(քօլ'րաբի)	չողգամ-կաղամբ
mar-ty'n'i-a	(մարտին'ի-ա)	Մարտին

nas-tur'ti-um or Indian cress	(նէս-թըր-թի-ում օւ Ինդիէն քրէս)	Հնդկական կոտեմ

sor'rel or ru'mex	(սօր'րէլ օւ րումեքս)	Թրթնջուկ, Թնթնջուկ (Տճկ. Գո-րըն-Գոյս-Եմեմ)

Swiss chard, or spinach beet	(շուս-չարդ օւ սփինէյթ)	Չուսիցերիական ճակնդեղ կամ ծմեւ-ճակնդեղ

† Սպաներէնէ շինուած բառ մ'է:

Flower-Symbols of Months.	Ամիսներու.	Խորհրդանշան.	Ծաղիկներ
English snow'drop" (ընեօ'րա֊)	Անգլ.	կաթնածաղիկ, ձնծաղիկ,	[8-ն-է-ր
English prim'rose (քրէ'հ֊օզ)	Անգլ.	մոլորվարդ. թաւրնջակ, կո-	[վացնծուկ, փերքի-ր
English vi'o-let (վ'յօլէտ)	Անգլ.	մանուշակ, Մ-րդ	
English dai sy (դէյսի)	Անգլ.	ձիւնծաղիկ, մարգարտածաղիկ, Ադրէլ	
English haw'thorn (հ֊'թհօռն)	Անգլ.	ցռպտկի, կրկտենի, սրափուշ.	[Մ-յի-
English hon'ey-suck'le (հ֊'նի-սքլ)	Անգլ.	մեղրածուծ, այծտերեւի	(Տճի. հանքէլէ); 8-նի-
White water-lily (հ֊-ույլ ա-օլլէլ)		Ճերմակ ջրաշուշան, 8-նի-	
Red garden poppy (ռ֊տր Է-֊֊ փ֊֊)		Պարտիզի կարմիր հարսնուկ,	[0֊-֊-֊
Morn'ing-glory (մ֊-նիլի-լի֊)		Բաղեղ, պատուտակ, Սեդսի	Բեր
Hop (հ֊֊)	Հմուլ (Տճի. հ֊յա օլի-֊, ք֊րէլ-֊ քիլի-֊), գայլուկ,		[գայլիստ, Հի-֊ի-֊
Chrys-an'the-mum (քրի-֊-նի-հի-֊)	Ոսկեծաղիկ (Տճի. ալի-֊-֊)		[ն-յի-֊
Holly (հ֊լի)	Հաճարի		Դի-֊ի-֊

221. Վարժութիւն

[Ծ]

FLOWERS.

How the universal heart of man blesses flowers! They are wreathed round the cradle, the marriage-altar, and the tomb. The Persian in the far East delights in their perfume, and writes his love in nosegays; while the Indian child of the far West clasps his hands with glee, as he gathers the abundant blossoms, — the illuminated scripture of the prairies. The Cupid of the ancient Hindoos tipped his arrows with flowers; and orange-buds are the bridal crown with us, a nation of yesterday. Flowers garlanded the Grecian altar, and they hang in votive wreaths before the Christian shrine.

All these are appropriate uses. Flowers should deck the brow of the youthful bride; for they are in themselves a lovely type of marriage. They should twine round the tomb; for their perpetually renewed beauty is a symbol of the resurrection. They should festoon the altar; for their fragrance and their beauty ascend in perpetual worship before the Most High.

LYDIA MARIA CHILD

THE SHORES OF THE OHIO.

It was now the middle of November. The weather up to this time had been, with the exception of a couple of days of fog and rain, delightful. The sky has a milder and lighter azure than that of the Northern States. The wide, clean sand-bars stretching for miles together, and now and then a flock of wild geese, swans, or sand-hill cranes, and pelicans, stalking along on them; the infinite varieties of form of the towering bluffs; the new tribes of shrubs and plants on the shores; the exuberant fertility of the soil, evidencing itself in the natural as well as cultivated vegetation; in the height and size of the corn, of itself alone a matter of astonishment to an inhabitant of the Northern States; in the thrifty aspect of the young orchards, literally bending under their fruit; the surprising size and rankness of the weeds, and, in the enclosures where cultivation had been for a while suspended, the matted abundanee of every kind of vegetation that ensued, — all these circumstances united to give a novelty and freshness to the scenery. The bottom forests everywhere display the huge sycamore, the king of the Western forest, in all places an interesting tree, but particularly so here, and in Autumn, when you see its white and long branches among its red and yellow fading leaves. You may add, that in all the trees that have been stripped of their leaves, you see them crowned with verdant tufts of the viscus or mistletoe, with its beautiful white berries, and their trunks entwined with grape-vines, some of them in size not much short of the human body. To add to this union of pleasant circumstances, there is a delightful temperature of the air, more easily felt than described. There is something, too, in the gentle and almost imperceptible motion, as you sit on the deck of the boat, and see the trees apparently moving by you, and new groups of scenery still opening upon your eye, together with the view of these ancient and magnificent forests which the axe has not yet despoiled, the broad and beautiful river, the earth and the sky, which render such a trip at this season the very element of poetry.—TIMOTHY FLINT

[3] [2]

“Not vainly on thy gentle shrine,
Where Love, and Mirth, and Friendshipe twine
Their varied gifts, I offer mine.” — J. G. WHITTIER.

ጉሊህ ፈክሊ (LESSON CXXI.)

223. ሂወተኑሊ ይከራከራ

[Q]

THE BAREFOOT BOY

BLESSINGS on thee, little man,
Barefoot boy, with cheek of tan!
With thy turned-up pantaloons,
And thy merry whistled tunes;
With thy red lip, redder still
Kissed by strawberries on the hill,
With the sunshine on thy face,
Through thy torn brim's jaunty grace;
From my heart I give thee joy, —
I was once a barefoot boy!
Prince thou art, — the grown-up man
Only is republican.
Let the million-dollared ride!
Barefoot, trudging at his side,
Thou hast more than he can buy
In the reach of ear and eye, —
Outward sunshine, inward joy:
Blessings on thee, barefoot boy! J. G. WHITTIER.

The beauty of truth is never so invincible as when confronted with sophistry or falsehood; just as youth and health seem doubly fair and precious, in the presence of trembling decrepitude and revolting disease." — A. J. E. WILSON.

"That man, I think, has had a liberal education, who has been so trained in his youth, that his body is the ready servant of his will, and does with ease and pleasure all the work that as a mechanism it is capable of; whose intellect is a clear, cold logic engine, with all its parts of equal strength and in smooth working order; ready like a steam-engine to be turned to their kind of work." —

A. J. E. WILSON.

"Business before pleasure."

"Mystery breeds misery."

"Trust in Providence, but keep your powder dry." —

OLIVER CROMWELL.

ԴԱՍ ԶԻԲ. (LESSON CXXII.)

224. Վարժութիւն

[Գ]

ZIGANA PASS*

"But what scenery! There is no living or dead language in which it can be described. ....

The last thousand feet of our climb to the top of the Pass reminded me of a fly walking up a window-pane, but it was delightful and fascinating to a degree which makes description hopeless. The air was crisp, delicious, and exhilarating. It was a sort of ice-cream air, and every drop of blood in the body pulsed with delight. In the whole heavens there was only one slender cloud, which served to emphasize the glory of the day. And the sky! Ah, what can I say? It was the sky of your happiest dreams, the sky of a heavenly vision. It was much more than "deeply, darkly, beautifully blue," for there was a mystery about its indigo color that was amazing. And then as your eye fell from the zenith to the horizon line, the color changed slowly to a lighter shade. It really seemed that it could be only a few steps upward to the Celestial City, and that this gorgeous curtain of indigo-blue had been let down to prevent our seeing too much.

Then again, the mountains! Peak after peak, rising in a monotony of magnificence that was appalling, covered everywhere with snow which shone like so many acres of chopped-up diamonds. It was the most oppressively exquisite spectacle my eyes had ever beheld. "Asia Minor," I said to my soul, "may have its dangers and its discomforts, but one half-hour with such a scene as this, and all else is easily forgotten." — *Through Armenia on Horseback.*

GEO. H. HEPWORTH.

"To die for those we love were easy martyrdom, but to live in sacrificial throes fierce as Dirce's tortures, to endure for tedious indefinite lingering years, jilted by death, demands a fortitude higher than that of Cato, Socrates, or Seneca." — A. J. E. WILSON.

"Those who do not find time for exercise will have to find time for illness. — LORD DERBY.

"Base men being in love have then a nobility in their natures more than is native to them." — SHAKESPEARE.

---

* Կարնոյ (Էրզրոմ) ճամբուն վրայ անցք մ'է:

ጉሴሴ ሐከዓ. (LESSON CXXIII.)

225. ቂሠቀቀቀቀቀቀ

[Q]

"Love all, trust a few,
Do wrong to none; be able for thine enemy
Rather in power than use, and keep thy friend
Under thy own life's key: be check'd for silence,
But never tax'd for speech." — SHAKESPEARE.

"'Tis not the many oaths that make the truth,
But the plain single vow that is vow'd true." — SHAKESPEARE.

"Men are to mell with, boys are but to kiss." — SHAKESPEARE.

"Moderate lamentation is the right of the dead: excessive grief
the enemy to the living." — SHAKESPEARE.

"Descend a step in choosing a wife; mount a step in choosing
a friend."

"Man trusts in God;
He is eternal. Woman trusts in man,
And he is shifting sand."

"To thy duty now and ever!
Dream no more of rest or stay:
Give to Freedom's great endeavors
All thou art and hast to-day:" .....

"Let us then, uniting, bury
All our idle feuds in dust,
And to future conflicts carry
Mutual faith and common trust;
Always he who most forgiveth in his brother is most just.

"Let us do the work before us,
Cheerly, bravely, while we may,
Ere the long night-silence cometh, and with us it is not day!" —

J. G. WHITTIER.

"Duty is better than joy."

Eminent men make more enemies, and give those enemies more
assailable points, than obscure men do. ....

No man stands long before the public and bears a part in
great affairs without giving openings to censorious criticism." —

American Commonwealth. — JAMES BRYCE.

ԴԱՍ ՃԻԴ. (LESSON CXXIV.)

226. Վարժութիւն

[Թ]

[Հետեւեալն անոթ-խոթեան, տիւր հասարակութեան, եւ հարկ-դիւթեան սքանչելի օրինակ մ'է, և կ'արժէ որ ուսանողը բազմիցս կարդայ. միշտ ի մտի ունենայ, եւ յաճախ պատմէ իւր բարեկամներուն:]

THE CURFEW SHALL NOT RING TO-NIGHT.

Many, many years ago it was the custom in England to have a bell rung at nightfall as a signal for the people to cover up their fires and put out their lights. The custom was established by William the Conqueror, and the bell thus rung was called the curfew.

The following story — which has also been beautifully told in verse—relates to an event that happened in those early times.

I.

It was in an English village. The red sun was sinking, the evening shadows were deepening towards night, and in the jail sat a prisoner. He was a robust, noble man, yet the deepening shadows meant to him the approach of death. He was good, brave, and young, yet he was condemned to be hanged.

The people of the place knew and loved him. He was a friend of the people, but hated by the king. That was the only reason why he was to be hanged. The people would gladly have saved him, but it was useless to try. How could they? He was in the king's prison and condemned, and would be hanged before the stars were out.

There was a whisper that friends with soldiers were coming to deliver him; but if they should not come before the curfew tolled he would be a dead man, for the judges had said, "Hang him at the curfew." And the sun was now rapidly going down to the setting, and at sunset the curfew would ring out from the church tower.

All the people of the village sat in their houses sorrowful, all save one girl of eighteen years. She stood in the long street, wretched, and alone, and watching, hardly knowing what she should do.

The old sexton who had rung the bell at sunset for seventy years would soon be going his way to ring it; and at its slow *bing*, *bang*, the jailer would lead out the young prisoner to die. His orders were, "At the ringing of the curfew."

The girl, almost crazed with grief at the thought of the fate that was to befall her lover, had come to a desperate resolve. She was waiting for the sexton. "Would he listen to her? Dare he? He must! Oh, he must!" she moaned, great tears standing in her wild eyes. What she was to do she hardly knew, or of what use it could be; but she would not have that curfew ring.

It was the law of the land, judges had said it, and she was only a cottage girl; but she would conquer the law. "It shall not ring," she said to herself.

The crimson clouds were all fading in the west, chill shadows crept about her, and steadily sank the sun. A moment of terrible silence fell on the village. The jailer had gone by the prison; and now the sexton turned out and limped his way towards the church.

Knowing what a solemn and awful thing would happen in the next few minutes, the people all held their breath: some knelt, some stood; all prayed, and waited. The girl walked to the sexton's side.

"Oh, sexton, you must not, you must not—you shall not ring!" she pleaded, wringing her hands, her eyes red and swollen with hot, scalding tears.

The deaf old sexton shook his head, and moved on towards the church tower. "I must do my duty, girl," he said; "I must do my duty."

Every step of the way towards that dreadful door she pleaded and wept and agonized. To be hanged herself would seem as nothing, compared with *his* being hanged!

"It is wicked!" she cried. "You shall not!" She was like a tortured wild beast leaping at some chance of escape. Staring, she scarcely saw; walking, she yet seemed petrified and dead. "Oh, you must not, you shall not! They'll hang him!" she cried, as the sexton put his hand on the belfry door.

II.

He was deaf to pity: he pushed her away, and proceeded to open the door. The despairing girl's eyes fell upon the rope that pulled the bell. She uttered a wild shriek like that of a bird which has received its death-wound, and everything seemed to turn dark before her. Then the dim shape of a ladder gleamed on her sight. It was the ladder to the bell-chamber.

Swift as the flash of her thought she darted up it, while the deaf old man fumbled about; and when he turned she was gone.

Ladder after ladder, she reached the chamber where the big bell hung. With the frenzy of a hope which in a second might be too late, she sprang at the tongue hanging above her head, and clung with the grip of desperation.

She lifted herself higher, twining her soft arms tightly round its big iron ball, her heart throbbing with fear lest she should lose her hold when the great bell should swing.

The rope began to move, the beam to role, and the bell to toss. It struck her head, but she would not have heeded it had it tortured her to death. Her care was, had the curfew rung?

Again the beam turned, again the bell swung, and this time her limbs touched the great iron sides. Had the bell rung? She thought not. Once again the rope pulled, and again the bell rolled, and again her limbs touched the cold sides. Her ears were clear; she listened; it was *mute*. A hum, not louder than the hum of a bee in a flower, and not heard any farther, mingled with the creaking of the old rolling beam.

The three pulls were finished! Still she hung on. Would he pull once more? Listening, she faintly heard below the old sexton go out and the tower door close behind him. Then she relaxed her aching arms, and dropped to her feet. The chamber swam and the tower reeled. She staggered a moment, then felt her way slowly down ladder after ladder, and let herself timidly out into the twilight.

All was still in the jail. The jailer, waiting breathless, listened for the curfew. The young prisoner stood with hands tied. The villagers heard their own hearts beat as they awaited the first stroke of the fatal bell.

Would somebody tell the old sexton that he had not rung? The villagers would not; but would anybody at last spoil her work?

What was that distant sound over the hills? She started. Was it horses' feet? Was it the soldiers? It was! it was! Then he was saved!

As the galloping horsemen drew near, she stood sentry at the tower door, guarding that cruel bell. Then, with the dart of a swallow, she reached them as they rode up to the church-yard gate, and told them where her lover lay. They made straightway to the prison, and set him free.

In a moment it became known in the town that it was through her daring and endurance that the soldiers had arrived in time to save his life; and all were loud in praise of the heroic girl.

BENJAMIN WAUGH.

ԴԱՍ ՃԻԵ. (LESSON CXXV.)

227. Վարժութիւն

[Դ]

“Surely the race is not to the swift, nor the battle to the strong, neither yet bread to the wise, nor yet riches to men of understanding, nor yet favour to men of skill, but time and chance happeneth to them all.”

“Life may change, but it may fly not;
Hope may vanish, but can die not;
Truth be veiled, but yet it burneth;
Love repulsed, but it returneth.” — SHELLEY.

Հետևեալն Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Ազգային երգն է

AMERICA.

- 1 My country 'tis of thee,
Sweet land of liberty,
Of thee I sing;
Land where my fathers died;
Land of the pilgrims' pride;
From every mountain side
Let freedom ring.
- 2 My native country, thee,
Land of the noble free,
Thy name I love;
I love thy rocks and rills,
Thy woods and templed hills;
My heart with rapture thrills,
Like that above.
- 3 Let music swell the breeze,
And ring from all the trees
Sweet freedom's song;
Let mortal tongues awake,
Let all that breathe partake;
Let rocks their silence break,
The sound prolong.
- 4 Our fathers' God, to Thee,
Author of liberty,
To Thee we sing;
Long may our land be bright
With freedom's holy light;
Protect us by Thy might,
Great God, our King!

SAMUEL FRANCIS SMITH.

ՎԵՐՋ

**ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ**

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

*Անկանոն Բայերու Ցանկը
Թէ Կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն Բայերու Ցանկը*

ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

THE PRINCIPAL PARTS
of
IRREGULAR AND REDUNDANT VERBS.

ԱՆԿԱՆՈՆ ՈՒ ԹԷ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐՈՒ
ԳԼԽԱԻՈՐ ՄԱՍԵՐԸ

(Տե՛նել երեւ 108, Բայերո՛ւ Գլխո՛ւր Մասե՛րն, և երեւ 109, Բայերո՛ւ
Դասե՛րքն Նա՛ւ երեւ 189, Անկա՛նոն Բայեր։
և երեւ 195, Թէ Կա՛նոնա՛ւր և Թէ Անկա՛նոն Բայեր։)

[Հետեւեալ երեսներուն վրայ զետեղուած են Անկանոն ու Թէ Կանոնաւոր եւ Թէ Անկանոն Բայերու ամբողջ ցանկը a, b, c ի վրայ շարուած, իրենց Գլխաւոր Մասերովը (Նախնայն Ժամանակներէն) հանդերձ։ Ուսանողը պէտք չէ զանոնք իբր զաս սովորի, այլ ի պահանջել հարկին միայն պէտք է դիմէ այս ցանկին, ուր իւր փնտռած բայը գտնելէ վերջ, ջանալու է անոր գլխաւոր մասերը տալն իր կրկնել բերանացի, բարձրաձայն. եւ երկէն գէթ ընդօրինակել քարետախտակին վրայ. եւ եթէ աւելի ժամանակ ունենայ, փորձելու է գրաւոր խոնարհել նոյն բայի զանազան եղանակներն ու ժամանակներն։

Եթէ նմանօրինակ բայ մ'ալ տեսնէ, խնամով իրարու հետ բաղդատելու է անոնց հեգելը, հնչելը եւ ունեցած նըշանակութիւններն. ու գտած տարբերութիւններն ստորագծելու է կարմիր մելանով, որով պիտի կարողանայ իրեն պէտք եղածներն անմոռանալի կերպով սովորած ըլլալ։]

LIST OF THE IRREGULAR VERBS.

ՑԱՆԿ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐՈՒՆ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ելելոյ:	Անելալ:	Անելալի Բնեցելոյ:	Անելալ Բնեց.
A-rise' (բնեցելոյ), վեր ելնեմ,*	a-rose', վեր ելայ.	a-ri'sing, վեր ելնելով,	aris'en. վեր ելած:
Be (դէլ), Ըլլամ,	was, էի, եղայ,	being, ըլլալով,	been. եղած:
Bear (դէլ), Ծնանիմ,	bore or bare, ծնայ	bear'ing, ծնանելով,	borne or born. ծնած:
Beat (դէլ), Չարնեմ,†	beat, զարկի,	beat'ing, զարնելով,	beat'en or beat. զարկած:
Be-gin' (դէլ), Սկսիմ,†	be-gan', be-gun', սկսայ, սկսեցի,	be-gin'ning, սկսելով,	begun. սկսած:
Be-hold' (դէլ), Տեսնեմ,\$	be-held', տեսայ,	be-hold'ing, տեսնելով,	be-held'. տեսած:
Be-set' (դէլ), Պաշարեմ,	be-set', պաշարեցի,	be-set'ting, պաշարելով,	be-set'. պաշարած:
Bid (դէլ), Պատուիրեմ,	bid or bade, պատուիրեցի,	bid'ding, պատուիրելով,	bid'den or bid. պատուիրած:

* Կը նշանակէ նաեւ անկողնէն վեր ելնել, յառաջ գալ, Լրելիլ, ծագիլ, ծնանիլ:

† Կը նշանակէ նաեւ կրել, տանիլ:

‡ To beat, to strike եւ to hit կը նշանակեն զարնել այս տարբերութեամբ որ to beat կը նշանակէ արագ արագ, կանոնաւոր կերպով եւ իրարու ետեւէ զարնել (հրկնել). to strike կը նշանակէ մէկ անգամ մանաւանդ պատահմամբ զարնել. իսկ to hit կը նշանակէ յարմար առիթին դիտմամբ զարնել:

† To begin եւ to commence կը նշանակեն սկսիլ. այս տարբերութեամբ որ to begin ժամանակի եւ կարգի վերաբերութեամբ, ինչպէս նաեւ նոր բան մը սկսելուն կը գործածուի, մինչ to commence ուղղակի գործի մը կամ բանի մը սկսելուն: To beginի հակառակն է to end, վերջացնել. to commenceի հակառակն է to complete, ամբողջացնել:

\$ To behold եւ to see կը նշանակեն տեսնել. այս տարբերութեամբ որ to behold կը նշանակէ պարզ տեսնելէն բան մ'աւել, երկար տեսնել եւ տեսածին մէջ շահ մը կամ սքանչելիք մը նկատել. մինչ to see կը նշանակէ պարզ տեսնել. ինչպէս անցածնուս ատեն յաճախ կը տեսնենք առարկայ մը առանց մասնաւորապէս դէպի այն կողմը նայելու:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Դնելոյ:	Անշեւ:	Անկատար Ընդանելութիւն:	Անշեւ Ընդ.
Bind (դնելոյ), կապեմ,	bound, կապեցի,	bind'ing, կապելով,	bound or bound'en. կապած:
Bite (դնել), նսծնեմ,	bit, խածի,	bi'ting, խածնելով,	bit'ten or bit. խածած:
Bleed (դնելոյ), Արիւն առնել, արիւն առի.	bled, արիւն առնեցի,	bleed'ing, արիւն առնելով	bled. արիւն առած:
Break (դնելոյ), կոտորեմ,	broke, կոտորեցի,	break'ing, կոտորելով,	bro'ken. կոտորած:
Breed (դնելոյ), [†] Սնուցանեմ,	breed, սնուցի,	breed'ing, սնուցանելով,	bred. սնուցած:
Bring (դնել), բերեմ,	brought, բերի,	bring'ing, բերելով,	brought. բերած:
Buy (դնել), գնեմ,	bought, գնեցի,	buy'ing, գնելով,	bought. գնած:
Cast (դնել), նետեմ,	cast, նետեցի,	cast'ing, նետելով,	cast. նետած:
Chide (նշել), Յանդիմանեմ,	chid or chode, յանդիմանեցի,	chid'ing, յանդիմանելով,	chid'den or chid. յանդիմանած:
Choose (նշել), ընտրեմ,	chose, ընտրեցի,	choos'ing, ընտրելով,	chos'en. ընտրած:
Cleave (քլել), [*] ճեղքեմ,	cleft or clove, ճեղքեցի,	cleav'ing, ճեղքելով,	cleft or clov'en. ճեղքած:
Cling (քլել), Փարիմ,	clung, փարեցայ,	cling'ing, փարելով,	clung. փարած:
Come (գնել), գամ,	came, եկայ,	com'ing, գալով,	come. եկած:
Cost (գնել, գնել) cost, Արժեմ,	cost, արժեցի,	cost'ing, արժելով,	cost. արժած:
Cut (գնել), կտրեմ,	cut, կտրեցի,	cut'ting, կտրելով,	cut. կտրած:

[†] Կը նշանակէ սնուցանել արգանդին մէջ:

|| To cast, to throw, to hurl եւ to toss կը նշանակեն նետել այս տարբերութեամբ որ to cast կը նշանակէ ձեռքէն թողելու պէս եւ քիչ մ'աւել. ինչպէս, խարխիս նետել, վիճակ նետել. to throw կը նշանակէ նպատակաւ նետել. to hurl կը նշանակէ ծանր բան մ'ուժով նետել. իսկ to toss կը նշանակէ թեթեւ բան մը յանկարծ ու արագ նետել:

* To cleave կը գործածուի նաեւ իբր կանոնաւոր բայ, որ ատեն կը նշանակէ յարիւ, փակչիւ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անյեւլ:	Անկոր Ընդունելով:	Անյեւլ Ընդ.
Do (դո-), Ընեմ,	did, ըրի,	do'ing, ընելով,	done. ըրած:
Draw (դրո-), Քաշեմ,	drew, քաշեցի,	draw'ing, քաշելով,	drawn. քաշած, գծագրած
Drink (դրին-), Խմեմ,	drank, խմեցի,	drink'ing, խմելով,	drunk or drank. խմած:
Drive (դրիւ-), Քշեմ,	drove, քշեցի,	dri'ving, քշելով,	driv'en. քշած:
Eat (էյթ-), Ուտեմ,	ate or eat, կերայ,	eat'ing, ուտելով,	eat'en or eat. կերած:
Fall (ֆոլ-), Իյնամ,	fell, ինկայ,	fall'ing, իյնալով,	fall'en. ինկած:
Feed (ֆէյթ-), Կերակրեմ,	fed, կերակրեցի,	feed'ing, կերակրելով,	fed. կերակրած:
Feel (ֆէյլ-), Զգամ,	felt, զգացի,	feel'ing, զգալով,	felt. զգացած, շօշափած:
Fight (ֆայթ-), Կռուիմ,	fought, կռուեցայ,	fight'ing, կռուելով,	fought. կռուած:
Find (ֆայն-), Գտնեմ,	found, գտայ,	find'ing, գտնելով,	found. գտած:
Flee (ֆլէյ-), Փախչիմ,	fled, փախայ,	flee'ing, փախչելով,	fled. փախած:
Fling (ֆլին-), Ուժով նետեմ, ուժով նետեցի,	flung, ուժով նետեցի,	fling'ing, ուժով նետելով	flung. ուժով նետած:
Fly (ֆլայ-), Թռչիմ,	flew, թռայ,	fly'ing, թռչելով,	flown. թռած:
For-bear' (ֆոր-բէյթ) for-bore', Խորշիմ†, խորշեցայ,	for-bear'ing, խորշելով,	for-borne'. խորշած:	
For-sake' (ֆոր-սէյթ) for-sook' Լքանեմ, լքի,	for-sak'ing, լքանելով,	for-sak'en. լքած:	
Get (կէթ-), Ստանամ,	got, ստացայ,	get'ting, ստանալով,	got or got'ten. ստացած:
Give (կիւ-), Տամ,	gave, տուի,	giv'ing, տալով,	giv'en. տուած:
Go (կո-), Երթամ,	went, գնացի,	go'ing, երթալով,	gone. գնացած:

† To for-bear բաղադրեալն է bear բային եւ անոր պէս ալ կը խոնարհի. կը նշանակէ նաեւ ինքզինքն զսպել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներկայ:	Անցել:	Անկապ ընդհանրական:	Անցել ընդ.
Grow (կրօ), Աճիմ,	grew, աճեցայ,	grow'ing, աճելով,	grown. աճած:
Have (հեղ), Ունենամ,	had, ունեցայ,	hav'ing, ունենալով,	had. ունեցած:
Hear (հէյր), Լսեմ,	heard, լսեցի,	hear'ing, լսելով,	heard. լսած:
Hide (հայր),† Ծածկեմ,	hid, ծածկեցի,	hi'ding, ծածկելով,	hid'den or hid. ծածկած:
Hit (հիթ)‡, Չարնեմ,	hit, զարկի,	hit'ting, զարնելով,	hit. զարկած:
Hold (հօլդ), Բռնեմ,	held, բռնեցի,	hold'ing, բռնելով,	held or hold'en. բռնած:
Hurt (հըրթ), Վնասեմ,	hurt, վնասեցի,	hurt'ing, վնասելով,	hurt. վնասած:
Keep (քէյփ), Պահեմ,	kept, պահեցի,	keep'ing, պահելով,	kept. պահած:
Know (նօ), Գիտեմ,	knew, գիտցայ,	know'ing, գիտնալով,	known. գիտցած:
Lead (լէյդ), Առաջնորդեմ,	led, առաջնորդեցի,	lead'ing, առաջնորդելով,	led. առաջնորդած:
Leave (լէյվ), Թողում,	left, թողուցի,	leav'ing, թողլով,	left. թողած, մեկնած:
Lend (լենդ), Փոխ տամ,	lent, փոխ տուի,	lend'ing, փոխ տալով,	lent. փոխ տուած:
Let (լէթ),§ Թողում,	let, թողուցի,	let'ting, թողլով,	let. թողած:
Lie (լայ), Պառկիմ,	lay, պառկեցայ,	ly'ing, պառկելով,	lain. պառկած:

† To hide աւելի ճիշդ կը նշանակէ ծածկել գաղտնի պահելու համար, որ ուրիշը չտեսնայ: [Թութիւնը:

‡ Տեսել Ա' Կապի Բայերու Յանկ, երես 4. to beat բայի ծանօ-

§ To let կը նշանակէ աւելի ճիշդ արտօնութիւն տալ. կը գործածուի առ հասարակ Հրամայականի մէջ, իրմէ վերջ ալ սովորաբար աներեւոյթ մ'առնելով. ինչպէս, "Let me do it. Թողէ՛ք ինձ ընել զայն: To let կը նշանակէ նաեւ վարձու տալ. ինչպէս, "House to let. Վարձու տուն:

|| To lie կը նշանակէ աւելի ճիշդ հանգստանալու համար պառկիլ, ընկողմանիլ (Ռ. Կ. Երկնաւ, Գր. Վերջ): To lie երբ իբր կանոնաւոր բայ գործածուի կը նշանակէ ստեղծ:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Երբայ:	Անի-ալ:	Անի-ա-ր Ընդ-անել-ա-թի-ն:	Անի-ա-լ Ընդ.
Lose (ւ-շ), կորսնցնեմ,	lost, կորսնցուցի.	los'ing, կորսնցնելով.	lost. կորսնցուցած:
Make (ժյ+), § լնեմ,	made, ըրի.	ma'king, ընելով.	made. ըրած:
Meet (ժյդ), Հանդիպիմ,	met, Հանդիպեցայ.	meet'ing, Հանդիպելով.	met. Հանդիպած:
Out-do (ա-թ-դ), Գերազանցեմ,	out-did, գերազանցեցի.	out-doing, գերազանցելով.	out-done. գերազանցած:
Put (թ-թ), դնեմ,	put, դրի.	put'ing, դնելով.	put. դրած:
Read (ա-յդ), կարդամ,	read (ա-դ), կարդացի.	read'ing, կարդալով.	read. կարդացած:
Rend (ա-նդ), Պատռեմ,	rent*, պատռեցի.	rend'ing, պատռելով.	rent. պատռած:
Rid (ա-դ), † Ազատեմ,	rid, ազատեցի.	rid'ing, ազատելով.	rid. ազատած:
Ride (ա-յդ), Հեծնեմ,	rode, հեծայ.	ri'ding, հեծնելով.	rid'den or rode. հեծած:
Ring (րնի), Հնչեցնեմ,	rung or rang, հնչեցուցի.	ring'ing, հնչեցնելով.	rung. հնչեցուցած:
Rise (ր-յշ), ‡ Ելլեմ,	rose, ելայ.	ri'sing, ելլելով.	ris'en. ելած:
Run (ա-շ), Վազեմ,	ran or run, վազեցի.	run'ning, վազելով.	run. վազած:
Say (ա-յ), Ըսեմ,	said, ըսի.	say'ing, ըսելով.	said. ըսած:
See (ա-յ), Տեսնեմ,	saw, տեսած.	see'ing, տեսնելով.	seen. տեսած:

§ To make կը նշանակէ աւելի ճիշդ բան մ'ընել ո եւ իցէ միջոցով, ո եւ է կերպով յառաջ բերել, ինք իրմէ ստեղծել, հեղինակել:

|| To meet կը նշանակէ նաեւ ծանօթանալ:

* To rent ալ կը նշանակէ վարձել եւ կանոնաւոր բայ է:

† To rid կը նշանակէ աւելի ճիշդ ազատել այնպիսի բանէ մը որ իրեն ձանձրութիւն կամ նեղութիւն կը պատճառէ (Ռֆ. Էբ-յիս + շիւ) եւ ընդհանրապէս իրմէ վերջ of կ'ուզէ:

‡ To rise կը նշանակէ նաեւ յարութիւն առնել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ների-յ:	Անի-ւ-լ:	Անի-ա-լ:	Ընդ-ա-լ-ի-ւ-ն:
Seek (•էյ+), Փնտռեմ,	sought, փնտռեցի,	seek'ing, փնտռելով,	sought. փնտռած:
Sell (•եւ), Ծախեմ,	sold, ծախեցի,	sell'ing, ծախելով,	sold. ծախած:
Send (•եհ+), Ղրկեմ,	sent, ղրկեցի,	send'ing, ղրկելով,	sent. ղրկած:
Set (•եդ+), Դնեմ,	set, դրի,	set'ing, դնելով,	set. դրած:
Shed (շէ+), Թափեմ,	shed, թափեցի.	shed'ding, թափելով,	shed. թափած:
Shoe (շո-), Պայտեմ,	shod, պայտեցի,	shoe'ing, պայտելով,	shod or shod'den. պայտած:
Shoot (շո-ն), Չարնեմ,	shot, չարկի,	shoot'ing, չարնելով,	shot. հրաշնով Չարկած:
Shred (շրէ+), Մանրեմ ինչ ինչ,	shred, մանրեցի,	shred'ding, մանրելով,	shred. մանրած:
Shrink (շրէն+), † Կծկիմ,	shrunk, shrank, կծկեցայ,	shrink'ing, կծկելով,	shrunk, shrunk'en. կծկած:
Shut (շււ-), Գոցեմ,	shut, գոցեցի,	shut'ing, գոցելով,	shut. գոցած:
Sing (•նի), Երգեմ,	sung or sang, երգեցի,	sing'ing, երգելով,	sung. երգած:
Sink (•նի+), Ընկղմեմ,	sunk or sank, ընկղմեցի,	sink'ing, ընկղմելով,	sunk. ընկղմած:
Sit (•եդ+), Նստիմ,	sat, նստայ,	sit'ing, նստելով,	sat. նստած:
Slay (ւ-նի+), § Սպաննեմ,	slew, սպաննեցի,	slay'ing, սպաննելով,	slain, սպաննած:
Sling (ւ-նի), Պարսեմ,	slung, պարսեցի,	sling'ing, պարսելով,	slung. պարսած:
Slink (ւ-նի+), † Փախչիմ,	slunk or slank, փախայ,	slink'ing, փախչելով,	slunk. փախած:

† To shrink կը նշանակէ աւելի ճիշդ կարկամիլ, կծկիլ, ամփոփուիլ ինչպէս սառւին եթէ ջրենք կ'ամփոփուի (իւլի-ա-ն):

§ To slay կը նշանակէ բարկութեամբ եւ կատաղութեամբ սպաննել: [փախչիլ:

† To slink կը նշանակէ աւելի ճիշդ գազտնի սողոսկելով

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներիւյ:	Անիւլ:	Անիւլից:	Անիւլից:
Smite(ը)-միւլի smote,	զարկի,	smit'ing,	smit'ten or smit.
Ձարնեմ,	զարկի,	զարնելով,	զարկած:
Speak(ը)-բիւյ,† spoke,	խօսեցայ,	speak'ing,	spo'ken,
Սօսիմ,	խօսեցայ,	խօսելով,	խօսած:
Spend(ը)-բիւյ, spent,	ծախսեցի,	spend'ing,	spent.
Ծախսեմ,	ծախսեցի,	ծախսելով,	ծախսած:
Spin(ը)-բիւյ, spun,	մանեցի,	spin'ning,	spun.
Մանեմ,	մանեցի,	մանեցելով,	մանած:
Spit(ը)-բիւյ, spit or spat,	թքի, թքացի,	spit'ing,	spit or spit'ten.
Թքեմ,	թքի, թքացի,	թքեցելով,	թքած:
Spread(ը)-բիւյ, spread,	տարածեցի,	spread'ing,	spread.
Տարածեմ,	տարածեցի,	տարածելով,	տարածած:
Spring(ը)-բիւյ,§ sprung or sprang	ցատկեցի,	spring'ing,	sprung.
Ցատկեմ,	ցատկեցի,	ցատկեցելով,	ցատկած:
Stand(ը)-բիւյ, stood,	կայեցայ,	stand'ing,	stood.
Կայեմ,	կայեցայ,	կայեցելով,	կայած:
Steal(ը)-բիւյ, stole,	գողցայ,	steal'ing,	sto'len.
Գողնամ,	գողցայ,	գողնելով,	գողցած:
Stick(ը)-բիւյ,* stuck,	անցուցի,	stick'ing,	stuck.
Անցնեմ,	անցուցի,	անցնելով,	անցուցած:
Sting(ը)-բիւյ, stung,	խայթեցի,	sting'ing,	stung.
խայթեմ,	խայթեցի,	խայթելով,	խայթած:
Stink(ը)-բիւյ, stunk or stank,	գարշահոտեցի,	stink'ing,	stunk.
Գարշահոտեմ,	գարշահոտեցի,	գարշահոտեցելով,	գարշահոտած:
Stride(ը)-բիւյ, strode,	Մեծ-տըքալեմ, Մեծ. քալեցի,	stri'ding,	strid'den.
Մեծ-տըքալեմ, Մեծ. քալեցի,	Մեծ. քալեցի,	Մեծ-տըքալեցելով,	Մեծ-տըքալած:
Strike(ը)-բիւյ, struck,	Ձարնեմ,	stri'king,	struck, strick'en.
Ձարնեմ,	զարկի,	զարնելով,	զարնած:
String(ը)-բիւյ, strung,	աւելուցեմ, շարեցի,	string'ing,	strung.
աւելուցեմ, շարեցի,	շարեցի,	շարեցելով,	շարած:

|| To smite կը նշանակէ յանկարծ եւ ու ժգին զարնել. ինչպէս մուրճով սալին զարնել:

† Տե՛ս էջ 664 երեսի ստորեւ եղած ժառօթութիւնը:

§ Կը նշանակէ ցատկեւ զսպանակի պէս. կը նշանակէ նաեւ բողբոջիլ:

* To stick կը նշանակէ աւելի ձիւղ ՌՊ. շիւլ. ինչպէս գընդասեցը կտորին վրայ կը չքենք:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle</i>
Նեւելայ:	Անշեւ:	Անշարբ Ընդանելալի-	Անշեւ Ընդ.
Swear (ը---էյբ), Երդում ընեմ, երդում ըրի,	swear'ing, երդում ընելով երդում ըրած:	sworn.	
Swim (ը---ի'), Լողամ, լողացի,	swum or swam, լողալով,	swimming, լողացած:	swum.
Swing (ը---ի'), Ճօճեմ,	swung or swang, ճօճեցի,	swing'ing, ճօճելով,	swung. ճօճած:
Take (իէյ+), Առնեմ,	took, առի,	ta'king, առնելով,	ta'ken. առած:
Teach (իէյ+), Սովրեցնեմ,	taught, սովրեցուցի,	teach'ing, սովրեցնելով,	taught. սովրեցուցած:
Tear (իէյբ), Պատռեմ,	tore, պատռեցի,	tear'ing, պատռելով,	torn. պատռած:
Tell (իէլ), † Ըսեմ,	told, ըսի,	tell'ing, ըսելով,	told. ըսած:
Think (իւնի+), Մտածեմ,	thought, մտածեցի,	think'ing, մտածելով,	thought. մտածած:
Thrust (իւնբբբ) thrust, Մղեմ, քշեմ, մղեցի,	thrust'ing, մղելով,	thrust.	մղած:
Tread (իւնբ), Ոտնակոխեմ,	trod, ոտնակոխեցի,	tread'ing, ոտնակոխելով,	trod'den. ոտնակոխած:
Wear (ա-էյբ), Հագնիմ, կրեմ,	wore, հագայ,	wear'ing, հագնելով,	worn. հագած:
Win (ա-ի), † Շահիմ,	won, շահեցայ,	win'ing, շահելով,	won. շահած:
Write (բ-յի), Գրեմ,	wrote, գրեցի,	wri'ting, գրելով,	writ'ten. գրած:

† Տեսնել 664 երեսի ստորեւ եղած ծանօթութիւնը:

† To win կը նշանակէ դժուարութեանց եւ արգելքներու դէմ մաքառելով, ջանքերով. դժուարութիւններով շահիլ. ինչպէս մրցման մէջ մրցանակ շահիլ:

LIST OF THE REDUNDANT VERBS.

ՑԱՆԿ ԹԷ ԿԱՆՈՆԱԿՈՐ ԵՒ ԹԷ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐՈՒ
(Պէտք եղածէն աւելի Գլխաւոր Մասեր ունեցող բայերու):

Present.   *Preterit.*   *Imperfect Participle.*   *Perfect Participle.*
Ներէյ: Անշեւ: Անշեւ: Ընդունել: Ընդունել: Անշեւ Ընդ.

A-bide' (էդ-յ), abode or abided, Բնակիմ,	abiding, բնակեցայ,	abod or abided. բնակելով, բնակած:
A-wake' (է-էյ), awakened or awoke, Արթննամ,	awaking, արթնցայ,	awaked or awoke. արթննալով, արթնցած:
Be-lay' (ղէկ-յ), belayed or belaid, Կառաննիմ,	belaying, կառանցի,	belayed or belaid. կառանելով, կառանած:
Bend (պէն-), bent or bended, Ծռեմ,	bending, ծռեցի,	bent or bended. ծռելով, ծռած:
Bereave' (պէրէյ), bereft or bereaved, Ձրկեմ,	bereaving, զրկեցի,	bereft or bereaved. զրկելով, զրկած:
Be-seech' (պէ-էյ), besought or beseeched, Պաղատիմ,	beseeching, պաղատեցայ,	besought or beseeched. պաղատելով, պաղատած:
Bet (պէր-), betted or bet, Գրաւ դնեմ,	betting, գրաւ դրի,	betted or bet. գրաւ դնելով, գրաւ դրած:
Be-tide' (պէլ-յ), betided or betid, Հանդիպիմ,	betiding, հանդիպեցայ,	betided or betid. հանդիպելով, հանդիպած:
Bide (պ-յ), bode or bided, Սպասեմ,	biding, սպասեցի,	bode or bided. սպասելով, սպասած:
Blend (պէն-), blended or blent, Խառնեմ,	blending, խառնեցի,	blended or blent. խառնելով, խառնած:
Bless (պէս-), blessed or blest, Օրհնեմ,	blessing, օրհնեցի,	blessed or blest. օրհնելով, օրհնած:
Blow (պլ-), blew or blowed, Փչեմ,	blowing, փչեցի,	blown or blowed. փչելով, փչած:
Build (պլ-), built or builded, Եկեմ, շինեմ,	building, շինեցի,	built or builded. շինելով, շինած:
Burn (պըն-), burned or burnt, Այրեմ,	burning, այրեցի,	burned or burnt. այրելով, այրած:
Burst (պըս-), burst or bursted, Պայթեմ,	bursting, պայթեցի,	burst or bursted. պայթելով, պայթած:
Catch (կէլ-), caught or catched, Բռնեմ,	catching, բռնեցի,	caught or catched. բռնելով, բռնած:
Clothe (կլ-), clothed or clad, Հագցնեմ,	clothing, հագցուցի,	clothed or clad. հագցնելով, հագցուցած:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Երեւոյ:	Անիւ:	Անիւոր, Անիւնիւն:	Անիւնիւն:
Creep (քրէք), Սողամ,	crept or creeped, սողացի,	creeping, սողալով,	crept or creeped. սողացած:
Crow (քր), Խօսիմ,†	crowed or crew, խօսեցայ,	crowing, խօսելով,	crowed. խօսած:
Curse (քըւ), Անիծեմ,	cursed, or curst, անիծեցի,	cursing, անիծելով,	cursed or curst. անիծած:
Dare (դէր), Ծանդ գնիմ,	dared or durst, յանդ գնեցայ,	daring, յանդ գնելով,	dared. յանդ գնած:
Deal (դէլ), Վարուիմ,	dealt or dealed, վարուեցայ,	dealing, վարուելով,	dealt or dealed. վարուած:
Dig (դի), Փորեմ,	dug or digged, փորեցի,	digging, փորելով,	dug or digged. փորած:
Dive, (դույ), Սուզիմ,	dived or dove, սուզեցայ,	diving, սուզելով,	dived or diven. սուզած:
Dream (դրէյմ), Երազեմ,	dreemed or dreamt, երազեցի,	dreeming, երազելով,	dreemed or dreamt. երազած:
Dress (դրէս), Հագցնեմ,	dressed or drest, հագուցի,	dressing, հագցնելով,	dressed or drest. հագցուցած:
Dwell (ուել), Բնակիմ,	dwelt or dwelled, բնակեցայ,	dwelling, բնակելով,	dwelt or dwelled. բնակած:
Freeze (ֆրէյզ), Սառիմ,	froze or freezed, սառեցայ,	freezing, սառելով,	frozen or freezed. սառած:
Geld (կէլ), Կուտեմ,	gelded or gelt, կուտեցի,	gelding, կուտելով,	gelded or gelt. կուտած:
Gild (կէլ), Ոսկեզօծեմ,	gilded or gilt, ոսկեզօծեցի,	gilding, ոսկեզօծելով,	gilded or gilt. ոսկեզօծած:
Gird (կըր), Գօտեւորեմ,	girded or girt, գօտեւորեցի,	girding, գօտեւորելով,	girded or girt. գօտեւորած:
Grave (կրէյվ), Փորագրեմ,	graved, փորագրեցի,	graving, փորագրելով,	graved or graven. փորագրած:
Grind (կրայն), Աղամ,	ground or grinded, աղացի,	grinding, աղալով,	ground or grinded. աղացած:
Hang (հէնգ), Կախեմ,	hung or hanged, կախեցի,	hanging, կախելով,	hung or hanged. կախած:

† To crow կը նշանակէ աքաղաղի պէս խօսիլ, կուկլուկուկու կանչել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Դնել-յ:	Անցել:	Անցաւ:	Ընդհատել-ի:
Heave (հէյլ), կանգնեմ,	heaved or hoved, կանգնեցի,	heaving, կանգնելով,	heaved or hoven. կանգնած:
Hew (հիւ-), կոփեմ,	hewed, կոփեցի,	hewing, կոփելով,	hewed or hewn. կոփած:
Kneel (հէյլ), Ծնրադրեմ,	kneeled or knelt, ծնրադրեցի,	kneeling, ծնրադրելով,	kneeled or knelt. ծնրադրած:
Knit (հիթ), Հիւսեմ,	knit or knitted, Հիւսեցի,	knitting, Հիւսելով,	knit or knitted. Հիւսած:
Lade (լէյ), Բեռցնեմ,	laded, բեռցուցի,	lading, բեռցնելով,	laded or laden. բեռցուցած:
Lay (լէյ), Դնեմ,	laid or layed, դրի,	laying, դնելով,	laid or layed. դրած:
Lean (լէյն), Հակիմ,	leaned or leant, Հակեցայ,	leaning, Հակելով,	leaned or leant. Հակած:
Leap (լէյփ), Ծատկեմ,	leaped or leapt, ցատկեցի,	leaping, ցատկելով,	leaped or leapt. ցատկած:
Learn (լէռն), Սովորեմ,	learned or learnt, սովորեցայ,	learning, սովորելով,	learned or learnt. սովորած:
Light (լայթ), Վառեմ,	lighted or lit, վառեցի,	lighting, վառելով,	lighted or lit. վառած:
Mean (մէյն), Նշանակեմ,	meant or meanted, նշանակեցի,	meaning, նշանակելով,	meant or meanted. նշանակած:
Mow (մօ), Հնձեմ,	mowed, Հնձեցի,	mowing, Հնձելով,	mowed or mown. Հնձած:
Mulct (մուկտ), Պատժեմ,	mulcted or mulct, պատժեցի,	mulcting, պատժելով,	mulcted or mulct. պատժած:
Pass (փէս), Անցնեմ,	passed or past, անցայ,	passing, անցնելով,	passed or past. անցած:
Pay (փէյ), Վճարեմ,	paid or payed, վճարեցի,	paying, վճարելով,	paid or payed. վճարած:
Pen (փէն), Պահեմ,	penned or pent, պահեցի,	penning, պահելով,	penned or pent. պահած:
Plead (փլէյ), Պատճառաբանեմ	pleaded or pled, պատճառաբանեցի	pleading, պատճառաբանելով	pleaded or pled. պատճառաբանած
Prove (փրօւ-վ), Ապացուցանեմ,	proved, ապացուցի,	proving, ապացուցանելով,	proved or proven. ապացուցած:

† Կը նշանակէ աւելի ճիշդ անիրաւ տուգանքի տակ ձգել:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ետեմ:	Անցեալ:	Անցորդ Ընդհանրելի:	Անցեալ Ընդ.
Quit (Էտեմ), Թողում,	quitted or quit, Թողուցի,	quitting, Թողով,	quitted or quit. Թողած:
Rap (Էթեմ), Դառաւ ըրաղխում,	rapped or rapt, Բաղխեցի,	rapping, Բաղխելով,	rapped or rapt. Բաղխած:
Reave (Էրեմ), Կողոպտեմ,	reft or reaved, Կողոպտեցի,	reaving, Կողոպտելով	reft or reaved. Կողոպտած:
Rive (Էւեմ), Ճեղքեմ,	rived, Ճեղքեցի,	riving, Ճեղքելով,	riven or rived. Ճեղքած:
Roast (Էօթեմ), Պորովեմ,	roasted or roast, Բորովեցի,	roasting, Խորովելով,	roasted or roast. Խորոված:
Shake (Չեյեմ), Ցնցեմ,	shook or shaken, Ցնցեցի,	shaking, Ցնցելով,	shaken or shaken. Ցնցած:
Shave (Չեյեմ), Ածելեմ,	shaved, ածելեցի,	shaving, ածելով,	shaved or shaven. ածլած:
Shear (Չեյեմ), Սուզեմ,	sheared or shore, խուզեցի,	shearing, խուզելով,	sheared or shorn. խուզած:
Shine (Չեյեմ), Փայլեցնեմ,	shined or shone, փայլեցուցի,	shining, փայլեցնելով,	shined or shone. փայլեցուցած:
Show (Չեյեմ), Ցուցնեմ,	showed, ցուցուցի,	showing, ցուցնելով,	showed or shown. ցուցուցած:
Sleep (Չեյեմ), Քնանեմ,	slept or slept, քնացայ,	sleeping, քնանալով,	slept or slept. քնացած:
Slide (Չեյեմ), Սահեմ,	slid or slided, սահեցայ,	sliding, սահելով,	slidden, slid or slided. սահած:
Slit (Չեյեմ), Հերձեմ,	slitted or slit, հերձեցի,	slitting, հերձելով,	slitted or slit. հերձած:
Smell (Չեյեմ), Հոտոտեմ,	smelled or smelt, հոտոտեցի,	smelling, հոտոտելով,	smelled or smelt. հոտոտած:
Sow (Էթեմ), Սերմանեմ,	sowed, սերմանեցի,	sowing, սերմանելով,	sowed or sown. սերմանած:
Speed (Չեյեմ), Արագ ցնեմ,	sped or speeded, արագ ցուցի,	speeding, արագ ցնելով,	sped or speeded. արագ ցուցած:
Spell (Չեյեմ), Հեգեմ,	spelled or spelt, հեգեցի,	spelling, հեգելով,	spelled or spelt. հեգած:
Spill (Չեյեմ), Թափեմ,	spilled or spilt, թափեցի,	spilling, թափելով,	spilled or spilt. թափած:
Split (Չեյեմ), Ուժ-ձ զատեմ,	split or splitted, զատեցի,	splitting, զատելով,	split or splitted. զատած:

<i>Present.</i>	<i>Preterit.</i>	<i>Imperfect Participle.</i>	<i>Perfect Participle.</i>
Ներելիս :	Անցել :	Անցողիս :	Անցելիս :
Spoil (ը)-թալ, spoiled or spoilt, Աւերեմ,	աւերեցի,	spoil- ing, աւերելով,	spoiled or spoilt. աւերած :
Stave (ը)-դեղ, stove or staved, ձեղքեմ,	ձեղքեցի,	staving, ձեղքելով,	stove or staved. ձեղքած :
Stay (ը)-դեղ, staid or stayed, Մնամ,	մնացի,	staying, մնալով,	staid or stayed. մնացած :
Strive (ը)-դեղ, strived or strove, Ջանամ,	ջանացի,	striving, ջանալով,	strived or striven. ջանացած :
Sweat (ը)-հոգ, sweated or sweat, Քրտնիմ,	քրտնեցայ,	sweating, քրտնելով,	sweated or sweat. քրտնած :
Sweep (ը)-խոթ, swept or sweep- ed, Աւելեմ,	աւելեցի,	sweeping, աւելելով,	swept or sweep- ed. աւելած :
Swell (ը)-հոգ, swelled, Ուռիմ,	ուռեցայ,	swelling, ուռելով,	swelled or swollen. ուռած :
Thrive (թ)-հոգ, thrived or thrive, Բարգաւաճիմ,	բարգաւաճայ,	thriving, բարգաւաճ- ելով,	thrived or thrive. բարգաւաճած :
Throw (թ)-հոգ, threw or throw- ed, Նետեմ,	նետեցի,	throwing, նետելով,	thrown or throw- ed. նետած :
Wake (ա)-հոգ, waked or woke, Արթննամ,	արթնցայ,	waking, արթննալով,	waked or woke. արթնցած :
Wax (ա)-հոգ, waxed, Մոմով պատեմ,	մոմով պատեցի,	waxing, պատելով,	waxed or waxen. մոմով պատած :
Weave (ա)-դեղ, wove or weaved, Ոստայնանկեմ,	ոստայնանկեցի,	weaving, ոստայնանկ- ելով,	woven or weaved. ոստայնանկած :
Wed (ա)-հոգ, wedded or wed, Ամուսնանամ,	ամուսնացայ,	wedding, ամուսնանալով,	wedded or wed. ամուսնացած :
Weep (ա)-խոթ, wept or weep- ed, Արտասուեմ,	արտասուեցի,	weeping, արտասուելով,	wept or weep- ed. արտասուած :
Wet (ա)-հոգ, wet or wetted, Թրջեմ,	թրջեցի,	wetting, թրջելով,	wet or wetted. թրջած :
Work (ա)-ընդ, worked or wrought, Գործեմ,	գործեցի,	working, գործելով,	worked or wrought. գործած :
Wring (ը)-հոգ, wringed or wrung, Քամեմ,	քամեցի,	wringing, քամելով,	wringed or wrung. քամած :

«Անշնոր և յարաւ աշխարհիսնով
առն թանկ հարեւն է յաղնիս»

- [Ա] Իւրաքանչիւր տառ ճանչնալու է անոր անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած անունովն, եւ ուսանելու է անոր հանած ձայնը (աւելն վարը Գրեւած հնչւածները):
- [Բ] Բարձրացնելու հարցաւն է ամբողջ վարժութիւնն առնուազն հինգ անգամ. ուշադրութեամբ արտասանելով ամեն մէկ տառ վարժութեան վերը տրուած տառերու անմիջական տակը, փակագծի մէջ դրուած արտասանութեան համեմատ:
- [Գ] Վարժութեան սոյն մասը (մեկնոյն տեսակ զբերով) ընդգրկնալն է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը միջ ճապիտով եւ ոչ մեկանով, առնուազն երկու անգամ:
- [Դ] Վարժութեան սոյն մասը (մեկնոյն տեսակ զբերով) ընդգրկնալն է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ ճապիտով եւ ոչ մեկանով, առնուազն չորս անգամ:
- [Ե] Վարժութեան սոյն մասը (մեկնոյն տեսակ զբերով) ընդգրկնալն է կամ քարետախտակի մը վրայ, եւ կամ տետրակի մը մէջ ճապիտով եւ ոչ մեկանով, առնուազն հինգ անգամ:
- [Զ] Սոյն վարժութիւնը առաջին՝ Հայերէն յետեւի գրերով ներկայացնելու է տետրակին մէջ մատիտով. այսպէս, է, յ, ի, յ, եւ. երկու անգամ: Երկրորդ՝ մաքուր խաւաքարտէ հարկն է քառ-բնի քառնալնից այնքան թուով, որքան տառեր կան սոյն վարժութեան մէջ, այնուհետեւ սոյն վարժութեան ամեն մէկ տառը (մեկնոյն տեսակ զբերով) գրելու է քառակուսիներէն միայն վրայ. երբ բոլոր տառերը լինան, խառն ցրուելու է բոլոր քառակուսիները գրասեղանին վրայ, եւ յետոյ մէկիկ մէկիկ զայնս կարգալու է առնուազն երեք անգամ: Այս վարժութիւնը լինալէ վերջ խաւաքարտէ քառակուսիները լեցնելու է տուփի մը մէջ եւ պահելու է յաջորդ դասերուն գործածուելու համար:
- [Է] Սոյն վարժութիւնը Անգլերէն յետեւի գրերով ներկայացնելու է տետրակին մէջ մատիտով. այսպէս a, e, i, o. եւ. եւ. երեք անգամ:
- [Ը] Սոյն վարժութիւնը նախ Բարձրացնելու հարցաւն է առնուազն երեք անգամ, միշտ բաղդատելով հեգուածը՝ Բառին քովը, փակագծին մէջ, տրուած արտասանութեան հետ. յետոյ խաւաքարտէ քառակուսիները ցրուելով գրասեղանին վրայ, անոնց մէջէն գտնելով եւ քովէ քով շարելով շինելու է այս վարժութեան մէջ գտնուած ամեն

մէկ բառը. եւ ամեն մէկ շինուած բառի խաւաքարտէ տառերը տեղափոխելով. ջանալ արտասանելու է նորակազմ բառերը. հոգ չէ թէ անոնք որքան ալ անիմաստ եւ դժուար արտասանելի լինին:

[Պ] Սոյն վարժութիւնը Բարձր-Յանգի կերպով կ'ըրէր եւ առ նուազն երկու անգամ:

[Ժ] Սոյն վարժութիւնը յետ-Գրէր ընդօրինակելու է տետրակին մէջ Գործով եւ ոչ մեկնով առ նուազն երեք անգամ:

[Ի] Սոյն բառերն ու ասացուածները լաւ ուսանելու է. նշկատելով միշտ մասնաւորապէս իւրաքանչիւր բառի իր ուղղագրութեան համեմատ տուած նշանակութիւնը:

[Լ] Սոյն վարժութիւնը նախ Բերանի Բարձր-Յանգի. յետոյ տետրակին մէջ Գործով Հայերէնի թարգմանելու է:

[Ս] Սոյն վարժութիւնը նախ երեք անգամ Բերանի Բարձր-Յանգի եւ ոչ մտաւոր, յետոյ՝ երկու անգամ տետրակին մէջ Գործով Անգլիերէնի թարգմանելու է:

[Վ] Սոյն վարժութիւնն (ա) երկու անգամ հասարակ կարդալու է բարձրաձայն, հետզհետէ ինքն իրեն ստուգելով թէ կարդացած բառն իրեն լաւ ծանօթ է. գիտէ՞ անոր ուղղագրութիւնը, նշանակութիւնը, եւ խօսքի մէջ գործածելու կերպը. չը գիտցածներն առջի երեսներուն մէջ նորէն գտնելով սովորելու է. (բ) սոյն բառերովը տասը խօսք շինելով, գրելու է իւր տետրակին մէջ:

[Ե] Սոյն վարժութիւնը նախ երկու անգամ հասարակ կարդալու է. յետոյ գիրքը գոցելով, տետրակին մէջ գրելու է սոյն վարժութեան մէջ գտնուած բառերէն քսան բառ. ուշադրութիւն ընելով որ ամեն մէկ բառ գլխադրով սկսուի եւ ամեն մէկ բառէն վերջն ալ կէտ մը գրուի. նոյնպէս բառերն իրարու սակէն գրելու է հնար եղածին չափ ուղիղ սիւնակի մը ձեւ տալով:

[Զ] Սոյն վարժութիւնն Բերանի ընդօրինակելու է տետրակին մէջ, լեցնելով ամբողջ երես մը. միշտ ջանալով գրածը գրքի միջի օրինակին նմանցնել հնար եղածին չափ ճշդութեամբ. իսկ եթէ օրինակ տրուած չըլլայ, մասնաւոր ուշադրութիւն ընծայելու է մաքուր եւ գեղեցիկ գրելու. գիտնալով որ այս վարժութեան նպատակն է Գեղեցիկ-Բերանի Գործով:

[Է] Նախ ընդօրինակելու է տետրակին մէջ սոյն վարժութեան գտնուած բոլոր եզակի բառերն իրարու տակէ ուղիղ սիւնակի մը ձեւով եւ յոքնակի բառերն ուրիշ սիւնակի մը

մէջ. յետոյ ամեն մէկ եզակի բառին առջեւ իր յօքնակին՝ եւ ամեն մէկ յօքնակին առջեւ իր եզակին գտնել գըրելու է:

[Չ] Սոյն վարժութիւնը նոյն շարքով, բայց իրարմէ հետեւ, տետրակին մէջ ընդօրինակելէ վերջ, առաջին երեք սիւնակներու բառերէն ամեն մէկին առջեւ նշանակելու է ինչ Գէօ՛ ըլլալը. երկրորդ երեք սիւնակներուն՝ ինչ սեռ ըլլալը. եւ վերջին սիւնակի ստորագծուած բառերուն՝ ինչ հօւ՛մ ըլլալը:

[Ձ] Սոյն վարժութիւնն 1. Բարձրաձայն երկու անգամ հասարակ կարդալու է. հետզհետէ ինքն իրեն ստուգելով թէ կարդացածներուն մէջ ո՞ր բառը չը գիտէր. չը գիտցածներն, եթէ լինին, առջի երեսներուն մէջ նորէն գըտնելով սովորելու է: 2. Սոյն վարժութեան մէջէն գտնելով տետրակին մէջ սիւնակ սիւնակ գրելու է 3 յօքերն, հասարակ անուններ, յատուկ անուններ, եւ հետեւեալներու ամեն մէկէն հնգական բառ. ածականներ. եզակի, յօքնակի, առաջին դէմք, երկրորդ դէմք, երրորդ դէմք. արական, իգական եւ չէզոք բառեր. ուղղական, սեռական եւ հայցական հոլովներ:

[Մ] Սոյն վարժութիւնը 1. Երկիցս բարձրաձայն կարդալու է: 2. Նկատելու է ամեն մէկ բառ քանի՞ եւ ի՞նչ բառերէ կազմուած է: 3. Որոշելու է ո՞ր բառերը գոյական անուն են, որո՞նք ածական. եւ առանձին սիւնակներու մէջ գըրելու է: 4. Գտնելու է Գոյականներէն ամեն մէկը Հոլովներու ո՞ր օրինակին վրայ կրնայ հոլովուիլ, այն օրինակին վրայ գրաւոր հոլովելու է: 5. Զանազանելու է ածականներէն ամեն մէկն ածականներու ո՞ր կարգին կը պատկանի: 6. Ամեն մէկ բառովը մէյմէկ նախադասութիւն շինելու է:

[ԅ] Այս առածները կամ ընտիր ասացուածները քանի մ'անգամ իրարու վրայէ հասարակ կերպով բարձրաձայն կարդալու է, հասկնալու է իւրաքանչիւր բառի նշանակութիւնն եւ ամբողջ առածին միտքը. յետոյ գոց ընելու է եւ յաջորդ օրը փորձելու է (Խօսի՛ ԺԷ) նոյնը կրկնել քանի մը բարեկամներու:

[Ն] Այս վարժութեան նախ գլուխը դրուած բառերու ուղղագրութիւնն, ընթերցանութիւնն եւ նշանակութիւնը լաւ սովորելու է. յետոյ ընթերցանութեան մասն առնուածն երեք անգամ բարձրաձայն կ'արդալու է եւ մէկ անգամ

ընդօրինակելու է տետրակին մէջ. անկից վերջ նոյնը գրաւոր թարգմանելու է Հայերէնի եւ թարգմանածը բաղդատելու է բնագիր թարգմանութեան հետ, որը պէտք է գտնել Հայերէն Սուրբ Գրոց մէջ. հրահանգի ամեն մէկ պարբերութեան վերջը նշանակուած վկայութեան տեղը. գիտնալով որ Gen. կը նշանակէ Ծննդոց. Prov., Առակաց. Matt., Մատթէոսի Աւետարան. Rom., Հռովմայեցւոց. I. John, Ա. Թուղթ Յովհաննու. եւ այնուհետեւ պարբերութիւններէն մէկը գոց ընելով յաջորդ օրն խօսքի մէջ ուրիշներուն կրկնելու է:

[Ե] Սոյն վարժութիւնը կամ պատմութիւնը նախ բարձրաձայն կարդալու է այնքան անգամ, մինչեւ որ ուսանողը վստահ ըլլայ որ դիւրին կերպով կրնայ կարդալ. այնուհետեւ հասկնալու է ամեն բառի բառական նշանակութիւնը, յետոյ ամբողջ խօսքին ու հետզհետէ բոլոր պարբերութեանց իմաստն. ետքէն գիրքը գոցելով, վարժութեան մէջէն իրեն դիւրին եկած կտորներն կամ ամբողջն ինքնիրեն Բ-ՅԻՅԱՅ Անգլիէի պատմելու է. յետոյ իւր պատմածը գրելու է տետրակին մէջ. յաջորդ օրը ջանալու է նոյնը Անգլիերէն պատմել. իւր ծանօթներէն մէկ քանիին:

[Դ] Այս դասին վրայ ուսանողն աշխատելու է սակաւ առ սակաւ, Թուրի իբր գրօսանք քան առօրեայ աշխատութիւն: Ամեն մէկ անգամին՝ առածներէն հինգ վեց հատ կամ պատմութիւն մը միայն ուսանելու է. այսպէս, նախ պարզ կարդալու է քանիցս, իրեն անծանօթ բառերու հնչումներն ու նշանակութիւնները միշտ բառարանի մը մէջէն գտնելով. լաւ ըմբռնելու է ամեն մէկ առածի կամ ասացուածքի իմաստը, կամ պատմութեան ամբողջ միտքը. յետոյ առածներն եւ ասացուածքները գոց ընելու է. եւ պատմութիւնն ինքն իրեն գոց բարձրաձայն պատմելու է. այնուհետեւ գոց գրելու է տետրակին մէջ. եւ գրածը նոյնպէս գրաւոր Հայերէնի թարգմանելու է. եւ յաջորդ օրը պատմութիւնն եւ առածները խօսքի մէջ կրկնելու կամ պատմելու է իւր բարեկամներէն մէկ քանիներուն:

[Ձ] Ուսանողը փորձելու չէ սոյն դասին մէջ գտնուած բոլոր բառերը մէկ անգամէն սովորիլ. այլ ջանալու է ինքզինքն ընտելացնել բառերուն հետ այնպէս որ պէտք եղած ժամանակին կարողանայ յիշել թէ ո՞ր տեսած էր այդ բառը, կամ ո՞ր կարելի է գտնել այսինքն նշանի վերաբերեալ

բառեր. որ ատեն դիւրութեամբ գտնուի, պիտի կրնայ պէտք եղածը կրկին եւ կրկին: Եւ այսպէս հետզհետէ բոլորն անմոռանալի կերպով սովորիլ: Սակայն ներկայիս ընտրելու է իւր գաղափարին մօտ գտած քսան բառ միայն, զայնս ընդօրինակելու է իւր տետրակին մէջ առնուազն երեք աւել. եւ յետոյ իւր գրածները կարդալու է առնուազն երեք աւել. եւ ուսանելու է անոնց նշանակութիւններն որմէ վերջ սոյն դասին մէջ գտնուած խօսակցութեան հետ ինքզինքը լաւ մը վարժեցնելու է, եւ անոր Անգլիերէն մասը միայն՝ առնուազն երեք աւել ընդօրինակելու է տետրակին մէջ. նոյնը յաջորդ օրը կրկնելու է գործնական կերպով (այսինքն, եթէ այս դասի խօսակցութիւնն ըսենք նպարավաճառի հետ է, իրիկունը գրքի մէջինին հետ լաւ վարժուելէ վերջ, յաջորդ օրը Անգլիացի նպարավաճառի մ'երթալու է, եւ Դէյմ'ը բան մը գնելու է, խօսակցութիւնը կրկնելու համար). եւ կամ գէթ իւր Անգլիացի ծանօթ մէկ բարեկամին հետ խօսակցելու է նոյն նիւթին վրայ: Եթէ ուսանողը քերականութիւն գիտցող կամ սովորելու փափաքող մ'է, ուսանելու է նաեւ դասին մէջ տրուած Համաձայնական Կանոնն իր բացատրութիւններովը, նկատողութիւններովն եւ ծանօթութիւններովն. եւ կատարելու է հետեւած վարժութիւններն ըստ հրահանգի:

[Պ] Սոյն վարժութիւնը կարդալու է այնքան անգամ մինչեւ ընթերցողը վստահ ըլլայ որ շատ լաւ կը կարդայ. ընդօրինակելու է ամբողջն իւր տետրակին մէջ առնուազն Գէյ աւել. յետոյ գրաւոր Հայերէնի թարգմանելու է. ապա գիրքը գոցելով ծանուցումներէն մէկ հատը յիշողութենէն գրելու է տետրակին մէջ, եւ գրածը բաղդատելու է բնագրին հետ. ետքը գրածին անունները, հասցէները եւ կամ արհեստին անունները փոփոխելու է. ամեն մէկ փոփոխութենէն վերջ բարձրաձայն կարդալու է եւ բնագրին հետ բաղդատելու է. ապա մէկ քանի նմանօրինակ ծանուցումներ ինքիրմէ գրելու է: Յաջորդ առտու Անգլիերէն թերթ մ'առնելով, գտնելու է անոր մէջ Help եւ Situation Wantedներու սիւնակները, կարդալու է, եւ փորձել հասկնալու է. ընդօրինակելու է անոնցմէ գէթ հինգ հատ. եւ նմանօրինակներն ինքիրմէ գրելու է:

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Կը ծախուի

Ամերիկեան տիպ — կաշեկազմ, ոսկեզօծ (նստիչ համար) \$4.00

Ամերիկեան տիպ — լաթակազմ, ոսկեզօծ (նստիչ համար) \$3.50

Ամերիկեան տիպ — լաթակազմ, (աւելցող քիչ-քիչ) \$3.00

Թուրքիոյ տիպ — թղթակազմ, Կէս Օսմ. Ոսկի կամ \$2.25

Ընկերներով հինգ օրինակ միասին գնողներուն
մէկ օրինակ ՁՐԻ կը ղրկուի

Գրավաճառներու, Գործակալներու և Ուսուցիչներու համար,
առնուազն 10 օրինակ գնողներուն հարիւրին 20 զեղջ
20 օրինակ գնողներուն հարիւրին 25 զեղջ

Ամեն տեղի ճանապարհածախսը մենք կը վճարենք:

Ամեն յանձնարարութիւն կանխավճարով միայն կ'ընդունուին:

Ծանօթութիւններու, Վկայութիւններու և ուրիշ մանրամասնութեանց տեսարկը ՁՐԻ կը ղրկուի փափաքողներուն, եթէ ուզեն դիմել առ

B. R. TOROSSIAN,

114 EAST 28TH ST.,

NEW YORK., N. Y.

U. S. A.

